

Сизиң хәкимиятқа деген мүнәсибетиңиз –
келешегиңиздиң қандай болатуғынын белгилейди

ДҮЗЕТИЛГЕН
ХӘМ
ТОЛЫҚТЫРЫЛҒАН

ҚУДАЙ ТААЛАНЫҢ ПАНАСЫ АСТЫНДА

ДЖОН БИВЕР

«Криптонитти жоқ қылыў» атлы бестселлер китаптың авторы

Қәдирдан дос,

Қай жерде болмасын, адамлар бийликке байланысly Құдайдың жобасын хәм мақсетин билмегенликтен азап шегеди. Негизинде, бизлердиң ишимиздеги ең жақсы қәсийетлерди жарыққа шығарып, характеримизди тәрбиялаў ушын Құдай жетекшилерден пайдаланады. Жетекшилер жақсы болсын, я жаман болсын, бизлердиң минез-құлқымыздың раўажланып қәлиплесийине тәсир етеди хәм сол арқалы бизлер бекемленип, Құдайға хызмет етиўге қәбилетлирек болып бара беремиз. Құдай бийликке қандай қарым-қатнаста болыўымыз кереклиги ҳаққында бир анық нызамларды орнатып қойыпты. Бизлер бул нызамларды билген ўақтымызда, бизлердиң жетекшилеримиз нелерди қылып, я қылмай атырғанлығына қарамастан, бизлер тынышлыққа хәм тәмийинлениўге ийе болып, пана астында боламыз.

Сизиң Құдайдағы бәйгиңиздиң қандай болатуғыны - өзиңизге байланысly. Ўстиңизде бийликке ийе болған адамларға бойсынасыз ба? Сиз оларға бойсыныўға шешим шығарыўыңыз арқалы, Құдайдың сиз ушын белгилеп қойған бәйгисин түсинип жетесиз хәм әмелге асырасыз.

Бул китап – сиз ушын саўға. Бул китаптағы сөзлерди мұтәж болған басқа исениўшилер менен арқайын бөлисе берсеңиз болады. Сондай-ақ, **MessengerX.com** сайтына да кириң. Ол жерде сиз өз ана тилиңизде көп ғана өмирди өзгертетуғын ресурсларды табасызлар. Жүклеп алың хәм пайдаланың.

Дуўа етемен: Бәримиз әжайып Ийемизди уллылаў тапсырмасын орынлағанлар арасында болғаймыз.

Масийхтағы тўўысқаныңыз,

MessengerX

Джон
JohnBevere@ymail.com

 Messenger
INTERNATIONAL

ҚУДАЙ ТААЛАНЫҢ ПАНАСЫ АСТЫНДА

Сизиң хәкимиятқа деген мүнәсибетиңиз –
келешегиңиздің қандай болатуғынын белгилейди

ДЖОН БИВЕР

Under Cover, Karakalpak, by John P. Bevere
© 2025 Messenger International
MessengerInternational.org
Originally published in English as Under Cover

Additional resources in Karakalpak are available for free download
and video streaming at **MessengerX.com** and on the **MessengerX** App
To contact the author: JohnBevere@ymail.com

This book is a gift from Messenger International and is
NOT FOR SALE

«Құдай Тааланың панасы астында» Джон Бивер, қарақалпақ тилинде
© 2025 Messenger International
MessengerInternational.org
Дәслеп бул китап инглиз тилинде «Under Cover» деген атамада шықты.

Қарақалпақ тилинде Джон хәм Лиза Биверлердің қосымша ресурсларын
MessengerX.com сайтында хәм **MessengerX** қолланбасында
(приложениесинде) бийпул жүклеп алыўға хәм трансляция қылыўға болады
Автордың электрон почта мәнзили: JohnBevere@ymail.com

Бул китап – “Messenger International” хызметиниң саўғасы болып, САТЫЎҒА
БОЛМАЙДЫ.

App Store - Apple Inc. компаниясының АҚШ хәм басқа елдерде есаптан өткен саўда белгиси.

Google Play хәм Google Play логотипи - Google LLC. компаниясының саўда белгилери болып табылады.

Мен бул китапты туңғыш улым Эддисон
Дэвид Биверге бағышлайман.

«Дана ул әкесин қуўантады».

– Ҳикметлер 10:1

Сениң атың «Сүйикли» хәм «Исениўге ылайықлы»
дегенди аңлатады.

Сениң өмириң - атыңа хәм бул китапта жазылған
нәрселерге сәйкес келеди. Қудайдың ең бай
жарылқаўларын хәм ўәделерин мийрас етип
алғайсаң хәм Қудай жүзиниң нуры сениң ўстиңде
жарқыраўын даўам еткей. Саған ўзақ хәм
жарылқаўларға толы өмир тилеймен. Анаңыз
екеўимиз сени қатты сүйемиз хәм сендей улымыз
барлығына Қудайға миннетдармыз.

МАЗМУНЫ

БИРИНШИ БӨЛИМ: ҚУДАЙ ТААЛАНЫҢ ПАНАСЫ АСТЫНДА

1. Құдайдың панасы. 9
2. Ништерге қарсы тепсең, өзіңе зыян болады 19

ЕКИНШИ БӨЛИМ: ҚУДАЙДЫҢ ПАНАСЫ АСТЫНДА

3. Гүнаның анықламасы 39
4. Нызамсызлықтың жасырын бийлиги 55
5. Құлақ салмаушылықтың ақыбетлери (1-бөлім) 77
6. Құлақ салмаушылықтың ақыбетлери (2-бөлім) 91
7. Сыйқырланғанлар 111

ҮШИНШИ БӨЛИМ: ҚУДАЙ ТӘРЕПІНЕН ҚОЙЫЛҒАН ХӘКИМИЯТЛАР

8. Руль кимнің қолында екенін Құдай биле ме? 131
9. Патшаны сыйлаң 151
10. Екі есе құрмет 169

11. Тыңлау хәм бойсыныу	193
12. Ал егер жетекши	211
13. Әдалатсыз қатнас	237
14. Өз басымшалық пенен ҳүким шығарыу	263
15. Бирлик	287
16. Хәр түрли нәрселер ҳаққында	307
17. Уллы исеним	331
18. Соңғы сөз	353
<i>Сәўбетлесиу ушын сораўлар</i>	357

БІРІНШІ БӨЛІМ

ҚУДАЙ ТААЛАНЫҢ ПАНАСЫ АСТЫНДА

ҚУДАЙДЫҢ ПАНАСЫ

*Көбинесе, қулаққа жағатуғын жағымлы
сөз емес, ал қатты айтылған сөз, ақыр-
соңында, бизлерге ұллы азатлық хәм пана
алып келеди.*

«Пана астында» - бұл - «қорғау астында» дегенди билдирип, бұл сөзди көп ғана жағдайларға байланысly қолланыўға болады. Кишкене балаларға байланысly айтатуғын болсақ, кишкене балалар қәўипти сезгенде, көрпениң астына ямаса ата-аналарының артына жасырнады. Пұхаралық түсиникте болса, бұл полиция ямаса армияның қорғаўы астындағы қаланы билдириўи мүмкин. Хайўанатларға байланысly айтатуғын болсақ, олар қалың тоғайда, үңгирлерде ямаса жер астындағы уяларында өзлерин қорғаў ушын жасырнады. Күшли даўылдан қорғаныў ушын, өз үйине тығылған шаңарақ ағзаларын да көз алдымызға келтирсек болады.

Кишкене бала ўақтымызда бизлер жасайтуғын жерде тез-тез болатуғын даўыллар еле ядымда тұр. Бизлер айнадан узақта гүлдирмамалардың гүркиреген даўысы астында үлкен қара бултлардың жыйналысып атырғанларын тамаша етип туратуғын едик. Бираз ўақыт өтер-өтпестен ҳақыйқый даўыл көтерилип, шақмақтың жылтылдысы хәм гүлдирмаманың гүркиреген даўысы астында жаўын басланып, үйимиздиң үстинде мың-мыңлаған

жаўынның тақылдаған даўыслары еситилетуғын еди. Сол жаўынлы даўыллардың жәрдемінде бизлер өз үйимиздің - дүньядағы ең жақсы баспана екенлигин сезер хәм түсинер едик. Үйимиздің сыртындағы барлық нәрсе - шақмақлардың қорқынышлы соққылары алдында хәм муздай жаўын астында панасыз қалар, ал үйимиздің иши болса, жып-жыллы хәм құп-құрғақ болып, бизлер өзлеримизди сол қорқынышлы даўыллардан толық қәўипсиз сезер едик. Бизлер пана астында болар едик.

Бұл тема үстинен ой-пикир жүритсек, «қорғаў астында», «пана астында» ямаса «жамылғыш астында жасырын» (орысша «под прикрытием») сөзлериниң жаңа мәнислери шыға береді. Бұл сөзлер бир адамды көзден жасырыў ушын полиция хызметкерлери тәрәпинен қолланылатуғын қәўипсизлик шараларын да билдиріуі мүмкин. Жамылғыш астында жасырын хәрекет етиўши агент өз душпанларының арасында арқайын жүре алады хәм оның негизінде кимлигин қасындағылар хасла сезбейди де. Хүкимет оған өтирик бир ат ямаса лақап береді хәм ол душпан елиниң бир тұрғынына айланады.

Демек, бұл сөз дизбеклерин бизлер қандай мәнисте қоллансақта, олар хәр дайым *қорғалыў астында* хәм *азатлықта* болыўды билдиреди.

Бұл сөзлердің масийхыйшылыққа қандай байланысы бар? Даўыт патша деп жазады: «Құдай Тааланың **панасында** жасаған адам Құдирети күшли Құдайдың **саясында** түнейди. Жаратқан Ийеге былай деймен: “Сен мениң панамсаң, бекинисимсең, Мен үмит байлаған Құдайымсаң!”» (Забүр 90:1, 2). Құдай Өзиниң панасы астында жасайтуғын адамларды қорғаўға ўәде береді. Бирақ бұл аяттағы «Құдай Тааланың **панасында** жасаған адам» деген сөзлерди оқып, бизлер: «Құдай Тааланың **панасында** кимлер жасайды?» - деген жүдә әхмийетли сораўға дүс келемиз. Қолыңызда ұслап тұрған бұл китап - ұсы сораўға жуўап қыдырады.

Демек, кимлер пана астында болады? Құдай орнатқан бийликке хәм хәкимиятқа бойсынатуғын адам - пана астында болады.

Едем бағында Адам-ата менен Хаўа-ене Құдайдың панасы астында рәхәт хәм азат өмир сүрер еди. Бирақ олар Құдай сөзине бағынбаў жолын таңлайды, нәтийжеде, Құдайдың панасынан айырылады (Жаратылыс 3:7). Құдайдың бийлигине бағынбаў - адамзатты азатлықтан хәм пана астынан айырды.

Келиңлер, буған еле де дыққатлырақ көз таслап көрейик. *Бийлик (хәкимият)* - онша атақлы сөз емес. Бирақ егер оннан бас тартсақ ямаса қорқсақ, онда бизлер бул хәкимияттың бизлерге инам ететуғын панасынан хәм жарылқаўларынан бос қалып қоямыз. Не ушын бизлер оннан бас тартамыз? Себеби оған Құдайдың көзлери менен қарамаймыз. Көпшилик жағдайларда, бизлердің бийликке болған қарым-қатнасымыз маған бир ўақыяны, яғный мениң үшінши ұлымның басынан өткен ўақыяны еслетип жибереди.

Александр биринши классқа барған гезлери, өзиниң муғаллими менен жүдә-жүдә унамсыз қарым-қатнасты басынан кеширди. Оның муғаллими барқулла оқыўшылар менен қарсылыққа дүс келип қала берип, сонда ол өзін жойтып, ғәзепке берилип, оқыўшыларға қатты бақыратуғын екен. Балам Александр болса, епшил хәм қуўнақ тәбиятлы бала еди. Ол үндемей қалыўдың орнына, муғаллимине бир аўыз болса да сөз қайтарып қалатуғын болған. Сонлықтан балам көбинесе муғаллиминиң ғәзебин келтириўге себепши болған. Александрдың мектепте өзін қәйтип тутыў туўралы түсиниги муғаллиминиң түсиниги менен бирдей емес еди, сонлықтан ол хәр қашан муғаллиминиң сабырын сынар еди.

Сабақтан кейин бизлер хаялымыз бенен көп мәрте сол муғаллимнің кабинетинде консультация ушын қалар едик. Бизлер бул машқаланы қәйтип шешиў туўралы сөйлесип болып, балам Алекске муғаллиминиң талапларына хәм қағыйдаларына бағыныўы тийис екенин түсиндириўге хәрекет қылар едик. Бирақ оның оқыўға деген қызығыўшылығы кем-кемнен сөнип бара берди, себеби оның ойынша, муғаллиминиң талаплары хәм қағыйдалары хәдден тысқары қатал еди.

Кейин бизлер басқа штатқа көштик. Алекс болса екинши классқа

өтті. Оның жаңа мұғаллими алдыңғы мұғаллиминиң толық қарама-қарсысы болып шықты. Ол оқыұшыларға хәдден тысқары жумсақ болып, хәр қашан оқыұшылардың кеўлинен шығыўға хәрекет қылар еди. Ол Алексти «жүдә сүйкимли» деп санайтуғын еди, ал Алекс сөйлескенди жақсы көретуғын бала болғанлықтан мұғаллимин қатты сүйип қалды. Деген менен, мұғаллимин сүйип қалыўдан басқа барлық нәрсени умытты хәм оқыўды таслады. Бизлердиң баламыз улыўма билим бериў мектеплеринде жүз беретутғын кемшиликлердиң бәрин өз басынан өткизип шыққандай еди. Сонлықтан бизлер баламызды академиялық билим беретутғын арнаўлы мектепке бердик.

Ол жерде ол әбден албырап, сасқалақлап қалды. Себеби ол жерде алдыңғы еки жыл даўамында үлкен нәтийжелерге ерискен оқыұшылар оқыитуғын еди. Бирақ бұл жердеги мұғаллим бир жағынан мийримли, ал екинши жағынан қатал жүдә жақсы мұғаллим еди.

Тез арада-ақ, баламның оқыў программасы бойынша басқа оқыұшылардан тәўир-ақ артта қалып қойғанлығы мәлим болды. Сонлықтан қайтадан мұғаллим менен тез-тезден ушыраса басладық, бирақ бұл рет ушырасыўларымыз нәтийжели бола баслады. Бизлер Лиза екеўимиз баламыздың оқыўына айтарлықтай көп дыққат ажырататутғын болдық.

Кешке дейин мектепте алып қалса, ал кеште үйге келген соң ата-аналарың басыңда тұрып, үйге тапсырмаларды орынлатса, бұл кимди болса да бийзар қылып жиберсе керек. Алекс те түнерип қалды. Оның оқыўындағы табыслары айтарлықтай дәрежеде жақсыланып атырғанына қарамастан, ол өзин бир шуқырға түсип кеткендей етип сезип, жылайтуғын еди.

Бираз ўақытлардан кейин оның сабыр кесеси сынып кетти. Оның әжағалары дөңгелекли коньки тебиў ушын мектепте өткизилетутғын кешеге барыўға таярланып атырған еди, ал Алекс үйде қалып, сабақ ўақтында орынлап үлгере алмаған класс жұмысын жүўмақлаў ушын үйде қалыўға мәжбүр болған еди. Ол сондай әхмийетли ўақыяны өткизип жиберийи тийис болған еди! Ол жерге отырып қалды

да, бирден бақырып жылап жиберди. Әкеси ұлы менен сөйлесип алатуғын ұақыт келген еди. Оны не қыйнап атырғанын билип алыұым ұшын бир-еки аұыз сөз-ақ жетерли болды. Алекске барлық нәрсе пүткиллей ұмитсиз болып көринер еди. Оның көзлеринен көз жаслар булақ болып аға баслады. Ол папасының айтып атырған сөзлерин еситкиси де келмес еди. Бираздан кейин екеұимиз де айтатуғын сөзлеримизди толық айтып болдық. Мен сөйлегенди тоқтаттым, ал ол басын төменге ийип, еңиреп жылап отырды.

Оннан кейин не жүз бергенин ҳеш қашан есимнен шығармасам керек. Алекс әйтеұир өз-өзин қолына алды да қәддин тиклеп, көз жасларын сүртти. Кейин қара-қоңыр көзлери менен маған қарады. Оның көзлеринде беккем исенимди көрдим. Оған оны барлық машқалалардан ҳәм көз жаслардан бироталаға қутылатуғын бир ой келген еди. Ол орнынан түргелип, мениң алдымда көкирегине қолларын қайұсырып турды да: «Папа, мен саған бир нәрсе айтқым келип тур. Мениң классымда оқыған Джессика деген қыз ядыңда ма? Ол докторларға исенбейди!» - деди. Кейин сәл албыраңқырап турды да: «Ал мен, папа, муғаллимлерге исенбеймен», - деди.

Мен кұлип қоя жазладым, бирақ өзимди еплеп ұслап қалдым. Мениң ұшын оның сөзлери сюрприз болған еди. Ал ол сөзин даұам еттирип: «Егер Джессика докторларға исенбесе, онда мен де муғаллимлерге исенбеймен», - деди. Бирақ соннан кейин мен өзимди ұслап тура алмай қалдым. Егер де ол басқашалаұ етип айтқанда, бәлким, кұлмеген болар едим, бирақ ол бұл сөзлерди тап шаршаған ҳәм өмирден түңилген адамдай етип айтқан еди. Ол ырастан да: «Мен папам билмейтуғын пүткиллей жаңа бир жаңалықты оған билдирип атырыппан. Бұл мениң барлық машқалаларымды шешетуғын жаңалық», - деп ойлаған еди. Ол тап суд ұақтында гұұалық берип турған гұұалардай етип шынтлап сөйлер еди.

Әлбетте, мен сол муғаллимлердин оған өмирде қандай жәрдем беретуғын түсиндириұге ҳәрекет қылдым. Мен балама Ан-голадағы балалардың жағдайы тұұралы айтып бердим (соннан бир жыл бурын бизлер Анголада аш балаларға азық-аұқат берген едик). Анголадағы балалар Александрдың орнында болыұ ұшын,

дүньядағы барлық нәрсесин берген болар еди! Олар билим ала-туғын имканият болғанда, бул имканиятты ұлыўма қолдан жибермеген болар еди, себеби сол арқалы олар өз шаңарақларын баға алыўы мүмкин еди. Мениң узақ ўақыт даўам еткен түсиндириўлеримнен кейин ол зорға дегенде өзиниң жаңа философиясынан бас тартып, өз сабақларын таярлаўға қайтты.

Соннан кейин бир нешше ҳәпте даўамында, мен балам менен болған сол ўақыя туўралы ойланып жүрдим. Мен баламның өзін қәйтип тутқаны менен адамлардың бийликке қәйтип қатнас жасайтуғыны арасындағы байланысты түсиниўге ҳәрекет қылдым. Бизлердиң ҳәр биримиздиң өмиримизде үстимизде бийликке ийе адамлар менен болған унамлы ҳәм унамсыз ўақыялар бар. Биреўлердиң баслығы ырастан да дым қопал болған, ал гейбиреўлердиң үстине қойылған адамлар әжайып жетекшилер ҳәм муғаллимлер болыўына қарамастан, олар балам Александрға уқсап: «Үстиме қойылған сол адамлар жақсы өмир сүриўимизге тек тосқынлық қылатуғын адамлар», - деп түскинликке түсип қалған. Олар сондай ўақыяларды өз басынан кеширгенлиги себепли, анық мынадай қатнасқа өтеди: *«Мен бийликке усенбеймен», «Мен үстимде турған адамлардың бийликке ийе екенлигине усенбеймен»* ямаса *«Мен алдын олар менен келисип алмасам, онда ҳеш қандай бийликке бағынбайман»*.

Ал Құдай булардың бәрине қәйтип қарайды? Үстимиздеги адамлар әдилсиз болса да, бизлер бийликке бағыныўымыз тийис пе? Ал бийликке сол адамлар коррупцияға батқан адамлар болса не? Егер олар бизлерге қәте нәрсени ислеўге буйрық берген жағдайда не қылыўымыз керек? Ал егер олар бизлерди гүна ислеўге мәжбүрлесе, не қылыўымыз керек? Қандай жағдайға шекем бағыныўымыз керек? Шегара қай жерге шекем? Ұлыўма бизлер не ушын бағыныўымыз керек екен? Буның пайдасы бар ма өзи? Бизлер тек Мухаддес Руўхтың басқарыўында болсақ, сол жеткиликли емес пе?

Құдайдың Сөзи бул сораўлардың бәрине жуўап береді. Мениң исенимим кәмил, қолыңызда ұслап турған бул кітап - Құдайдың

маған жазыўды тапсырған ең әҳмийетли китаплардың бири. Себеби бул китапта исениўшилер жәмәатте дусласатуғын машқалалардың қаяқтан келип шығатуғынының баслы себеби сөз етиледі. Люцифердің қулаўына не себепши болған еди? Бийликке қарсы көтерілис. Адам-ата не ушын қулады? Бийликке қарсы көтерілгені ушын. Көп адамлар өз өмирлеринде Құдай жолынан бұрылып кетеді. Не ушын? Бийликке қарсы көтерілис. Ең жаманы, басында бийликке қарсы көтерілис көзге дерлик көринбейди, оны дерлик көріп болмайды.

Бул китапта мен өзимнің жиберген қателеримди мысал етип келтирип өтемен. Мен - өз қойларымды, жәрдемшилеримди, шаңарағымды қалай болмасын өзиме бағындырыўға хәрекет қылатуғын хәм ҳәкимиятты қатты сүйетуғын жетекши емеспен. Мениң әжайып жәрдемшилерим хәм әжайып шаңарағым бар. Мен - шопан емеспен. Солай етип, мен өмиринде көп қателер, анығарағы, гүналар жиберген адам сыпатында жазаман. 1980-жылларда мен еки рет халық аралық масийхыйлық хызметлерге қатнастым. Сол ўақытлары сол хызметлер барысында басымнан өткізген конфликтлер хәм қайғылы сабақлар ҳаққында бул китапта сизлер менен бөлиспекшимен. Сол конфликтлер ўақтында мен өзимнің ҳақ екенлигиме жүз пайыз исенетуғын едим. Деген менен, кейин мәлим болды, мен алжасқан екенмен. Жаратқан Ийениң тири сөзлері мениң жүрегимдеги жасырын нийетлерди ашып таслағаны ушын, мен Оған шын жүрегимнен миннетдаршылық билдиремен.

Мениң басымнан өткен сол унамсыз ўақыялардан сабақ алып, мен жиберген қателерди жиберип қоймаўыңызды шын жүректен Құдайдан тилеймен. Мениң ақмақшылықларымды көріп, өзлериңизге сабақ хәм Құдайдың даналығын алыўыңыз ушын хәм де пайдалы нәтийжелерге ерисиўиңиз ушын Жаратқан Ийеге дуўа етемен. Өйткени сол қателерим арқалы ҳақыйқатлыққа көзлерим ашылды хәм сол алған тәжирийбелерим - кейин ала мениң ушын жүдә пайдалы хәм оғада әжайып сабақлар болып хызмет етти. Мен сол қателерим ушын тәўбе еттим. Сонда жүрегиме қәўипсизлик сезими келди хәм мүтәжликлеримди Құдай қанаатландырды.

Бұл кітапты оқып атырғаныңызда, сизлердің өмиріңізде де сондай жарылқаулар жүз беретұғынына исенемен. Бұл кітапта мен Мұхаддес Кітаптан хәм өміримнен көп мысаллар келтіремен. Оларды оқып атырғаныңызда, сизлердің жүреклеріңізге Құдайдың нұры төгилип баслайды. Олардың гейбиреулері сизлердің исенимлеріңізді еле де беккемлесе, гейбиреулері сизлерге хақыйқый азатлық алып келеді. Улыўма айтқанда, Құдай Сөзин кишипейиллик пенен қабыл етиўиңіз ушын дұға етемен. Бұл - мениң жүрегимнің баслы қәлеўи.

Бизлер хақыйқатлықтың әшкаралаўына дус келген ўақтымызда, еки нәрсе жүз береді:

- Бизлер ямаса Адам-атаның ұлы Кайнға ұқсап, өзлеримизди қутқаратуғын ашылыстан бас тартамыз хәм жүрегимизди тас қылып, бийликке қарсы көтерілиске шығамыз (Жаратылыс 4).

- Ямаса Натан пайғамбар әшкаралаған ўақытта, шын жүректен сынған хәм Құдай Сөзи алдында бас ийген Даўытқа ұқсап тәўбе етемиз хәм хақыйқый тәўбенің бизлерди масийхый минез-қулықтың жаңа басқышына көтериўине жол ашып беремиз (2-Патшалықлар 12). Даўыттан сабақ алып, менменликтен бас тартыўға хәрекет қылың. Құдай сизлердің барлық мүтәжиклеріңізди қанаатландырып, сизлерди қорғаўды алдын ала режелестирген. Менменлик - сол Құдайдың режесинен сизлерди айырыўға хәрекет етеди.

Бұл жолға атланар екенсиз, бир нәрсени ядыңызда тутың, көбинесе, қулаққа жағатуғын жағымлы сөз емес, ал қатты айтылған сөз, ақыр-соңында, бизлерге ұллы азатлық хәм пана алып келеді. Бала гезимде, бир рет мен емлеўханада өзиме укол салдырыўым тийис болған еди, бирақ бир достым шаныштырған ўақытта қатты аўыратуғынын айтты. Соннан кейин мен қалай болмасын укол салдырмайға хәрекет қылдым. Еки үлкен мийирбийке мени ұслап тура алмады хәм ақыры тынышыма қойды. Сонда мениң ата-аналарым маған келип: «Бұл туберкулез кеселлигине қарсы вакцина. Оны алмасаң, сениң организмиң туберкулез кеселлигине қарсы гүресе алмай қалады», - деп түсіндирди. Мениң әжапам рак кеселлигинен

өлген еди, сонлықтан ата-аналарымның маған тек жақсылық тилеп тұрғанын билдим. Мен уколдан бираз аўырыў сезетуғынымды, бирақ ол мени жүдә қәўипли кеселликтен қорғайтуғынын түсіндим. Бұны аңлап жеткенімде, мен дәрхал медпунктке қайтып барып, өзиме укол салдырдым.

Құдай Сөзиниң ашшы хақыйқатына ямаса әшкарасына дус келгениңизде, усы ўақыяны есиңизге түсириң. Аспандағы Әкемиздиң жоллары - минсиз жоллар. Гейде бизлерге зыянлы ямаса азарлы болып көринген нәрселер, негизинде, Құдайдың бизлерди қорғаў, жарылқаў ямаса қутқарыў ушын дүзген режеси болып есапланады. Мына хақыйқатлықты ҳеш қашан есиңизден шығармаң: Құдайдың бизлерге деген сүйиспеншилиги - пәк, минсиз хәм шексиз!

Саяхатымызды басламасымыздан алдын, келиңлер, дуўа етейик:

«Аспандағы Әкемиз, мен комфорт хәм рәхәтлерге қарағанда, хақыйқатлықты көбирек қәлеймен. Сонлықтан өз жүрегимди хәм жанымды Сениң қолларыңа тапсыраман. Билемен, Сениң жолларың - минсиздур. Сениң маған деген сүйиспеншилигиң соншелли терең болғаны ушын, Сен Өзиңниң сүйикли жалғыз Улың Ийса Масийхты мен ушын жибердиң. Мен мәңгилик өмирге ийе болыўым ушын, Ол атанақта мениң орныма өлди. Аўа, Сениң маған деген сүйиспеншилигиң соншелли дәрежеде күшлидур. Сонлықтан мениң өмиримде баслаған исиңди ақырына дейин жеткизиўди қатты қәлейтуғыныңа исенимим кәмил. Өтинемен, бул китапты оқып атырғанымда, Мухаддес Руўхың арқалы жүрегиме сөйле хәм Өз жолларыңды маған көрсет. Сениң сөзиңди көриўим хәм еситиўим ушын, көзлеримди хәм қулақларымды аш. Ийем Ийсаны бұрынғыдан да бетер көбирек маған ашып бер. Бул китаптағы Өз сөзлериң арқалы мениң ишимде ислейжақ әжайып ислериң ушын Саған алдыннан рахмет айтаман. Усылар ушын Ийем Ийса Масийхтың атынан дуўа етемен. Аўмийин!»

2-БАП

НИШТЕРГЕ ҚАРСЫ ТЕПСЕҢ, ӨЗИҢЕ ЗЫЯН БОЛАДЫ

*Егер сиз демократиялық көз қарастан
келіп шыққан халда пикир жүргізсеңіз,
Патшалықтың тийкарларын түсиніу сизге
қыйын болады.*

Енди мениң алдымда Құдайдың мийримисиз шешиу мүмкін емес болған бир қыйын мәселе тұрыпты. Мен қолымнан келгенше сизге бийликти құрмет етиуді үйретиуге хәрекет етип көре-мен, себеби дүньяда күннен-күнге нызамсызлық көбейип бармақта. Бул китапта мениң айтатуғын нәрселеримнің көпшилиги бул дү-ньяның түсинигине толық қайшы келеди. Құдай Сөзинің тийкарғы хақыйқатлықларын қәте хәм жаман қылып көрсетиу ұшын, дүньяда не деген жалғанлар ойлап табылмақта! Адамзаттың негизги дүшпа-ны болған шайтанның ең қийлели ұсылларының бири - бул адам-ларды ақыр-соңында құллыққа түсиретуғын нәрселерди сулыу хәм пайдалы етип көрсетиу, ал адамларға азатлық алып келетуғын нәр-селерди керисинше көриксиз хәм аўыр құллық етип көрсетиу.

Едем бағын есиңизге түсириң - шайтанның қийлеси жүз пайыз келискен еди. Соннан берли шайтан ийнениң ұшындай да өзгерген жоқ. Әне, соның ұшын да, Құдай Сөзи бизлерди қайта-қайта былай

деп ескертеді: «Хәй, сүйикли туұысқанларым, алданбаңлар!» (Яқып 1:16) хәм «Бұл дүньяның адамларына еликлеменңлер. Ал Құдайдың ой-пикирлериңизди жаңалап, Оның сизлерди толық өзгертиўине жол қойыңлар. Сонда сизлер Құдайдың жақсы хәм минсиз еркин, яғный Оған нениң унайтуғынын айырып билесизлер» (Римлилерге 12:2).

Өз тәжирийбемнен келип шыққан ҳалда соны айтаман, Батыс еллеринде (Американың хәм Батыс Европаның демократиялық еллеринде) - Құдай Сөзиндеги ҳақыйқатлыққа ең ишинде көп қарсыласатуғын адамлар жасайды. Демократиялық көз-қарас пенен пикир жүргизетуғын болсақ, Патшалықтың тийкарларын түсиниў аңсат болмайды. Демократияның ҳеш қандай жаман жери жоқ. Егер мәмлекет демократиялық тийкарлар менен жасаса, бұл жүдә жақсы болады. Бирақ ол - бұл дүнья ушын жаратылған, ал Құдай Патшалығы (буны ядымызда тутыўымыз керек) - Патшалық болып есапланады хәм оның басында Патша тұрыпты. Құдай Патшалығында иерархиялар, қағыйдалар, ҳәкимиятлар хәм бийликлер бар. Оның Патшалығының ыызамлары бийкар етилмейди, олар жәмийетлик пикирлерге, даўыс бериўлерге хәм жәмийетлик сораў-жуўапларға бағынбайды. Бұл ыызамларға өзгерис киргизиў мүмкин емес (Хаўа-ене сондай қылмақшы болған еди). Соның ушын да, Самуел пайғамбар халыққа патшалықтың ҳуқықларын түсиндирип, китапқа жазып берген еди (1-Патшалықлар 10:25). Тап сондай, бүгин бизлер де Патшалықтың тийкарларын үйрениўимиз керек, себеби жәмийетимиз бизлерге оларды үйретпейди.

Егер де бизлер исениўши бола тура, бұл дүньяның түсиниги менен жасап, бұл дүньяның адамлары сыяқлы үстимиздеги ҳәкимиятқа ийе адамларға қарым-қатнас қылатуғын болсақ, онда бизлер, кем дегенде, жемиссиз масийхый боламыз, болмаса, оннан да жаманырақ нәрселерге дүс келемиз. Ҳақыйқый өмир Булағынан жулынып қалсақ, бизлер жарылқаў каналларынан да хәм пана астынан да айырылып қаламыз. Буны түсиниў ушын нени мысал етип келтирсек болады? Мысалы, күшли футбол ойыншысы волейболға жарысқа түссе, не болады? Ол бир жағынан үлкен қа-

пашылыққа дус болады, екінші жағынан командасына жеңилис әкеледі. Ямаса буны розеткаға тығылмаған электр үскенесине де ұқсатсақ болады.

Хәзиргі күнлерде, егер бизлер үстимиздегі бийлікке иіе адамлар менен келиспесек, олардың үстинен шағым етсек болады ямаса өз қарсылығымызды көрсетсек болады. Неге десеңіз, хұкімет - «халық үшін жанын беріп, халық үшін жұмыс іслеуі керек», солай емес пе? Демократияның ұсы хәм басқа да көп тийкарлары заманагөй масийхыйшылыққа кирген хәм жүдә көплеген адамларды «хәр ким өзине хожа» ямаса «хәр ким өзінше бий» деп аталатуғын жалған жолға түсирген. Бизлер бұл натуұры жолға қанша көп кирсек, хақыйқаттан сонша узақласып бара береміз хәм хәкимиятқа иіе адамлардың сыртынан айыпплап қоймай, оларға ашық қарама-қарсылыққа өтеміз. Нәтийжеде, хәкимият адамларына деген хұрметсизликтің ең жоқарғы дәрежесине жеткен хәм олардың бийлигин ұлыұма менсинбейтуғын адамлар пайда болады. Олар үстилеріндегі бийликти ұлыұма тән алмайды. Бұл соны билдиреди, олар Құдайдан қорқыұды жоғалтқан. Бирақ бұл жоллардың хеш бири бизлер ізлеп атырған азатлыққа әкеле алмайды. Өйткени Мухаддес Китапта деп жазылған:

«Егер олар Құдайға бойсынып, **Оған** хызмет етсе, онда олардың қалған күнлери бахытқа, жыллары шадлыққа толы болады. Ал егер олар Құдайға бойсынбаса, қылыштан өткерилип, Билим алмастан, өлип кетеди» (Аюп 36:11, 12).

Демек, Құдайға бойсынып, Оған хызмет еткен адамларға мынадай әжайып ўәделер берилген: Құдайдың бийлигине бағынғаны үшін, олардың өмири бахыт хәм қуўанышқа толады. Кейин үстиндегі хәкимиятты тән алмайтуғынлар адамлардың басына түсетуғын үлкен қәўип тўўралы да айтылған. Негизинде, үстимиздегі хәкимиятқа қарсыласыўымыз арқалы «аламыз» деп ойлап жүрген азатлығымыз - оларға бағынбаўымыз арқалы басымызға түсетуғын құллыққа айланады. Мениң хаялым хәр қашан мынадай мақал айтады:

«Бағыныў - азатлыққа, қарсыласыў - қуллыққа әкеледи». Бул сөзлер - бизлер жаңа ғана Аюп кітабында оқыған аятымыздың мәнісін ашып беріп тұр.

Гейбір адамлар: «Мен тек жалғыз Құдайға бағынаман, ал адамларға емес. Оннан қалса, егер адамлардың қарекетлері менің ойымдағыдай болмаса, онда оларға ұлыўма бойсынбайман», - дейди. Әне, ұсы жерде жәмәәтте кең тарқалған натуўры тәрбия менен ұсыллар бизлерге көп пәнт береді. Үстимиздегі айырым хәкимиятларды тўылған ўақтымызда-ақ Құдайдан мийрас етип аламыз, ал айырым хәкимиятларды Құдай кейін үстимизге қояды. Бизлер оларды бир-биринен ажырата алмаймыз. Екеўіне де бойсыныўымыз керек. Себебі қәлеген хәкимият - Құдайдан! Мухаддес Кітаптың тәліміне қараңлар:

«Хәр бир адам басқарыўшы хўкіметке бойсынсын. Өйткени *Құдайдан болмаған хеш қандай хўкімет жоқ*. Бар болған хўкіметлердің хәммеси де Құдай тәрәпинен орнатылған. Сонлықтан хўкіметке қарсы шыққан адам Құдай орнатқан тәртіпке қарсы шыққан болады. Бундай адамлар жазаға ұшырайды» (Римлилерге 13:1, 2).

Бул аятлардағы сөзлерге айрықша дыққат ажыратыўымыз керек, себебі бул жерде терең ой-пикир жүритиўимиз керек болған көп ҳақыйқатлықлар бар. Соңырақ оларға көбирек тоқталамыз, бирақ ҳәзир мына нәрселерге дыққатыңызды қаратпақшыман:

Бириншиден, бул аятлардағы Құдай Сөзине бола, барлық хўкімет басшыларын Құдай қояды. Хўкіметтегі ыызамлы хәкимият орнын хеш ким Құдайдың рухсатысыз алалмайды. Бизлер бунь бироталаға түсинип алыўымыз тийис.

Екиншиден, бул хәкимиятқа ийе басшыларға қарсы шығыў - Құдайдың тәртібине, яғный Оның Өзине қарсы шығыўды билдиреди. Нәтийжеде, қарсы шыққанлар өзлерин хўкімге сазыўар қылады. Бизлер бир нәрсени ядымызда тутайық: жоқарыдағы аятлардың Авторы - хәкимиятты қатты сүйетуғын қандай да бир хыз-

меткер емес, ал бизлердің Аспандағы Әкемиз болып есапланады. Өйткени «Мухаддес Жазыұлардың хәммеси - Құдайдың Мухаддес Руұхының илхамландырыуы менен жазылған» (2-Тимофей 3:16). Бүгін көп ғана масийхыйлар: «Мен адамлардың хәкимиятына емес, ал тек жалғыз Құдайға бойсынаман!» - деп ойлайды. Сондай деп ойлайтуғын адамлар Құдайға қарсы шығып атырған болады, хәтте, Оны «Ийем» деп айтып жүрген болса да. Ийсаның Саулға: «Ништерге қарсы тепсең, өзиңе зыян болады», - деп айтқан сөзлерін есиңізге түсирің (Елшилер 9:5). Саул - кейинирек елши Павелге айналады. «Ништер» - бұл ұшы өткір болған қазық ямаса найза. Сол ески дәуірлерде дийханлар ништерден пайдаланатуғын болған. Ништердің ұзынлығы 2,5 метрдей болып, ол емен терегінің ямаса басқа бекем тереклердің шақаларынан исленилген. Оның қабыршығын алып таслап, ұшына өткір қазық байлап қойған. Дийханлар жерди айдағанда, өгизлер тоқтамай жүріуі ұшын, сол ништерден пайдаланған. Өгизлер ништерге қарсы жүре алмаған, себеби ништер өткір болғанлықтан, оларға күшли азар алып келген. Сонлықтан «Ништерге қарсы тепсең, өзиңе зыян болады» деген мақал елши Павелдің ұақтында жоқарыңда тұрған хәкіятқа қарсы шығыудың бийхұда екенін сүүретлеу ұшын айтылатуғын болған.

Павел Ийса менен ұшыраспасынан алдын туұрыдан-туұры Құдайға қарсы шыққан. Павел сыяқлы туұрыдан-туұры Құдайға қарсы шығатуғынлар да, ямаса Құдай орнатқан хәкимиятқа қарсы шығатуғынлар да, ақыр-соңында, Құдайдың қолындағы ништерге дус келеди. Бирақ көпшилик жағдайда бизлер буған итибар қаратқымыз келмейди хәм өзлериміз ұшын хеш қандай жуұмақ шығармай, тутқан натуұры жолымызға жабысып алып, үстимиздеги хәкимиятқа қарсы шығамыз. Бир сапары мен тап сондай қылған едим.

АШШЫ ТӘЖИРИЙБЕ

Бийликке (хәкимиятқа) ийе адамларға қарсы шығыу - бұл Құдайдың бийлигине қарсы шығыу. Мен бұл хәқыйқатлықты

түсинип, оны тән аламан дегенімше, ашшы хәм азаплы тәжирийбени басымнан кеширийіме түүра келди. Бұл мениң ядымда беккем мөрленіп, ништерге қарсы жүрген адамның ақмақлығын еслетіп тұратуғын бир ескерткиш болып қалды.

1980-жыллардың орталарында мени бир халық аралық үлкен жәмәәтке жаслар хызметин алып баратуғын шопанлық хызметине шақырды. Маған қол қойып, мениң ушын дууа еткеннен соң, мен бұл хызметти Құдайдың ерки деп қабыл еттім.

Сонда мениң ишки дүньям қандай да бир күшли туйғы-сезим-лерге толып кеткен еди, себеби соған дейин мен ұлыұма жаслар хызметинде хызмет етип көрген жоқ едим. Соған қарамастан, мен пүткил Америкадағы ең тез өсип атырған, ең күшли жәмәәттің жасларын алып баратуғын шопан болып, бұл үлкен жәмәәтті басқаратуғын хызметкерлер командасының бир ағзасына айланған едим. Солай етип, мен хызметти басладым. Басында мен өзимди жаслар хызметине арналған кітаптарды хәм сабақлықтарды оқып-изерт-леуге бағышладым. Сол кітаптардың биреуін Луизиана штатындағы жәмәәттің аға шопаны жазған болып, ол жаслар хызметине байланысly бир әжайып дәстүр ислеп шыққан екен. Мен өз секретарыма Луизианадағы жәмәәтке қоңырау етип: «Бизлердің жәмәәтимиздің жаслар шопаны сизлердің жәмәәтиңизге қыдырып барып, бир нешше күн сизлердеги жаслар хызметинің қалай алып барылып атырғанлығын көрсе бола ма?» - деп сорауын өти-ниш еттім. Олар мениң тилегимди қууаныш пенен қабыл етти хәм баратуғын ўақтымды олар менен келисип алдым.

Мен Луизианаға ушып бардым. Олар мени дәрхал хәптениң үшінши күни болып өтетуғын жаслар хызметине мирәт етти хәм мен бардым. Ол жердеги хызметти көріп, мен аң-таң болдым. Жаслардың өзлеринің 1500 адамлық залы бар екен хәм ол дерлик толып тұрған еди! Олар жасларды ұслап тұруу ушын хеш қандай ойынлар ойнамады ямаса азғантай дүньяўийлеу, терең емес ўазларды айтқан жоқ. Ал олардың ўазлары мұхаддесликке хәм күшке толы еди. Жаслар бұл жыйналысларға қууанысып келетуғын еди. Көрген нәрселерим мени қатты таң қалдырды хәм

бұл адамлардан хақыықаттан да көп нәрсе үйрене алатуғыныма көзім жетті.

Ертеңіне мен жаслар хызметінің жетекшілері менен ушырастым. Мен бұл жерде көрген нәрселеріме де зорға исенип, қайтадан аң-таң болдым. Олардың өзлерінің басқарыу имараты, еки секретары хәм толық хызметке бағышланған төрт жаслар шопаны бар екен. Кейинги еки күн дауаымында мен сол төрт шопанның хызметлерінде болдым. Статистика - хайран қалдырарлық еди. Олардың мектеп хызметінде 1250 жаслар бар болып, олар кем-кемнен көбейип баратырған еди. Төрт шопанның хәр қайсысы маған бир нәрсени айтты: «Бизлердің табысымыздың сыры - бұл пүткіл қала бойлап жүзден де көбірек жерде өткізилетуғын «кешелер». Бизлер бұл кешелерди хәр бесинши күни кеште өткізиўди шөлкемлестиремиз». Бұл «кешелер» дегени - жасларды қутқарыуға қаратылған үй топарлары екен.

Идея - айтарлықтай әпиўайы, бирақ терең еди. Еле қутқарылмаған жаслар жәмәәттеги жыйналысқа келмеўи мүмкин, бирақ үйлерде өткізилетуғын кешелерге келеди. Хәпте дауаымында жаслар топарының хәр бир ағзасы мектебинен кимдидур таўып, бесинши күни үйде болып өтетеуғын кешеге мирәт етеди. Кешеде олар бирге шай үстинде қарым-қатнас қурады хәм масийхыйша музика есцитеди. Кейин топар жетекшиси (әдетте, мектеп ямаса колледж студенти) Мухаддес Китаптан алынған қандай да бир тема бойынша сәўбетти баслайды. Оның өзи бұл темаға алдыннан таярланып келеди. Тема дауаымында ол сөзди әсте қутқарылыуға бурады. Кейин ол тазадан келгенлерге тәўбе етип, өмирлерин Ийса Масийхқа бағышлауға имканият береді. Нәтийжеде, жүдә көп жаслар тәўбеге келип, қутқарылады. Оларға исениўши туўысқанлар менен қарым-қатнастың хәм жәмәәтке барыўдың қаншелли әхмийетли екенлигин айтады. Сондай-ақ, бир-бирине телефон номерлерин берип, оларды жәмәәттеги жаслар хызметине мирәт етеди.

Мен сондай кешелердің биреўине қатнастым. Кешеде бир нешше студентлердің тәўбе етип, өмирлерин Ийсаға бағышланғанын көрип, қаттыға жигерленип қалдым. Солай етип, үлкен тәсирлер менен өз жәмәәтимизге қайттық (мен қасыма

жәрдемшимди де алып барған едим). Жәмәәтимизге келген соң, мен көрген нәрселерим менен бөлістим. Бизлер дуға еттік хәм өз топарымызда да сондай қылыў кереклигин сездик. Бир рет қала күнги хызметтен кейин мен машиналар туратуғын майданда аға шопанымыз бенен сөйлесип қалдым хәм оған өз көринисим туўралы жигерленип айтып бердим. Ол мени қоллап-қуўатлап: «Әжайып! Алға, туўысқаным!» - деди.

СЕГИЗ АЙ ДАҰАМ ЕТКЕН ЖОБАЛАСТЫРЫҰ ЖУМЫСЛАРЫ

Дуға еткен ўақтымда, Құдай маған жоба берди. Мен бұл хызметти алып баратуғын жетекшилерди таярлаў ушын дәрхал мектеп шөлкемлестириўим тийис еди. Екинши күни кеште мен бұл туўралы жаслар топарында дағазаладым. Кейинги қала күни, мениң қуўанышыма бола, жетпис адам жетекшилик мектебине келди. Мен алты ай даўамында хәптесине бир рет сабақ берип, жасларды жетекшилик қағыйдаларына, яғнай, садықлыққа, мухаддесликке, бағышланыўға, адамларға хызмет етиўге хәм руўхый көриниске үйреттим.

Бес ай өткеннен соң, дуға ўақтында Құдай мениң жүрегиме және сөйледи: *«Өз классыңнан 24 адамды таңлап ал хәм оларға шәкиртлик бойынша сабақ берип басла. Олардың ишинен кешелерди өткизиў ушын ең биринши жетекшилеринди таңлап аласаң».*

Мен дәрхал жетекшилерди таңлап алып, оларды үй топарларымыздың ең биринши әўлады алып баратуғын жетекшилер сыпатында таярлай басладым.

Кейинги еки ай даўамында мен бұл жетекшилерди үй топарлары болған кешелерди алып барыўға таярладым хәм екинши күни болып өтетуғын жаслар жыйналысларында мен бұл кешелерге байланыслы көринисим туўралы олар менен бөлисип басладым. Жәрдемшимиз екеўимиз жетекшилер ушын сабақ режесин де ислеп шықтық. Оннан тысқары да, көп ғана мәселелерди шештик, мысалы, кешелерди өткизетуғын орынларды излестирип белгиледик, қаламызды мектеплердин хәм почта индексиниң жайғасыўына қарап районларға бөлдик, сондай-ақ, топарларды көбейтиў

жоллары менен жаңа тәўбе еткенлерге тәлим бериў усылларын ойлап таптық. Бизлер жүз пайыз бағышланып иске кирискен едик. Жалғыз мақсетимиз - әтирапымыздағы қутқарылмаған көп ғана жанларды қутқарыў еди.

Хәр қайсысымыз ишимизден толқынланыў хәм қуўаныш сезимлерин өткизген едик. Руўхый көринис - жаслар хызметиндеги жетекшилерден әпиўайы ағзаларға берилип атырған еди. Жаслар үйлеринде болып өтетуғын кешелерге кимлерди биринши болып шақыражақ екенлигин бөлисер еди. Бизлер Құдайға: «Құдайым, жаслардың жүрегине тийин хәм оларға Қутқарыўшы Ийсаға мүтәж екенлигин Өзиң ашып бер», - деп дуўа еттик. Бизлер жәрдемшимиз екеўимиз көз алдымызға хәр екннши күни жәмәәтимизде үлкен жаслар жыйналыслары болып атырғанын хәм хәр жыйналысқа 2500 жаслардың келип атырғанын келтирер едик. Бизлер бул руўхый көриниске толып-тасқан едик хәм оны орынлаў қәлеўи бизлерди толығы менен орап алған еди.

ХЕШ ЕСИМНЕН ШЫҚПАЙТУҒЫН ЖЫЙНАЛЫС

Солай етип, биринши жаслар кешелерин баслаўымызға үш хәпте қалған еди. Мен, әдеттегидей, хәр хәптеде болып өтетуғын шопанлар жыйналысына барып жүрдим. Кейин мен ол жерде сондай бир нәрсе еситтим, оны еситиўге мен улыўма таяр емес едим. Сол жыйналыслардың биринде аға шопанымыз өзиниң он бир жәрдемшисине былай деди: *«Қәдирданларым, Мухаддес Руўх маған мынаны ашып берди: бизлердиң жәмәәтимизде үй топарлары болмаўы керек. Бул бизлердиң жәмәәтимизге жаңа бағдар болады. Сонлықтан жәмәәтимиздеги барлық үй топарларын бийкар етиңлер».*

Мен өз қулақларыма исенбедим. Бул қандай да бир қәте ямаса түсинбеўшилиқ болса керек. Мен аң-таң болып, жәрдемшине қарадым, ол да хайран болып маған қарады. Кейин мен: *«Аға шопанымыз жасларды нәзерде тутып атырған жоқ, ал басқа шопанлар туўралы айтып атыр»*, деген ой менен өз-өзимди жұбатпақшы болдым. Бойдақлар менен тұрмысқа шықпағанлардың шопанлары, үлкен жастағылардың шопанлары, ерли-зайыплыларға

жууапкер шопанлар хәм басқа да шопанлардың барлығы үй топарларын алып баратуғын еди, бирақ олардың ислери онша жүриспей атырған еди, себеби олар өз топарларына бизлер сыяқлы дыққат ажыратпас еди. Оннан қалса, мен аға шопан менен бир нешше ай алдын машиналар туратуғын майданда бұл туұралы сөйлесип алған едим хәм ол мени қоллап-қуұатлап: «Әжайып! Алға, туұысқаным!» - деген еди. Мен жаслар хызметиниң бұл қағыйдаға қатнасы жоқ екенлигине толық исенер едим.

Артық күтип тура алмай, шопанға: «Кеширерсиз, шопан. Сизиң айтып атырған бұл қағыйдаңызға жаслар хызмети кирмейди-ғо. Солай емес пе?» - деп сораў бердим. Ол маған қарап, былай деди: «Джон, Мухаддес Руўх маған бизлердиң жәмәәтимизде ұлыўма үй топарлары болмайтұғынын айтты. Бұл жәмәәтимиздиң жаңа бағдары болады».

Мен қайтадан: «Шопан, бир нешше ай бұрын мениң Луизиана штатына жаслар хызметине ушып барып қайтқаным ядыңызда да? Сол ўақытта олардың хызметине 1250 студент қатнасып атырған еди. Олардың төрт шопаны да бундай үлкен табысқа үй топарларының арқасында ерискенлигин айтты», - дедим. Аға шопан маған қарады да, былай деп жууап берди: «Джон, Мухаддес Руўх маған бизлердиң жәмәәтимизде ұлыўма үй топарлары болмайтұғынын айтты. Бұл жәмәәтимиздиң жаңа бағдары болады».

Бирақ мен қайтпадым, айтқан сөзимди тұрып алдым, басыма тек бир ой келди: «*Ол түсинбейди*». Сонлықтан мен басқа бир дәлил келтирдим: «Шопан, еле қутқарылмаған жасларды жәмәәтимизге алып келиў қатты қыйын. Бирақ колледждиң қәлеген студентин үйлерде өткизилетуғын кешелерге мирәт ете аламыз. Мен бұл туұралы сизге бир нешше ай бұрын айтып берген едим. Үйлерде өткизилетуғын бұл отырыспақлардың мақсети - адамларды қутқарыў». Аға шопан қайтадан: «Джон, Мухаддес Руўх маған бизлердиң жәмәәтимизде ұлыўма үй топарлары болмайтұғынын айтты. Бұл жәмәәтимиздиң жаңа бағдары болады», - деп такирарлады.

Мен және сабырсызланып: «Бирақ, шопан, бизлер 2500 студентти әкеле аламыз. Бизлер Флорида штатының Орlando қаласының барлық жасларын құтқара аламыз!» - дедим. Ол бұрынғы сөзлерін қайтадан тақирарлады. Мен айтқан сөзимнен қайтпай және он бес минуттай қарсыластым. Бөлмениң ишинде қарсыласыў атмосферасы күшейген еди. Мениң бахтыма, аға шопанның аўзынан тек жаңағы сөзлер ғана шыққан еди. Ол буны оған Құдайдың айтқанына исенетуғын еди.

Ақыр-соңында, ишимде қарсылық қайнап атырғанына қарамастан, аўзымды жұмдым. Жыйналыстың қалған бөлегинде мен хеш нәрсени еситпедим. *«Бизлер буның үстинде сегиз ай жұмыс иследик. Ол бизлердиң не ислеп атырғанымыздан хабары бар еди. Оған бир нешше ай бурын бул туўралы айттым. Құдайдың Патшалығына жүзлеген, хәтте, мыңлаған жанларды алып келетуғын механизмди қалай ол тоқтатпақшы? Ол Құдайдың хәрекетин тоқтатып атыр! Енди мен жасларға не деймен? Енди жетекшилерим не деп ойлап қалады? Мен Луизиана болдым. Ол жерге барыўға не деген пуллар хәм ўақтымыз кетти! Яқ, мен буған исене алмайман!»* Басымда сондай мың сан ойлар қайнап атырған еди. Ойларымда мен ҳақ болып, Құдай тәрепте тұрған едим, ал аға шопанымыз натуўры жолды таңлап атырған еди!

Жыйналыстан соң мен конференц-залдан оқтай болып атылып шықтым. Аға шопанның жасы үлкен хәм көп тәжирийбели жәрдемшиси мени тоқтатып, тынышландырмақшы болды, бирақ мен оған қарап: «Фред, мен хеш нәрсе туўралы сөйлеским келип тұрған жоқ!» - дедим. Ол сөйлескенимизден хеш қандай пайда шықпайтуғынын түсинип, мени өз еркиме қойып жиберди.

Мен үйиме келип, қапыны ашқанымда, ҳаялым мени күтип алды. Оның сәлемине мен үлкен түскинлик пенен: «Оның не ислегенин айтсам, сен исенбейсең!» - деп жуўап бердим. Мениң қандай даўыста жуўап бергенимди еситип, ол да қәўетерленип қалды хәм меннен: «Ким? Ким не иследи?» - деп сорады.

«Шопан! Ол барлық үй топарларын бийкар етти! Бизлердиң сегиз ай даўамында ислеген мийнетимизди ол бир күнде бийкар

етти! Сен бұған исене аласаң ба?» Хаялым маған қарап тұрды да, нық хәм анық дауыс пенен маған былай деди: «Шамасы, Құдай саған бир затты үйретпекши». Соны айтып болып, ол арқасына бұрылды да, ұйықлайтуғын бөлмеге кирип кетти.

Енди тек шопанға емес, ал оған да ашыұланған едим. Мен асханаға кирип, айнаның алдына барып тұрдым. Кейин бир аяғымды стулдың үстине қойып, айнадан сыртқа қуры қарап тұра бердим. Ал басымда тек бир ой қайта-қайта айланар еди: «Шопанымыз қәтелести. Ал енди оған хаялым да қосылды. Хаялым мениң сезимлеримди улыўма түсинбейди».

ЖАРАТҚАН ИЙЕ МЕНЕН УШЫРАСЫҰ

Айнаның алдында тұрған ўақтымда, Мұхаддес Руўх мениң жүрегиме сөйледи. Ол маған: *«Джон, сен кимнің хызметин қурып атырсаң? Мениң хызметимди ме ямаса өзиңдикин бе?»*

Мен ойланып турмастан: *«Сеникин, Құдайым!»* -деп жуўап бердим.

Дәрхал Ол маған: *«Яқ! Сен өзиңнің хызметиңди қурып атырсаң»,* - деп жуўап берди.

Мен: *«Құдайым, бизлер еле қутқарылмаған дым көп студентлерди жәмәәтимиздің жыйналысларына әкеле алмаймыз, бирақ оларды үйлерде өткизетуғын кешелеримизге алып келе аламыз»,* - дедим. Мен Оған өзимнің шексиз дәлиллеримди хәм режелеримди келтире басладым - тап Оның булардан ҳеш хабары жоқтай. Бизлердің азғырылыўға түсип қалыўымыз дым аңсат екен!

Құдай маған ишимдегилердің бәрин айтып алыўыма жол қойды. Ишимдегилердің бәрин айтып болғанымнан кейин Ол маған: *«Джон, Мен сени бул жәмәәтке алып келген ўақтымда, сени бул адамға хызмет етсин деп алып келдим. Оған исенип тапсырылған хызметти еле де кеңейтиў мақсетинде, Мен сени хызметке қойған едим. Мен сени оның қоллары хәм аяқлары болыўға шақырдым. Мен бул жәмәәт ушын жуўапкер етип тек бир адамды қойдым»,* - деди.

Құдай мысал ретинде маған Мұўсаны көрсетти. Мұхаддес

Китап былай дейди: «Мұйса ... Құдайдың пүткил шаңарағында бір хызметкер сыпатында садық болды» (Еврейлерге 3:5). Құдай Мұйсаны Өз халқына жетекши етип қойған еди. Кейин мениң көз алдыма Жаңа Келісімдегі Яқыптың келбеті келді. Ол Ерусалим жәмәетинің жетекшиси еди. Ядыма исенийшілердің арасында сүннет етилиўге байланыслы пайда болған тартыс келді (Елшилер 15). Бұл сораўды үзил-кесил шешип алыў ушын Ерусалим жәмәетинің барлық ақсақаллары хәм барлық елшилер бирге Ерусалим қаласында жыйналған еди. Олардың арасында Павел, Барнаба, Петр хәм Юханлар да бар еди.

Олардың арасында тәўбе еткен хәм жетекшилик хызметин алып барып атырған парисейлер де бар еди. Солар биринши болып сөз баслайды. Кейин Петр сөз айтады. Кейин болса Павел менен Барнаба Құдайдың басқа миллетлердің арасында ислеп атырған ислерин хәм кәраматларын айтып береді. Олардың барлығы сөйлеп болғаннан кейин, Яқып орнынан тұрады хәм айтылған барлық сөзлерден жуўмақ шығарып, соңғы сөзді, яғный шешимді жәриялайды: *«Сонлықтан, мениң ойымша ...»* (Елшилер 15:9). Ол ең баслы жуўапкер адам болғанлықтан бұл сораўға соңғы нүктаны қояды. Оның шығарған қарарына Петр де, Павел де, Юхан да хәм барлық ақсақаллар құлақ салады.

Мухаддес Китаптан соған ұқсас және бир мысалды көрдим. Құдайдың периштеси қамақханадан Петрди азат қылады. Петр Мәриямның үйине жыйналған исенийшілерге: *«Бұл хабарларды **Яқыпқа** хәм басқа туўысқанларымызға жеткизиңлер»*, - дейди (Елшилер 12:17). Тап сондай ўақыяны бизлер Лука менен Павелдің өмиринде де көреміз. Олар Ерусалим қаласына келген ўақытта, Лука былай деп жазады: *«Ерусалимге келгенимизде, туўысқанларымыз бизлерди қуўанышлы түрде қарсы алды. Ертеңине бизлер Павел менен бирге **Яқыпты** көриўге бардық. Ақсақаллардың хәм-меси де сол жерге жыйналған еди»* (Елшилер 21:17-18). Не ушын Петр хәм Павел бұл еки жағдайда да Яқыпты еслерине алған? Яқыптың аты айрықша тилге алынып атырғанының себеби - Яқып олардың жетекшиси болған.

Мұхаддес Рұғх буларды маған ашып бергеннен соң, Ол маған былай деди: *«Джон, сен Мениң алдымда тұрып, бұл шопанға хызмет еткен дәуириң үшін есап берген уақтыңда, сен Орланда қаласында қанша жасларды тәўбеге алып келгениңе дәрхал есап бериуің керек емес. Дәслеп сен хызметте өз шопаныңа садық болған я болмағаныңа жууап бересең. Себеби Мен сени усы хызметке қойдым»*. Мұхаддес Рұғхтың кейинги айтқан мына сөзлери мени ұлыўма есеңкиретип таслады: *«Егер сен Орландо қаласындағы барлық жасларды тәўбеге алып келсең, бирақ шопаныңа қулақ салмасаң, онда Мениң алдыма есап бериўге келгениңде, шопаныңа бойсынбағаның үшін хәм садықлық көрсетпегениң үшін Мен сени ҳүким еткен болар едим. Себеби Мен оны сениң үстиңнен шопан етип қойдым»*.

Бұл сөзлерди еситкенимде, жүрегиме Құдайдан қорқыў келди! Мениң сүйенип тұрған барлық дәлиллерим пүш болған еди хәм мен өзимди Оның қолындағы бир ылайдай етип сездим. Мұхаддес Рұғх жүрегиме және сөйледі: *«Джон, егер сен өз алған бағдарыңнан қайтпасаң, онда жаслар басқа жолдан, ал жәмәат басқа жолдан кетеди хәм сен жәмәатке бөлиниў алып келесең»*.

Басқаша сөз бенен айтқанда, мен жәмәәтимизге басқа «көринис», яғный жат көринис алып келип атырған екенмен. Не үшін хәзир жүдә көп жәмәәтлер хәм шаңарақлар ажыралып кетип атыр? Себеби басқа «жат көринис» пайда болады. Яғный, Құдайдың қойған адамының, ҳәкимиятқа ийе адамның көринисине қайшы келетуғын «жат көринис» пайда болады. Кеме еки тәрепке қарап жүзе алмайды. Қәлеген жәмәәтте хәм қәлеген топарда жетекшилердің арасында бир көринис, бир бағдар болыўы керек. Себеби «еки баслы» шөлкем түбинде бөлинип кетеди!

ЖУУАП ТА, ЖОЛ ДА – ТЕК ТӘУБЕ ЕТИУ АРҚАЛЫ ТАБЫЛАДЫ

Мен дәрхал бойсынбаўшылығым хәм қарсы шыққаным үшін тәўбе еттим. Дуўа етип болғанымда, мен енди не ислеў кереклигимди билер едим. Мен телефонды қолыма алып, аға шопаныма қоңыраў

еттим. Ол телефонды алғанда, мен оған: *«Шопан, бул Джон Бивер. Мен Сизден кеширим сорау үшін қоңырау етип атырман. Құдай маған Сизге қарсы шыққанымды көрсетти хәм мен жүдә үлкен гүна қылған екенмен. Илтимас, мени кешириң. Мен хәзирдің өзінде-ақ барлық үй топарларын бийкар қыламан»*, - дедим.

Ол маған мийримлилик көрсетип, барлығын кеширди. Мен телефон трубкасын орнына қойған ўақтымда, Мухаддес Рүүх меннен: *«Ал енди сен келеси дем алыс күнлери өзиңнің жигирма төрт жетекшиңе буны қайтип түсіндирмекшисең?»* - деп сорады.

Мениң көз алдыма келеси жыйналыс келди: мен жыйналып мени күтип отырған жетекшилердің алдына шықтым хәм әсте даўыс пенен: *«Дослар, не жүз бергенин айтсам, исенбейтуғын шығарсыз»*, - дедим. Олардың барлығы тәшиўишке түсип: *«Не зат жүз берди?»* - деп сорап атыр. Ал мен бұрынғыдай әсте даўыс пенен: *«Бир нешше ай берилип жұмыс ислегенимизден хабарың бар, бирақ шопанымыз барлық үй топарларын бийкар қылды. Енди екінши күнлери кеште үйлерде отырыспақлар өткізбеймиз»*, - деп оларға жүап берип атырман.

Олар болса, бул қарарға қапа болып, ашыў менен бақырысып атыр. Олардың аға шопанға қатты қапа болып атырғанын көз алдыңа келтириў қыйын емес еди. Әлбетте, бизлердің бәримиз аға шопанның қарарының құрбаны болғандай едик, ал мен болсам, жаслардың алдында аға шопанның қәте қарарынан жәбир шегип атырған қаҳармандай болып көринген болар едим.

Бұлардың бәри мениң көз алдымнан өтти. Сонда Мухаддес Рүүх меннен: *«Сен сондай қылажақсаң ба?»* - деп сорады. Мен: *«Әлбетте, яқ!»* - деп жүап бердим.

Солай етип, келеси дем алыс күни жаслар жетекшилериниң күтип атырған жыйналысы басланды. Мен барлық жетекшилер жыйналған аудиторияға кирип бардым. Мен өзимди исенимли етип тутыўға хәрекет еттим. Бирақ бәри-бир даўысымда бираз албыраўшылық сезилди. Мен кеўилли хәм жоқары даўыс пенен: *«Дослар, сизлерге айтатуғын әжайып жаңалығым бар»*, - дедим.

Хәммеси: *«Қандай жаңалық?»* - дегендей маған дыққат пенен

тигилип қарады. Мен сөзімді дағам етип: *«Құдай бизлерді қутқарып қалды! Құдайдан болмаған нәрсенің тийкарын салыұдан хәм қурыұдан Ол бизлерді қутқарып қалды. Яғный, өткен хәптеде шопанлар жыйналысы болды. Сонда аға шопанымыз Мухаддес Руұхтан жәмәәтимиз ушын жаңа бағдар алғанлығын дағазалады. Мухаддес Руұхтың жәмәәтимизге берген жаңа бағдары бойынша, жәмәәтимизде үй топарлары болмаұй керек. Соның ушын, үйлерде кешелер өткизиұ дәстүрин жабамыз!»* - дедим.

Маған мендеги толқын оларға да өткендей болып көринди. Олардың барлығы дерлик бир даұыс пенен: *«Яқшы!»* - деди. Көплер мен кеширген сезимлерді басларынан кеширди, бәримиз де буннан өттік. Тек арадан көп ұақытлар өткеннен соң ғана, мен сонда басымнан өткізген сезимлерім түүралы оларға айтып бердим. Сол жигирма төрт жаслар жетекшилериниң көпшилиги хәзир Құдай хызметінде. Олар елеге дейин Құдай жолында толық хәм табыслы хызмет етип атыр.

СЫНҒАН ХӘМ КИШИПЕЙИЛ БОЛҒАН ЖҮРЕК

Мен артыма қарағанымда, басымнан өткізген сол ұақыя өмиримде хәм хызметimde шешиұши рольди атқарғанын көремен. Егер де мен сол ұақытта кишипейиллик жолын таңламай, өжетлик пенен өз пикиримнен қайтпай тұрып алғанымда, онда хәзир қаяқларда болатуғынымды тек Құдай ғана биледи. Әлбетте, мен басқа илажым болмағаны ушын да үйлерде өткизежақ кешелерден бас тартыұым мүмкин еди, бирақ онда жүрегим менмен, қарсылыққа толы хәм тас болып қалар еди. Мынаны барқұлла ядыңызда тутың: Құдайға шын жүректен болмаған, тек үстиртин көзабаға бойсыныұ - улыұма керек емес! Сынған хәм ҳақыйқый кишипейил болған жүрек - эне, Оның мақсети. Құдайдың еркин орынлаұды шын жүректен қатты қәлейтуғын хәм бар күшин салатуғын адамларды Ол барқұлла излейди. Даұйт бул түүралы былай дейди:

«Сен қәлемейсең құрбанлықтарды, Болмаса, Саған ұсынар едим, Жандырылатұғын құрбанлықтан да кеўлиң толмайды. Саған мақұл болатұғын құрбанлық – езилген руўхдур. Езилген хәм тәўбе қылған жүреклерден Сен жүз бурмассаң, Құдай» (Забур. 50:18, 19).

Бизлер өмиримизде ұллы құрбанлықтарды әкелийимиз, көп саатлар хызмет етийимиз, ис ҳақы талап етпей жұмыс ислеийимиз, ұйқылардан бас кешиийимиз, жаңа адамларды құтқарыў жолларын излеийимиз хәм сондай басқа көп жақсы нәрселерди ислеийимиз мүмкин хәм бұндай жақсы хызметлердің дизими таўсылмаўы да мүмкин. Өзимизди аямай, хызметке бар күшимизди бағышласақ, бизлерде көбинесе: «Мен бар күшимди аямай хәрекет етип атырман, соның ұшын, бұл Құдайға сирә дә ұнайды-ғо» деген ой пайда болады. Деген менен, Құдай бизлердің нийетимизге қарайды. Бизлер бар күшимиз бенен бағышланып атырғанымыз бенен, нийетимиз тек өз қәлеийимизди орынлаў болыўы да мүмкин.

Мына сөзлерди дыққат пенен еситиң: Құдайға бағынғанымыз ұнайды! Себеби бағыныў - ҳақыйқый құлақ салыўға алып барады. Бұл китаптың мақсети - Құдай орнатқан бийликке бағыныўдың тек қатты әҳмийетли екенин ашып бериў ғана емес, ал Құдай орнатқан бийликке бойсыныўға сүйиспеншилик пенен күшли қәлеў оятыў.

Түсинемен, мениң келтирген гүўалығым көп ғана жүўапсыз қалған сораўларды пайда етийи мүмкин. Мысалы, мынадай сораўды: *«Сен дуўа етип атырғаныңда, Құдай саған үй топарларын ашыўды айтқан жоқ па еди?»* Ямаса мынадай сораўларды: *«Ал егер аға шопаныңыз жәмәәтке жаңа бағдар алғанда, қәтелескен болса не? Үй топарлары негизинде жәмәәтиңизге керек болған болса не? Егер сениң тутқан жолың дурыс, бирақ шопаның қәтелескен болса не? Бәлким, шопаның сол ўақытта кимниңдур жаман тәсири астында болған шығар?»*

Китаптың қалған жағында хәр түрли мәселелерге изертлеўлер жүргизип, бұл хәм басқа да көп сораўларға жүўап беремиз.

Деген менен, бизлер изертлеўлеримизди даўам етпесимизден

бұрын, Құдай бийлигине тұйрыдан-тұйры бағыныуымыздың оғада әхмийетли екенлигин түсинип алыуымыз керек. Вочман Ни былай деп жазады:

Адам ўәкилликке ийе ҳәкимиятларға бағынбасынан бұрын Құдайдың Өзинен шығып тұрған ҳәкимиятты қабыл етиўи тийис. Бизлердиң Құдай менен болған барлық қарым-қатнастарымыз - бизлер ҳәкимиятты тән аламыз ба ямаса тән алмаймыз ба, соған қарап тәртипке салынып барылады. Егер тән алсақ, онда ҳәр бир қәдемимизде бизлер ҳәкимият пенен дүсласамыз ҳәм Құдайдан шығып тұрған ұсындай шегаралардың арқасында, Ол бизлерден пайдаланады (*Spiritual Authority* («Духовная власть») [New York: Christian Fellowship Publishers, 1972]).

Дәслең Құдайдың Өзине бағыныўдың зәрүрлиги ҳаққында Мұхаддес Китапқа тийкарланған бекем тийкар қойылыўы керек. Тек соннан кейин ғана ўәкилликке ийе ҳәкимиятларға бағыныў туўралы сораўға өтсек болады.

ЕКИНШИ БӨЛИМ

ҚУДАЙДЫҢ ПАНАСЫ АСТЫНДА

ГҮНАНЫҢ АНЫҚЛАМАСЫ

*Жәмәат гүнаның баслы анықламасынан
узақласып кете береді, сонлықтан бизлер
гүнаның қақыйқый мәнисин түсиниўди
тоқтатамыз.*

Бир кишкене ойын ойнайық. Келиң, ылайықлы бир аты жоқ болғанлықтан, оны «психолог хәм пациент» деп атаймыз. Сиз пациентсиз хәм диванда жатырсыз, ал мен психологпан хәм сизиң қасыңызда стулда отырыппан. Мен бир сөз айтаман, ал сиз көз алдыңызға келген ең биринши нәрсени айтасыз. Таярсыз ба? Онда биринши сөз: гүна. Көз алдыңызға биринши болып не келди?

Дүнья жүзи бойлап мен көп ғана исениўшилер хәм жетекшилер менен бұл тўралы сөйлесип көргенлигим себепли, сизиң көз алдыңызға биринши болып не келгенин шамалап билиўим мүмкин. Сизиң көз алдыңызға неке ҳадаллығын бузыў, бузықшылық ямаса қандай да бир жынысый гүна келген болыўы мүмкин. Тилекке қарсы, жийи-жийи «Пәленше гүнаға қулапты» деген трагедиялық хабарларды еситиўимизге тўра келеди. Әдетте, бундай деп жынысый гүнаға қулаған жетекшилерге айтылады. Қандай гүнаға қулағанын түсиниў ушын ұсы үш сөздің өзи жеткиликли болады. Исениўшилер арасында бұл пикирдің терең қәлиплескенлиги соншелли, энди «гүна» десең,

адамлардың көз алдына тек бузықшылық гүнасы келеди.

Бәлким, сизиң көз алдыңызға мәскүнем ямаса нәшебент келген шығар. Исенийшилер оларды да жүдә жаман гүналардың қатарына киргизетуғынына гүман жоқ. Ямаса, сизиң көз алдыңызға азарт ойынлары, адам өлтирийшилик, ұрлық ямаса сыйқыршылық гүналары да келген де болыұы мүмкин. Бәлким, «гүна» дегенде, сизиң көз алдыңызға жек көрийшилик, жәнжелкешлик, көре алмаұшылық ямаса кеширмеұшилик келген болыұы да мүмкин, бірақ негизинде бундай гүналардың көз алдымызға келиұ итималы дым аз. Мениң ойымша, гүналардың дизимин жазатуғын болсақ, ол жүдә ұзын болып кететуғынына ҳеш кимниң гүманы жоқ шығар.

БАСЛЫ АНЫҚЛАМАДАН УЗАҚЛАСЫҰ

Ал сиз бул тўұралы ойлап көрдиңиз бе? Енди қулақ салың: Едем бағында Адам-ата басқа ҳаял менен бир төсекте жатқан жоқ ямаса ол марихуана пайдаланған жоқ! Соған қарамастан, оның гүнасының аұыр болғанлығы соншелли, оның себебинен пүткил жаратылыс тұтқынға түсти. Гүна ҳаққында сөйлескен ўақтымызда, бизлер Адам-атаға не болғанына дыққат қаратыұымыз керек, себеби оның ислеген сол қылмысының тәбияты пүткил адамзаттың қанына өтти. Адамзатқа соншелли зыян әкелгендей, Адам-ата өйтип не ислеген еди? Жуўабы дым әпиұайы: ол Құдайдың айтқан сөзине қулақ салмады. Бул тўұралы бираз ойланып көриң.

Жоқарыда жазған бузықшылық ҳәм басқа да гүналарды мен: «Олар гүна емес», - дейжақ емеспен, ал мен тек бүгин исенийшилер гүнаның баслы анықламасынан дым ұзақласып кеткенлигин ғана айтпақшыман. Ал егер бул әҳмийетли шынлықты көзден шығарып қойсақ, онда душпанға бизлерди азғырылыұ қақпанына түсириұ қыйын болмайды. Бул бапта, мине, сол тўұралы сөйлесемиз.

Басқа бир мысал келтиремен. Мысалы, сиз барлық кеселликлерди тек бир қыйлы болады деп ойлайсыз, яғный, кесел болған адамның температурасы 37 градустан көтерилип кетеди ҳәм ол жөтелип, түшкирип баслайды, соның менен бир

қатарда, оның басы аўырады хәм тек сол болғаны деп ойлайсыз. Мен жетиге шыққан ўақтымда сондай деп ойлайтуғын едим. Сол гезлери мениң он төртке шыққан сүйикли әжапам аўырып қалды: ол рак кеселлигине шалынған еди. Оны тез-тезден врачларға көрсетип, бир нешше хәпте ол емлеўханада жатып қалатуғын еди. Мениң анам маған түсиндирип: «Джонни, сениң әжапаң қатты аўырып атыр», - деди. Бирақ оның температурасы көтерилмеген еди, және де, ол я жөтелмейтуғын, я түшкирмейтуғын еди. Сонлықтан мен түсинбей: «Не ушын ата-анам менен әжапам буншама қәўетерленип атыр екен?» - деп ойладым. Мен өзимше: «Әжапам тек қатты шаршаған-ғо», - деген жуўмақ шықардым. Мен оның кеселлигиниң қаншелли аўыр екенлигинен хеш хабарым жоқ еди, себеби көрген нәрселеримди сол бала гезимдеги түсинигиме қарап баҳалаған едим.

Мен улыўма хеш нәрсе түсинбей кеткен болар едим, бирақ бир күни мени мектептен алып кетип, үйге алып келди. Үйде мийманханада ата-анам менен сөйлесип отырған руўханийди көрдим. Маған: «Әжапаң қайтыс болды», - деди. Тек сонда ғана мен әжапамның ҳақыйқаттан да *жүдә аўыр кеселликке* шалынғанын түсинип жеткен едим. Мен соған дейин нешше ай даўамында әжапама не болып атырғанлығын хеш түсинген жоқ едим, себеби мен кеселлик туўралы тек бир түсиникке ийе едим. Соннан кейин мен сораўлар берип, кеселлик туўралы кем-кемнен көбирек билип бара бердим. Мен «Кесел адам - бул қандай да бир аўырыўға ямаса ҳәлсизликке шалынған адам» екенлигин билетуғын болдым. Соннан баслап мен кеселликлерди өзимниң сол балалық түсинигим бойынша баҳаламайтуғын болдым. Мен кеселликтиң ҳақыйқый анықламасын түсинип жеттим.

ГҮНАНЫҢ ҲАҚЫЙҚЫЙ АНЫҚЛАМАСЫ

Жәмәәттеги көпилик адамлардың түсиниги де соған уқсайды. Жүдә көпилик жағдайларда бизлер гүнаның негизинде не екенлигин түсинбей қала беремиз. Изертлеўимизди даўам ете алыўымыз ушын, бизлер Мухаддес Китаптың гүнаға қандай анықлама беретуғы-

нын көріп шығыуымыз керек. Мухаддес Китап былай деп тастыйықлайды: «Гүна - бұл нызамсызлық» (1-Юхан 3:4). Грек тилинде «нызамсызлық» - *аномия* деген сөз бенен бериледи. Тайердин грекше сөзлиги бұл сөзге мынадай мәнилер береді: «Нызамды менсинбеу хәм бузыу арқалы нызамсыз өмир сүриу жағдайды». Әпиұайы сөз бенен айтқанда, нызамсызлық - бұл Құдайдың нызамына хәм хәкимиятына бағынбау. Вайнның сөзлигинде айтылуынша, бұл аят «гүна сөзиниң хәқыйқый мәнисин ашып береді». Вайн дауам етирип, былай дейди: «Гүнаның бұл анықламасы оның негизги мәнисин ашып береді. Гүнаның негизги мәниси - бұл нызамнан ямаса Құдайдың еркинен бас тарту хәм оның орнына өз еркиңди таңлау».

Бұл анықламаға тастыйық ретинде Ийемиз Ийсаның айтқан тымсалын келтириуге болады. Бир рет Ол басқа адамлар менен дәстүрхан әтирапында аўқатланып отыр еди. Сонда адамлардың биреуи былай дейди: «Құдай Патшалығында дуз татқан адам бахытлы!» (Лука 14:15).

Ийемиз буннан пайдаланып, Қозының неке тойында дәстүрхан әтирапында кимлердің отыратуғынлығын айтады. Ол былай дейди:

«Бир адам үлкен зыпат берип, көп қонақ шақырыпты. Аўқатланатуғын ўақыт болғанда: «Келиңлер, хәммеси таяр болды», – деп айтыу ўшын, мирәт етилгенлерге өз хызметшисин жиберипти» (Лука 14:16, 17).

Үлкен зыпат таярлап, қонақ шақырған адам - Әкени, ал хызметши - Ийсаның Өзин билдиреди. «Хызметши» деген сөздің бирлик санда тұрғаны бұл талқылаудың дұрыслығын еле де көбирек тастыйықлайды. Мухаддес Китап мынадай деп айрықша атап көрсетеди: «Құдай әйиемги заманларда пайғамбарлар арқалы көп мәртебе хәм хәр түрли жоллар менен ата-бабаларымызға сөйлеген еди. Ал бұл соңғы ўақытларда болса, Құдай бизлерге Өз Улы Ийса арқалы сөйледі» (Еврейлерге 1:1, 2). Ийса – бизлердің Әскербасымыз. Жаңа Келисим дәуиринде ўаз

айтатуғын, тәлим беретуғын ямаса кітап жазатуғын адамларға - Құдайдың хабаршыларының ролин атқаруға бұйрық берілген. Бизлер Оның бизлерге айтып атырған сөзлерин еситиүйимиз хәм кейин оларды дәлме-дәл басқаларға жеткизиүйимиз шәрті.

Бұл тымсалда Әкениң ерки жазылған: «Барыңлар, себеби барлық нәрсе таяр!» Бұл сөзлер - хеш қашан Хош Хабар еситип көрмеген хәм құтқарылмаған адамларға емес, ал мирәт етилгенлерге, яғный Жәмәәттеги исениўшилерге айтылған. Деген менен, бұл адамлар: «Келиңлер!» деген шақырықтан еплеп құтылып кетиўи ушын, түрли-түрли сылтаўларды айта баслайды. Бириншиси былай дейди: «Тек бир шийше қалды, соны ишип болайын. Оннан қалса, келеси дем алыс күни кеўилли отырыспақ болады хәм ол жерде қатты болғым келип тұр. Соның ушын, мени кеширің».

Екиншиси былай дейди: «Мен Лас-Вегасқа саяхат етиўге билет утып алдым. Оннан қалса, казинода ойнай алыўым ушын маған қосымша бес мың доллар да берди. Ол жерге бармасам болмайды. Сонлықтан бұл сапары мени излемей тұрың».

Үшиншиси былай дейди: «Мен секратаршамды жақсы көрип қалдым. Алдымыздағы дем алыста бизлер Гаваи атаўларына саяхатқа кетип баратырмыз. Бир хәпте мұхаббатқа шомылмақшымыз. Бирақ, илтимас, хаялыма айтып қоймаң. Оған командировкаға кетип баратырман деп айттым. Қысқасы, бара алмайман».

Олар сондай деп айта ма? Егер Мухаддес Китабыңызды ашсаңыз, олар улыўма басқаша жуўапларды бергенлигин көресиз. Келиңлер, олардың хәр қайсысының жуўабын бирме-бир көрип шығайық.

«Бириншиси оған: “Мен жер сатып алдым”, – депти. (Лука 14:18). Изертлеүйимизди даўам етпесимизден алдын сизге бир сораў берейин: жер сатып алыў - гүна ма? Егер гүна болғанда, онда көп адамларды үлкен қәўип күтип тұрған болар еди. Әлбетте, жер сатып алыў - гүна емес. Бұл хәммеге белгили. Оның не дегенине және бир рет қарап көрейик: «Бириншиси оған: “Мен жер сатып алдым, соны барып көриўим керек, өтинемен, мени кешир”, – депти». Алдын айтқанымыздай, жер сатып алыў - гүна емес. Бирақ жеке мүлкіңе деген қызығыўшылығың - Құдай Сөзине дәрхал қулақ салыўдан да

бетер әхмийетлирек болса, онда сен гүна қылған боласаң. Себеби гүнаның баслы анықламасы - бұл Құдай Сөзіне бағынбау. Бұл - ыызамсызлық, Құдайдың хәкимиятына бағынбау.

Мирәт етилген екінші адам азартлы ойындарды таңлаған жоқ. Ал ол былай деди: «Ал екіншісі: “Мен бес жүп өгиз сатып алдым, соларды сынап көріуге баратырман. Өтинемен, мени кешир”, – депти» (Лука 14:19). Мал ямаса күн көрисимиз үшын керек болған басқа да нәрселерди сатып алыу - гүна ма? Әлбетте, гүна емес. Бирақ Құдай Сөзіне ямаса Оның еркине дәрхал бағыныуға қарағанда, бизнесимиз көбирек әхмийетли болып кетсе, онда бұл гүна болып есапланады! Адам-ата Едем бағында азартлы ойындар ойнаған жоқ, ал ол тек Құдайдың айтқан сөзіне бағынған жоқ.

Енди мирәт етилген үшінші адамның не дегенин көрейік: «Мен тап жаңа үйлендим, сонлықтан келе алмайман» (Лука 14:20). Демек, үйлениу - бұл гүна ма? Әлбетте, гүна емес! Гүна болғанда, көпшилигимиз үлкен машқалаларға түскен болар едик. Деген менен, Құдайдың еркине бағыныуға қарағанда, жақынларымыздың кеўлинен шығу көбирек әхмийетли болып кетсе, бұл гүна болып есапланады. Едем бағын және бир ядларымызға түсирейік. Хаўа-ене алданған еди (2-Коринфилерге 11:3). Ал Адам-атаға келсек, ол басқа нәрсени басынан кеширген еди: «Адам-ата емес, ал хаял алданып, гүна иследи» (1-Тимофей 2:14). Адам-атаның гүнасының тәбиятын нәзерде тутқан халда, Мухаддес Китап былай дейди: «Бир адамның қулақ салмағаны себепли көп адамлар гүнакар болып қалғанындай, ...» (Римлилерге 5:19). Адам-ата Құдайға бағынбаған еди. Оның хаялы әлле қашан мийўени жеген еди хәм ол күйеўиниң де жегенин қәледі. Құдайдың бийлигине бағыныудың орнына ол Хаўа-енеге қулақ салды. Бұл гүна. Адам-атаның Құдайға қулақ салмағанының нәтижесинде, көп адамлар гүнакар болды. Басқаша етип айтқанда, «көп адамлар Құдайдың хәкимиятына қулақ салмайтуғын ыызамсызлар болып қалды». Баслы гүна сол болып есапланады. Жоқарыдағы тымсалда Ийемиз Ийса үшінші адамның өз хаялын Құдай сөзинен де жоқары қойғанлығын көрсетти.

Олардың барлығы кеширим сорап, Патшаның мирәтине қулақ

аспайды хәм өз еркин таңлайды. Енди Құдайдың бийлигине хәм шақырығына бағынбаған бул адамлар тўралы Ийемиз Ийсаның не дегенине қараң: «Өйткени сизлерге айтатуғыным: мирәт етилгенлердиң ҳеш қайсысы да мениң зыяпатымнан дүз татпайды» (Лука 14:24). Қорқынышлы еситилетуғын сөзлер! Бул адамлар үйлениў тойына ҳүрмет пенен мирәт етилген еди, бирақ енди болса, олардың бир де биреўине тойға қатнасыўға рухсат етилмейди. Қозының неке тойына қатнасатуғын адамлардың дизиминен олардың атларын не ушын өширип таслады? Бузықшылық гүнасы ушын ба? Ямаса нәшебент хәм мәскүнем болғаны ушын ба? Яқ! Ал олардың Құдай Сөзине қуры бағынбағаны ушын! Буған ҳайран қалыўымыз керек пе? Егер ойланып көретуғын болсақ, мына ҳақыйқатты көремиз: әўел баста Адам-атаның Құдай сөзине бағынбағаны - жүдә жаман ақыбетке, яғный пүткил адамзаттың ҳүким етилиўине алып келген еди!

Бул тымсалда нәшебентлер, бузықлар, сутенерлер, мәскүнемлер, адам өлтириўшилер хәм урылар тўралы ҳеш нәрсе айтылмағаны ҳайран қалдырарлық емес пе? Тымсалдың изин даўам еттирип оқыйтуғын болсақ, хызметшиниң хожайынына келип, мирәт етилгенлердиң кеширим сорап, келиўден бас тартқанлығы ҳаққында айтқанын көремиз. Соннан кейин хожайын оған мынадай тапсырма береді: «Жолларға хәм аўыл соқпақларына барып, адамларды бул жерге келиўге көндир. Сонда үйим адамларға толы болады» (Лука 14:23). Мухаддес Китапта жолларда хәм жол шетлеринде туратуғын адамлар - бузықларды, сутенерларды, урыларды, қарақшылар топары ағзаларын, адам өлтириўшилерди, мәскүнемлерди хәм басқа сондай адамларды билдиреди! Әне қалас! Бундай адамлар - бул тымсалда жақсы мәнисте еске алынады!

Жаратқан Ийе барлығын алдыннан биледи. Соңғы күнлерде натуўры жолларда жүрген бундай адамлардың көпшилиги өз өмирлериниң бос хәм азапқа толы екенин түсинеди хәм олар ништерге қарсы жүре бериўден шаршайды. Сонда олар Жаратқан Ийениң шақырығын (мирәтин) еситеди хәм дәрхал қулақ салып,

Оның шақырығына бағынады. Ал мирәт етилгенлер болса, яғный хәр дайым жәмәәтке барып, өзлерин Құдай жолында жүриппиз деп есаплайтуғынлар, Адам-атаның жағдайына түсип, Құдайдың салтанатлы хұзиринен айырылып қалады, себеби олар тек өзлерине қолайлы болған гезлери, олардың жобаларына тўўры келип қалмаған ўақытлары ямаса олардың жеке көз-қарасларын, жарылқаўларын хәм рәхәтлерин бұзбайтуғын болса ғана Құдайға бағынатуғын еди.

«ЯҚШЫ, ТАҚСЫР, БАРАМАН»

Неке тойы ҳаққындағы тымсалда гүнаның ҳақыйқый мәниси - бул Құдайдың ҳәкимиятына бағынбаў болып есапланады. Басқа тымсалда болса, Ийса қайтадан бул машқаланы қозғайды. Ийемиз бул тымсалын «Сизлер қалай ойлайсызлар?» деген сөзлер менен баслайды. Ийемиз үстиртин ҳақ адамлардың ишинде ҳақыйқатлыққа тереңирек қараўға деген хәм ҳақыйқый жуўапты табыўға деген қәләўди оятыў ушын, бул сораўды берген еди.

Ийса еки улы бар бир әке тўўралы тымсал айтады. Ол биринши улына барып, оған: «Балам, сен бүгин барып, жүзим бағында жұмыс исле», - дейди.

Улы оған: «Бармайман», - деп жуўап берипти. Деген менен, кейин ол ойларын өзгертип, өзиниң жеке жұмысларын бир шетке қалдырып, жүзим бағында жұмыс ислеўге барыпты.

Кейин әкеси екинши улына барып, оған да: «Балам, сен бүгин барып, жүзим бағында жұмыс исле», - депти. Улы әкесине: «Яқшы, тақсыр, бараман», - депти. Қандай әжайып жуўап! Бундай баланы қанша мақтасаң да арзыйды! Ол, әлбетте, әкесине хұрмет-иззет көрсеткен даўыс пенен жуўап берипти. Бирақ кейин Ийемиз: «Бирақ, ол бармапты», - дейди.

Кейин Ийса жүдә әхмийетли болған, соның менен бир қатарда, жүдә әпиўайы болған мына сораўды береді: «Усы екеўиниң қайсысы әкесиниң еркин орынлаған болады?» Ийсаны тыңлап тұрған адамлар: «Бириншиси», - деп дурыс жуўап береді. Сонда Ийса гәптиң тоқ етерине өтип, былай дейди: «Сизлерге шынын

айтып тұрман: салықшылар хәм бузық хаяллар Құдайдың Патшалығына сизлерден бұрын киреди» (Матта 21:28-31). Хәр бир ата-ана өз улының: «Яқшы, бараман», - деп шын жүректен құлақ салғанын қәлейтуғыны тәбийий хәм белгили. Ата-аналар өз балаларын мүжбүрлеп жұмсағысы келмейди, ал балаларының өзлери түсинип, өз ерки менен жұмыс ислегенин қәлейди. Солай етип, Ийса бул тымсал арқалы диний жетекшилерге гүнаның баслы мәнисин ашып берди: бул - Құдайдың хәкимиятына бағынбаў. Бул жерде де, гәп - неке ҳадаллығын бұзыў, адам өлтириў, урлық ислеў хәм сондай нәрселер ҳаққында айтылып атырмағанлығын көремиз.

Бул жетекшилер менмен хәм хәм өзлерине исенетуғын адамлар еди, себеби олар өзлери: «Үлкен гүналар», деп санайтуғын сондай ислерди ислемейтуғын еди. Олар гүна хәққында шекленген анықламаға ийе болғанлықтан, гүна ислеўден бар күши менен қашыўға ҳәрекет қылса да, олар аңсат азғырылыўға түсип, гүна қылып атырған еди. Себеби гүнаның хәқыйқый анықламасы - бул Аспан хәкимиятына бағынбаў.

АЛ «ҮЛКЕН ГҮНАЛАР» НЕ?

Бизлер Мухаддес Китапты басынан аяғына дейин көрип шықсақ, ұсыған ұқсас ўақыяларды көре аламыз. Бәлким, сиз: *«Сонда өтиршилик, мәскүнемшилик, бузықшылық, урлық, қанхорлық - булар гүна емес пе?»* - деп ойлап атырған шығарсыз. Әлбетте, бул ислердиң бәри - гүна! Себеби олардың хәммеси - Құдайдың еркине жат нәрселер. Құдай өтирик сөйлемейге буйрық береді: *«Сонлықтан өтириктен ўаз кешип, хәр бириңиз исениўши туўысқаныңызға хәқыйқатты айтыңлар»* (Эфеслилерге 4:24, 25). Арақ-шарап ишпей туўралы да Ол буйрық береді: *«Арақ-шарап ишип, мәс болмаңлар, бул адамның бузылыўына алып келеди»* (Эфеслилерге 5:18). Ол бизлерди ескертип, неке ҳадаллығын бузбаўға шақырады: *«Бузықшылықтан аўлақ болыңлар!»* (1-Коринфилерге 6:18). Ал урлық туўралы не жазылған? Құдай бизлерге былай дейди: *«Урлық ислеген ендигиден былай урлық ислемесин»* (Эфеслилерге 4:28). Қанхорлық туўралы мынадай сөзлерди оқыймыз: *«Туўысқанын*

жек көрген хәр бир адам – адам өлтирийши. Хеш бир адам өлтирийшинің мәңгилик өмирге ийе емес екенин билесизлер» (1-Юхан 3:15). Жаңа Келисим бундай ислерди ислейтуғын адамлардың Қудай Патшалығын мийрас етип алалмайтұғынлығын айрықша атап айтады (1-Коринфилерге 6:9-11; Галатиялыларға 5:19-21; Аян 21:8). Бирақ та, келиңлер, тек бизлер «үлкен гүналар» деп атайтуғын гүналар ғана емес, ал қалеген гүна қыйралыу алып келетуғынын ядымыздан шығармайық.

Енди «психолог хәм пациент» деп аталатуғын ойынымызға қайтамыз. Гүнаның хақыйқый мәнисин түсинген пациент: «Қудай хәкимиятына бағынбау», - деп дәрхал жууап береді. Ол гүна менен нызамсызлық арасындағы байланысты көреді.

НЫЗАМСЫЗЛЫҚ КҮНЛЕРИ

Бир рет Ийсадан шәкиртлери соңғы күнлер туұралы сораиды. Сонда Ийса келешекте болып өтетұғын ўақыялар туұралы айтып береді хәм Өзиниң жер бетине екинши рет келмесинен бұрын бул дүньяда хәкимдарлық сүретуғын жағдайларды да сүўретлеп береді. Солардың биреуи мынаў: «Жаўызлық (нызамсызлық) көбейгенликтен, көп адамлардың сүйиспеншилиги сүўийды. Бирақ, ақырына дейин шыдаған қутқарылады» (Матта 24:12, 13).

Мен гейде жәмәәтлерде исениўшилерден: «Буны хәзир бизлердиң жәмийетимизге тийисли деп есапласақ бола ма?» - деп сораيمان. Хәр сапары олар «аўа» деген мәнисте қолларын көтерип, басларын ийзейди. Көп ғана адамлар хәзирги жәмийетимизди гүналарға батқан деп есаплайды. Тек жүдә аз адамлар ғана: «Бул хақыйқаттан да сондай ма?» - деп сораўы мүмкин. Бирақ, соған қарамастан, Ийса жәмийетимиз туұралы сүўретлемеген. Ол Жәмәәтти сүўретлеген! Бәлким, мениң не ушын бундай жуўмаққа келгеним сизди хайран қалдырып атырған шығар. Буған бул аятлардағы еки сөз аттан-анық дәлил бола алады.

Бириншиси: «Көп адамлардың сүйиспеншилиги сүўийды». Бул жерде шешиўши сөз бар. Грек тилинде «сүйиспеншилик» - *агапе* деген сөз. Грек тили бойынша эксперт В. Е. Вайнның жазыўынша: «Ага-

ле - соған дейін мәлім емес болған идеяларды көрсетіуі үшін, аян беріуіші Мұхаддес Рұх тәрәпинен қолланылады». Ийса былай деди: «Сизлерге жаңа бұйрық беріп атырман: бір-бириңізді сүйіңдер [агапао - *агапе* сөзінің фейил түрі]! Менің сизлерді сүйгеним сыяқлы, сиздер де бір-бириңізді сүйіңдер» (Юхан 13:34). Бұл сүйіспеншилик соған дейін адамзат ұрпағына белгисіз болған сүйіспеншилик еді, оны Масийх алып келді. Масийх оның қандай сүйіспеншилик екенлігіне деп анықлама береді: «Менің сизлерді сүйгеним сыяқлы». Вайн дауап еттиріп, былай дейді: «Бұл сүйіспеншилик - пүткіллей минсиз Болмыстың пүткіллей ылайықсыз нәрселерге деген терең хәм тұрақлы «сүйіспеншилигін» хәм қызығыушылығын билдиреді». Улыұма айтқанда, гәп - Құдайдың шәртісиз сүйіспеншилигі хәкқында кетіп атыр. Құдай бұл сүйіспеншиликті бизлердің жүреклеримізге Өзінің Мұхаддес Рұхы арқалы құйды. Ал Мұхаддес Рұхты болса, Ийеміз Ийса айтқандай, «бұл дүнья қабыл ете алмайды» (Римлилерге 5:5; Юхан 14:17). Солай екен, бұл сүйіспеншилик - тек Ийса Масийхты өз Құтқарушысы сыпатында қабыл еткен масийхыйларда ғана болады.

Жаңа Келісімде «сүйіспеншилик» деп аударылатуғын басқа да сөздер бар. Бирақ олар исеніушілерде де, исеніуші емеслерде де болатуғын сүйіспеншиликтер. Солардың биреуі *филео* деген сөз. Вайн сөзлігі бойынша, ол «агапао»дан басқа сүйіспеншилик. Ол нәзік жақынлықты билдиреді. «Құдайды сүйіуіге» байланысly бұйрықларда хеш қашан *филео* сөзі қолланылмаған. Егер *агапе* тек масийхыйларда болатуғын болса, *филео* исеніуші емес адамларда да болады.

Ийса: «Жауызлық (нызамсызлық) көбейгенліктен көп адамлардың *сүйіспеншилигі* сұуыды», - дейді. Грек тилинде бұл аятта *филео* емес, ал *агапе* деген сөз түр! Демек, Ийса улыұма жәмийет түүралы айтпаған, ал Ол Жәмәәт түүралы айтқан. Ол соңғы күнлерде Жәмәәттің нызамсызлық (жауызлық) пенен дұсласатуғыны хәкқында пайғамбаршылық қылды.

Бизлер Ийеміз Ийсаның соған ұқсас басқа да сөзлерін дыққат орайынан бір шетте қалдыра алмаймыз. Мысалы, Матта жазған

Хош Хабарда Ол былай дейди: «Маған: «Ийем! Ийем!» дегеннің хәр бири емес, тек аспандағы Әкемнің еркін орынлаушы Аспан Патшалығына киреди» (Матта 7:21).

Бұл тастыйық - *қутқарылыұ* түүралы көп исенийшилердің исенетуғын пикирин жоққа шығарады. Бизлер: «Қутқарылыұың ушын, тек тәўбе етиұ дуұасын оқысаң болды, Аспанға баратуғын анық», - деп үйретемиз хәм исенемиз. Бизлер Құдайдың буйрықларына әмел қылыұға онша дыққат аўдармаймыз ямаса көзге илмеймиз. Бундай жалған «мийрим» көп ғана адамларды азғырылыұға алып келеди хәм Құдайға шын жүректен толық қулақ салыұдың әхмийетлилигин жасырады. Ийса Аспанда Құдайдың еркін *мойынлайтуғынлар* менен *орынлайтуғынлардың* болатуғынын айтты. Аўа, Құдайдың буйрықларын орынлаған адамлар ғана Аспанда болады.

Құдай не ушын бизлерге ҳақыйқый мийрим берди? Құдайдан күш алып, Оның талапларын орынлай алыұымыз ушын! Еврейлерге жазылған хаттың Авторы бұл түүралы хәммеден бетер жақсырақ етип түсіндиреди: «Мийримди сақлап қалайық, себеби сол мийрим менен Құдайға унамлы түрде хызмет ете аламыз» (Синодал.аўдармадан, Евр. 12:28). Мийрим бизлерге Құдайдың ерки бойынша Оған хызмет етиұимизге жәрдем береди.

Ийса даўам етип, былай дейди: «Заманның ақырғы күнинде көбиси Маған: “Ийем! Ийем! Бизлер Сениң атың менен пайғамбаршылық етип, Сениң атың менен жинлерди қуұып шығармадық па? Сениң атың менен көп кәраматлар ислемедик пе?” – дейди» (Матта 7:22).

Бұл жерде гәп ұлыұма бир азмаз адам ҳаққында кетип атырған жоқ, ал жүдә көп *адамлар* ҳаққында кетип атыр. Ол алдынғы тымсалда да «*көп адамлардың*» деп айтқан еди. «Көп адамлардың сүйиспеншилиги суұыйды». Демек, жүдә көп адамлар Ийсаға: «Ийем! Ийем! Бизлер Сениң атың менен пайғамбаршылық етип, Сениң атың менен жинлерди қуұып шығармадық па? Сениң атың менен көп кәраматлар ислемедик пе?» - дейди. Исенийши емес адам Ийсаның атынан бирде-бир

жинди қуып шығара алмайды (Елшилер 19:13-17). Бул жерде де Ол Жәмәәт түүралы айтып атыр.

Кейин Ол «масийхый» деп аталатуғын сол адамларға былай дейди: «Мен сизлерди ҳеш қашан таныған емеспен, Меннен аўлақ кетиңлер, ҳэй, нызамды бузыўшылар!» (Матта 7:23). Байқадыңлар ма, Ийса оларды «*нызамды бузыўшылар*» деп атыр. Басқаша етип айтқанда, олардың өмирлери - неке тойы ҳаққында тымсалда айтылған адамлардың өмирлерине жүдә уқсап кетеди. Бул адамлар өзлериниң күнлик тәртиплерин, жобаларын, рәхәтлерин ҳәм жұмысларын Хожайынның буйрықларынан да жоқары қойған адамлар. Бүгинги күнде бул әдетий, тәбийий ҳәм қәдимгидей ҳалат болып есапланады. Әпиўайы сөз бенен айтқанда, олар Құдай ҳәкимиятына қулақ салатуғынын тек аўызлары менен айтып қояды, бирақ негизи улыўма ондай емес. Олар өзлериниң режелестирген нәрселерине ғана бағынады. Олар нызамсызлық ислеп жүргенин аңғармайды. Үлкен өкинишке орай, ҳәзирги күнлерде дым көп масийхыйлардың руўхый жағдайлары сондай!

Екиншиси: «Бирақ, ақырына дейин шыдаған қутқарылады», деген сөзлер. Ийсаның айтқан бул сөзлерине қарап, Оның жәмийет түүралы емес, ал Жәмәәт түүралы айтқанын билиўимизге болады. Марафон жарысында ақырына дейин шыдаў ушын, дәслеппе онда жуўырып баслаў керек. Исениўши емес адамлар бул масийхыйлар «марафонына» түспеген. Сонлықтан, «Ақырына дейин шыдаған қутқарылады», деген сөзлер тек исениўшилерге жазылған.

ШОК ҲӘМ АЗҒЫРЫЛЫҰДЫҢ АЗАП-АҚЫРЕТИ

Ийемиз Ийса ҳәм елшилер соңғы күнлер түүралы айтқан ўақытларында, олар бир нәрседен абайлы болыўымызды қайта-қайта ескертеди. Бул - соңғы күнлерде болатуғын *уллы азғырылыў*. Сонда жүдә көп адамлар жалғанға алданып, азғырылады. Не ушын азғырылыўдың кең тарқалатуғының бир себеби - бул гүнаның негизинде не екенин адамлардың түсинбеўи. Әжапамның кеселлигине де мениң қарым-қатнасым тап сондай болған еди.

Мен үйге келип, оның қайтыс болғанын еситкенімде, аң-таң болып қалған едим. Себеби оның кеселлигинің соншелли аўыр екенине ҳеш исенген жоқ едим. 1980-жыллары мениң өмиримде тап соған ұқсас бир ўақыя болып өтті.

Бир сапары мен дуўа етип атырғанымда, руўхый көринис көрдим. Ол мени руўхый оятып жиберди хәм қалған өмирим менен хызметимди де өзгертип жиберди. Мен жүдә үлкен аламанды көрдим. Адамлар соншелли көп еди, мен өмиримде бундай үлкен аламанды ҳеш қашан көрмеген едим. Олар Аспан Патшалығының дәрўазасының алдына жыйналып, Хожайынның дәрўазаны ашыўын хәм оларға былай деп айтыўын күтип тұрған еди: «Келиңлер, Әкемнен жарылқанғанлар, дүнья жаратылғаннан бери сизлер ушын таярлап қойылған Патшалықты мийрас етип алыңлар» (Матта 25:34). Бирақ буның орнына олар Хожайыннан мына сөзлерди еситти: «Меннен аўлақ кетиңлер, ҳәй, ызамды бузыўшылар». Мен сонда үлкен таң қалыўшылыққа, азап-ақыретке хәм қорқынышқа толып атырған олардың жүзлерин көрдим. Олар Аспанға киретуғынына шын жүреги менен исенетуғын еди, себеби олар Ийсаны «Ийем» деп тән алып, өзлерин «масийхыйлармыз» деп санайтуғын адамлар еди. Бирақ, соның менен бир қатарда, олар ғұнаның негизинде не екенин түсинбегенлер еди. Олар Аспанға барыўды қәлегени менен, Әкениң еркине бағыныўға өзлерин толық бағышламаған адамлар еди.

Қудай Өзине шын жүректен бағыныўды қәлейтуғын балаларды излейди. Өмирдің барлық тараўларында, бизлер исениўшилер сыпатында, Оның еркин орынлаўдан ләззет алыўымыз керек. Сұлайман патша Қудайға қулақ салған ўақытлары ұллы табысларға ериседи, ал Қудайға қулақ салмаған ўақытлары, ұллы машқалаларға дус келеди. Ол өмириниң ақырында артына қарап, хәмме нәрсениң тийкары болған мынадай даналық сөзди жазып кетеди: «Хәмме нәрсе айтылды, енди жуўмақты тыңлайық: Қудайдан қорқ, Оның буйрықларын орынла! Бұл хәр бир адамның парызы» (Ўазшы 12:13).

Матта жазған Хош Хабар (7:23) былай дейди: «Сонда Мен оларға: «Мен сизлерди ҳеш қашан таныған емеспен, Меннен аўлақ кетиңлер, ҳәй, ызамды бузыўшылар!» – деп ашық айта-

ман». Гейбиреўлер: «Бул сөзлер исениўшилерге тийисли емес болыўы мүмкин, себеби Ийса: “Мен сизлерди ҳеш қашан таныған емеспен”, - деп айтқан-ға», - деп ойлайды. Бирақ, ядларыңызға түсириңлер, исениўши емес адамлар Ийсаның атынан жинлерди қуўа алмайды. Ийса: «Мен сизлерди ҳеш қашан таныған емеспен», - деген ўақтында, бул жерде қолланған “таныған” деген сөздің грек тилиндеги мәнисин түсинип алыўымыз керек. Грек тилинде бул “*гиноско*” деген сөз. Бул сөз Жаңа Келисимде ерли-зайыплылар арасындағы қарым-қатнасты сўўретлеген ўақтында қолланылған (Матта 1:25). Солай екен, бул - жүдә жақын қарым-қатнасты билдиретуғын сөз. Басқаша етип айтатуғын болсақ, Ийса оларға: «Мен сизлерди жақыннан ҳеш қашан таныған емеспен», - дейди. Коринфлилерге жазылған хаттың грек тилиндеги түп нұсқасында былай деп жазылған: «Бирақ, Құдайды сўйген адамды Құдай биледи (жақыннан таныйды)» (1-Коринфлилерге 8:3). Бул жерде де “*гиноско*” деген сөз, яғный, “*жақыннан таныў*” деген сөз қолланылған. Демек, Құдайды сўйген адамларды Құдай жақыннан таныйды екен. ал Оны сўйген адамлар Оның бийлигине бағынып, Оның сөзлерине қулақ салады. Ийса былай дейди: «Мени сўймеген адам сөзлеримди орынламайды» (Юхан 14:24).

НЫЗАМСЫЗЛЫҚТЫҢ ЖАСЫРЫН БИЙЛИГИ

*Хеш ким айтпаған, ал ашылыс арқалы алынған
билимлер жалғаннан қорғайтуғын ең жақсы
қорған болып хызмет етеди.*

Мухаддес Китапта «соңғы күнлер» деген сөз тез-тезден қайталанып тұрады. Бұл күнлер - адамзат тарихында, бир жағынан ең таң қалдырарлық, екінши жағынан, ең қорқынышлы күнлер болыуы мүмкин. Не ұшын таң қалдырарлық хәм қызығарлы күнлер болыуы мүмкин? Себеби бизлер сол ўақытқа дейин бурын хеш бир әўлад көрмеген Қудай салтанатының ұллы ашылысларына гүўа боламыз хәм сол гезде оғада көп жанлар қутқарылып, ұллы зүрәат орылып алынады. Аўа, бұл Қудайдың даңқына хәм қуўанышқа, хүкимге хәм қорқынышқа толған күнлер болады.

Соңғы күнлер жүдә қорқынышлы болады. Елши Павел бул күнлерди бизлерге аттан анық етип сүўретлеп береди: «Мынаны билип қой: дүньяның соңғы күнлеринде аўыр ўақытлар келеди» (2-Тимофей 3:1). Павел сөзин «Мынаны билип қой» деген сөзлер менен баслайды. Басқаша айтатуғын болсақ: «Хәзир айтажақ нәрселеримди жақсылап ядыңда сақлап қал. Бул сөзлердің

астын сызып, есиңнен кетпестей етип мийиңе жазып ал!» - дейди. Кейін, сол үшінші бапта, ол сол күнлерде нелер жүз беретұғынын мұқиятты түрде сұйретлеп береді. Не ұшын сол күнлер жүдә қорқынышлы хәм жүдә аұыр болады? Хүкімет хәм атеистлер тәрөпинен қуўдалаўлар күшейетуғыны ұшын емес. Ал Жәмәәтте *алданып азғырылыўлар* кең тарқалады. Әне, сол жүдә қыйын, аұыр хәм қорқынышлы болады. Бұл ескертиў пүткіл Жаңа Келісім кітаплары бойлап бир неше рет тәкірарланады.

Алданып азғырылыў - бұл қорқынышлы нәрсе. Не ұшын? Себебі оның тийкарында *жалғанлық* жатыр! Алданып азғырылған адам өзінің нахақ екенлігіне қарамастан, шын жүрегі менен өзінің хақ екенлігіне ісенеди. Хош Хабар кітапларында Ийеміз Ийса сондай алданып азғырылыўлар хаққында бир неше рет ескертеді. Тек Матта жазған Хош Хабардың өзінде (24-бапта), Ол оннан абайлы болыўымыз керек хаққында төрт мәрте айтады. Шәкіртлери Ийемізден Оның келіўін хәм ақыр заманды қандай белгилер көрсететуғыны хаққында Оннан сорағанда, соңғы күнлер туўралы Оның ең бирінші айтқан сөзі мынаў болды: «Биреўлердің сизлерді алдаўынан сақ болыңлар!» (Матта 24:4). Оның ескертиўлерінде салмақлылықты хәм саўлатлылықты көреміз. Бұл жүдә әхмийетли ескертиўдің шәкіртлердің жүрегінде бир өмірге мөрленіп қалғанын Ол қатты қәлеген еді. Ийеміздің сөзлери екі мың жылдан берлі еситилип тұрыпты. Бизлер дана болып, Оның бұл сөзлеріне қулақ түріўіміз керек.

ЕКИ ӘХМИЙЕТЛИ СОРАҰ

Бизлер өз-өзлерімізге мынадай екі әхмийетли сораў беріўіміз керек:

1. *Алданып азғырылыўдың негізгі себебі неде?*
2. *Не ұшын бұл алданып азғырылыў иркинишсиз тарқала алады?*

Бирінші сораўға жуўап беретұғын болсақ, негізгі себебін бизлер әлле қашан алдыңғы бапта көріп шықтық. Бұл - Аспан

хәкимиятына бағынбау ямаса ызығарлық. Бизлерге мынадай ескертиу берилген:

«Сөзди тек тыңлаушылар болып, өз-өзіңизди алдамаңлар, оны орынлаушылар болыңлар» (Яқып 1:22).

Бул енди хәзил емес! Мұхаддес Китаптың айтыуынша, егер адам Құдайдың Сөзин *еситсе*, бирақ оған *бағынбаса*, онда оның жүрегине хәм сана-сезимине *алданып азғырылыу* киреди. Бундай адам натууры жолда кетип баратырған болса да, тууры жолда кетип баратырғанына исеними кәмил болыуы мүмкин. Құдай хәкимиятына бағыныу - бул Оның Сөзиниң хәкимиятын тән алып, оған қулақ салыуды билдиреди. Ал Құдай хәкимиятына хәқыйқый бағыныу жоқ болған жерде, жүдә хийлекер, ұллы күшке ийе хәм қолға түсириу қыйын болған алданып азғырылыуға есик ашылады.

Не ушын соңғы күнлерде азғырылыу соншелли дәрежеде гүлlep-жаснайды? Павелдин жазыуынша, көп адамлар жалғанға алданады, себеби «олар өзлериниң қутқарылыуы ушын хәқыйқатлықты сүйиуден бас тартқанлықтан, набыт болады» (2-Салоникалыларға 2:10). Хәқыйқатлықты сүйиу - бул тек оны еситип қойыуды билдирмейди, ал оған бағыныуды сүйиуди де билдиреди. Құдай бир пайғамбарға былай дейди:

«Инсан улы, жерлеслериң дийуаллар қасында хәм үйлериниң босағасында тұрып, сен тууралы бир-бирине: «Жүриң, Жаратқан Ийеден қандай сөз келген екен, есайтейик», – деп атыр. Олар топарласып келеди. Мениң халқым сениң алдыңда отырады, сөзлериңди тыңлайды, бирақ *оларды орынламайды*. Олар тиллеринде жағымпазланғаны менен, жүреклеринде өз пайдасын гөзлейди» (Езекил 33:30, 31, курсив авторға тийисли).

Хәзир жәмәәтлеримизде көп адамларға жақсы ұазлар менен тәлимлер унайды, бирақ, оларды орынлауға келген ўақтында, олар Құдайдың қәлеўине бойсынбай, бурынғысынша жасаўын даўам ете береді (2-Тимофей 3:1, 4). Бизлер хәқыйқатлықты

дүньядағы хәмме адамлардан да, хәмме затлардан да бетер көбирек сүйиұмиз керек. Оның еркин орынлаўды өз комфортымыздан да, хәтте, өз өмиримизден де бетер көбирек қәлеұмиз керек.

Сол ўақытта ғана бизлер өзлеримиздиң жеке мәплеримизди қалдырып, Оның қәлеўлерин таңлаймыз хәм руўхый қанаатланыўшылық сезимлерине ийе боламыз. Бизлер Оның еркин орынлаў ушын, өз хұқықларымыздан хәм артықмашылықларымыздан бас тартып, атанақ ағашымызды арқалаймыз. Не ушын? Себеби Ол - Құдай, Ол - бизлердиң Жаратыўшымыз хәм Қутқарыўшымыз. Оның бизлерге деген сүйиспеншилиги минсиз. Тек усы ғана бизлерди азғырылыўдан аман сақлай алады.

Бирақ Жәмәәтте исенийшилер арасында сондай бағышланыў бар ма өзи? Бизлер басқа жағдайды көремиз. Хайран қалдыратуғыны, Мухаддес Китаптың авторлары бизлердиң күнлеримизде болып атырған жағдайларды соншелли дәрежеде алдыннан анық көре алған, хәтте, усы күнлери жасап атырған бизлер гейде ондай қылып көре алмаймыз.

НЫЗАМСЫЗЛЫҚТЫҢ ЖАСЫРЫН КҮШИ

Бизлердиң заманымызда кең тарқалған нызамсызлық себеплерин үйренгенимизде, және бир факторды есапқа алыўымыз керек. Мухаддес Китапта бизлерге мынадай ескертиў берилген: «Аўа, нызамсызлықтың сырлы күшлери әлле қашан хәрекет етпекте» (2-Салоникалыларға 2:7). Бұл аяттағы “нызамсызлық” деген сөз грек тилиндеги түп нұсқасында “*аномия*” деген сөз болып, бизлер оны өткен бапта көрип шыққан едик. Байқаған болсаңыз, ол қандай да бир жасырын күшлерге ямаса хәкимиятқа ийе екенлиги жазылған. Гейбир аўдармаларда бул «нызамсызлықтың сырлары» деп те берилген. Сыр - нызамсызлықтың жасырын күшине жасырылған. Исенийшилердиң өмиринде нызамсызлық қай ўақытта күшинен айырылады? Оны ашқан ўақтында. Ол тек шеберлик пенен жасырылған гезинде ғана күшке ийе бола алады. «Жасырын күш» дегенниң мәниси де

сол: ол жасырын гезде, яғный сыр гезинде ғана хәрекет ете алады. Құдай бизлерге ол түүралы ескертеди, себеби Ол бизлердің бұл «сыр» ямаса «жасырын күш» хаққында хабарсыз қалғанымызды қәлемейди (2-Коринфилерге 2:11).

Шайтан – азғырыў бойынша маман. Ол аспанда Құдайға қарсы көтерилис көтерди хәм оның изинен периштелердің үштен бири ерип кетти (Аян 12:3, 4). Оннан қалса, бұл минсиз әлемде, Жаратқан Ийениң салтанатына толған хузинде жүз берди! Ийса шайтанның тек өтирикши ғана емес, ал және өтириктиң әкеси екени хаққында да ескертеди (Юхан 8:44). Ийса соңғы күнлерде жалғанлық пенен азғырылыўдың айрықша күшке минетуғынын, сонлықтан, хәтте, таңланғанлардың да оның қурбаны болатуғынын айтады (Матта 24:24).

Буған бизлер хайран болмаўымыз керек. Егер шайтан аспанда миллионлаған периштелерди азғырып, изине ерте алған болса, онда бұл жер бетинде де сондай көп адамларды азғырып, изине ертиў оған қыйын болмаса керек, себеби ол бұл дүньяда «хаўада хукимдарлық етиўши хәким» болып есапланады (Эфеслилерге 2:2). Хәзир бизлер тап Ийсаның айтқан сол күнлеринде жасап атырыппыз. Соның ушын да, келиңлер, елши Павелдің Коринф жәмәәтине шын жүрегинен шығарып айтқан мына сөзлерин дыққат пенен үйренейик:

«Бирақ, жыланның Хаўа-енени хийлекерлик пенен алдағанындай, сизлердің ақыл-ойларыңыздың да бұзылып, Массийхқа деген хақыйқый хәм пәк садықлықтан аўып кетиўинен қорқаман» (2-Коринфилерге 11:13).

Павел исениўшилердің хәлсиз жери менен Хаўа-енениң алданып азғырылғанын салыстырады. Шубхасыз, шайтанның шеберлик пенен ойлап тапқан ең күшли хийлелериниң бири - бұл оның Хаўа-енени азғырыў ушын дүзген жобасы еди. Хаўа-енениң жасап атырған жери - ийнениң ушындай да шайтанның тәсири ямаса басымы жоқ кемшиликсиз Едем бағы еди. Ол гүнакар тәбияттың ой-пикирлеринен жырақ болып, Құдайдың хузинен

рәхәтленип жасайтуғын еди. Ғаўа-енени Қудайға қарсы шығыўға мәжбүрлей алыўы ушын, шайтан бар сумлығын иске қосып, ең аяр жолды ойлап тапқан еди. Ғаўа-енениң таза ой-пикирлерин буза алыўы ушын, ол жаман нийетлерин билдирмей хәрекет етеди хәм аярлық пенен өтирикти ырастай етип Ғаўа-енеге ұсынады. Егер бизлер оның Ғаўа-енеге қарсы қандай қуралды қолланғанын түсинсек, оның ең жақсы қуралының не екенин билип, оның бизлерге қарсы қолланатуғын өтиригин түсинип аламыз хәм хәзир не ушын жүдә көп адамлардың Қудайға қулақ салмай жасап атырғанының сырын да түсинип аламыз.

Есиңизде тутыңлар, Ғаўа-ене алданып, Қудай Сөзине қулақ салмады, ал Адам-ата болса, биле тура қулақ салмады. Мен жәмәәтлерде адамлардың биле тура Қудай буйрықларын бузып атырғанлығына көп мәрте гүўа болдым. Олар алданып азығырылып атырған жоқ еди, ал биле тура қәўипли территорияға кирип, руўхый өлимге жақынласып атырған еди (Римлилерге 8:13). Бундай адамлар - тас баўыр болып, оларға жақынласып болмайды. Бирақ жәмәәтлерде бойсынбайтуғын исениўшилердің басым көпшилиги басқа категорияға тийисли болып, олар *“алданғанлар”* деп аталады. Ғаўа-енениң басынан өткен ўақыядағыдай, руўхый саўатсызлық себепли алданыў - олардың азғырылыўына, нызамсызлықтың жасырын күшлерине жол ашып берген.

Руўхый саўатсызлық - азғырылыў ушын жақсы топырақ болып хызмет етеди. Қудай былай деген: «Сонлықтан халқым наданлығы себепли сүргин қылынады» (Ийшая 5:13). [инг.тилиндеги (NKJV) аўдармада: «...билимнің жоқлығы себепли»]. Қудайдың жоллары хәм Оның руўхый нызамлары хаққында да бизлерге ашылған билимлер - бизлерди душпанның азғырыўларынан аман сақлайды. Оның хақыйқатының нұры хәр қандай өтирикти ашып таслайды хәм бизлерди алданыўдан аман сақлайды.

БЕРИЛГЕН БИЛИМГЕ ҚАРСЫ АШЫЛЫС

Қудай адамды Едем бағына орналастырып, оған былай деп буйрық береді: «Сен бұл бағдағы қәлеген терегиңнің мийўесинен

жей аласаң. Бирақ жақсылық хәм жаманлықты билиў терегинен жеме, жесең сөзсиз өлесең» (Жаратылыс 2:16, 17).

Соннан кейин Жаратқан Ийе Адам-атаның бир қабырғасынан Ҳаўа-енени жаратады. Демек, бул сәл кейинирек жүз берген. Себеби Ҳаўа-ене еле жаратылмасынан бұрын Адам-ата барлық Ҳайуанларға хәм аспан қусларына ат қойып үлгерген еди.

Құдайдың аўзынан шыққан бұйрықты туўрыдан-туўры тек Адам-ата еситип, ал Ҳаўа-ене Құдайдың аўзынан туўры еситпеген еди. Олар Құдайдың бағында рәхәтленип жасап атырған ўақытларында, бәлким, Адам-ата Ҳаўа-енеге Құдайдың бул бұйрығы туўралы айтып берген болыўы мүмкин. Ҳаўа-енениң жыланға қайтарған жуўабына қарап, сондай деп шамалаўымызға болады. Мына қатарларды дыққат пенен оқып шығың:

«Құдай Ийе жаратқан жабайы Ҳайуанлардың ишиндеги ең хийлекери жылан еди. Жылан ҳаялдан: – Ҳақыйқаттанда да, Құдай бағдағы ҳеш бир теректиң мийўесинен жемен деди ме? – деп сорады. Ҳаял жыланға былай деп жуўап берди: – Бизлер бағдағы тереклердиң мийўелеринен жей аламыз. Бирақ Құдай: «Бағдың ортасындағы теректиң мийўесинен жемен, оған қол тийгизбең, болмаса өлип қаласыз», – деген еди» (Жаратылыс 3:1, 3).

Бириншиден, мынаған дыққатыңызды қаратың, жылан Құдайдың бұйрығына гүман берген ўақтында, Ҳаўа-ене дәрхал: «Құдай Ийе былай деди», - деп айтыўдың орнына, дәслеп: «Бизлер жей аламыз», - деп жуўап берди. Тәртип хәм қағыйдаларды туўрыдан-туўры еситпей, ал биреўлер арқалы еситкен адам, әдетте, сондай деп жуўап береді. Бул - ұсы бұйрықты берген Құдайдың нийетиндей нийетке ийе емес адамның жуўабы.

Екиншиден, егер байқаған болсаңыз, Ҳаўа-ене Құдайдың бұйрығына бир нәрсе қосып жуўап береді: «Бирақ Құдай: “Бағдың ортасындағы теректиң мийўесинен жемен, оған қол тийгизбең, болмаса өлип қаласыз”, – деген еди». Құдай: «Оған қол тийгизбең», - деп айтқан жоқ. Мине, ашылысты Құдайдан емес, ал басқа адамнан алсаң,

кейнинде не болатуғынына және бир мысал.

Құдай Өз Сөзин Мұхаддес Рұйх арқалы ашқан ұақтында, бұл ашылыс өмиримиздің бир бөлегине айланады. Бизлер гейбир китаптарды оқып атырғанымызда, тәлим алып атырғанымызда, ямаса жасырын бөлмеде Мұхаддес Китапты изертлеп оқып атырғанымызда, ямаса Мұхаддес Рұйх пенен қарым-қатнас құрып атырған ұақыттарымызда, ашылыс аламыз. Адам-ата ұшын Құдайдың бұйрықтары - оны қоршап тұрған нәрселер сыяқлы анық хәм рәушан еди. Олар Адам-атаның болмысының бир бөлеги еди. Ал егер бизлер Құдайдың бир бұйрығын еситсек, бирақ ол бизлерге Мұхаддес Рұйх арқалы ашылмаса, онда бұл бұйрық өмиримиздің бир бөлегине айланбайды. Ол бизлерге тек бир мұхаддес нызам болып көринеди, ал «Гүна өз күшин Мұхаддес Нызамнан алады» (1-Коринфлиерге 15:56).

Алдын айтқанымдай, мениң ойымша, Хаўа-ене Құдайдың бұйрығын Адам-ата арқалы еситкен. Шамасы, Хаўа-ене бұл бұйрық туўралы Құдайдың Өзинен сорамаған. Ол тек Адам-атаның айтқан сөзлерин «қандай болса, сондай етип» қабыл етип қойған. Бұл сөзлер оның ұшын ашылыс арқалы алынған билим болмаған, ал басқа адам арқалы еситкен билим болған. Сонлықтан ол азғырылыўдың басымы астында өзін-өзи қорғай алмай қалды. Әне, соның ұшын да, жылан хұжимге өтиў ұшын Адам-атаны емес, ал Хаўа-енени таңлаған еди.

Тек ашылыс арқалы алынған билим ғана бизлерди азғырылыўдан сақлайтуғын ұллы қорған болады. Көп адамлар Мұхаддес Китаптағы билимлерди, сабақтарды ямаса қадаған етилген нәрселерди тек басқалардан ғана еситкенликтен, нызамшылықтың құллығына түсип қалады. Оларды ким айтқан болса да, ата-аналарың ба, ўазшылар ма ямаса бир китаптар ма, бәри-бир алдын ҳәр бир сораўға байланыслы Құдайдың еркин өзиң излеп табыўың керек. Бұл бизлерди азғырылыўлардан сақлай алатуғын түсиникке еристиреди. Болмаса, бұл өмирге емес, ал тек нызам құллығына алып келеди

Адамлар баптарды ямаса аяттарды дәлме-дәл тәкирарлаўы мүмкин, бирақ олар Мұхаддес Китаптың ишиндеги өмир демин

жойтып алады. Олар бір семинарларға ямаса конференцияларға қатнасып, ол жерде еситкен жаңа нәрселеріне қатты жигерленип кетеді хәм алған жаңа тәлимін адамлар менен бөлісип баслайды, бірақ тез арада сол жигерленип бөлісип жүрген нәрселері бойынша өзлерінің жасай алмайтуғынлығын аңлап жетеді. Бул олардың өмірінің бір бөлегіне айланбайды. Сонлықтан олардың сөзлері Құдайдан өмір әкеле алмайтуғын бос болып қалады. Сондай жағдайлар жүз бергенде, олар Құдайдың айтқан сөзлеріне бір нәрселерді қосып жибереді ямаса бір нәрселерді алып таслайды. Олар Құдайдың жолларын анық хәм толық түсиніп жетпегенліктен, азғырылыў келгенде, аңсат жеңилип қалады.

Мен көп мәрте адамлардан: «Тұғысқаным, ақша - барлық жаманлықтардың негизи!» - деп айтылған сөзлерді еситтим. Бірақ Құдай Сөзі бундай демейді. Мине, Оның сөзінің не дейтуғыны: «Хәр түрлі жаманлықтың негизи – ақшаны *сүйиў*» (1-Тимофей 6:10, курсив авторға тийисли).

Егер де ақша барлық жаманлықтардың негизи болғанда, онда бизлер Ийемиз Ийсадан да кемшиликлер тапқан болар едик. Себеби Оның ақшаларды салып жүретуғын қутысы хәм оларға қарап жүретуғын адамы болған-ғо! Бір рет Ийса отырған жерге бір ҳаял кирип келеді. Оның қолында жүдә қымбат хош ийиске толы ыдыс бар еди. Ҳаял оны сындырып, Ийсаның аяқларына қуяды. Оның баҳасы болса, оның бір жыллық ис ҳақысына тең еди. Ақшаны сүйетуғын Яхұда бұны көргенде, қаты қапа болады. Сонда Ийемиздің Өзи оны әшкаралап, ҳаялды ислеген бул иси ушын мақтайды (Юхан 12:3-7).

Яқ, ақша емес, ал ақшаны сүйиў - барлық жаманлықтардың негизи болып есапланады. Бул ақшаға хәдден тыс кеўил қойыўды хәм ақшаға құл болыўды билдиреди. Ақшаға хәдден тысқары қатнас оған деген натуўры қарым-қатнасты келтирип шығарады, бірақ Құдай оны қәлемейді. Құдай бизлерді ақшаны сүймеўге хәм оған ғәрезли болмайға шақырады. Иши тар адамлар ақшаларын Құдайға унайтуғындай етип жумсай алмайды. Бул Құдай Сөзінің олардың жүреклеріне еле ашылыс болмағанлығын ғана тастыйықлайды. Олар

Құдай Сөзі хаққында тек басқалардың оларға берген билимлерін ғана алған, соның үшін да олар азғырылыу үшін ең қолайлы адамлар болып қалады.

Солай етип, бизлер ашылыс арқалы билимге қалай ийе бола аламыз? Құдайдан қорқыу хәм Оны жалынлы сүйіспеншилик пенен сүйіу арқалы, және де, Оның Сөзине бойсынып, Оның менен тығыз байланыста жасау арқалы. Құдай былай дейди:

«Сонда да Мен кишипейилге, руұхый езилгенге, Сөзимнен қалтырайтұғын адамға нәзер саламан» (Ийшаы 66:2).

Құдай Сөзі алдында қалтырайтұғын адам Оған дәрхал қулақ салады, хәтте, буннан өзи зыян көретұғын болса да. Әне, сондай адам - Құдайдан хақыйқаттан да қорқатуғын адам. Мухаддес Китап аттан-анық етип, былай дейди: «Жаратқан Ийе Өзинен қорққанларға сырлас болар, Келисимин оларға билдирер» (Забур 24:14).

Енди бизлер Сулайман патшаның өмириниң ақырында айтып кеткен мына дана сөзин еле де тереңірек түсине аламыз: «Хәмме нәрсе айтылды, енди жүұмақты тыңлайық: Құдайдан қорқ, Оның бұйрықтарын орышла! Бул хәр бир адамның парызы» (Ұазшы 12:13).

«Бұларды сизлерди *азғырмақшы* болып атырғанлар хаққында жазып атырман. Бирақ сизлер Масийхтың Мухаддес Руұхына ий-есиз. Сизлерде Мухаддес Руұх болғанлықтан, сизлерге хеш ким-ниң үйретіуінің хәжети жоқ. Масийхтың Мухаддес Руұхы сизлерге хәммесин үйретеди. Оның тәлими хақыйқы, жалған емес. Оның сизлерге үйреткени сыяқлы, Масийх пенен жасаңлар» (1-Юхан 2:26, 27, курсив авторға тийисли).

Демек, бизлер буннан соны көремиз: ашылыс арқалы келген Құдайдың Сөзі бизлерди азғырылудан сақлайды. Хаўа-ене алданып азғырылды, себеби оған Құдайдың ашылысы арқалы

келген билим жетиспеген еди. Ол жыланның сөзлеріндегі хийле менен жалғанды таный алмады.

ЖЫЛАН БУНЫ ҚАЛАЙ ИСЛЕДИ?

Келиңдер, изертлеймизді дағам еттирейік. «Жылан қандай қылып қаялды алдай алды? Хұжимге өтиў ушын, ол қандай сум реже ойлап тапқан еди?» Енди ұсы сораўларға жуўап излеймиз. Бул сораўлардың жуўаптарын билиў - сүү менен қағдай ахмийетли. Бир ойланып көриңдер: Қаға-енени жылан қалайынша өз өтиригине исендире алды? Өйткени Қаға-ене кемшиликсиз орталықта жасап атырған еди-ғо. Хәкимиятқа ийе болғанлардың хеш қайсысы оған басымшылық көрсеткен жоқ. Әкесиниң, баслығының ямаса бир хызметкердиң натуўы қатнасы себепли пайда болған жағымсыз сезимлер оның жүрегінде жоқ еди. Ол гүлlep, жайнап-жаснап тұрған бағдың ишинде, жаўыз руўхлардың улыўма тәсири жоқ жерде жасап атырған еди. Ол тек Қудайдың мийрими менен тәмийинлеўин ғана билетуғын еди. Ол Қудайдың хузинде жүрип, буннан рәхәтленип өмир сүрип атырған еди. Сонда қалайынша жылан оны өз өтиригине инандыра алды?

Қудайдың берген буйрығын еслериңизге саламан: «Сен бул бағдағы қәлеген терегиңниң мийўесинен *[еркин]* жей аласаң. Бирақ жақсылық хәм жаманлықты билиў терегинен жеме, жесең сөзсиз өлесең» (Жаратылыс 2:16-17).

Қудайдың мийрими: «Жей аласаң *[еркин]*...», - деди. Бирақ, соның менен бир қатарда, Оның бийлиги: «Бирақ жақсылық хәм жаманлықты билиў терегинен жеме», - деп шеклеў қойды. Қудай тек бир теректен басқа қәлеген теректиң мийўесинен жеўге Адам-ата менен Қаға-енеге хуқық хәм еркинлик берди.

Қудайдың тәбияты сүйиўден хәм бериўден ибарат. Ол Өзин сүйетуғын хәм Оған қулақ салатуғын досларға ийе болғысы келген еди. Қудайға таңлаў хуқықына ийе болмаған роботлар керек емес еди. Қудай таңлаў хуқықына ийе болған Өзине ұқсас, Өзиниң келбетине ийе балаларға ийе болғысы келген еди. Қудай оларға шеклеў қойып, оларды өлимнен қорғап атырған еди. Бирақ олар

Құдай Сөзине бағыныуға ямаса бағынбауға еркли еди.

Олар Құдайға исенди ме хәм бағынды ма? Құдайдың буйрығы болмағанда, оларда таңлау хұқықы болмаған болар еди.

Жыланның сөзлерине бир итибарыңызды қаратың: «Құдай Иие жаратқан жабайы хайуанлардың ишиндеги ең хийлекери жылан еди. Жылан хаялдан: – Ғақықаттанда да, Құдай бағдағы хеш бир теректиң мийўесинен жемен деди ме? – деп сорады» (Жаратылыс 3:1). Ғазирги заман тилинде жыланның сөзи шама менен мынадай болған болар еди: «Мениң еситиўимше, Құдай сизлерге бул бағдағы хеш бир теректиң мийўесинен жегизбей қойған екен. Сол ырас па?»

Жылан өз хұжимин Құдайдың буйрығын өзгерттирип айтыўдан баслады. Сол арқалы ол Құдайдың нийетлериниң ийгиликли екенлигине Адам-ата менен Ғаўа-енениң кеўлине гүман таслаған еди. Ол Ғаўа-енениң ойларын шатастырып, оның жүрегинде Құдайдың мийримли хәм ҳақ екенине гүман оятып атырған еди. Жылан оның кеўлинде гүман оятқан ўақтында, оны арқайын Құдайдың ҳәкимиятына қарсы бағдарлай алды.

Жылан Құдайдың сақыйлығына Ғаўа-енениң көзлерин жаўып, бар дыққатын Құдайдың қадаған етип қойған бир терегине қаратты. Жылан хаялға тап Құдай олардан қандай да бир жүдә жақсы нәрсени жасырып қойғандай етип көрсетти. Бир сөз бенен айтқанда, жылан Құдайдың жалғыз буйрығын өзгерттирип, Құдай адамларға тап жақсы нәрсени жеўге қадаған етип қойғандай етип көрсетти. Ал Құдай Адам-ата менен Ғаўа-енени өлимнен қорғау ушын бул буйрықты оларға берип қойған еди. Жыланның сөзлеринде мысқыллап күлиўди сезиўге болады: «Құдай ырастан да сизлерге хеш бир теректиң мийўесинен жемен деп айтты ма?» Негизинде, Құдай адамларға бейиштеги барлық теректиң мийўелеринен жеўге рухсат берип қойған еди. Соған қарамастан, жылан Ғаўа-енениң бар дыққатын сол қадаған етилген бир терекке қарата алды. Сақый Құдайдың тәбияты - «бериўши», бирақ жылан Оны Ғаўа-енеге «тонаўшы» етип көрсетеди.

Егер жылан адамға Жаратқан Ийени әдилсиз етип көрсете алса, оның үстинен бийликти өз қолына ала баслайды. Шайтан ақмақ емес.

Хүжим етиу үшін ол Құдай хәкимиятының ең тийкарын таңлаған еди: «Әдиллік хәм әдалатлық - Оның тахтының тийкары» (Забур 96:2). Оның тахты - бұл Оның бийлигинің нышаны. Егер шайтан өз жалғаны арқалы Құдайдың хақлығына гүман оята алса, онда адамлар, хәтте, Құдай хәкимиятының негизине гүманланып қалады.

Хауа-ене жыланды дүзетип, оның сорауына былай деп жууап береді: «Бизлер бағдағы тереклердің мийуелеринен жей аламыз. Бирақ Құдай: «Бағдың ортасындағы теректің мийуесинен жемен, оған қол тийгизбең, болмаса өлип қаласыз», – деген еди» (Жаратылыс 3:2, 3).

Хауа-енеде: «Бұл буйрықтың артында қандай себеп тұрған болыуы мүмкін?» - деген күшли қызығушылық пайда болған болыуы мүмкін. Ол Құдайдың ийгиликлилиги түүралы ойланып қалды. Сиз оның ойларын оқыуыңызға болады: *«Теректің мийуелери ұлыұма жаман көринбейди... Билмедим, не ушын бұл теректің мийуесинен жей алмайды екенбиз? Оннан қандай зыянның болыуы мүмкін? Оннан бизлерге қандай жаманлықтың болыуы мүмкін?»* Хауа-ене Құдайдың нийетлеринің хақ хәм ийгиликли екенине гүманлана баслады. Сонлықтан ол Құдайдың хәкимиятына да гүманланыуға таяр болған еди.

Жылан Құдайдың хәкимиятына, хақлығына хәм минсизлигине гүман түүдырыуға имканият түүылғанда, бұл мүмкиншиликти қолдан жаздырмауға бар күши менен хәрекет қылды хәм Құдай сөзине қарсы түүрыдан-түүры хүжимге өтті: «Яқ, хәсла өлмейсиз! Себеби сол теректің мийуесинен жегениңизде көзлериңиз ашылып, жақсылық пенен жаманлықты билетуғыныңызды хәм Құдай сыяқы болатуғыныңызды Құдай биледи» (Жаратылыс 3:4, 5).

Азғырыудың ұстасы болған шайтан негизги тийкарды бузыуға хәрекет қылып атырған еди. Ал Хауа-ененің Құдайға деген садықлығы ұсы тийкардың үстине құрылған еди. Жылан Құдайға ашықшасына қарсы шыға баслады хәм оны өлмейтуғынына исендире баслады. Шайтан өз жалған дәлиллерин келтире баслады: «Яқ, сизлер өлмейсизлер, ал Құдай сыяқлы боласыз. Сизлер жақсылық пенен жаманлықты таңлай алатуғын боласыз,

себеби сизлер дана болып кетесіз. Енді сизлер кимлердіңдүр натуұры бұйрықтарына бағынбайтуғын боласызлар».

ГУНА КЕЛДИ - ҚУЛЛЫҚ ТА КЕЛДИ

Хаұа-ене есеңкиреп, шок қалатқа түсіп қалды. Ол: *«Не ушын Құдай маған бул мийўелерди жеўге қадаған етип қойыпты екен?»* - деп хайран бола баслады. Ол енді терекке басқаша көзлер менен қарап, оның мийўелерин жақсылап үйрене баслады. Оған теректің мийўелери я жаман, я қәўипли болып көринбеди, ал жүдә шырайлы болып көрине баслады. Сонда ол: *«Оларды жеўге болады. Мениң ойымша, олар ырастан да бизлерди дана қылады»*, - деген шешімге келеди.

Бундай шешімлер оның көзлерин соқыр еткен еди. Бар дыққатын тек жеўге болмайтуғын бир терекке қаратқан ол бейиштеги жеўге болатуғын асып-тасып атырған басқа барлық тереклерди ұмытқан еди. Ол: *«Бул теректің мийўелеринде қандай да бир жақсы нәрселер бар, бирақ Құдай оларды бизлерден жасырып қойыпты. Олардың барлығы неге бизлердики емес? Не ушын Құдай бизлерге бундай қылады? Егер Құдай бизлердің бул терекке жақынлауымызға жол қоймай атырған болса, демек, Ол бизлерден бир нәрселерди жасырып атырғаны анық»*, - деп пикир жүрите баслады.

Егер Құдайдың характерине, минсизлигие хәм мийримине гүманланатуғын болсаң хәм өзиңнің жазаланбай қалатуғыныңа исенимиң кәмил болса, онда Оның хәкимиятына бағыныўға сизде хеш қандай тийкар қалмайды. Хаұа-ене Әкениң еркинен бас тартып, өзиниң еркин таңлады. Ол мийўени жулып алып, оны қолларында бираз ұслап тұрды - хеш нәрсе жүз бермеді. «Шамасы, жылан ҳақ болса керек», - деп ойлады. Кейин ол оны аўзына апарып жеди хәм күйеўине де жеўге берди.

Олар қадаған етилген теректің мийўесин жеген гезде, күтилмегенде, олардың көзлери ашылып, оларды күшли уят хәм қорқыныш сезимлери орап алды. Олар өзлериниң жалаңаш екенлигин көрди. Бойсынбаўшылығы арқалы оларға руўхый өлим

келген еди. Гүнакар тәбият пайда болып, ол ендигиден былай олардың үстинен қадағалаушы күшли хұкимдарға айланған еди. Құдайдың сөзине гүманланып, азғырылу жолын таңлауы арқалы, олар Құдайға қарсы хәрекет қылушы шайтанға есик ашқан еди. Сонлықтан да енди шайтан олардың қара хұкимдарына айланды. Мухаддес Китап былай деп тастыйықлайды: «Бойсынатуғын құллар сыяқлы, өзлериңизди кимнің бийлигине тапсырып бойсынсаңыз, соның қулы болатуғыныңызды билмейсизлер ме? Сизлер я өлимге жетелеуши гүнаның қулы [Құдайдың хәкимиятына бағынбаушылық], я ақланыуға жетелеуши бойсынушылықтың қулы боласызлар» (Римлиерге 6:16, курсив авторға тийисли). Қараңғылықтың хұкимдары тек Адам-ата менен Хауа-енениң өмирине кириуге ғана хұқық алып қоймай, және де, бұл дүньяға кириуге де нызамлы хұқық алған еди. Елши Павел бұл түүралы былай деп жазады: «Дүньяға бир адам арқалы, яғный Адам-ата арқалы гүна келди, ал гүна себепли өлим келди. Солай етип, хеш бир адам өлимнен қашып қутыла алмауғын болды. Өйткени хәмме гүна ислеген еди» (Римлиерге 5:12).

Олар гүна ислемесинен бұрын хеш қандай жаманлық та, жек көриушилик те, кеширмеушилик те, алауызлық та, өсек те, қыйралыу да, өтирик алдау да, қайғы да, ұрлық та болып көрмеген еди. Сондай-ақ, жынысый бузықшылық та, нәшебентлик пенен ишиушиликке қәлеулер де, адам өлтириу де хәм ұрлық та ұлыума жоқ еди. Хаялларына ямаса балаларына жаман қарым-қатнас қылу да жоқ еди. Кеселлик, өлим, жарлылық деген түсиниклер де жоқ еди. Адам хеш қандай тәбийий апатшылықты ямаса эпидемияны көрмеген еди. Хәтте, хайуанатлар дүньясы да толық гармонияда жасайтуғын еди. Жер атмосферасында толық паракхатшылық хәм тынышлық хұкимдарлық сүрер еди, себеби пүткил жаратылыс Құдайдың толық бийлиги астында хәрекет қылатуғын еди.

Бағынбаушылық - оғада жаман болған машқалаларды алып келди хәм адамзаттың минез-құлқына қыйратушы тәсир етип, бұл ауырыу пүткил адамзатқа тарқалды. Жаман минез-құлықтардың дизими елеге дейин өсип атыр хәм әўдадтан-әўладқа

кем-кемнен жеркенишлирек болып баратыр. Адам-ата хәм Хаўа-е-не Құдайға қулақ салмады хәм олардың гүнасы ыызамсызлықтың жасырын хәкимиятына тийкар салып берди. Сол хәкимияттан шыққан азғырылыўлар себепли адам Аспаннан келетуғын жәрдем хәм қорғаннан айырылып қалды. Шайтанның қулаўын қайталаған қозғалаң оның хәкимиятына хәм апатшылықларға есиклерди кең ашқан еди. Ол Құдай сыяқлы болыўға хәм Оған бағынбаўға өз мүмкиншиликлеринен жүз пайызға пайдаланды. Құдайдың жаратылысын қүл етип, ол өз тахтына отырған еди (Ийшая 14:12-14).

СЦЕНАРИЙ УСЫ КҮНГЕ ДЕЙИН СОЛ ҚӘЛПИНДЕ ҚАЛДЫ

Соннан берли шайтанның тактикасы дерлик өзгерген жоқ. Елеге дейин оның ишиндеги от болып жанып тұрған қәлеўи - бул бизлерге Құдайдың характерин жаман етип көрсетий хәм бизлерди Оның хәкимиятына қарсы ийтермелей. Бизлер бұны Яқыптың жазған хатында анық көремиз: «Хәй, сүйикли туўысқанларым, алданбаңлар! Хәр қандай жақсы хәм минсиз сый жоқарыдан, нурлар Әкеси болған Құдайдан келеди. Онда ҳеш қандай өзгерис ямаса өзгериўши көлеңке жоқ» (Яқып 1:16-17).

Демек, ыызамсызлықтың жасырын күшлери Хаўа-енени азғыра алған, бирақ енди биз исениўшилер оннан жеңилмеўимиз керек! Жоқардығы аятлардың авторы бизлерди соған шақырып атыр. Ол бизлерди елши Павел сыяқлы қорғаў ушын, ескертип атыр. Бизлер бул сөзлерге айрықша итибар менен қарап, оларды жүрегимиздиң төрине жайғастырыўымыз керек. Құдайдың еркине жат болған ҳеш бир нәрсе жарылқаў бола алмайды. Ол жақсы хәм жағымлы болып көринийи мүмкин, бирақ егер ол Құдайдың ерки болмаса, онда алданып қалмаңлар, ол сизге жарылқаў болмайды.

Яқып бир нешше рет мынадай деп тәкирарлайды: егер сен Құдайдың ғамхорлығынан тысқарыда да жарылқаў бар деп ойласаң, онда азғырыўшы Хаўа-енени алдағандай етип, сени де алдай алады. Бул туўралы жақсылап ойланып көриң. Азғырыўшының ұсынып тұрған нәрсеси - оғада жақсы болып көринип, жүдә жақсы сезимлерди пайда етип турса да, хәтте, ол сизди қатты бай, табыслы хәм ақыллы

етип жиберетуғындай болып тұрса да, егер ол Құдайдан болмаса, онда ол түбінде сизди оғада үлкен азаптарларға, қапашылықтарға хәм ақыр-соңында өлимге алып барады. Құдайдың ғамхорлығы менен қорғауы азғырылыу арқалы тоқтатылады. Хәр қандай жақсы хәм минсиз сый - Құдайдан келеди. Құдай - бизлердің Булағымыз. Бул хақықатлықты ұслап алып, жүрегіңиздің төрине салып қойың, сонда сиз алдамшы ұсыныстарға алданбайсыз хәм азғырылмайсыз. Егер Хаўа-ене де сондай қылғанда, ол Құдайға ийнениң ұшындай да гүманланбаған болар еди. Ол Құдайдың ғамхорлығынан тысқарыда өз қәлеўлериниң орынланыўын излей баслаған еди.

Не деген адамлар натуўры нийетлердің басқарыўында тұрмыс қурып атыр! Бәлким, Құдай олардың жүреклерине ескертиўлер берген шығар, бәлким, ата-аналары арқалы ямаса шопанлары арқалы ескерткен шығар, бирақ олар бул ескертиўлерге қарағанда, өз ойларын таңлайды. Мүмкин, олар өзлерин жалғыз сезип, қарым-қатнасқа мүтәж болған шығар. Мүмкин, олардың таңлаған адамының сыртқы келбети сұлыў болып көринген шығар ямаса «Ол мени бахытлы қылады» деп ойлаған шығар. Көп адамлар Құдайдың еркіне бағыныўдың орнына өзлериниң еркіне бағынады хәм ақыр-соңында, буның жүдә ашшы мийўелерин жыйнаўына тўўра келеди.

Әлбетте, Құдай бизлерди натуўры шешимлеримиздің жаман ақыбетлеринен қутқара алады. Даўыт Бат-Шебаны ҳаяллыққа алып, гүна қылады. Бирақ ол тәўбе еткен соң Құдайдан кеширим алып, кейин олардан Сұлайман тўўылады. Деген менен, Даўыт Құдай Сөзине қулақ аспағаны ұшын, бәри-бир көп ғана азап-ақыретлерге дўшар болады: қылыш оның шаңарағын ҳеш қашан тәрк етпей қалады. Ол өзиниң жас үш ұлынан, олар күшке толған ўақытларында айырылып қалады. Сонлықтан Құдай Сөзине бағыныўды таңласақ, бул оғада жақсы болады.

Көбинесе, адамлар өзлериниң үстинде тұрған басшылары менен келисе алмай, өз орынларын, жұмысын, жәмәәтин, ҳәтте, қаласын таслап кетеди. Оларға өмирлери - үмитсиз, ал тұрған жерлери - келешексиз болып көринеди. Сөйтип жүргенде, оларға басқа

жақларда бир жарық пайда болғандай болып көринеди хәм олар Мұхаддес Рұхтан тастыйық алмай-ақ, өз орынларын тәрк етеди. Көпшилик жағдайда, олар Құдайдың шақырығы болған мұхаддес-ликке толық бойсына алмай қалады. Олар деп ойлайды: *«Мен бул шуқырдың ишинде дым көп отырып кеттим. Бир нәрсе қылмасам болмайды»*. Оларға өз мақсетлери «жақсы» болып көринип тұрады. Ақыр-соңында, олар өз мақсетлериниң изине түсип, Құдайдың еркине қарсы жүрис қылады. Гейде олар, хәтте, гейбир байлыққа да ериседи, бирақ жүреклери сол ўақытта Құдай менен тығыз хәм жалынлы қарым-қатнастан ұзақласып барады.

Қаншелли көп адамлар Құдай Тааланың еркине бағынбайды! Олар тек өзлери «жағымлы» хәм «пайдалы» деп санаған нәрселериниң излеринен кұуып жүреді. Олар Құдайдың Сөзине жат табысларға ерисиў ушын пуллар табады. Олар өз мақсетлерине умтылыўды даўам етип, хәтте, айырым хәзликлерге, бахытқа хәм толқынлы мәўритлерге де ериседи, бирақ булардың хәммеси - ўақтынша. Олар Құдай: «Бул жерде бахыт жоқ», - деген жерден өзлерине «бахыт» излейди. Олар: «Құдай маған қандай да бир әжайып бахытты бермей қалады», - деп қорқады! Олардың ойынша, Құдай олардың мүтәжликлерин түсинбейди хәм олардың қәлеўлери менен Оның иси жоқ. Олар Құдайға шәрт қойып: «Мына ўақытқа дейин мениң тилегиме жуўап бер», - дейди хәм егер сол ўақытқа дейин жуўап алмаса, «Құдайға исениўге болмайды», деп санайды. Олар: «Күтип жүриўдиң не кереги бар? Мен өзиме унайтуғын жағымлы нәрсени хәзирдиң өзинде-ақ ала аламан-ғо!» - деп пикир жүритеди.

ИЙСА ТУЎРАЛЫ БИР ОЙЛАНЫП КӨР

Ийса туўралы бир ойланып көр. Ол қырық күн даўамында суўсыз, азық-аўқатсыз хәм қолайлықларсыз шөлистанда болды. Ашлық қатты шыдап болмайтуғын дәрежеге жеткенде, Оның асқазаны аўырыўдан бүре баслады. Егер жақын ўақыттың ишинде Ол аўқат жемесе ямаса ҳеш болмағанда бир жутым суў ишип алмаса, Ол өледі. Бирақ алдын қайсысы келди: Құдайдың ғамхорлығы ма ямаса азғырыўшының жалғаны ма?

Сол ұақытлары Оның алдына өз жалғанлары менен шайтан келеди: «Егер Сен Құдайдың Улы болсаң, мына тасларға бұйыр, олар нанға айлансын!» (Матта 4:3). Құдайдың жақын арада апанық етип айтқан сөзлерине душпан және гүман бере баслады. Иордан дәрьясында суұда шомылдырылған ұақтында Әке Ийсаға: «Сен Мениң сүйикли Улымсаң», - деген еди. Шайтан Құдайдың характерин қайтадан жаман қылып көрсетпекши болды: «Егер Сен - Құдайдың Улы болсаң, не Ол Сени бул жерге аш болыұға алып келди? Не ушын Ол Саған ғамхорлық қылмай атыр? Бәлким, Өзиң ушын Өзиң ғамхорлық ететұғын ұақыт келген шығар? Егер Сен тез арада азықланып алмасаң, өлесең, я болмаса, дым кеш болып, Сенде қорқынышлы аұырыұлар пайда болады. Өзиңе хызмет етиұ ушын Өз бийлигиңнен пайдалан. Мына тасларды нанға айландыр».

Ийса оған қарсы тұрып, Құдайдың ғамхорлығын күтті. Душпан Құдайдың характерин Оған жаман етип көрсетпекши болды, бирақ Ийса оған жол бермеди. Себеби Ол Әке Оның барлық мүтәжликлерин қанаатландыратұғынын билер еди. Оған қаншелли қыйын болса да, Ол бәри-бир Құдайдың хәкимиятына бағыныұдан бас тартпады.

Шайтан «Өз машқалаларыңды Өзиң шеш» деп аталатұғын азғырыұ менен Ийсаға хұжим еткен еди, бирақ душпан Оннан жеңилип қалды. «Соннан кейин, шайтан Оның қасынан кетти. Сонда периштелер келип, Ийсаға хызмет етти» (Матта 4:11). Не ушын? Еврейлерге жазылған хаттың авторы Масийх туұралы былай деп жазады: «Масийх жер жүзинде адам болып жасаған күнлерде Өзин өлимнен қутқара алатұғын күшке ийе болған Құдайға бәлент даұыс пенен нала етип, көз жасларын төгип, дуұа етип жалбарынды. Ол Құдайға бойсынғанлықтан, Құдай Оны еситти. Ол Құдайдың Улы болса да, шеккен азаплары арқалы бойсыныұды үйренди» (Еврейлерге 5:7, 8).

Ийса Құдайға бойсынғанлықтан, Құдай Оны еситти. Ийса Әкениң жақсы екенлигине хеш қашан гүманланған емес. Хәтте, уллы азғырылыұлар менен күшли азаптар келген ұақытларында да, Ийса Әкеге қулақ салыұды таңлады. Әкеге қулақ салыұ - еле

де айыр сынақтарға алып келетуғынын билсе де, Ол Әкеге құлақ салыуын дауам етти.

Адам-ата менен Хаўа-енеге салыстыратуғын болсақ, Ийса Әкеге құлақ салды хәм Оған толық бағынды. Сонлықтан душпанның Оның өмирине кириўине Ийса ҳеш қандай саңлақ қалдырған жоқ. Ол былай деп гүўалық береді: «Өйткени бул дүньяның ҳәкими киятыр. Оның Мениң үстимнен ҳеш қандай бийлиги жоқ. Бирақ бул дүнья Мениң Әкемди сүйетуғынымды хәм Оның Маған бұйырғанларының хәммесин орынлайтуғынымды билиўи тийис» (Юхан 14:30, 31).

Адам-ата - топырақтан болған биринши адам, ал Ийса - Аспаннан келген соңғы Адам. Адам-атадан айырмашылығы, Ийса Әкеге толық құлақ салған ҳалда өмир сүрди хәм сонлықтан Оның: «Мениң үстимнен шайтанның ҳеш қандай бийлиги жоқ», - деп гүўалық бериўге толық ҳуқықы бар. Соның ушын да бизлерге мынадай нәсият сөзлер жазылған: « “Құдай [Ийса] менен биргемен” деген адам Ийса сыяқлы жасаўи шәрт» (1-Юхан 2:6). Ол - бизлер ушын Үлги хәм бизлерге жол көрсеткен Көсемимиз. Ол бизлер ушын төлем төлеп, бизлердиң жүрер жолларымызды жарық қылған Нәжеткеримиз. Енди бизлер топырақтан болған Адам-атаның жолынан жүриўге хәм оның нызамсызлығын тәкирарлаўға мәжбүр емеспиз. Ал бизлер Аспаннан келген соңғы Адамның, яғный Ийса Масийхтың «Құдайға толық құлақ салыў» деп аталатуғын жолынан жүриўге шақырылғанбыз хәм бийлик алғанбыз.

Мухаддес Китап жалынлы түрде былай деп жәриялайды:

«Минекей, бизлерди қоршаған усындай көп санлы гүўалар топары бар екен. Сонлықтан бизлер де кесент беретуғын хәр бир жүкти хәм өзлеримизге тез жабысатуғын гүнаны таслап, Құдай алдымызға қойған жарыста шыдамлылық пенен жуўырайық. Исенимимиздиң тийкарын салыўшы хәм оны минсизликке еристириўши Ийсаға көз тигейик. Ол Өзин күтип тұрған қуўаныш ушын, атанақ ағашта шегелениўдиң шермендешилигин писент етпей өлимге барып, Құдайдың тахтының оң тәрәпине

отырды. Гүнакарлардың ұсындай қарсылықтарына шыдаған Ийсаны ойлаңлар. Сонда халдан тайып, руўхый түскинликке түспейсизлер» (Еврейлерге 12:1-3).

Бұл барлық нәрсеге жұймақ жасайды. Биринши Адамның құлағанынан өзиңізге сабақ алың хәм соңғы Адамның құлақ салыў жолына жабысып алың.

Келеси бапта бизлер құлақ салмаўшылықтың ақыбетлери нелерге алып келетуғынлығы ҳаққында көрип шығамыз. Ақыбетлери дәрҳал көзге көринип келмеўи мүмкин, бирақ келмей қалыўи мүмкин емес. Өмириңизде құлақ салмаўшылықты байқасаңыз, оның өмириңизде қалыўына ҳасла жол қоймаң.

ҚУЛАҚ САЛМАҰШЫЛЫҚТЫҢ АҚЫБЕТЛЕРИ (1-БӨЛИМ)

*Исеним хәм қулақ салыў - булар бир-
биринен ажыратып болмайтуғын нәрселер.
Себеби қулақ салыў - бул ҳақыйқый исеним
барлығының дәлили.*

Қулақ салмаў - жүдә көп ақыбетлерге алып келеди. Оларды дәрхал көре қоймаймыз, бірақ олар атызға егилген туқымлар сыяқлы әлбетте бир күни көгерип шыға баслайды. Жанларымыздың душпаны болған шайтан бул билимди бизлерден жасырыўға ұрынады. Себеби сонда бизлер қулақ салмаўға жеңил түрде қарап, шайтанның азғырыў хийлелерине аңсат олжа боламыз.

Гейбир адамлар: «Бизлердин бойсынбағанымыздың барлық ақыбетлери кейин ерискен табысларымыз бенен толық қапланып кетеди», - деп ойлайды. Бул алдамшы хәм жүдә қәўипли пикирдин қаншелли кең тарқалғанына мен таң қаламан. Әне, усы нызамсызлықтың жасырын күшлериниң сырыдур. Мен кейинги үш бап арқалы жүреклериниңде беккем шешим пайда болатуғынына шын жүрегимнен үмит етемен хәм «қулақ салмаў» азғырылыўына хеш қашан тәслим болмаўыңыз ушын дуўа етемен.

АДАМ-АТАНЫҢ УЛЛАРЫ

Адам-атаның туңғыш ұлы болған Каиннан баслайық. Каин - дийхан болды. Ал оның иниси Абыл Адам-атаның екінші ұлы болып, ол шопан болды. Мухаддес Китап олардың Құдайға әкелген құрбанлықтары туұралы былай дейді: «Арадан бир неше ұақыт өткеннен соң, Каин жердің өниминен Жаратқан Ийеге құрбанлық берди. Абыл да өзинің сүриўиндеги туңғыш төллердің бир нешесин әкелип, олардың майлы бөлеклерин құрбанлыққа берди. Жаратқан Ийе Абылды хәм оның құрбанлығын қабыл етти. Бирақ Каинды хәм оның құрбанлығын қабыл етпеди» (Жаратылыс 4:4, 5).

Айтпақшы, бул аяттағы сөзлер хәзир бизлердің жәмәәтлеримизде көп айтылатуғын мына сөзлердің натуұры екенлигин тастыйықлайды: «Құдай сени қандай болсаң, сондай етип қабыллайды». Бул пикир - қәте. Әлбетте, *егер бизлер таўбе етсек*, Ол бизлерди қабыллайды! Бирақ сондай пикирди Ханания менен Сафираға байланыслы қолланып көре аламыз ба?! Менимше, яқ, себеби олар набыт болды-ға (Елшилер 5:1-11 аятларға қараң).

Құдай Каинның әкелген құрбанлығын қабыл етпеди. Оннан қалса, Ол Каинның өзін де қабыл еткен жоқ! Бирақ Оның Каинды қабыл етпегени, «Құдай оны мәңгиге Өзинен шетлетти», дегенди билдирмейди. Деген менен, «Құдай бизлерди шәртсиз қабыл ете береді» деген заманагөй тәлим - хақыйқатлыққа туұры келмейди. Хақыйқатында бундай тәлийматтың ишинде қәўип жатыр, себеби ол бизлердің жүрегимизден Құдайдан қорқыўды шығарып таслайды. Құдайдан қорқыў - бизлерди қорғайды хәм бизлерди гүнадан аўлақ жүриўге жетелейди (Шығыў 20:20). Ханания менен Сафира набыт болған соң, Мухаддес Китап былай деп жазады. «Пүткил исениўшилер жәмәәтин күшли қорқыныш бийледі» (Елшилер 5:11). Қулақ салмаўшылық - енди тосаттан болмайтұғын болды!

Мен Адам-атаның еки баласы туұралы ўақыя еле де түсиниклирек болыўы ушын, оны хәзирги заман тилинде айтып бериўге хәрекет қыламан. Оның балалары пүткил ўй иши менен Құдайға исенетуғын шаңарақта өседі. Олардың екеўи де Құдайға сыйлар алып келеді. Демек, бул - олардың екеўинде де өмирдің

барлығынан дерек береді. Мухаддес Китап бизлерге өз денелеримизді Құдайға тиірі құрбанлық сыпатында ұсыныуымызды айтады. (Римлилерге 12:1 аятқа қараң). Құдайға құрбанлық - бұл бизлердің Оған хызметиміз. Сонлықтан да бизлер: «Абыл Құдайға хызмет етті, ал Каин хызмет еткен жоқ», - деп айта алмаймыз. Каин тек жәмәәтке бармау мақсетінде, хәр түрлі спорт ойындарына, стриптиз-клубларына ямаса барларға барып жүрген жоқ. Каинді Құдай туұралы хеш нәрсені билгиси келмейтуғын адамлар менен шатастырмаң. Абылды да, Каинді да Құдай менен тиірі қатнас жасайтуғын исениуши деп арқайын айтсақ болады.

Олардың екеуі де берилип жұмыс иследи хәм Құдайға құрбанлықлар әкелді. Хәтте, Каин Абылға қарағанда көбірек мийнет етті деп шамалап айтыуға да болады. Мен дийханшылық хәм шаруашылық тараулары бойынша үлкен қәнийге емеспен, бірақ шаруашылықтың қыйын екенін, ал дийханшылықтың көп күш талап ететуғын оннан да қыйын жұмыс екенін билемен. Малларды бағушылар азанда ерте тұрып, малларын жайлауға алып барады хәм түстен кейін де оларға қарайды. Бірақ күн қызған уақытларында олар көлеңкеде шай-пай ишип дем алады.

Дийханшылық - көп мийнетті талап ететуғын жұмыс. Каин Құдай нәлетлеген жерде маңлай терін төгіп мийнет етеді хәм жеринен өскен өнімлеринен Құдайға құрбанлық алып келеді (Жаратылыс 3:17-19 аятларға қараң). Каин атызларын таслардан хәм қарам шөптерден тазалайды. Кейін ол атызларды аударып, шүдигарлайды. Кейін ол тұқымдарды егіп шығып, өскеннен соң оларды сүугарады хәм қарам шөптерден отайды. Яғнай, Құдайға сый алып келиу үшін ол көп күш жұмсаған еді.

НЕ УШЫН ҚУДАЙ КАИНДЫ ҚАБЫЛ ЕТПЕДИ?

Бизлерде мынадай сорау пайда болады: «Онда не үшін Құдай Каинның әкелген сыйын қабыл еткен жоқ? Құдай оның ауыр мийнет еткенін билетуғын еді-ғо». Бұл сорауға жууапты бизлер олардың ата-анасынан табамыз. Құдайдың Бағда жаратқан хәмме нәрсесінде пана болып қорғайтуғын жамылғышы бар

еди. Хайўанлардың - териси, балықлардың - қабыршақлары, ал құстардың - пәрлери бар еди. Хеш жақта джинсы кийген ақ айыўды көрмеймиз, себеби оған қосымша жамылғыштың керегиси жоқ.

Адам-ата менен Хаўа-енениң де жамылғышы бар еди. Оларда физикалық жамылғыш ямаса кийим-кеншек жоқ еди, ал олар «иззет-хұрмет пенен кийинген еди» (Забур 8:6). Бұл аяттағы *кийгиздиң* деген сөз «бөленген», «оранған», «қапаланған» дегенди билдиреди. Олардың үстинде сол иззет-хұрмет жамылғышы еди. Құдай оларды сол иззет-хұрмет пенен кийиндирип қойған еди хәм ол оларды толық қаппап тұрған болып, олардың жалаңашлығын жаўып туратуғын еди. Мұхаддес Китап былай дейди: «Адам да, оның хаялы да жалаңаш еди, бирақ олар уялмады» (Жаратылыс 2:25). Олардың өмирлеринде хеш қандай нақолайлықлар жоқ еди, оннан қалса, олардың өмири толығы менен Жаратқан Ийениң жүзи алдында өтер еди. Кийим туўралы ойлар оларға хәтте келген де жоқ, себеби олардың кийимге хеш қандай мұтәжлиги жоқ еди.

Адам-ата менен Хаўа-ене Құдайға қулақ салыўдан бас тартқан ўақытта, барлық нәрсе өзгерип кетти. Соған дейин олардың өмиринде руўх басқаратуғын еди, ал енди ең баслы орынға дене шықты. Қадаған етилген теректиң мийўесинен жегеннен соң, Мұхаддес Китапта жазылған ең биринши сөзлер мынадай болды: «Сол ўақытта-ақ екеўиниң де көзлери ашылып, өзлериниң жалаңаш екенин билди» (Жаратылыс 3:7). Бұл аяттағы шешиўши сөз - «*билди*» деген сөз. Олар соған дейин ийе болмаған бир билимге ийе болған еди.

Жақсылық пенен жаманлықты таныўдың тийкары соннан ибарат: сен дурыс нәрсе менен надурыс нәрсениң парқына барып жасайсаң. Ғунаға қуламастан бурын оларды жақсылық пенен жаманлық ҳаққындағы ямаса дурыс нәрсе менен надурыс нәрсе ҳаққындағы билимлери басқармайтуғын еди, ал Құдай ҳаққындағы билимлери басқаратуғын еди. Оларды исеним хәм сүйиспеншиликке тийкарланған қулақ салыў басқаратуғын еди. Ал нениң дурыс, нениң қәте екени ҳаққындағы билимлер олардың сана-сезиминде емес, ал Құдайдың қолында жайласқан еди.

«Оның ислери - минсиздур, барлық жоллары - әдилдур. Нахақлық қылмайтуғын садық Құдайдур. Ол - әдил хәм жақыйқатдур» (Нызамлардың қайталаныуы 32:4).

Адам-ата хәм Хаўа-ене Құдай менен жақын қарым-қатнаста жасап, Ол туўралы минсиз түсиникке ийе еди. Жақсылық хәм жаманлықты билиў терегиниң мийўесин жеп қойғаннан кейин олар жақсылық хәм жаманлық туўралы басқа билимлер дерегин тапты, бирақ бул «билимлер» Құдайдан емес еди. Буны пикир жүргизиў тийкарлары деп атасақ болады. Олар енди Жаратқан Ийениң паналап-қорғауына мұтәж емес еди; оларда жақсылық пенен жаманлықты иштен сезиў қәбилети пайда болды. Әне, соның ушын да Құдайдың оларға берген биринши сораўы мынадай болған еди: «Жалаңаш екенлигинди саған ким айтты? (Яғный: Бундай билим саған қаяқтан келди?)» (Жаратылыс 3:11).

Құдай сораў берген ўақытлары, Ол қандай-да бир мағлыўматларды билмегени ушын сораў бермейди. Ал Ол сизди қарым-қатнасқа шақырады. Жаратқан Ийе Адам-ата менен Хаўа-енениң қадаған етилген теректиң мийўесинен жеп қойғанын хәм енди өз даналығына сүйенип сөйлеп тұрғанын әлле қашан билетуғын еди. Олар құлақ салыўды пикир жүргизиўге алмастырған еди. Басқаша етип айтқанда, Құдай оларға былай деген еди: «Солай етип, енди сизлер жақсылық пенен жаманлықты билиў ушын өзлериңизге Меннен басқа дерек таптыңыз. Сизлердиң жақсылық пенен жаманлықты билиў терегинен жегениңиз көринип тұрыпты».

Құлақ салмаў хәрекетин жүзеге асырыўдан-ақ, олар әнжир терегиниң жапырақлары менен, яғный жердиң өними менен өз жалаңашлығын жабады. Құдай Адам-атадан: «Жалаңаш екенлигинди саған ким айтты?» - деп сораиды (Жаратылыс 3:11). Оларда енди нениң дұрыс, нениң қәте екенлигин айтып туратуғын жаңа сезимлер пайда болып, соның тийкарында олар өзлерине дұрыс болып көринген нәрсени ислеген еди, бирақ сонда да оларды жалаңашлық сезими тәрк етпейди. Жаңа жамылғыш

Құдайдың жамылғышындай емес еді. Құдай айыпсыз бир хайұанды құрбан қылып, оның терисинен Адам-ата менен Хаўа-енеге жамылғыш-кийим ислеп береді хәм жердің өними менен емес, ал хайұанның териси менен олардың жалаңашлығын жабады. Бул Құдайдың көрсетпеси еді.

Сол гезге дейин Адам-ата менен Хаўа-ене Құдайдың жердің өнимин емес, ал айыпсыз хайұанның құрбанлығын талап етип атырғанын билмес еді, бірақ Каин менен Абыл болса, бул билимге ийе болды. Себеби ата-аналары оларды Құдайға дұрыс құрбанлық бериўге үйретеді. Сонлықтан да, Каин жердің өниминен құрбанлық әкелгенде, бул және Құдайға мақул құрбанлық болмай шығады. Каин Құдайға өз билдигинше сыйынбақшы еді! Абыл балаларша құлақ салыўдан пайда болатуғын пәкликке, ал Каин дұрыс хәм надұрыс нәрселер туўралы өзінше пикир жүргизиўден пайда болатуғын нәлетке умтылып атырған еді.

БИРАҚ СЕН ОННАН ҮСТЕМ БОЛ

Мухаддес Китап былай дейди: «Исеними себепли, Абыл Құдайға Каиннан гөре жақсырақ құрбанлық берді. Ол исеними себепли ақланған адам деп саналып, Құдай тәрөпинен хошаметленді. Өйткени Құдай оның берген садақаларын қабыл етті. Абыл өлген болса да, оның исеним менен ислеген иси еле үлги болып келмекте» (Еврейлерге 11:4). Еврейлерге жазылған хаттың авторы Абылдың исеними менен құлақ салыўының арасына теңлик белгисин қойыпты. Келеси бапта бизлер ҳақыйқый исенимнің құлақ салыў менен тең екенлигин көремиз. Ғақыйқый исеним - құлақ салыўдың үстине тийкар салады. Аўа, ғақыйқый исеним бағыныўдан келип шығады, ал дұрыс хәм надұрыс сезимлерден емес.

Каин өзиниң мийнетлери менен әкелген құрбанлығының Құдайға мақул емес екенлигин түсинген гезде, «Каин қатты ашыўланып, қабағы қарыс жаўылды» (Жаратылыс 4:5). Мине, ғақыйқатлық пенен жүзбе-жүз ушырасқанда, диндар адамның өзін қәйтип тутатуғыны.

Ол ашығуға минип баслайды. Бұған тастыйықты бизлер Мухаддес Киптаптың басынан-аяғына дейин көремиз. Бұндай ғәзеп - менменликтен келип шығады, ал менменлик - Құдай еркинен хәм жолынан бас тартып, өз жолын таңлайды.

Құдай мийримлилик пенен Каинның көзлерин ашпақшы болды: «Сен не ушын ашыўланасаң? Неге қабағың қарыс жаўылады? Егер нийетің жақсы болса, басыңды көтерип жүрмес пе едиң?» (Жаратылыс 4:6, 7). Жақсы нийет - бұл Құдайға бағыныўды аңлатады. Құдай бизлердің Оған қурбанлық бергенимизден гөре, Өзине қулақ салғанымызды қатты қәлейди. Ол көп мәрте Өз халқына: «Қурбанлық әкелиўди тоқтатың!» - деп буйрық берген. Не ушын? «Өйткени Мен шақырғанда, ҳеш ким жуўап бермеди, Мен сөйлегенде, ҳеш ким тыңламады» (Ийшаа 66:4). Олар қурбанлықлар әкелип, бирақ Оған қулақ салмаған хәм Оның буйрықларына бағынбаған. Құдайға сыйыныўдың ең жоқарғы түри - бұл Оған қулақ салыў.

Буны билгенимизден соң, бизлер Жаратылыс 4:5 аяттағы «*жақсы нийет*» деген сөздің орнына «*Маған бағын*» деген сөзди қойсақ, аяттың мәниси өзгермейди. Сонда бұл аяттың мәниси мынадай болады: «Каин, сен неге ашыўланып атырсаң? Ашыўланыўыңа қәжет жоқ. Түсин, егер сен иинің сыяқлы Маған қулақ салсаң, Мен Абылды қабыл еткенимдей, сени де, сениң қурбанлығыңды да қабыл етемен».

Кейин Жаратқан Ийе оны былай деп ескертеди: «Бирақ, егер нийетің жаман болса [Маған бағынбасаң], есик алдында гүна жатыр. Ол сени өзине тартады, бирақ сен оннан үстем бол» (Жаратылыс 4:7). Еки нәрсеге дыққат қаратың. Бириншиси, гүнаның (қулақ салмаўшылықтың) өз қәлеўи бар. Нызамсызлықтың әкеси болған шайтан - қулақ салмаўшылық гүнасының артында тұрған күш. Бир мәрте бұл күшке Адам-атаның қулақ салмаўшылығы арқалы бизлердің өмиримизге келиўге жол ашылды. Оның тек бир мақсети бар: хәмме адамды хәм хәмме нәрсени басқарыў. Буны неге салыстырсақ болады? Буны атмосфераға жүдә көп муғдарда радиоактив газларды шығарған жалмаўыз бир

илимпазға уқсатсақ болады. Енди оның өзи неше мың километр ұзақлықта отырса да, оның атмосфераға жиберген зиянлы газлары барлық жерлерди ийелеп атыр. Ол өлим әкелийұши жүдә жаман күшти иске қосқан еди. Енди тек бул газден қорғай алатуғын арнаұлы костюмлар ишиндеги адамлар ғана қәўипсиз жүре алады. Мұхаддес Китап аттан-анық етип, былай дейди: «Өзлеримиздің Құдайға тийисли екенимизди хәм пүткил дүнья шайтанның қол астында екенин билемиз» (1-Юхан 5:19).

Гүна ислеўге деген қәлеўди - дүнья жүзлик тартыў ызамаына уқсатсақ болады. Тартыў ызамаы - барлық жерде барқулла хәрекет етип туратуғын хәм барлық материяға тәсир етип туратуғын күш. Егер сиз өзинизди үйдин төбесинен төменге тасласаңыз, тартыў ызамаының күшин көресиз хәм жерге қулап түсесиз. Соқлығысыў жүдә күшли болады. Сиз қулаўды қәлемейиңиз мүмкин, я тартыў ызамаына исенбейиңиз мүмкин ямаса ол туўралы улыўма хеш нәрсе билмейиңиз де мүмкин, бирақ, соған қарамастан, сиз бәрибир жерге қулайсыз.

Илимпазлар басқа бир ызамды - аэродинамика ызамаын да ашты. Олар айырым шәртлерге хәм принциплерге әмел қылыў арқалы тартыў ызамаын жеңиўге болатуғынлығын анықлады. Бул принциплер тийкарында илимпазлар самолетты ойлап тапты. Сиз самолетта ушып баратырғаныңызда, дүнья жүзлик тартыў ызамаын сезбейсиз, себеби самолетты жерге тартып туратуғын күштен де күшлирек басқа бир күш хәрекет етип, ол самолетты қанатлары арқалы ҳаўада көтерип тура алады. Мұхаддес Китап былай дейди: «Себеби Масийх Ийса арқалы өмир беретуғын Мұхаддес Руўхтың ызамаы мени гүнаның хәм өлимнің ызамаынан азат қылды» (Римлилерге 8:2). Бул қандай әжайып жаңалық!

Хош Хабарды дүнья жүзи бойлап жәриялаўым ушын, мениң тез-тезден самолетта ушыўыма туўра келеди. Тек өткен жылдың өзінде мен 320 000 километрден көбирек аралықты ҳаўада өткиздим. Мен самолетқа отырған ўақытларымда, тартыў ызамаынан мени аэродинамика ызамаының азат ететуғынына қатты қуўанаман. Деген менен, егер самолетты басқарыўшы двигательди өши-

рип тасласа ямаса күтилмегенде самолеттың қанатлары жулынып кетсе, самолет тартыу нызамының басқарыуына түсіп қалады хәм жерге құлап түседі. Сонда бизлер тартыу нызамын жеңетуғын аэродинамика нызамынан рәхәтлене алмай қаламыз, ал тартыу нызамының толық басқарыуы астында қаламыз.

Кейин Мұхаддес Китап бул пикирди даўам еттирип, былай дейди: «Солай етип, тұысқанларым, бизлер гүнакар тәбиятымызға бойсынып, оның жетелеуі менен жүриўге парызлы емеспиз. Өйткени егер гүнакар тәбиятыңыздың жетелеуі менен жүрсеңиз, өлесиз» (Римлилерге 8:12, 13). Өмир беретүғын Мұхаддес Руўхтың нызамы бизлерди гүна нызамынан азат қылатуғынына қарамастан, гүна нызамы өзгериссиз қалады. Бизлерге оның үстинен бийлик беретүғын хәм бизлерди оннан қорғайтуғын күш - ҳақыйқый исеним хәм қулақ салыўшылық арқалы келеди.

Өмир беретүғын Мұхаддес Руўхтың нызамының басқа да аты бар - «исеним нызамы» (Римлилерге 3:27). Исеним нызамы - гүна нызамынан үстем екенлигин билемиз. Ҳақыйқый исеним тўры қулақ салыўшылықтың ислерин орынлаў сыпатында сўўретленген (Яқып 2:19-23). Исеним менен қулақ салыўшылықты бир-биринен ажыратып болмайды. Себеби қулақ салыўшылық - бул ҳақыйқый исенимнің дәлилидур.

Абыл гүна хәм өлим нызамынан үстем келди, себеби онда исеним, яғный Жаратқан Ийеге қулақ салыўшылық бар еди. Құдай Каинды есткертип, былай деди: «Сени гүнакар қәлеўлер басқарып тур (тартыу нызамының күши сыяқлы), бирақ егер сен Маған бағынсаң, сен оннан үстем боласаң (тартыу нызамынан аэродинамика нызамы үстем келгени сыяқлы)». Гүнаны жеңетуғын күш - бул Құдайға қулақ салыўшылық.

АШЫҚ ЖОЛ

Құдайдың Каинға айтқан екінши нәрсеси мынаў болды: «Бирақ, егер нийетиң жаман болса, есик алдында гүна жатыр» (Жаратылыс 4:7). *Есик* деген сөзге сер салдыңыз ба? Ҳәр бир адамның өмиринде бир тымсалый есик болады. Сизиң буннан хабарыңыз бар ма, я жоқ

па, есик өмириңизде бәри-бир бар. Ол сизиң өмириңізге киретуғын есикти билдиреди. Жаңағы аяттағы есик - бұл гүна хәм жаўыз руўхлардың күшлери киретуғын есикти билдирип тұр. Ең бастан-ақ, Құдай бизлерге гүна хәм жаўыз күшлер ушын *нениң* есикти ашып беретуғынын хәм *нениң* есикти жаўатуғынын айтады. Қулақ салмаўшылық - есикти ашып береді, ал қулақ салыўшылық - есикти тас етип жаўып таслайды.

Каинға не болған еді? Ол өз даналығына сүйенип, өз шешимлерінде өжетленип тұрып алған еді. Оның жүрегіне дәслепп көре алмаўшылық, кейин өкпе киреди. Ал оннан кейин жек көриўшилик кирип келеді. Оның ишинде инисин өлтириў жобасы тўйылады хәм бирақ ўақыт өткеннен кейин, ғәзеп үстинде ол өз инисин өлтиреді. Ол Құдайдан қорқыўды қалдырып, душпанлық жолына түскен еді. Құдай оннан иниси ҳаққында сорағанда, ол Құдайға қопаллық пенен жуўап береді: «Билмеймен, мен не инимниң қараўылыман ба?» (Жаратылыс 4:9). Ол Құдайға өтирик сөйледі, себеби инисиниң қаяқта екенлигин аттан-анық билетуғын еді.

Құдай Абылдың қаяқта екенін әлбетте билетуғын еді, ақыл-еси пүтин ҳәр бир адам буны түсинеди. Бирақ өз ақылына сүйенип, өмирине қулақ салмаўшылықты киргизип қоятуғын адамлардың басына мынадай жағдай түседі: олар руўхый ҳақыйқатлық пенен байланысты жоғалтып қояды. Бундай адам Құдайдың келбетин өзиниң шегараланған дәрежесине түсириўге ҳәрекет қылады хәм өзін Құдай сыяқлы дана, ал гейде Оннан да данарақ деп ойлайды. Ондай адамның ақыл-еси пүтин деп айтыўға болмайды. Люцифер - буған ең биринши мысал болады. Нызамсызлық себепли саў ақылдан айырылған ол: «Мен Құдайды тахтынан түсире аламан», - деп исенеди. Қандай ақмақшылық! Соған қарамастан, ол изинен көплерди ертип алып кете алды (Ийшая 14:12-17).

Егер де сиз Каин хәм Абылдың досты болып, бул ўақыядан хабарыңыз жоқ болғанда, сиз даўдырап қалған болар едиңиз. Құдайға берилип хызмет етип баслаған бундай адам қалай етип жаўыз қанхорға айланыўы мүмкин? Қалайынша бундай болыўы

мүмкін? Құлақ салмаұшылықтан қайтпай тұрып алыұы арқалы ол өз жанына гүна ұшып есик ашып берген еди. «Шаш ал десе, бас алады» деген мақалды еситтиңиз бе? Ол құлақ салмаұшылық нызамын дәл сүүретлейди. Егер сиз оған өмириңизге аз-маз есик ашсаңыз, онда бұл үлкен сүү сақлағыштың бөгетине түскен жарыққа ұқсайды. Ақыр-соңында, ол жерден үлкен жыққын басланады.

Мен дерлик он сегиз жыл даұамында толық хызметте болыұ бахытына миясар болдым. Бұл жыллар ишинде мен бұл нызамның қалай хәрекет еткенине көп мәрте гүүа болдым. Мен адамлардың жалынлы руұхта Құдайға хызмет етип баслағанларын көрдим. Олар өз жәмәәтлеринде жедел хызмет қылып, Ийса түүралы барқұлла гүүалық берер еди. Олар Құдайға берилип хызмет етип баслаған Каинға ұқсайды. Арадан бираз ўақытлар өтип олар гейбир сынақларға дүсласады хәм сонда олардың жүрегиндеги жасырын өзимшиллиги жарыққа шығады. Бұл ямаса Каинның ўақыясындағыдай, Құдайдың Өзиниң түүрыдан-түүры хәкимияты арқалы жүз береді, ямаса Құдай хызметкериниң хәкимияты арқалы жүз береді. Қалай болғанда да, бұл барқұлла хәкимиятқа (бийликке) байланысly болады.

Мен бундай адамлардың хәкимиятқа бағыныұдан бас тартып, өжетликти таңлағанларына гүүа болдым. Арадан бираз ўақыт өтип, нызамсызлық олардың өмирлерин толық бийлеп алар еди. Олар түүрыдан-түүры биреўлерди өлтирмегени менен, олардың нызамсызлығы қандай да бир жоллар менен анық жарыққа шығатуғын еди. Мысалы, көре алмаұшылық, жек көриўшилиқ, ашыў-ғәзеп, кеширмеўшилиқ, жәнжел, өсек, бұзықшылық ямаса соған ұқсас бир гүналар арқалы көринетуғын еди. Тәнди өзине құл етип бийлеп алатуғын гүнаның басқа да түрлери көп. Олар жүреклерине өкпе хәм жалғанды киргизип алғанына қарамастан, өзлерин Құдай менен түүры қарым-қатнастаман деп ойлайды. Бираз та олар жолдан шығып, нызамхорлыққа кирип кетеди ямаса Құдай менен қатнастарын пүткиллей жоғалтады.

Егер адамлар Каин сыяқлы Жаратқан Ийениң түүрыдан-түүры хәкимиятына қарсы қозғалаң көтерсе, онда олар өз ойларында Құдайдың келбетин, ұллылығын хәм күшин өзлерине қолайлырақ

дәрежеге дейін төмен түсіреді хәм кем-кемнен көбірек менсинбей баслайды. Олар Ийсаны «Ийемиз» деп айтады, бірақ негизінде өзлеріне ұқсас етіп өзлери соғып алған «өз Ийсасына» хызмет етеді. Өзлери билмеген халда, олар өз ойлары менен нийетлерін кеуіллерінде Құдайдың тахты менен хәкимиятынан да жоқарыға қояды. Басқаша айтқанда, олар жүреклерін жалғанға беріп қойған хәм жалған олардың жүрек көзлерін соқыр етіп таслаған, сонлықтан олар өзлерінің хәқыйқый халатының қандай екенлігін көрмейді.

Егер де сиз Каинға оның жаслығында, яғный оның жүрегі еле сезгир болып, Құдайға хызмет етіп жүрген ўақтында: «Каин, бир күн келип, сен өз иниңди өлтиресең», - деп айтқаныңызда, ол буған исенбей: «Қаяқтағын айтпа! Бул мүмкин емес. Мен хеш қашан бундай қылмайман», - деп дәрхал жүўап берген болар еді. Деген менен, кейін ол жүрегін ызамсызлыққа ашып қояды хәм алдын ақыл-ойына кирип те шықпаған исти ислејди.

Жәмәәтке баратуғын хәм бармайтұғын адамлардың барлығы бир күни Жаратқан Ийениң алдында турып, ислеген ызамсыз ислери ушын хүким қылынады. Бірақ егер де сиз олардың өмирлерін бақлап барсаңыз, олардың өмириниң ақыры сондай болатұғынын қыялыңызға да келтирмеген болар едиңиз. Хәтте, хәзир де олар өзлерін ызамсызлық қылыўшылар деп ойламайды, бірақ Хүким шығарылатұғын қыямет қайым күни хәқыйқат әшкар болғанда, олар аң-таң болып: *«Қалайынша мен Жаратқан Ийениң жолларына қулақ салыўдан соншелли узақласып кеткенмен?»* - дейди. Жүўап жүдә ашынарлы: олар Жаратқан Ийениң панасы астында жасаўдың жүдә әхмийетли екени хәққындағы хәқыйқатты қабыл етиўди қәлемеди, хәтте, жаман көрди.

Азғырылған адамлар ушын бир үмит бар: Құдайдың реҳими олардың көзлерін ашып, Оның хәқыйқат нуры жалғанның қараңғы передесін жоқ қылыўы мүмкин. Мениң жүрек-баўырымның төр-төринен шығатуғын дуўаларым хәм бул китапты жазғандағы мақсетим - адамларды ызамсызлықтың жалғаншы күшлеринен қорғаў хәм әлле қашан жалғанның торларына түсип

қалған адамлардың қалбине хақықат нұрын төгіп, оларды азатлыққа алып шығыў. Мен бұл шақырықты пүткил дүнья бойлап ўаз етип атырман. Әдетте, мен залда мени тыңлап отырғанлардан: «Бұл жерде қандай да жоллар менен қулақ салмаўшылық гүнасына түсип қалған адамлар бар ма?» - деп сорайман. Хәр сапары олардың жуўабы мени таң қалдырады: әдетте, ярымынан көбиси қолларын көтереди. Көп ғана адамлар: «Хақықат нұры жүрегиме өз жақтысын түсирмегенше, мен өзимнің қозғалаңшылар арасында екенимди билмейтуғын едим», - деп қәтелерин тән алады.

Мен өзимнің де алданғанларымды хәм нызамсызлықтың жасырын күшлеринің тәсири астына түскенлеримди мойныма аламан. Мен ҳеш қашан алданбаған хәм нызамсызлықтың жасырын күшлеринің астына түсип көрмеген адам сыпатында китап жазып атырған жоқпан. Яқ, мен оның қорқынышлы пәнжелеринде болғанман, бирақ Құдай маған Өзинің мийрим-шәпәәтин көрсетип, жүрегимдеги хәм жолларымдағы қәтелерди ашып берди. Мен өз басымнан өткен нәрселерди хәм нелерден азат болғанымды сизлер менен бөлиспекшимен. Мен Өз мийримин хәм ғамхорлығын көрсеткени ушын қәдирданымыз Жаратқан Ийеге шын жүрегимнен алғыс айтаман!

Қулақ салмаўшылықты киргизип қойған жерлеримизге Құдай реҳимлилик пенен бизлердің көзлеримизди ашпақшы, бирақ егер кишипейиллик рүүхында болмасақ, Каин сыяқлы хақықатлықты көре алмаймыз. Келеси бапта бизлер азатлық алыўымыз ушын кишипейилликтің қаншелли әҳмийетли екенин көремиз. Соның менен бир қатарда, менменликтің қаншелли жаман трагедиялық ақыбетлерге алып келетуғын да көремиз.

ҚУЛАҚ САЛМАҰШЫЛЫҚТЫҢ АҚЫБЕТЛЕРИ (2-БӨЛИМ)

*Жаратқан Ийениң алдында толық емес
қулақ салыу - улыұма қулақ салыуға
жатпайды.*

Қулақ салмаушылық рухы менен ойнап баслайтуғын адам қандай ақыбетлерге жолығады? Израилдың ең биринши патшасы Шаулды бұған айқын мысал етип келтирсек болады. Оның өмири оғада қайғылы болып жуұмақланады хәм биз исениўшилер ушын жүдә көп пайдалы сабақларды өз ишине қамтыйды. Жаратқан Ийениң оған айтқан әшкаралаўшы сөзлеринен бизлер түсиниўдин гилтлерин табамыз. Оның өмирине шолыў жасаў - Қудайдың хәкимиятына толық бағынбаўдың қандай рухый ақыбетлерге алып келетуғыны хаққында бизлерге еле де толығырақ түсиник әкеледи. Егер қалесек, бул түсиниклер бизлерди рухый күшейтеди, ал Шаулдың сәтсизликлери бизлерге ескертиў болып хызмет етеди. Қудай Сөзинде мынадай хақыйқатлықларды көремиз: «Бурын Мухаддес Жазыўларда айтылғанлардың хәммеси де бизлерге тәлим бериў ушын жазылған» (Римлиерге 15:4). «Олардың басынан кешкен бул ўақыялар басқаларға *сабақ болыўы* ушын жүз берди хәм соңғы

заманларда жасап атырған бизлерге ескертиу болыуы ушын жазылды» (1-Коринфилерге 10:11).

ТОЛЫҚ ЕМЕС ҚУЛАҚ САЛЫУ

Шаулдың тарийхын мына ўақыядан баслайық: Израилдың ең баслы пайғамбары болған Самуел Жаратқан Ийениң буйрығы менен Шаулдың алдына барады хәм оған Құдайдың буйрығын айтады. Ол Шаулға бул буйрықты булжитпай толық орынлау кереклигин ескертеди. Құдайдың буйрығы мынадай еди: «Енди барып, амалеклерге хұжим қыл хәм оларға тийисли барлық нәрсени толық жоқ қыл. Оларды аяма. Еркегин де, хаялын да, балаларын да, нәрестелерин де, өгизин де, қойын да, түйесин де, ешегин де, хәммесин өлтир» (1-Патшалықлар 15:3). Буйрық - анық хәм түсиникли еди. Амалеклерге тийисли хеш нәрсе: адамлар да, маллар да тири қалмауы тийис. Мурнында деми бар барлық нәрсе өлтирилиуи керек.

Шаулдың берген жуўабына қараңлар. Ол: «Мен бундай қылмайман. Бул аса кеткен жаўызлық-ғо!» - демейди. Көбинесе, бизлер қозғалаң менен қулақ салмаўшылықтың тек көринип тұрған тәрепине қараймыз, яғный, ашықтан-ашық бойсынбаўшылық көрсеткен адамды ғана қозғалаңшы деп ойлаймыз. Деген менен, буның хақыйқатлықтан жүдә-жүдә узақта екенлигин тез арада көрип аламыз. Яқ, Шаул бастан баслап қулақ салмай, ақырына шекем сол қулақ салмаўшылығында тұрған жоқ. Көпшилигимиз қулақ салмаўшылықты сондай болады деп ойлаймыз. Бирақ Шаул берилген буйрықты қарсыласпай қабыл етеди хәм оны ядынан шығарып қоймайды. Көп адамлар «жақсы нийетлерге» алданып қалады хәм олар: «Аўа, ол қулақ салмады, бирақ оның нийети жақсы болды-ғо», - деп қулақ салмаўшылықты ақлаўға хәрекет қылады. Бирақ, көпшилигимиз буның қулақ салмаўшылықтың және бир түри екени менен келисемиз. Ал хәзир дыққатымызды Шаулдың не қылғанына қаратамыз.

Ол ўақытты созып отырмай, дәрхал әскерлерди жыйнайды да, оларды амалеклерге қарсы хұжимге таярлайды. Ол хәммесин

туұры ислеіп баслайды. Ол амалеклерге хұжим жасап, барлық еркеклерди, хаялларды, балаларды хәм емизіуіли балаларды да қылыштан өткізеди. Он мыңлаған жанлар Шаулдың хәм оның ұллы армиясының қолынан қаза табады.

Деген менен, Шаул амалеклердин патшасының жанын сақлап қалады. Не ұшын? Белгисиз! Бәлким, ол сол дәуірде бар бир дәстүр бойынша ис тутқан шығар. Егер сен бир халықты жеңіп, оның басшысын тирилей тұтқынлыққа алсаң, ол сениң құлыңа айланып, бұл әскерий жақтан қандай да бир ұллы жеңіс болып есапланады.

Шаул мың-мыңлаған малларды өлтиреді, бірақ қой хәм маллардың семиз-семизлерин өлтиртпейди хәм Құдайға құрбанлыққа әкелиуі ұшын оларды өз әскерлеринің қолына тапсырады. Ол сол арқалы «Мұхаддес Китап бойынша» ис тутпақшыдай еді. Енді бир көз алдыңызға келтирің: Шаулдың ис-хәрекетлерин оның әскерлери қәйтип қабыл етті? Олар Израилдың Құдайына сол малларды құрбанлыққа әкеліп атырып: *«Бизлердің патшамыз қаншелли ийманлы! Ол Жаратқан Ийени барқулла биринши орынға қояды»*, - деп ойлаған болса керек.

Бірақ Құдай бұлардың бәрине басқаша етип қарайды. Ол өкиниш пенен Самуелге былай дейді: «Мен Шаулды патша етип тайынлағаным өкинемен. Ол Меннен жүз бұрып, бұйрықларымды орынламады» (1-Патшалықлар 15:11). Шаул он мыңлаған адамларды өлтиріп, тек жалғыз патшаның жанын сақлап қалған еді. Ол өзине бұйырылған тапсырманы 99,9% орынлаған еді. Бизлердің көпшилигимиз: «Ол тапсырманы толық орынлады», - деп ойлаған болар едик, бірақ Құдай: «Ол бұйрықларымды орынламады», - деді. Өзинің құлы Самуел арқалы Құдай Шаулдың хәрекетлерінде қозғалаңның барлығын айтады. Солай етип, толық құлақ салмау - Құдайдың көзлерінде «қулақ салмаушылық» болып есапланады екен. Хәтте, 99% бағыныу да «қулақ салыу» болып есапланбай, ал «қозғалаң» болып есапланады екен.

Бизлер жүдә көп мәрте: «Сен неге мениң ислеген сонша ислериме

қарамайсаң? Сен тек мен қылмаған кишкене бир нәрсеге ғана қарап атырыпсаң!» - деген ақланыу сөзлерін есitemиз. Шаулдың да сондай деп айтыуы мүмкін еді. Бұндай дәлилдер адам ақылына қайшы келмеуі мүмкін, бірақ олар Құдай ақылына қайшы келеді!

Самуел Шаулды күтип алыу үшін алдына шығады. Шаул оған көтеріңкі рухта сәлем береді: «Сени Жаратқан Ийе жарылқасын. Мен Жаратқан Ийенің бұйрығын орынладым» (1-Патшалықтар 15:13). Оның сөзлерінен қуанышты хәм өзінің хәк екеніне исенімі кәмил екенін көріуімізге болады. Өзіне тапсырылған бұйрықты толық орынлағанына ырастан да оның исенім кәмил еді. Бірақ Құдай Самуелге оның қулақ салмағанлығын айтады.

Құдайдың Самуелге айтқан нәрсесі менен Шаулдың пүткіл жүрегі менен исеніп тұрған нәрсесінің арасында аспан менен жердей парық бар. Бұны қалай түсіндіріуге болады? Жұапты мына аяттан тапсақ болады: «Сөзді тек тыңлаушылар болып, өз-өзіңізді алдамаңдар, оны орынлаушылар болыңдар» (Яқып 1:22). Адам өзіне анық айтылған Құдай Сөзіне бағынбаған ұақытта, оның кеуіліне бир перде жабылып, ол енді анық көре алмай қалады. Бұл - алданыу хәм азғырылыу. Шаул қәте ой-пикирлерге алданған еді. Ол нахәк ис тутып атырғанына қарамастан, өзінің тууры ис тутып атырғанына исенімі кәмил еді. Оның исенімі Құдайдың тәбиятына қарсы келген еді, хәтте, оның Самуелге келтірген дәлилдері адам ақылына қайшы келмесе де.

Бұндай ұақыя патшаның өмирінде бирінші рет болып атырған жоқ еді. Бұннан алдын да Самуел оны қулақ салмаушылықта айыплаған еді (1-Патшалықтар 13:1-13 аятларға қараң). Бәлкім, Мухаддес Китапта жазылмаған басқа ұақыялар да болған шығар. Шаулдың жүрегінде әлле қашан бағынбаушылық үлгиси қәлиплесіп үлгерген еді. Бұндай жағдайда, адамға хәқыйқатты жалғаннан айырыу қыйын болып қалады.

АЛДАНЫУ ХӘМ АЗҒЫРЫЛЫУ ПЕРДЕСІ

Сіз жоқарыдан тууылғаныңыздан кейін, ең бирінші рет қалай гүна ислегініңіз ядыңызда ма? Менің ядымда. Бұл тап

жүрегіме биреу пышақ суғып алғандай болған еді. Құдайдың балалары болған бизлерге бұндай сезім таныс болыуы керек. Бұл жүрегіміздегі Мухаддес Рұхтың әшкарасы. Бирақ бизлер сонда шын жүректен тәубе етiудiң орнына, өз нахақ ислеримизди ақлап басласақ, не болады? Еки нәрсе болады. Бириншиси, бизлер өзлеримизди сол қулақ салмаушылық хәрекетин қайта-қайта тәкирарлай беретуғын халатқа қоямыз. Екиншиси, бизлердің жүрегімізди алданыу хәм азғырылыу пердеси орап таслайды. Сонда бизлердің гүнаны әшкаралайтуғын хұжданымыздың дауысы жауылып, оның орнын басқа түсиниклеримиз ийелеп алады.

Кейинги сапары сол гүнаны ислеп қойғанымызда, әшкараның алмастай өткiр күшин бұрынғыдай етип сезбеймиз, себеби перде оның күшин пәсейтип таслайды. Сонлықтан ишимизде тек азмаз қолайсызлық сезип ғана қоямыз. Егер сол ўақытта өзлеримизди қайтадан ақласақ, онда алданыу пердеси жүрегімізди екiншi рет қаплайды хәм бизлер хәқыйқатлықтың дауысын еле де көбирек еситпейтуғын боламыз. Ал оннан кейинги сапары сол гүнаны тәкирарлағанымызда, бизлер хұжданымыздың дым әсте сыбырлысын ғана есitemиз. Сонда бизлер өзлеримизди қайтадан ақласақ, және басқа перделер жүрегімізди орай береді. Сонлықтан сол гүнаны хәр тәкирарлаған сайын, алданыу хәм азғырылыу пердеси сондай қалың дәрежеде жүрегімізди орап бара береді, нәтийжеде, бизлер хұжданымыздың әшкаралаған дауысын ұлыўма еситпей қаламыз, тек өз-өзимизди ақлаған дауысларды ғана еситетуғын болып қаламыз. Алданыу хәм азғырылыу - хұжданымызды күйдирип жибереді хәм хәқыйқатлықты бизлерден жасырып таслайды.

Бұндай дәрежеге түскен адам хәқлықтан толық қулайды. Ол өзiн «хәқ» етип көрсетип жүриуi мүмкин, бирақ ол жақсылық пенен жаманлықты билиу ғарғысы астында диндар болып өмир сүреді. Жақсылық хәм жаманлық хәққындағы билимди енди ол Мухаддес Рұх арқалы Құдайдың тири сөзлеринен алмайды, ал басқа дереклерден алатуғын болады. Ол енди өз жүрегиниң алдамшы бұйрықларына бойсынып жасайды. Бұл - өлимге хүким

ететуғын нызамлар (2-Коринфилерге 3:6), ямаса бұл дүняның «жақсы» хәм «жаман» деп санайтуғын нәрселери болыуы мүмкин. Қандай болғанда да, ол тири Құдай менен қарым-қатнасыз тиришилик етеди. Енди ким бундай адамның жүрегине қайтадан ҳақыйқатты ашып бериуи мүмкин? Тек Жаратқан Ийениң оған жиберген пайғамбары ғана.

ҮШ БАСҚЫШТАН ИБАРАТ ХӘРЕКЕТ

Адамның қулақ салмаўшылығын тоқтатыў ушын, Жаратқан Ийе оны белгили бир хәрекетлерден өткизеди. Дәслеп Құдай оны хұждан әшкарасы арқалы тоқтатыўға хәрекет қылады. Бирақ ол қулақ салмаўшылығында өжетленип турып алса, демек, алданыў хәм азғырылыў пердеси оның жүрегин орап алған хәм бұл перде оған өз жүрегин хәм Құдайдың көрсетпесин еситиўге тосқынлық етип турыпты. Бундай жағдайда, Құдай оған Өз пайғамбары арқалы пайғамбаршылық сөз айтады. Мысалы, Құдай Шаулды тоқтатыў ушын Самуел арқалы оған сөйлеген еди. Пайғамбаршылық хызметиниң ҳақыйқыи мақсети - Құдай жолына адамлардың көзлерин ашыў болып есапланады. Құдай қәлеген адам арқалы пайғамбаршылық сөзин айтыўы мүмкин. Буның ушын адамның пайғамбар болыўы шәрт емес. Құдай пайғамбаршылық сөзди шопан арқалы, ата-аналар арқалы, баслық арқалы, кишкене бала арқалы ямаса достың арқалы айтыўы мүмкин. Яқып былай деп жазады: «Хәй, тўысқанларым! Араңызда бир адам ҳақыйқат жолынан адасса, бириңиз оны ҳақыйқатқа қайтарса, билсин, бир гүнакарды надурьс жолдан қайтарған адам бир жанды өлимнен қутқарған хәм көп гүналарды жуўған болады» (Яқып 5:19, 20). Байқадыңыз ба, бұл сөзлер гүнаға қулаған исениўшилерге қарата жазылған. Дыққатыңызды және де «көп гүналарды» деген сөзлерге қаратың. Ҳақыйқатлықтан узақласыў, ямаса ҳақыйқат жолынан адасыў - қулақ салмаўшылық гүнасын қайта-қайта тәкирарлаўы арқалы жүзеге асқан.

Егер бизлер өзлеримизге жиберилген пайғамбарларға да қулақ аспасақ, онда Құдай бизлерди хұким арқалы тоқтатыўға урынады. Павел былай деп жазады: «Егер бизлер өз-өзимизди *тексерип*

көргенимизде, Құдай тәрәпинен *хүким етилмеген* болар едик» (1-Коринфлиерге 11:31, курсив автор тәрәпинен қойылған). Бул аяттағы шешиўши сөзлер *тексерип көриў* хәм *хүким етилиў* деген сөзлер. Грек тилинде *тексерип көриў* деген сөз «диакино» деген сөз болып, ол «айтарлықтай үлкен дәрежеде ажыратыў» деген мәнисти билдиреди. (Бул - бузылған нәрселердиң бәрин қымбат нәрселерден ажыратыў мақсетинде, бизлер ишки дүньямызды муқыятлы түрде изертлеген ўақытларымызда қолланылатуғын сөз). Бундай ажыратыў - қулақ салмаўшылықты ашық тән алыў хәм тәўбе етиў арқалы жүз береді. Ал жоқарыдағы аяттағы «*хүким етилмеген* болар едик» деген сөздиң орнында грек тилинде «*крино*» деген сөз тұрған болып, ол «жазалаў ямаса *хүким етиў*» деген мәнисти билдиреди. Павел былай деп даўам етеди: «Бирақ, дүнья менен бирге *хүким етилмеўимиз* ушын, Ийемиз бизлерди жазалап, тәрбиялайды [*крино*]» (32 аят). Бизлер бул дүнья менен бирге *хүким етилмеўимиз* ушын, Құдай бизлерди қулақ салмаўшылықтан ажыратып алғысы келеди (Матта 7:20-23; Лука 12:45-48).

Өз-өзинен мынадай сораў туўылады: Құдайдың халқы пайғамбаршылық сөз арқалы берилген ескертиўге дыққат аўдармаса ямаса оннан ұлыўма бас тартса, онда Құдай Өз халқын қайтип *хүким* етеди ямаса жазалайды? Әдетте, қыйыншылықлар, кеселликлер хәм басқа да бахытсыз ҳәдийселер арқалы. Забур жырларының авторы былай деп жәриялайды:

«Азап шегийден алдын жолдан адастым, Бирақ енди Сениң сөзиңе әмел қыламан. Жаратқан Ийе, Сениң *хүкимлерің* әдил екенин билемен, Маған әдалатлы түрде азап шектирдиң» (Забур 118:67, 75).

Егер бизлер Павелдиң мына сөзлерине қарайтуғын болсақ, бәри ап-анық түсиники болады: «Сол себептен араңыздағы көплериңиз хәлсиз хәм аўырыўсыз, өлип қалған адамлар да көп болды. Егер бизлер өз-өзимизди *тексерип көргенимизде*, Құдай тәрәпинен *хүким етилмеген* болар едик» (1-Коринфлиерге 11:30, 31).

ТИРИ МЫСАЛ

Адам Құдайдың дүзетіуі үшін қолланатуғын дәслепки еки жолына да «яқ» десе, онда ол Құдайдың хұкимине дұйшар болады. Мен бұған өмиримде жүдә көп мәрте гүә болғанман. Мысалы, 1990-жыллары болған бир ұақыя бұған айқын мысал бола алады. Мен Техас штатына жаслар лагеринине ўаз айтыўға бардым. Бир хәпте хызметтен соң руўхый саўаш басланды - көп ғана жаслар өмирлерине гүна киргизип қойғанлығы ушын, Жаратқан Ийениң хұзирин сезбей қалды. Хәр хызметтен кейин алдыға тек бир нешше жас жигитлер менен қызлар шығып, ислеген гүналары ушын тәўбе ететуғын еди. Олардың көпшилик бөлеги жынысый қатнас қурып қойғаны ушын тәўбе ететуғын еди. Сонда олар Ийсаның Қаны арқалы кәраматлы түрде гүналарынан пәкленди. Мен пүткил хәпте даўамында көп жаслардың тәўбе етип атырғанын көрип, ең соңғы хызметте Құдайдың күши қүдиретли түрде ашылыўын толқынланып күте басладым.

Бирақ соңғы хызмет басланғаннан кейин, ол мениң күтип атырғандай болмайтуғынын түсиндим. Сонда қайтадан әшкара арқалы жасларды тәўбеге шақырыў кереклигин сездим. Ыз айтыў ўақты келгенде, мен микрофонды алып дұа ете басладым. Сонда Мұхаддес Руўх маған былай деди: *«Бул залдың ишинде елеге дейин қулақ салмаўшылық қозғалаңында жүрген бир адам бар. Оған алдыға шығып тәўбе етиўи ушын, және бир имканият бер»*. (Мен алдыңғы хызметимде қозғалаң түүралы ўаз айтқан едим). Мен алдыға шақырдым хәм бир нешше адамлар алдыға шықты. Бирақ мен жүрегимде Мұхаддес Руўхтың айтқан адамының алдыға еле шықпай атырғанын анық билип турдым. Алдыға тек Мұхаддес Руўхқа сезимталлы жас жигитлер менен қызлар шыққан болып, олар өмирлеринде қандай да бир басқа нәрселер ушын тәўбе етиўге шыққан еди.

Мұхаддес Руўх мениң жүрегиме қайтадан сөйледі: *«Оған айт, егер ол бүгин Маған жуўап бермесе, онда оның өмирине хұким келеди»*. Мен жүрегимде еситкен бул сөзлерди дәлме-дәл етип тыңлап отырғанлардың хәммесине жеткиздим. Алдыға және бир

нешше жаслар шықты, бірақ Мұхаддес Рұхтың айтып атырған адамының олардың арасында жоқ екенлигин анық сездім.

Мұхаддес Рұх маған қайтадан: *«Егер ол Маған жууап бермесе, оған қандай хұкимнің келетуғынын айт»*, - деди. Кейін Мұхаддес Рұх мениң ишиме мына сөзлерди қағазға жазғандай етип жазды: *«Егер ол бүгін Мениң шақырығыма жууап бермесе, онда үш хәптеден соң ол автокатастрофаға ұшырайды»*.

Мен дирилдеп хәм қорқып Оның сөзлерин толық жеткиздім. Алдыға қайтадан бир нешше жаслар шықты, бірақ олардың ишинде де Мұхаддес Рұхтың айтып атырған адамының жоқ екенине исенимим кәмил еди. Сонда Құдай алдыға шыққан адамларға хызмет етип, олар үшін дууа етиұиме рухсат етті. Соннан кейін, тап мен күтип жүргендей, оғада күшли хызмет болды. Көп ғана жаслар Жаратқан Ийеден ашылыс алды, ал биреулері - хызметке шақырық алды. Гейбиреулері шыпа тапты хәм өмирлерине Құдайдан жаңа бағдар алды. Бұл хызмет көп ұақытларға шекем ұмытылмастай болып ядымызда қалды, бәлким, хеш қашан оны ұмытпайтуғын шығармыз.

Арадан бир нешше айлар өтті. Бир рет мен телефон арқалы жаслардың шопаны менен сөйлесип қалдым. Ол маған жаслар лагери туұралы есап бериұи тийис еди. Сонда ол маған былай деди: «Джон, бизлердин жаслар топарымызда колледжде оқыйтуғын бир қыз бар. Ол дым көп машқалалар алып келди. Ол бизлерге бағыныұдан бас тартып, оғада көп ұнамсыз ұақыяларды себепши болды. Соңғы хызмет ұақтында, Мұхаддес Рұхтың сол қыз туұралы айтып атырғанына исенимим кәмил еди. Оның алдыға шығып тәўбе етпегенине мен қатты қапа болдым». (Ал мен ол қыз туұралы хеш нәрсе билмейтуғын едим).

Кейін ол сөзин даўам етип: «Арадан үш хәпте өткен соң, тап сен айтқандай, ол қыз аварияға ұшырады. Машинасы шыл-пәрше болып қалған», - деди. Мен қалтырап кеттім. Ол қызға не болғанын билгим келди. Мен Мұхаддес Рұхтың басқарыұында сөйлегениме исенимим кәмил еди, бірақ сол адам трагедия болмастан алдын Оның шақырығына жууап береді деп үмит еткен едим.

Ол сөзин дауам етип: «Құдай оның өмирин сақлап қалды! Ол қатты жарақатланған еди, бірақ хәзир тәуір болып кетти. Хәзир ол улыўма басқа адам. Оның өмири пүткиллей өзгерип кетти!» - деди. Ийнимнен үлкен таў қулап түскендей болды хәм мен қуўанып кеттим. Даўыттың айтқан сөзлерин дыққат пенен және бир рет еситип көриң: «Азап шегийден алдын жолдан адастым, Бірақ енди Сениң сөзиңе әмел қыламан».

Енди және бир нәрсени айтыўыма рухсат берің: бизлердің басымызға бундай бәлелерди Құдай жаўдырмайды. Ал Ол бизлерди қорғап турған Өз қолын ўақтыңша тартып, душпанның бизлерге соққы бериўине жол қояды. Қулақ салыўшылық - сол соққылардан бизлерди қорғап турады. Забур жырларының авторы былай деп жәриялайды:

«Саўаш арбаларын басымыздың үстинен жүргиздің, Оттан хәм суўдан кешип өттик, Бірақ кейин абаданшылыққа алып келдің» (Забур 65:12).

Басқа аўдармада бул сөзлер мынадай деп келтириледі: «Сен абаданшылықты әмелге асырдың» (New King James. - *Аўдармашының еслетпеси*). Авария сол қызды терең ойланыўға мәжбүрлеген. Емлеўханада ол тәўбе етип, абаданшылық аймағына өтеді. Бул адамды дүзетиў ушын Құдайдың қолланатуғын биринши жолы емес еди. Құдай биринши ұсылды қолланғанда, ол қулақ салған жоқ, бірақ бул кейинги ұсылды қолланғанда, ол қулақ салды. Тилекке қарсы, авариялардың хәммеси де бундай жақсы болып жуўмақлана бермейді. Мениң ядыма басқа бир ўақыя келип тұр. Бир жас жигит қулақ салмаўшылық қозғалаңына түсип, мен танытатуғын бир хызметкерден ескертиў алады. Бірақ ол қулақ салмай, арадан бираз ўақыт өткеннен автокатастрофаға ушырап, сол жерде-ақ набыт болады. Мен ұсыған ұқсас көп ғана ўақыяларды келтирип бере аламан - гейбиреўлери тәўбе етип, жарылқанып кетти, ал екиншилеринің тәғдири Шаул патшаның тәғдири сыяқлы трагедия менен жуўмақланды.

ҚУЛАҚ САЛМАҰШЫЛЫҚ ХӘМ ҚУРБАНЛЫҚ ОРТАСЫНДАҒЫ ҚАРАМА-ҚАРСЫЛЫҚ

Енди Шаул патшаға қайтайық. Самуел оның азғырылғанлығын көрді хәм хақыйқый пайғамбар сыпатында дәрхал гәптиң тоқ етерине өтті. Ол Шаулдан: «Неге қулағыма қойдың маңырағаны хәм сыйырдың мәңірегени еситилип түр?» - деп сорады.

Шаул оған дәрхал жууап қайтарып: «Адамларым оларды амалеклерден алып келди. Құдайың Жаратқан Ийеге арнап құрбанлыққа шалыу үшін, қой хәм сыйырлардың ең жақсыларын аяп алып қалды, қалғанларын толық жоқ қылдық», - дейди (1-Патшалықтар 15:14, 15).

Шаул хақыйқатлыққа дус келген ұақытта, айыптың барлығын халыққа аударып жибереди. Басқаша айтқанда, ол былай дейди: «Мен бағыныуды қаледим, бірақ халық мени мәжбүрледі». Шын жүректен тәубе етпеген адамның құлақ салмаушылығы көринип қалған гезлери, ол бар айыпты дәрхал басқаларға аударып баслайды. Ол сол арқалы өз қәтесинің жазасынын қашып қутылып қалыуға хәрекет қылады.

Адам-ата Құдайды хәм Хауа-енени айыплады. Хауа-ене жыланды айыплады. Адам-ата дұрыс нәрсени айтады: «Сен маған берген хаял теректің мийуесинен берди» (Жаратылыс 3:12). Бірақ хеш ким оны мәжбүрлеген жоқ еди. Ол өз ерки менен жеди. Дұрыс, Хауа-ене алданды, бірақ Құдайдың бұйрығына бойсынбау шешими оның өзіннен шықты.

Халық Шаулды емес, ал Шаул халықты баслап барған еди. Ол тек өзіннің құлақ салмаушылығына ғана емес, ал және халықтың құлақ салмаушылығына да жууапкер еди. Құдай оны халықтың үстинен патша етип қойған еди хәм халықты басқарып, тууры жолдан алып жүриуге оған бийлик берілген еди. Жетекшилер, дыққат пенен құлақ салыңлар: егер сизлер өзлериңізге исенип тапсырылған адамлардың өмирине құлақ салмаушылықты киргизип қойсаңлар, бұл құлақ салмаушылық үшін сизлер есап бересизлер.

Элий - Израилдың жетекхиси хәм Самуилдің рууый устазы

болады. Ол өз балаларының Құдай бұйрықтарын бұзып жүргенин биледи, бірақ балаларына хеш қандай шара қолланбайды. Ол балаларына тек бираз ақыл беріп қояды, бірақ әкелик хәкимиятынан пайдаланбайды хәм балаларын түүры жолға салмайды. Соның ушын Құдай былай дейди: «Элийге өзи билетуғын гүна себепли хожалығын мәңгиге жазалайтуғынымды хабарлаған едим. Оның ұллары Құдайға тил тийгизсе де, ол ұлларына тыйым салмады» (1-Патшалықлар 3:13). Яғный, тек балалары емес, ал Элийдің өзи де Құдайдың хұкими астында қалған еди.

Шаул өзиниң құлақ салмаұшылық хәрекетин ақлаўға хәрекет қылып: «Мен бұл қойлар менен малларды Жаратқан Ийеге құрбанлыққа бериў ушын сақлап қалдым», - дейди. Бірақ ол өз-өзин алдап атырған еди. Себеби ол: «Құлақ салмаұшылық пенен Құдайға унайтуғын құрбанлық әкелип, Оған хызмет етиўге болады», - деп ойлаған еди. Бұл қозғалаңның нәзик хәм алдамшы түри болған еди.

Ийса былай дейди: «Ким де ким Маған ергиси келсе, өзинен кешсин хәм өз атанақ ағашын арқалап, Мениң изиме ерсин» (Матта 16:24). Гейбиреўлер атанақ ағашын алады, бірақ бар дыққатын азаптарға, яғный құрбаншыл өмирге қаратады. Бірақ Ийсаның сөзлерине қарайтуғын болсақ, Ол: «Тек атанақ ағашты арқалаң», - деп қоймайды. Өзиңнен толық бас кешип болып та, Құдайдың мақсетин ямаса еркин орынламай жасаўға болады! Өзиңди құрбан етиў жолын таңлап болып та, Құдайға қарсы қозғалаңшы болып қалыўға болады!

Ийсаның айтқан ең баслы нәрсеси - бұл *құлақ салыў*. Құлақ салыўшылыққа алып баратуғын жалғыз жол - бұл атанақ ағашты арқалаў. Өйткени егер бизлер өз жобаларымыз хәм қәлеўлеримиз ушын өлмесек, онда бизлер ақыр-соңында Құдайдың ерки менен өз қәлеўлеримиздің ортасында батып қаламыз. Егер бизлер өз өмиримизди Құдайға бағындырмасақ, онда Құдай жолына қайшы келетуғын өз қәлеўлеримизди орынлаў ушын қандай да бир басқа жолды таўып аламыз хәм Мухаддес Китаптан Шаул сыяқлы өзлеримизди ақлаў ушын пайдаланамыз. Бизлер өз-өзлеримизден: «Құлақ салмаұшылық Құдайға хызметке жата

ма?» - деп сорауымыз керек. Егер сондай болғанда, онда шайтан «Мухаддес Китапқа сәйкес келетуғын» диний ислеримиз ямаса құрбанлықтарымыз арқалы даңқ-атақты өзине алған болар еди. Өйткені ол - қозғалаң көтеріудің әкесі хәм хұкимдары.

Пайғамбар Шаулдың келтирген дәлилдерін қабыл етпейді:

«Тоқтай тұр, бүгін түнде Жаратқан Ийенің маған нелерді айтқанын саған билдирейін, – деди. – Айт, – деди Шаул. Самуел сөзін дауам етіп былай деди: – Өзіңді пәс санап жүргеніңде, Израил ұрыуларының басшысына айланбадың ба? Жаратқан Ийе сени майлап, Израилға патша етіп қоймады ма? Ол сени: «Барып, сол гүнакар амалектерді пүткіллей қырып тасла. Хәммесін жоқ қылмағанша, олар менен ұрыс», – деген тапсырма менен жиберген еді. Олай болса, неге Жаратқан Ийенің сөзіне құлақ аспадың? Неге олжаға тасланып, Жаратқан Ийенің нәзерінде жауыз болған исти иследиң?» (1-Патшалықтар 15:16-19).

Самуел оған: «Өзіңді пәс санап жүргеніңде, Израил ұрыуларының басшысына айланбадың ба? Жаратқан Ийе сени майлап, Израилға патша етіп қоймады ма?» - дейді. Басқаша етіп айтқанда: «Шаул, сени патша етіп таңлаған ұақтымда, сен кишипейил, садық хәм мәмин едің», - дейді. Бұл ұақыға әлле қашан көп жыллар болған еді. Самуел ең бирінші рет Шаулға: «Сен патша боласаң», - деген ұақтында, ол исенбей, былай деп жууап берген еді: «Мен Израил ұрыулары ишіндегі ең кишкенесі болған Бенямин ұрыуынан емеспен бе? Мен тийисли болған тийре де Бенямин ұрыуындағы барлық тийрелердің ең кишкенесі емес пе? Маған не ұшын бұл сөзлерді айтып тұрыпсыз?» (1-Патшалықтар 9:21). Шаул өзін патша сыпатында көрмейтуғын еді. Ол не ұшын Құдай өзине ұқсаған бір арзымас адамды таңлап тұрғанын түсінбей, хайран болған еді.

Соннан бираз кейінлеу, Жаратқан Ийе оны пүткіл Израилға таныстырыуға қарар еткенде, хәр бір ұрыу шек таслауы тийис

болған еди. Шек - Беньямин урыўына, ал оның ишинде Шаулдың шаңарағына, ал соңында Шаулға түседі. «Бирақ оны излегенде, таба алмады. Сонда халық Жаратқан Ийеден:

– Ол адам еле бұл жерге келмеді ме? – деп сорады. Жаратқан Ийе оларға:

– Ол ұсы жерде, жүклердің арасында жасырынып жатыр, – деп жуўап берді» (1-Патшалықлар 10:21, 22).

Құдайдың халқы үстинен хұкимдарлық қылыў пикири Шаулды қорқытып жиберген еди. Өз нәзерінде ол бир кишкене адам еди. Самуел бұны оның ядына түсиреди хәм кейин оған былай дейди: «Жаратқан Ийе саған: “Бар, оларды пүткиллей қырып тасла”, - деп бұйрық берип, сени жолға атландырған еди-ғо. Енди сен не ұшын өзинди Жаратқан Ийеден де үлкенмен деп ойлап атырсаң? Сениң даналығың Құдайдың даналығынан қашан өтип кетти? Сен не Оның орнын алып қойдың ба? Сен не ұшын Құдай жоқ жерден дурыс хәм надурыс нәрсени излеп атырсаң? Баяғы кишипейил хәм мәмин инсанға не болып қалды?»

Бизлердің арамызда Құдайдан да көбирек нәрселерди билетуғын адам бар ма өзи? Әлбетте, жоқ! Бирақ бизлер бағынбаған ўақытларымызда, Құдайға хәм әтирапымыздағыларға сондай деп атырған боламыз. Өзимизди салтанатлы тахт үстинде отырған Құдайдан гөре дана деп есаплаў - ақмақшылықдур. Ол - пүткил әлемди тек жаратып қоймай, оны Өз ишине жайластырған хәм бармақлары менен жулдызларды аспанға жайластырып қойған Жаратқан Құдайдур! Бирақ, соған қарамай, Оның мәсләхәтине итибар бермеўимиз арқалы бизлер инсан даналығын Құдай даналығынан үстин қойған боламыз!

ҚОЗҒАЛАҢ ХӘМ ДУЎАХАНЛЫҚ

Самуел Шаулға тигилип қарады хәм ҳақыйқый пайғамбар сыпатында мәртлик пенен оған былай деп дағазалады:

«Қулақ асыў - қурбанлықтан, бойсыныў - қошқардың майынан артығырақ. Себеби бойсынбаўшылық - палкерлик *сыяқлы* гүна, ал менменлик - бутпаразлық пенен *барабар*» (1-Патшалықлар 15:22, 23).

Самуел қозғалаң менен палкерликтің бир екенин айтты: «Себеби бойсынбаушылық - палкерлик *сыяқлы* гүна». Бұл аяттағы «*сыяқлы*» хәм «*барабар*» деген сөзлер курсив түрінде келтирилгенине дыққат қаратың. Әдетте, Мұхаддес Китапта курсив пенен, негизінде, түп нұсқада жоқ сөзлерди келтиреді. Олар текст түсиникли болыуы үшін, кейинирек аудармашылар тәрәпинен қосылған сөзлер. Дәлме-дәл аударма болғанда, «*сыяқлы*» деген сөз болмай, тек: «... бойсынбаушылық – бұл палкерлик гүнасы» деп келтирилген болар еді.

Бұл аят мынадай деп айтылыуы керек: «Себеби бойсынбаушылық – бұл палкерлик гүнасы». Бұл Мұхаддес Китап контекстин түсиниуимизге жәрдем береді. Қозғалаңды палкерликке (дуұаханлыққа, сыйқыршылыққа) салыстырыу басқа гәп, ал қозғалаңды «бұл нағыз палкерлик (дуұаханлық, сыйқыршылық)» деу басқа гәп. Хәқыйқый масийхый хеш қашан биле тура дуұаханлық пенен шұғылланбайтуғыны аттан-анық нәрсе. Бирақ қаншадан-қанша исениушилер қозғалаңшылық руұхына азғырылыуы арқалы, өзлери билмеген халда, дуұаханлықтың тәсири астында жасап атыр.

Сыйқыршылық деген сөз, әдетте, қара кийимлерге кийинип алған сыйқыршыларға байланысly қолланылады. Олар сыйқырлау үшін хәр түрли сөзлерди оқыйды, сипсе үстинде ушады, ямаса хрусталь шарының жәрдемінде келешекке пал ашады, ал оның бөлмесінде барқұлла от үстинде ыдысларда бир нәрселер қайнап атады. Я болмаса, көз алдымызға заманагөй сыйқыршылар келиуи мүмкин: олар бир адамларды сыйқырлап дұуалау үшін ямаса нәлетлеу үшін қандай да бир сөзлерди оқыйды. Келиңлер, булардың екеуин де бир шетке ысырып қойып, қандай келбетте болыуына қарамастан, сыйқыршылықтың туұры жүрегине нәзер таслайық.

Иврит тилинде «сыйқыршылық» - *кесем* деген сөз. Ол - «*болжайу, дуұаханлық хәм сыйқыршылық*» деген мәнислерди өз ишине алады. Бирақ, экспертлердің тастыйықлауынша, бұл сөзлердің оккультизмге байланысly анық мәниси намәлим.

Демек, бұл сөздің мәнісі дым көп (Theological Wordbook of the Old Testament, 3-том, 805-бет). Сыйқыршылықтың қандай түрде көриніуі ямаса қандай жоллар менен қолланылыуы әхмийетли емес, ал оның қандай нәтижеге ямаса қандай мақсетке ериспекши болып атырғаны әхмийетли.

Дуұаханлық - шайтанға тийисли тараўлардың бирине тийисли. Оның мақсети - ҳәр түрли қураллардан пайдаланып, жағдайларды, шәраятларды ямаса адамларды *қадағалаў астында услап турыў*. Соның менен бир қатарда, адам руўхый дүньяда не жүз берип атырғанынан толық хабарсыз болады. Диапазон кең болыуы мүмкин: жағдайларды толық натуўры түсиниўден баслап, қараңғылықтың қандай күшлериниң ҳәрекет етип атырғанын толық билип турыўға дейин. Ҳақыйқатында, дуұаханлық - толық билимсизликте де, толық билип тұрған ҳалда да жүз берийи мүмкин. Оның мақсети - қадағалаў! Бирақ қадағалаўды өз қолына алыўға урынып атырған сыйқыршының өзи жаўыз руўхлардың қадағалаўы астына түсип қалады.

ҚУЛАҚ САЛМАҰШЫЛЫҚ - ҚУЛЛЫҚҚА ӘКЕЛЕДИ

Жаслар шопаны болып хызмет етип атырғанымда, мен бир нешше рет оккультизм менен дусласыў имканиятына ийе болдым. Жергиликли мектеплерде түрли дәрежедеги спиритизм менен шуғылланатуғын көп жаслар оқыйтуғын еди. Жасларды алып баратуғын жетекшилер маған дуұаханлық ямаса сатанизм шуғылланатуғын классласлары менен соғлығысып қалатуғыны туўралы ўақты-ўақты маған айтып беретуғын еди.

Мен дус келген оккультизмниң ең қызығарлы тийкарларының бири мынадан ибарат еди: дуұаханлық, көз бояўшылық хәм сыйқыршылық пенен шуғылланатуғын адамлар өз топарына бир адамды тартқан ўақтында, топар жетекшиси жаңа келген адамды ҳәр дайым төмендеги ислерди ислеўге шақырады: наркотик қабыл етиўге, арақ ишиўге, некеден тысқарыда жынысый қатнас қылыўға, урлық ислеўге хәм Құдайдың Нызамы менен адамзаттың әдеп-икрамлық нормаларына қайшы келетуғын басқа да

ислерди ислеўге. Мен бұның себебин түсинбейтуғын едим, бирақ кейин Құдай маған мына ҳақыйқатлықты ашты: «Қозғалаң - бул дұўаханлық!» Сол гезде ғана мен себебин түсиндим.

Оларды: «Сен қанша көп қозғалаң қылсаң, сонша көп күш аласаң», - деп үйретеди. Сонлықтан олар ҳәр дайым сол күшти излейди. Бул ҳақыйқат, себеби ырастан да қозғалаң сыйқыршылық болып есапланады. Олар қанша көп қозғалаң шығарса, жаўыз руўхларға сонша көп өзлерине тәсир етиўге рухсат береди ҳәм жинлер оларды сонша көп қадағалай баслайды. Құдай ҳәм Оның нызамлы ўәкиллери тәрәпинен орнатылған тәртиплерге ҳәм нызамларға қарсы қозғалаң көтериўи арқалы, олар өзлери билген ҳалда қадағалаўшы жинлер дүньясына нызамлы түрде кириўге жол ашады.

Бул пикирлер дұўаханлар менен сыйқыршылар оқыйтуғын шайтанның «мұхаддес китабында» жазылған. Бир нешше жыллар бұрын, бизлер ҳаялымыз екеўимиз хызметтен соң мийманханадағы бөлмемизге бардық ҳәм телевизорды қойып, басқа каналға қойып атырғанымда, тосаттан сатанизм менен дұўаханлыққа арналған каналға түсип қалдым. Мен дәрхал басқа каналға өзгертпекши болдым, себеби сондай гезлери дәрхал каналды өзгертиў - дана шешим болып есапланады. Өйткени руўхый урыс туўралы билиўимиз керек болған нәрселердиң бәрин бизлер Құдайдың Руўхынан алыўымыз керек. Соған қарамастан, мен және бир минут каналды өзгертпей тұрыў кереклигин сездим. Ол жерде шайтанның мұхаддес китабы туўралы қандай да бир көрсетиў болып атырған екен. Сонда журналист ондағы ең биринши буйрықтың не екенин айтты. Бул мынадай буйрық еди: «Не қалесең, соны исле!»

Бул мениң итибарымды тартты. Ядыма дәрхал Мұхаддес Китаптан аятлар келе баслады. Забур жырларының авторы былай дейди:

«Сонда мен былай дедим: “Мине, мен келдим, Орама китапта мен ҳаққында жазылған. Сениң еркиңди орынлаўдан

рәхәтленемен, Құдайым, Жүрегимнің төріндедур Сениң
нызамың” » (Забур 39:8, 9).

Ийса Өзи туұралы былай дейди: «Мен Өз еркимди емес, ал Мени жиберген Әкемнің еркин орынлауға тырысаман» (Юхан 5:30). Көп жыллық изертлеулерден соң мен соны түсіндим: Құдайдың кеўлинен Оған құлақ салатуғын адамлар шығады! Бұның керисиниң де хақыйқат екенлигин аңлап жеттим: қараңғылық руұхларының кеўлинен болса, қозғалаң қылыұшылар шығады. «Кеўлиңе не келсе, соны қыл!» - бұл Құдай Сөзиниң кериси. Құдай Сөзи бұны «қозғалаң» деп атайды.

Бәрін түсинген халда, өз өмирлерин шайтан хызметине бағышлайтуғын адамлар бұл шынлықты түсинеди, ал жалғанға алданғанлары азғырылыұда жасайды. Саўатсызлар қателесип ниамсызлықты «азатлық» деп есаплайды. Бирақ қозғалаңда ҳеш қандай азатлық жоқ. Жаңа Келисимде негизинде не жүз беретуғынын аттан-анық етип сүүретлеп берип қойыпты: қозғалаңшылар - гүнаның құлларына айланады. Петр олардың алжасқанын былай деп сүүретлейди: «Өзлери [бойсынбаұшылықты қоллап-қуўатлайтуғын жетекшилер] азғынлықтың құлы бола тура, оларға азатлықты ўде етеди. Себеби адам неден жеңилсе, соның құлы болады-ғо» (2-Петр 2:19).

Хақыйқат Аян Ол жерде ҳеш қандай азатлық жоқ, ал тек кисенлер менен қадағалаұ бар болып, олар жаұыз руұхлардың басымына хәм тәсирине жол ашып береді. Павел бизлердин итибарымызды қайта-қайта бұл тараұға қаратады: «Бойсынатуғын құллар сыяқлы, өзлериңизди кимнің бийлигине тапсырып бойсынсаңыз, соның құлы болатуғыныңызды билмейсизлер ме? Сизлер я өлимге жетелеұши гүнаның, я ақланыұға жетелеұши бойсыныұшылықтың құлы боласызлар» (Римлилерге 6:16).

Ийса да бұл шынлықтың жүдә әхмийетли екенлигин тастыйықлады: «Сизлерге шынын, хақыйқатын айтаман: гүна ислеитуғын хәр бир адам – гүнаның құлы» (Юхан 8:34). Каинның құлақ салмаұшылығы есиңизде ме? Ол Жаратқан Ийеге өзи қәлеген қурбанлықты әкелген еди. Соннан кейин, Құдай оның

тәғдиринің қандай болатуғынын оның өзі таңлайтуғынын анық етип айтады. Каин Құдайдың еркін қабыл еткенде, гүнаның (дуұханлықтың) тәсири үшін есиклерди жаўып таслаған болар еди. Ал егер өз қозғалаңында қалса, онда Құдайдың қорғауынан хәм күшинен айырылып қалады хәм оны өзине қул етпекши болып тұрған гүнаның басымы астында бүгиледи.

Құдай Каинды ескерткени сыяқлы, Самуел де Шаулды ескертеди. Қозғалаң - Шаулдың ишине қадағалау руўхының кириўине жол ашып береді хәм оны гүна ислеўге мәжбүрлейди. Егер Шаул туўры руўхта жасағанда, ол хеш қашан өзін ондай етип тутпаған болар еди. Шаул хеш тәўбе қылмай-ақ кетеди. Мухаддес Китап биринши Патшалықлар кітабында (16:14), соннан бираз ўақыт өткеннен соң, оның өмирине жаўыз руўхтың келгенин хәм оған азап бергенин айтады. Сол ўақыттан баслап, жаўыз руўх оның өмирине ызамлы түрде кириў хуқықына ийе болады. Соннан баслап Шаул тынышлықтан толық айырылады, себеби ол хеш тәўбе қылмаған еди. Ол бурынғы басындағыдай Шаул емес, ал пүткіллей басқа Шаулға айланған еди.

Әкесинің хәм Самуел пайғамбардың хәкимиятына бойсынатұғын хәм Жаратқан Ийениң еркін хұрмет ететұғын баяғы кишипейил хәм мәмин жас жигит енди жоқ еди. Оның орнында, бурын қадирлеген хәмме нәрсесине қол силтеген басқа адам бар еди. Егер де оның жас ўақтында сиз оған: «Шаул, бир күн келип, сен ғәзеп үстинде айыпсыз сексен руўханийди хәм олардың хаяллары менен балаларын өлтиресең», - дегениңизде, ол сизди дәрхал «еси аўған» деп қуўып салған болар еди. Ол: «Бул мүмкин емес! Мен бұны өлсем де ислемеймен!» - деп жуўап берген болар еди. Деген менен, ўақты келип, ол хәқыйқаттан да сондай қылды (1-Патшалықлар 22)!

Жаўыз руўх Шаулды қызғанышта, ғәзепте, жек көриўшиликте, алаўызлықта, қанхорлықта хәм азғырылыўда жасаўға мәжбүр қылды. Егер де ол қулақ салмаўшылығы үшін тәўбе қылғанда ма еди, булардың бәри үстинен қадағалаўды өз қолына алған болар еди. Бирақ кериси болды. Ол Құдайдың хәм өзинің де ең садық хызметкерлеринің бир болған Даўытты өлтирмекши болды хәм

оның изинен түсті. Ол Даўытты «сатқын» деп атады, ал негизінде Даўыт шын жүрегі менен Жаратқан Ийени излейтуғын адам еди. Шайтанның тәсири астына толық түсіп қалған Шаулдың көзлерин жалғанның қалың бұлтлары жаўып таслаған еди хәм ол ҳақыйқатлықты енди көре алмай қалды. Оған ҳақыйқат жалғанға, ал жалған ҳақыйқатқа айланған еди.

Бундай ўақыяларға мен нешше мәрте гүўа болғанман! Тек басқа адамлардың өмиринде ғана емес, ал өз өмиримде де. Артыма қарап, өмиримде қулақ салмаўшылыққа шөгийге мәжбүр болған ўақытларымды еслеймен хәм жалғанлықта жасаған сол ўақытларым ушын жылағым келеди. Сол гезлери мен өзимиз рўхый жетекшилеримди «нызамхорлық пенен қәтелер батпағына батқан адамлар» деп ойладым, ал исениўши досларымды «мениң душпанларым» деп санадым. Мен қулақ салмаўшылық рўхын еле де күшейтиў ушын, яғный отқа май қуйыў ушын, басқа қозғалаңшылар менен биргетуғын едим. Бизлер өзлеримизди Қудайға жақынырақ жүрген адамлар деп есапладық. Бизлер өзлеримиздиң Қудай хызметкерлериниң «жаңа әўлады» екенимизге толық исенетуғын едик. Бирақ Қудай маған сондай үлкен реҳим көрсетип, рўхый көзлеримди ашты. Бунның ушын Оған шексиз алғыс айтман! Мен сыяқлы дузаққа түсіп алданып қалмаўыңыз ушын, сизиң рўхый көзлериңиз барқұлла ашық болғай.

СЫЙҚЫРЛАНҒАНЛАР

*Қудай Сөзинің нуры жалғанды ашып
таслайды хәм адам жүрегіндегі ой-
нийетлерди әшкара қылады.*

Қозғалаң - бул сыйқыршылық. Бул - ыызамсызлықтың жасырын шынлығы. Оның тәсиринің ақыбетлери заманагөй жәмийетимизде де, жәмәәтлеримизде де ашық көринеди, хәтте, бир қарағанда, олар көзге түспегени менен. Бул бапта қозғалаң руўхында жүрген исениўшилерге сыйқыршылықтың қандай тәсир ететуғынына толық мағлыўмат беремен. Бизлер Ески Келисимдеги хәм Жаңа Келисимдеги мысалларды көрип шығамыз. Сондай-ақ, қулақ салмаўшылық арқалы келетуғын қадағалаў тәсирин үйрениў ушын, заманагөй өмирден де мысаллар келтиремиз.

НӘЛЕТ ҚАДАҒАН

Дәслең Израилды көрип шығамыз. Ибрайымның урпақлары болған олар шөлистанда жүргенинде, Моаб тегисликлерине қоныс басады. Буннан бираз алдын олар Башан патшасына хұжим жасап, жеңисти қолға киргизген еди. Сондай-ақ, олардың өз аймағы арқалы өтиўине жол қоймаған амор халқын да әлле қашан қыйратқан еди.

Израил Моаб тегисликлерине келип қоныс басқанда, Моаб

патшасы Балақ хәм пүткил моаб халқы менен Мидян ақсақаллары қорқысып қалады. Олар қорқыныштан қалтырай баслайды. Жаратқан Ийе Израилға мынадай ўәде берген еди: «Сизлерге қарсы шыққан халықларды Меннен қорқатуғын қыламан хәм оларды албыратып таслайман. Душпанларыңыз алдыңыздан қашатуғын болады» (Шығыў 23:27). Израилдың өзине қарсы шыққан барлық халықларды жаўлап алғанын, хәтте, ең күшли Мысыр елин де дерлик жоқ қылғанын хәмме халықлар еситип үлгерген еди.

Сонда Балақ патша жәрдем сорап Билам пайғамбарға елшилер жибереди. Билам - руўхый дәл көре алатуғыны хәм көзи ашықлығы менен аты шыққан еди. Оның пайғамбаршылықларының орынланғанын патша билетуғын еди. Билам жарылқаса, адамлар жарылқанатуғын еди, ал егер ол нәлетлесе, адамлар нәлет астында қалатуғын еди. Патшаның елшилери екинши рет келгенде, Билам олар менен патшаға барып, Израил халқын нәлетлеўге келисим береді. Патшаның бай саўғалары хәм көрсеткен хұрметі - оны усындай қәдем таслаўға көндирген еди.

Ертеңине олар Бамот-Баал төбешигиниң басына шығады хәм Билам сол жерден Израил халқына нәзер таслайды. Ол патшаға: «Усы жерде мен ушын жети құрбанлық орын құрып, жети буға менен жети қошқар таярлаң», - деп буйрық береді (Санлар 23:1). Кейин ол Израилды нәлетлеў ушын, аўзын ашады, бирақ буның орнына оның аўзынан жарылқаў сөзлери шыға баслайды.

Патшаның қаншелли қапа болғанын айтыўдың қажеті жоқ шығар! «Маған не ислеп атырсыз өзи? Мен сизди душпанларымды нәлетлесин деп алып келген едим, ал сиз болсаңыз, оларға пәтия берип атырсыз-ғо!» (Санлар 23:11).

Сонда Билам Балақтың тилегин орыналаўға үмит етип, еле де бәлентлирек төбешиктиң үстине шығыўды усыныс етеди. Бәлким, бәлентлирек жерде нәлетти жаўдыра алыў ушын көбирек энергия бар шығар. Олар қайтадан жети құрбанлық орын құрады хәм бурынғыдай құрбанлықлар әкеледи. Бирақ Билам Израилды нәлетлеў ушын аўзын ашқанда, ол қайтадан Израилға ақ пәтия бере баслайды.

Бұл төрт мәрте тақиярланды. Билам нәлетлеу ушын ҳәр қашан ҳәркет қылғанда, оның Израилды жарылқауына тууры келди. Биламның екінши пайғамбаршылығында бизлер мынадай күшли тастыйықты көремиз: «Яқыптың урпағында жорыушылық жоқ, Израилда палкерлик қылынбас» (Санлар 23:23, Инглис тилиндеги NIV Bible аудармасында: *«Яқыпқа қарсы сыйқыршылық жоқ, Израилға қарсы палкерлик жоқ»*, - деп аударылған).

Билам: «Құдайдың халқына қарсы я сыйқыршылық, я палкерлик тәсир етпейди!» - деп тастыйықлайды. Бұл қандай таң қалдырарлық хәм күшли сөзлер! Хәзирги заман тилинде айтатын болсақ, ол мынадай болады: «Құдайдың халқына қарсы ҳәркет ететуғындай ҳеш қандай сыйқыршылық жоқ хәм Оның жәмәетине қарсы тәсир ететуғындай ҳеш қандай палкерлик жоқ!» (Санлар 23:23, автордың талқылауы).

Бұл үәде сизди жигерлендириуи тийис. Сыйқыршылар, порханлар, палкерлер хәм дууаханлар бақырыуы, жинлилениуи хәм өз шамларын жағыуы мүмкин. Олар жаман тәсир етиу ушын жаман сөзлерин, дууалайтуғын нәрселерин хәм нәлетлерин айта берсин, бирақ булар Құдайдың балаларына ийненің ушындай да зыян тийгизе алмайды. Тири Құдайдың Жәмәетине қарсыласыу мүмкин емес. Хикметлер китабы бұл ҳақыйқатты тастыйықлайды: «Шымшықтың пырылдап ушқанындай, Қарлығаштың ушып кеткениндей, Жөнсиз ғарғыс та адамға тиймес» (Хикметлер 26:2).

НӘЛЕТ ҚАЙТЫП КЕЛЕДИ

Мен жаслардың шопаны болған жылларыма және қайтпақшыман. Мектебинде «дууахан» деп аты шыққан бир қыз Ийсаны қабыл етти. Ол еле анасының құрсағында гезинде, анасы оны шайтанға бағышлаған екен. Масийхый болғаннан соң, бир рет ол мениң жәрдемшине өзинің бұрынғы өмирин айтып береді. Сонда оның айтқан бир сөзи мениң жәрдемшине қатты тәсир етеді. Ол қыз: «Бизлер масийхыйларға нәлет әкеле алмаймыз», - деген.

Жәрдемшим оннан: «Не ушын?» - деп сорады. Ол: «Себеби егер бизлер бундай қылсақ, онда нәлетимиз өзлеримизге қайтады», -

деп жууап береді. Жәрдемшим бұны еситкенде, хайран қалады.

Көріп тұрғаныңыздай, оның сөзлери Биламның айтқанларына сәйкес келеді. Өзинің биринши пайғамбаршылығында Билам: «Құдай нәлетлемегенди Мен қалайынша нәлетлеймен? Жаратқан Ийе жаманлық тилемегенге, Мен қалай жаманлық тилеймен?» - дейди (Санлар 23:8). Егер де Билам Израил халқын нәлетлегенде, оның нәлеті өз басына қайтып келген болар еди. Даўыт бұл туўра-лы былай дейди:

«Напәклердің жаўыз жобасынан, Жаўызлардың *топарынан* (инг.аўдармасында «қозғалаңынан») сақла мени. Олар тиллерин қылыштай етип қайрап, Зәхәрли сөзлери оқ сыяқлы нышанды гөзлеген. Олар айыпсызға оқ атыў ушын бұққыда жатады, Оған күтилмегенде қорқпастан атады» (Забур 63:3-5, курсив автор тәрeпинен қойылған).

Нәлетлер қозғалаңшылар (дуўаханлық пенен шұғылланатуғын-лар) тәрeпинен айтылады, бирақ олардың нәлетлери хәқ адам-ларға тиймейди. Аўзы менен нәлет жоллайтуғын адамларға не бо-латуғынына қараңлар:

«Бирақ Құдай оларға оқ атады, Тосаттан олар жарақатланады. Өз тиллери менен өз басына жетеди, Аўхалын көргенлердің жүреги сұўлайды» (Забур 63:8, 9).

Олардың басларына өз аўзынан шыққан сөзлери жетеди. Олар зыян келтириў ушын хәқларды нәлетлеген еди, бирақ аўзынан шыққан нәлетлери олардың өз басларына жетти. Даўыт бұны мынадай айқын мысал менен сүўретлейди:

«Жолыма шұқыр қазды, Ишине олардың *өзлери* түсти» (Забур 56:7).

Билам израиллыларды ғарғаў мүмкин емес екенлигин билди. Егер ол нәлетлеўди қатты қәлеген жағдайда да, ол бәри-бир хеш нәрсе қыла алмаған болар еди. Мүўса бұл ўақыяны жақсылап сүўретлеген:

«Өйткени Мысырдан шығып киятырғаныңызда, олар жолда сизлерди нан хәм сүй менен күтип алмады. Және де, Арам-Нахараймдағы Петор қаласынан болған Беор ұлы Биламды сизлерди нәлетлеуі үшін жаллаған еди. Деген менен, Құдайыңыз Жаратқан Ийе Биламға құлақ салыуды қәлемеди. Құдайыңыз Жаратқан Ийе сизлерди сүйгени үшін, нәлетти жарылқауға айландырды» (Нызамлардың қайталаныуы 23:4, 5).

Бұл хақыйқатлықлар сиз бенен бизге де тийисли. Ашыў-ғәзепке минген Балақ патша бақырып, былай дейди:

«Биламға ғәзеби қайнаған Балақ қолларын бир-бирине урып: – Душпанларымды нәлетлесин деп, сизди шақырған едим. Ал сиз болсаңыз, оларға үш мәрте пәтия бердиңиз. Енди дәрхал үйиңизге қайтың! Сизге саўға сыйлайман деген едим, бирақ Жаратқан Ийе сизди саўғадан бос қалдырды» (Санлар 24:10, 11).

Патша Балақ егер Билам өзиниң ең қәўипли душпаны Израилды сәтли түрде нәлетлеп берсе, оған көп муғдарда ақшалай сыйлық хәм халқы алдында хұрмет бериўди режелестирген еди. Бирақ патша ақыр-соңында тек былай деди: «Енди сыйлықты умытсаң да болады. Шамасы, Құдай сениң сыйлық алғаныңды қәлемеген болса керек. Енди көзимнен жоқ бол!»

Биламға аңсат болмады, себеби ол бұл сыйлықтан қатты үмитленген еди. Соның үшін ол сонша жол жүрип келген еди, ал енди болса, оннан айырылып қалажақ. Сонша үлкен сыйлықты қолдан жиберип қоймау үшін, ол Балаққа басқа сүм реже усыныс етти. Ол Израил халқын нәлетлей алмайтуғынын түсинди, бирақ ол Израил халқы өз-өзин нәлетке дуўшар етип қоятуғын жолдың барлығын да билди.

Қозғалаң менен сыйқыршылықтың арасында руўхый байланыстың барлығын билген Билам патша Балаққа мынадай мәсләхәт береді: «Моаблы жас қызларыңызды Израилға жиберің. Олар қолларына бутларға арналған мазалы гөшлерди алсын. Қызларыңыз барып, Израиллы еркеклерди жынысый

гүна ислеўге хәм бутқа арналған гәшлерди жеўге азғырсын. Сол арқалы олар өз Құдайының нызамларына қарсы қозғалаң көтерген болады. Сонда олардың өзлери өз-өзлерин сыйқыршылық нәлетине дуўшар қылады».

Тилекке қарсы, сондай болды. Себеби Мұса да, Ийса да сондай болғанын айтады. Мұса бұны: «Бул хаяллар *Биламның берген мәсләхәти* бойынша Пеор таўында израиллылардың Жаратқан Ийеге қыянет етиўине себеп болған еди. Сол себепли Жаратқан Ийениң жәмийети арасында өлим обасы хәўиж алған еди», - деп тастыйықлайды (Санлар 31:16, күрсив авторға тийисли). Арадан көп әсирлер өткеннен соң, Ийса да бул туўралы айтады: «Бутқа сойылған құрбанлық гөшин жеўге хәм бузықшылық қылыўға үйретиў ушын, *Билам Балакқа Израил халқын жолдан урыўды үгитлеген еди*» (Аян 2:14, күрсив авторға тийисли).

Бул туўралы Мухаддес Китапта айтылған. Биламның пайғамбаршылығынан кейин дәрхал мына ўақыяның болғанын көремиз: «Израиллылар Шиттимде орналасып тұрғанда, олардың еркеклери моаблы хаяллар менен бузықшылық қыла баслады. Моаблы хаяллар израиллыларды өз құдайларына арнап беретуғын құрбанлыққа мирәт етти. Израил халқы олардың құрбанлық гөшлеринен жеди хәм олардың құдайларына табынды. Солай етип, Израил халқы Пеордағы Баалға байланып қалды. Сол себептен Жаратқан Ийениң оларға ғәзеби қайнады» (Санлар 25:1-3). Нәтийжеде, Израил халқы арасында жүдә жаман оба кеселлиги тарқала баслады.

Израилды сырттан нәлетлеп болмайтұғын еди, бирақ ишинде болған қулақ салмаўшылығы оны оба нәлетине дуўшар қылды: «Бул обадан өлгенлердиң саны 24 000 адам еди» (Санлар 25:9). Жигирма төрт мың! Бул трагедияның қаншелли үлкен болғанын бир көз алдыңызға келтирип көриң. Хәзирги ўақытта, егер самолет қулап түссе ямаса күшли даўыллар болса, бир нешше жүзлеген адамлар бул апаттың құрбаны болады хәм бул туўралы пүткил дүнья жүзи бойлап хабарларда айтылады. Бирақ бул жерде бизлер бир нешше жүзлеген адамның емес, ал жигирма

төрт мың адамның өлгени туғралы айтып атырыппыз! Бул Израилдың пүткіл шөлистанда жүрген ұақтында жүз берген ең үлкен жоғалтыуы болған еди. Буның себеби - қулақ салмаушылық қозғалаңы болған еди.

Үзил-кесил қулақ салмаушылық - жұқпалы кеселликтің үзил-кесил жаман түрине есикти ашып береді. Олардың қозғалаңы хәдден тысқары жаман болған еди. Израиллы бир арсыз жигит Муўса менен халық басшылары Құдайға дуға етип атырғанында, олардың көз алдында бир мадианлы қызды бұзықшылық етиу үшін ертип келип, өз шатырына кирип кетеді (Санлар 25:6).

Оба кеселлигин не тоқтатып қалады? Сизлер жуғабын билетуғын шығарсыз: үзил-кесил қулақ салмаушылық!

«Буны көрген Харонның ақлығы, Элазар улы Пинехас жәмийет арасынан шығып, қолына бир найза алды. Пинехас израиллы сол адамның изинен барып, шатырға кирди де, найзаны екеуіне де қадады. Найза израиллы сол адамның денесин тесип өтип, мидянлы сол хаялдың қарнына кирген еди. Солай етип, Израил халқын жоқ етип атырған оба тоқтады» (Санлар 25:7, 8).

Мына пикирди және бир тақирарлап кетейин: оба кесели менен ауырыулардың авторы Құдай емес. Израил халқы Құдайдың хәкимиятына тиккелей қарсы шығып, оны аяқ асты еткен еди. Сонлықтан олардың үстиндеги Құдайдың Панасы алынды хәм душпан оларға хұжим жасау үшін нызамлы хұқық алды. Бул қозғалаң менен сыйқыршылықтың бир тәбиятқа ийе екенін және бир рет дәлиллейди. Олар қадағалаушы жауыз рухлардың келиуіне нызамлы түрде есикти ашып береді. Израил халқы Биламның нәлетинен қутылды, бирақ қулақ салмаушылықтың оғада үлкен зыянынан қутыла алмады.

САҒАН НӘЛЕТ КЕЛТИРГЕН КИМ?

Бизлер Ески Келисимде қозғалаңның сыйқыршылық екеніне тастыйық көріп шықтық. Басқа да көп мысалларды табуға

болады. Енди Жаңа Келисимди көріп шығамыз. Елши Павел Галатадағы жәмәәтлерге қатты тийетұғын хат жазады. Ол хатын Галата халқына емес, ал Галатадағы исениўшилер жәмәәтине жазады. Павелдің сөзлерін дыққат пенен оқып шығың: «Хәй, ақылсыз галатиялылар! Сизлерди ким сыйқырлап таслады?» (Галатиялыларға 3:1).

Тоқтап, қайтадан оқың! Павел исениўшилерге: «Ким сизлерди сыйқырлап таслады?» - деп атыр! Сиз: «Хәй, мен Құдайдың халқына қарсы ҳеш қандай сыйқыршылық та, дуўалаў да тәсир етпейди деп ойлап едим», - деўиңиз мүмкин. Дурыс. Құдайға қулақ салатуғын адамларға ҳеш қандай ғарғыс та, сыйқыршылық та тиймейди. Бирақ қозғалаң ямаса қулақ салмайшылық адамды сыйқыршылық бийлиги астына түсиретуғынын умытпаң.

Мениң жәрдемшимнің бұрын дуўахан болған қыз бенен сөйлескенин есимизге түсирейик. Оның: «Масийхыйларға ҳеш қандай ғарғыс тиймейди» деген сөзин еситкенде, мениң жәрдемшим қуўанып кетеди. Бирақ сонда сол қыз: «Бирақ, шопан, бизлер исениўшилер жәмәәтінде жыллы (қулақ салмайтуғын) масийхыйларға тәсир ете алатуғын едик», - деп айтады. Бұған тастыйық сыпатында, Павел: «Сизлерди ҳақыйқатқа бойсынбайтуғын етип ким сыйқырлап таслады?» - деп айтады (Галатиялыларға 3:1).

Сыйқыршылық, биринши гезекте, Құдай Сөзине бағынбаўды билдиреди, ал дуўаханлардың айтқан қандай да бир ғарғыс сөзлерін емес. Не ушын? Себеби қозғалаң хәм сыйқыршылық - екеўи бир нәрсе! Галатадағы жәмәәт қулақ салмағаны ушын сыйқыршылық нәлетиниң бийлиги астына түскен еди.

Сөзимизди даўам етпесимизден алдын, мен бул шынлықты түсиндирип кетиўим керек. Бизлер сыйқыршылықтың бийлиги астына қай ўақытта түсип қаламыз? Құдайдың бизлерге ашып берген нәрсесине бағынбаған ўақтымызда! Ал егер Оның еле ашып бермеген нәрсесине әмел қылмасақ, онда сыйқыршылық бийлиги астына түспеймиз. Бизлер Павелдің соннан кейин жазған сөзлерін оқысақ, бул анық көринеди: «Сизлерди ким сыйқырлап

таслады? Ийса Масийхтың атанақ ағашқа шегеленип қойылғаны көз алдыңыздан кетпестей етип сүўретленип берилген жоқ па еди?» (Галатиялыларға 3:1).

Бұл мысал бизлерге универсаль қағыйданы ашып береді. Павелдің ўазлары арқалы Құдай жәмәәтлерге «мийрим менен қутқарылыўды» аттан-анық етип ашып берген еди. Бирақ арадан бираз ўақыт өтип, олардың басқаша өз пикирлери хәм жат дәстүрлери пайда болады. Соның себебинен, Мухаддес Рўххтың оларға аттан-анық етип ашып берген ҳақыйқатына олар қулақ салмай баслайды. Олар енди Таўрат Нызамын орынлаў арқалы қутқарылатуғынына исене баслайды. Деген менен, бизлер нәзер қарататуғын үневерсаль шәрт мынадай: *Қудайдың бизлерге аттан-анық етип ашып берген нәрсесине бағынбаған ўақытларымызда, бизлер өз-өзлеримизди сыйқыршылық нәлетиниң бийлиги астына қоямыз.* Не ушын? Себеби қозғалаң - бұл сыйқыршылық болып есапланады.

Мен жәмәәтлерде, шаңарақларда хәм айырым адамлардың өмирлеринде буның шынлығына гўа болдым. Мен жәмәәтке қатнайтуғын, бирақ айырым себеплерге бола, үзиликсиз қулақ салмаўшылықта жасайтуғын көп ғана адамларды көрдим. Олардың көпшилиги қулақ салмаўшылық жүдә жаман ақыбетлерге алып келетуғынын хәтте билмейди де! Себеби олардың көзлерин мийрим туўралы бир тәреплеме тәлим соқыр қылып таслаған хәм бұл толық емес тәлим оларға қулақ салыўшылықтың зәрүрлигин көрсетпейди. Олардың өмиринде бир кризистинң орнына басқасы келеди. Олардың өмирине қашан қарама, олар гүресип жеңе алмай атырған қандай да бир машқаланы ямаса гүнаны көресең. Олар бир тордан екинши торға түсип жүреді. Соған бола, жағдайлары да кем-кемнен аўырласып барады. Бұл машқалалары олардың ўақтың да, күшин де хәм пулларын да жалмап жутады. Бундай жағдайларда жаўыз рўххлардың басымы хәм тәсири пайда болады. Қулақ салмаўшылық - хўжимлерге есиклерди ашып береді хәм оларды панасыз қалдырады.

Мен бундай адамлардың некелеринің қандай азаптардан өтіп атырғанын, хәтте, айырылысып кеткенлерін көрдім. Гейбирейлері жұмысында хеш көтерілмей қалады, ал бирейлері жұмыстарынан айырылады. Гейбирейлері ұрылардың, финанскризисинің хәм хәр қыйлы трагедиялық жағдайлардың құрбанына айналады. Қатты түңилиўшикке түскен олар бар айыпты кимгедур жабыў ушын, хәммени айыппап баслайды. Көбинесе, олар: «Дурыслап тәрбия берген жоқ», - деп, өз ата-аналарын айыплайды. Я болмаса, шопанын, я баслығын, я өмирлик жолдасын, хәтте, балалары менен хұкиметти де, ұлыўма, оларды қоллап-қуўатламаған хәр бир адамды айыппап баслайды.

Хақыйқаттан да, бир бирин аўқатландыратуғын еки жынайтшы бар. Бириншиси - азғырей. Қудай Сөзине бағынбайтуғын адамлардың жүрегін қараңғылық қаппап алады. Екинши жынайтшы - бул қадағалаўшы руўхлардың хийле менен қойған дузағы. Бул жаўыз руўхлар адамның қулақ салмаўшылығынан пайдаланып, қалеген ўақтында оған хұжимге өтеди. Павел қозғалаңшылар менен қатнас қылатуғын исенийшилерге мынадай ақыл береді: «Ийемиздин хызметшиси ... өзине қарсы болғанларға әлпайымлылық пенен жол-жорық берийи лазым. Сонда, мүмкин, Қудай сол адамлардың да тәўбеге келип, хақыйқатлықты билиўи ушын жол ашар. Солай етип, олардың ақылы киреди хәм қалегенин ислетийи ушын өзлерін тутқын қылған шайтанның дузағынан қутылады» (2-Тимофей 2:24-26). Азғырейлыў торына түскен тутқынлардың машқаласы сонда, олар өз айыптарын жасырейи ушын, айыпты басқаларға жаўа баслайды хәм соның нәтийжесинде, олар неден азат болыўи керек болған нәрсени көре алмай қалады.

Қудайдың Сөзи барлығына Оған алғыслар болсын! Оның нурлары жалғанды ашып таслайды хәм адам жүрегіндеги жасырын ойлар менен нийетлерди әшкара қылады. Тилекке қарсы, гейбирейлер қулақ салмаўшылығы арқалы пәнт жесе де, өз қәтелери үстинен жуўмақ шығармайды. Олар өз қәтелеринен сабақ алыўдың орнына, басқаларды айыппап, қулақ салмаўшылық шөлистанында жүрийин даўам ете береді.

«СЕНДЕ ЖАНЫ АШЫҰШЫЛЫҚ ЖОҚ»

Бир адамның қателесип, бірақ кейін өз қатесінен сабақ алғаны ядымда. Мен бір рет халық-аралық хызметте біраз ұақыт хызмет етіу бахтына миясар болған едим. Бул хызмет жәмәәт хәм Мухаддес Китап мектебинен ибарат еди. Мен сол хызметти сүйетуғын хәм қәдірлейтуғын едим. Ол мениң өмириме үлкен тәсир тийгизди. Бир сапары сол хызметтиң жетекшиси маған қоңырау етип, былай деди: «Джон, мен хызметтеги өзимнің барлық досларыма қоңырау етип атырман. Себеби жақын арада бир ұақыя болыуы тийис, соны басқалардан емес, ал өзимнен еситсин деп атырман. Яғный, мен жақында ҳаялым менен ажырасаман. Бизлердің турмыс құрғанымызға он сегиз жыл болды, бірақ, енди ойларымыз да, дүньяға көз қарасларымыз да, екеуимиздики еки түрли болып кеткенге ұқсайды. Бизлер жұмысты бирге бир жуп болып ислеи алмаймыз хәм екеуимизге де пүткиллей басқа-басқа нәрселер унайды. Көп жыллардан берли бизлер бул жағдайды өзгертиуге урынып көрдик, бірақ аўхал қайта бұрынғысынан да жаман болып кетти».

Мен өз құлақларыма исенбедим. Мениң ойыма келген жалғыз ой мынадай болды: «*Яқ, илтимас, бундай қылма*». Мен бул жұбайларды хәм олардың хызметин сүйетуғын едим. Мениң таң қалғанлығым соншелли, тилимди жутып алғандай сөйлей алмай қалдым.

Мен үндемей тұрғанымда, ол сөзин даўам етти: «Енди, Джон, сен Мениң Ийсаны сүйетуғынымды билесең, ал егер мен нахақ болсам, онда Ол маған буны көрсетеди». Ол және бир нешше минут өз жағдайлары түүралы айтты да, кейін трубканы жаўды. Мен дерлик бир аўыз сөз де айталмадым, себеби оның сөзлерин түсиниуге урынып атырған едим.

Пүткил күн бойы мен еситкен нәрсемди ядымнан шығара алмадым. Оның айтқан сөзлерин ядымнан қайта-қайта өткизе бердим, өткизе бердим. «Бул бир жаман түске ұқсайды» деген пикир ойымнан шықпай қалды. Терең ойларға батып атырып, мен Мухаддес Руўхтың жүрегиме мынадай деп сөйлегенин сездим: «Оған қоңырау етип, бар ҳақыйқатлықты айт».

Мен оған ертеңине азанда қоңырау еттим. Сонлықтан мениң жууабым асығыслықтан келип шыққан жууапқа ұқсамас еди, ал Мухаддес Руұхтан келген жууап еди. Мениң дауысымды ол таныды хәм меннен: «Сәлем, Джон, аўхаллар қалай?» - деп сорады.

Мен сөзимди деп басладым: «Мен сениң менен ажырасыў ҳаққында және бир рет сөйлесип алмақшы едим. Маған айтшы, хаялың неке ҳадаллығын бұзды ма?» Ол: «Әлбетте, яқ!» - деп жууап берди. Сонда мен оған: *«Онда сениң ислеп атырған нәрсең дұрыс емес. Ийса тек неке ҳадаллығын бұзыў ғана ажырасыў ушын себеп бола алатуғынын аттан-анық етип айтып қойыпты (Матта 5:32), ал Малахия пайғамбардың китабында Құдай ажырасыўды жек көретуғынын айтады. Себеби ол бизлердің кийимлеримизди зорлық пенен жабады (2:16). Кеше сен маған Ийсаны сүйетуғыныңды хәм егер сен қате қылып атырған болсаң, онда Оның буны көрсететуғынын айтқан едің. Бирақ Ол неликтен саған бир нәрсени көрсетиўи керек? Себеби Ол бул туўралы Өз Китабында әлле қашан аттан-анық етип жазып қойыпты-ғо. Құдайдың әлле қашан орнатып қойған нызамына сен қалайынша биле тура қарсы жүрежақсаң? Егер сен ажырасаң, онда сен жыйналыста ямаса Мухаддес Китап мектебинде адамлардың алдында турып, мухаддесликте қалай жасаў кереклигин хәм гүналар менен жаўыз руўхларға қарсы қалай гүресиў кереклигин қалайынша ўаз ете аласаң? Сен өзиңди хәм хызметиңди машқалалар менен азғырылыўларға ашып қоясаң-ғо», - дедим.*

Ол мениң сөзлеримди бирден бөлип жиберип: «Джон Бивер, сен мениң ҳалатымда болып көрмедің, соның ушын сенде жаны ашыўшылық жоқ!» - деди.

Кейин ол трубканы қойып таслады. Ярым сааттан кейин сол жәмәәтеги мениң хызметимнің бийкар етилгени ҳаққында маған хабар келди. (Мен оның жәмәәтинде үш айдан соң ўаз айтыўым керек еди). Мен хаялыма: «Мен олардың сондай қылатуғынын билген едим, бирақ буншелли тез болады деп ойламаған едим», - дедим. Олар мениң менен қарым-қатнасты пүткиллей үзип таслады. Бираздан кейин оның жәмәәтинде болған бир хызметкерди

көргенимде, ол маған: «Джон, ол жерде сениң үстиңнен үлкен гүзелер сынып атыр», - деди. Мен деп ойланып қалдым: *«Мен тек оған хақыйқый дос болмақшы едим»*.

ХҰКИМ АРҚАЛЫ ОЯНЫҰ

Жети ай өтип, сол хызметкер маған қоңыраў еткенде, мен қатты хайран қалдым. Ол: *«Джон, мен сениң менен ашық сөйлесип алыўым керек. Мен трубканы қойып таслап, сениң бизлердиң жәмәаттеги хызметиңди бийкар еткенимнен соң, не болғанын билесең бе? Соннан бир ай өткенде, мениң бөтекелерим ислемай қалды. Жасаў имканиятым елиўге-елиў болып қалды. Екинши диализден соң мен өзиме келип: «Ал ажырасасаң, сөйтип не қыласаң?» - дедим. Сонда өзимниң қорқынышлы қәте жиберип қойғанымды түсіндим. Бөтекелеримдеги кеселлик - маған ескертиў болған еди. Мен кейин хаялыма қоңыраў етип, оның алдында тәўбе еттим. Соннан кейин мен пүткил жәмәаттиң хәм Мухаддес Китап мектебиниң алдына шығып, хәммениң көз алдында тәўбе еттим. Мен мектептиң студентлерине: «Джон Бивердиң келиўин мен бийкар еткен едим, себеби ол маған: “Ажырасыўың - бул қәте”, - деген еди. Мен оған қоңыраў етемен хәм оның келип хызмет етиўин өтиниш қыламан», - деп айттым. Джон, келип хызмет ете аласаң ба?» - деди.*

Мен: «Әлбетте», - деп жуўап бердим. Мен бұған қатты қуўанып қалдым хәм соннан кейин ол хызметкерди бұрынғыдан да бетер хұрмет ететуғын болдым. Соны да айтып өтиў керек, ол күтилгенге қарағанда, жүдә тез ўақыттың ишинде тәўир болды: бир жылдан соң оған басқа бөтекелерди қойды, имплант органлар оның организминде ҳеш қандай асқыныўсыз, әжайып түрде түсип кетти. Ол бир хызметти де қалдырмады. Оның тез тәўир болып атырғанына врачлар таң қалды. Сондай-ақ, тәўбе еткеннен соң, оның өмирине үлкен руўхый бийлик хәм күш келди. Мине, соннан берли нешше жыллар өтти. Хәзир ол алдыңғысына қарағанда, нешше есе нәтийжелирек жетекшиге хәм атақлы ўазшыға айланды. Ең баслысы, оның шаңарағы

бахытлы тұрмыс кеширіп атыр. Мен олар менен хәр қашан ұшырасқанымда, олардың бир-бирине деген сүйіспеншилигі соншелли дәрежеде анық көзге түсіп тұратуғынына гүә боламан. Биреу сизге: «Олар бир ұақлары ажыраспақшы болды», - десе, сиз бұған хасла исенбеген болар едіңіз.

ҮШ ЯРЫМ АЙ ДАҰАМ ЕТКЕН КЕСЕЛЛИК

Мен бул хызметкерди хұким ете алмадым, себеби сол ұақыядан бир неше жыллар бұрын өзимнің басымнан да соған уқсас бир ұақыя болып өткен еди. Бирақ некеме байланысly емес, ал хызмет бабындағы қулақ салмаушылыққа байланысly еди. Бизлер «Джон Бивер хызметин» шөлкемлестирген ұақтымызда, Жаратқан Ийе бизлерге аттан-анық етип мынадай бұйрық берген еди: «Егер Мениң ерким екенлигин билмесеңіз, онда басқа хеш қандай хызметке қосылмаңлар, хәтте, ол көзіңізге жақсы болып көринсе де!»

Арадан бираз жыллар өтип, бизлерге хызметимизди кеңейтiуге әжайып бир имканият тuiылды. Бирақ Құдай маған да, хаялыма да аттан-анық етип: «Яқ» - деди. Сонлықтан бизлер бул ұсыныстан бас тартыуымыз керек еди. Бирақ бизлерге ұсыныс етип атырған адам изимизден қалмады хәм мен алдана басладым. Себеби оның ұсынысына қулақ түре баслаған едим. Арадан және азмаз ұақыт өткенде, мен өзимнің ақылыма сүйенип, Құдайдың әлле қашан жүрегиме салған сөзин ұмыта басладым. Мен даудырап қалдым хәм жаңа ұсыныс ақылыма тuiырай болып көринди. Хаялым мени тоқтатпақшы болды, бирақ кейин пайдасы жоқ екенин түсинди. Ақыр-соңында, мен ұсынысты қабыл еттим.

Мен қутқарылғанымнан баслап, әжайып ден-саулыққа ийе едим, яғный менде хеш қандай кеселлик жоқ еди (Құдайға шүкир). Мен дым сийрек аұыраман. Егер аұырып қалсам, әдетте, бир-еки күннен кейин тәуір болып кетемен. Ийемиз Ийса атанақта гұналарымызға кеширим менен қосып, бизлерге әжайып ден-саулықты да бергенине исенемен (Ийшая 53:4, 5; Забур 102:2, 3). Бирақ ұсынысты қабыл еткен күнимде, мен аұырып қалдым хәм

мени орап алған хәлсизликтен қутыла алмай қалдым.

Бәри грипптен басланды. Кейинги он жыллықтың ишинде биринши рет кеўлим айныды. Бир нешше күн даўамында кеселлик пенен айқасқанымнан соң, мен вирус жұқтырдым. Бизлер хаялымыз бенен турмыс құрған күнимизди белгилеу ушын қаланың сыртына шыққан едик хәм сол ўақытта мениң ыссылығым 38°C-ға көтерилип, дем алысымызды дерлик бузған еди. Хәпте ақырында мен ыссылық хәм қалтыратпа себепли теңселип турып ўаз еттим. Кейинги хәпте де ыссылығым түспеди хәм кесел халатымда Канадада болып өткен хызметлерге қатнастым. Мен ыссылығым көтерилип тұрған халда ўаз еттим хәм бөлмеме хәр сапар қайтып келгенимде, ендиги хызметке дейин төсегимде дирилдеп жатар едим. Күш-қуўатым қалмаған еди.

Ыссылығым үшінши хәптеде де түспеди. Бизлер не болып атырғанын түсине алмадық. Бундай кеселлик пенен өмиримде бир ретте айқасып көрген жоқ едим. Мен Құдай Сөзин жәриялап, дуўа етер едим хәм гүресер едим, бирақ кеселликтен қутыла алмас едим. Шыпакерге бардым хәм ол маған күшли антибиотиклерди жазып берди. Кейин мен тәўир болдым.

Бирақ ем алып болғанымнан соң бир хәпте өткенде, мен қайтадан қатты аязлап қалдым хәм ол мениң пүткил диңкемди құрытып жиберген еди. Мениң аўхалым аянышлы еди: тамақ аўырыўы, бас аўырыўы хәм басқа да жүдә жағымсыз кеселлик белгилери менен толған едим. Хызметимди кеңейтиўге кирискенимнен соң, бул бир хәпте даўам етти.

Мурнымның ағыўы тоқтағаннан соң, мен шет елге болған сапарларымның биринде дийўалдан қулап түсип, диземди күшли жарақатлап алдым. Жарақатым соншелли дәрежеде күшли болған еди, нәтийжеде, бир нешше хәпте даўамында алдын нагиранлар арбасында, ал кейин аяғым байланған халда ақсаңлап жүриўиме тўўра келди. Кейин қайтадан мени вирус төсекке қулатты. Ыссылығым 39 градусқа шығып кетти хәм хеш нәрсе ыссылығымды түсире алмады. Қайтадан шыпакерге бардым хәм таблеткалар жеп басладым. Енди мен аўырмай бир хәпте де жасай

алмайтуғындай болып көріндим. Бул үш ярым ай даўам етти.

Мен сонша көп кеселликлер менен гүрескен сол үш ярым ай даўамында, хаялым бир күн де аўырған жоқ. Бул кеселликлерден тысқары, менде басқа да көп машқалалар пайда бола баслады. Мен бир қарсыласым менен де гүрес алып барып атырған едим. Ол маған қарағанда абыройлырақ болғаны ушын, оны орнынан қозғалтыу мүмкин еместей еди. Мениң Құдайға биле тура қулақ салмағаным мени нәлет астына ылақтырған еди!

ХАҚЫЙҚЫЙ ТӘҰЕ ЕТИҰ АРҚАЛЫ ТЕЗ АЗАТЛЫҚ АЛЫҰ

Төрт ай өткенде, мен өз гүнамды тән алдым. Соған қарамастан, мойныма жүкленген ўазыйпаларды орынлаўыма тўўра келди. Көп ғана қыйын жағдайларға дус келген едим хәм егер Құдайдан жәрдем келмегенде, олардан шығып кетиўге жол жоқ еди. Бир рет бизлер хаялымыз екеўимиз қол ўсласып дуўа еттик. Мен тәўбе етип, Құдайдан мийрим сорадым хәм бизлер ушын тор болып тұрған сол узақ мүддетли ўазыйпалардан бизлерди қутқарыўын сорандым.

Бир нешше айлар өткеннен соң, мениң басыма түскен барлық нәрселер хәкқында хаялымыз екеўимиз сөйлестик хәм басыма түскен кеселликлердин бәри қулақ салмаўшылық себепли болды деген қарарға келдик. Себеби мен тәўбе етиўден-ақ, бекем ден-саўлығым қайтып келди. Желкемизди басып тұрған басқа машқалаларымыз да шешилип кетти.

Сол ўақытлары маған Яқыптың сөзлери аттан-анық ашылды. Мен бұрын да сол сөзлерди ўазларымда көп келтиретуғын едим: «Шайтанға қарсы турыңлар, сонда ол сизлерден қашып кетеди» (Яқып 4:7). Бұрынлары, маған қарсы хұжимди сезген гезимде, мен дәрхал Құдайдың Сөзи менен қуралланып, қараңғылыққа қарсы жан-тәним менен гүресетуғын едим хәм барқулла бұның нәтижесин көретуғын едим. Бирақ сол ўақытта бәри басқаша болды. Кейин бир рет бул аятты және оқыған гезимде, Яқыптың айтқан сөзлериниң бас бетин айтпай, тек ярымын ғана айтып жүргенимди түсиндим. Толық аят мынадай еди: «Солай етип,

Құдайға бойсыныңлар! Шайтанға қарсы тұрыңдар, сонда ол сизлерден қашып кетеді» (Яқып 4:7).

Бизлер шайтанға қалай қарсы тұра аламыз? Тек Құдайдың хәкимиятына құлақ салыуымыз хәм бағыныуымыз арқалы! Мухаддес Китап аятларын жүзиң көгерип кеткенше келтириуің мүмкин, бірақ егер құлақ салмаушылықта жасасаң, нәтийже көриуіден үмит етпесең де болады.

ӘХМИЙЕТЛИ ТҮСИНДИРМЕ

Илтимас, бир нәрсени түсинип алың: егер адам қыйыншылықтар, кеселликлер хәм машқалалар менен дусласса, онда бұның бәри - құлақ салмаушылықтың себебинен бола бермейди. Құлақ салыушылықта, бірақ қыйыншылықтарда жасап атырған адамлар да көп. Бұған мысал етип Дауытты келтирсек болады. Оның ишинде бир тамшы қозғалаң да жоқ еди. Ол Хүкимдардың ғәзебин келтиретуғындай хеш жаман нәрсе ислеген жоқ еди. Бірақ бәри-бир оның үңгирлерде, шөлистанларда хәм қорқынышлы жерлерде жасауына туұра келди. Ол я үйи, я ўатаны жоқ адамға айланды. Ол дийўанаға ұқсап, барқұлла сергизданлықта жасады. Гейбир адамлар: «Дауыт өзиниң құлақ салмаушылығы себебли бул азаптарға дус келип атыр», - деп оны хуким ететуғын еди. Бірақ сезгир руўхқа ийе адамлар Дауыттың үстинде жаңа патшаның минезин жаратып атырған Құдайдың қолын көрди хәм оның өмириндеги Құдай мийримин сезді. Бул оның көрсеткен даналығынан көринип туратуғын еди.

Құлақ салыушылықта жасап, бірақ қыйыншылықтардан өткен басқа да көп ғана адамлар бар. Ийса, Юсуп, Ҳанна, Даниел, Еремия хәм Аюп - мине, солардың айырымлары. Құлақ салатуғын адамның қыйыншылығы басқа нәтийжелерге әкеледи, сыйқыршылық ғарғысы астында жасайтуғын адамның қыйыншылығы басқа нәтийжелерге әкеледи. Құлақ салатуғын адамның өмиринде руўхый өсиў гүзетиледи. Бұндай адамлар басын дийўалға ұрмайды хәм тек бир жерде айланып жүре бермейди, ал алдыға жылжыйды.

Каинның өмирінде пүткиллей басқаша болды. Оның қулақ салмаушылығы оны ұллы қыйыншылықтарға дұйшар қылды. Ол ашыұланып, тәўбе етиўден бас тартады хәм бул оның пүткил өмирине нәлет алып келди. Қалған пүткил өмирінде ол дийўанаға уқсап, қуўғында жасайды. Оның мақсетсиз хәм үмитсиз адасыўлары - бул келешек әўлад ушын мысал хәм ескертиў.

Бул бөлимди мен мына ескертиў менен жуўмақлайман: кейинги еки баптан ҳақыйқатлықларды қыйып алмаңлар хәм олардан кимдидур ҳүким етиў ушын пайдаланбаңлар. Олардың қыйыншылықлары тек сынақлар болып, бул оларды Құдайдың даңқына алып келиўи мүмкин. Бул баптың мақсети - Құдай ҳәкимиятына қулақ салмаушылықтың қандай ақыбетлерге алып келетуғынын түсиниўиңизге жәрдем бериў. Егер сиз қозғалаң руўхында жүрген болсаңыз, өзиңизди ҳүким етиў ушын, бул ҳақыйқатлықлардан пайдаланың хәм өмир соқпағына қайтың.

ҮШИНШИ БӨЛИМ

ҚУДАЙ ТӘРЕПИНЕН ҚОЙЫЛҒАН ХӘКИМИЯТЛАР

8-БАП

РУЛЬ КИМНИҢ ҚОЛЫНДА ЕКЕНИН ҚУДАЙ БИЛЕ МЕ?

*Егер бизлер Құдайға құлақ салғыш болыўды
үйренсек, онда Құдайдың басқа адамға
берген ҳәкимиятын тән алыў - бизлерге
қыйын болмайды.*

Мине, бизлер Құдайдың туўрыдан-туўры ҳәкимиятына бағыныўдың қаншелли әҳмийетли екенин түсинип жеттик. Енди болса, Құдай бекитип қойған ҳәкимиятларға бағыныўдың қаншелли әҳмийетли екени туўралы сәўбетлесемиз. Кирисиў сыпатында, келиң, Мухаддес Китаптың мына аятларына қарайық (бул аятларды екинши бапта да көрип шыққан едик):

«Хәр бир адам басқарыўшы ҳүкиметке бойсынсын. Өйткени Құдайдан болмаған ҳеш қандай ҳүкимет жоқ. Бар болған ҳүкиметлердиң ҳәммеси де Құдай тәрәпинен орнатылған. Сонлықтан ҳүкиметке қарсы шыққан адам Құдай орнатқан тәртипке қарсы шыққан болады. Бундай адамлар жазаға ушырайды» (Римлилерге 13:1, 2).

Бириншиден, «басқарыўшы ҳүкимет» деген кимлер? Павел бул

жерде мәмлекетти басқаратуғын пұхаралық хәкимият туұралы айтып атыр. Деген менен, бул тек ең жоқарыдағы хұкімет басшыларын ғана билдирмейди, ал ўәкиллик берилген басқа тараўларды да билдиреди. Сонлықтан бул аятларда айтылған хәкимият - бийликке ийе барлық дәрежедеги хәкимиятларды билдиреди.

Жаңа Келисимде усындай ўәкилликке ийе хәкимиятлардың төрт тараўы сөз етиледі: пұхаралық хәкимият, жәмәәт хәкимияты, шаңарақ хәкимияты хәм жәмийетлик хәкимият. Жәмийетлик хәкимиятқа ийе адамлар - бұлар жұмыс бериўшилер, муғаллимлер хәм кәрханаларды басқарыўшылар. Жаңа Келисим хәр бир тараўға өз алдына айрықша нәсиятлар береді, деген менен, көпшилик жағдайларда, бул нәсиятлар хәкимияттың барлық тараўларына тийисли.

Бул аятлардың ең басындағы сөзлерге итибираңызды қаратың: «Хәр бир адам». Демек, хәмме адам. Бұны ядыңызда сақлап қалың. Бул бир усыныс емес, ал буйрық. Жаратқан Ийе кеңес пенен усыныслар берип отырмайды.

Кейнин оқыймыз: «Хәр бир адам басқарыўшы хұкіметке *бойсын-сын*». Грек тилинде «бойсынсын» деген сөз *hupotasso* деген әскерий термин болып, ол «Әскербасының басшылығында жаўынгерлерди әскерий тәртипке жайластырыў» дегенди аңлатады. Пұхаралық тараўда болса, ол «өз ықтыярың менен бағыныў, жуўапкершиликти алыў хәм аўырманлықты көтерий» дегенди билдиреди (Тайердің грек тили сөзлиги). Әпиўайы сөз бенен айтқанда, бул аятта қолланылып тұрған сөз бизлерди хәкимиятқа бағыныўға хәм оларға сөзсиз қулақ салыўға шақырады.

Хәр бир адам басқарыўшы хұкіметке бағыныўы тийис, өйткени оны Жаратқан Ийе орнатып қойыпты. Бийликке ийе хәр бир хәкимият - Құдайдан шығады. Құдайдан болмаған хәкимият жоқ. Бул аятта қолланылып тұрған сөз - грек тилинде *tasso* деген сөз болып, ол «тайынланыў хәм қойылыў» деген мәнисти аңлатады. Ол хеш қандай басқа мәнисти билдирмейди, яғный гәп туўрыдан-туўры тайынланыў хәм қойылыў хаққында болып атыр. Хәр қандай хәкимиятты Құдай тайынлап қояды. Құдай оған

бийлик береді. Сонлықтан егер Оның қойған хәкимиятын хұрмет етпесек ямаса бұл бийликке бағыныұдан бас тартсақ, онда бизлер бұл бийликтің артында тұрған Құдайдың Өзине бағынбаған боламыз. Аұа, бизлер бұны билеміз бе ямаса билмейміз бе, бірақ Құдайдың Өзі орнатып қойған тәртіпке хәм бийликке қарсы шыққан боламыз. Бизлер Жаратқан Ийениң орнатып қойған хәкимиятларына қарсы шықсақ, онда Құдайдың Өзине қарсы шыққан боламыз!

Биз, масийхыйлар, хәкимият адамлары менен ис алып барғанымызда, бизлер адамға емес, ал оның аржағына, яғный оған берілген бийликке қарауымыз керек. Бизлер не ұшын хұкимет ўәкиллесине бағынамыз? Себеби оларға берілген хәкимият хәм бийлик - Құдайдан. Ол адам бизлерге унай ма ямаса унамай ма, лаўазымына ылайықлы ма ямаса ылайықсыз ба, парқы жоқ, бәри-бир бизлер оған хұрмет пенен қатнас жасауымыз керек. Исенийшилер Жаратқан Ийеге қулақ салатуғынын дым көп мәрте жәриялайды, бірақ соның менен бир қатарда, олар Оның орнатып қойған хәкимиятларын менсинбейді. Бундай адамлар азғырылыұда жасап атырған болады!

Егер бизлер Құдайға бағыныұды үйренсек, онда бизлерге басқа адамға берілген Құдайдың хәкимиятын тән алыұ қыйын болмайды. Құдайдың Өзине бағыныұымыз керек пе ямаса Оның қойған адамларына ма? Сол екеуиниң бирин таңлауымыз керек болатуғын жағдайлар алдымыздан шыға ма? Әлбетте, шығады! Бірақ, көп исенийшилердиң ойлағанындай көп шықпайды, негизинде, бундай жағдайларға дым сийрек дус келеміз. Бизлер сондай ўақытта не қылыұымыз керек екени тўўралы келеси баплардың бирейинде толық көрип шығамыз. Машқала соннан ибарат, көп ғана масийхыйлар: «Қулақ салыұ - шәрт емес, ал жеке таңлаұ еркинлиги - хәр бир адам ұшын қағыйда», - деп ойлайды. Бундай келте ойларға әмел қылыұ - бизлерди набыт болыұға алып келиұи мүмкин. Өткен бапларда көргенимиздей, қулақ салмаұшылық жүдә аұыр ақыбетлерге алып келеді. Бұл бизлерди тек Жаратқан Ийениң хұкимине дуўшар қылып қоймай, жаўыз

руұхлардың күшлерине хұжим жасаўға есикти де ашып береді. Егер бизлер Құдайға қулақ салыўшылықта қалып, жарылқаўларға ерисийди қалесек, онда Оның бекитип қойған ҳәкимиятларына бағыныўдан басқа жолымыз жоқ.

ТАС БАЎЫР ХӘМ ҚАТАЛ ХҮКИМДАРЛАР - ҚУДАЙДАН БА?

Солай етип, Мухаддес Китап бизлерге былай дейди: «Бар болған ҳәр қандай ҳәкимият Құдай тәрәпинен қойылған. Бизлер оларға хұрмет пенен қатнас жасаўымыз хәм бағыныўымыз керек». Көбинесе ұсы жерде адамлардың санасында дийўаллар пайда болады. Ең көп тарқалған аргумент мынадай: «Бирақ ашықтан-ашық жаўыз хәм қатал хұкимдарлар бар-ғо. Оларды да Құдай қойған деп қалай тастыйықлай аламыз?» Бул сораўларға жуўап бериў ушын, өткен әсирдин ең адамгершиликсиз хәм ең мийримсиз хұкимдарлары деп тән алынған Гитлер хәм Сталин сыяқлы диктаторларды еслеримизге түсирейик. Мениң ойымша, олардан да жаўызырақ хәм мийримсизирек адамларды енди таўып болмайды деген пикирге хәмме қосылса керек. Тўўры ма?

Енди, келиң, Мысыр хұкимдары фараон туўралы сөйлесейик. Оның анық бул тайпаға киретуғыны гүмансыз. Оның хұкимдарлық еткен жылларында Израил халқы жүдә реҳимсиз езиўшилиқ астында болады. Фараон адамларды қулға айландырды, қорлады, физикалық хәм руўхый жақтан езди, бул да жетпегендей, мың-мыңлаған адамларды суўық қанлық пенен өлтиртти. Ол адам болсын, Құдайдың Өзи болсын, барлығына такаббырлық хәм менменлик пенен қатнас қылды. Фараонға бул ҳәкимиятты ким берген? Оның ҳәкимияты астында Құдайдың халқы қандай ҳалатқа келди? Бул тек тосаттан болған бахытсыз хәдийсе болыўы мүмкин бе?

Мухаддес Китаптың көрсетиўинше, Құдай фараонға Муўса арқалы былай дейди: «Мен сени тири сақладым» (Шығыў 9:16, NIV, King James аўдармасында “Мен сени көтердим” деп аўдарылған. - *Аўдар.есл*). Павел буны Римлилерге жазған хатында және бир мәрте тастыйықлайды: «Сени мәртебели қылдым» (Римлилерге

9:17). Бұл еки аятқа қарап, мынадай жүймақ шығарсақ болады: «Бұл факт исенимли хәм оның талқылануында қәте жоқ. Себеби ол еки адамның гүәлығы менен тастыйықланған» (Юхан 8:17 аятқа қараң). Фараонға патшалық бийлигин берип қойған шайтан емес, ал Құдай екени гүмансыз. Басқаша сөз бенен айтқанда, Құдай фараонға Ибрайымның ұрпақлары үстинен бийлик берип қойған еди. Бұл «Бар болған хұкиметтиң барлығын Құдай қояды» деген анықламаға толық сәйкес келеди.

Енди Израил халқының бұл рехимсиз хұкимдардың хәкимияты астына қалай түсип қалғанын көрип шығайық. Ибрайым жетпис бес жасқа толғанда, Құдай оған көринеди хәм оған: «Егер сен Маған құлақ салсаң, сеннен ұллы халық дөретемен», - дейди. Ибрайым Жаратқан Ийеге бағынады хәм оның бұл құлақ салыушылығы Құдайды ыразы еткенлиги соншелли, енди Ибрайымның ұрпақлары оны «Исенимнің әкеси» деп атайды (Римлилерге 4:11, 12). Ибрайым Өзине құлақ салғаны үшін, Құдай оның менен келисим дүзеди. Сол ўақытта Құдай оған былай дейди: «Мынаны жақсы билип қой: сениң ұрпақларың жат елде келгинди болып жасайды. Олар төрт жүз жыл *құлшылықта* болып, *езиўшилик* көреді» (Жаратылыс 15:13).

Бундай ашылысты қабыл етиў аңсат емес! Мениң төрт ұлым бар хәм егер мениң балаларымды, ақлықтарымды хәм шаўлықтарымды ұсындай қыйыншылықтар күтип турғаны маған ашылғанда, мен қуўанбаған болар едим. Мен буны жигерлендиретұғын ямаса жұбаныш беретұғын пайғамбаршылық деп айтпаған болар едим. Бир ойланып көриң: бұл ўақыя хәзир 2001-жылы болғанда, онда мениң ұрпақтарым 2400-жылға дейин құлшылықта хәм езиўшиликте жасаўы керек болған болар еди! Бундай жағдайда азғырылыўға түсиў де хеш гәп емес. Әлбетте: «*Бұл не өзи? Мен Құдайға құлақ салғаным үшін, маған ұсындай ўәде менен жарылқаў берилип атыр ма?*» - деген ой келген болар еди. Еле де қызығырақ жери - бұл еле Ысақ тўўылмастан бұрын айтылып атырған пайғамбаршылық еди.

БӘЛКИМ, ГӘП ОЛАРДЫҢ МИНЕЗ-ҚУЛҚЫНДА ШЫҒАР?

Гейбир адамлар деп ойлауы мүмкін: «Жаратқан Ийениң Ибрайымға бұндай деп алдын ала айтқанының себеби - Ол алдыннан Ибрайымның ұрпақтарының Өзине қулақ салмайтуғынын билетуғын еди. Әне, сол жаман минез-құлқы үшін олар жаза сыпатында, фараонның езиўшилиги астына түсти. Бирақ негизинде Құдай бұны оларға қәлемеген еди!» Келиң, бұны изертлеп шығып, бұл пикирдің қаншелли дұрыс я қәте екенлигин анықлауға хәрекет қылайық.

Жуўап бериў үшін, алдын бизлер Израил халқының қалайынша фараонның бийлиги астына түсип қалғанлығын анықлап алыўымыз керек. Ибрайымның ұлы Ысақ Құдайдан қорқатуғын адам болып, қулақ салыўшылықта хәм мухаддесликте өмир сүреді. Оның хаялының аты Ребекка болып, олардың Эсаў хәм Яқып деген еки ұлы болады. Эсаў тұңғышы, Яқып кишкенеси болып, олардың минез-құлқы хәм жасаў тәризи бир-бирине уқсамайтуғын болады. Олар еле тўылмастан бұрын, Құдай оларға деген Өзиниң ойын деп ашып береді: «Яқыпты сўйдим, ал Эсаўды жек көрдим» (Римлилерге 9:13).

Яқыптың өмири онша тўўры басланбайды, соған қарамастан, ол кейнинде Пенуелде Құдай менен ушырасады хәм бұл ушырасыў оның өмирин өзгертип жибереді (Жаратылыс 32 бапқа қараң). Ушырасыў оның өмиринде Құдайдың жарылқаў келисимин белгилейді хәм оның аты өзгереді. Оған Израил, яғный «Құдайдың Шахзадасы» деген ат бериледі. Соннан кейин оның өмиринде Құдайға бағысланыў пайда болады. Ол өз хожалығына барлық бутларды жоқ қылыўға хәм Жаратқан Ийениң алдында пәк болып жасаўға буйрық береді. Нәтийжеде, олардың хожалығы әтираптағы қалалардың қасынан өтип баратырғанда, Құдай бұл басқа миллет адамларына күшли қорқыныш жибереді (Жаратылыс 35:5).

Израил он еки ұлдың әкеси болады. Он биринши улының аты Юсуп болып, оны әжағалары жек көретуғын болады. Себеби ол әкесиниң сўйикли перзенти болады. Құдай Юсупқа еки мәрте түс береді. Түслеринде оның ұллы хұкимдар болатуғынын хәм

әжағаларының оған хызмет ететұғынын ашып береді. Бұл түслерді еситкен әжағалары қатты қапа болып, олар Юсуптан құтылыўға тил бириктиреді хәм Юсупты Мысырға құл етип сатып жибереді.

ҚУДАЙ РУЛЬДЕ КИМ ТУРҒАНЫН БИЛЕ МЕ?

Бирақ, хәтте, Мысырда, толық жалғызлықта хәм үмитсизликте болған ўақытларында да, Юсуп Жаратқан Ийеге садық болып қалады. Ол фараонның сақшыларының баслығының үйинде он жылдай садық хызмет етеді. Бирақ оны хожайынының хаялын зорлаўға хәрекет етти деп жала жаўып, зинданға таслайды. Ол жала менен зинданда еки жылдан көбирек ўақыт отырса да, Құдайға исенимде садық болып қалады. Кейин зиндаға фараонның еки жақын хызметкерлери де тасланады хәм Жаратқан Ийе олардың көрген түслерин Юсуп арқалы жорып береді. Юсуптың жорығынанандай, биреўине өлим жазасы бериледи, екиншисин азатлыққа шығарады. Юсуп азатлыққа шыққан ўәзирге: «Азатлыққа шыққаныңнан соң фараонның алдында мениң ушын тәўеллешилик қыл», - деп өтиниш қылады. Бирақ ол азатлыққа шыққан соң, Юсупты ядынан шығарып жибереді. Соған қарамастан, Юсуп Құдайға садық болып қалады.

Бир сапары фараон түс көрип, көрген түси себепли қатты тынышсызланып қалады. Сонда азат болған ўәзири фараонға Юсуп туўралы айтып береді. Сол заматта-ақ, Юсуптың изинен адам жиберип, зинданнан шығарып алады хәм фараонның түсин жорып беріўи ушын, сарайға алдырылады. Юсуп фараонның түсин жорып, жети жыл абаданшылықтан соң, жети жыл даўам ететұғын жүдә қорқынышлы ашлықтың киятырғаныны туўралы ескертеді. Құдай Юсупқа даналық береді хәм ол абаданшылық жыллары не ислеў кереклиги туўралы фараонға кеңес береді. Юсуптың айтқан сөзлери фараонды оғада таң қалдырады хәм ол дәрхал Юсупты пүткил мәмлекеттиң үстинен хұкимдар етип көтереди, яғный тек өзинен кейинги екинши адамға айландырады.

Ал Юсуптың әкеси Израил өз үйинде болып, оның булардан, яғный өз улына не болып атырғанын улыўма хабарсыз болады:

Құдай оған бұл түйралы ашылыс бермейди. Бұл ұақыялардың хәммеси тез арада Ибраһымның барлық ұрпақтарын Мысырға алып келетуғын көпир болады. Ұллы ашлықтың үшінши жылында Израил өз ұлларын нан сатып әкелиұи ұшын Мысырға жибереди. Болмаса, олар ашлықтан набыт болыұға келген еди. Мысыр азық-аўқат сатып алыұ мүмкин болған жалғыз ел болып қалған еди, себеби тек сол жерде ғана Жаратқан Ийениң берген даналығы менен ашлыққа таярланған еди. Құдай Мысыр елин Юсуп арқалы байытады. Құдай бұл елди барлық халықлар арасындағы ең құдиретли хәм ең күшли елге айландырып атырған еди. Құдай буны белгили бир мақсет ұшын ислеп атырған еди.

Израилдың ұллары Мысырға келген ұақтында, оларды Юсуптың алдына алып барады, бирақ олар Юсупты танымайды. Буның таң қалдырарлық жери жоқ. Хеш ким тахтта құлды көремен деп ойламайды-ғо. Бирақ Юсуп оларды дәрхал танийды. Бәлким, ол әжағаларының келиұин күткен шығар, бирақ бұл түйралы ол сыр сақлайды. Ол әжағаларына бийпұл дән берип жибереди, бирақ олардың және қайтып келиұи ұшын, бир реже ойлап табады: әжағаларының биреұин алып қалады. Әжағаларының азық-аўқатлары таўсылғаннан соң, олар қайтып келеди. Бұл рет Израилдың барлық ұллары келеди. Олардың бәри жыйналғанда, Юсуп оларға өзин ашады.

Әжағалары оның Юсуп екенин билгенде, қатты қорқыұға түседи. Себеби Юсуп хұкимдар болып, әжағаларының сатқынлығы ұшын, олардан арқайын өш ала алатуғын еди. Бирақ буның орнына, ол әжағаларын жубатады:

«Юсуп оларға: – Маған жақынырақ келиңлер, – деди. Олар жақынырақ келгенде, Юсуп сөзин былай деп даўам етти: – Мен сизлер Мысырға сатып жиберген туйысқаныңыз Юсуппен!⁵ Мени бұл жерге сатып жибергениңиз ұшын қыйналмаң хәм өзлериңизди айыпламаң. Құдай адамлардың өмирин сақлап қалыұ ұшын, мени сизлерден алдын бұл жерге жиберди. Елде еки жылдан бери ашлық болмақта, және бес жыл

дауамында жер де егилмейди, зүрәәт те жыйналмайды. Құдай жер жүзінде урпақларыңызды сақлап қалыу үшін хәм таң қаларлық жол менен жанларыңызды құтқарыу үшін, мени сизлерден алдын бұл жерге жиберди. *Мени бул жерге сизлер жибергениңиз жоқ, ал Құдай жиберди»* (Жаратылыс 45:4-8, күрсив авторға тийисли).

Бундай жууаптан соң, сиз ҳайран қалып: *«Оның көз-қараслары буншелли дәрежеде өзгерип кеткендей, ол Мысырда соншелли көп ўақыт болды ма?»* - деп сораўыңыз мүмкин. Мүмкин, ол азап шеккен, сатқынлыққа ушыраған хәм жалғызлықта өткизген жылларын умытқан шығар. Сүйиспеншиликке толы Құдай не үшін оны сондай азаплардан алып өтти екен? Израилдың ең садық хәм ең құлақ салғыш улының айыптан-айыпсыз он еки жылдан көбирек ўақыт құллықта, жалғызлықта хәм зинданда болыўына Құдай қалайынша жол қойды екен? Ал Юсуп бұл туўралы не деп ойлады екен? Ол буған Құдайдың жол қойғанына, оннан қалса, буның бәрин Оның Өзи режелестиргенине исенди ме екен?

Еки гүўаның берген гүўалығы ҳақыйқатқа дәлил болып хызмет ететуғыны ядыңызда ма? Арадан көп жыллар өткеннен соң Забур жырларының авторының не жазғанын оқып көрейик:

«Елге [Құдай] ашлық жиберди, Бир тислем нанға зар қылды. Олардың алдынан бир адамды жиберди, Аўа, Юсуп құл болып сатылды. Оның аяқлары шынжырланды, Мойнына бұғаў салынды. Оның айтқанлары орынланғанша, Жаратқан Ийениң сөзи оны сынады» (Забур 104:16-19).

Әне, қалас! Юсуп өзи туўралы алжаспаған екен! Бул аятларды дыққат пенен көрип шығайық. Бириншиден, бұл ашлықты жобаластырған шайтан да, жағдайлар да емес, ал Құдай екен. Екиншиден, Юсуптың айтқанындай, Мысырға оны хожалығынан алдын Құдай жиберген екен. «Құдай жиберди» деген сөзлер нени билдиреди? Бул басқа биреўдиң емес, ал анық Құдайдың жибергенин билдиреди. Юсуптен Құдай бас тартқан жоқ еди,

ал ол Құдайдың Руұхынан сөйледі. Үшіншіден, бұл азап-ақыретлердің барлығы Юсуп үшін сынақ ұақты ямаса тазаланыў ұақты болды. Ақыр-соңында, оның аяқлары шынжырланып, мойнына бұғаў салынып, зинданға тасланады. Ал ол ұақыттағы зинданлар ҳазирги ұақыттағы қамақханалардан анағұрлым қорқынышлырақ еди. Соған қарамастан, Юсуп ең ҳақ ул болып шықты! Бұл бир бахытсыз жағдай да емес, ямаса шайтанның жобасы да емес, ал бұл тек «жақсы адамлар да ҳүкимет тәрәпинен жаман қатнастарға дүўшар болыўы мүмкин» дегенди аңлатып тұр ма? Сиз: «Бундай жағдайлар ҳақыйқаттан да Құдай тәрәпинен жобаластырылған болыўы мүмкин», - деп айтпақшымысыз?

УЛЛЫ ҚУТҚАРЫЛЫҰ

Бұл әҳмийетли сораўларға жуўап берий ұшын, изертлеўлеримизди даўам етемиз. Юсуптың айтқан сөзлерине және бир рет дыққат аўдарың. Құдай Руұхының басқарыўында оның не дегени ядыңызда ма? «Құдай жер жүзинде ұрпақларыңызды сақлап қалыў ұшын ҳәм таң қаларлық жол менен жанларыңызды қутқарыў ұшын (King James аўдармасында “ұллы қутқарылыў ұшын” деп аўдарылған. - *Аўдар.есл*), мени сизлерден алдын бұл жерге жиберди. Мени бұл жерге сизлер жибергениңиз жоқ, ал Құдай жиберди» (Жаратылыс 45:7, 8).

Таң қалдырарлық жол менен қутқарылыў! Уллы қутқарылыў! Демек, Ибрайымның ұрпақлары фараонның ҳәкимияты астына қулақ салмаўшылығы себебли түскен жоқ, ал Құдайдың жобасы бойынша түсти. Буның үстине, Юсуп өлгеннен соң Израилға мийримсизлик пенен қатнас жасайтуғын басқа бир фараонның келетуғынын Құдай алдыннан билер еди (Шығыў 1:8-14 аятларға қараң). Буннан жүдә көп жыллар бурын Жаратқан Ийе Ибрайымға: «Сениң ұрпақларың төрт жыл азап шегеди», - деп айтқан еди. Сонда усыны уллы қутқарылыў деп атаймыз ба?! Олар сондай аўыр езиўшилиқ астына түсти, сонда оны қалай «уллы қутқарылыў» деп айтыўға болады?

Биреўлер деп сораўы мүмкин: «Не ұшын Құдай жети жыл

ашлықтың алдында, Ибрайымның ұрпақларына даналық бермеді? Сонда олар Мысырға барып жүрмей, өзлери-ақ азық-ауқат топлаған болар еді хәм Юсуптың басына да сонша азаптар түспеген болар еді». Себеби әпиұайы: Құдай олардың фараонның хәкимияты астына түскенин қәледі. Ол бұны жобаластырды. Сиз: «Бирақ фараон қатты жауыз болған-ғо? Оны сол дәуірдің Гитлери десең де болады. Ол мың-мыңлаған яхүдийлерді өлтирді хәм Құдай халқының басына ауыр сынақтарды салды», - деуіңіз мүмкін. Ауа, дурыс айтасыз, бирақ бир нәрсени ядымыздан шығармауымыз керек: Құдайды биринши гезекте бизлердің комфортта хәм бұл дүньяның рәхәтінде жасауымыз қызықтырмайды, ал Оның ең үлкен қәлеуі - құтқаруы!

Құдайдың фараонға айтқан дана сөзлерине құлақ түрің:

«Бирақ Өз құдиретимди саған көрсетиу үшін хәм атымды пүткіл дүньяға жайыу үшін, Мен сени тири сақладым» (Шығыу 9:16).

Соған дейин Жаратқан Ийе түүралы билим тек Ибрайымда, Ысақта, Яқыпта хәм олардың ұрпақларында бар еді, ал қалған пүткіл дүнья Ибрайымның, Ысақтың хәм Яқыптың Құдайы түүралы хеш нәрсе билмес еді. Соның үшін, Мұұса фараонның алдына келип, оған Жаратқан Ийениң атынан Израил халқын жиберіуді бұйырғанда, фараон Мұұсаға былай деп жүўап берді: «Мен айтқанын тыңлап, Израил халқын жиберетуғындай, Жаратқан Ийе ким болыпты? Мен Жаратқан Ийени танымайман, израиллылардың кетиуине де рухсат бермеймен» (Шығыу 5:2). Фараон да, пүткіл Мысыр халқы да Құдайды танымайтуғын еді. Бирақ Жаратқан Ийе Өз халқын азат етиу үшін Өз кәраматларын көрсеткенде, барлық нәрсе өзгерді.

Бир нешше апат келгеннен соң, айырым мысырлылар Құдайдың Сөзине құлақ аса баслады. Буршақ жазасынан алдын, бизлер мынадай сөзлерди оқыймыз: «Фараонның хызметкерлери арасында Жаратқан Ийениң айтқан сөзинен қорққанлар құлларын хәм малларын тезлик пенен үйлерине алып келді» (Шығыу 9:20).

Тез арада олар фараонға: «Оларды жиберің. Барып, Құдайы Жаратқан Ийеге сыйынсын», - деп айта баслады (Шығыў 10:7). Хәтте, Мысыр сыйқыршылары да өз патшасына: «Бул исте Құдайдың қолы бар», - деди (Шығыў 8:19).

Енди олардың ЯХЎЕ тўралы қандай да бир билимге ийе болғаны анық еди: «Муўса да Мысырда фараонның хызметкерлериниң хәм халқының алдында мәртебели еди» (Шығыў 11:3). Олар Құдайдың адамы болған Муўсаны терең хўрмет ете баслады, себеби Жаратқан Ийениң ким екени тўралы билимге ийе болған еди.

Кейин Ибрайымның ұрпақларының мысырлылардан талап еткен нәрселерин: гүмис хәм алтын тағыншақларды хәм кийимлерди алғанлығы тўралы оқыймыз (Шығыў 12:35, 36). Хәтте, фараон ақыр-соңында былай дейди: «Бул рет мен айып иследим. Жаратқан Ийе ҳақ, ал мен хәм мениң халқым наҳақпыз» (Шығыў 9:27). Ақыр-соңында, пўткил Мысыр халқының барлығы тири Құдайдың ким екенлигин билетуғын болады.

ПҮТКИЛ ДҮНЬЯ БИЛДИ

ЯХЎЕНИҢ - тири хәм ҳақыйқый Құдай екенлигин тек жалғыз Мысыр ғана емес, ал пўткил дўня билди. Бул билим Құдайдың ислеген ұллы кәраматларының тўўрыдан-тўўры нәтийжеси еди; Құдай сол кәраматлары арқалы пўткил дўнядағы ең күшли мәмлекетти жеңилиске ушыратқан еди. Құдай бул елге Юсуп арқалы даналық берди, сонлықтан ол ең қўдиретли елге айланды. Булардың барлығы, ақыр-соңында, оларды қўлларына айландырған израиллылар арқалы жеңилиске ушыратыў ушын болған еди. Егер де қўллар бир жарлы хәм хәлсиз мәмлекетти ямаса кишкене бир әпиўайы елди жеңсе, бул пўткил дўняның дыққатын өзине онша тартпаған болар еди. Ал олардың дўнядағы ең қўдиретли мәмлекетти жеңип, азатлыққа шыққаны - пўткил дўняның дыққатын өзине қатты тартқан еди. Құдайдың ис-хәрекетлери пўткил дўняны силкитип жиберген еди. Арадан нешше жыллар өтсе де, Израил халқы шөлистанда жүргенинде,

дүнья халықтары Оннан қорқып, Израилдың алдында қалтырап қалатуғын еді.

Нәтижелери, хәтте, кейинги әулад ұақтында да анық көзге түсіп тұратуғын еді. Мұұсаның орынбасары Нун ұлы Ешуа еки жансызды Ерихо қаласына жибереді. Ол жерде құдиретли халық жасайтуғын еді. Жансызларды бузық хаял Рахаб күтип алып, оларға былай дейді:

«Жаратқан Ийениң бул елди сизлерге бергенин билемен. Бизлерди сизлер себепли қорқыныш бийледі. Елде жасайтуғын *хәр бир адамның* руұхы түсіп жүр. Өйткени сизлер Мысырдан шыққаныңызда, Жаратқан Ийениң Қамыс теңизин алдыңызда қалай құрғатып таслағанын, Иордан дәрьясының арғы жағындағы аморлардың еки патшасы Сихон менен Огқа сизлер нелер ислегениңизди, оларды қалайынша пүткиллей қырып таслағаныңызды еситкен едик. Буларды еситкенимизде, руұхымыз түсіп кетти. Сизлерден қорққанымыздан, хеш кимде хал-дәрман қалмады. *Себеби сизлердиң Құдайыңыз Жаратқан Ийе – жоқарыдағы аспанда да, төмендеги жер жүзинде де Құдай*» (Ешуа 2:9-11, курсив авторға тийисли).

Рахаб Жаратқан Ийени хақықый Құдай деп жариялайды хәм сол елде жасайтуғын «хәр бир адамның» руұхы түсіп кеткенлигин айтады. Жаратқан Ийениң аты пүткил дүньяға белгили болған еді!

Бул билим - тек Оның ұллыланыуы ұшын ғана емес, ал қутқарылуы ұшын да керек болған еді. Басқа миллетке тийисли болған бузық хаял Рахаб хәм оның пүткил шаңарағы қутқарылған ұақытта, ұллы қутқарылуыдың дәслепки мийўелери көрине баслаған еді. Оннан да әхмийетлирек және бир нәрсе бар: Рахаб - Қутқарыушы Ийса Масийхтың шежиресине түсіп, Даўыт патшаның кемпир апасы болады. Егер де Жаратқан Ийе фараонды жеңилиске ушыратып, Өзиниң атын ұллыламағанда, булар жүз бермеген болар еді.

Хәтте, Израил халқының Мысырдан шығып кеткенине жүзлеген жыллар өтип кеткен болса да, халықтар арасында Израилдың Құдайынан қорқыу болғанына гүялықтар бар. Израилға бий хәм қазы болған Элийдің дәуірінде, Құдайдың аты хәм Оның фараонға не ислегени және еске алынады.

Израил филист халқы менен урысады хәм урыстың биринши күнінде-ақ үлкен жоғалтыуларға ұшырайды. Ертеңине израиллылар урыс майданына Келисим Сандығын әкеледі хәм бәри сол жерге жыйналады. «Жаратқан Ийениң Келисим сандығы ордаға әкелінгенде, пүткіл израиллылардың қатты бақырысқан дауысларынан жер ләрзеге келді» (1-Патшалықтар 4:5). Филистлер олардың бақырысқан дауыстарын еситип, бир-биринен: «Бұл не болды екен?» - деп сорай баслайды. Кейин олар израиллылардың урыс майданына Жаратқан Ийениң Келисим Сандығын әкелгенин түсінеди. Сол ұақытта олар өзлерин қәйтип тутқанына қараңлар:

«Олар Жаратқан Ийениң сандығының ордаға әкелінгенин билгенде, қорқып кетип былай деди: «Олардың құдайлары [ивритше - *Элохим*] ордаға келипти. Құрып қалдық! Бұрын хеш қашан бундай нәрсе болып көрмеген еді. Құрып қалдық! Бұл күшли құдайлардың [ивритше - *Элохим*] қолынан бизлерди ким қутқарады? Олар шөлде мысырлыларды түрли бәлелерге ұшыратқан құдайлар-ға [ивритше - *Элохим*]» (1-Патшалықтар 4:7, 8).

Бұл жерде Құдайдың аты *Элохим* деген еврейше сөз бенен берілген. Ески Келисимде бизлер сыйынатуғын Жаратқан Ийениң атын ұсы ат пенен атаған хәм бұл ат дерлик еки мыңдай ұшырасады. Жаратылыс Китабының тек биринши бабының өзінде бұл ат отыз еки мәрте қолланылған болып, ол бизлердің Құдайымызды хәм Жаратыушымызды билдиреди. Бұл ұақыялардың болып кеткенине бир нешше жүз жыллар болып кеткенине қарамастан, филист әскерлериниң Израилдың Құдайы тууралы еситкенде, үлкен қорқынышқа түскенин оқыймыз.

Олар Оған хызмет етпесе де, хақыйқый хәм тири Қудайдың Ким екенлигинен хабары болған.

ҚУДАЙДЫҢ ДАНАЛЫҒЫНЫҢ ТЕРЕҢЛИГИ

Залым фараон хәкимиятқа келгенде, Қудайдың режеси бузылып кеткен жоқ: «Өйткени Қудайдан болмаған хеш қандай хүкімет жоқ. Бар болған хүкіметлердің хәммеси де Қудай тәрeпинен орнатылған» (Римлилерге 13:1). Қайсы дәуірде болмасын, ызыамлы түрде хәкимиятқа келген хәр бир жетекши, ол жақсы болсын, я жаман болсын, Қудай тәрeпинен қойылған болады. Оған гез келкен роль берилмейди, ал хәр қашан алдыннан белгиленген айрықша роль бериледи.

Енди сиз: «Сталин ямаса Гитлерге уқсаған жетекшилер қандай жақсы нәрсе әкелийи мүмкин?» - деп сорауыңыз мүмкин. Бул сорауға жууап берий ушын, мен елши Павелдің жазған сөзлерин келтиремен:

«Солай етип, Қудай қәлеген адамына мийрим-шәпәәтин береди хәм қәлеген адамын тас бауыр қылады... О, Қудайдың байлығы, даналығы хәм билими қандай терең! Оның шешимлерине хеш кимнің ақылы жетпейди, жолларын да хеш ким изертлеп шыға алмайды! Ийемиздің ой-пикирлерин ким биле алады? Ким Оған мәсләхәтши болған?» (Римлилерге 9:18; 11:33, 34).

Қудай бизлердің түсинигимиз жетпейтуғын нәрселерди де қылыуға қәдир. Гейде бизлер Оның ислеп атырған нәрселерин түсинбесек те қабыл етиуимиз керек, себеби Ол Өзиниң ислеп атырған нәрселериниң негизги мәнисин бизлерге бираз кейинлеу ашып береди.

Павел және Оның даналығын деп сүүретлейди: «Бирақ, хәй адам, Қудайға қарсылық көрсететуғындай, сен кимсең? Дөретилген нәрсе өзин дөрөткенге: «Мени неге бундай қылып дөрөттиң?» – дей ме?» (Римлилерге 9:20). Павелдің: «Хәй адам,

сен кимсең?» - деген сөзине құлақ түрің. Басқаша сөз бенен айтқанда, бизлерде Құдайды сауал-жууаптан өткізетуғындай хәкимият бар ма өзі?

Құдай бизлерге фараонды не ушын тахтқа отырғызғанын әлле қашан ашып көрсетти. Ол бизлерге мысал көрсетти хәм бизлердің Оның даналығына хәм мийримине исенип үйренгенимизди қәледі. Деген менен, хәр бир жетекшиге байланысly Құдай бундай етип бизлерге ашып бере бермейди. Ал Оның қәлеуі - бул бизлердің Оның даналығына хәм мийримине толық исенгенимиз.

Құдай Өзинің шексиз даналығы менен бәрін жобаластырады хәм қыйыншылықты хеш қашан құрыдан-құры жибермейди. Азат қылыу мақсетінде, Ол қыйыншылықлардан да пайдаланыуы мүмкін, хәтте, бизлер буны қандай да бир ўақыт хеш көре алмай тұрған болсақ та. Бирақ мәңгилик келгенде, бизлер барлығын түсинип аламыз. Қыйыншылықлар бизлердің мәңгиликтеги тәғдиримизге хеш қандай зыян тийгизбейди. Құдай жүдә меҳрибан болғаны ушын, буған хасла жол қоймайды. Сен деп сораўың мүмкін: «Бирақ напәк хұкимдарлар адамлардың басына не деген апатларды әкелди-ғо?» Бул хәқыйқат, бирақ тек бул дүньядағы өмирінде. Құдай болса, адамның руўхый өмирин физикалық өмиринен жоқары қояды. Абылдың өлиминің хеш қандай мәниси жоқтай болып көринеди, бирақ ол да мәниске ийе, өйткени оның қаны елеге дейин сөйлеп тұр. «Абыл өлген болса да, оның исеним менен ислеген иси еле үлги болып келмекте» (Еврейлерге 11:4). Жаўыз хұкимдарлар инквизиция дәўирінде, және де, оннан алдын хәм кейин болған қуўдалаўлар ўақтында, мыңлаған масийхыйларды өлимге хұким етти, бирақ, соған қарамастан, олардың қанлары бийкарға төгилмеди. Олардың қанлары елеге дейин сөйлеп тұр.

Жетекшилерге кишипейиллигимиз, құлақ салыўымыз хәм дуўаларымыз арқалы тәсир етиўге бизлерде имканият бар. Құдайдың халқы кишипейил болып, дуўа етсе хәм жаман жолларынан бас тартса, онда Құдай буны еситеди хәм жерди шыпалайды. Бийлер китабында сүүретленген хәқ хұкимдарлардың тайынланыўы буған

жақсы мысал бола алады. Жаңа Келисим деп жәриялайды: «Ең алды менен исениўшилерге мынаны үйретиўиңди өтиниш етемен: олар Құдай алдында хәмме адамлар ушын сорап, дуўа етип, жалбарынып, миннетдаршылық билдирсин. Патшалар хәм басшылар ушын да дуўа етсин. Сонда бизлер Құдайдың жолы менен ҳадал жасап, парахат хәм тыныш өмир сүремиз. Бул ис жақсы болып, Құтқарыўшымыз Құдайға унайды» (1-Тимофей 2:1-3).

Бизлердиң дуўаларымыз хәзирги хұкиметимиздиң басшыларына тәсир етеди, хәтте, олардың сайланыўына да хәм қойылыўына да тәсир ете алады. Деген менен, бул жерде де Құдайдың бизлер билмейтуғын ерки болыўы мүмкин. Дәслепки исениўшилер жәмәетиниң елшилери менен мухаддеслери көп мәрте қопал хәм жаўыз хұкимдарларға дус келип, қуўғынларға ушыраған. Олар гүналары ямаса дуўа етпегени себепли азаптарға дус келмеген. Оннан қалса, бул хұкимдарлар Құдайдың құтқарыў жобасына қатнасқан хәм өзлерине тапсырылған рольди атқарған.

ХИРОД АГРИППА I

Сондай хұкимдарлардың бири болған Хирод Агриппа I хаққында көрип шығайық. Ийса туўылмастан бұрын да, Оның хызмет еткен ўақытларында да хәм Ол қайта тирилгеннен соң да, Палестинадағы бир қанша Рим хұкимдарлары Хирод деп аталған. Хирод Агриппа I хәкимият басына Ийса қайта тирилгеннен соң, яғный эрамыздың 37-жылы келеди. Ол өзиниң өткир ақылы хәм аярлығы менен хәкимият басына шыққан еди. Ол жақсы болжай алатуғын адам болған. Сонлықтан хәкимият басына текшеме-текше көтериле алыўы ушын, ол қолынан келген хәмме нәрселерден пайдаланған. Ол өзиниң биринши ири сиясий хәрекетин Рим императоры Калигула өлтирилгеннен соң әмелге асырады, яғный Клавдийге тахтқа отырыўға жәрдем береді. Клавдий оның ақыллы сиясатын бақалап, Агриппаны өз лаўазымында қалдырып ғана қоймай, оның қол астына Яхудия хәм Самария аймақларын да қосып береді. Соның ушын, ол тап атасы Уллы Хирод дәўиринде болғаны сыяқлы, жүдә үлкен

патшалықтың хұкимдарына айланады.

Хирод Агриппа I хұкимет басында ұақтында, яхүдийлик дини хәм масийхыйлар сектасы ортасындағы гүресте бир тәрепке болысыұға мәжбүр болады. Хеш екиленип отырмастан, ол масийхыйлардың жаұыз қуұдалаұшысы ролин өз мойнына алады. Бизлер Елшилердің ислери китабында жазылған мынадай сөзлерди оқыймыз: «Сол ұақытта патша Хирод [Агриппа I] исениұшилер жәмәетиниң гейбир адамларын қуұдалаұ ушын тутқынға алды. Ол Юханның туұысқаны Яқыпты қылыш пенен өлтиртти. Буның яхүдий басшыларына жаққанын көрип, изинен Петрди де ұслатпақшы болды» (Елшилер 12:1-3). Хәким исениұшилерге жаұызларша қатнас қылды, себеби бул оның сиясий мәплерине хызмет етип, оны яхүдийлердің арасында атақлы қылған еди. Ол Ийсаның ең жақын шәкиртлериниң бири болған Яқыпты өлтирди, кейин ол Петрди де өлтирмекши болды.

Бизлер мынадай сораұ бериұимиз керек: «Агриппаға хәкимият берген ким?» Егер Құдай буған жол қоймағанда, сиясаттағы барлық хийлелерине қарамастан, ол хәкимият басына келе алмаған болар еди.

Агриппаның қолынан азап шеккен Петр исениұшилерге былай деп жазады: «Құдайдан қорқыңлар, патшаны сыйлаңлар» (1-Петр 2:17). Не?! Яқыпты өлтирген патшаны сыйлаұ керек пе? Не ушын Құдай жүдә көп балалары жасап атырған жердің үстинен сондай жаұыз хұкимдардың хәким болыұына жол қояды хәм кейин: «Патшаны сыйлаңлар», - дейди? Бул сораұға жуұапты Мұхаддес Китаптан табыұымызға болады: «Солай етип, Петр қамаққа алынды. Бирақ исениұшилер жәмәәти ол ушын Құдайға бар жигери менен дуұа етти» (Елшилер 12:5). Нәтийжеде, Құдай Өз периштесин жибереди хәм периште таң қалдырарлық жол менен Петрди қамақханадан азат етип, қәўипсиз жерге алып келеди. Ол жерде масийхыйлар дуұа етип атырған еди. Егер де исениұшилер патшаны хұрмет етпей, Құдайдың хұкимет басшыларына бойсыныұ туұралы берген буйрығына қарсы қозғалаң көтергенде, онда Құдайдың кәраматларын көре алмаған болар еди.

Исенийшілер жәмәәти дуға еткени хәм қулақ салғаны ушын, Петрди өлтирий туғралы Агриппаның дүзген жобаларын Құдай бузып таслады. Бул ўақыядан кейин исенийшілердің исеними айтарлықтай беккемленди. Фараонның қолынан қутқарғаны сыяқлы, бул жерде де Құдай Өзиниң азат етиўши қүдиретин көрсеткен еди. Мухаддес Китаптағы бул ўақыядан кейин бизлер оғада уллы гүўалыққа дусласамыз: «Құдайдың Сөзи жайылып, исенийшілердің саны арта берди» (Елшилер 12:24).

Мухаддеслердің ўзиликсиз дуғалары хәм олардың ҳүкимет басшыларына қулақ салыўшылығы ўақыялардың раўажланыў барысына оғада күшли тәсир еткен еди. Соннан кейин бизлер Хирод Агриппа I туғралы мынадай ўақыяның болғанын оқыймыз: «Белгиленген күнде патшалық липасларын кийген Хирод тахтына отырды да, халыққа сөз сөйледі. Сонда халық: «Бул адамның даўысы емес, қүдайдың даўысы», – деп бақырысты. Сол ўақытта-ақ Ийемиздің бир периштеси Хиродты урып жиберди. Себеби ол Құдайға бериў керек болған даңқты өзи алған еди. Сонда оның денесин қүртлар кемирип, ол жан тапсырды» (Елшилер 12:21-23).

Хүким келди, бирақ бул Құдайдың халқының қылышы емес, ал Оның Өзиниң қылышы еди. Тез арада бизлер ҳүкимдарлардың ўстинен тек Құдай ғана ҳүким шығара алатуғынын билип аламыз. Ал бизлерге болса, ҳәкимият басында отырған адамлар ушын дуға етиўге, оларды сыйлаўға хәм оларға бойсыныўға буйрық берилген. Егер ҳүким шығарыў керек болған жағдайда, Құдай бизлерге: «Бар ҳүкимди Маған исенип тапсырың», - дейди.

Бул бапта жазылған нәрселер - ҳақыйқат, хәтте, булар сизиң жәмәәтиңиздің тәлимине хәм көз қарасына қайшы келсе де. Келиң, Құдайдың даналығын ашық жүрек пенен қабыл етейик. Есиңизде тутың: Ол - бизлерге қарсы тәрепте емес, ал бизлер тәрепте.

ПАТШАНЫ СЫЙЛАҢ

*Бизлер хәкимият үәкиллерин сыйлаўды,
хүрмет етиўди, оларға иззет хәм
бойсыныўшылық пенен қатнас жасаўды,
сондай-ақ, өз ўазыйпаларымызды орынлаўды
да үйренимиўимиз керек.*

Соңғы бапта қысқаша еске алынған Елши Павелдің күшли шақырығы, әсиресе, бизлердің күнлеримизде дыққат пенен үйренилип шығыўға мүтәж. Басқа аятты көзден өткізбесимизден алдын, келиң, оның қайсы контекстте қолланғанына итибар берейик: «Сүйикли туўысқанларым, бул дүньяда жат жерли хәм қонақ болған сизлерге жалбарынаман, жаныңызға хәр қашан қарсы тұратуғын денениң жаман қәлеўлеринен қашыңлар. Исенбейтуғынлар арасында ҳадал өмир сүриңлер. Олар сизлерди жаманлық ислеўшилер, деп айыпласа да, жақсы ислериңизди көрип, Құдай келетуғын күни Оны алғыслайды» (1-Петр 2:11, 12). Хәкимиятқа бойсыныў - бул ол айтып атырған ҳадал өмир сүриў екенин билип алдық. Бул жерде айтылып атырған саўаш - хәкимиятқа бойсынғысы келмейтуғын қозғалаңлы қәлеў менен қулақ салыўшылық ортасындағы урысдур. Соған қарамастан, бизлер көбинесе басқаша деп ойлап, бойсынбаўшылық қәлеўин «дос» деп, ал қулақ салыўшылықты - «душпан» деп қабыл етемиз.

Бұл пикир - хақыйқаттан дым ұзақ пикир.

Петрдің сөзлерін де ядымыздан шығармауымыз керек. Ол: «Егер бизлер, хәтте, құлақ салыўшылықта жасасақ та, бизлерди “жаманлық ислеўшилер” деп хўким етиўи мүмкин». Мен гейбир адамлардың: «Буның не пайдасы бар? Мен бойсынып атырман, бирақ ислемеген затымды меннен көрип, бәри-бир мени айыплай береді» - деп айтқанларын көп мәрте еситкенмен. Бирақ бизлер Жаратқан Ийеге құлақ салып атырғанымызды хәм сыйлықты да Оннан алатуғынымызды ұмытпауымыз керек. Мұхаддес Китап бұл хақыйқатты әжайып етип түсиндирип береді:

«Хәй құллар [айлық алатуғын жұмысшылар, жәмәәт ағзалары, пухаралар х.т.б], дүньядағы хожайынларыңыздың [жұмыс бериўшилердің, жәмәәт жетекшилериниң, хәкимият органларының х.т.б] сөзин Масийхтың сөзин тыңлағандай, терең хұрмет, қорқыў хәм пәк жүрек пенен тыңлаңлар. Буны адамларға жақсы көрингиси келетуғынлар сыяқлы, көзабаға ислеменлер. Құдайдың қәлеўин Масийхтың құллары сыпатында шын жүректен орынлаңлар. Адамларға емес, ал Ийемизге хызмет етип атырғандай, инта менен хызмет етиңлер. Өйткени құл болсын, азат адам болсын, хәр бир адамның ислеген жақсылығының Ийемизден қайтатуғынын билесизлер» (Эфесилерге 6:5-8).

Петрдің сөзлерине және бир рет нәзер қаратамыз: «Ийемиз Ийса ушын, адамлар орнатқан хәр қандай хәкимшиликке бойсыныңлар. Жоқары бийликке ийе патшаға хәм жаманлық ислеўшилерди жазалаў, жақсылық ислеўшилерди хошаметлеў ушын патша тәрәпинен жиберилген хәкимлерге бойсыныңлар» (1-Петр 2:13, 14). Мұхаддес Руўх бизлерди Петр хәм Павел арқалы бәрше хәкимиятларға бойсыныўға шақырады. Есиңизде болсын, ол айтып атырған патша - масийхыйларды реҳимсиз қуўғын қылған тас баўыр хўкимдар еди. Елши Павел сыяқлы, Петр де бизлерди қандай да бир басшының өзін емес, ал оған Құдай

тәрәпинен берилип қойылған хәкимиятты тән алыўға шақырады. Егер де ол патша Ҳирод Агриппа I үстінде тұрған Құдайдың хәкимиятын түсинбегенде хәм тән алмағанда, онда ол хеш қашан оған бойсынбаған болар еди. Егер Құдайдың хәкимиятын билмесең, онда Оның хәкимият берип қойған адамларына бойсыныў қыйын болады. Бизлер хақыйқый хәкимиятты көрмегенимизше, қанша бойсыныўға урынсақ та, бәри-бир сонша қыйын бола береді.

Петр бизлерди бул тўралы ескертти, себеби ол қулақ салмаўшылықтың негизинде Масийхқа қарсы тұрыўшының хәм масийхыйлардың душпанларының ислериниң жүриўине хызмет ететуғынын билген еди, бул күш «Құдайға ямаса адамлар «құдай» деп сыйынатұғын хәр бир нәрсеге қарсы шығып, өзін хәммеден жоқары қояды» (2-Салоникалыларға 2:4); ол тири хәм хақыйқый Құдайдың жолларына да, ұсыллырана да, жұмыс ислеў методларына да хәм буйрықларына да қарсы шығады. Биз, исениўшилер, өзлеримизге мынадай сораў берип көриўимиз керек: «Бизлер ыызамсызлық хәрекетлерине жәрдем берип атырмыз ба, ямаса қарсыласып атырмыз ба?» Егер жәрдем берип атырған болсақ, онда бизлер шайтанның қозғалаң тийкарлары бойынша хәрекет етип атырған боламыз, ал улыўма Құдайдың емес.

Петр даўам етип, былай дейди: «Исениўши тўўысқанларыңызды сүйиңлер. Құдайдан қорқыңлар, патшаны сыйлаңлар» (1-Петр 2:17). Петр бизлерди хәкимиятқа тек бойсыныўға шақырып қоймай, ал оған хұрмет пенен қатнас жасаўға да шақырады. Грек тилинде «сыйлаў» деген сөз *тимао* деген сөз болып, ол «хұрмет етиў, қәдирлеў, сыйлаў, терең хұрмет қылыў» деген мәнислерди билдиреди. Ийса: «Мен Әкемди хұрмет қыламан» (Юхан 8:49), - деген ўақтында, ұсы сөзди қолланған еди. Вебстер сөзлиги (1828-жылы шыққан) «сыйлаў» сөзине мынадай анықламаларды береді: «хұрмет етиў, сыйлаў, сыйласық хәм бойсыныўшылық пенен қатнас жасаў, сондай-ақ, өз ўазыйпаларыңды орынлаў». Және бир еслетемен: Петр айтып атырған патша исениўшилерди қуўдалаған! Петр: «Адам

сыпатында, оның өзін сыйлаң», - демейди, ал: «Оның үстіндегі Құдайдың беріп қойған хәкимиятын құрмет етің», - деп үйретеді.

ЖАҒЫМСЫЗ ИНТЕРВЬЮ

Жақында мени Құрама Штатлардың құбласында жайласқан үлкен қалалардың бирінде бир атақлы масийхий радиостанциясында интервью беріуге шақырды. Сәўбет мениң кітаптарымның биреуі хақында болды. Он минуттан соң реклама үшін сәўбетимизди бөліп таслады. Мен студияда отырып, беріліп атырған дағазаны тыңладым. Бұл ўақытта мениң микрофоным өширилген еді.

Күтілмегенде, мениң дыққатым хаўа-райын айтып атырған адамға қаратылды. Бир адам мың-мыңлаған адамларға қарата былай деп сөйлеп атырған еді: «Арқада жайласқан штатлардың бирине жүдә күшли суўық түсті. Суўықтан, хәтте, губернатордың еринлери музлап қалды». Кейин ол губернатордың атын айтып, сөзін даўам етті: «Губернатордың еринлери соншелли дәрежеде музлап қалған, ол енди, әдеттегидей, келиспей қалған сөзлерін айта алмай қалды». Мен хайран қалып, құлақтарыма исенгим келмеді. Басымнан мынадай ой шықпай қалды: *«Хаў, бұл масийхийлардың радиосы емес пе? Булай болыўы мүмкин емес!»* Кейин мен: *«Егер бұл ырастан да масийхийша радио болса, онда шамасы, бұл хаўа-райын исениўши емес адамлар жаздырған болса керек»*, - деп ойладым. Тәнепис таўсыламан дегенше, мен еситкен сөзлеримнен өзиме келе алмадым.

Эфир басланып, басқарыўшы маған қандай да бир сораў берди хәм мен не ислесек те, хәр бир исимизде Құдайдың жүрегине ийе болыўдың қаншелли әхмийетли екени хақында айта баслады. Жуўап беріп атырғанымда, тәнеписте еситкен сөзлерім ойларымнан шықпай қалды. Кейин мен: «Айтпақшы, буған жақсы мысал ретінде, бир нешше минут алдын реклама блогінде еситкен сөзлерімди келтирсем болады», - дедім. Мен басқарыўшыдан: «Бұл масийхийлардың радиосы ма?» - деп сорадым. Ол: «Аўа», - деп жуўап берди.

«Онда, шамасы, мениң еситкен сөзлерім бир дүнъяйий дереклерден алынған болса керек. Себеби бир минут сөйлеген

адамның сөзлерінде Құдайдың жүрегі жоқ еди».

Ол: «Не хаққында айтып атырсыз?» - деп сорады. Мен «Еринлери музлап қалған губернатордың адресине айтылған сөзлер хаққында», - деп жүап бердим. Басқарыўшы ашыўланған даўыста: «Мен оны айтқан едим», - деди.

Мен: «Мухаддес Китап бизлерге Құдайдан қорқыўға хәм патшалар менен хәкимият басындағы адамларды сыйлаўға буйрық берип қойыпты», - дедим.

Ол даўысын еле де қаттырақ етип: «Дурыс, бирақ бұл тек хәзил еди», - деди. Мен дәрхал оған былай дедим: «Бирақ Құдайдың бизлерге сыйлаўды буйрық берип қойған адамларының үстинен емес. Елши Павел: *“Өз халқыңның басшысына жаман сөз айтпа”* - деген» (Елшилер 23:5).

Ол интервьюды жобаластырғанымыздан ертерек жуўмақлады хәм ақырында: «Енди Джон екеўимиздиң көз-қарасларымыз бирдей емес», - деди.

Мен өзимди жүдә қолайсыз сездим. Ақыры, бұл хәкимият басшысына деген хұрмет хәм сыйласық белгиси еди ме? Дурыс, бәлким, сол губернатор хәр дайым хұрметке ылайықлы ислерди ислеп жүрмеген шығар, бирақ ол губернатор лаўазымындағы адам еди, соның ушын, масийхыйлар сыпатында, бизлер оның хәкимиятын хұрмет етиўимиз керек. Бұл хұрметсиз хәзил қанша исениўшиге тәсир еткен екен? Солай екен, хәзир жәмийетимиздиң көп ғана ағзаларына хұрметимизди жоғалтқанымызға хайран қалмасақ та болады.

Жүдә реҳимсиз күүдалаўларды басынан кеширген дәслепки жәмәат исениўшилериниң хәкимиятқа қарым-қатнасы буннан улыўма парық қылатуғын болған. Олар хәкимиятты хұрмет еткен. Егер бизлер жаман сөйлеп, өзлеримизди ылайықсыз тутсақ, онда бүгинги күнде көбейип атырған нызамсызлық хәкимиятын өзлеримиз-ақ күшейтеміз. Бирақ Мухаддес Китап бизлерге былай дейди: «Аўа, нызамсызлықтың сырлы күшлери әлле қашан хәрекет етпекте. Бирақ усы күшти услап турыўшы алынбағанша, ол өз исин даўам ете береді» (2-Салоникалыларға 2:7). Бундай хұрметсиз ислер Мухад-

дес Руұхтың ұслап тұрыұшы күшине қарсы хәрекет қылады. Бұл - шайтанның жолы!

ҚУДАЙДАН ҚОРҚЫҰ - ХҰРМЕТТИ ПАЙДА ЕТЕДИ

Петрдің жазған сөзлерине қайтамыз: «Құдайдан қорқыңдар, патшаны сыйлаңдар». Құдайдан қорқатуғын адамлар кимлер? Олар - өз өмірлерінде ұллы Құдайды хәмме нәрседен де жоқары қоятуғын адамлар. Олар Құдайдың хәмме нәрсени жұтып жиберетуғын құдиретли бийлигине дус келген хәм оның менен биригип кеткен. Олар Құдайдың хұрмет ететуғын нәрселерин хұрмет етеди хәм Оның жек көретуғын нәрселерин жек көреді. Олардың өмірлерінде қалеген бийликке деген пәк қорқыныш хәм хұрмет терең орын алған, себеби Құдай Өз бийлигин адамларға исенип тапсырып қойыпты.

Бизлер хәкимиятты хұрмет етиўди тоқтатқан ўақтымызда, Жаратқан Ийеден қорқыў руўхының жоқлығы анық көрине баслайды. Ийшая пайғамбардың Мессия туўралы айтқан сөзлерин есиңизге түсириң: «Жаратқан Ийениң Руўхы: Даналық хәм ақыл-парасат руўхы, Мәсләхәт хәм күш-құдирет руўхы, Жаратқан Ийени билиў хәм *Оннан қорқыў руўхы*, Оның үстинде болар. Ол *Жаратқан Ийеден қорқыўдан ләззет алар*. Ол көзи көргенине қарап, хұким қылмас, Құлағы еситкенине қарап, шешим қабылламас» (Ийшая 11:2, 3, курсив авторға тийисли).

Ийса Жаратқан Ийениң қорқынышына толы еди. Сонлықтан Ол әтирапындағы болып атырған нәрселерди көзи менен көргенине ямаса құлағы менен еситкенине қарап хұким қылмады. Радиостанциядағы сол басқарыўшы өзиниң ис-хәрекеті арқалы Құдайдың қойған хәкимиятына байланыслы Құдайдан қорқыўға ийе емес екенлигин көрсеткен еди. Бәлким, губернатордың гейбир ислери ылайықсыз болған шығар хәм радио басқарыўшы көрген хәм еситкен нәрселерине қарап, оған хұким шығарды. Егер тек көрген хәм еситкен нәрселеримизге қарап хұким шығаратуғын болғанымызда, онда басқарыўшы нағыз “хәқыйқатты” айтқан болар еди. Бирақ егер ол барлық нәрсеге Құдайдан қорқыў арқалы

қарағанда, онда ең әйеле ол губернатордың үстінде тұрған Құдайдың хәкимиятын көрген болар еди. Хүкімет басшыларының адресине жаман сөзлериди айтыў - бул Құдайдың адамына жараспайтуғын қылық.

Яқыя Шомылдырыўшыға хұкимдар Хиродтың нахақ ислери менен дусласыўға тўўра келеди, бирақ оның патшаға деген қатнасы радио басқарыўшысының қатнасынан пүткиллей парық қылатуғын еди. Бириншиден, Яқыя Хиродқа былай дейди: «Оны [өз тўысқаныңның хаялын] хаял қылып алыўың нызамға тўўры келмейди» (Матта 14:4). Ол тек Хиродтың ислеген гүнасы хаққында айтты, ал бул гүнаны ислеген Хиродтың өзин кемситпеди. Екиншиден, ол Хиродқа Құдай пайғамбарының бийлигинде тұрып сөйледі. Үшиншиден, Яқыя Шомылдырыўшы патшаның адресине кемситип-масқаралаўшы хәзиллерди жоллаған жоқ.

Мухаддес Китапта хақ адамның хәкимият басында тұрған адамлардың үстинен күлгени хаққында тек бир мәрте ғана айтылған: Гәп Илияс пайғамбар хаққында кетип атыр (3-Патшалықлар 18:27). Ол Баалдың жалған пайғамбарлары менен олардың сыйынатуғын құдайларының үстинен күледі. Ол адамлардың да бийлиги бар еди, бирақ хақыйқый емес, ал соқта бийлик еди. Олар Израил халқының көп ғана адамларын қараңғылық хәкимияты астына алып кирген еди. Олардың хәкимияты Құдайдан емес еди. Олар хұрметке хәм бойсыныўға ылайықлы емес адамлар еди.

Оккульт шөлкемлерин басқарыўшы адамларға бағыныўға болмайды. Соған қарамастан, оларға ұлыўма көзге илмеўшилик пенен қараўға да болмайды, себеби, «Хәтте, бас периште Михаил де Муўсаның денеси хаққында шайтан менен тартысқанда, оны ғарғап хұким етиўге батылы бармай, тек: «Құдайдың Өзи саған сазайыңды берсин», – деген еди. Бирақ бул адамлар [жәмәәттеги қозғалаңшылар] өзлери түсинбейтуғын нәрселерди мазақ етип, санасыз хайўанлар сыяқлы тек тәбийғый сезим бойынша жасағанлықтан набыт болады» (Яхұда 1:9, 10). Илияс пайғамбар Баалдың пайғамбарларының үстинен күлгенде, оны Құдайдың

Руұхы басқарып тұрған еди. Егер бизлер жеңилтеклик қылып, хәкимиятқа ийе адамлардың үстинен мазақ етип күлсек (хәтте, олардың хәкимияты қараңғылықтан шығып тұрған болса да), онда бизлер жүдә ақмақларша ис тутып атырған болармыз.

Енди Құдайдың қойған хақыһқый хәкимиятына қайтамыз. Мениң айтқым келип атырған нәрсе мынаў: егер хәкимиятқа Құдайдан қорқыўға толы көзлер бенен қарамасақ, онда бул хәкимиятты хұрмет те ете алмаймыз, оған бойсына да алмаймыз. Мухаддес Китаптың не дейтуғынына қулақ салың: «Солай етип, Құдай Өз жолы менен жүретуғын адамларды қыйыншылықлардан қалай қутқарыўды хәм нахақ адамларды хүким шығарылатуғын қыямет-қайым күнине дейин қалай сақлап, жазалаўды биледи. Әсиресе өзиниң гүнакар тәбиятының бузық қәлеўлерине берилип, Құдайдың бийлигин менсинбейтуғын нахақ адамлардың тәғдири усылай болады. Сол сыяқлы, уятсыз хәм өжет адамлар болған жалған устазлар ұллылыққа ийе болғанларға тил тийгизиўден қорқпайды» (2-Петр 2:9-10). Петр де, Яхуда да исениўшилер туўралы айтқан (Яхуда 1:12; 2-Петр 2:13-15). Бул хақыһқатлық бизлердиң көзлеримизди ашыўы керек.

«Бул kitapтың мазмұнын қабыл етиў гейбиреўлерге қыйынға түседи, себеби бизлер Құдай Патшалығына демократиялық көз-қарас пенен қараўға үйренип кеткенбиз», - деп kitapтың басында ескерткен едим. Соның ушын да, бизлерге «Ой-пикирлериңизди хәм руўхыңызды жаңалаң» деген бұйрық берилген (Эфеслилерге 4:23 аятқа қараң). Егер де радиостанцияда болған ўақыяға ўқсас ўақыялар басқа хеш жерде тәкирарланбағанда едим, бәлким, мен оны айтпаған да болар едим, бирақ, тилекке қарсы, бүгин бундай пикирлер Жәмәәтте кең тарқалған. Билл Клинтонның президентлик басқарыўы ўақтында мен усындай жуўмаққа келдим.

МИНУСҚА МИНУСТЫ ҚОССАҚ, ПЛЮС БОЛМАЙДЫ

1992-жылы Клинтон президент болып сайланғанда, мен үш күн даўамында депрессияға түсип қалдым, бирақ кейин Құдай маған бир нәрсени ашып берди. Құдай маған хеш ким Оның

еркисиз хәкимият басына келе алмайтуғынын хәм «рульде» тұрған адамлардың хәммесин Өзи қоятуғынын анық көрсетти. Бул маған ашылған заматта-ақ, мен ең әўеле адамның жеке өмирине емес, ал оның мойнына жүкленген хәкимиятқа қарайтуғын болдым. Сол ўақытта-ақ, жүрегимде бул жетекшиге деген хәқыйқый сүйиспеншиликти сездим хәм оның өмирине азатлық келип, оның хәқыйқатлықта өмир сүриўин қатты қәлеп басладым.

Яқыя Шомылдырыўшының жүрегінде де Хиродқа деген усындай сезим болғанына исенимим кәмил. Бәлким, Яқыя оған қатты айтқан шығар, бирақ, исенимим кәмил, ол бул гүнакар хүкимдарға Қудайдың жүреги менен қатнас қылған. Соның ушын Еремия пайғамбар айырым адамлардың адресине қатты сөзлерди айтып атырып жылайды. Айырым адамлар бар, олар сөйлегенде, оларды диндарлық нийетлер ямаса жек көриўшиликке толы жүрек басқарып турады. Бирақ және сондай адамлар да бар, олар сөйлегенде, оларды жаны ашыўшылыққа толы жүрек басқарып турады хәм олар шын жүреги менен Жаратқан Ийеден келген дүзетиўши сөзлерди жәриялайды.

Биреўлер өз «хәқлығына» сүйенип, басқаларды критикалайды. Бундай адамларға Қудайдың ғәзеби келеди. Көп жәмәәтлерде исениўшилердің президентимизге хұрметсизлик пенен қатнас жасағанына бир нешше мәрте гүўа болғанман. Сөзимди даўам етпесимнен бурын, бир нәрсени анықлық киргизейин: мен ҳеш қашан Клинтонға даўыс бермегенмен хәм оның пүткил елге әшкара болған ылайықсыз ис-хәрекети мени қапа қылды.

1992-жылы мен елимиздің көп жерлеринде ўаз айтыў имканиятына ийе болдым хәм сонда исениўшилер маған көп мәрте бир жүдә консерватив адамның қатнасыўындағы телекөрсетиўди тамаша қылыўымды мәсләхәт етти. Айтыўларынша, ол либераль жетекшилеримиз, әсиресе, президентимиз хәм оның хаялы хәққында көп нәрселерди айтатуғын екен. Бир нешше қалаларда маған оның алып баратуғын дәстүрин тамаша қылыўымды мәсләхәт етти. Әдетте, маған: «Сен оны бир тыңлап көриўиң керек. Оның Вашингтонда болып атырған ўақыялар туўралы айтып атырған сөзлери туўры

мөлжерге барып тийіп атыр», - деп айтатуғын еди. Оларға исенип: *«Оның не айтып атырғанларын қалай болмасын көріуім керек»*, - деп ойлады. Мен аз телевизор көремен, сонлықтан оның көрсетиуін көремен дегенімше, дерлік тоғыз ай өтіп кетипти.

Бұл Калифорнияда жүз берди. Хызметтен соң мен мийманхандағы бөлмеме қайтып келип, телевизорды қойдым хәм сол адамның көрсетиуіне ақыр-соңында дус келдим. Ол көриниси айтарлықтай қызық еди, оның костюмын қандай да бир сүүретлеп болмайтұғын реңдеги галстук безеп тұрған еди. Ол президент Клинтон туұралы айта баслады. Мен: *«Бұл қәдимги хәмме айтып жүрген атақлы адам-ғо»*, - деп қуўанып кеттим. Оның айтатуғын сөзлерин тыңлау ұшын, экранның алдына жақсылап отырып алдым.

Жигирма минут даўамында ол президентти масқара қылып, оны хеш кимге шығарып таслады. Оның хәзиллери қызық, сөзлери тапқырлыққа толы еди, бирақ бастан-ақ, мен өзимди қолайсыз сезип, кеўлим айнып баслады. Мен: *«Неге оның сөзлери маған жаман тәсир етип атыр? Оның айтып атырған нәрселериниң бәри хақыйқат-ғо. Ол президентимиздиң либераль пикирлерин әжайып етип сүүретлеп берди»*, - деп ойлана басладым. Кейин мен Құдайға: *«Жаратқан Ийем, не ұшын жүрегимде бундай жағымсыз түйғы пайда болды?»* - дедим.

Мұхаддес Рүўх дәрхал жүўап берди: *«Өз халқыңның басшысы туұралы жаман сөз айтпа»* (Елшилер 23:5). Сол заматта-ақ, ядыма Мұхаддес Китаптан және бир аят келди: *«Ең алды менен исениўшилерге мынаны үйретиўиңди өтиниш етемен: олар Құдай алдында хәмме адамлар ушын сорап, дуўа етип, жалбарынып, миннетдаршылық билдирсин. Патшалар хәм басшылар ушын да дуўа етсин. Сонда бизлер Құдайдың жолы менен қадал жасап, парахат хәм тыныш өмир сүремиз. Бұл ис жақсы болып, Қутқарыўшымыз Құдайға унайды»* (1-Тимофей 2:1-3). Мени тап бир тонна гербиш пенен үрғандай болды. Құдай бизлерге патшалар хәм басшыларды хұрмет етиўге, олар ушын дуўа етип, тәўеллешилик қылыўға хәм миннетдаршылық билдириўге буйрық берип қойыпты. Және де, Ол бизлерге оларға қарсы жаман сөзлерди

айтпаўға буйрық берген. Ол бизлерге олардың үстинен күлмеўге, оларды критикаламаўға, оларға қарсы қозғалаң көтермеўге хәм олардың адресине масқаралаўшы ҳәзиллерди жолламаўға буйрық берип қойыпты. Бәлким, комментатор көбинесе ҳақ гәплерди айтып атырған шығар, бирақ минусты минусқа қоссақ, плюс шықпайды-ғо, яғный, надурис нәрсеге надурис нәрсени қоссақ, ол дурис нәрсеге айланбайды-ғо. Аўа, еки натуўры нәрсе қосылып, биргеликте бир туўры нәрсени пайда етпейди! Мен жүдә қапа болдым, бирақ комментатордың сөзлерине емес, ал жүдә көп исениўшилердин оны толық қабыл етиўшилиқ пенен көрип атырғанына. Ал комментатордың өзине келетуғын болсақ, мен оны өзин басқаша етип тутып билмейтуғын адам сыпатында көрдим. Бир нәрсе маған түсиниксиз еди - масийхыйлар қалайынша оның сөзлерин жәриялап жүрипти? Сондай қылып «патшаны сыйлаў» керек пе? Құдай исениўши масийхыйларға не ислеўимиз кереклигин айтып қойыпты: дуўа етиңлер, тәўеллешилиқ қылыңлар хәм миннетдаршылық билдириңлер. Павел тек ызамсызлық ислейтуғын адамларды ғана өлимге ылайықлы демейди, «ал ұсындай ислерди ислеўшилерди қоллап-қуўатлайтуғын» адамларды да өлимге ылайықлы дейди (Римлилерге 1:32).

БИЗЛЕР ҚАЙСЫ НЫЗАМ БОЙЫНША ЖАСАП АТЫРМИЗ?

Мен сол мийманханадағы бөлмемде болған ўақыя туўралы пүткил мәмлекет бойлап ўаз айта басладым. Көп адамлар ашылыс алып, тәўбе етти, ал басқалары маған қарсы ғәзеппенди. Олар өз дәлиллерин келтирип, сол комментатордың ҳүкимет тәрепинен бизлерге берилип қойылған дурис өмир тәризин хәм сөз еркинлигин қорғап атырғанлығын тастыйықлады. Бул дурис, бирақ бизлерде бундай ҳүрметсиз ис-хәрекетлерден жоқары туратуғын Құдайдың буйрықлары бар-ғо. Бизлер сонда Құдай Патшалығының ызамлары бойынша емес, ал демократиялық нормалар бойынша жасап атырмыз ба? Яғный, бизлердин елимизде алкоголь ишимликлерин ишиўге рұхсат берип қойғаны ұшын, исениўшилер де арақ-шарап ишиўи керек пе?

Бизлерде жоқарғы нызам бар. Исенийши емес бир римли адам Жаңа Келисим жәмәетиниң ең дәслепки масийхыйлары туўралы деп жазған: «Олар күнлерин жерде өткизип атыр, бирақ олар Аспанның пұхаралары. Олар жазылған нызамларға бойсынады, бирақ сол ўақыттың өзінде, олар бул нызамлардан жоқары туратуғын өмир сүреди» (*Диогнетке хат*, 5-бап).

Хүким етиў сөзлерин тыңлаўдан не пайда таўамыз? Оннан қандай жемиске ерисемиз? Ыақытларымызды бундай көрсетиўлерди көрийге хәм инсаний гәплерди жайыўға емес, ал ел басшылырымыз ушын тәўеллешилик қылыўға бағышласақ, бизлер көбирек жемислерге ериспеймиз бе? Ақыры, Қудай бизлерге егер қулақ салыўшылықта өмир сүрсек, буның мынадай жемиси бар екенин жазып қойған жоқ па: «Сонда бизлер Қудайдың жолы менен ҳадал жасап, парахат хәм тыныш өмир сүремиз?»

Мен президент Клинтон менен ушырасып, оған: «Айыпсыз балаларды өлтирийди нызамластырған ҳәр қандай басшы - Қудайдың ҳүкимине ушырайды хәм дозақта жанады», - деп айтқан бир хызметкерди танийман. Шомылдырыўшы Яқыя Хиродқа қандай қатнас қылған болса, бул адам да өзин тап сондай етип тутқан еди. Ол президентке ҳақ ғәзептиң хәм еле туўылмаған балаларға деген хәм президенттиң өзине деген ҳақыйқый сүйиспеншиликтиң басқарыўында мүрәжәт еткен еди. Ол президенттиң бийлигин ҳүрмет еткен ҳалда, оған ҳақыйқатлықты айтқан еди. Бундай адам ҳәкимият басында отырған жетекшиниң үстинен мазақлап-күлиўге ҳеш қашан жол қоймаған болар еди. Бизлер ҳәкимиятқа ийе адамлардың үстинен мазақлап-күлетуғын теле я радио басқарыўшыларын тыңлаған ўақытларымызда, бизлер Қудайдың жүрегин жоғалтып аламыз. Қулақларымыз бенен еситетуғын ҳүрметсизлик руўхындағы жаман сөзлер - ҳеш қашан мәңгилик жемис бермейди.

БИЙЛИКТИ ХҮРМЕТ ЕТЕТУҒЫН ЖҮРЕК

Бизлер ҳәкимиятқа деген ҳүрметти өз-өзлеримизге сиңдирийимиз керек. Өйткени бизлер Жаратқан Ийениң хызметкерлерин ҳүрмет етемиз. Павел деп жазады:

«Себеби басшылардан жақсылық ислеушілер емес, ал жаманлық ислеушілер қорқады. Басшылардан қорқпауды қалейсең бе? Онда жақсылық исле. Сонда сен басшының мақтауына ери-сесең. *Басшы* – сениң пайдаң үшін мийнет ететұғын *Құдайдың хызметшиси*. Бирақ, егер сен жаманлық ислеуші болсаң, қорқ! Өйткени ол қылышты бийкарға көтерип жүрген жоқ. Ол Құдайдың хызметшиси болып, жаманлық ислеушіни Құдайдың ғәзеби менен жазалайды. Сонлықтан тек Құдайдың ғәзебинен қорққанлықтан емес, ал хұжданың бойынша да бойсыныуың тийис. Сизлердің салық төлеуіңіздің себеби де ұсы. Себеби салық жыйнауға бийлиги бар адамлар да өз иси менен бәрқулла бәнт болып, Құдайға хызмет етеди. Солай етип, хәр кимге тийис-лисин бериңлер: салық жыйнаушыға – салық, бажы жыйнаушыға – бажы бериңлер хәм қорқыуға ылайық адамнан қорқып, хұр-метке ылайық адамға хұрмет көрсетиңлер» (Римлилерге 13:3-7).

Демек, хәкимият басында тұрған адамларды Мухаддес Китап «Құдай хызметшилери» деп атайды. Сонлықтан олар ылайықлы түрдегі хұрметке хәм сыйлауға минәсип. Мен хәр қашан бир полиция хызметкерин, я бир от өшириушіни, я хәкимди, я бир жоқары кеңес ағзасын, я губернаторды, я штатымыздың ызама шығарыушы органының бир ағзасын, я судьяны, я конгрессменди, я болмаса, хәкимият басқарыуындағы қандай да бир адамды көрип қалсам, жоқарыдағы аяттағы сөзлер жүрегимде жарқ етеди. Мен қандай да бир қалалық, районлық ямаса мәмлекетлик басқарыу органларының бир имаратына кирсем, ишимди қандай бир хұрмет сезимлери толтыра баслайды. Себеби ол жерлерде Құдайдың хызметшилери мийнет етип хәм олар Құдайдың халқына хызмет етип атыр.

Тезликти асырғаным үшін, бир неше мәрте полиция хызметкерлери мени тоқтатып, маған жәрийма салды. Мен жәрийма жазылған талонды алып, хәр сапары полиция хызметкерине былай деп айтаман: «Сэр, мен қәте қылдым. Мен хәзир сизге қаламызға ислеп атырған мийнетиңіз хәм хызметиңіз үшін рахмет айтпақшыман. Илтимас, қағыйданы бұзғаным үшін мени кеширің». Олардың түрлеринің қалай өзгерип кеткенин

көрсеңіз еди. Бир офицер улыўма басқа адамға айланып кетти. Алдын ол қатал еди, бирақ кейин оған деген мениң хұрметимди көрип, ол жумсарып қалды. Хәтте, мен оннан буны сорамасам да, ол жәрийма талонын қайтарып алмақшыдай болып көринди.

Мениң бир шопан достым бар. Ол сол «масийхыйлар» радиосы хұрметсизлик көрсеткен губернатордың басшылық ететуғын штатында жасайды. Оның берген гүялығына бир қулақ түриң. Ол өзиниң қаласы ушын дуўа етип атырып, Құдайдан: «Қаламыздағы жағдайды қалай өзгертсек болады?» - деп сорайды. Сол ўақытта оның жәмәетиндеги адамлар саны онша көп емес еди. Құдай оның жүрегине қалалық пухаралық хәкимиятты хұрмет етиў кереклигин салады. Бир нешше рет дуўа еткеннен соң, ол не ислеў кереклигин биледи. Ол жәмәетиндеги жетекшилер менен бирге қаласындағы ең баслы мүтәжликлерди анықлаўға кириседи. Олар қаласындағы от өшириўшилер бөлиминде арнаўлы маскарлар жоқ екенлигин анықлайды. Бул маскарлардың жәрдемінде, олар түтинге толған жайлардың ишинен адамларды алып шыға алады екен. Бирақ сол жылға бюджет дүзилгенде, бул маскарларға пул ажыратылмапты. Олардың хәр қайсысының баҳасы шама менен жигирма бес мың доллар турады екен. Бирақ шопан достымның жәмәәти кишкене болғанлықтан, олар ушын бул ақша дым көп еди.

Ол өз көриниси туўралы жәмәәтиниң ағзалары менен бөлисе-ди хәм олар маска ушын қурбанлық жыйнай баслайды. Қызығы, бул машқаланы шешетуғын дәрежеде пул жыйналады. Солай етип, олардың жәмәәти жыйналған пуллардың чегин қала хәкимиятына саўға етеди. Сонда не болғаны туўралы шопан достым мениң менен бөли-сип: «Джон, бұның қалалық хәкимиятқа қалай тәсир еткенин көрге-ниңде, таң қалған болар едиң. Олар қандай да бир жәмәәттің бундай қайырхомлық хәрекетин қылғанына исене алмады. Олар хұкиметке таўсылмайтұғын мүтәжликлерин шағым етип келе беретұғын адам-ларға үйренисип кеткен еди, бирақ хұкиметке ықтыярлы түрде қайыр-хомлық қылыў - бул олар ушын фантастика болды!» - деди.

Бул қайырхомлық хәрекетинен кейин олардың жәмәәти бурқасынлап өсе баслады. Олар жәмәәтине жаңа имарат қурғанда, ашылыў мәресимине қала хәкимиятынан көп басшылыр

келип қатнасады. Олардың гейбирейлері сол жәмәәттің ағзаларына айланады. Енди бұл шопанның жемиси менен сол радиостанциясының жемисин бир салыстырып көриңлер.

Көп ғана исениўшилер төлейлері тийис болған салықларға шағым етип, наразышылықтарын билдиреди. Мен, хәтте, салық төлейден қашып қутылыў жолларын ойлап тапқан адамларды жәмәәтлерде ушыратып тураман. Олар: «Бұл бизлердің конституцион хуқықымыз», - дейди. Мен олар менен тартысып: «Құдайдың сизлерге айтып қойған сөзи - сизлердің конституцион хуқықларыңыздан жоқары турады. Ал Құдай салық төлейимиз тийис екенин айтады», - деймен. Кейин мен ол адамларға былай деймен: «Сизлер машиналарда жүретуғын жоллар ушын ким төлейди? Сизлерди қорғайтуғын полиция хызметкерлериниң, от өшириўшилердің хәм нызам шығарыўшылардың жумыслары ушын ким төлейди?» Мен бухгалтерлерден көп мәрте исениўшилердің салықларды төлейден қашатуғыны хәм алдап гейбир салықларды төлемей қалатуғыны туўралы еситтим. Буған жүрегим қатты қыйналады. Мен өзимниң бухгалтерлериме: «Бухгалтерия ислерин еки түрли етип хасла жазбаң, өтирик сөйлейди қәлемеймен!» - деп айтып қойыппан. Салықларды төлей - бұл хукимет неге ылайықлы болса, соны оған бериў имканияты. Егер бизлер бериўди шешсек, онда бизлерди талан-тараж қылыў мүмкин емес! Биз, исениўшилер, бұл хақыйқатлықты қашан түсинип жетеди екенбиз?

Егер жәмәәт буны ислесе, онда бизлер халқымызға хәм пүткил дүньяға ең үлкен гүўалықты көрсетемиз. Бизлер хәкимиятқа ийе адамларды хұрмет етиўди үйрениўимиз керек: яғный, оларды сыйлаўды, хұрмет пенен қатнас жасаўды, бойсыныўды, сондай-ақ, өз ўазыйпаларымызды орынлаўды. Буларды қылсақ, бизлер Аспандағы Әкемизди хұрмет етип атырған боламыз. Бизлер патшаны хұрмет еткен ўақтымызда, Құдайдан қорқатуғынымызды көрсетемиз.

ХӘКИМИЯТТЫҢ БАРЛЫҚ ТАРАҰЛАРЫ УШЫН БИРДЕЙ

Өткен бапта жазғанымдай, патшаны хұрмет қылыў хаққындағы буйрық хәр қандай пухаралық хәкимиятқа туўрыдан-туўры

байланысly. Бул буйрық хәкимиятқа ийе басқа тараўларға да тийисли. Төмендеги аятағы хұрмет туўралы сөзлерге итибар қаратың. Құдай шаңарақ туўралы былай дейди: «Ата-анаңды хұрметле» (Эфеслилерге 6:2). Ол мынадай буйрықты да береди: «Хаял да күйеўин хұрмет етсин» (Эфеслилерге 5:33). Пухаралық хәкимиятқа байланысly мынадай буйрық береди: «Құдайдың атына хәм тәлийматына тил тиймеў ушын, құллық мойынтырығы астында болғанлардың хәммеси өз хожайынларын толық хұрметке ылайықлы деп санасын» (1-Тимофей 6:1). Ал жәмәатке байланысly бизлерге мынадай буйрық береди: «Жәмәатти жақсы басқаратуғын ақсақаллар, әсиресе, Құдайдың сөзин жәриялап хәм үйретип, мийнет етип атырғанлар еки есе хұрметке ылайықлы болсын» (1-Тимофей 5:17).

Жаслар хызметине шопанлық қылған ўақытларымда, мен жаслардың өз ата-аналары туўралы хұрметсизлик пенен айтып атырғанларына көп мәрте гүўа болғанман. Мен оларда хұрмет былай тұрсын, кишкене сыйласық белгисин де көрмедим. Егер ата-аналары бул туўралы олар менен шұғылланбаса, мен дәрхал бундай жағдайларға араласыўға урынатўғын едим. Егер де олар хұрметсизлик көрсетиўи арқалы ең әўеле өз-өзлерине зыян жеткизип атырғанын түсингенде ме еди, олар өмирлеринде хеш қашан бундай иске қол ұрмаған болар еди. Құдай былай дейди: «“Ата-анасына хұрметсизлик қылған нәлетий болсын!” Пүткил халық: “Аўмийин!” – деп айтсын» (Назамлардың қайталаныўы 27:16). Ата-анасы туўралы жаман сөзлерди айтқан адамның басына нәлет жаўады. Бул нәлет туўралы алдынғы бапларда айтқан едик.

Басқа тәрептен, өз ата-аналарын хұрмет ететўғын адамларға Құдай уллы жарылқаўларды беретўғынын ўәде етеди: «“Ата-анаңды хұрметле”, – бул ўәде менен бирге берилген баслы буйрық. Сол ўәде болса мынадай: “Сонда сен берекет табасаң хәм жердеги өмириң ұзақ болады”» (Эфеслилерге 6:2, 3).

Ата-анасын хұрмет ететўғын балаларға Құдай әжайып еки ўәде береди. Биринши ўәде: «Сен берекет табасаң». Ал өз ата-анасын хұрмет етпейтўғын адам бундай берекетли өмирге үмит етпесе де болады, себеби ол нәлет астында болады. (Сәл кейинирек мен өзимнің жеке гүўалығым менен бөлисемен).

Екинши ўаде: «Жердеги өмириң узақ болады». Ата-аналарымызды ҳурмет етиў қандай жарылқаўларға есик ашады! Сиз қарсылық билдирип: *«Тоқтап турың, мен ата-аналарын ҳурмет етсе де, жаслай өлип кеткен балаларды билемен»*, - деўиң мүмкин. Мен соны аттан-анық билемен, Қудай Сөзинде буны ўаде менен бирге қосып берилген ең биринши буйрық деп қойыпты. Бизлер Жаратқан Ийениң ўаделерин этирапымызда көрген нәрселеримиздиң бийкар етиўине жол қоя алмаймыз. Бир нәрсени түсинип алың: Аспандағы Әкемиз Өзине тийисли болғанларға оларды қорқыныштан толық азат етиўге ўаде береді. Мине, Оның сөзлери: «Сен әдалатлық пенен негиз құрасаң, Езилиўден аўлақ боласаң, қорқпассаң. Қәўип-қәтерден жырақ боласаң, ол саған жақынламас» (Ийшая 54:14). Бирақ айырым қымбатлы масийхыйлар қорқынышта жасап атыр. Егер ўаделер автомат түрде орынлана беретўын болса, онда не ушын жүдә көп адамлар бундай машқала ишинде жасап атыр? Жүўап мынадай: Қудайдың ўаделери дуўалар арқалы келеди хәм исенимниң күшли гүреслери арқалы қолға киргизиледи.

Буған Ибрайымның улы Ысақ жақсы мысал бола алады. Қудай Ибрайымға Ысақ туўралы мынадай ўаде береді: «Мен оның менен хәм оның ұрпақлары менен мәңгилик келисимимди дүземен» (Жаратылыс 17:19). Қараң, Ысақ үйленгеннен соң оның жалғыз хаялы Ребекканың құрсағына бала питпейтуғыны мәлим болады, соған қарамастан, Қудай ұсындай деп Өз ўадесин жәриялап атыр! Мәселени еле де қыйынластыратуғын нәрсе: бул - Ребекканы хаяллыққа Ысақтың өзи емес, ал Мухаддес Руўхтың таңлап көрсеткени еди. Бәлким, сиз: «Сонда Қудай Ысаққа перзент көтере алмайтуғын хаялды Өзи таңлап алып берди ме?» - деп сорарсыз. Аўа! Қудайдың ўадеси автомат түрде өз-өзинен орынланбайды, ал көп күш салыўлар арқалы келеди. Мине, Мухаддес Китаптың не дейтуғыны: «Ысақ хаялы ушын Жаратқан Ийеге дуўа етти, өйткени хаялы перзентсиз еди. Жаратқан Ийе Ысақтың дуўасына жүўап берди хәм Ребекка хәмиледар болды» (Жаратылыс 25:21).

Ысақ Қудайдың ўадесин алыў ушын, гүресийине хәм Жаратқан Ийеге жалбарыныўына туўра келди. Ол Қудайдың еркине сай дуўа

етти хәм жууап алды. Мұхаддес Китап бизлерди жигерлендирип, былай дейди: «Бизлерде Оған деген мынадай батыллық бар: Құдайдың еркіне сай не сорасақ та, Ол бизлерди еситеди. Егер не сорасақ та, Оның еситетуғынын билетуғын болсақ, Оннан сорағанларымызды алатуғынымызды да билемиз» (1-Юхан 5:14, 15). Құдай Өзинің еркінің не екенін келісімде анық баянлайды. Егер бизлерде Оның үәдеси бар болса, онда Оның еркі бойынша дууа ете алатуғынымызды билемиз.

Егер өз ата-аналарыңызды құрмет етесеңіз, онда сиз дууа етип, келісімдегі Құдайдың екі үәдесін де ісінім менен сорасаңыз болады. Сол арқалы сиз ұзақ, берекетлі хәм жеміслерге бай өмір сүре аласыз. Өз ісініміңіздің тийкарын басқалардың өмірі үстине құрмаң, ал Құдайдың келісімінің үстине қурың.

Бәлкім, сиз ұсы ұақытқа дейін ата-анаңды құрмет етпеген шығарсыз хәм сол себепті хәзір біраз қәуетерге түсіп атырған болыуыңыз мүмкін. Онда сиз тәубе етіуіңіз керек. Дууа етип Құдайдың алдына келиң хәм кейін ата-анаңыздың алдына барып, олардан кеширім сораң. Оларды құрмет етип баслаң хәм өміріңізге Құдайдың үәделері келетуғынына ісенің.

Бұл нызам үстимізде тұрған хәмме адам: баслықларымыз бенен, бизлерге жұмыс беріушілер менен хәм мұғаллимлериміз бенен қарым-қатнасымызға да тийісін. Егер оларды құрмет етсек, онда бизлер берекет табамыз хәм Жаратқан Ійеден сыйлық аламыз. Павел жұмысшыларға былай дейді: «Ійемізден сыйлық ретінде мийрас алатуғыныңызды билип, не іслесеңіз де адамлар үшын емес, ал Ійеміз үшын іслеп атырғандай болып, шын жүректен іслеңдер. Өйткени сизлер Ійеміз Масийхқа хызмет етип атырсызлар» (Колосалыларға 3:23-25).

Келесі бапта бизлер жәмәәтте Құдай хызметкерлерін қабыл етип, оларға ылайықлы құрмет көрсеткен ұақтымызда, бизлерді қандай жарылқаулар күтіп тұрғаны тууралы сөйлесеміз. Және де, бизлер Құдайдың бизлерге жиберген адамларының хәкімиятын тән алмаған ұақтымызда, нелерді жоғалтатуғынымызды да көріп шығамыз.

ЕКИ ЕСЕ ҲҮРМЕТ

Құдай бизлерге керек болған нәрсени, бизлер ушын улыўма жағымлы болмаған түрде, бир неше мәрте жибереди.

«С олай етип, ҳәр кимге тийислисин бериңлер» (Римлилерге 13:7). Құдай бизлерге: «Ҳәкимиятқа ҳүрмет пенен қатнас жасаң», - дейди. Бул бапта бизлер Құдайдың бизлерге не ушын бундай деп буйыратуғынының ең баслы себеплериниң бирин көрип шығамыз. Ең баслы себеби: буннан тек ғана ҳәкимият пайда көрмейди, ал бириншиден, өзлеримиз жарылқанамыз; бул бизлерге пайда әкеледи. Ең қызығы, Құдай Сөзиндеги бул буйрыққа әмел қылыў өзлеримизге жарылқаў әкеледи. Буған мысалды бизлер биринши Патшалықлар китабынан табамыз.

ҚОРЛАНЫҰ - ЖАРЫЛҚАҰҒА АЙЛАНЫП КЕТТИ

Израилды бийлер басқарып тұрған дәўирде бала көтере алмай жүрген бир ҳаял жасайтуғын еди. Оның аты Ханна, ал күйеўиниң аты Элқана еди. Элқананың Пенинна деген екинши ҳаялы да бар еди. Ханна бахытсыз еди, себеби күндеси Пенинна оның бийперзент екенин бетине айтып, оны қорлайтуғын еди. Элқана биринши ҳаялы бийперзент болғаны ушын да, екинши ҳаял алған болыўы мүмкин. Күйеўи Ханнаны сүйетуғын ҳәм оған жақсы қатнаста болатуғын еди, бирақ үйди Пенинна толтырған еди. Ҳәр жылы Элқана пүткил хожалығын алып, Құдайға қурбанлық берип,

Оған сыйыныў ушын Шилоға баратуғын еди. Әне, сол ўақытта Пенинна Ханнаны қорлап, оны жылатар еди. Күйеўи оны жубатыўға қанша ҳәрекет қылса да, Ханна үлкен қайғыға батқан еди.

Шилоға қылатуғын сондай зыяратларының биринде Ханна Ибадатханаға үлкен қайғыға батқан ҳалда келеди хәм Жаратқан Ийениң алдында өксип жылаўы менен Оған былай деп ўәде береді: «Егер Сен қулыңның қайғысына нәзер салып, мени еске алсаң хәм Өз қулыңды ұмытпай, оған бир ұл сыйласаң, мен оны пүткил өмир бойы Саған бағышлайман» (1-Патшалықлар 1:11).

Ол өксип жылаўы менен дуўа етип атырғанда, Израилдың бийи хәм бас руўханийи болған Элий оның аўзын гүзетип отырады. «Ханна ишинен дуўа еткенликтен, оның тек еринлери жыбырлап турды, ал даўысы еситилмеди. Сол себептен Элий оны мәс деп ойлап қалды. Элий оған: – Мәскүнемликти қашанға шекем даўам етесең? Ишкенди тоқтат, – деди» (1-Патшалықлар 1:13-14).

Қандай қорлық! Элий руўхый соқыр болып, оның дәртін сезбеди: ол Ханнаны мәскүнемликте айыплады. Ханна изинен қалмай бетине баса беретуғын күндесинен қашып, Жаратқан Ийеден жубаныш табыў ушын дуўа етип атырған еди, енди ол елиниң ең жоқарғы бас руўханийиниң ҳүкимине дүс келди. Хәр жылы ол Шилоға Қудайға сыйыныў ушын келгенде, перзентсиз келетуғын еди. Хәр жылы ол сын менен қаралған көзлерге, арқасынан сыбырласқан ҳаялларға хәм үстинен күлип атырған адамларға дүс келер еди.

Сиз үлкен дәртке шалынып атырған ўақтыңызда, шопаныңыз тийкардан-тийкарсыз сизди гүна ислегенликте айыплаған жағдайда, сиз өзиңизди қәйтип тутқан болар едиңиз? Бәлким, сиз: *«Бул бизлердиң аға шопанымыз ба? Ол мениң ораза услап, Қудайға жалбарынып атырғанымды билмей ме? Не ушын ол Мухаддес Руўхқа улыўма сезимталлы емес? Болды, енди бул жәмәатке келмегеним болсын!»* - деп ойлаған болар едиңиз.

Бундай ойлар ишимизде күшли туйғы-сезимлерди аңсат оятып жибереди: «Сен өзиңди Қудайдың адамы деп атайсаң, бирақ алдыңда азап шегип турған адамды көзиң көрмей ме?!

Көз алдыңда шын жүрегі менен өксип жылап дуға етип атырған адамды да көзің көрмей ме? Онда сен қандай шопансаң? Сонда бұл қандай жәмәат? Болды, бәрі түсиникли! Жақсысы, мен басқа жәмәәтке кетемен! Мениң дәртимди түсинетуғын хәм нениң Құдайдан, нениң Құдайдан емес екенін айыра алатуғын шопанды тауаман!» Тилекке қарсы, ұсындай реакцияларды хәр дайым жәмәәтлеримизде ұшыратып тұрамыз, туұрыдан-туұры шопанның алдында болмаса да, оның арқасынан, жәмәәт ағзалары арасында ұшыратып тұрамыз.

Бирақ Элий Ханнаның кеўлине тийетуғын сол масқаралаушы сөзлерди айтқанда, оның берген жуўабына қараңлар: «Яқ, мырзам, олай емес. Мен бир қайғыға батқан хаялман. Мен шарапта, өткір ишимлик те ишкен жоқпан. Тек жүрегимдегі қайғымды Жаратқан Ийеге төгіп атырман. Құлыңызды уятсыз хаял деп ойламаңыз. Қайғы-хәсиретим күшли болғанлықтан, ұсы ўақытқа дейін жалбарынып тұрман» (1-Патшалықлар 1:15-16). Ол үлкен хұрмет хәм иззет пенен жуўап берди. Элийдің ис-хәрекеті хәм натуўры айыплайы хеш қандай хұрметке ылайықлы емес еди, бирақ соған қарамастан, Ханна оның бийлигин хұрмет етті хәм өзинің гүна қылмағанын оған хұрмет пенен түсіндірди.

Негизінде, сол ўақытта өз гүнакарлығын көрсеткен адам Элийдің өзі еди: ол өз-өзин хұким етип тұрған еди. Бирақ Ханна бар дыққат-итибарын оның натуўры хәрекетіне емес, ал өз-өзине қаратады. Ол Құдайдан хақыйқаттан да қорқатуғын хаял еди. Егер жетекши натуўры ис-хәрекеттерди қылып жүрген болса, Құдайдың Өзі оның менен есапласады. Бүгін бизлер Ханнаныкіндей кишипейилликке хәм бойсыныўшылыққа мүтәжбиз.

Сонда Элийдің Ханнаға деген қатнасы өзгеріп кетти:

«Сонда Элий оған: – Аман-есен қайта бер. Израилдың Құдайы тилегиңди орынласын, – деди. Ханна оған: – Маған кеўлиңіз толсын, – деди де, өз жолына түсті. Соңынан ол аўқатланды, оның жүзі де бұрынғыдай қайғылы болмады» (1-Патшалықлар 1:17, 18).

Ханна оған деген құрметін тоқтатқан жоқ, ал оны Құдайдың адамы деп сыйлады, хәтте, жарылқағаны үшін миннетдаршылық та билдирді. Соннан кейін, міне, мынадай жағдай жүз берді: «Олар ертеңіне азанда ерте тұрып, Жаратқан Ийеге сыйынғаннан соң, Рамадағы өз үйіне қайтып келді. Элқана хаялы Ханна менен жақынласты хәм Жаратқан Ийе Ханнаны есіне алды. Ханна хәмиледар болып, ұақты келгенде бір ұл туғды. Ханна: «Мен оны Жаратқан Ийеден тилеп алғанман», – деп оған Самуел деп ат қойды» (1-Патшалықлар 1:19, 20).

Құдай Ханнаның құрсағына перзент бериұ үшін, хәтте, күшсиз хәм бийпәрұа руұханийден де пайдаланып, ол арқалы пайғамбаршылық сөзді жәриялайды. Нәсилсиз құрсақ ашылып, қараңғылықтың ишинен өмір шықты. Келесі жылы Ханна балалы болып, кишкене Самуелді қолларында көтерип жүрді. Самуел болса туұылмасынан алдын Құдайға бағышланған хәм Израилға ояныұ әкелген ұллы адам болады.

КИМ СУДЬЯ?

Өзлестіріуиміз тийис болған мынадай бір әжайып хақықатлық бар: Құдай гейде жеке өмирі қандай болыуына қарамастан, гейбир адамларға Өз хәкимиятын береді. Сонда егер бизлер де оның жеке өмирине қарамай, оны Жаратқан Ийенің елшиси сыпатында құрмет ете берсек, онда бизлер ол арқалы Құдайдан жарылқаұ ала береміз. Ханна сыяқлы, көп адамлар гүнакар хызметкерлер арқалы азатлық хәм шыпа алады. Бұл туұралы Ийеміз Ийса анық айтады: «Заманның ақырғы күнінде көбиси Маған: «Ийем! Ийем! Бизлер Сениң атың менен пайғамбаршылық етип, Сениң атың менен жинлерді қуұып шығармадық па? Сениң атың менен көп кәраматлар ислемедик пе?» – дейді. Сонда Мен оларға: «Мен сизлерді хеш қашан таныған емеспен, Меннен аұлақ кетиңлер, хәй, нызамды бузыұшылар!» – деп ашық айтаман» (Матта 7:22, 23).

Бұл аятларды оқыған ұақытларымызда, көбинесе, бизлер бар дыққатымызды сол шетлетілген адамларға қаратамыз. Булар Ийсаның атынан кәраматлар ислеген, бірақ шетлетілген адамлар.

Әлбетте, бұл сөзлер жүдә күшли хәм ойландырып таслайтуғын сөзлер, бірақ, келиң, Ийсаның сөзлериниң екінши тәрәпине де қарап көрейік: олар арқалы көп адамлар шыпаланып, хақыйқый хызметлерин тапқан. Себеби олар Ханна сыяқлы Құдайға өзлерине тийиниўге жол берген. Ийса айтқан сол «шетлетилген» адамлар - Әлийге уқсаған адамлар болған. Құдай Әлийдиң хожалығын да мәңгиге хұким етеди!

Мен бұл китапты гүнаға қулаған хызметкерлер ушын жазбадым, ал кимниңдур бийлиги астында тұрған адамлар ушын жаздым. Мухаддес Китап аттан-анық етип, гүнакар жетекшилердиң де, хақ жетекшилердиң де бар екенлигин айтады. Егер бийлик астында болған адам үстинде тұрған адамды хұким ете басласа, онда олар бийлик астынан шығады хәм өз жетекшисиниң үстиде тұрған Судьяның дәрежесине өз-өзлерин көтерип атырған болады. Олардың жүреги менменлик руўхына азғырылып, Құдай өз үстилеринен қойған адамларға қарсы шығып, олардың үстинен өз-өзлерин көтере баслайды. Олар Құдай орнатқан тәртип үстинен хәм Құдайдың жобасы үстинен өз-өзлерин жоқары қояды. Хақыйқатында, олар Құдайға деп айтқан болады: «Құдай, Сен Судьялық жұмысыңды дурыслап келистире алмай атырсаң, сонлықтан орныңнан шығып түр, өзим келистирейин».

Ийсаның айтқан мына сөзлердиң мәнисин Ханна түсинер еди: «Сизлерге шынын, хақыйқатын айтаман: ким де ким Мен жиберген адамды қабыл алса, Оның Мени қабыл алғаны болады. Ким де ким Мени қабыл алса, Оның Мени Жибергенди қабыл алғаны болады» (Юхан 13:20). Ийса Өз шәкиртлерине күш хәм бийлик берип, оларды кәраматлар көрсетип, жинлерди қуўыўға жибереди. Еслериңизге түсириң, сонда Ийса Яхүданы да басқа шәкиртлери менен қосып жибереди. Ийса оның ақыр-соңында Өзин сататуғынын билер еди: «Сизлерди, он екини таңлап алған Өзим емес пе? Бірақ араңыздағы бириңиз – шайтан» (Юхан 6:70). Яхүданың гүнасы еле әшкар болмасынан көп алдын, Ийса руўхларды айырып билиў сыйы арқалы ол туўралы барлық нәрсени билетуғын еди. Яхүда кәраматлар ислеп, басқа шәкиртлер

менен бирге қуыанып қайтып келеди. Олар Ийсаға келип: «Ийем! Сениң атыңды тилге алсақ, жинлер бизлерге де бойсынады», - дейди (Марк 6:7-13; Лука 10:17). Яхуданың қол қойыуы арқалы адамлар жарылқау алды ма? Хызмет ұшын арналған пулларды урлап жүрген қоллар арқалы? Гүмансыз!

ҚАШАН КЕТИҰ КЕРЕК

Бир әхмийетли қағыйда бар: қандай да бир жәмәәт жетекшисиниң ашықтан-ашық гүнада жүргени мәлим болса, онда бизлер оның ашшы бұлағынан сүу ишиүди даўамлай алмаймыз. Мухаддес Китап бизлерге олардан кетиүимиз кереклигин ашық айтады. Егер жетекши неке ҳадаллығын бұзыу, гомосексуализм, тонаўшылық, урлық, жалған тәлим ямаса сондай басқа бир гүнада жасап жүрген болса ҳәм бул анық ашылса, бирақ ол тәўбе еткиси келмесе, онда оның хызметинен шығып кетиңлер. Мухаддес Китаптың көрсетиүи бойынша, бизлерге, ҳәтте, олар менен бирге аўқат жеўге де болмайды (1-Коринфилерге 5:9-11). Элийдин ӯақыясына келетуғын болсақ, Ханна оның ҳәм оның улларының гүналары ҳаққында билген-билмегени белгисиз. Яхуда арқалы шыпа ҳәм азатлық алған адамлар оның уры ҳәм сатқын болатуғынын билмеген болыўы мүмкин.

Жәмәәт жетекшилери туўралы Павел былай дейди: «Айырым адамлардың гүналары белгили болып, оларды ҳүким етилиўге алып келеди. Басқалардың гүнасы болса, *соңынан* мәлим болады» (1-Тимофей 5:24).

Бир-еки жуўмақ шығарайық: жетекши гүнада жасап атырған болса да, бирақ оның үстинде Құдайдың ҳүкими еле көринбей атырған болса, онда ертели-кеш: ямаса бул дүньяда, ямаса ана дүньяда, бәри-бир ол Құдайдың ҳүкимине дус келеди. Сиз исенимиңиз толық кәмил болмаған нәрсени ҳүким қылыўыңыз ямаса ҳәммеге әшкара қылыўыңыз шәрт емес. Көп адамлар гүман тәсири астында ҳәрекет етип баслайды. Әдетте, олар қәтелесип, жүз берип атырған ӯақыяларға натуўры баҳа береді, нәтийжеде, өзлерине де, жақынларына да бир талай зыян тийгизип алады. Олар тийкардан-

тийкарсыз биреулерден бир нәрселерде гүмансырап жүреді хәм басқаларға гүманларын жүқтырады. Олар өз гүманларын ақлап: «Менде руұхларды айырып билиў сыйы бар, соның ушын оны сондай деп ойлайман», - дейди. Олар майланған хызметкерлер тўралы да сондай гәплерди тарқатып жүреді. Сол арқалы олар адамларға майланған хызметкерлерден жарылқаў алыўға кесент етеди. Әне, сол себептен де көп адамлар Қудайдың оларға бергиси келген жарылқаўларынан бос қалады. Соның ушын Жаратқан Ийе мынадай бұйрық береді: «Еки ямаса үш гүға болмаса, бир ақсақалға қойылған айыппаманы қабыл етпе» (1-Тимофей 5:19).

Гүға - бул ўақыяны өз көзлери менен көрген адам, ал тек қулағының бир шети менен бир затларды еситип қалған адам емес.

Барлық нәрсе Қудайдың хұкимине өз ўақтында ушырайды. Егер Қудай қандай да бир хызметкердің тәўбе етпей жүрген гүнасын ашытуғын ўақты келди деп есапласа, сиз бул тўралы анық хабар табасыз. Сонда ўақты келип, оның хәкимияты астынан шығыўыңызға тўра келеди. Павел былай дейди: «Басқалар қорқыўы ушын, гүна ислегенлерди хәммениң алдында әшқара қыл» (1-Тимофей 5:20). Мине, мынаў мениң сизге ескертиўим: олардың гүналы ислерине шерик болмаң! Олар тәўбе етпесе, олардың бийлиги астынан шығып кетиң.

Мен бурын бир жетекшиниң қол астында хызмет қылатуғын едим. Ол бир күни ашық гүнаға қулады. Бул жүз берген ўақытта, мен басқа штатқа көшип кеткен едим. Бизлер көшип кеткеннен еки жылдай ўақыт өткенде, ол жәмәәт кеңеси алдына шығып, өз ҳаялы менен ажырасып атырғанын хәм оның менен артық жасағысы келмейтуғынын дағазалайды. Арадан бираз ўақыт өткен соң, ол басқа ҳаялға үйленбекши екенлигин айтады. Ал оның өз ҳаялы менен ажырасыўға ҳеш себеби болмайды, себеби ҳаялы неке ҳадаллығын бузбаған, оның тек басқа ҳаялға үйленгиси келген.

Сонда мыңлаған адамлар оның жәмәәтинен кетип қалады. Кетип, олар дұрыс қылған еди. Ал оның жәмәәтинде қалғанлар қәўипли жолға түскен еди. Өйткени оның жәмәәтинде оны хәм оның жаңа ҳаялын қанаатландыратуғын жаңа бузық тәлиймат

басланған еди. Мен ол жәмәәттен кеткен көп адамларды танийман. Олардың гейбирейлері сол шопан туұралы хеш қандай жаман сөз тарқатпай, құры өзлери шығып кетти хәм жаңа дәулетли өмирге еристи. Ал гейбирейлері құры шығып кетпей, сол шопанға хұжим жасап, оны хұким ете баслады, бирақ кейин өзлери сол гүнаға дуўшар болды.

Даўыттың өзін қәйтип тутқаны бизлерге әжайып өрнек болады. Хәтте, патша Шаул жаўыз руўхлардан азапланып, Даўытты алдынан қуўып жиберген болса да, Даўыт оны өлгенине шекем хұрмет етеди. Даўт Шаулдың Жаратқан Ийениң майланған хызметкери екенін билетуғын еди. Мен сол шопанның шешими қандай аянышлы ақыбетлерге алып келгенин билсем де, еlege дейин ол туұралы хұрмет пенен сөйлеўге хәрекет қыламан. Оны сыйлайман, бирақ оның тәлийматын хәм хызметин дұрыс ямаса исенимли деп айта алмайман.

Жоқарыдағы сол жағымсыз ўақыя боламан дегенше, мен оннан көп нәрселерди үйрендим. Кейинирек, мен билдим, мен оның басшылығы астында болған ўақытларымда-ақ, оның өмиринде сол гүна әсте басланған екен. Гейбир нәрселерге қарап, бұны анықлаўға болатуғын еди, бирақ ол ўақытта бундай болады деп хеш ким ойламаған болса керек. Ал конфликт жүз берген ўақытта, мен оны критикалап қойдым. Сонда Құдай мени бул ушын әшкаралады (келеси бапта бул туұралы айтып бермен). Бәлким, сол ўақытта, Құдай хеш нәрсеге қарамастан, оны тоқтатыўға хәрекет еткен болыўы мүмкин. Бирақ бул ўақытта, оны хұким етиў - мениң жұмысыма кирмейтуғын еди. Мени оның хәкимияты астына Құдай қойған еди, сонлықтан бұған ол ылайықлы ма, ямаса ылайықлы емес пе, маған хұким етиўге болмайтуғын еди. Ханна Элий арқалы жарылқаў алғаны сыяқлы, көп адамлар сол шопанның хызмети арқалы жарылқаўлар алған еди.

РУЎХЫЙ ХӘКИМИЯТ ТӘРТИБИ

Келиң, Ийса айтқан сөзлерге қайтайық хәм бұған Элий сыяқлы адамның көзлери менен емес, ал бир ҳақ хызметкердин көзлери

менен қараймыз. Матта жазған Хош Хабардан Ийсаның айтқан сөзлерін оқыймыз:

«Ким де ким сизлерді қабыл алса, оның Мени қабыл алғаны болады, ким де ким Мени қабыл алса, оның Мени Жибергенді қабыл алғаны болады. Ким де ким пайғамбарды пайғамбар болғаны үшін қабыл алса, ол пайғамбар алатуғын сыйлықты алады. Ким де ким хақ адамды хақ болғаны үшін қабыл алса, ол хақ адам алатуғын сыйлықты алады. Мен сизлерге шынын айтып тұрман: ким де ким ұсылардың ишіндегі ең қарапайымына шәкіртлерімнің бири болғаны үшін тек бир кесе сұйық сүй ишкізсе де, ол сыйсыз қалмайды» (Матта 10:40-42).

Ол бұл жерде еки нәрсені түсіндірмекши болды. Бириншиси хәм ең баслысы: Әкеден шығып тұрған хәкимият ағымы бар. Ийсаны жиберген хәм Оған пүткил хәкимиятты берген - Оның Өзидүр. Ийсаның Өзи былай дейди: «Маған аспанда да, жерде де пүткил бийлик берілген» (Матта 28:18). Ийса – Жәмәәттің Басы. Бир күн келип, Ийса пүткил Патшалықты Өз Әкесине қайтарып береді хәм бар болған пүткил қозғалаңды Оның аяқларының астына қояды (1-Коринфлилерге 15:24-26).

Хәкимият басқышлары түүралы айтылған жоқарыдағы аятларда екинши болып пайғамбар тұрыпты. Мухаддес Китапта пайғамбарлар дәслепп Құдайдың еркин ашып бериўшилер сыпатында сүүретленеди (Ийшая 4:16; 7:1). Ийса қайта тирилген соң Мухаддес Руўхы арқалы Өз Жәмәәтине сыйлар береді хәм бес хызмет түрін орнатады. Пайғамбарлар - сол бес хызметтің бири болып есапланады (Эфеслилерге 4:8-13). Олар - Масийх Жәмәәтіннің үәкиллери. Бизлер қандай да бир хызметке қойылғанымызда, Жаратқан Ийе Өзи қойған хызметкерлери арқалы, яғный хәкимият арқалы Өз сыйларын береді.

Ийса үшінши орында хақ адам түүралы айтады хәм кейин ең қарапайым исениўшилер түүралы да қосып кетеди.

Исенийши емес болса да, бірақ, ең қарапайым исенийшилерге жақсылық қылған хәм бұл үшін Қудайдан жарылқау алған адамларды көрдим. Сол қарапайым исенийшилер Қудайдың хызметкерлери болмаса да, бұл исенийши емес адамлар исенийшилерге жақсылық қылыуы арқалы олардың Хожайынына өз хұрметин көрсеткен еди. Исенийшилерди қабыл етиўимиз хәм жарылқауымыз арқалы бизлер негизинде Әкени қабыл еткен хәм жарылқаған боламыз. Шәкиртлер, хәтте, кишкене қарапайымлары да, Әкениң еркин ашып беретуғын Ийсаның басқарыуы астындағы жәмәәт хәкимиятының бес тармағына бойсынады. Сонлықтан қутқарылмағанлар жаңа қутқарылған Масийхтағы руўхый бөпелердин жарылқауы астында болады, себеби Аспан Патшалығындағы ең кишкенеси де адасқанларға қарағанда көбирек руўхый күшке ийе. Ийсаның сөзлеринен соны көремиз, орнатылған руўхый хәкимиятлар қандайдур иерархияға ийе.

РУЎХЫЙ ХӘКИМИЯТТЫ ҚАБЫЛ ЕТИЎ СЫЙЛЫҚҚА ЕРИСТИРЕДИ

Бұл аятларда айтылған екинши нәрсе, бұл хызметкерлерди Қудайдың елшилери деп қабыл етиў хәм бұл үшін алатуғын сыйлық. Ийсаның хызмети буған айқын мысал бола алады.

Масийх жерде жасаған күнлерде Оған жақын бир қала болады. Оның адамлары Масийхтың келетуғыны хаққында ўаз айтатуғын болған хәм Мухаддес Жазыўларға қарап, Масийхтың келетуғын ўақты билетуғын болған. Бірақ, соған қарамастан, олар Иисадан дерлик хеш нәрсе ала алмайды. Ийса оларға былай дейди: «Ийса оларға: – Қәдирленбейтуғын пайғамбар жоқ, ол тек өз ўатанында, ағайин-туўғанларының арасында хәм ўйинде ғана қәдирсиз, – деди. Ийса ол жерде тек бир неше аўырыў адамлардың ўстине ғана қолын қойып, шыпа берди, бірақ басқа кәрабатлар ислей алмады» (Марк 6:4, 5).

Бизлер бийликке ийе адамларға хұрмет пенен қатнас жасаған ўақтымызда, оны Қудайдың елшиси сыпатында қабыл еткен боламыз. Жаратқан Ийе Мұўса арқалы былай деген еди: «Олар

ушын өзлериниң арасынан сен сыяқлы бир Пайғамбар шығараман» (Назамлардың қайталаныуы 18:18). Бирақ қаланың адамлары Ийсаны Әкениң елшиси хәм Масийх сыпатында хұрмет етпеди.

Не ушын олар Ийсаны қабыл етпеди? Себеби Ийса олар күткендей етип келмеген еди. Олардың ойынша, Масийх бираз басқаша болыуы керек еди. Олар Ийшая пайғамбардың кітабындағы мына сөзлерди оқыған еди:

«Себеби бизлер ушын бир нәресте тууылды, Бир ұл инам етилди! Хүкімдарлық оның желкесине жүкленеди.... Оның хүкімдарлығы тынымсыз өсип, Тынышлық шексиз хүкім сүреді. Ол Дауыттың тахтына отырып, Оның патшалығында хүкімдарлық етеди» (Ийшая 9:6, 7).

Солай етип, олар Израилды Римнің езиушилигиген құтқарып, Ерусалимде Өз патшалығын орнататуғын жеңімпаз патшаны күтип атырған еди. Бирақ бұның орнына, изине балықшылар менен салықшыларды ертип алған бир устаның баласы келип тұр. Сонда олар бир-бирлерине: «Яқ, бизлер Масийхтың бундай етип келгенин қәлемеймиз!» - деди.

Мухаддес Китапта жазылған мына сөзлерге итибарыңызды қаратың: «Ийса ... басқа кәраматлар ислей алмады» (Марк 6:5). Бұл жерде «ислемеди» деп жазылғанда, «Оның Өзи кәрамат ислеуді қәлеген жоқ», - деп айтып қойған болар едик. Бирақ бұл жерде «ислей алмады» деп жазылған, демек, Оның күши шекленген еди. Бұның үстинен бир ойланып көриңлер. Өлшеусіз дәрежеде Мухаддес Руұхқа толған Құдайдың Улының күши шекленген еди! Не ушын? Бұған еки қыйлы жууап бар: Ийса олар күткендей етип келген жоқ. Соның ушын олар Ийсаны қабыл етпеди хәм хұрмет етпеди, себеби Ийса олар ушын дым таныс еди. Олардың айтқан сөзлерине бир құлақ түрип көриң:

«Ол мәжилиханада тәлим бере баслады. Оны тыңлаған көп адамлар таң қалысып: – *Бұлардың бәрін Ол қаяқтан алған? Оған бундай даналықты ким берген? Усындай кәраматлар*

Оның қолы менен қалай исленбекте? Ол ағаш устасы емес пе? Ол Мәриямның ұлы, Яқып, Иосес, Яхуда хәм Шимонлардың ағасы емес пе? Оның қарындаслары да усы жерде, бизлердің арамызда емес пе? – десип, Оны тән алмады. Ийса оларға: – Қәдирленбейтуғын пайғамбар жоқ, ол тек өз ұатанында, ағайин-тұўғанларының арасында хәм үйинде ғана қәдирсиз, – деди» (Марк 6:2-4, курсив авторға тийисли).

Пайғамбарды қай жерде хұрмет етпейди? Әдетте, өз жақынларының хәм тұўған-тұўысқанларының арасында. Даўыт өз үйин жарылқаўға келгенде, сондай қарым-қатнасқа дус келген еди. Оның жеңисин көшелерде байрамлап атырған еди, ал өз үйи көзине де илмеди. Мелхола Құдайдың ол ушын таярлап қойған жарылқаўынан айырылды, себеби Даўытта өз үйин жарылқайтуғын күш бар еди. Ал Ийсада болса, Өз үйин жарылқаўға анағұрлым көбирек күш бар еди! Онда жарылқаў ушын шекленбеген муғдарда көп күш бар болса да, бирақ Өз жақынлары ушын ҳеш нәрсе ислей алмады (2-Патшалықлар 6-бапқа қараң).

Тек Құдайға қатты мұтәж жүреклерге ийе, кишипейил хәм тәлим алыўға таяр адамлар ғана Ийсада хәрекет етип атырған Жаратқан Ийениң қолын көрип, Оннан кәраматларды қабыл ете алды. Ийса - Құдайдың халқын екиге бөлген қылыш болған еди. Ол жүреклери ҳақыйқаттан да Құдайды излейтуғынларды бир шетке хәм жүреклери бойсынбаўшылыққа толған өтирик ҳақлыққа ийе адамларды екинши шетке бөлип таслаған еди. Шимон Оның анасы Мәриямға былай деген еди: «Мине, бул Нәресте Израилда көп адамлардың қулаўына хәм қайта тиклениўине себепши болады. Ол Ийемиздің белгиси болып, Ол себепли көп талас-тартыслар келип шығады. Сонда көп адамлардың жүреклериниң түпкириндеги ой-қыяллары әшкара болып, ал сениң кеўлиңе ҳәсирет қылышы сұғылады» (Лука 2:34, 35).

Юхан жазған Хош Хабарда (1:11, 12) бул еки категориядағы адамлар былай деп сүўретленеди: «Өз жерине келди, бирақ

Өз халқы Оны қабыл етпеди. Бирақ Ол Өзин қабыл еткенлерге, атына исенгенлердің хәммесине Құдайдың балалары болыу хуқықын берди». Бул жерде бизлердің хәммемиз ушын тийкарғы хақыйқат бар. Демек, Құдай бизлерге керек болған сыйды бир неше рет жибереди, бирақ бизлер күтпеген хәм бизлерге онша унамайтуғын түрде жиберийи мүмкин. Сонда бизлердің жүреклеримиздің хақыйқый халаты ашылады хәм Құдайдың хәкимиятына бағынатуғынымыз ямаса қарсыласатуғынымыз көринеди. Ийса былай дейди: «Сизлер Мени де, Мениң Әкемди де билмейсизлер. Егер Мени билгениңизде, Әкемди де билер едиңлер» (Юхан 8:19). Әкени билетуғынлар Оның жиберген адамларындағы Оның хәкимиятын тән алады! Оны түсиндирип отырыўдың да, дәлиллеп отырыўдың да қажети жоқ ямаса бул туўралы үйретип отырыў да керек емес.

Соған қарап, не ушын Африкаға барып, соқырлардың көзлерин, гереңлердің қулақларын ашқан хәм ләңлерге шыпа берген хызметкер өз журтына келип, тек бир неше адамның бас аўырыўдан жазаланғанын көретуғынын түсинсек болады. Мен бұған жүдә көп мысаллар келтирип бере аламан. Африкада хызметкердің сыртқы көринисине қарамай, оны Құдайдың бир елшиси сыпатында қабыл етеди. Сонлықтан да африкалы қадирдан туўысқанларымыз Құдайдың күши хәм хузири менен кәраматлы түрде жарылқанады. Америкада болса, егер хызметкердің сыртқы көриниси белгиленген стандартларға жуўап бермесе, оған деген хұрмет дәрхал жоғалып баслайды. Бул нызам пропорциональ түрде хәрекет етеди: сен хызметкерди Құдайдың елшиси сыпатында қанша көп хұрмет пенен қабыл етсең, ол арқалы Құдайдан сонша көп жарылқаў қабыл етесең. Ал егер хұрметсизлик ексең, соған мүнәсип еккен нәрсеңди орасаң. Үлкен хұрмет көрсет, сонда хұрмет сениң үлесің болады.

МЕНИҢ ДОСТЫМ БОЛАСАҢ БА?

Жаслардың шопаны болып хызмет етип атырғанымда, Тим атлы бир он бес жасар жас жигит пенен бир қызық ўақыя жүз

берди. Мен шопан болып бармасымнан бұрын ол жаслардың алдығы жетекшисинің топарында хызмет еткен екен. Сол ұақытта олар баслы дыққатты қызығыұшылықтарына қарап хәр түрли дөгереклерге, саяхатларға хәм спорт ойынларына қаратқан. Жаслар арасында хәр қыйлы көринистеги түрли-түрли хәм қәўипли машқалалар келип шыққан, мысалы, бойсынбаұшылық, жас өспиримлер арасында хәмледар болып қалыұшылық хәм соған уқсас машқалалар. Қандай да бир ұақыттан кейин аға шопан жаслардың шопанын хызметтен шетлетиўге мәжбүр болған хәм оның орнына мен келдим. Ол хызметтен шетлетилгеннен соң, жәмәәттен де кетип қалады хәм сол қаланың басқа жеринде өзиниң жәмәәтин аша баслайды. Сонда бұрын оның қол астында болған жаслардың гейбиреўлери оның ашқан жәмәәтине кете баслайды. Тим де солар менен кеткен жаслардың бири еди.

Жаслардың көбиси жәмәәтте қалғаны менен мен енди жаслар топарына жаңа тийкар қойыұым керек еди. Жаратқан Ийе маған дәслепки ярым жыллық даўамында тек ўазға, дуўаға хәм табыныўға бар дыққатымызды қаратыўымыз кереклигин айтты. Сол айлардың ишинде мен ҳеш қандай жәмийетлик жұмысларды жобаластырмадым. Мениң алып барып атырған усылым хәммеге де унамағаны тўўралы айтып отырыўымның қажети жоқ. Нәтийжеде, топардың ортасынан Жаратқан Ийениң қылышы өтти. Гейбиреўлер кетип қалды, ал гейбиреўлери «кейни не болар екен» деп топарда қалды. Бирақ мениң шақырығыма шын жүреги менен қулақ салып, топарда қалғанлар да болды хәм олардың көпшилиги еlege дейин хызмет етип атыр.

Жаңа хызметимди баслағаныма бир нешше айлар өтти. Бир рет, кешки хызметтен кейин мениң алдыма Тим келди хәм бизлер сөйлесе басладық. Ол шын жүреги менен: «Шопан Джон, мениң достым боласыз ба? Мен алдығы шопан менен жақсы дос едим», - деп сорады. Мен оның шопан тўўралы түсинигине сәйкес келмес едим.

Оның сораўына жеңилтеклик пенен жуўап бериўге болмайтуғын еди. Оның жуўабына тўўры жуўап бериўим ушын, мен өз жүрегиме қарадым. Оның сораўына жуўап дәрхал сораў

түрінде келди: «Тим, Ийса былай деген: “Ким де ким пайғамбарды пайғамбар болғаны үшін қабыл алса, ол пайғамбар алатуғын сыйлықты алады” (Матта 10:41). Бұл сөздер жаслар шопаны хызметине тийисли сөздер. Егер сен шопанды шопан деп қыбыл етсең, онда сен шопанның сыйлығын аласаң».

Кейін сөзімді дауаылап:

- Тим, сениң көп досларың бар, солай емес пе? - деп сорадым.

Ол:

- Аўа, - деп жуўап берди ол.

- Бирақ жаслар хызметин алып баратуғын шопаның биреў, солай емес пе?

- Аўа.

- Сен қайсысын қәлейсең: достыңның сыйлығын ба ямаса өз шопаныңның сыйлығын ба? Сен мени ким деп қабыл етсең, Құдайдан сондай сыйлық аласаң.

Оның тап көзлери ашылғандай болды. Оның көзлеринен оның ашылыс алғанын көрдим. Ол дәрхал: «Мен шопанның сыйлығын қәлеймен. Сизиң не айтпақшы болғаныңызды түсиндим», - деп жуўап берди. Сол ўақыттан баслап оның өзи де, пүткил өмири де өзгере баслады. Арадан бир нешше жыллар өткен соң ол басқа қалаға көшип кетти, бирақ мен сол қалаға ҳәр сапары барғанымда, оның менен көрисип турамыз.

ЖЕКЕ ТӘЖИРИЙБЕМНЕН

Бұл темаға мен пүткил китапты арнаған болар едим. Адамлардың Құдайдан ҳеш нәрсе ала алмай атырғанын ҳәр көргенимде, жүрегим қаттыға езилип кетеди. Себеби олар Құдайдың хызметкерлерине хұрметсизлик пенен қатнас қылады. Мен хызмет етип атырғанымда, бұл машқалаға жүдә көп мәрте дус келгенмен. Ең ишинде Құдайдың хызметкерлерин әпиўайы бир адамлардай етип қабыл ететуғынлар бұл машқаладан көп азап шегеди. Мен бұл жағдайды, әсиресе, Қурама Штатларындағы жәмәәтлерде ҳәм масийхыйлық мектептерде көп мәрте көрдим. Олар әлле қашан хызметкерлердин ҳәр түрли менюнан

зеригип кеткен хәм олар ушын мен менюдағы аўқатлардың узын дизиминдеги тек бир аўқаттайман.

Әскерлерге ўаз айтыў аңсатырақ, себеби олар ҳәкимияттың мәнисин басқаларға қарағанда жақсырақ түсинеди. Олардан кейин қамақханада отырғанлар хәм енди раўажланып атырған мәмлекет адамлары тұрады. Себеби олар үмитсизликлер менен хәм ашлық пенен жийи-жийи ушырасады. Құдай Езекил пайғамбарға былай деген:

«Сени түсиниксиз сөйлейтуғын, тили аўыр халыққа емес, ал Израил халқына жиберип атырман. Егер Мен сени түсиниксиз сөйлейтуғын, тили аўыр хәм сөзлерине түсинип болмайтуғын көп миллетлер арасына жибергенімде еди, олар саған сөзсиз қулақ салған болар еди. Бирақ Израил халқы саған қулақ салмайды, олар, хәтте, Маған да қулақ салмайды. Өйткени пүткил Израил халқы өжет хәм қайсар» (Езекил 3:5-7).

Израил ушын Езекил гезектеги пайғамбарлардың тек биреўи болған. Сонлықтан оны қабыл етпеген, себеби ол қатал хәм тўўры бетке айтатуғын пайғамбар болған, ал олар қулақларына жағатуғын сөзлерди айтатуғын пайғамбарларды қәлеген.

Бир күни Құдай маған:

- *Мен сени қабыл етпейтуғын жерлерге жиберемен, - деди.* Мен даўдырап қалып:

- Құдайым, Сен мени ол жерлердин қабыл етпейтуғынын алдыннан билесең, бирақ сонда не ушын мени ол жерлерге жибермекшимисең? - деп сорадым. Жаратқан Ийе:

- *Сонда олар маған: «Сен бизлерге имканият бермедин», - деп айта алмайды, - деп жўўап берди.*

Мен сондай жерлерге бардым, ол жерлерде тұрып, өз-өзиме деп сораў беретуғын едим: *«Олар мени өзи не ушын шақырды екен? Олар мениң бул жерде болғанымды улыўма қәлемейтуғындай етип өзлерин тутып атыр».* Бирақ және мынадай жерлерде де болдым: ол жерлерде болса, мен аэропорттан сыртқа шыққан

биринши минутлардан баслап, хызметке дейин де, хызметтен кейин де, улыўма, ақырында қайтадан самолетқа шығарып салғанға дейин маған үлкен қуўаныш, жыллылық ҳәм хұрмет пенен қатнас қылатуғын еди. Мийманханадағы бөлмемде мени барқулла иши мийўелерге ҳәм басқа жеңил аўқатларға толған бир гөззал себет күтип туратуғын еди ҳәм олар меннен барқулла: «Сизге және бир нәрсе керек пе?» - деп сорар еди. Ал мениң жуўабым бир жерде қатып қалған пластинкаға уқсап бир сөз тәкиарлана берер еди: «Бәри жақсы. Бәри жақсы». Артыма бурылып қарағанымда, әне, сол жерлерде исениўшилердиң өмирлеринде ҳәм пүткил жәмәәтлерде ұллы гүўалықлардың болғанын көремен. Басында бундай ғамхорлықты ямаса мениң сахнаға шығыўымды дағазалағанда адамлардың қатты қол шаппатлаўларын қабыл етиў маған қатты қолайсыз болатуғын еди. Себеби мен: *«Мениң сизлерден ҳеш қандай айырмашылығым жоқ-ға. Бундай қылмаңлар»*, - деп ойлайтуғын едим. Бирақ тез арада буның бәри мениң ушын емес екенлигин түсиндим.

Қудай маған бул түўралы шынлықты әсте-әсте ашып барды: *«Олардың сени хұрмет етиўине жол бер, өзиң ушын емес, ал олардың пайдасы ушын»*. Олардың мениң жеке өзимди емес, ал мендеги Қудайдың сыйын хұрмет етип атырғанын түсинген ўақтымда, жүрегим жай тапты. Ийса мен арқалы оларға қандай да бир жарылқаўларды бериў ушын, мени Өзиниң ыдысы сыпатында алып барды. Олар болса, буны түсинип, жүреклерин ашты ҳәм Ийсадан толық жарылқаўларды ала алды. Мен ишимде менменликти емес, ал кем-кемнен күшейип баратырған кишипейилликти ҳәм бойсыныўшылықты сезер едим. Гәп мениң қәбилетлеримде емес, ал Қудайдың таңлаўында еди. Олар менен сәлемлесип болғанымнан соң, мен олардың барлық дыққат-итибарларын Жаратқан Ийеге қаратар едим ҳәм Оған хұрметимди көрсетип, Оннан толық ғәрезли екенимди тән алар едим. Мени Қудайдың хызметкери сыпатында хұрмет пенен күтип алған адамлар мениң хызметим арқалы жарылқаўлар алар еди, ал хұрмет қылмаған адамлар Оның жарылқаўларынан бос қалар еди.

ЕКИ ЕСЕ ҲҮРМЕТ

Павел былай деп тәлим берди: «Жәмәәтти жақсы басқаратуғын ақсақаллар, әсиресе, Құдайдың сөзин жәриялап хәм үйретип, мийнет етип атырғанлар еки есе ҳұрметке ылайықлы болсын» (1-Тимофей 5:17). Еки есе ҳұрметке ылайықлы деген нени билдиреди? Хүкімет басшыларына көрсеткен ҳұрметимизге қарағанда, Құдайдың хызметкерлерине еки есе көбірек ҳұрмет көрсетиуимиз керек дегенди билдиреди.

Егер бул аятты еле де тереңірек изертлеп көретуғын болсақ, онда бул ҳұрметтиң ишине оларды ғәрежет пенен жарылқауымыз да киреди. Павел сөзин былай деп даўам еттиреди: «Өз ўазыйпаларын жақсы атқаратуғын жәмәәт ақсақаллары, әсиресе, садықлық пенен ўаз айтып, тәлим беретуғын хызметкерлер еки есе ҳұрметке [мүнәсип түрдеги ақшалай жәрдемге] ылайықлы болсын. Өйткени Мұхаддес Жазыўда: ... *«Жумысшы өз мийнет ҳақысына ылайықлы»*, – делинген» (1-Тимофей 5:17, 18, The Amplified Bible – дан аўдарма).

Бул өзгермейтуғын нызам. Егер жәмәәт ағзалары өзлерине хызмет етип атырған өз шопанына хәм жетекшилерине ғамхор болса, онда бул жәмәәттеги бизнесменлер де, басқа исениўшилер де жарылқанады хәм гүллеп-жаснайды. Олар Аспан экономикасының нызамларынан пайдаланады. Бирақ егер де олардың ишлери тар болса ... Мен сондай адамларды ушыратып тураман, олардың гейбиреўлері хәр дайым өз жетиспеўшиликлери хәм затларын тонатқаны туўралы шағым етип жүреди, ал басқалары экономиканың дым қолайсыз екенлиги хәм түсип кеткенлиги туўралы шағым қылып жүреди.

Гейбир адамлар, әсиресе, АҚШ хызметкерлери бул ҳақыйқатлықтан натуўры пайдаланатуғынын да түсинемен. Хызметкерлер хәр дайым тек ақша хәм басқа материаллық нәрселер туўралы айта берсе, бул кейпиятыңды түсирип жибереді. Олар ҳақыйқатлықты биледи, бирақ ҳақыйқый хызметшиниң жүрегін жоғалтып, жалланба хызметшиниң жолына түскен. Парисейлер сондай етип жасаған. Олар өз ҳәкимиятынан натуўры пайдалана бергенликтен, көп адамлар Құдай ең баста орнатқан

хұрмет етиў мәдениятынан айырылған. Бул өз гезегинде, олардың қорғаўы астында жасап атырған адамларға зыянын тийгизеди, себеби олар ҳақыйқатлық тўўралы саламат тәлимге мўтәж.

Мен ўаз айтыўға шыққан сапарларымның дәслепки жылында-ақ, бул машқала менен дусластым. Бир сапары мен ағзалары жүзден аспаған онша үлкен емес жәмәәтте болдым. Жыйналыслар зор болып өтер еди ҳәм жәмәәт ағзалары да оғада жақсы адамлар еди. Кейин олардың шопаны ҳәм шопанның ҳаялы менен сәўбетлестим. Сәўбеттен олардың айлығының онша жақсы емес екенлигин көрдим. Сонлықтан шопанның ҳаялы жәмәәтте хызмет етиўди қалесе де, ақшаның жетиспеўшилигинен стюардесса болып ислеўге мәжбүр еди. Ол жұмысынан шығып, жәмәәттен айлық алыўды қалемес еди, себеби оның ойынша, онда олардың материаллық жағдайы дым түсип кеткен болар еди. Бундай ойдың қаяқтан шығып турғанын түсіндим. Соннан алдын мен сол шопан менен бирге бир жәмәәтте жұмыс ислеген едик. Сол жәмәәттиң шопаны финанс ҳәм қурбанлық тўўралы тәлимге дым кирип кеткен еди. Сонлықтан бизлер де сол машқалаға түсип қалмаўымыз ушын, екеўимиз де бул темаға сақлық пенен қатнас жасай басладық ҳәм нәтийжеде, шектен тыс сақ болып қалған екенбиз. Бирақ Құдай маған: «Шегарадан шығып кеткен хәр қандай нәрсе жақсылық әкелмейди», - деп тәлим берди. Бизлерге ҳақыйқый тең салмақлылық керек болған еди.

Бизлердиң жыйналысларымыз екшемби күни азанда басланып, сәршемби күни кеште жуўмақланыўы тийис еди. Дәслепки үш хызмет жақсы болып өтти, бирақ жәмәәттиң өсиўин қандай бир нәрсе иркип турғандай болып түйиле берди. Екинши күни азаннан кешке дейин Жаратқан Ийе мениң сол адамға деген қарым-қатнасымның қандай екенин ҳәм оның жәмәәтинде ақшаларды қайтип саўатуғынын көрсетти. Мени «бул жерде бир нәрсе қылыўға болады» деген сезим бийлеп алды.

Жыйналыстан алдын шопан маған: «Бүгин кешки хызметтен түсетуғын қурбанлықларды сениң қабыл етиўиңди қалеймен», - деди. Оның айтқан сөзлерин дәлме-дәл келтиремен: «Мен саған

құрбанлық хызметінде еркінлік беремен».

Мен қуғанып кеттім. Құдайдың бұл қапыны ашқанын түсіндим, сонлықтан енді мен Құдайдың маған айтқан нәрселерін әмелге асырыу имканиятына ийе болған едим. Солай етип, кеште мен сол ұақытлары жазып атырған бир китабымның ишиндеги бир тема бойынша ұаз айттым. Мен Тимофейге жазылған биринши хаттан бир аят оқып берип, сол жерде тыңлап отырған адамларға: «Ақша мәселесине келсек, сизлер өз шопаныңызға хәм оның хаялына ылайықлы түрде ғамхорлық қылмайды екенсизлер. Ұақыт келди, енді шопаныңыздың хаялы өз шаңарағын бағыуы ушын хәр үш-төрт күннен басқа қалаларға ушып кетпеуи керек. Шопан маған жыйналған бар құрбанлықты өзиме алып қалыуыма рухсат берди. Бирақ мен оларды алмауды шештим. Мен оларды шопанға хәм оның хаялына беремен», - дедим. Шопанын жарылқау туұралы айтқанымда, адамлар бұны үлкен қуғаныш пенен қабыл етти. Сол күни олардың жәмәетинде әдеттегиге қарағанда, үш есе көбирек құрбанлық жыйналды! Шопанның хаялы көз жасларын төкти, ал шопан даўдырап қалған еди.

Соннан кейин басланған күшли жарылқауларды еситсеңиз, таң қаласыз. Ертеңине бир ерли-зайыплылар он мың долларлық чек алды; басқа бир ерли-зайыплылар болса, есигиниң алдында бир ярым мыңлық чек салынған конвертти таўып алды. Ал булар болса, тек басланыуы еди. Келеси Екшембилик жыйналысқа дейин сондай таң қалдыратуғын гүўалықлар болды, шопанның бундай кәраматлар туұралы ұаз айтыуға, хәтте, исеними де жетпейтуғын еди. Жыйналыстың басынан-аяғына дейин, адамлар жұмысларында хәм жеке өмиринде Құдайдың оларды бир хәпте ишинде ақша менен қәйтип жарылқағанлары туұралы гүўалық береди. Бираз ұақыт өткеннен соң шопан маған сол режелестирилмеген жыйналыстың видеосын жиберди.

Кейинги еки жыл ишинде олардың жәмәәти тез пәт пенен өсти. Олар жәмәәтине жаңа имарат сатып алды. Жәмәәт ағзаларының саны бес жүзге көбейди. Соған дейин олардың саны жүзден хеш өтпей тұрған еди. Бұл хәм басқа да сансыз мысаллар маған

бир шынлықты үйретті: бизлердің ийгилигиміз үшін мийнет етип атырған хызметкерлерди бизлердің хұрмет еткенимизди Құдай қатты қәлейди. Мен бир нешше енди раўажланып атырған еллерде болдым. Гейде жергиликли жәмәәтлердің қандай үлкен хұрмет пенен мени күтип алғанларын көргенимде, көзлериме жас келетуғын еди. Олардың берген қаржылай жарылқауларының муғдары Американың өлшеми менен әлбетте ҳеш нәрсе емес еди, себеби маған ондай дәрежеде үлкен хұрмет көрсетпеген америкалы айырым жәмәәтлер хызметим үшін маған оннан анағұрлым көбирек жарылқаулар беретуғын еди. Мениң таң қалдырған нәрсе - миннетдар жүрекке ийе болған бұл адамлардың берген жарылқауларының артында тұрған ҳақыйқый сүйиспенпеншилик еди. Олардың қарым-қатнасығы Ийемиз мақтаған жесир ҳаялдың қарым-қатнасығынан ҳеш қандай парық қылмас еди. Жесир ҳаял тек еки тийин берген болса да, Ийса оның ҳәммеден көп бергенлигин айтады. Ол Құдайды өз сыйы менен хұрмет еткен еди. Тап сондай, бұл еллердеги қәдирдан ҳәм мухаддес туўысқанларымыз да, Құдайдың оларға жиберип атырған хызметкерлерин хұрмет етеди ҳәм жоқары бақалайды. Бундай мухаддес қатнас сизиң жүрегиңизге де киргей. Сизлердің араңызда Құдай хызметин ислеп атырған адамларды хұрмет етиўге бар күшиңиз бенен талпының.

ЖЕТЕКШИЛЕР ТӘРЕПИНЕН ХЫЗМЕТКЕ ҚОЙЫЛҒАНЛАР

Ийсаның айтқан сөзлерине және бир рет дыққатларымызды қаратайық: «Сизлерге шынын, ҳақыйқатын айтаман: ким де ким Мен жиберген адамды қабыл алса, Оның Мени қабыл алғаны болады» (Юхан 13:20). Матта жазған Хош Хабарда Ийса иерархия шынжырын сүүретлейди: Әке Ийсаны жиберди, ал Ийса бес тараўда Өз хызметкерлерин жибереди. Егер бизлер Оның жиберген адамларын қабыл етсек, Оның Өзин қабыл еткен боламыз. Ал Оны қабыл етсек, Әкени қабыл еткен боламыз.

Бирақ шынжыр бұл хызметкерлер менен таўсылып қалмайды, ал даўам етеди ҳәм олар тәрепинен қойылған хызметкерлерге өтеди. Қубла штатларының биринде ўаз айтып атырғанымда,

аўзымнан шығып кеткен бир сөзди ҳеш ұмытпайман. Бул жәмәәтиң жақсы шопаны бар еди. Шопан әтирапындағы адамларды қорғап тұратуғын ҳәкимиятта жүретуғын еди, ал әтирапындағы адамлар оны сыйлайтуғын еди. Деген менен, бул хұрмет тек шопанда тоқтап қалып, оның қасындағы басқа хызметкерлерге хұрмет көрсетилмес еди. Шопан тәрәпинен қойылған адамларға, мысалы, шөлкемлестириўшилерге, секретарларға хәм шопанның жәрдемшилерине хұрмет көрсетилмей атырғанларын көрдим.

Сол жыйналыста мен пайғамбаршылық хызметте болдым. Сондай ўақытлары ўаз айтып атырып, аўзымнан бирден пайғамбаршылық сөз шығып кетеди хәм өзимниң айтқан сөзимди өзим сол ўақытта еситемен. Мен бир хызметкерди көрсетип, қатал түрде хәммеге былай дедим: «Сизлер мына адамға қандай қатнас қылсаңыз, онда мына шопанға да сондай қатнас қылған боласыз. Шопанға қандай қатнас қылсаңыз, Ийсаға сондай қатнас қылған боласыз».

Сонда жәмәәттиң айырым ағзаларының көзлерин көрсеңиз еди! Ашылыс нуры түсип, олардың қарым-қатнастарын ашып таслаған еди. Бул жәмәәтте саў тәлиймат үйретилетуғын болғанлықтан, олар әшкараны хәм дүзетиўди шын жүректен қабыл етти. Аўзымнан шыққан сол пайғамбаршылық сөзлер өзиме де ашылыс болған еди. Қандай да бир жәмәәтлерде ямаса өзимиздиң жәмәәтимизде хызмет етип атырғанымда, мен шопан тәрәпинен қойылған хызметкерлерге: шөлкемлестириўшилерге, офис жумысшыларына, секретарларға, шопан жәрдемшилерине хәм машина қоятуғын майданшадағы хызметкерлерге хұрмет пенен қарым-қатнас қыламан. Себеби олар шопан тәрәпинен, ал шопан Ийса тәрәпинен, ал Ийса Әке тәрәпинен хызметке қойылған. Мен буларды әтирипамыздағы адамлардың үстинде тұрған Қудай бийлигин көре алыўымыз ушын айтып атырман.

Арам армиясының сәркардасы Нааман тўўралы Мухаддес Китаптағы ўақыя бұған әжайып мысал бола алады. Ол емсиз жаман тери кеселлигине шалынып, тәўир болыўға ўмити де жоқ

еди. Яхүдиядан тутқын қылып алып келген бир жас қыз оның хаялының шорысы болып, ол Нааманды Израилдың Құдайының күши менен шыпалай алатуғын бир пайғамбардың Израилда жасайтуғынын айтады.

Арам патшасы Нааманға Израил патшасына барыўға рухсат береді. Израил патшасы болса, оны Елиша пайғамбардың үйіне жибереді. «Солай етип, Нааман атлары хәм арбалары менен Элишаның үйінің есигінің алдына келип тұрды. Сонда Элиша хабаршысын жиберіп, ол арқалы Нааманға былай деди: “Барып, Иордан дәрьясына жети рет жуўын, сонда териң жаңарып, пәк боласаң”» (4-Патшалықлар 5:9, 10).

Нааман бұны еситкенде, қатты ашыўланып қалады: «Мен, ол алдымнан шығып, өз Құдайы Жаратқан Ийениң атын айтып шақырады хәм кеселленген жеріме қолын қойып, оны жазады деп ойлаған едим» (11-аятқа қараң).

Ол натуўры нәрсени күткен еді хәм бұл оны Құдайдың оған бермекши болып тұрған шыпасынан айырыўға сәл қалған еді. Егер де Елиша оны күтип алыўға қандай да бир хызметшисин ямаса қолындағы жалланба бир жұмысшысын жибермей, өзі шыққанда, Нааман оған қуўаныш пенен сәлем берген болар еді. Себеби ол үлкен атаққа ийе адам еді. Елишаның бундай қылғаны оның кеўліне тийеді. Ол сәркарда болғаны ушын, қойылған ўәкиллердің де бийликке ийе болатуғынын билиўи керек еді. Себеби әскерлер бийлик дәрежелерінің мәнісин жақсы түсинеді. Бирақ оның бахтына, хызметшилери дана болып, олар Нааманды Иордан дәрьясына түсіп, жети мәрте сүңгиўге көндиреді. Нааман суўға түсіп, жети мәрте сүңгиген ўақытта, толық шыпланады. Бәри тап Елишаның хызметшисінің айтқанындай болды. Себеби ол Құдайдың хәкимият беріп қойған адамы тәрәпинен хызметке қойылған адам еді.

Айырым жәмәәтлерде, шопаны бир сапарларға кеткен ўақытында, жыйналысларға келетуғын адамлардың саны азайып қалады. Мен бундай жағдайларды көрген ўақтымда, қатты қапа боламан. Бундай адамлар хақыйқый бийликти түсинбейтуғынын

көрсетеді. Жүрегі дұрыс адамлар тек шопаннан емес, ал шопанның жәрдемшисінен де, ямаса басқа ұазшыдан да қабыл ете алады. Себебі олардың хәр қайсысы шопан тәрәпинен хызметке майланған адамлар. Шоман Ийсаның орнында тұрады. Егер бизлер Аспан Патшалығының хәкимиятын түсинсек, онда буның хәр түрлі хызметкерлердің арасындағы жарыс емес екенлигин, ал адамларға исенип тапсырылған Құдай бийлиги екенін хәм оның туұрыдан-туұра Ийсаға барып тақалатуғын аңлап жетеміз.

Исениўшилер сыпатында бизлер пұхаралық хәкимиятларды: жұмыс бериўшилерди, мұғаллимлерди хәм үстимизде хәкимиятқа ийе хәмме адамларды хұрмет етиўимиз керек. Балалар өз ата-аналарын, хаяллар өз күйеўлерин хұрмет етиўи тийис. Егер сондай қылсақ, онда бизлер Құдайдың ўәде еткен сыйлығына ерисеміз. Ең баслысы, Құдай хызметкерлерине, әсиресе, Құдай Сөзин үйретиў хызметинде мийнет етип атырғанларға еки есе хұрмет көрсетиўди еслеримизден шығармайық.

ТЫҢЛАҰ ХӘМ БОЙСЫНЫҰ

*Бизлер тыңлауымыз, бірақ бойсынбайымыз
мүмкин.*

Бойсынушылық - гейде исениушілер арасында келип шығатуғын ең көп түсинбеушиликлерге себеп болады. Келеси үш бапта бизлер қыйын сорауларға тоқталамыз. Соңғы он жыл ишинде, мен кимниңдур хәкимияты астында болыу тууралы тәлим бердим хәм усы он жыл ишинде төмендеги сорауларға уқсас сорауларға жүдә көп мәрте дұсластым:

Бойсынуу - шәртсиз болыуы керек пе?

Егер мен жетекшимнің шығарған қарарына қосыла алмасам не?

Егер жетекши жаман қарар шығарса не?

Егер жетекши маған қандай да бир надурис нәрсени ислеуге буйрық берсе не?

Шегара қай жерде?

Бұлар әжайып сораулар. Үстимиздеги хәкимиятқа арқайын бағына алыуымыз ушын, бұл сорауларға жууап табыуымыз керек. Келиң, дәслепп Еврейлерге жазылған хаттан бир аятты оқып көрейик:

«Жетекшилериңиздің сөзлерин тыңлаңлар хәм оларға бойсыныңлар. Себеби олар сизлер ушын Құдайға есап беретуғын

адамлар болғанлықтан, жанларыңызды қараұйлайды. Олар бұл хызметін қуғаныш пенен, налымай атқарыу үшін, оларға қулақ асыңдар. Болмаса, өзлериңіз зыян көресіздер» (Еврейлерге 13:17).

Бұл хаттың авторы екі нәрсені іслеуіміз керек екенін анық айтады: үстимізге қойылған жетекшілерді тыңлауымыз керек хәм оларға бойсынуымыз керек. Олар екі түрлі нәсият болып, көплер ұсы жерде шатасады. Бизлер тыңлауымыз, бірақ бойсынбауымыз мүмкін. Бұл жағдайды түсіндіре алуымыз үшін, өмірімізден бір мысал келтіреміз.

БИЗЛЕР АЗЫҚ АЛМАЙ АТЫРМЫЗ

Алдыңғы бапта айтып кеткенімдей, мен азғана ұақыт инженер болып жұмыс ісегенімнен соң, еліміздің құбласында жайласқан бір үлкен жәмәетте хызмет ете басладым хәм сол жәмәетте төрт ярым жыл дауамында шопанның жеке жәрдемшиси болып хызмет еттім. Шәкірт болуым үшін маған әжайып шәраят туғылған еді хәм биринши жылы «Құдай Патшалығы үшін мен ұсындай жерде Оған хызмет етіп атырыппан» деген ойдан жүрегім қуғанышқа толып жүретуғын еді. Еле ядымда, мен: *«Құдай маған бундай хызмет етуіме жол ашып бергені үшін, Оған ылайықлы алғыс айтуға парызыман»*, - деп ойлайтуғын едім. Бірақ бұл «пал айы» бір жыл-ақ дауам етті хәм кейін әсте-әсте сөне баслады. Алдын әсте сөніп баслаған болса, кейін бирден тез сөне баслады.

Мен шопанға қанша жақынласқан сайын, сонша көп кемшиліктерін көре басладым. Оған ұмтылуы хәм оның қасында болуыдан толқынланыу сезімлері менде өшіп қалған еді. Өзім гүға болған нәрселерім хаққында ой-пикир жүритиу менің үшін жүдә қыйын машқалаға айланған еді. Тез арада бұл мен көтеріп болмайтуғын дәрежедегі ауыр жүкке айланды. Оның әтирапындағы адамлардың не ісlep атырғанына, машқалаларды қалай шешіп атырғанына хәм қандай қарарларды шығарып атырғанына мен кем-кемнен көбірек наразы бола басладым.

Оның кимгедур ауыр гәптерді айтып атырғанын көп еситетуғын

болдым хәм бул маған исениўши емес адамлардың арасында бәрха еситилетуғын сөзлерден ҳеш қандай парқы жоқ сыяқлы болып көринди. Егер сол адамлар жалланба жұмысшылар болса, олардың тез жұмыстан босатылатуғынына ямаса өзлери келип жұмыстан босатылыўын сораитуғынына исенимим кәмил еди. Бул тек ўақыт мәселеси еди. Көп орынларды мен «тили майлы өтирикшилер» деп санайтуғын адамлар ийелей баслады. Жаңа жұмысшылардың көбиси маған басқарыў структурасына хәм басқа да шешиўши орынларға суғылып кирип алған адамлардай болып көринди. Ал шоманым ийманлы адамлар менен сөйлескенге қарағанда, сол адамлар менен сөйлескенди жақсы көретуғындай болып көринди. Олардың биймәни гәплерине хәз етип күлип отырар еди, ал ҳақыйқый исениўшилер арасында өзин немқурайды хәм итибарсыз етип тутар еди. Оның ис-хәрекетлери мени әбден даўдыратып таслады хәм мен тез арада оны критикалай басладым.

Мениң бар дыққатымды өзине қаратқан басқа қарама-қарсылықлар да бар еди. Булардың бәри пүткил Америкаға белгили халық-аралық хызметте болды. Пүткил хызмет үзиликсиз түрде ислеп тұрыўы ушын, оның барлық дәстүрлери көп муғдардағы адам күшин хәм көп қаржыларды талап ететуғын еди. Офис жұмысшыларының саны 250 ден артық адамды қурайтуғын еди хәм бизлер ең заманагөй буйымларға ийе едик. Бизлер хызмет дәстүрлерине хәм келешектеги проектлерге қосымша қәрежет табыўға жәрдем бериўи ушын, консультантларды мирәт етер едик. Мен оларды орналастырыў ушын хәм хәр түрли күнделикли жұмысларды шешиў ушын жуўапкер адам едим. Олардың арасында болғанымда, мен көп мәрте олардың шопан менен болған ушырасыўы туўралы сөйлесип атырғанларын еситтим. Басымда мынадай сораўлар пайда болатуғын еди: *«Бул не өзи? Үлкен бизнес пе ямаса хызмет пе?»* Мен қанша көп еситсем, сонша көп деп ойлар едим: *«Бул алданыў хәм азғырылыўдан басқа ҳеш нәрсе емес. Бул жигитлерди адамлар улыўма қызықтырама екен ямаса олар бул жерде тек ақша ушын жүрип пе? Не ушын шопан дөгерегине бундай адамларды жыйнап алған?»*

Мениң қасымда досларым болып, олар да шопанға наразы адамлар еди. Бир рет бир ерли-зайыпшылардың үйінде түслик қылғанымыз еле ядымда. Түслик ұақтында, хызметтен ҳеш қандай азық алмай атырғанымыз ҳаққында сөйлестик. Сонда былай дегеним еле есимде: «Өткен алты ай ишинде мен кафедрадан айтылған ұазлардан ҳеш азық алмадым». Ҳеш тил қатпай отырған ҳаялымнан басқа ҳәмме мениң гәпимди мақуллады.

Мен қайта-қайта бир гәпти еситетуғын едим: «Бизлер азық алмай атырмыз». Бизлер бұл жердеги хызметимиз ақырына жақынлап қалды деген жуўмаққа келдик. Бизлер менен болып атырған ұақыялар руўхый мәниске ийе екенлигин сезиндик ҳәм Құдайдың бизлерди басқа бир хызметке таярлап атырғанлығына исенимимиз кәмил еди. Тез арада өз лаўазымымызды тәрк етип, басқа хызметке өсетуғынымызға көзимиз жетер еди.

МАШҚАЛА ӨЗИМДЕ ЕКЕН

Арадан бир қанша күн өткеннен соң, мен дуўа етип атырғанымда, Құдай маған Өз мийрим-шәпәәтин көрсетти, яғнай, сол ерли-зайыпшылардың үйінде түслик ұақтында болған сөзлерди ядыма салды. «Бизлер азық алмай қалдық» деген сөзим мийимде айлана берди, ҳәтте, отырып, шопанның ұазын тыңлап атырған ұақтымда да, қулағыма қайта-қайта еситиле берди. Өзимнің «руўхый аш жүргеним» ҳаққында ойланып отырғанымда, Мухаддес Руўх маған қатты сөйледі: *«Машқала - шопаныңда емес, ал сениң өзиңде!»*

Мен аң-таң болып қалдым. Еситкен сөзлериме исенбей, өз-өзимнен: «Құдайдың маған сондай деп айтыўы мүмкин бе?» - деп сорадым. Бурынлары мен ұсыған ұқсас дүзетиўлерди басымнан кеширгенимде, еситкен сөзлеримнің дурыслығын гүман астына алатуғын едим. Ишимнен Құдайға деп сораў берер едим: *«Буны анық маған айтып атырғаныңа исенимиң кәмил ме?»* (Бизлер қанша руўхый өскен сайын, бундай сораўларды сонша аз беретуғын боламыз, себеби бизлер негизинде дым аз нәрселерди билетуғынымызды түсине баслаймыз).

Кейин дауысымды шығарып: «Не үшін машқала менің өзімде?» - деп сорадым.

Жаратқан Ие былай деп жууап берди: *«Сен аз азық алып атырғаның хаққындағы пикириңде беккем тұрыпсаң. Ийшая пайғамбардың китабында былай деп жазылған: “Егер бойсынып, тыңласаңыз (KJV аудармасында «Егер қалесеңіз хәм құлақ салсаңыз»), Жер өндирген жақсы нәрселерди жейсиз. Ал егер қасарысып, бас көтерсеңіз, Сизлерди қылыш жалмайды». Булар Жаратқан Иенің аузынан шыққан сөзлер”» (Ийшая 1:19, 20).*

Бұл аят маған жақсы таныс еди. Менің ишимде: «Хау, мен оған толық құлақ саламан-ға», - деген басқа бир ой пайда болды. Бирақ Мұхаддес Рүүх сөзин дауам етти: «Сен хызметіңде саған ислейди айтқан нәрселерди ғана ислейсең, бирақ Мен: *«Егер құры құлақ салсаңыз», - деген жоқпан, ал: «Егер қалеп, құлақ салсаңыз», - дедим. Құлақ салыуды қалейтуғының ямаса қалемейтуғының - бул сениң ишки қатнасыңды көрсетеди. Сениң хәзирги қатнасың - хеш нәрсеге жарамайды!»*

Кейин Ол менің ядыма жоқарыдан тууылмасымнан алдыңғы бир ўақыяны салды. Ол ўақытлары мен мектепте оқыйтуғын болып, хәр үшінши күни кеште телевизордан болатуғын бир көрсетиўди сүйип тамашалайтуғын едим. Ал соның ертесине, яғный төртінши күни үйимиздің алдына мусор жыйнайтуғын машина келетуғын еди. Ол азанда дым ерте келетуғын еди, сонлықтан мусорларды үшінши күни кеште көшеге шығарып қойыуымыз тийис еди хәм бул ўазыйпа менің мойныма жүкленген еди. Мен үшінши күнлери жақсы көретуғын көрсетиўимди көрип отырғанымда, ең қызық жерине келгенде, бөлмеме хәр дайым анам кирип келип, маған хәр қашан бир сораўды берер еди:

- Балам, мусорларды шығарып қойдың ба?
- Яқ, енди шығараман, - дейтуғын едим мен. Сонда ол:
- Тез орныңнан түр да, мусорларды сыртқа шығарып қой! - дейтуғын еди. Мен болсам:
- Яқшы, мама, айтқаныңызды орынлайман, - деп жууап берип,

қалталарды сыртқа шығарып қоятуғын едим.

Сырттан қараған адамға мен ата-анасының айтқан сөзлерін булжытпай орынлайтуғын үлгиі баладай болып көрінетуғын едим. Ал негизінде сол ұақытлары ишимде мынадай ұллы тоңқылды хәм қозғалаң болатуғын еди: «Көзлериме исенбеймен. Хәр сапары мениң сүйиклі көрсетиұым болып атырғанда, ол келип мени әлбетте жумсайды. Не ушын ол көрсетиұ тамам боламан дегенше, ол он минут шыдап тұра алмайды екен?»

Мухаддес Рұх маған: *«Сен қулақ салар едиң, бирақ қәлемей. Сонда анаңа деген сениң ишки қарым-қатнасың натуұры болатуғын еди. Сениң бул жәмәате не ушын азық алмай атырғаныңның себеби, яғный не ушын Мениң Патшалығымның ийгилигин татпай атырғаныңның себеби, сен өзиңе буйырылған нәрселерди орынлап жүрген болсаң да, бирақ сениң ишинде қәлеў жоқ!»* - деди.

Сонда мениң көзим ашылды: шопанға деген натуұры қарым-қатнасым мени Құдайдан ийгилик ала алмайтуғын жерге апарып таслаған екен. Мен қәўипли территорияның ишине кирип кеткен екенмен.

Еврейлерге жазылған хаттың 13-бабы, 17-аяты мынадай сөзлер менен жуўмақланады: «Болмаса, өзлериңиз зыян көресизлер».

Мениң көзлерим ашылған еди. Мен дәрхал тәўбе еттим. Келеси қала күни мен сол жәмәатке барып, сол бурынғы орныма отырдым хәм сол бурынғысындай стильде ұаз айтып атырған сол бурынғы шопанымды тыңладым. Бирақ бул таңда бәри басқаша болды. Аспан үстимде ашық тұрған еди, мен Құдайдың шопанның ұазы арқалы берип атырған ашылысларына таң қалар едим. Мен жылап жиберіуден сәл қалдым, себеби Құдайдың мениң үстимнен қойған хәкимиятына натуұры қатнаста болғаным себебли, өткен алты ай даўамында не деген ашылыслардан, не деген азықлардан бос қалғанымды аңлап жеткен едим.

Ұәкилликке ийе басшыларымызға қәлеп бойсынбаған ұақтымызда, бизлер Құдайдың хәкимиятына қарсы шығып атырған боламыз, өйткени жердеги басшылар Құдай тәрепинен

қойылған! Құдай бизлердің үстимизден қойған адамлар арқалы бизлер ушын хәр жыйналыста әжайып байрам дәстүрханын жаяды хәм бизлердің бұл дәстүрханнан рәхәтленип арқайын азықланғанымызды қәлейди.

Бағыныұ - хәкимиятқа болған бизлердің жуұап ретиндеги *хәрекетлеримизди* билдиреди. Бойсыныұ - бұл бизлердің хәкимиятқа деген *қатнасымызды* билдиреди. Усы жерде көп адамлар қәтелеседи. Құдай тек ғана бизлердің сыртқы ис-хәрекетлеримизге қарамайды, ал Ол бизлердің жүрегимиздің жасырын қатнасына да қарайды. Даўыт өз тахтын ұлы Сұлайманға тапсырып атырғанда, мынадай сөзлерди айтады: «Ал сен, ұлым Сұлайман, әкеңнің Құдайын танып бил хәм *шын жүректен, жан-тәнің менен* Оған хызмет ет. Себеби Жаратқан Ийе *хәр бир жүректи* сынайды хәм *барлық ой-қыялларды* түсинеди. Егер Оны излесең, сен Оны табасаң. Бирақ сен Оны тәрк етсең, Ол сеннен мәңгиге жүз бурады» (1-Жылнама 28:9, курсив авторға тийисли).

БОЙСЫНЫҰ ЖОҚ ГЕЗДЕГИ БАҒЫНЫШЛЫ ҚАТНАС

Еврейлерге жазылған хаттың авторының айтқан сөзлерине және бир рет нәзерлеримизди қаратайық: «Жетекшилериниздің сөзлерин тыңлаңлар хәм оларға бойсыныңлар» (Еврейлерге 13:17). Мен бойсынып тұрып, бирақ бағынбаўға болатуғыны тўўралы мысал келтирген едим. Бирақ мынадай жағдайлар да болады: бизлер бағынышлы, яғный тўўры қатнасты сақлап қаламыз, бирақ айтқанларын орынламаймыз. Ийсаның еки ұл тўўралы айтқан тымсалы бұған жақсы мысал бола алады. Бизлер бұл тымсал тўўралы үшінши бапта да айтып өткен едик. Бир ұлы: «Яқшы, мырза, мен барып, жүзимзарлығыңызда жұмыс ислеймен», - дейди, бирақ бармайды, яғный әкесинің сөзин орынламайды. Бұл баласы әкесине яқшы деп келисим бергени менен, оның әкесине қулақ салмағанын Ийса анық айтады.

Бундай жағдайлар бизлердің жәмәәтлеримизде көп мәрте болып тұрады. Бизлердің жүрегимизде ұллы нийетлер бар болып, «яқшы» деген мәнисте басларымызды ийзеймиз хәм

күлип тұрып, жетекшилеримізге: «Болды, ислеймен!» - деймиз. Бирақ кейін хеш нәрсе қылмаймыз, себебі ол жұмыс бизлер үшін ондай үлкен әхмийетке ийе емес деп ойлаймыз. Әдетте, мен бундай хәрекетті *сыйласықлы қозғалаң* деп атайман. Алданып қалмаңлар: сыйласықлы қозғалаң - ашық қозғалаң сыяқлы өлімге алып баратуғын дәрежеде қәйипли. Олардың екеуі де Құдай Патшалығында хұрметке ийе емес хәрекетлер.

Бұл Аян кітабында Ийеміз Ийсаның жәмәәтлерге айтқан әшкаралаушы хәм қатаң сөзлерін тастыйықлайды. Ол хәр бир жәмәәтке былай дейди: «Мен сениң ислериңди билемен» (Аян 2, 3). Бұл жәмәәтлердің де нийетлери жақсы болған, олардың биреуі өзін хәтте *«тири»* деп атаған, бирақ Ийса оның ис-хәрекетлеріндегі бағынбаушылықты көрсетип, оған *«сен өлисең»* дейди. Оның «хәр бир адамға ислеген исине ылайық қайтаратуғын Құдай» екенін есиңізге түсириң (Римлилерге 2:6). Құдайдың Хүким гүрсисиниң алдында «жақсы нийетлер» үшін сыйлық берилмейди, ал тек бойсыныушылықта исленилген ислер үшін, яғнай хәқыйқый исеним үшін ғана сыйлық бериледи.

ШЕГАРА ҚАЙ ЖЕРДЕН ӨТЕДИ?

Құдайдың буйрығы және былай дейди: «Жетекшилериңиздің сөзлерін тыңлаңлар хәм оларға бойсыныңлар». Алдын айтып кеткенімдей, адамлар меннен шын жүрегі менен жийи-жийи деп сораиды: «Сонда шегара қай жерде? Хәкимият адамлары не айтса да, бизлер толық бағына бериуиміз керек пе? Құдай бизлерден соны күте ме? Егер олар гүна ислеуді маған буйырса не?» Мухаддес Кітап бизлерге хұкиметке шәртсиз бойсыныуды үйретеди, бирақ шәртсиз бағыныуды үйретпейди. Ядларыңызға түсириңлер: бойсыныу - бұл қатнасты, ал бағыныу - бұл ис-хәрекетті, яғнай буйрықты орынлауды билдиреди.

Тек жалғыз бир жағдайда ғана, қайталап айтаман, тек жалғыз бир жағдайда ғана, бизлер хәкимиятқа бағынбау хұқықына ийеміз: Құдай Сөзине туұрыдан-туұры қайшы келетуғын нәрсени ислеуді бизлерге айтқан гезде. Басқаша сөз бенен айтқанда, жетекши

ямаса басшы бизлерге гүна ислеўге буйрық бергенде, бизлер оған бағынбаў хуқықына ийемиз. Вавилония патшасы Набуходоносор жаўыз адам болып, Израил халқынан көп адамларды қырып жибереді. Соған қарамастан, Құдай оны «Мениң қулым» деп атайды (Еремия 25:9; 27:5-7). Демек, бұл және бир мәрте соны көрсетеді, бар болған барлық хәкимиятты тек жалғыз Құдай ғана қояды. Бұл патша Израилдың қалған бөлегін Вавилонияға тутқын қылып әкетеді. Тутқынлар арасында Даниел, Ханания, Мишаел хәм Азария деген яхүдийли жас жигитлер де бар еді.

Патша үлкен бир алтын мүсин ислетіп, патшалығындағы хәмме адамлардың сол алтын мүсінге табыныўы хәққында пәрман шығарады. Бұл пәрманға бағынбаған адамның от жанып тұрған ошаққа тирилей тасланатуғынын патшалығындағы хәммеге дағазалайды. Бұл жас жигитлер ошақта жанып тұрған отқа тасланыўға қарағанда, Құдайдан көбирек қорқатуғын еді, сонлықтан олар патшаның пәрманына бағынбайды. Себеби бұл Құдайдың Муўса арқалы берген баслы он буйрығының: «Хеш нәрсениң мүсинине табынбаңлар» - деген екінши буйрығына қайшы келетуғын пәрман еді. Олар адамның еркине бағынбай, Жаратқан Ийениң еркине бағыныўды таңлайды.

Арадан бираз ўақыт өтиўден, олардың қулақ салмағаны туўралы хабар патшаның қулағына жетіп барады. Патша қатты ғәзепке миніп, Ханания, Мишаел хәм Азарияны тез алдына әкелиўди буйырады. Мине, сонда олардың патшаға берген жуўабы: «Мырзамыз, бұл мәселеде өзлеримизди ақламақшы емеспиз. Бизлер сыйынатуғын Құдай бизлерди от жанып тұрған пetchтен де, сизиң қолыңыздан да қутқара алады. Бирақ егер Ол бизлерди қутқармаған жағдайда, тақсыр, мынаны билип қойың: бизлер хеш қашан құдайларыңызға сыйынбаймыз, сиз орнатқан алтын мүсінге де табынбаймыз» (Даниел 3:16-18).

Олар Құдайдың буйрығына ақырына шекем булжытпай қулақ салады, бирақ соған қарамастан, олар патшаға хұрмет пенен жуўап береді (Автор пайдаланған Мухаддес Китаптың NLT аўдармасында «Мырзамыз» деген сөз «О, Мәртебели» деп аўдарылған. Басқа көп

аўдармаларда «О, Патша» деп те аўдарылған. - *Аўдармашының еслетпесі*). Демек, бұл үш жигит патшаға үлкен құрмет пенен сөйлеген. Олар: «Хәй, сен, қарам, бизлер сениң айтқаныңды өлсек те қылмаймыз!» - деген жоқ. Бұндай құрметсізлік олар тәрпіннен қозғалаң болып есапланған болар еди. Бизлер, хәтте, құқиметтің бұйрығына бағынбауымыз керек болған жағдай да, оған бойсыныуымыз керек.

Бизлер буны елши Петрдің хаялларға қарата жазған сөзлерінде де көреміз: «Хәй хаяллар, Масийх Құдайға бойсынғандай, сизлер де күйеулеріңізге бойсыныңлар. Сонда олардың гейбиреулері Құдайдың сөзине құлақ аспаса да, сизлердің Құдайдан қорқып, пәк өмір сүріп атырғаныңызды көріп, сөзлеріңіз арқалы емес, ал сиз, хаяллардың үлгили өмиріңіз арқалы қолға киргизилип, исениуши болады» (1-Петр 3:1, 2). Хаял күйеуіне бойсыныуы керек (Титус 2:5). Ол күйеуіне бойсыныуы арқалы оған құрметін көрсетеди. Петр минез-құлық пенен бойсынуудың арасындағы ұқсаслықты, яғнай бойсынуудың ис-хәрекетке емес, ал минез-құлыққа жататуғынын және бир мәрте айқынластырады. Петр: «Бойсыныңлар», - деп болып, кейін буның не екеніне анықлама береді: «Сизлердің Құдайдан қорқып, пәк өмір сүріп атырғаныңыз хәм үлгили өмиріңіз». Хаяллар өз күйеулерінің хәкимиятын тән алып, оларға құрметли қатнасын хәр дайым сақлап қалыулары керек, хәтте, күйеулері исениуши емес болса да. Бирақ бұл шәртсіз айтқанын қылыу дегенди билдирмейди. Егер күйеуи хаялын гүна ислеуге мәжбүрлесе, бұндай жағдайда, хаялы оған бағынбау құқығына ийе. Бирақ хаялы хәр қандай жағдайда өз күйеуінің хәкимиятын тән алып, оған шәртсіз түрде құрметін хәм бойсынуушылығын сақлап қалыуы тийис.

Бұған мысал етип мынадай жағдайды келтирсек болады: телефон шыңғырлады хәм исениуши хаялы телефонды алыуға баратыр. Оған күйеуи: «Мені үйде жоқ деп айт», - деп атыр.

Тууры жууап мынадай болған болар еди: «Қымбатлым, мен өтирик сөйлемекши емеспен. Егер қалесен, сени хәзир сөйлесе

алмайды деп айтаман». Солай етсе, ол күйеуінің бийлигине деген құрметін сақтап қалады, бірақ оның «өтирик сөйле» деген илтимасына бағынбайды. Кейін Петр сөзін былай деп дауамлайды:

«Сұлыұлығыңыз тек сыртқы безениулерден: әшекөйленген шашлар, тағылған алтынлар хәм сәнли кийимлерден ғана ибарат болмасын. Ал сұлыұлығыңыз сырлы болған ишки дүньяңыздан, яғнай жұмсақ хәм тыныш болған жоғалмайтуғын рүүхый гөззаллықтан ибарат болсын. Бұл Құдай алдында жүдә қымбатлы. Өтмиште Құдайдан үмит еткен мухаддес хаяллар да өз күйеулерине бойсынып, ұсылай безенген. Солардың бири Сара да өз күйеуі Ибрайымды «хотайыным» деп атап, оған бойсынды. Егер сизлер де жақсылық ислеп, хеш қандай қорқынышқа берилмесеңиз, Сараның қызлары боласызлар» (1-Петр 3:3-6).

Сара Ибрайымды өз хотайыным деп атап, оған бойсынған ұақтында, оның күйеуіне деген құрметін көрийимизге болады. Оның «хотайыным» деген сөзи - оның бойсыныушаң қатнасын көрсетсе, оның бағынғаны - оның қорқынышқа берилмегенин көрсетеди. Қорқыныш – бұл жаман ұстаз. Қорқыныш мысқыллап: «Мен Құдайға исенип, күйеуіме ямаса басқа бийликке бағына алмайман. Мен өзимди-өзим қорғауым керек!» - деп күлиуі мүмкин. Келиңлер, мына нәрсени есимизден шығармайық: бизлерге бағыныуға буйрық берип қойған - бұл бийлик етиуди сүйетуғын қандай да бир адам емес, ал Құдай Тааланың Өзи. Бизлер Құдайға бағынған ұақтымызда, Оның қорғаны бизлердин ұстимизде болады.

БУЙРЫҚТЫҢ БУРМАЛАНЫҰЫ

Тилекке қарсы, гейде бұл буйрықты түсинбегенликтен, қайғылы жағдайларға ұшыраған хаяллар туұралы хабарларды еситиуге туұра келеди. Гейбир хаяллар шәртсиз бойсыныу туұралы буйрықты жүреклерине қабыл еткен ұақтында, олар: «Енди күйеуім не айтса да, бәрін сөзсиз орынлауым керек»,

- деп ойлап, күйеулеринің натуұры талаптарын да орынлай баслайды. Мен гейбир «исениўши» күйеулердің жынысый рәхәт алыў ушын, өз ҳаялларынан бузық видеоларды бирге көриўди талап еткенин хәм сонда ҳаяллары «Мұхаддес Китап күйеўиме сөзсиз бағыныўды буйырып қойыпты» деп ойлап, күйеулеринің талабына бағынғаны тўралы еситтим. Мен гейбир күйеулердің өз ҳаялларынан өтирик сөйлеўди талап еткенлерин хәм сонда олардың күйеулерине қулақ салғанларын еситтим. Мен гейбир күйеулердің өз ҳаялларына жәмәәт жыйналысларына барыўды қадаған еткенлерин хәм сонда олардың өз күйеўинің талабына бағынғанларын еситтим. Бундай талаптарға бағыныўға болмайды, себеби олар Мұхаддес Китаптың буйрықтарына қайшы келеди.

Гәпимизди даўам еттиремиз. Мениң хабарым бар: айырым күйеулерлер өз балаларын ямаса өз ҳаялларын ұрып-сабайды, ал ҳаяллары болса, күйеулеринің сондай жаўыз ислерин жасырады. Мынадай ўақыялар да болды: балалар жынысый зорлыққа ушырайды, бирақ ҳаяллары бұны билсе де, бұл жаўызлықты тоқтатыў ушын хеш нәрсе қылмайды. Құдай ҳәкимиятты анық бир шәртлердің үстине орнатады, бирақ бундай жаўыз хәм ызымсыз ислер Құдайдың шәртлерине пүткіллей қайшы келеди. Бундай ҳалатларға дус келген ҳаяллар мынаны толық түсинип алыўы шәрт: Құдай олардың хеш нәрсе қылмай, бир шетте қуры қол қаўсырып турғанын улыўма қәлемейди. Егер күйеўинің ис-хәрекетлери этирапындағы адамлардың өмирине қәўип тўдырса, онда ҳаялы өзи менен балаларын оннан бөлеклеўи шәрт хәм қашан күйеўинің толық тәўбе еткенине көзи жетпегенше, оған қайтып келиўине болмайды.

Хәтте Даўыт та, қанша күшли хәм мәрт жаўынгер болса да, Шаул оған найза ылақтырған ўақытта, сарайдан қашып кетеди, ал сонда да сарайда жасай бермейди. Ол Шаулды таслап кетип, шөлистанда жасайды. Бирақ Даўыт Шаулдың патшалық ҳәкимиятына деген хұрметли қатнасығын хеш қашан тоқтатпайды. Даўыт Шаулдан қашып кеткен болса да, оның ҳәкимиятына хеш қашан қарсы шықпайды, ал оның шын жүректен тәўбе етиўин ямаса Құдайдың Өзинің ҳақ хұким шығарыўын күтеди.

ГҮНА ИСЛЕҰГЕ БУЙРЫҚ БЕРИЛГЕНДЕ, БАҒЫНБАҒАН АДАМЛАРДЫ ҚУДАЙ ЖАРЫЛҚАЙДЫ

Хүкімет шығарған бұйрықтарға бағынбаған адамлар туұралы да ўақыялар бар. Фараон еврейлердиң киндик шешелерине: «Еврей ҳаялларын туұдырып атырғаныңызда, туұылған ҳәр бир ұл баланы өлтириңлер», - деп бұйрық береді. Сол ўақытта киндик шешелердиң не қылғаны туұралы Мухаддес Китап былай дейди: «Бирақ киндик шешелер Құдайдан қорқатуғын еди. Сонлықтан олар Мысыр патшасының айтқанын ислемей, ұл балаларды тири қалдырды» (Шығыў 1:17). Киндик шешелердиң бул ис-ҳәрекеті Құдайды қатты ыразы етеді. Мухаддес Китап бул туұралы былай дейди: «Өзинен қорққаны ушын, Құдай киндик шешелерге ұрпақ берди» (Шығыў 1:21). Хүкімет гүна ислеўге бұйрық бергенде, олар бул бұйрыққа бағынбағаны ушын, Жаратқан Ийе оларды сыйлықлайды.

Яхүдияның жоқарғы кеңес ағзалары Ийсаның шәкиртлерине «Ийсаның аты менен ҳеш нәрсе айтпаўларын ҳәм үйретпеўлерин бұйырды. Бирақ, Петр менен Юхан оларға жуўап берип: – Өзлериңиз ойлап көриң: Құдайдың сөзлеринен гөре, сизлердиң сөзлериңизди тыңлаў Құдай алдында дұрыс болар ма екен? Бизлер көргенлеримизди ҳәм еситкенлеримизди айтпай тура алмаймыз, – деди» (Елшилер 4:18-20). Ийса оларға әлле қашан: «Пүткил дүнья бойлап жүриңлер ҳәм барлық адамларға Хош Хабарды жәриялаңлар», - деп бұйрық берип қойған еди (Марк 16:15). Олар кеңес ағзаларының бұған қайшы келетуғын бұйрығына бағыныўы мүмкин бе? Яқ, мүмкин емес! Жоқарғы кеңес шәкиртлерге Ийсаның бұйрығына қарсы ҳәрекет етиўге бұйрық береді, сонлықтан олар ҳүрмет пенен бас тартады. Шәкиртлердиң сол шешиминен кейин не жүз бергенин Мухаддес Китап былай деп сүўретлейди: «Елшилер Ийемиз Ийсаның қайта тирилгени ҳаққында күшли жигер менен, тәсирли түрде гүўалық беретуғын еди ҳәм олардың ҳәммеси Құдайдың ұллы мийримине ийе еди» (Елшилер 4:33). Олардың жүреклериндеги Құдайдан

қорқыў оларға уллы жарылқаў хәм күш алып келеди.

Деген менен, бизлер кеңес ағзаларына деген сол шәкиртлердиң ҳүрметин, кейин ала Павелдиң жуўабында да оларға деген бойсыныўшылық қатнасын көремиз. Павелди ол жерге алып келгенде, оның өзін қорғаў ушын айтқан ең биринши сөзлери мынадай болады: «Мен бүгинги күнге дейин Құдайдың алдында пәк хұждан менен жасадым» (Елшилер 23:1). Буны еситкенде, бас руўханий Ханания Павелдиң қасында тұрған адамларға Павелдиң аўзына урыўды буйырады. Сонда Павел былай: «Хәй, еки жүзли! Сени Құдай урады!» - дейди. Кейин мынадай болады: «Павелдиң қасында тұрғанлар: – Құдайдың бас руўханийин де мазақ етиўге бола ма? – деди. Павел былай деди: – Тұўысқанларым, оның бас руўханий екенин билмейтуғын едим. Себеби: *«Өз халқыңның басшысына жаман сөз айтпа»*, – деп Мухаддес Жазыўда айтылған-ғо» (Елшилер 23:4, 5).

Хананияның ҳәкимият ўәкили екенин билгенде, Павел өзиниң айтқан сөзлери ушын тәўбе етеди. Аўа, шәкиртлер Мухаддес Китапқа қайшы келетуғын буйрықларға бағынған жоқ, бирақ олар бойсыныўшылық қатнасығын сақлап қалды, өйткени олар: «Бар болған ҳүкиметлердиң хәммеси де Құдай тәрeпинен орнатылған» екенин билетуғын еди.

ЕҢ ЖОҚАРҒЫ НЫЗАМҒА БАҒЫНЫҰ ҲАҚҚЫНДА ДАНИЕЛДИҢ ҚАБЫЛ ЕТКЕН ШЕШИМИ

Даниелдиң дәўиринде Дарий патша мынадай пәрман шығарады: «Ким де ким патшадан басқа бир құдайға ямаса адамға дуўа етсе, ол арысланлар тұрған шұқырға таслансын» (Даниел 6:7). Көре алмаўшылыққа хәм жаўызлыққа толған ҳүкимдарлар Даниелди жоқ қылыў мақсетинде, бул ызамды шығарып, патшаға тастыйықлаттырып алдырады. Бундай ызамға бағыныў Даниелдиң ҳәтте қыялына да келмейди. Себеби ол Құдайға бағыныўды таңлаған еди. Ол Забур жырында жазылғандай етип ҳәрекет қылар еди: «Түнде, таңда хәм күндиз, Жалбарынып, дад саламан, Ол еситеди даўысымды» (Забур 54:18).

Даниелдиң өзине қандай шешим шығарғанына қараңлар:

«Даниел пәрманның тастыйықланғанын билсе де, үйине барып, терезелери Ерусалим тәрепке қарап ашылған жоқарғы бөлмесине шықты да, әдеттегідей күніне үш мәрте дизерлеп, Құдайға дуға етті хәм Оны алғыслады» (Даниел 6:10).

Даниелдің пәрманға бағынбағаны туұралы хабарды сол гезде-ақ патша Дарийге жеткизеди хәм ол Даниелди арысланлар тұрған шұғырға таслауға мәжбүр болады. Бирақ Даниел сондай әдилсизликлерге дус келсе де, бойсыныўшаң қатнасын өзгертпей сақлап қалады. Құдай аш арысланлардың аўзын жаўып, оны арысланлардан қорғайды, сонлықтан ол түн бойы арқайын уйықлай алады. Патша ертеңине оның еле тири екенин көргенде, оны дәрхал шұқырдан шығарып алыўға буйрық береді хәм оның орнына оған қарсы тил бириктирген ўәзирлерин таслаттырады: «Олар шұқырдың түбине жетпей атырып-ақ, арысланлар оларға тасланып, сүйеклерин сындырып, майдалап таслады» (Даниел 6:24).

ХӘР ДАЙЫМ ЖАҚСЫ НӘТИЙЖЕ БОЛА БЕРМЕЙДИ

Құдай бул мухаддеслерди өлимнің аўзынан қутқарып қалды, бирақ барқулла бундай бола бермейди. Еврейлерге жазылған хатта мынадай сөзлерди оқыймыз:

«Исеними себепли, ҳаяллар өз мархұмларын тирилген ҳалда қайтарып алды. Ал айырымлары еле де жақсырақ тирилиўге ерисиў ушын, азатлықтан ўаз кешти хәм азапланып өлтирилди. Және гейбиреўлери масқараланып, қамшы жеди, хәтте, шынжырлар менен байланып, қамаққа салынды. Исеними себепли, олар тас пенен урылды, пышқы менен кесилип екиге бөлинди, қылыштан өткерилип өлтирилди. Қой хәм ешкинің терилерин жамылып, сергиздан болып жүрди, жоқшылықта жасады, қыйыншылықларға ушырады хәм хорлық көрди» (Еврейлерге 11:35-38).

Бул аятларда жазылған адамлар хәкимият тәрәпинен қопал хәм әдилсиз қатнасларды басларынан кеширген.

Б.э.ш. 140-230 жыллары жасаған Тертуллиан ең дәслепки жәмәәттің ұстазы болады. Ол Рим басшылары менен пухараларына: «Сизлердің масийхыйларды қуўдалап атырғаныңыз - олардың тек еле де көбейіуіне хызмет етеди», - деп еслетеди. Ол былай деп жазады: «Сизлер бизлерди қанша көп шаўсаңыз, бизлер сонша көп санға көбейемиз. Масийхыйлардың қаны - бул тұқым» (Апология, 50-бап).

Мен қуўдаланып атырған исениўшилердің өмирин сүүретлеп жазған бир белгили рим жазыўшысының жазғанын келтирип өтемен:

«Олар өз еллеринде жасайды, бірақ тек ўақтында турғынлардай етип өмир сүреді. Олар денеде жасайды, бірақ денеде өмир сүрмейді. Олар өз өмир жылларын жер бетинде өткізеді, бірақ олардың ўатаны - Аспанда жайласқан. Олар жерде шығарылған ызағарларға бағынады, бірақ олардың өмирлері - бул ызағарлардан бәлентте тұрады. Оларды жек көретуғын адамлар не ушын оларды жек көретуғынын түсиндирип бере алмайды, себеби оларды жек көріўге ҳеш қандай себеп таба алмайды» (*Диогнетке жазылған хат*, 5-бап).

Олар бағынған ҳәм бойсыныўшаң болған, бірақ олар өзлериниң ҳұрметли ҳәм бойсыныўшаң минез-құлқы менен жерлик ызағарлардан үстин өмир сүрген. Петрдің хатында көргенимиздей, наҳақ ҳұкимдарларға болған исениўшилердің ҳұрметли қарым-қатнасы сол ҳұкимдарлардың өзлерин даўдыратып таслаған, нәтийжеде, олардың гейбиреўлері тәўбе етип, Ийемизге келген.

НАЛЫЎҒА ҲӘМ ТОҢҚЫЛДАЎҒА ОРЫН ЖОҚ

Ҳәкимияттың қандай түри болса да, - пухаралық ҳәкимият па, шаңараққа тийисли ҳәкимият па, жәмәәттеги ҳәкимият па ямаса жәмийетлик ҳәкимият па, - Құдай оларға бойсыныўымыз керек екенлигин айтады. Тек Мұхаддес Китап *анық* «гүна» деп қойған

ис-хәрекетти ислеўди бизлерден талап қылғанда ғана, бизлер бағыныўымызға болмайды. «Анық» деген сөзге итибарыңызды қаратың. Жоқарыда көрип шыққан ўақыяларымыздағыдай, хақыйқый исениўшилер оларға Масийхтан бас кешиўге, адам өлтириўге, басқа қудайларға табыныўға ямаса Ийсаның буйрықларының биреўлеринен бас тартыўға буйрық бергенде, бағынбаған. Олар налып тоңқылдаўға да ямаса хўким етиўге де өмирлеринен хеш қандай орын бермеген.

Мине, мынаў офисте жұмыс ислеитўғын айырым жұмысшылардың налып тоңқылдаўы: «Шопан маған: “Жұмыс ўақтында, адамларға консультация берме хәм олар ушын дуўа етпе”, - деди. Бирақ бул Қудайдың сўйиспеншилиги емес-ғо. Ал сўйиспеншилик көрсетпеў - бул гўна. Сонлықтан мен бәри-бир консультация берип, дуўа ете беремен». Бул хәкимият астында тұрған адамлардың бийлик астында болыўына қарамастан, үстинде тұрған хәкимиятқа қарсы налып тоңқылдаўы болып есапланады. Олар өзлериниң пикирин дурыс деп есаплайды. Бирақ шопан оларға Қудай Сөзин бузың ямаса орынламаң деп атырған жоқ. Оннан қалса, оларға айлықты олардың консультация бергени ямаса дуўа еткени ушын емес, ал хўжжетлерди дурыс хәм өз ўақтында толтырып, өзлерине белгиленген басқа да жұмысларды ислегени ушын төлейди.

Негизинде, бундай адамлар өзлериниң қулақ салмаўшылығы себепли урлық ислеў менен шұғылланады. Егер олардың жүрегинде басқалар ушын дуўа етиў қәлеўи ырастан да бар болса, онда олар шопанынан рухсат алып, хақыйқаттан дуўаларға мўтәж адамлардың ўйлерине жұмыс таўсылғаннан соң барсын хәм дуўа ете берсин. Бирақ егер де шопан консультация бериўимизге жұмыстан соң да рухсат бермей атырған болса, демек, ол бизлердиң консультация бериўимизге ылайықлы түрде еле таяр емес екенлигимизди биледи. Ал егер шопан ырастан да қәтелесип атырған болса, ол буның ушын Қудай алдында өзи жуўап береді, бирақ бул оның қол астындағы адамларға оны хўким етиўге себеп бола алмайды. Мен жүз мысалдан тек бир мысал ғана келтирдим,

бірақ баслы шынлық өзгериссиз қала береді: хәкимият
йәкиллери Құдай Сөзине анық қайшы келетұғын нәрсени ислеўди
бизлерден талап еткен йақтында ғана, бизлер оған бағынбаў
хуқықына ийемиз.

Сизде мынадай сораў да тўўылыўы мүмкин: «Егер жетекшим
мен мақулламайтуғын нәрсени ислеўди маған буйырса, мен
не қылыўым керек? Ямаса жетекшим улыўма келиспейтуғын
нәрсени ислеўимди буйырса не? Ямаса мениң дуўа етип
атырған йақтымда көрген нәрсеме қарама-қарсы нәрсени
ислеўди буйырса не?» Бул сораўларға жуўапты мен келеси бапта
беремен хәм жуўапларымды Мухаддес Китаптағы аятлар менен
тастыйықлайман.

АЛ ЕГЕР ЖЕТЕКШИ ...

*Бизлердің умтылып атырған нәрсеміз -
бул хәкимият туұралы ашылыс алыұымыз.
Негизинде, бул Құдайдың Өзи туұралы ашылыс.
Себеби Құдай менен Оның хәкимиятын бир-
бирин ажыратып болмайды.*

Бизлердің хәммеміз де өз жетекшилерине наразы болған адамлар менен дусласамыз. Олар жетекшилеринің нәтийже бермейтуғын ұсылларын ямаса натуұры шешимлерин хәм буның оларға жаман тәсир еткенин айтып шағым жасайды. Олар жетекшилеринің оларға ўәде берип, бирақ ўәдесин еле орынламағанын айтып налыйды. Арасында олар тап терис қарап раўажланып атырғанға ұқсайды. Олар шопанның буны көрмей тұрғанына толық исенеди хәм оның хәкимиятын Құдайдан емес деп есаплайды. Бундай пикирлеўлер шағымларға есик ашып, ақыр-соңында қулақ салмаўшылыққа алып келеди. Арадан бираз ўақыт өтип, олар азғырылыў қақпанына түседі хәм олардың руўхый өсип, пана астында болыўы ушын Құдайдың оларға берип қойған хәкимиятынан айырылады.

СЕНСИЗ БИЗЛЕРГЕ ЖАҚСЫ БОЛҒАН БОЛАР ЕДИ!

Израил халқы сондай көз-қарасқа ийе еди. Гейде олар Мұўсаның жетекшилигин нәтийжесиз, хәтте, «апат қылған жетекшилик» деп

есаплайтуғын еди. Бирақ бәри де бундай етип басланған жоқ. Муўса шөлистанда қырық жыл шопанлық қылған соң, ұллы ўақыялардың орайына түсип қалады. Ол фараонның алдына бармастан бұрын, ол Израилдың ақсақаллары менен ұшырасады хәм Жаратқан Ийениң оларды азат етиўге жибергенлигин айтады: «Мен оларды мысырлылардың қолынан қутқарыў ушын келдим. Оларды сол елден шығарып, кең хәм өнимдар болған жерге, сүт хәм пал ағып тұрған елге апараман» (Шығыў 3:8). Бундай әжайып хабарды еситкенде, олар Муўсаға исенип, Құдайға табынады. Олар қуўанышқа толып-тасады, себеби енди оларды құллықтан азат ететуғын қутқарыўшысы, Құдай ўәде еткен жетекшиси бар еди.

Олар менен ушырасып болғаннан соң Муўса фараонның алдына барады хәм Жаратқан Ийениң оның аўзына салған сөзлерин дәлме-дәл оған жеткизеди: «Израилдың Құдайы Жаратқан Ийе былай дейди: “Шөлге барып, Маған арнап байрам қылыўы ушын, халқымды жибер”» (Шығыў 5:1).

Фараон оған былай деп жуўап қайтарады: «Мен айтқанын тыңлап, Израил халқын жиберетуғындай, Жаратқан Ийе ким болыпты? Мен Жаратқан Ийени танымайман, израиллылардың кетиўине де рухсат бермеймен, – деди. Сол күннің өзінде-ақ фараон олардың жұмысларын көбейтип жиберди. Ғәзепке минген фараон өз хызметкерлерине былай деп буйрық береді: «Жұмысларын соншелли дәрежеде аўырластырың, олар ис пенен бәнт болсын» (2-9 аятларға қараң).

Израиллыларға қайтып сабан бермеди, бирақ олар бұрын қанша гербиш қуйған болса, ендигиден былай да, сонша гербиш қуйыўы керек болды. Солай етип, күндиз олар гербиш қуйыўы, ал түнде сабан излеўи керек болған еди.

«Солай етип, халық атызлардан сабан жыйнаў ушын пүткил Мысыр бойлап тарап кетти. Құл жұмсаўшылар оларды қысқыға алып: «Күнделик жұмысыңызды сабан берилген күнлердегидей толық орынлаң», – деди» (Шығыў 5:12, 13).

Ал кейин олар өзлери қойған израиллы бақлаушыларды ұрып-сабап былай деди: «Неге сизлер кеше хәм бүгин бурынғыдай муғдарда гербиш қуйдырмадыңыз?»

Сонда израиллы бақлаушылар фараонның алдына барып, оған былай деп нала шекти: «Неге құлларыңызға бундай қатнас жасап атырсыз? Бизлерге сабан бермесе де, гербиш қуйыўды талап етеди. Минекей, құлларыңыз болған бизлер құрыдан-қуры таяқ жеп атырмыз. Ал буған айыплы – сизиң адамларыңыз. Себеби олар бизлерден мүмкин емес нәрселерди талап етип атыр».

Бирақ фараон оларға былай деп жуўап береді: «Сизлер ериншексизлер, ериншек! Сол себептен: «Барып, Жаратқан Ийеге құрбанлық беремиз», – деп атырсызлар. Қәнекей, барыңлар жұмысларыңызға! Сизлерге сабан берилмейди. Ал гербишти белгиленген муғдарда жеткизесизлер».

Фараон олардың өтинишин қабыл етпегенин көргенде, Израил ақсақаллары үлкен машқалаға дус келгенлигин түсинди. Олар фараонның алдынан шығып баратырғанда, сыртта оларды күтип тұрған Муўса менен Харонды көрди. «Сизлер бизлерди фараонға хәм оның хызметшилерине жаман атлы қылдыңыз. Бизлерди өлтириў ушын, олардың қолларына қылыш ұслаттыңыз. Бул исиңизди көрип, Жаратқан Ийе сизлерди жазаласын» (Шығыў 5:13-21).

Енди израиллылар Муўсаның жетекшилигине қатты қапа болған еди. Оның ўазы хәм жетекшилиги олардың басына тек бахытсызлық пенен апатты ғана алып келди. Олар Құдайдан Муўсаны жазалаўын сораиды. Демек, олар Муўсаның хәкимиятын Құдайдан емес деп санап, оның хәкимияты менен Құдайдың хәкимиятын бир-биринен ажыратып баслайды.

Енди бәрине Муўсаны айыплы болған еди. Егер де ол оларды тынышына қойғанда, фараон оларға буншелли қатты қоллық пенен қатнас жасамаған болар еди. Олар бир нәрсени еле улыўма аңлап жетпеген еди: шайтан ямаса қандай да бир алжасқан жетекши емес, ал Құдайдың Өзи бул ўақыялардың бәриниң басында тұрған еди. Енди хеш нәрсе Құдайдың бас жобасынан тысқарыда жүз бериўи мүмкин емес еди. Құдай Муўсаға фараонның алдына

барыўды бұйырады. Ал фараонның жүрегін қатал қылған шайтан емес, хәтте, Мұўса да емес, ал Құдай Тааланың Өзи! Бизлер буны бир неше аятларды оқыўымыз арқалы биле аламыз: «Жаратқан Ийе фараонның жүрегін қатал қылып қойғанлықтан, ол израиллыларды өз жеринен жибермеди» (Шығыў 11:10; 9:12; 10:1, 20, 27). Фараонның жүрегі қанша қатайған сайын, Ибрайымның урпақларына жасаў сонша қыйын болып барды.

Құдайдың құдиретли қолы астында, ақыр-соңында, фараон израиллыларды жибереди хәм Израил халқы шөлистанға келеди. Олар сұўсыз қалады хәм азық-аўқатлары да таўсыла баслайды. Сонда олар: *«Мұўса бизлерге азатлық пенен абаданшылықты ўәде еткен жоқ па еди? Сүт пенен пал ағып тұрған жақсы хәм кең жер қаяқта?»* - сорай баслайды. Дурыс, жер ҳақыйқаттан да дым кең, бирақ абаданшылық ҳеш жерде көринбей атыр. Ўәде етилген сүт хәм пал қаяқта?! Мұўса ұсы жерди «азат хәм абаданшылыққа толы жер» деп ойлаған ба? Оны өзи Құдай ма екен жиберген?

Олар үш күн сұўсызлықта жүрип, ақыры Мұўса оларды Мара деген жерге алып келеди хәм бул жерде суў бар екен. Бәлким, олар: *«Құдайға шүкир, ендиги жағында бәри жақсы болып кетеди»*, - деп ойлаған шығар. Бирақ олар сұўдан ишип көргенде, оның ишиўге жарамсыз, ал ашшы екенин көреди. Олар сонда өз көзлерине исенбейди хәм исенимлерин жойтып, налыўын баслайды. Олар Мұўсаға деген өз наразы түрлерин көрсетип, критикаларын күшейткен ҳалда бир-бирине сыбырласа баслады. Наразылық, тап рак клеткалары сыяқлы, пүткил халық арасына әсте тарқай баслады. Бәлким, Мұўса оларды тек құллықтан қутқарыў жолын жетерли дәрежеде билип, бирақ оларды басқа жерге қалай баслап барыў жолын билмейтуғын шығар?

Халық Мұўсаға хәм Харонға былай деп шағым жасай баслайды: «Қәнекей, Мысырда-ақ Жаратқан Ийениң қолынан өлип қоя қойғанда болар еди. Ҳеш болмаса, ол жерде гөш салынған қазанлардың қасында отырып, тойғанымызша нан жер едик. Бирақ сизлер пүткил халықты ашлықтан өлтириў ушын, бизлерди ұсы шөлге алып келдиңиз» (Шығыў 16:3).

«Болды, жетер енди!» - деди олар. Мұұсаның жетекшилик қабилетлери көп жерлерде олар күткендей болмай атырған еди. Мұұса олардың өмирлерінде пайда болмасынан алдын олар жақсырақ өмир сүріп атырған жоқ па еди? Мұұса келгеннен соң олардың көргени тек шыдап болмас басымлар хәм Мысырдағы оның ұазынан соң басланған қыйыншылықлар. Бұның өзи изи таўсылама ямаса жоқ па?! Олар бир қыйыншылықтан зорға қутылса, изинен дәрхал екиншисине тап болып атыр. Олардың жетекшиси сүт хәм пал ағып тұрған жерге алып барыўды ўәде еткен еди, бұның орнына оларды сұўсыз бир жерге, жылан хәм шаянларға толған шөлистанға алып келди. Шамасы, олардың жетекшиси жолды адастырып алды ямаса улыўма бир жаман нийет пенен оларды алып шықты. Мысырда гезинде, ҳеш болмағанда, олардың күнде жейтуғын аўқатлары бар еди, ал Мұұса болса, оларды аштан өлтирмекшиге ўқсайды. Гәптиң қысқасы, Мысырда жақсы еди! Олардың шағымлары кем-кемнен күшейип, ақыры олар бир-бирине былай деп айта баслады: «Өзлеримизге бир басшы сайлап алып, Мысырға қайтайық» (Шығыў 14:4).

Бирақ Құдайдың қойған адамларына соншелли дәрежеде тойып кеткен адамларға Мұұсаның не дегенине қарап көриң: «Жаратқан Ийе сизлердиң Өзине қарсы наразылық билдиргениңизди еситти. Ал бизлер ким болыппыз? Сизлер бизлерге емес, ал Жаратқан Ийеге наразылық билдирип атырсызлар» (Шығыў 16:8).

Бұл адамлар Құдайға қарсы емес, ал тек Мұұсаға қарсы тоңқылдап атырмыз деп ойлаған еди. Олар Мұұсаның ҳәкимияты басқа, Құдайдың ҳәкимияты басқа деп, оларды бир-биринен ажыратып қойған еди. Қулақ салыўшылық принципери менен өмир сүриўдиң орнына, олар өзлериниң ой-пикирлери бойынша ҳәрекет етиўди шешкен еди. Сондай адамлар өз көз-қарасларына хәм жағдайларға қарап, ис тутады, сонлықтан олардың шегараланған ой-пикирлері оларды ақмақшылық жолына баслайды. Олар өз шақырығына кирмейди. Себеби тек ўстиндеги ҳәкимиятты тән алып, оларға бойсынатуғын адамлар ғана Калев хәм Ешуа сыяқлы, ўәде етилген хәм олар ўшын таяр тұрған Құдай шақырығына кире алады.

АЛ ЕГЕР МЕНДЕ АЙЫРМАШЫЛЫҚ БОЛСА НЕ?

Израил уллыры өз жетекшисинің шешимлеринен соң дәрхал жүз берип атырған унамсыз нәтижелерге қарап ис тұтып атырған еди. Сонлықтан сиз өзиңизди олардан данарақпан деп санауыңыз мүмкин. Сиз өзиңизди Ешуаға ұқсап, бир талай руұхый өскен исениўшимен деп ойлауыңыз мүмкин. Муўсаның хақ екенине басқалар исенбесе де, бирақ сиз оның дурыс жол тұтып атырғанына анық исенген болар едиңиз хәм Израил улларындай болып ҳеш қашан ис тутпаған болар едиңиз, ал барқулла Ешуаның қасында жүрген болар едиңиз, солай емес пе?

Болыўы мүмкин, бирақ бундай деп шешим шығарыўға сәл асықпай турыўымыз керек. Парисейлер де анық сондай деп ойлаған: «Егер де ата-бабаларымыздың заманында өмир сүргенимизде, пайғамбарлардың қанын төгийлерине оларға шериклес болмас едик» (Матта 23:30). Бирақ Ийса оларға сол ата-бабаларының исин даўам етип атырғанлығын айтады. Барлық ўақыялар өтип кеткеннен кейин хәм олар туўралы бир қанша китаптар жазылып болғаннан соң, оларға қарап, нениң жақсы, нениң жаман екенин айырыў аңсат. Ешуаны өз заманласларынан айрықша еткен нәрсе не еди? Онда руўхларды айырып билиў сыйы бар ма еди? Яқ! Онда не нәрсе оны ўатанласларынан айрықша етти? Ол хақыйқый бийликти тән алып, оған бағыныў қәбилетине ийе еди. Устиндеги бийликти тән алып, оған бағына алыў қәбилети - эне, сол нәрсе оған туўры нәрсени натўры нәрседен айырыўға жәрдем берген еди.

Гейбиреўлер бойсынбаўшаң жүрекке ийе болса да, өзлеринде усы сый бар деп санайды. Мен усындай көп адамлардың маған деген наразылықтарын сеземен. Хәтте, тап хәзир усы китапты жазып атырған ўақтымда да. Мысалы, кеше мен бир адамнан хат алдым. Оның авторы: «Менде руўхларды айырып билиў сыйы бар. Бирақ мен тек маған мақул болған нәрселерге ғана бағынаман», - деп жазып қойыпты. Сондай етип ойлайтуғын адамлар өзлерин туўры жолда турыппыз деп ойлайды, бирақ олар қәтелеседи.

КИМ ОНЫ БИЗЛЕРДИҢ ҮСТИМИЗДЕН ҚОЙДЫ?

Бәлким, сиз деп сорарсыз: «Ал егер мениң жетекшим ұлыўма дурыс емес шешим шығарса, мен не қылыўым керек? Егер оған қулақ салсам, онда бахытсызлықларға тап болатуғынымыз анық. Сонда да оған бағына бериўим тийис пе?»

Изиме, өзимниң хызмет еткен жылларыма қарасам, мени де сондай қанаатланбаўшылық сезимлери бийлеп алған ўақытларым есиме түседі: «Олар жаман шешим шығарып атыр! Олар Құдайдан болмаған нәрсени шешип атыр! Олар жаман тәсир астына түсип қалды. Мен бұған бағына алмайман!» Сондай жағдайларда, көбинесе, мениң бойсынбаўшаң жүрегим бағынбаўды таңлайтуғын еди.

Мен басқарыўшылық жұмыслары бойынша шопанның жәрдемшиси болып, бир жыл хызмет еттим ҳәм усы бир жыл ишинде шопанның көп шешимлерине қарсы шыққанымды байқадым. Оның шығарған буйрықлары дәслеппениң столымның үстинен өтетуғын еди. Сонлықтан олар еле жәмәәт жетекшилериниң қолларына барып түспесинен алдын, дәслеппени оларды мен көретуғын едим. Жүдә көп мәртебе, мен оның шығарған буйрықларын натуўры деп ойлап, мақұлламас едим ҳәм жүрегимде наразылық пайда болатуғын еди. Бир сапары Мухаддес Рүўх туўры жүрегиме сөйледи. *«Мениң саған бир сораўым бар».*

Тәжирийбеме бола соны билер едим, Құдай маған сораў берген ўақытлары, Ол әдетте мениң қандай да бир жалған даналығымды ашкаралайтуғын еди. Мен:

- Ләббай, Ийем? - деп жуўап бердим.
- Мен кимди шопан етип қойдым: сени ме ямаса оны ма?
- Әлбетте, оны, - деп жуўап бердим. Сонда Ол маған дәрхал:
- *Дурыс. Сонлықтан саған ашып көрсетиўим тийис емес болған нәрселерди Мен оған ашып көрсетемен. Және де, оның басшы ретинде шығарған қарарларындағы даналықты көп мәрте саған ашып көрсетпеймен. Сен сонда да Мениң изиме ергендей болып, Мен қойған адамның изине де ересең бе? Мен*

соны да тексеріп көремен, - деди.

Тек бир неше айлар өткен соң ғана, шопанның қарарындағы даналық басқаларға белги болар еді. Мен буны тап күппә-күндиз ап-аның көргендей болып көрдим хәм өз ойларым менен дәлиллеримди құлақ салыўшылық нызамынан да жоқары қойып, үлкен алжасыққа жол қойғанымды аңлап жеттим. Аўа, адамлардың сондай алжасықлары жәмәәтлерде, шаңарақларда хәм бизнесплерде бөлиниўлерди пайда етип атыр. Құдай бизлерге: «Сизлер өз жетекшилериниңиздиң даналығын көрген ўақтыңызда ғана хәм тек олардың шығарған қарары сизлердиң ойыңызша дұрыс болып көринген жағдайда ғана, оларға бағыныңлар», - деген жоқ. Олардың қарары бизлерге унай ма ямаса унамай ма, Құдай Таала бизлерге: «Оларға бойсыныңлар!» - дейди.

Кейин Жаратқан Ийе мениң жүрегиме сөйледі: *«Джон, егер де Мениң қалейим - тек Мениң менен қатнас қурғаны арқалы ҳәр бир исениўшиге даналықты, туўры жолды хәм басқа да барлық мағлыўматларды ашып бериў болғанда, онда Мен ҳеш қашан жәмәәтке ҳәкимиятты орнатпаған болар едим. Мениң балаларым өзлерине керек болған барлық нәрсени, жәмәәт жетекшилеринен ғарезсиз түрде, өзлери-ақ тек дуўа етиўи арқалы алалмаўы ушын, Мен жәмәәтке жетекшилерди майлап қойыппан. Сонлықтан Мениң балаларым Мениң жәмәәт жетекшилері арқалы сөйлеп атырған даўысымды танып хәм еситип үйрениўлері керек».*

Үстимизде тұрған адамның шығарған ҳәр бир қарарының дұрыс-қәтелигин билиў ушын Құдайға мүрәжәт етиў ямаса бул қарардың ҳәр қыйлы нәтийжелерин ҳүким етиў - улыўма бизлердиң ўазыйпамызға кирмейди. Бул оны хызметке қойған Құдайдың Өзиниң ўазыйпасы. Егер де Израил халқы Муўсаның қарарларын додалаў ҳуқықына ийе болғанда, олар узаққа бара алмай, Мысырға қайтып айланып барған болар еді.

Жетекшилеримиз де, бизлер де, ақырында Құдай алдында өзлеримиз ушын есап беремиз. Жетекшилер өзлериниң шығарған қарарлары ушын есап береді хәм олардан бизлерге қарағанда қаталырақ есап талап етиледі. Әне, сонлықтан да Ийса былай деп

ескертеди: «Кимге көп берилген болса, оннан көп талап етиледі. Кимге көп исенип тапсырылса, оннан көбірек соралады» (Лука 12:48). Яқып та былай деп ескертеді: «Хәй, туұысқанларым! Көплеріңіз муғаллим бола бермеңдер. Себеби бизлердің, муғаллимдердің ауырырақ хұким алатуғынымызды билесіздер» (Яқып 3:1).

Ал екінші жағынан, бизлер оларға қалай бағынып жасағанымыз хаққында есап береміз. Себеби олардың үстиндегі хәкимият - Құдайдан. Үстимизде тұрған хәкимиятқа қарсы шығыу - бұл Құдайдың хәкимиятына қарсы шығыуды билдиреді. Үстимизде тұрған адамның хәрекетлери дурыс па ямаса қәте ме, бизлер хеш қашан асығыслық пенен оның үстинен хұким шығарыуымызға болмайды. Хәтте, оның қарары сиз күткендей болмаса да, хұким етиуіңізге хұқықыңыз жоқ. Бұл бизлердің жұмысымыз емес, ал оны қойған Құдайдың жұмысы. Тек ғана Ол барлық нәрсени биледи, тек ғана Ол жүреклерди өзгерте алады хәм бұл Оның қәлейтуғын хәм бизлерден күтетуғын нәрсеси.

ЖЕТЕКШИНІҢ ЖҮРЕГИ - ҚУДАЙДЫҢ ҚОЛЫНДА

Екінші бапта айтылған ўақыяны еслеримизге түсирейик. Бизлердің шоманымыз ўй топарларын бийкар еткени туўралы жыйналыста дағазалаған ўақытта, мен оны тек қәтелесип атыр деп ғана ойламадым, ал: «Биреў мениң мақсетимди бузыу ўшын, оған жаман тәсир етип атыр», - деп ойладым. Мен айтпай кеткен және бир нәрсе бар: сол гезде офис секретары мениң үстимде тұрған адам болып, ол мени хеш унатпайтуғын хәм мени не қылып болса да, офистен шығарып таслауды қәлейтуғын адам еди.

Бұл мақсетине ерисий ўшын, ол мениң менен аға шопанымыздың ортасына дийўал көтерди: ол бизлерге бир-биримиз туўралы хәр түрли жаман хабарларды жеткизип туратуғын еди. Оның хабарларының көпшилик бөлеги ашықтан-ашық өтирик еди. Қала берсе, ол офисте маған қарсы үлкен жала топарын көтерийўди баслап жиберди. Мениң хаялым да сол ўақытта офисте жұмыс ислейтуғын еди. Офистегилер оған: «Не ўшын ол қағазаларына сениң күйеуіңнің атын жазып

қоя қоймайды?» - дейтуғын еди. Мен оның ислери қаққында билетуғын едим, бірақ мениң қолларым байланған еди.

Аға шопанымыз үй топарларын бийкар еткен ұақытта, мен сол адамның еккен жалған гүманлары себепли маған қарсы исленилип атырған жаңа хұжимнен басқа хеш нәрсе емес екенлигин түсиндим. Жағдайды түүры «бахалап атырғаныма» исенимим кәмил еди. Мен өзимди қақтан-қақ жанып атырған құрбанлықтай етип сездим хәм соның ұшын аға шопанның хәкимиятына қайтып бағынғым келмей қалды. Себеби, негизи, алданып атырған хәм натуўры шешим шығарып атырған ол еди. Хеш болмағанда, мен сондай ойда едим. Бизлердиң сегиз айлық машақатлы мийнетимизден Құдайдың аңсат бас кешиўи мүмкин емес-ғо?! Ақыры, бизлер жүдә көп адамлардың жанларын құтқарыў ұшын мийнет еткен едик! Әне, соның ұшын, жетекшилер жыйналысында мен шопанға жигирма минут даўамында қайтпай қарсыласқан едим. Мен ол жерден өзимди дурыс хәм қақ деп санаған халда шығып кеттим, бірақ кейин үйде Мухаддес Руўх мени әшкаралады. Сол гезде мен адамның хәкимияты менен емес, ал Құдай Тааланың хәкимияты менен дусласып атырғаным қаққында терең ашылыс алған едим.

Бираз ұақыт өткеннен соң Жаратқан Ийе мениң жүрегиме Мухаддес Китаптан бир аятты ашып берди. Бул ұсыған ұқсас басқа ұақыяларға анықлық киргизип, маған қыйыншылықлардың ортасындағы түүры жолды көрсетти:

«Патшаның жүреги Жаратқан Ийениң қолындағы суй ағысына ұқсар, Ол патшаны қәлеген жағына бағытлар»
(Хикметлер 21:1).

Патша - бул сизиң үстиңизден хәкимият лаўазымына қойылған адам. Ол жақсы ма я жаман ба, бәри-бир оның жүреги Жаратқан Ийениң қолында турады. Бул аятта: «Жақсы патшаның жүреги - Жаратқан Ийениң қолында болады», - деп айтылмаған. Оған кимлер қандай тәсир етип атырған болса да, оның жүреги Жаратқан Ийениң қолында турады. Соның ұшын да бул жерде:

«Патша жаман тәсирлердің астына түсіп қаламан дегенше, Жаратқан Ийе оның жүрегін басқара алады», - деп жазылмаған.

АЛ ЕГЕР БУНЫҢ НАТУҰРЫ ҚАРАР ЕКЕНИНЕ ИСЕНИМИМИЗ КӘМИЛ БОЛСА НЕ?

Ал егер үстимізде тұрған адамның натуұры шешім шығарып атырғанын шамалап емес, ал анық билип тұрған болсақ не? Егер жетекшімізге жалған мағлыұматлар тәсир еткени түүралы анық дәлилдерге ийе болсақ не? Сонда жәрдемимізди ұсыныұға да болмай ма? Жетекшімізге жәрдем беріұ ұшын ҳеш нәрсе қылыұымызға болмай ма?

Әлебетте, болады.

Эстер - буған жақсы мысал бола алады. Ибрайым пайғамбардың әўладлары Персия патшасының мойынтырығы астына түсіп қалады. Сонда бас ўәзир Ҳаман яхүдийлерге қарсы жүдә жаман жоба дүзеди ҳәм хийлекерлик пенен патша Ахашўероштың атынан барлық яхүдийлерди жоқ етиұ түүралы пәрман шығарттырып алады. Пәрманда күни де белгиленип, патша Ахашўероштың мөр жүзиги менен тастыйықланады.

Ханбийке Эстер Ибрайымның әўладынан еди, бірақ ағасы Мордохайдың кеңеси менен буны патшадан жасырады. Бірақ шешиұши ўақыт келгенде, Мордохай Эстерге келип, оннан өз халқын қорғаұы ұшын патшаның алдына барыұын сорайды. Патшаның алдына мирәтсиз барғаны ұшын, Эстерге өлим жазасы берилиұи мүмкин екенлигин Мордохай билер еди. Эстер ҳеш нәрсеге ериспей, барлық нәрсесинен айырылған еди. Ол сыры ҳеш кимге белгисиз болған ханбийке еди.

Эстер халқын қорғаұ ұшын патшаның алдына барыұға қарар етеди. Үш күн ораза ұслап болған соң, ол патшаның ишки хәўлисине келеди. Сонда Құдай патшаның жүрегінде оған деген меҳир оятады. Патша оннан: «Ханбийке Эстер, не қәлейсең? Қандай тилегиң бар? Ҳәтте, патшалықтың ярымын сорасаң да, бериледи» - деп сорайды. Эстер оған: «Егер патшамыз мақұл көрсе, бүгин мениң ол ұшын таярлаған зыяпатыма Ҳаман менен

бирге келсин», - дейди (Эстер 5:4). Патша келісім беріп, бас ұәзіри Ҳаман менен Эстер таярлаған зыяпатқа келеді.

Сол күні түнде патшаның ұйқысы қашады. Ол жылнама кітабын әкеліуді бұйырады хәм кітап патшаға оқып беріледі. Сонда яхүдий Мордохайдың патшаның өмірін құтқарып қалғанлығы да оқып беріледі. Бірақ оның бұл ұшын сыйлықланбағаны патшаға айтылады. Патша оны қалай сыйлықлауды билмей, Ҳаман менен ойласады. Ҳаман «патша мени сыйлықламақшы» деп ойлап, бұл бахытлы адамды мисли көрілмеген сақыйлық пенен сыйлықлауды патшаға кеңес етеді. Сонда Ҳаманның үлкен өкинішине болса, патша бұл бахытлы адамның Ҳаманның душпаны Мордохай екенін айтады. Құдай патшаның жүрегін Эстердің кешки зыяпат ұақтында айтажақ тилегін қабыл етіуге таярлап атырған еді.

Солай етип, Эстер шөлкемлестирген кешки зыяпатқа патша хәм Ҳаман келеді. Сонда патша Эстерден тилегін сорады:

«Тақсырым! Егер маған кеўлиңіз толған болса хәм дурыс деп тапсаңыз, мениң жанымды сақлап қалыўыңызды тилеймен хәм мениң халқыма да өмир бағышлаўыңызды өтинемен. Себеби мен хәм мениң халқым өлтирилип жоқ етилиў хәм қырып тасланыў ұшын сатылғанбыз. Егер бизлер күл хәм шоры етип сатылғанымызда, мен үндемеген болар едим. Өйткени бұл ис себепли патшамыздың тынышын алыў мақұл болмас еді» (Эстер 7:3, 4).

Бұл ұақыда бизлер дыққатымызды қаратыўымыз керек болған бир қатар әхмийетли нәрселер бар. Бириншиден, патша қорқынышлы хәм асығыс шешім қабыл еткен еді, бірақ бәри-бир Эстер жүрегінде мәминликти сақлап, оған хұрмет пенен қатнас жасауды даўам етеді. Екиншиден, ол өз даналығын ұллы кишипейиллик арқалы көрсетеді, ол өзін төмен таслап, патшаны ұллылайды. Ол патшаға өз илтимасын айтады, бірақ соңғы шешімди шығарыў имканиятын патшаның өзине қойып

береди. Эстер: «Хэй, ақмақ күйеу, сен мына қанхордың өтиригине аңқауларша инандың ба? Сен ырастан да сондай бұйрықты тастыйықладың ба? Сонда нени жоғалтатуғыныңды хеш түсинбең бе?» - деген жоқ. Ол тек бир нәрсеге ғана үмит етти: оның жүрегін Құдай өзгертетуғынына. Жаратқан Ийе ырасында да патшаның жүрегін өзгертти, нәтийжеде, ол жалмауыз Хаманды дарға асыуға бұйрық берди. Солай етип, израиллылар қырғын болыудан құтылып қалды.

Эстер өз күйеуі болған патшаның Хаманнан алданғанын, айыпсыз бир халықты қырып жиберіуге билмей мөр басқанлығын хәм Хаманда хеш қандай исенимли дәлиллер жоқ екенлигин анық билетуғын еди. Бирақ сонда да ол патшаға машқаланы кишипейиллик пенен жеткизеди хәм соңғы шешимди шығарыуды толығы менен патшаның өзине қойып береді. Ол оны я кемситпейди, я мәжбүрлемейди, я манипуляция қылмайды. Ол тек Мухаддес Руұхтың күшине исенди, сонлықтан Ол Эстердің хожайынының жүрегін туұры жолға бағдарлады.

ДӘЛИЛЛЕР ЖЕТКИЛИКЛИ ЕМЕС

Мухаддес Китапта бизлер басшылардың тек жауызлардың тәсири астында ғана емес, ал жеткиликли дәлиллерге ийе болмағаны үшін да, натуұры қарарларды шығарғанларын көремиз. Бұған мысал етип Дауыт пенен Шаул патшаның ортасында болған қарым-қатнасты келтирсек болады. Бир сапары филист армиясынан бир дәу әскер қырық күн дауамында Құдайдың ләшкерлерін масқаралайды. Ол израиллылардың ең күшли әскерін өзи менен жекпе-жек алысуға шақырады хәм қайсысы жеңсе, сол тәреп жеңіске ерисетуғынын дағазалайды. Дауыт израиллы барлық әскерлердің қорқып қалғанын хәм дәу әскерге қарсы шығуға жүрек етпей атырғанын көреді. Ал Құдай оның жүрегине дәу әскерге қарсы шығуға түрткі салады. Бирақ Шаул патша оған қарап, былай дейди: «Яқ. Сен еле дым жассаң. Егер сен жеңилип қалсаң, онда оларға тәслим болыуымызға туұра келеди». Дауыт бұны еситкенде, ол патша менен тартысып отырмайды, ал былай деди:

«Қулыңыз болған мен әкемнің сүриұин бағаман. Арыслан ямаса айыұ келип, сүриұден бир қозыны алып қашса, изинен қуұып, оған хұжим қыламан хәм қозыны аўзынан алып қаламан. Егер арыслан ямаса айыұ маған тасланса, оның жалынан ұслап алып, ұрып өлтиремен. Қулыңыз болған мен арысланды да, айыұды да өлтиргенмен. Мына сүннетсиз филисттиң басына да сол күн туұады. Себеби ол тири Құдайдың әскерлерин масқаралады. Мени арысланның хәм айыұдың пәнжесинен қутқарған Жаратқан Ийе бул филисттиң қолынан да қутқарады» (1-Патшалықлар 17:34-37).

Ол патшаға өзи туұралы айтып бергенде, оның сөзлеринде патшаға деген хұрметти көриўге болады. Ол патша билмейтуғын нәрселер туұралы айтқан еди, сонлықтан өзиниң дәслепки шешимин шығарады. Соннан кейин Даўыт өз патшасының жүрегин өзгертиўди Құдайға қойып береді. Құдай оның жүрегине нени салған болса, патшасының жүрегине де соны салатуғынына Даўыт исенди. Ол кишипейиллик хәм бағыныұ жолын таңлаұы арқалы Құдайдың жұмыс ислеўине жол қойған еди. Жаратқан Ийе Шаулдың жүрегин өзгертеди хәм сонда ол Даўытқа былай дейди: «Мейли бар, Жаратқан Ийе саған яр болсын!» (1-Патшалықлар 17:37).

ХАҚЫЙҚЫЙ ТӘУЕЛЛЕШИЛИК

Жетекши әлле қашан қарар шығарып болған соң, оның қарарын өзгерте алыұ мүмкин бе? Мүмкин болса, оның алдында қалай тәуеллешилик етиўге болады? Мұхаддес Китапта Абиғайыл атлы хаял бұған мысал бола алады. Ол Набал деген бир бай адамның хаялы болады. Набал жүдә түрпайы хәм жаўыз адам болады. Даўыт изине ерген адамлары менен Шаул патшадан қашып шөлистанларда жүргенинде, азық-аўқатқа мүтәж болады. Ол Набалға адамларын жиберип, жәрдем сорады. Себеби бул байрам ўақты болып, Набалдың үйинде азық-аўқат бар еди. Буннан бурын Даўыт Набалдың шопанларын қорғап, есесине хеш нәрсе сорамаған еди.

Бирақ Набал Даўыттың өтинишин орынламайды, хәтте, оны мысқыллап күледі. Оның бундай қылығы туұралы еситкен Даўыт қәхерге минеди хәм төрт жүз әскерин изине ертип, өш алыў ушын жолға атланады. Ол Набалды да, оның адамларын да қырып жоймақшы еди.

Сонда Набалдың хызметкерлери болған ўақыяны Абиғайылға жеткизеди. Абиғайыл бул хабарды еситиўден, дәрхал нан, шарап, гөш, дән, кишмиш хәм әнжир сыяқлы азық-аўқатларды жыйнайды. Ол күйеуи Набал ушын Даўыттың алдында тәўеллешилик етиў ушын азық-аўқатларды алып жолға шығады. Ол Даўытты көргенинде, ешегинен түсип, Даўыттың алдына жығылады. Кейин ол жалбарынып, былай дейди:

«Мырзам, айыпты мен, жалғыз мен мойныма аламан. Шорыңыз болған маған бир аўыз сөз айтыўға рухсат етиң. Айтқанларыма құлақ салың. Жалбарынаман, мырзам, сол Набал деген оңбаған адамға итибар бермеңиз. Аты ақылсыз дегенди билдиреди, сол сыяқлы өзи де ақылсыздың бири. Тилекке қарсы, шорыңыз болған мен мырзам, сизиң жиберген адамларыңызды көрмей қалдым. Енди, мырзам, Жаратқан Ийе сизди қан төғиўден, өз қолыңыз бенен өш алыўдан сақлап қалды. Тири Жаратқан Ийе ҳақы алдыңызда ант ишип айтаман: душпанларыңыздың хәм сизге жаманлық тилейтуғынлардың хәммесиниң басына Набалдың басына түсетуғын күн түссин. Мырзам, сизге алып келген мына сыйларымды изиңизге ерген адамларға берсеңиз. Шорыңыздың гүнасын кешириң. Жаратқан Ийе, әлбетте, ұрпағыңызды турақлы қылады. Себеби мырзам, сиз Жаратқан Ийе ушын урысып жүрсиз. Өмириңиздиң ақырына шекем сизде хеш бир наҳақлық болмасын. Егер биреў сизди өлтириў ушын қуўып жүрсе, Құдайыңыз Жаратқан Ийе өмириңизди Өз панасында асырайды. Ол душпанларыңызды сақпаннан атылған тастай етип ылақтырып таслайды. Жаратқан Ийе сизге ўәде еткен ийгиликлериниң хәммесин орынлап, сизди Израилға хұкимдар етип қояды. Сонда өзим ушын өш алып, жөнсиз

қан төктим деп азап шегип, пушайман болмайсыз. Жаратқан Ийе мырзама табыс бергенде, өз шорыңызды еске алың» (1-Патшалықтар 25:24-31).

Бұл хаялдың күйеуі үшін, пүткіл хожалығы үшін хәм Даўыт үшін не ислегенин қатарма-қатар айтып беремен:

Ол өзін бір нешше рет «шорыңыз» деп атап, Даўытқа үлкен хұрмет пенен мүрәжәт етті.

Ол Даўытқа хәм оның әскерлерине мол сыйлар әкеліп, өзінің оларға деген ғамхоршылығын көрсетті хәм олардың абаданшылығын тиледи.

Ол бар жуўапкершиликти өз мойнына алып, өз шаңарағы үшін тәўеллешілік етті. Ол: «Бұның үшін мен айыплыман», - деди.

Ол қорқыныштан қалтырап тұрып, қан төгіудің гүна екенін Даўытқа ашып берді.

Ол Құдайдың өш алып, Өз ўәдесін орынлайтуғынын Даўыттың ядына түсирді.

Ол Даўыт Израил халқы үстінен патша болғанда, оны есине алыўын Даўыттан өтиніш етті.

Сиз: «Бұл хаял өз күйеуін қайтип хұрмет етті екен?» - деп сораўыңыз мүмкін. Ол күйеуінің жанын сақлап қалды. Себеби оның күйеуі сол адамларға хәм Құдайдың майлаған адамына қарсы гүна ислеген еди. Егер Абиғайыл күйеуінің қылығын ақлап баслағанда, Даўыттың оннан өш алыўы үшін еле де көбірек себеп таўып берген болар еди. Яғнай, әсте жанып баслаған оттың үстине май қуйған болар еди. Күйеуінің өлими менен жуўмақланатуғын үстиртин хұрметтің не пайдасы бар?

Егер де ол күйеуін хұрмет етпегенде, ол былай деп айтқан болар еди: «Мен бұл жерден тезирек өкшмемди өширейін, ал ол қала берсин. Ол соған ылайықлы, себеби ол оңбаған ақмақ адам». Я болмаса, ол Даўытқа келип, былай деген болар еди: «Қулақ сал, мениң бұған хеш қандай байланысым жоқ. Мен саған қәлеген нәрсеңди беремен. Күйеуімнің сондай пәмсиз қылығын еситиўден-ақ, мен дәрхал бар азық-аўқатларды жыйнап, саған

хәм адамларыңа алып киятырман. Бирақ мен сениң алдыңды тоспақшы емеспен. Бара бериң, оны өлтириң. Себеби ол бир оңбай қалған ақмақ адам. Ол жасаўға ылайықлы емес». Егер ол сондай қылғанда, онда ҳақыйқаттан да ол күйеўин масқара қылған болар еди.

Биреў ушын тәўеллешилик етиў - бул оның қәтелерине көзиңди жумыў дегенди аңлатпайды. Керисинше, сиз қайта оларды тән аласыз. Кейин сиз оны ҳүким етиўши қазы менен оның ортасында турып: «Оның ҳүкимге ылайықлы екенин билемен, бирақ оған реҳим етиўиңизди өтинемен. Мен буны өз мойныма алып, оның орнына тураман», - дейсиз.

Абигайыл сондай қылған еди. Даўыт ҳүким шығармақшы болды, ал Абигайыл оның алдына реҳим сорап барды. Оның айтқан сөзлерин тақирарлайман: «Шорыңыздың гүнасын кешириң».

Даўыт өш алыў гүнасын ислеў алдында түр еди, бирақ Абигайылдың тәўеллешилиги оны бул гүнадан сақлап қалды. Қудай Сөзи бұйырады: «Өш алыўшы болмаң, өз халқыңыздан болған биреўге қарсы кек сақламаң» (Лебийлилер 19:18). Ортада тәўеллешилик етип турыўы арқалы, бир жағынан ол өз хожалығына мийрим-шәпәәт сорады, екінши жағынан Даўытты гүна ислеўден сақлады.

Абигайыл қоңсы ҳаялларға хәм досларына: «Билесең бе, мен бир оңбаған адамға турмысқа шыққан екенмен. Мен ондай әўметсизди әмиримде көрген емеспен», - деп өсек айтқан жоқ. Сондай-ақ, ол Даўыттың алдына өзиниң күйеўине деген жек көриўшилик, ашыў-ғәзеп, ҳүрметсизлик, жеркениш пенен ямаса оннан өш алыў мақсетинде барған жоқ. Ал ол тек күйеўин қутқарып қалыў нийетинде барды. Оның тәўеллешилиги қандай нәтийжеге алып келгенине қараңлар:

«Даўыт Абигайылға былай деди: «Бүгин сени маған ушырастырған Израилдың Қудайы Жаратқан Ийеге алғыслар болсын! Берекет тапқайсаң! Жақсы ақыл берип, бүгин мени қан төгийден хәм өз қолым менен өшимди алыўдан

ҚУДАЙ ТААЛАНЫҢ ПАНАСЫ АСТЫНДА

сақлап қалғаның ұшын жарылқау алғайсаң. Саған жаманлық қылыудан сақлап қалған Израилдың Құдайы, тири Жаратқан Ийе хақы ант ишемен: егер сен мени ұшыратыу ұшын, асығыслық пенен жолға шықпағаныңда, таң атқанша, Набалға тийисли ер адамлардың биреуи де тири қалмаған болар еди». Дауыт Абигайылдың сыйларын қабыл етип: «Аман-есен үйиңе қайт. Сөзлериңе құлақ салып, тилегиңди қабыл еттим», – деди» (1-Патшалықлар 25:32-35).

Үйине қайтып келгенде, ол күйеуи Набалдың байрам өткизип атырғанын көреді. Набал, хатте, бала-шағасы менен қырылып кетиуден сәл қалғанын билмейтуғын да еди. Абигайыл күйеуиниң мәс екенін көріп, оған сол күни хеш нәрсе айтпайды. «Ертеңине азанда Набал өзине келгеннен соң, хаялы оған болған ұақыяларды айтып берди. Сол ұақытта-ақ Набалдың жүрегі музлап, ләң болып қалды. Онлаған күннен кейін, Жаратқан Ийе Набалды жазалап, оны өлтирди» (1-Патшалықлар 25:37-38). Набалдың жауызлығы ұшын оны Дауыт ямаса Абигайыл емес, ал Құдайдың Өзи жазалаған еди.

ПҮТКИЛ ХӘКИМИЯТҚА ИЙЕ БОЛҒАН ҚУДАЙ ТААЛА ХАҚЫ

Мұса өз өмирінде Құдай Тааланың шығарған қарарларына қарсы шығыуға мәжбүр болған жағдайларға түседі! Бұл бир нешше мәрте болады. Ең биринши рет бұл мынадай болған еди.

Израил халқы алтыннан бир малдың мүсинин соғып, оған табына баслайды хәм гүнаға батады. Сонда Құдай Тааланың оларға деген ғәзеби от болып лаулап жанады хәм Ол Мұсаға пүткил халықты жоқ қылып, оннан жаңа халықты дөретететуғынын айтады. Сонда Мұсаның Оған берген жууабына қарайық:

«Сонда Мұса Құдайы Жаратқан Ийеге жалбарынып былай деди: – Жаратқан Ийе! Неге Өз халқыңа ғәзебиң лаулайды? Өзиң оларды Мысыр жеринен ұллы құдиретің хәм күшли

қолың менен алып шыққан едиң-ғо. Егер солай ислесең, онда мысырлылар: «Құдай оларды жаман нийет пенен, таўларда өлтирип, жер жүзинен жоқ қылыў ушын алып шығыпты», – деп айтады. Сонлықтан Өзиңнің лаўлаған ғәзебиңди басып, халқыңды жоқ қылыў нийетіңнен қайт. Құлларың Ибрайым, Ысақ хәм Израилды есиңе түсир. Оларға Өз атың менен ант ишип: «Урпақларыңызды аспандағы жұлдызлар сыяқлы көбейтемен. Сизлерге беремен деп ўәде еткен ұсы жердің хәммесин урпақларыңызға беремен. Олар сол жерди мәңгиге ийелик етеди», – деген едиң» (Шығыў 32:11-13).

Бул жерде бир нешше нәрселерге дыққат қаратыўымыз шәрт. Бириншиден, Муўса қулақ салыўшылық руўхында, қорқыныш хәм дирилдеў менен тәўеллешилик қылады. Екиншиден, Муўса шын жүреги менен жалынады хәм жалбарынады, ал талап етпейди. Үшиншиден, ол буның бәрин бул адамлар ушын емес, ал Құдай Тааланың Өзи ушын соранады. Былайынша айтқанда, Муўса Құдайға: «Сонда Сениң мың жыллардан берли киятырған сонша даңқыңа хәм атақ-абырайыңа не болады? Сениң атың хәзир пүткил дүньяға белгили-ғо! Сен баслаған исиңди ақырына жеткизе алмасаң, Сениң атыңа дақ түседи-ғо?!» - деп айтады. Муўса буның бәрин Жаратқан Ийениң Өзи хақы өтинип атырғаны ушын, ол Оның шығарған қарарына қарсы шығыўға хуқықлы еди. Ол және өз-өзин емес, ал әтирапындағы адамларды қайғырып атырған еди.

Жетекшиден бир нәрсени өтиниш етпесимизден бұрын, бизлер дәслепп өз-өзимизге: «Бул биринши гезекте кимге керек?» - деген сораўды бериўимиз керек. Хәтте, Муўса Құдайға Оның Ибрайымға берген ўәдесин еслетип атырған ўақтында да, оның жүрегіндеги баслы нийети - өз басын ойлаў емес, ал Жаратқан Ийени ұллылаў болған еди. Ол Құдайға Оның сөзлериниң әхмийетлигин еслетеди. Муўсаның мақсетлери тўўры еди, себеби оның жүрегиниң халаты тўўры еди. Ол - Құдайдың хызметшиси еди, сонлықтан ол биринши гезекте өзи ямаса Израил халқы тўўралы емес, ал Жаратқан Ийе тўўралы ойлайды. Муўсаның

тәуеллешилигинен соң, мине, Құдай Тааланың не қылғаны: «Солай етип, Жаратқан Ийе халқына жиберемен деген жаманлықты жиберіу нийетинен қайтты» (Шығыу 32:14).

Құдай Таала Өз қарарын өзгерткен еди! Бир әхмийетли нәрсеге сизлердиң итибарыңызды қаратпақшыман. Муўса Құдай менен усындай дәрежеде сөйлесе алатуғын еди, себеби ол буған дейин өзиниң құлақ салатуғынын бир нешше мәрте дәлиллеген еди. Бул принцип бүгинги күнде де жұмыс ислейди. Мысалы, Лиза екеўимиздиң өмиримизде де узақ жыллар даўамында бирге хызмет етип, өз садықлығын дәлиллеген сондай кәсиплеслеримиз бар. Жақында жұмысқа келген адамларға қарағанда, сол ески досларымыздың бизлерден бир нәрселерди сораўға көбирек имканияты хәм хұқықы бар. Жетекшиниң ислери туўралы сөйлеў хұқықы тегин емес. Бул хұқыққа тек садықлық, хақлық хәм бағышланыу ғана еристиреди. Жетекшиниң ислери хаққында бундай дәрежеде хәр ким де сөйлей алмайды.

Және айтып кетиўимиз керек болған нәрсе бар, Муўса Құдайдың шешими туўралы басқа адамларға айтпайды, ол бул туўралы тек Құдайдың Өзи менен сөйлеседи. Израил халқының үзиликсиз құлақ салмаўшылығы хәм бир-бирине унамсыз гәплерди тарқата бергени ушын, бир нешше рет Жаратқан Ийениң оларға ғәзеби келеди. Бул наразылық ямаса нашүкирлик деп аталып, ол Құдайдың жек көретуғын нәрсеси! Бундай қылық жүдә қәйипли! Оннан қалай болмасын, қашып қутылыу керек. Бизлер жетекшимиздиң шығарған шешими туўралы шағым жасап, бир-биримиз бенен сыбырлассақ, онда бизлер алаўызлық хәм қозғалаң туқымларын егип атырған боламыз. Келеси бапларда бизлер хұким етиўдиң нелерге алып келетуғынын көремиз.

Мен өз хызметкерлерим менен толық келисимге ийемен. Егер мен бир шешим қабыл етип, бирақ олар менде жетерли мағлыўматлар жоқ болғаны ушын, мениң шешимимди дұрыс емес деп есапласа, олар алдыма келип, бул туўралы маған айта алады. Егер туўры шешим қабыл етиўиме жәрдем беретуғын жаңа мағлыўматлар пайда болса, олар және маған келип, олар

туўралы хабар береді. Және бир әҳмийетли нәрсе, олар маған жеткізбекши болып атырған нәрсесін қанша анық хәм түсиникли етип айтса, мен оларды сонша аңсат түсине аламан. Сондай жаңа мағлыұматларды олар маған жеткізген ўақытлары, мен бир нешше мәрте өз шешимлеримди өзгерткенмен. Деген менен, олар меннен бир нәрселерди сорап, бірақ мен шешимимди өзгертпеген жағдайда да, бизлер өз-ара келисимлилик руўхында бирге алға жүриўди даўам ете береміз. Хәтте, мен гейбир шешимлеримде нахақ болсам да, бірақ егер бизлер бирлик руўхында болсақ, онда Қудай бәри-бир бизлерди Өз панасында асырайды. Егер бизлердиң нийетлеримиз пәк хәм таза болса, онда Қудай мени де, мениң қол астымдағы адамларды да Өз панасында аман асырайды. Даўыт былай деп айтады: «Шынлық хәм әдиллик мени қорғасын, Саған үмит байлағанман» (Забур 24:21).

АЛ ЕГЕР БУЛ ҚУДАЙДЫҢ МАҒАН АЙТҚАН НӘРСЕЛЕРИНЕ ҚАЙШЫ КЕЛСЕ НЕ?

Сизде және бир сораў туўылыўы мүмкин: «Дуўа етип атырғанымда, Қудай маған бир нәрсени ашып берди, бірақ үстимде тұрған адамның айтып атырған нәрсеси оған сәйкес келмейди, хәтте, кериси! Енди мен не қылыўым керек?» Жақсы сораў хәм оны жақсылап көрип шығыўымыз керек. Оған жуўап бериў ушын, екінши бапта келтирген мысалымызға қайтамыз. Жасларға кеште отырыспақлар шөлкемлестириў дәстүрин ислеп шықпасымыздан бурын, мен өз дуўаларымда Жаратқан Ийени шын жүрегимнен излеген едим. Сонлықтан бұл пикир Оннан келгенине исенимим кәмил еди. Хәтте, бүгинги күнге дейин, үй топарларын баслаў хаққындағы сол пикирди маған Оның бергенине исенимим кәмил. Себеби ол мениң ушын хақыйқый имтихан болған еди: Қудайдың мениң үстимнен қойған хәкимиятына бағынаман ба ямаса жоқ па?

Қудай көп мәрте Өз халқын ұсындай имтиханлардан өткізгени хаққында Мухаддес Китапта көп мысаллар бар. Бир рет Жаратқан Ийе Ибрайымға жалғыз ұлы Ысақты құрбанлыққа әкелиўин

айтады. Мухаддес Китап бұның имтихан екенін анық айтады: «Құдай Ибраһымды сынады» (Жаратылыс 22:1). Жаратқан Ийе Ысақты өлтирмекши емес еді. Ибраһым улын алып, Құдай айтқан тауға үш күн жол жүріп барады хәм ол тек қолына пышақты алған уақытта ғана Құдай оны тоқтатады. Ибраһым хәр бир қәдеминде Құдайға деген тербелмес садықлығын хәм минсиз құлақ салыушылығын көрсетеді. Бүгін Құдай бизлерден де сол нәрселерді таба аларма екен?

Елши Павел өзінің Коринфлиерге жазған биринши хатында Коринф жәмәетине бир нәрселерді ислеуге буйрық береді. Бирақ кейін екинши хатында өз пикирін өзгертеді. Ол жәмәетке алдын берген көрсетпелеріне өзгеріс киргизгеннен соң, бир қызық мәлімлеме жазады:

«Хәр бир исте сөзіме құлақ асатуғыныңызды ямаса аспайтуғыныңызды сынап билиу үшін, мен сизлерге сол хатты жазған едим» (2-Коринфлиерге 2:9).

Демек, Павел тек бир мақсет пенен оларға буйрық берген екен: олар Павелдің хәкимиятына бағына ма ямаса жоқ па, соны тексеріу үшін. Менің бир жүдә дана достым бар. Ол ұзақ жыллар дауамында шопан болып хызмет етті. Ол өз қол астындағы хызметшилердің оған бағынатуғынын я бағынбайтуғынын анықлау үшін, оларға хеш қандай мәніске ийе емес бир тапсырма беретугын болған. Ол маған: «Джон, соннан кейін көп өтпей-ақ, қозғалаңшылар өзіннен-өзі көрине баслайды, менің құлағым олардың тоңқылдылары менен шағымларын есита баслайды. Мен кимнің ким екенін анықлап алғанымнан соң ғана, оларға негизги тапсырмаларды беремен», - деді.

Павел Коринф жәмәетине не үшін буйрық берген еді? Олардың *хәр бир исте* оған құлақ салатуғынын ямаса салмайтуғынын тексеріп көріу үшін. Бұл жерде шешиуши сөз *хәр бир исте* деген сөз. Павелдің оларға олардың орынлауы қыйын болған тапсырманы бергенінің өзі қандай да бир мәністи билдиреді. Яғный, егер де олар сол қыйын тапсырманы орынлай алса, демек, олар басқа қәлеген тапсырманы орынлай алады.

Құдай Ибрайымды да сондай етип сынаған еди. Ол Ибрайымға ең қыйын тапсырманы тауып берген еди: Ибрайым өзи ушын ең әхмийетли хәм ең қымбат болған улын, яғный, жигирма бес жыл күтип, жүзге шыққанда Құдайдың үәдеси менен алған жалғыз сүйикли улы Ысақты Оған бериўи тийис болған еди. Ол Ысақты өз күши менен алған жоқ. Дуўа етип атырғанда, Құдай оны беретұғынын үәде еткен еди. Ибрайымға ең қымбат есапланған жалғыз улын қурбанлыққа бергеннен гөре, өзин сол қурбанлық орынның үстине қойған аңсатырақ еди. Егер Ибрайым, хәтте, бундай исте де Құдайға қулақ салса, онда демек қалған барлық ислерде де ол Құдайға қулақ салады!

Мениң аға шопаным меннен сол ўақытта мениң ушын ең қымбат болған нәрсемди қалдырыўымды сораған еди. Мен жаслардың өсип-көбейиўине арналған бул проект үстинен көп айлар жұмыс ислеген едим хәм бұны хәмме билер еди. Мен Құдай Патшалығына жоғалған жанларды алып келиў ушын, сол проект үстинде берилип мийнет еткен едим. Жаслар хызметинде үлкен табысларға ерисиў ушын бул проект мениң ушын шешиўши гилт сыяқлы еди. Мениң атақ-абырайым бул проектке байланыслы болып қалған еди, себеби мен хәммеге бұның Құдайдың ерки екенин жәриялаған едим. Мен дуўа етип атырғанымда, бул дәстүрдің үстинен жұмыс ислеўди даўам етиўим керек екенлигин еситкен едим. Бирақ бул мени тексерип көриў ушын болып атырғанлығын ҳеш билмеген едим. Гейде бизлер бұның Құдайдың имтиханы екенин билмеймиз, себеби имтихан бизлердің жүрегимизде негизинде не барын ашып береді.

Жаслар ушын отырыспақларды шөлкемлестириў көп жанларды қутқарыўи мүмкин еди, бирақ Құдайды көбирек қызықтыратуғын нәрсе - бул бизлердің қандай да бир әжайып ұсылларымыз ямаса проектлеримиз емес, ал Оның ҳәкимиятына бағынатуғын бизлердің жүреклеримиз. Ол - Жаратқан Ийе! Онда жоғалған жанларды қутқарыў ушын көп жаңа әжайып жоллар бар. Бирақ Құдай ушын ең әхмийетли нәрсе - адам жүрегіндеги қулақ салыўшылықты көриў. Қулақ салыўшылық болмаса, адам Оның

Патшалығына кире алмайды. Қулақ салыўмаўшылыққа ийе жүрек ушын барлық әжайып жоллар да бийкарға кетеди.

Бизлер қалбимизде пүткиллей таза хәм қыйын болған бир қағыйданы орнатып алыўымыз керек. Құдай бир адамға хәкимият берди ме, енди оны тегинликте қайтарып алмайды. Тек егер жетекши Құдайдың Сөзин ямаса ызамларын туўрыдан-туўры бузып басласа ғана, Ол бийликти қайтарып алыўы мүмкин. Құдай Өзиниң қойған хызметкеринен ҳеш қашан бас кешпейди. Құдайдың хәкимият берип қойған адамларын көзимизге илмеўге бизлердиң ҳақымыз жоқ хәм: «Мен тек Құдайға ғана есап беремен, басқа ҳеш кимге есап бермеймен!» - деп айтыўға да ҳуқықымыз жоқ. Бул қағыйда туўралы Муўса Израил урыўларының басшыларына деп айтады:

«Жаратқан Ийе былай деп буйырды: «... Егер бир қыз әкесиниң үйинде жасап атырған ўақтында, Жаратқан Ийеге ўәде берсе ямаса өзин бир нәрседен тыйыў ушын ант ишсе, әкеси оның Жаратқан Ийеге берген ўәдесин ямаса өзин бир нәрседен тыйыў ушын берген антын еситип, оған қарсы шықпаса, онда қыздың берген ўәдеси хәм анты өз күшинде қалады. *Ал егер қыздың әкеси оның берген ўәдесин хәм өзин бир нәрседен тыйыў ушын берген антын еситкен күни қадаған қылса, қыздың берген ўәдеси хәм анты өз күшинде қалмайды. Әкеси қызының антын қадаған қылғаны ушын, Жаратқан Ийе қызды кеширеди*» (Санлар 30:2-6, күрсив авторға тийисли).

Муўса бул қағыйданының ерли-зайыплыларға да тийисли екенин тастыйықлайды. Жоқарғы хәкимиятқа ийе болған Құдай Таала кимге хәкимият берип қойған болса, сол адамның шығарған буйрығын тән алады: бийкар еткен нәрсесин бийкар етеди, қабыл еткен нәрсесин қабыл етеди. Жаратқан Ийе хәкимият ийелериниң бийлигин ҳүрмет етеди, себеби бул бийликти Өзи берип қойыпты. Түрмысқа шықпаған қыз әкесиниң бийлиги астында, ал түрмыстағы ҳаял өз күйеўиниң бийлиги астында болғанлықтан,

Құдай олардың өзлери менен емес, ал олардың үстінде хәкимиятқа ийе әкеси ямаса күйеуі менен жұмыс алып барады.

Мухаддес Китап бойынша, бұл қағыйда тек шаңарақта жүрмейди, ал Құдайдың хәкимияты бар барлық тарауларда жүреді. Мен қайтадан бұл қағыйда жүрмейтуғын бир жағдай ғана барлығын айтып өтемен: егер үстимиздеги хәкимиятқа ийе адам бизлерге Құдайдың бұйрығына қайшы келетуғын нәрсени ислеўди талап еткен жағдайда ғана, бизлер оған бағына алмаймыз. Гейбир исениўшилердің мынадай шағымларын еситкенимде, мен қатты қыйналып кетемен: «Шопаным маған буны ислеўге қадаған етти. Ол Құдайды еситпейди, сонлықтан мен бәри-бир ислей беремен. Тек айланба жоллардан жүриўиме тўўра келеди». Дуўа етип атырғаныңда, қандай ашылыс алған болсаң да, әхмийетли емес. Егер сен өмириңде үстинде тұрған адамның тапсырмасына қайшы хәрекет етип атырған болсаң, онда сен Құдайдың хәкимиятына қарсы қозғалаң көтерип атырсаң!

Бұған жүдә көп мысаллар келтирсек болады. Мен мына нәрсени аңлап жеттим: Құдайдың билими жүрегимиздің ишине жарқ етип нұр шашқан ўақытта, бизлер әжайып ашылыс алып, көп сораўларға бирден жуўап аламыз хәм көп машқалаларымыз өз-өзинен дәрхал шешилип кетеди. Әлбетте, бұл китаптың ишине барлық мысаллар менен барлық түсиниклерди сыйдырыў мүмкин емес. Бул китапта бизлер хәкимият тўўралы, яғный Құдайдың Өзи тўўралы ашылыс алыўға хәрекет қыламыз, себеби Оның Өзи менен Оның хәкимиятын ажыратып болмайды. Алғы сөзде айтып өткенімдей, бұл китапты оқып атырғаныңызда, дуўа етиўди баслаң хәм Құдайдан жүрегиңизде ҳақыйқый қулақ салыўшылық отын жағыўын сораң. Болмаса, китапты оқып болғаныңыздан соң, сизде бурынғыдан да көбирек сораўлар пайда болады.

Келеси бапта бизлер әдалатсыз қатнастарға қандай мүнәсетте болыўымыз кереклигин хәм бизлерге қопал қатнас қылатуғын басшымызға қандай жуўап бериўимиз кереклигин көрип шығамыз. Бундай жағдайларда Құдайдың бизлер ушын әжайып бир жобасы барлығын көремиз.

ӘДАЛАТСЫЗ ҚАТНАС

*Езилиу - бул халсиз болыу дегенди аңлатпайды.
Ал бул ҳәкимиятқа бағыныуымыз, я
бағынбайымыз туўралы мәселе.*

Әкемиз Құдайда бизлерге байланыслы анық бир жоба бар хәм Ол бул жобасын өмиримизде әмелге асырыўды қәлейди. Бирақ бул реже туўралы сизди дәрхал ескертпекшимен, мениң хәзир сизге айтажақ нәрсем хәммеге жағымлы хәм танымалы пикир болмаўы мүмкин, хәтте, ол азарлы болыўы да мүмкин, бирақ бул бизлер ушын ең кереклиси хәм ең баҳалысы: Құдай бизлердиң езилгенимизди қәлейди. Бул туўралы Мухаддес Китап былай дейди:

«Сен қәлемейсең қурбанлықларды, Болмаса, Саған усынар едим, Жандырылатуғын қурбанлықтан да кеўлиң толмайды. Саған мақұл болатуғын қурбанлық – езилген рүүхдур, Езилген хәм тәўбе қылған жүреклерден, Сен жүз бурмассаң, Құдай» (Забур 50:18, 19).

«Жаратқан Ийе кеўли қабарғанларға жақынду, Руўхы езилгенлерди қутқарар» (Забур 33:18).

Жаратқан Ийе менен жақын қарым-қатнас қурыў ушын

өзгермейтуғын мынадай шәрт бар: езилген, сынған жүрекке ийе болыў. Жүрек езилип-сынып атырған сол ўақытлар бизлер ушын жағымлы болмаўы мүмкин, бирақ Оның хўзирине жақынласыў ҳәр қандай қыйыншылыққа арзыйды. Даўыт бул шынлықты жас ўақтында-ақ аңлап жеткен еди. Оның жүрегиниң ҳалатын, яғный қәлбинде нелердиң болып атырғанын оның Забур жырларында айтқан сөзлерине қарап билип алыўға болады. Езилип-сынған жүрекке қурбаншыл өмир арқалы ямаса садақалар бериў арқалы емес, ал қулақ салыў арқалы ийе боламыз.

ЕЗИЛИП-СЫНЫЎ ХӘКИМИЯТ ПЕНЕН БАЙЛАНЫСЛЫ

Буған бир мысал келтиремен. Саўашқа минетуғын ат қашан сынбағанша, яғный қолға үйретилмегенше хызметке жарамлы болмайды. Ол атқорадағы басқа атларға қарағанда, күшлирек, жүйрегирек хәм ақыллырақ болыўы мүмкин, бирақ қашан сынбағанша, оны саўашқа минийге болмайды. Оннан хәлсизирек болған атлардың бәрин саўашқа минип шығады, ал ол атқорада байлаўлы турады. Сыныў - хәлсизирек болыў дегенди аңлатпайды, ал хәкимиятқа бағыныў дегенди аңлатады.

Аттың үстинен хәкимиятқа ийе адам - бул шабандоз. Егер атты бойсындырып, жақсылап қолға үйретсең, оған хәр қандай жағдайда исениўге болады. Әтирапта ушқан оқлардың сеслеринен қаймықпай, ұллы бақырысларға толы қайнаған саўаштың қақ ортасында да ол хожайынының кишкене қыймылдысына хәм буйрығына бойсынады. Қылышлар менен айбалталардың даўысларынан ол артқа шегинбейди. Ол атылып атырған оқлар менен топлардың бәлент даўысларын еситсе де, өз хожайынының кишкене буйрығына бойсыныўын даўам ете береді. Хожайыны ким болыўына қарамастан, ол өз хожайынына бағыныўда садық болып қала береді. Өзин қорғаў ямаса хожайынының буйрығынан еплеп қашыў ойы - оның қыялына да келмейди.

Бундай езилип-сыныў ўақты Жаратқан Ийениң жобасында хәр бир адам ушын хәр қыйлы етип белгиленген. Бизлер қашан толық езилип-сынып болғанымызда, Құдайдың шақырған хызметине таяр

боламыз. Бирақ бизлердің толық езилип-сынып болғанымызды ямаса болмағанымызды Құдайдың жалғыз Өзи ғана биледи. Хәр бир жаңа басқыш жаңа «тексерилиўди» талап етеди.

Ақырғы мәрте мени қандай етип кишипейил қылғаны еле есимде. Бул ўақыя хызметтиң жаңа басқышына мениң көтерилетуғын ўақтым еле келмесинен көп бурын жүз берген еди. Бирақ сол ўақытлары мен өзимниң бул жаңа басқышқа әлле қашан таяр болғаныма толық исенер едим. Мен толық исеним менен: «Ийем, мен Сениң хәкимиятыңа толық бағындым. Сениң шақырған хызметиңе өзимниң таяр болғанымды билемен», - деп жәрияладым. Бирақ этирапымдағы руўхый өскен исениўшилер мениң еле бир талай шийки екенимди билетуғын еди. Набада жаңа хызметке кирген жағдайымда да, мен тек жулқынып, айтысып хәм өз хуқықларымды өжетлик пенен талап етип ғана кирген болар едим.

СОНДА ӘДАЛАТСЫЗ ЖЕТЕКШИЛЕРГЕ НЕ БОЛАДЫ?

Атларда болғаны сыяқлы, бизлердің езилип-сынатуғын ўақытларымыз бизлердің хәкимиятқа болған мүнәсебетимизге байланысly. Езилип-сынатуғын ўақытларымызды Құдай хәр биримиздің шақырығымызға хәм руўхый халатымызға қарап белгилейди, бирақ ол хәр қашан үстимизде турған жетекшиге деген мүнәсебетимизди өз ишине алады. Соның ушын Петр деп жазады:

«Ийемиз Ийса ушын, адамлар орнатқан хәр қандай хәкимшиликке бойсыныңлар. ... Хәй қуллар, хожайыңларыңызға бойсыныңлар! Олардың тек жақсы хәм мийримлилерин ғана емес, ал қаталарын да толық хұрмет етип, бойсыныңлар» (1-Петр 2:13, 18).

Бул аяттағы «қуллар» деген сөзди хәзирги заманның тили менен айтатуғын болсақ, бул жумысшыларды, студентлерди, жәмәат ағзаларын хәм әпиўайы пухараларды билдиреди. Ал «хожайыңлар» - жумыс бериўшилерди, муғаллимлерди, жәмәат жетекшилерин ямаса мәмлекетлик органларды билдиреди. Көпшилик

жағдайларда, жетекшилеримиз ямаса басшыларымыз жақсы хәм кеширимли болады хәм бизлер оларды жақсы көреміз. Оларға қулақ салыў аңсат. Соған қарамастан, Құдай бизлерге: «Олардың тек жақсы хәм мийримлилерин ғана емес, ал қаталларын да толық құрмет етип, бойсыныңлар», - деп бұйырады!

Грек тилинде «қаталларын» деген сөздің орнында *сколиос* деген сөз тұр. Грекше Тайер сөзлиги бұл сөзге мынадай анықлама береді: «нахақ, бузылған, жаўыз, әдалатсыз, тәкаббир хәм тұрпайы». Вайн сөзлиги болса, бұл сөзге «Залым, реҳимсиз хәм әдалатсыз хожайын» деген түсиник береді. Жаратқан Ийе бизлерге сондай хожайынларға да бойсыныў кереклигин айта ма?

Келиң, басқа аўдармаларға қарайық. Мине, «Жаңа Әсир» аўдармасы: «Олардың тек жақсы хәм меҳрибанларына ғана емес, ал әдалатсызларына да бойсыныңлар». Ал мынаў «Заманагөй Инглис Аўдармасы»ның версиясы: «Буны тек меҳрибан хәм ғамхор басшылар ұшын ғана емес, ал жаўыз басшылар ұшын да ислең». Мынаў “New American Standard Bible” версиясы: «Олардың тек жақсы хәм кишипейиллерине ғана емес, ал ақылсызларына да бойсыныңлар». Бизлер бұл бұйрықтан атлап өтип кете алмаймыз. Сонлықтан, келиңлер, бұл бұйрықтың ишиндеги Құдайдың даналығын излейик.

Петрдің соннан кейин жазған сөзлерин түсиниў еле де қыйынласады. Петр былай дейди: «Егер ким де ким *нахақ азап шеккенде* Құдайды ойлап, азаптарға шыдаса, бұл Құдайға унайды» (1-Петр 2:19, курсив авторға тийисли).

Хаялым хәм үлкен ұлларымның бири менен болған бир ўақыяны еслеймен. Улыма бизлер оған қарағанда, үкесине көбирек итибар берип атырғандай болып көринген хәм ол буны әдалаттан емес деп есаплады. Ол: «Мама, бұл әдалаттан емес!» - деп өз қарсылығын билдирди.

Хаялым оған әсте: «Балам, өмир өзи әдалатсызлықлардан ибарат», - деп арқайын жүўап берди.

Улым оған: «Сиз қалайынша бундай деп айтып тұрсыз? Сиз мениң анамсыз-ғо!» - деп айтажақтай болып қарады.

Лиза оннан: «Ийса хеш қандай жаман зат ислеген жоқ. Бирақ бизлердің ислеген жаман затларымыз ушын, Ол атанақта жазаланды. Айтшы, бул әдалатлыққа туұра келе ме?» - деп сорады.

Улымыздың көзлерине қарап, оның бул даналықты түсингенлигин билдим. Ол жуўап қайтармады.

ИЙСАНЫҢ КӨРСЕТКЕН ЖЕКЕ ҮЛГИСИ

Петр сөзин былай деп даўам еттиреди: «Өйткени Құдай сизлерди ұсы ушын *шақырды*» (1-Петр 2:21). Бул аят бойынша мен ўаз айтқан гезлеримде, әддетте, мен адамлардан басларын жоқары көтериўди сорайман хәм оларға: «Хәр бириңиз: “Мен соған шақырылғанман!” - деп айтыңлар», - деймен. Бизлер өмирдеги шақырығымыз туўралы хәр қашан айтамыз. Солай екен, сол шақырықлардың бирин қабыл етиңлер. Петрдің не дегенине қараңлар: «Өйткени Құдай сизлерди ұсы ушын шақырды [Демек, бул бизлердің шақырығымыздың ажыралмас бир бөлеги]. Масийхтың Өзи сизлер ушын азап шегип, Оның изинен жүриўиңиз ушын [Өзи жеке] өрнек көрсетти» (1-Петр 2:21).

Ол қалай азап шеккен еди? Петр алдыңғы аятта бул туўралы түсиндирип өтеди: ўәкилликке ийе хәкимият тәрәпинен әдалатсыз қатнас. Гейде Құдайдың Өзи хәкимияттың бизлерге әдалатсыз қатнас жасаўына жол қояды. Ол Даўыт, Юсуп, Даниел, елши Павел хәм басқалардың да хәкимият тәрәпинен әдалатсыз қатнасты өз басларынан кешириўине жол қойған еди. Ийса бундай әдалатсыз қатнастарға дус келгенде, Өзин қандай етип тутты? Құдай бизлерди Ийемиз Ийса сыяқлы бул сынақлардың бәринен жеңимпаз болып өтиўге шақырады. Ийса қәйтип жеңиўге болатуғынын көрсетип, бизлерге жеке үлги қалдырып кетти.

Бәлким, сиз: «Жетекшилердің әдалатсыз қатнасынан азап шеккенимиздің қандай жақсы жери бар?» - деп сорағыңыз келип турған шығар. Бул пикир, әлбетте, бизлердің тәбийий ақыл-ойымызға қайшы келеди, себеби егер ақылға салатуғын болсақ, бул пикир ұлыўма келиспейтуғындай болып көринеди. Соған

қарамастан, Құдайдың даналығы үш жол менен қулақ салғыш жүректі сондай қатнас арқалы жаратады. Бириншіден, бұл Құдайдың хақ хұкими ушын жол ашады. Екиншіден, бұл бизлерде Масийхтың минез-құлқын тәрбиялайды. Үшіншіден, бұндай басшылыққа бойсынғанымыз Жаратқан Ийени алғыслайды.

Павел басқарыушы хұкиметке бойсыныу хаққындағы өз анализин мынадай сөзлер менен баслайды: «Сүйикли түүысқанларым! Өзиңіз ушын өш алмаңлар. Ал буны *Құдайға* тапсырыңлар. Себеби Мұхаддес Жазыуда Ийемиз былай дейди: “Өш алыу Мениң қолымда, сазайын Өзим беремен”» (Римлилерге 12:19). Қорғау, дүзетиу, ақлау ямаса басқа да ылайықлы жууап - адамның қолынан емес, ал Құдай Тааланың қолынан шығыуы керек. Өзин-өзи ақлайтуғын адам Масийхтың кишипейиллигинен айырылады. Хеш ким Ийсаның хәкимиятынан үлкенирек хәкимиятқа ийе емес, соған қарамастан, Ол хәкимият алдында Өзин хеш қашан ақлаған емес.

Петр айтқан сол ўақыға, яғный Ийсаның үстинен хұким шығарылған ўақытқа дыққат қаратамыз: «Бас руўханийлер Оны көп нәрселерде айыплады, ал Ийса хеш қандай жууап қайтармады» (Марк 15:3, KJV аудармасы). Көз алдыңызға келтириң, жалған гўғалардың Ийсаны айыппап айтып атырған сөзлери рәсмий түрде хақыйқат деп қабыл етилип атыр. Гўғалық берип атырғанлар Оның халқының диний хәм сиясий басшылары. Олар хәкимиятқа ийе адамлар болып, олардың сөзлери үлкен тәсирге ийе еди, бирақ олардың сөзлери хақыйқатлықтан дым жырақ еди. Олардың сөзлери пүткиллей жалған болса да, Ийса Өзин айыппап атырған адамлардың алдында хеш қандай жууап қайтармай, Өзин-Өзи ақламады! «Пилат және Иисадан сорап: – Сен хеш жууап бермейсең бе? Қара, олар Саған қаншама айып тағып атыр, – деди. Бирақ Ийса хеш жууап бермегенликтен, Пилат хайран қалды» (Марк 15:4, 5).

Пилат хұкимдар сыпатында сол жердеги ең жоқарғы лаўазымда отыр еди. Ол айыпланып атырған адамлардың жазадан қутылып қалыуы ушын, өзин-өзи ақлап атырғанларын жүдә көп мәрте көрген еди. Ал оларға хұким шығарылған ўақытта, олар я қамақханаға түсер еди, я сүргин етилер еди, я өлимге хұким етилер еди.

Пилаттың шығарған хукимин бийкар ететуғындай, оның үстінде сол жерде басқа хеш ким жоқ еди. Пилат айыпланып атырған адамның үндемей тұрғанын өмирінде хеш қашан көрмеген еди. Ол Израил рұханийлериниң көре алмаушылық себепли Ийсаны алып келгенин хәм Ол ушын ең аұыр жазаны - атанаққа шегелеу арқалы өлтриўди қәлеп атырғанын билер еди. Ол, сондай-ақ, Ийса олар айыпплап атырғандай жынаятшы емес екенин де билер еди. Соған қарамастан, Ийса Өзин ақлаўдан бас тартты. Оның қәтиржемлиги хәким Пилатты таң қалдырады.

Не ушын Ийса Өз-Өзин қорғамады? Себеби мынадай: Ол Өз Әкесиниң әдил хукимине исенди хәм сол арқалы Өзин Әкениң панасы астына тапсырды. Петр былай дейди: «Масқараланғанда хеш кимге масқаралау менен жууап қайтармады. Ол азап шеккенде де хеш кимди қорқытпады, ал Өзин әдиллик пенен хуким етиўши Құдайдың қолына тапсырды» (1-Петр 2:23).

Бизлер өз-өзлеримизди қорғаўдан бас тартқан ўақтымызда, бизлер өзлеримизди Құдайдың мийрими хәм әдил хукими астына қоямыз. Буннан қәўипсизирек жердиң өзи жоқ: «Құдайдың таңлап алған адамлары болған бизлерди ким айыплай алады? Құдайдың Өзи *бизлерди* ақлайды-ғо» (Римлилерге 8:33).

Хәм керисинше, өз-өзин қорғайтуғынлар айыплаўшылардың юрисдикциясына, яғный қаралаўлары астына түседи хәм сол арқалы Құдайдың араласыўынан махрум болады. Еле ядымда, мен бир рет үстиме қойылған бир жетекшиниң алдында өз-өзимди ақлаўға қатты хәрекет еттим. Сонда Құдай маған кишкене бир көринис берди. Мен қасымда Жаратқан Ийени көрдим, Оның қоллары арқасына қайрылып байланған еди. Маған Оның жәрдеми керек еди, бирақ Ол маған жәрдем бере алмады. Бул ўақытта мен өз-өзимди ақлаўға бар күшимди салып атырған едим. Кейин мен өз-өзимди ақлаўды тоқтаттым. Сонда дәрхал Ол маған жәрдем бере баслады.

Ийса хеш қашан Аспанда Әдил Судьяның барлығын, хәтте, жердеги хәкимият ўәкилиниң алдында натуўры хуким етилип атырғанда да есинен шығарған жоқ. Патшаның жүреги Жаратқан

Ийениң қолында тұратуғынлығын хәмийше есиңизде тұтың. Өзин-Өзи қорғаудан бас тартыуы арқалы, Ийса пүткил хұким ўақтында Құдайдың панасы астында болды. Сиз өз-өзиңизди ақлап ямаса қорғап баслаған ўақтыңызда, сизиң судьяңыз қаралаўшыңыз болып, сиз оның хәкимияты астына түсесиз. Сиз руўхый хуқықыңыз болған панадан бос қаласыз, өйткени сиз өз-өзиңизди қорғаўға кирискениңизде, ол руўхый дүньяда сизиң үстиңизден көтерилип кетеди. Сиз өз-өзиңизди қанша ақласаңыз, айыплаўшының тәсири сонша өсип барады. Сиз өзиңиздиң айыпсыз екениңизди дәлиллеўге урынып атырғанда, сиз өзиңизди сол айыплаўшының реҳими астына қойыўға урынып атырғаныңызды көрсетесиз. Сол себептен Ийса бизлерге мынадай жол-жорық береді:

«Сен даўласың менен бирге хұким етилиўге баратырған ўақтында, оның менен тезирек жарасып ал. Олай етпесең, ол сени қазының алдына апарады, қазы сени сақшыға тапсырып, қаматып таслайды. Саған шынын айтаман: соңғы тийиниңди төлеп таўыспағаныңша, ол жерден шыға алмайсаң» (Матта 5:25, 26).

Бул тымсалға муўапық, сени қаралаўшы адам компенсация ретинде сеннен талап еткен нәрсесин сеннен өндирип алады. Оның саған қарсы қойған айыплаўы қанша үлкен болса, оның саған реҳим етиў итималы сонша аз бола береді. Ол сеннен соңғы тийиниңе дейин жулып алады. Бул әдалаттан ба ямаса жоқ па, буған қарамайды.

КИШКЕНЕ БАЛАНЫҢ ИСЕНИМИ

Бул ўақия бизлердиң тұңғыш ұлымыз Эддисон үшінши класста оқып атырғанда жүз берди. Бир рет бизлер түслик қылып атырғанымызда, ол Лиза екеўимизге оқыўында болған бир машқаласын бөлисти. Ол ұстазларының бири оған дым натуўры қатнас қылатуғынын айтты. Эддисон оқытыўшысының оны жақтырмайтұғынын хәм сол себепли класста қандай да

бир тәртипсизлік болса, барлық айыпты оған жабатуғынын айтты. Бұл хәр күни дағам ете берди. Сол муғаллим бизлерге: «Мектебимизде сизлерди айрықша дизимге алып қойыуы мүмкін», - деген хабар жиберди. Эддисон - хәдден тысқары аршыл адам, соның ушын унамсыз хабар туўралы бир ойдың өзи оның ушын жүдә аўыр болды. Ол бизлерге қорқынышлары хәм үмитсизликлери туўралы айтып берип атырып, жылап жиберди.

Бизлер оған: «Бил, бизлер саған толық исенемиз!» - деп оны исендирип айттық хәм бәрин бастан-аяқ бирим-бирим айтып бериўин өтиниш еттик. Ол: «Мени барқұлла айыплай береди. Хәтте, көп балалар айыплы болса да, сонда да тек маған бақырады. Мени ислеменген нәрселерим ушын да, қурыдан-қуры айыплайды. Мысалы, бүгин сабақта қасымдағы еки оқыўшы күлди, ал мен қасында тыныш отырған едим. Муғаллим бизлерге қарап, маған бақырып атыр», - деп өз шағымын айта баслады. Бундай әдалатсызлық себебинен оның еринлери дирилдей баслады. Тоғыз жасар бала ушын бұл үмитсиз кризис еди.

Эддисонның басқа муғаллимлери: «Оның минез-құлқы жүдә жақсы», - дейтуғын еди. Сонлықтан бизлер тек бир муғаллим менен ғана машқаласы бар деп ойладық. Лиза оны жұбатыўға хәрекет қылып атырғанда, мен бұл жағдайды тереңирек изертлей басладым:

- Ол бүгин саған бақырған ўақытта, сен не деп жуўап бердиң?

- Мен оған: «Мен емес күлген, ал қасымдағы мына еки бала», - деп айттым, - деп жуўап берди Эддисон.

- Ол саған бақырған ўақытлары, сен әдетте оған сондай деп жуўап бересең бе?

- Аўа, егер өзимнің айыпсыз екенимди билсем.

Мен оғана қарап:

- Мине, балам, машқала ұсы жерде. Сен муғаллимиңнің алдында өз-өзинди ақлаўға хәрекет қылсаң. Ал сен өз-өзинди қорғаўға урынып атырғаныңда, Құдай сени ақлай алмайды.

Мен жоқарыда ұсы бапта келтирген аятларымды оған оқып түсиндирип бердим. Бұл аятлардың мәнисин ол тереңирек түсине алыўы ушын, алдыңғы бапта айтып берген ўақыямды, яғный офис

секретары маған натуұры қатнас қылғанда, басымнан нелерди кеширгеним қаққында айтып бердим.

ЗЫЯН КЕЛТИРИҮГЕ ҚАРАР ҚЫЛҒАН БАСЛЫҚ

Бурынғы жәмәәтимде бир хызметкердің жаслар жыйналысына келетуғын бир жас улы бар еди. Мен ол ўақытта жаслар шопаны едим. Бир рет мен жасларға мухаддеслик, дуўа етиў хәм ҳәкимият туўралы күшли сөз айттым. Көп жаслар бул сөзден кейин өзгере баслады. Сонда жаңағы хызметкердің баласы мениң ҳаялымның алдына жылап келип: «Үйимде соншама нахақ ислер болып атырғанда, мен қалайынша пәк хәм мухаддес болып жасай аламан?» - деп сорайды. Кейин ол үйинде болып атырған барлық нәрсесин айтып береді. Оның гәплеринен соң, мен оның әкеси маған қарсы деген жуўмаққа келдим.

Арадан бир нешше ай өткеннен соң төрт жас жигит-қызлар маған келип: «Сени хызметиңнен босатыўы керек!» - деди. Мен бул хабардың қаяқтан шыққанын анықлап излестире басладым. Ақыр-соңында, бул хабар сол хызметкердің улына барып тақалды, ал ол маған бул хабарды әкесинен еситкенин айтты.

Мен оның әкесине бардым. Ол тән алды, бирақ: «Сени шопан хызметтен алмақшы болды», - деп барлық айыпты аға шопанға жапты. Арадан бир нешше хәптелер өтті хәм жағдай кем-кемнен шийеленисип барды. Мениң шаңарағым хәр дайым тынышсызлықта жасар еди, себеби бизлер мениң хызметте қалатуғынымды ямаса мени хызметтен шетлететуғынын билмес едик. Бизлер сол жерден өзлеримизге әлле қашан үй сатып алған едик, ал ҳаялым хәмледар болып, басқа жерге көшип кететуғындай бизлердің басқа жеримиз де, пұлымыз да жоқ еди. Мен өз резюмемди хәр қыйлы офислерге жиберийди қәлемес едим. Мени бул жерге Құдайдың алып келгенине исенер едим, сонлықтан мениң басқа хеш қандай режем жоқ еди. Ҳаялым қатты тынышсызланып, мениң қандай да бир нәрселерди ислеўимди қәлер еди: «Қымбатлым, олардың сени хызметтен босатпақшы екенин билемен. Хәмме маған сондай деп атыр».

Хаялым хақ болып шықты. Аға шопан, ақыр-соңында, мени хызметтен босатыўды шешти. Бир екшемби күни азанда ол: «Жаслар хызметинде үлкен өзгерислер болайын деп атыр», - деп дағазалады. Мен елеге дейин оның менен сөйлеспеген едим. Ертеңине азанда аға шопан хәм оның секретары менен ушырасыўға мени шақырды. Құдай маған: «Өз-өзинди ақлама», - деди.

Ертеңине азанда мен шопанның кабинетине кирип барғанымда, кабинетте оның жалғыз өзи отыр екен. Ол: «Джон, сени бул хызметке Құдай қойыпты. Мен сени хызметтен босатпайман», - деди. Ол өз шешимин өзгерткен екен. Мен өзимде үлкен жеңиллик сездим, ең ақырғы минутларда Құдай мени ақлап алды. Кейин шопан: «Не ушын секретарь сениң босатылыўыңды қәлеп атыр?» - деп сорады. Мен: «Билмедим», - деп жуўап бердим хәм оның илтимасына бола, тынышлыққа ерисиў ушын қолымнан келген хәмме нәрсени ислеўге келисим бердим.

Арадан азғана ўақыт өтип, мениң қолыма сол хызметкердиң қарары жазылған бир қағаз түсти. Ол оған қарсы гүўалық болатуғын жазба дәлил еди. Мен оны дәрхал шопанның алдына алып бармақшы болдым. Мен шопанға: «Қара, ол адамның сениң артыңнан не ислеп жүргени», - деп қатты айтқым келди. Бирақ мен бөлмемнен шығып кете алмай, анаяқтан-мынаяққа жүре бердим хәм ишимде пайда болған сезимлер менен сол бөлмемнің ишинде 45 минут даўамында айқастым. Мен былай деп пикир жүргиздим: «Құдайым, бул адамның нахақ екени аттан анық. Оның қәтесин әшкара етиў керек. Ол бул хызметке қыйралыў әкелип атыр. Оның не ислеп атырғанын мен әлбетте шопанға барып айтыўым керек!» Мен оның қәтесин әшкара қылмақшы болған нийетимди былай деп ақлай басладым: «Мениң шопанға барып көрсетпекши болған нәрсем - бул жазба түрдеги дәлил. Мени туйғы-сезимлерим басқарып турған жоқ. Егер оны тоқтатып қалмасақ, оның бузғыншы хәрекетлери пүткил жәмәәтимизге тарқалып кетеди».

Кейин үлкен гүрсиниў менен: «О Құдайым, сонда Сен оны әшкара қылғанымды қәлемейсең бе?» - деп айттым. Соны айтқан

Ұақтымда-ақ, жүрегимди Құдайдың тынышлығы толтырып жиберди. Таң қалғаным соншелли, дирилдеп кеттим. Құдай мениң хеш нәрсе қылмағанымды қалеп атырғанын түсіндим, сонлықтан қолымдағы бар дәлилди ылақтырып жибердим. Мен, негизинде, кимдидур қорғау ұшын емес, ал өз-өзимди ақлауға хәм өзим ұшын оннан өш алыуға хәрекет қылып атырған екенмен. Мен буны кейинирек өзимди басып алғанымнан соң түсіндим. Бирақ сонда мен: «Яқ, мениң нийетлерим дурыс», - деп өз-өзимди исендирген едим. Дурыс, қолымда анық дәлиллер бар еди, бирақ нийетлерим дурыс емес еди.

Арадан қандай да бир ұақыт өтти. Бир күни жәмәәтимиздің имаратынан ұзақ емес жерде ашық хауада дууа етип жүрген едим. Еле жұмыс басланыуға бираз ұақыт бар еди. Мен сонда сол хызметкерди көрдим. Құдай маған: «Өзинди төмен таслап, оның алдына бар», - деди. Мен дәрхал қарсыласып: «Яқ, Ийем, оның өзи келсин. Барлық машқалаға оның өзи айыплы», - дедим. Мен дууа етиуди дауам ете бердим, бирақ Құдай сөйлемеі қалды. Арадан жигирма минут өткенде, Жаратқан Ийе маған және: «Өзинди төмен таслап, дәрхал оның алдына бар», - деди. Буны маған анық Құдайдың айтып атырғанын билер едим. Сөйтип мен оған қоңырау етип, оның кабинетине бардым. Егер де Құдай мениң жүрегимди өзгертпегенинде, мен оның кеулине қатты тийетуғын ауыр сөзлерди айтып қойыуым анық еди. Бирақ Құдайға шүкир, Ол мениң жүрегимде жұмыс иследи. Сонлықтан мен шын жүректен оннан кеширим сорадым. Мен оны критикалағанымды хәм хуким еткенимди айттым. Ол босасып, маған жыллы қатнаста болды хәм бизлер жақсы сәубет қурдық. Сол күннен баслап, оның маған деген барлық хужимлери тоқтады.

Арадан алты ай өткенде, мен қалада жоқ ұақтымда, оның не ислегени хаққында мағлыұмат бәри-бир аға шопанға жетип барды. Кейин мәлим болыуынша, ол мен билмейтуғын да жүдә жаман ислерге қол ұрған екен. Хуким бәри-бир келди, бирақ мениң қолымнан емес. Оның мениң басыма салмақшы болған нәрсеси өзиниң басына түсти. Деген менен, бул жүз берген

Ұақытта, мен ұлыұма қуұанбадым, ал оны хам оның шаңарағын аядым. Оның ишинен нелерди сезип атырғанын түсіндім, себеби өзім де бұрын сол сезімлерди ишимде сезген едім. Алты ай бұрын оны хұким етпеўге қарар қабыл еткенім себебли, хазир оған деген сүйіспеншиликти сездім хам бұлардың хеш қайсысының оның басына түскенин ұлыұма қалеген жоқ едім.

Бұл жамәатте мен және он бир жыл хызмет еттім хам тез-тезден бұл жерде ұаз айтар едім. Бир ұақытлары мениң басыма сол адамның салған масқарашылығы толық кетип, оның орнына хұрмет-иззет келген еді.

Артыма қарап, сол қыйыншылық ұақытлары жүдә руұхый өскенимди түсинемен. Мениң сыртымнан жүдә көп өтириклерди еситкен сол адамлардың көз алдында Құдай мени жоқары көтерди. Ийса Әкеге қулақ салып, жерлик хәкимлер алдында Өзин-Өзи қорғаўға хәрекет қылмағаны ұшын, Әке Оны ең жоқары орынға көтерди. Тап сондай, Ийсаның көрсеткен ұлгиси бойынша ис тутатуғын балаларын да Әке хұрмет қылады.

ЖЫЛДЫҢ ЕҢ ЖАҚСЫ ОҚЫҰШЫСЫ

Ұлым Эддисонға Мухаддес Китаптан хам өз өмиримнен мысаллар келтирип болғанымнан соң, оған:

- Балам, таңлаў өз қолыңда. Сен ямаса өз-өзиңди ақлаўды даўам етип, муғаллимиңниң хұкими астында қала бериўиң мүмкин, я болмаса, өзиңди Құдай Тааланың адамындай етип тутып, айыплаўлардың хеш қайсысына жуўап қайтармай тұрыўиң мүмкин. Сондай-ақ, сен кишипейиллик пенен муғаллимиңниң алдына барып, оның хәкимиятына қарсыласқаның хам хұрметсизлик пенен қатнас жасағаның ұшын кеширим сораўиң да мүмкин. Сонда сен өмириңде Құдайдың қандай етип хәрекет етип баслағанын көресең», - дедім. Эддисон:

- Ал егер мен хеш нәрсе қылмасам да, бәри-бир мени әдалатсызлық пенен айыпласа, мен не қылыўым керек? - деп сорады.

- Құдайдың сени қорғап ақлаўына жол бер. Яқшы, маған айтшы, сен өзиңди-өзиң ақлай алдың ба?

- Яқ. Мени Құдайдың қорғап ақлауын қалеп атырман, - деп жууап берди ол.

Келеси күни ол өзін төменге таслап, муғаллиминің алдына барды хәм оннан: «Мениң қәтемди көрсеткениңизде, сизге гәп қайтарғаным үшін мени кешириуиңизди қалеймен», - деди.

Муғаллим оны кеширди. Оннан кейинги хәптеде муғаллими Эддисонды «Класстағы хәптениң ең жақсы оқыушысы» деп жәриялайды. Улымда қайтып бұрынғыдай машқалалар болмады. Оқыу жылы тамамланып атырғанда, оқыушыларды сыйлықлау мәресимінде, Эддисонға «Мектептиң ең жақсы оқыушысы» деген сыйлық берилди.

Кризиске түскен уақытында, егер тоғыз жасар бала өзін төмен таслап, Құдай Сөзинің хақықат екенін дәлиллей алған болса, онда биз жасы үлкенлер, бұған қаншелли дәрежеде умтылыуымыз керек? Мениң ойымша, бұл Ийсаның мына сөзлеринің мағанасын ашып береді: «Солай етип, ким де ким өзін ұсы бала сыяқлы пәс тұтса, сол Аспан Патшалығында ең ұллы болады» (Матта 18:4).

ДАҰЫТТЫҢ ӘДАЛАТСЫЗ ХӘКИМИЯТ ПЕНЕН СОҚЛЫҒЫСЫҰЫ

Эддисон бир пайытлары Ишай ұлы Дауыттың өзлестирген сабағын өзлестирген еді. Құдай - әдалатлы Судья! Егер бизлер жетекшимиздің әдалатсыз мүнәсебетін Оның қолларына исенип тапсырсақ, Ол барқұлла дұрыс шешіп береді. Дауыт түүралы айтатуғын болсақ, оны нахақ хәм жауыз хәкимдар Шаулдың хәкимияты астына шайтан емес, ал Құдай қояды. Бұл олар еле ушыраспастан алдын жүз берген еді. Израилдың ең баслы пайғамбары болған Самуел Дауытты Құдай халқы үстинен келеси патша етип майлайды. Шамасы, сонда Дауыт қууаныштан ырғып секирген шығар. Себеби ол мынадай деп ойлаған болыуы мүмкін: *«Пайғамбар Самуел хәзирги патшамызды майлаған еді. Енди ол мени майлады. Демек, мен де анық патша боламан!»*

Шаул Құдайға бағыныудан бас тартты хәм жауыз рух оған азап беретуғын болды. Тек кимдүр арфада ойнаған гезинде ғана, ол

өзин жеңил сезетуғын болды. Оның сарайындағы хызметшилери патшаның хұзиринде отырып, оған хызмет ететуғын бир жас жигитти изледі. Хызметшилердің биреуі Ишайдың ұлы Даўытты ұсыныс етті. Даўит сарайға келип, оған хызмет қылыўы үшін, Шаул дәрхал оны алдыртыўға адамларын жиберди. Буны көргенде, Даўит деп ойлаған болса керек: *«Құдай Өз пайғамбары арқалы айтқан пайғамбаршылығын орынлап баслады»*. Ол ишинен: *«Бул көтерилиўиме атылған мениң биринши қәдемим»*, - деп айтқан шығар.

Арадан бираз ўақыт өткенде, филист әскерлери ұрыс ашады хәм әкеси Ишай Даўытты ұрысқа кеткен әжағаларының изинен аўқат берип жибереді. Саўаш майданына келгенде, ол филистли Голиат деген жаўынгердің Құдайдың әскерлери үстинен мазақ етип атырғанын көреді хәм бұл шерменделиктің қырық күннен бери даўам етип атырғанын еситеди. Кейин бұл дәўди жеңген адамға Шаул патша өз қызын хаяллыққа бериўди ўәде еткени тўўралы еситеди. Даўит патшаның алдына барып, бұл дәўге қарсы ұрысқа шығыўға рухсат сорайды. Сөйтип ол Голиатты өлтирип, Шаулдың берген ўәдесине бола, оның қызына үйленеди. Ол патшаның мийримин қазанады хәм оның күйеў баласына айланады.

Шаулдың тұңғыш ұлы Ионатан Даўит пенен мәңги дос болыўға питим дүзеди. Шаул Даўитқа қандай жұмыс тапсырса да, Даўит Құдайдың көмеги менен табысқа ересе береді. Шаул Даўитқа хәтте мынадай мийрим көрсетеди: Даўит патша дәстүрханының әтирапында патша хәм оның ұл-қызлары менен бирге аўқатланатуғын болды. Даўит өмиринің бундай әжайып тәризде кетип атырғана қуўанышлы еди. Ол патша сарайында жасады, патша дәстүрханынан аўқатланды, патшаның қызына үйленди, патшаның тұңғыш ұлы Ионатанның ең жақын досты болды хәм саўаш сапарларынан жеңис пенен қайтты. Оның даңқы, хәтте, халық арасында кем-кемнен көтериле берди. Ол көз алдында Самуелдің пайғамбаршылығының орынланып атырғанын көрди. Шаул Даўитты басқа хәмме хызметкерлеринен де көбирек жақсы көрип, оған әскерлери үстинен жоқары лаўазымды берди. Шаул

оның екінші әкесіне айланған еді. Даўыт сонда: «Шаул менің жол басшым болып, маған барлық нәрсені үйретеді хәм бир күн келип мени өз орнына патша етип қояды», - деп ойлады. Даўыт Құдайдың өзіне көрсетіп атырған бұндай мийрим-шәпәәтине хәм садықлығына қатты қуанышлы еді.

КҮТИЛМЕГЕН ӨЗГЕРИСЛЕР

Бирақ бир күн келип, бәри түптен өзгеріп кетті. Шаул хәм Даўыт бірге саўаштан қайтып киятырған еді. Сонда: «Израилдың барлық қалаларынан келген хаяллар дәп хәм тарлы әсбапларды шертип, қуанышлы қосықлар айтты хәм ойынға түсіп, патша Шаулды күтип алыўға шықты. Олар ойнап жүріп: «Шаул мыңлағанын, Ал Даўыт он мыңлағанын өлтирди!» – деп қосық айтты» (1-Патшалықлар 18:6, 7). Бұл сөзлер патшаға жүдә аўыр батты хәм сол күннен баслап ол Даўытқа гүман менен қарайтуғын болды. Бир сапары ол хәтте Даўытты өлтирмекши болып, оған қарай найзасын ылақтырады. Шаул Даўытты жек көретуғын болды, өйткени Құдайдың оның менен бірге екенін билер еді. Патша өзінен Құдайдың кеткенін түсинді. Даўыт өз жанын сақлап қалыў ушын, патшадан қашыўға мәжбүр болды. Қаяққа қашарын билмей, ол шөлистанға кетеді. Сонда Даўыттың басына мынандай ойлар келген болса керек: «Өзи не болып кетті? Құдайдың үәдеси орынланып баслап атыр еді-ғо? Ал енди бәри шил-пәрше болды! Менің жол басшым хәм ұстазым болған адам енди менің жанымды алмақшы. Енди не қылыўым керек? Шаул - Құдай Тааланың майланған хызметкери. Егер ол маған қарсы болса, онда аман қалыўыма қандай имкан бар? Ол - патша хәм Құдай халқы үстинен қойылған Құдайдың адамы. Не ушын Құдай буларға жол қойды екен?»

Солай етип, Шаул Израил әскерлеринің ишинен ең ағла хәм ең күшли үш мың жаўынгерди изине ертип, Даўытты өлтириў мақсетинде оның изине түседі. Даўыт бир шөлистаннан екінші шөлистанға қашып, бир үңгирден екінші үңгирге жасырныўға мәжбүр болады. Сонда баяғы Құдайдың үәдеси гүңгиртлесип, дерлик көринбей қалады, себеби Даўыт өз басын аман сақлаў

ұшын, нағыз қашқынға айланған еди. Ол енди патша сарайында жасамас хәм оның дәстүрханы әтирапында отырмас еди. Ызғарлы үңгирлер оның үйине, хайўанлардың қалдықлары оның аўқатына айланды. Ол бұрын патшаның әскербасысы болып, оның қасында саўашқа шыққан болса, енди патшаның ең ағла хәм ең күшли әскерлери оны аўлаў ұшын изинде қуўып жүрген еди. Ол жумсақ көрпешелер үстинде ұйықлағанды ұмытты. Оған бұрын хызмет ететұғын хызметшилер енди жоқ еди. Бұрын сарайда көп адамлар Даўытқа мақтаныш пенен қарап, оны алғысласа, енди булардың хәммесинен ол махрум болған еди. Хәтте, оның хаялын патша басқа биреўге хаяллыққа берип жибереди.

Даўытты Шаулдың қол астына Құдайдың Өзи қойған жоқ па еди? Онда не ұшын хұкимдар бундай қылып атыр? Даўытты ғәзепке, үмитсизликке хәм түңилиўшиликке толған ойлар қаплап алған болыўы мүмкин. *«Құдай не ұшын араласпай атыр? Құдайға Өзи мениң халатым қызық па екен? Оның берген ўәдеси қаяқта? Құдай Өзиниң келисим дүзип қойған халқы үстинен бундай жайўыз адамды не ұшын хұкимдар етип қойған екен?»*

Шаул бұл жас жигитти қалай болмасын өлтирйўге әбден бел байлады хәм бұл пикир оның еси-дәртин алып кетти. Ноб қаласының руўханийлери Даўытқа баспана, азық-аўқат хәм Голиаттың қылышын береди. Себеби олар Даўыттың Шаулдан қашып жүргенин билмейтұғын еди, сонлықтан олар Даўытты патшаның буйрығы бойынша жүрипти деп ойлады. Олар Даўыт ұшын Жаратқан Ийеден сорады хәм жолға керекли нәрселерди берди.

Буларды еситкен Шаулдың ғәзеби от болып лаўлады. Ол дәслепп хеш қандай айыбы жоқ сексен бес руўханийди қылыштан өткизеди, кейин олардың пүткил қаласын - еркеклерди, хаялларды, балаларды, емизиўли нәрестелерди хәм малларды да өлтиреди. Ол Израилдың душпаны болған амалеклерди өлтиргени сыяқлы, айыпсыз халықтың үстинен әдалатсыз хұким шығарады. Енди Шаулды Құдайдың таңлаған адамы деп ойлаўдың өзи мүмкин емес еди. Ол нағыз қанхорға айланған еди. Жаратқан Ийе оны қалай Өзиниң Руўхы менен майлады екен?

Көп адамлар: «Шаулды адамлар қойды, ал Даўытты Құдай қойды», - деп айтады. Бирақ бұл қәте тәлим. Бұл тәлим - «Құдай басқарыўшылыққа жаўыз адамларды қойыўы мүмкин емес», деп санайтуғын адамлар тәрәпинен ойлап табылған. Дурыс, халықтың өзлерине патша сайлағысы келгени ырас, деген менен, Шаулды да, Даўытты таңлаған Құдай. Құдай былай деди: «Мен Шаулды патша етип тайынлағаным өкинемен» (1-Патшалықлар 15:11).

Бир сапары Шаул Даўыттың Эн-Гедий шөлинде жүргенинен хабар тапты хәм қасына үш мың ағла әскер алып, сол жаққа кетти. Жолдан шаршаған олар бир ұңгирдің қасында тоқтады, ал ұңгирдің түпкиринде Даўыт өз адамлары менен жасырынып отырған еди. Шаул әскерлерин қалдырып, майданлаў ушын сол ұңгирдің ишине киреди. Мұхаддес Китаптың айтыўынша, сонда Даўыттың адамлары оған мәсләхәт береді: «Жаратқан Ийе саған: „Душпанларыңа қәлегениңди ислей алыўың ушын, оларды саған тәслим етемен“, – деген еди. Мине, бүгин сол күн келди», – деди. Сонда Даўыт орнынан тұрып, билдирмей Шаулдың шапанының шалғайынан кесип алды. Бирақ Даўыт кейин ала Шаулдың шалғайынан кесип алғаны ушын, өзін айыплы сезді (KJV аўдармасында, «Даўыттың жүрегі аўырып кетти»). Даўыт өз адамларына: «Тақсырыма, Жаратқан Ийениң майлаған адамына қол көтерип, оған бир нәрсе ислеўден Жаратқан Ийениң Өзи сақласын! Себеби ол Жаратқан Ийениң майлаған адамы», – деди. Даўыт усы сөзлери менен адамларына тыйым салып, Шаулға қол тийгизийге рухсат бермеді. Ал Шаул ұңгирден шығып, жолға түсти» (1-Патшалықлар 24:5-8). Көрдиңиз бе, Даўыттың жүрегі аўырып кеткен. Оның үстинде тұрған жетекшиси оған сондай әдалатсызлық көрсетип, оның басына сондай апатшылықларды салған болса да, ол бәри-бир жүрегінде жетекшисине деген хұрметти сақлап қалған. Демек, Даўыт ашыў-ғәзепке, қорқынышқа хәм үмитсизлик сыяқлы жаман ойларға қарсы гүрескен, хәтте, оларды жеңип, жүрегине хеш киргизбеген.

Даўыт патшаның кийиминен кесип алған бөлекті патшаға көрсетип, өзинің айыпсызлығын дәлиллемекши болады. Даўыт

бираз қашықтықта тұрып, патшаның алдында жерге дейін тәжим етеди хәм былай деп бақырады: *«Хәй әке, минекей, шапаныңыздың шалғайынан кесип алынған қолымдағы мына қыйындыға қараң! Мен сизиң шапаныңыздың шалғайынан кесип алдым, бірақ сизди өлтирмедим. Буннан кеўлимде жаманлықтың хәм зулымлықтың жоқ экенин билип алың. Мен сизге жаманлық қылмасам да, сиз мени өлтирмекши болып атырсыз»* (1-Патшалықлар 24:12, курсив авторға тийисли).

Даўыт: «Патша мени хйилекер хәм қозғалаңшы деп ойлайды», - деген ойда еди. Бәлким, Даўыт өзиниң жүрегін былай деп изертлеген шығар: «Мен қай жерде қәте қылдым? Шаулдың жүрегі не ушын бирден маған қарсы болып қалды?» Соның ушын ол: «Базылар мениң сизди өлтириўимди қәлеген еди. Мен сизиң шапаныңыздың шалғайынан кесип алдым, бірақ сизди өлтирмедим. Буннан кеўлимде жаманлықтың хәм зулымлықтың жоқ экенин билип алың», - деп бақырады. Ол Шаулдың сондай жаман ойларға исенип қалғанына қатты хайран еди. Бәлким, кимдүр Шаулдың жүрегіне Даўытқа деген жек көриўшиликти еккен шығар. Сонлықтан ол патшаға өз садықлығын дәлиллемекши болды. Даўыт: «Егер мен патшаның алдында өзимниң айыпсызлығымды дәлиллесем, онда ол мени қайтадан жақсы көріп, мени бұрынғы орныма қайтарады хәм сонда пайғамбаршылық орынланады», - деп үмит етти.

Әкеси ямаса жетекшиси тәрәпинен қабыл етилмеген адамлар биринши гезекте бұл ушын өз-өзин айыплайды. Олар: *«Мен не қылдым? Демек, мениң жүрегим туўры болмаған»* - дегенге уқсас азаплы ойларға шырмаланып қалады. Олар жетекшилериниң алдында өзлериниң айыпсызлығын дәлиллейге хәр дайым ұмтылыўға кириседи. Олар: «Егер мен өзимниң садық хәм бахалы экенимди дәлиллей алсам, ол мени қайтадан қабыл етеди», - деп ойлайды. Бірақ олар қанша көп хәрекет еткен сайын, бұрынғыдан да бетер көбирек қабыл етилмеўшилиқ сезимине дус келе береді.

Шаул Даўыттың ырастан да оны өлтириўге имканы болса да, өлтирмегенин түсинген ўақтында, онда жаман нийеттиң жоқ

екенин тән алады хәм әскерлерин алады да, Даўытты тынышына қойып, қаласына қайтады. Шамасы, Даўыт: *«Патша мени қайта тиклейди. Енди пайғамбаршылық орынланады. Ол мениң жүрегимди көрди, сонлықтан енди маған жақсы қатнаста болады. Ол жақсы хәм кишипейил жетекши болады»* - деп ойлаған болса керек. Бирақ бұл хақықаттан дым жырақ еди.

ОЛ МЕНИ ӨЛТИРИҰДИ ШЕШТИ

Арадан бираз ўақыт өткенде, Шаулға: «Даўыт Хахила төбешигинде жасырынып жүр», - деп хабар береді. Сонда Шаул қайтадан изине үш мың ағла әскерлерди алып, оны излеп кетеді. Бұл ретте де ол Даўытты өлтирмекши болады. Шаулдың үзиликсиз қуўдалаўлары Даўытты шаршатқанына исенимим кәмил. Сол ўақытта ол өзиниң хеш қандай қәте жибермегенин, ал Шаулдың өзи қастыянлық нийетинде оны өлтирмекши болып изине түсіп атырғанын түсинди.

Патша Даўыттың характерин билер еди, бирақ сонда да оған қарсы шықты. Даўыт бәрше үмитлериниң пүш болғанын хәм қатыл басшының ғәзбине тап болғанын түсинди. Жаратқан Ийе бундай адамды қалайынша майлады екен?

Даўыт қасына Иоабтың иниси болған қанхор Абишайды алып, Шаулдың ордасына жасырын түрде кирип барады. Құдай Шаулға хәм оның әскерлериниң бәрине терең уйқы береді. Даўыт хәм Абишай барлық әскерлердиң арасынан өтип, Шаул уйықлап атырған шатырға дейин келеді. Сонда Абишай Даўытқа былай дейди: «Бүгин Құдай душпаныңды қолыңа тутып берди. Енди рухсат бер, оны найза менен бир урғанда жерге қадап қояйын. Екинши рет урыўыма хәжет қалмайды» (1-Патшалықлар 26:8).

Абишай Шаулды қалай болмасын өлтириўи тийис екенлигине көп ғана дәлиллер келтирип, Даўыттан оны өлтириўге рухсат сораиды. «Шаул айыпсыз сексен бес руўханийди, олардың хаялларын хәм балаларын жаўызларша өлтирди!» - бұл оның келтирген ең биринши хәм ең баслы дәлили болды. Халықтың бундай қатыл басшының қол астында қалыўы қәўипли еди. Бүгин

көп адамлар сондай деп ойлайды, әсиресе, жәмәәт жетекшилери тууралы. Олар жетекшилерин Шаулға, ал өзлерин Даўытқа уқсатады.

Абишайдың келтирген екінші дәлилі: «Құдай саған Самуел пайғамбарды жиберіп, сени Израилға кейінгі патша етип майлаған жоқ па? Әне, сол ўақыт келді! Енді сен тахтқа отырыўға толық ҳақылысаң! Ямаса сен бул пайғамбаршылық орынланбай қалыўы ушын, Шаулдың қолынан өлип кетежақсаң ба?» Мен гүманға толған жәмәәт кеңсеси жұмысшыларынан ұсыған уқсаған көп ғана сөзлерди еситкенмен.

Үшінші дәлилі: «Шаул сени хәм изиңе еркен адамларды өлтириў ушын, үш мың ағла әскерлерди алып келгенин көрмей тұрсаң ба? Таңлайтуғын ўақыт келді: ямаса мен оны өлтиремен, болмаса, ол бизлерди өлтиреді». Шубҳасыз, бул өзін-өзі қорғаў болған болар еді. Олардың шығарған ҳәр қандай ҳүкимин адамлар туўры қабыл ететуғынын Абишай түсинип тұрған еді. Хәзирги ўақытта бундай дәлил сөзсиз бундай қылған адамды ақлап жибереді. Бизлер, хәтте, ойланып турмастан, бундай дәлилди дұрыс деп қабыл етеміз.

Төртінші дәлилі: «Бизлер оның шатырына дейін арқайын келе алыўымыз, мына әскерлердің бәрине терең уйқы берип қойған Құдай Тааланың Өзи емес пе? Не ушын Ол олардың бәрін уйықлатып қойыпты? Бизлер бундай тас баўыр ҳүкимдардан өш алып, халықты оның басымынан азат етиўимиз - Құдайдың ерки болғаны ушын! Егер Құдайдың бизлерге берген бул имканиятын қолдан жиберсек, бизлерде қайтып бундай имканият болмайды. Пайғамбаршылық орынланатуғын ўақыт келді!» Жәмәәт шопанлары қулағанда, сол жәмәәттиң көп ғана хызметкерлери сондай деп ойлайды. Олар: *«Ол бизлердің үстимизден басқармаўы ушын, оны бизлер орнынан алып таслай аламыз. Құдай бизлерге буған рухсат берип қойыпты»*, - деп ойлайды. Бундай ойлар олардың жүреклеринде бағынбаўшылық хәм қозғалаңшылық руўхының бар екенлигин көрсетеді.

Абишайдың келтирген барлық дәлилери исенимли болып

еситилди. Олар тийкарсыз емес еди. Оннан қалса, Даўытқа бұл дәлилдерди келтирип тұрған оның ең садық туўысқанларының бири еди. Егер де сонда Даўыттың жүрегінде бир тамшыдай қозғалаң болғанда, ол Абишайға Шаулды өлтириўге рұхсат берген болар еди хәм кеўлинде өзін ҳеш қандай айыплы сезбеген де болар еди. Бирақ, соларға қарамасатан, Даўыт Абишайға былай деп жуўап береді: «Яқ, оны өлтирме. Жаратқан Ийениң майлаған адамына қол көтерген адам жазасыз қалмайды» (1-Патшалықлар 26:9). Егер бұл сөзлерди ҳәзирги заманның тилине аўдаратуғын болсақ, мынадай болады: «Оған қарсы я бир жаман сөз айтпа, я бир жаман ис қылыўшы болма! Өйткени өз жетекшисине қарсы хўжим қылған адам жазасыз қалмайды».

Шаул айыпсыз адамларды өлтирген болса да, ал ҳәзир Даўытты өлтириў ушын келип тұрған болса да, Даўыт оны өлтиртпейди. Даўыт өзи ушын өш алмайды, ал Жаратқан Ийеге исенип, бұны Оның қолына тапсырады. Шаулды өлтирип, бәрін сол жерде жуўмақластырып қоя қойғанда, Даўытқа да, Израил халқына да аңсат болған болар еди. Ол халықтың ҳақыйқый шопансыз қойлардай болып жасап атырғанын билер еди. Напәк патша өзиниң жеке мәплерин хәм қәлеўлерин қанаатландырыў ушын, халықтың исениминен наҳақ пайдаланып атырғанын да билер еди. Өзин қорғамаў, әлбетте, қыйын еди, бирақ өзиниң сүйикли халқын ақылсыз патшаның қол астынан қутқармаў - оннан да қыйынырақ болған еди!

Шаул Даўытты өлтириўди шешкен еди. Оның бұл қара нийетин билсе де, Даўыт Құдайға унайтұғын қарар қабыл етеди. Даўыт Шаулды биринши рет өлтирмей жиберген ўақытта-ақ, жүрегиниң таза екенин дәлиллеген еди. Даўыт оған ҳеш қандай жаманлық қылмайды. Шаул Жаратқан Ийениң майлаған адамы еди. Ол - Құдайдың хызметшиси еди. Сонлықтан Даўыт оны Құдайдың қолына тапсырады. Құдай Өз хызметшиси үстинен Өзи әдил хўким шығарады.

Ол Құдайдың әдалатына исенип, Шаулды Оның қолына тапсырыўы арқалы дана шешим шығарады. Сиз: «Сонда Құдай Өз хызметшиси Шаулды хўким етиў ушын, кимнен пайдаланды?» -

деп сорауыңыз мүмкін. Жуұабы мынаұ: «Филист әскерлеринен!» Аўа, Жаратқан Ийе Өз жәмәәтиниң жетекшилерин хұким етиў ушын, гейде қутқарылмаған адамларды ямаса бул дүньяның шөлкемлерин қолланады. Шаул өз ұллары менен бирге қызғын саўаш ўақтында қаза табады. Бул хабар Даўыттың қулағына жетип келгенде, ол буған байрам құрмайды. Ол қайғырады!

Хәтте, Даўыт Шаулды өлтирдим деп хабар алып келген адамды да өлимге хұким етеди. Ол: «Бул хабарды жетксизсем, мен Даўыттың мийримине ерисемен», - деп ойлаған еди, бирақ буның кериси болып шықты. Даўыт былай дейди: «Өз басыңа өзиң жеттиң. Өйткени: „Жаратқан Ийениң майлаған адамын мен өлтирдим“, – деп өзиңе қарсы өз аўзың менен гүўалық бердиң» (2-Патшалықлар 1:16).

Кейин Даўыт Шаулдың хәм оның ұлларының өлгенине байланысly қайғылы жоқлаў жырын шығарып, оны Яхудия халқына үйретиўге буйрық береди. Ол: «Шаул өлтирилген жердиң үстине я шық түспесин, я жаўын жаўмасын, жерлери де өним бермесин», - деп жәриялайды. Ол пүткил халықты патшасының өлгенине жоқлаў айтыўға шақырады. Буннан соны көремиз, ол үстиндеги жетекшисине хұрметин жоғалтып, оннан тек өш алыўды қәлейтуғын хызметши емес еди.

Бундай хызметшилер: «Ол бул жазаға ылайық еди!» - деп айтқан болар еди.

Даўыт жүрегиниң тазалығын хәм өз адамгершилигин және көрсетиўди даўам етти. Ол Шаулдың хожалығының қалған адамларын өлтиртпеди, керисинше, оларға үлкен мийрим көрсетти. Даўыт оларға жер хәм азық-аўқатлар берди, ал Шаулдың урпақларының биреўине өз дәстүрханынан бирге аўқатланыў бахытын берди. Үстинде тұрған адам қулағанда, «Әдил хұким шықты!» - деп қуўанатуғын хызметшилер өзлерин сондай етип тута ма? Жүрегинде қозғалаң руўхы бар хызметшилер үстиндеги жетекшиси қуласа, қуўанады. Олар: «Қудай оған ылайықлы жаза берди!» - дейди. Бундай адамлар өз жетекшилерин үстинен ямаса усындай жаман сөзлерди айтады, ямаса зәхәрли хәм тикенли

гәплери менен олардың жарақатларының үстине және жарақат жеткізе береді. Себеби олар Даўыттың жүрегіндей таза жүрекке ийе емес. Оларда Құдайдың жүрегі жоқ!

ЖАРЫЛҚАНҒАН АДАМ БОЛЫҰЫ УШЫН ҚОЙЫЛҒАН!

Бизлер мынаны барқұлла ядымызда сақлауымыз тийіс: гейде үстимизде бийликке ийе адамлар тәрәпинен әдалатсыз қатнас көреміз хәм бұған Құдайдың Өзи жол қояды. Не ушын? Бизлерди сол арқалы еле де жақсырақ жағдайға алып келиўи ушын! Құдай сол арқалы Өз жарылқауларын өмиримизге алып келеди. Петр өз нәсиятын былай деп даўам еттиреді: «Жаманлыққа жаманлық, ғарғысқа ғарғыс пенен жуўап қайтармаңлар. Керисинше, жақсылық пенен жуўап қайтарыңлар. Себеби Құдай сизлерди сол ушын шақырған» (1-Петр 3:9, күрсив авторға тийисли).

Құдайдың жарылқаулары тек материаллық затлардан ибарат емес. Дурыс, материаллық жарылқаулар да әхмийетли. Бирақ бул олардан да әхмийетлирек нәрселерден ибарат. Мысалы, Масийхтың характерине ийе болыў, Аспан Патшалығының тарқалыўы ямаса мәңгилик сыйлыққа ийе болыў. Бизлер Құдайдың ҳәкимиятына бағынған ўақтымызда, бизлердин рүүхий жарылқауларымызға ҳеш нәрсе зыянын тийгизе алмайды. Петр буны мынадай сораў менен түсиндиреди: «Жақсылық ислеўге инталы болсаңыз, ким сизлерге жаманлық ислейди?» (1-Петр 3:13). Бул аяттың мәниси мынадан ибарат: бизлер өзлеримизге Масийхтан үлги алыўымыз керек.

Петр исениўшилерге: «Масийх шеккен азапларды шегийўге таяр болыңлар», - деп жазады, ал Масийх сол ўақыттағы ҳәкимияттан әдалатсыз азап шеккен еди хәм Петр хатында бизлерди Оннан өрнек алыўға шақырады. Сиз әскерлердин саўашқа қурал-жарақсыз түсип атырғанын көз алдыңызға келтире аласыз ба? Бул күлкили емес пе? Бирақ көп ғана исениўшилер ҳәкимият тәрәпинен болатуғын әдалатсызлықлардан азап шегийўге улыўма таярланбайды, яғный пүткиллей қурал-жарақсыз барады. Сонлықтан ҳәкимият тәрәпинен хұжим басланғанда, олар пүткиллей даўдырап хәм сасқалақлап, өзлерин жойтып қояды.

Олар хәкимиятқа бойсыныў нызамы бойынша хәрәкет етиўдиң орнына, жүдә көп ғана дәлиллерди келтирип, бар күши менен өз-өзлерин ақлаўға кириседи.

Ал қуралланған хәм толық таярланған адам өзин қәйтип тутады? Бир мысал келтиремен. Ушыўшыларды таярлаўдың ең аҳмийетли бөлеги пәрўаз етиў симуляторларынан, яғный тап ырастан да ҳаўада пәрўаз етип атырғандай етип көрсететуғын техникалардан пайдаланыў болып есапланады. Бундай пәрўаз етиў симуляторларында ушыўшы ертең ҳаўада дүсласатуғын барлық жағдайлар менен ушырасады. Бундай қәўипсиз шәраятда болажақ ушыўшыларды билқастан ҳаўада ушырасатуғын хәр қандай қыйын жағдайлар менен дүсластырады. Олар хәр қандай қыйын жағдайларда өзлерин қәйтип тутыў тәжирийбесин толық өзлестирмегенше, үйрениўин даўам ете береді. Олар сондай қылып ертең ҳаўада дүсласатуғын ҳақыйқый қыйын жағдайларға өзлерин таярлайды. Сонлықтан да олар ҳаўаға ырастан да көтерилген ўақтында, алдыларынан сондай қыйын жағдайлар шықса, даўдырап хәм сасқалақлап, өзлерин жойтып қоймайды, ал алдын үйренген тәжирийбеси бойынша хәрәкет етеди. Хәтте, қулаўға бир-еки минут қалғанда да, әдетте, олардың сөзлеринде тынышлықты байқаймыз. Себеби олар толық қуралланған!

Бұл китап тап ушыўшыларға арналған сондай оқыў қолланбасы сыяқлы хызмет етиўи мүмкин. Алдыңда хәкимият пенен болатуғын мүнәсебетлеринде өмир сизге түрли-түрли жағдайларды саўға етиўи мүмкин. Бұл китаптағы Құдайдың сөзлери өмир жолында дүсласатуғын сондай қыйын жағдайларға сизди таярлап, қуралландырыўи мүмкин. Сондай ўақытлары сиз өзиңизди туўры тутсаңыз, онда сиз жарылқанасыз. Петр: «Масийх шеккен азаплардан өтип атырған адам гүна ислеўди тоқтатады», - дейди. Күшли тастыйықлаў! Басқаша айтқанда, жетекшилер тәрәпинен болатуғын әдалатсыз мүнәсебетлерге туўры жуўап беретуғын адам рұўхый ер жетиў бахтына ериседи.

Және бир таң қалдырарлық ўәде бар. Павел былай деп тастыйықлайды:

ҚУДАЙ ТААЛАНЫҢ ПАНАСЫ АСТЫНДА

«Бул сөз исенимлі: “Егер Оның менен бирге өлген болсақ, Оның менен бирге жасаймыз да. Егер сабырлылық қылсақ, Оның менен бирге патшалық етеміз”» (2-Тимофей 2:11, 12).

Масийх сыяқлы азап шегетуғын адамларға рухый хәкимият үәде етилген. Сиз қанша көп қыйыншылықларға дүс келсеңіз, Құдай сонша үлкен хәкимиятты сизге исенип тапсырады. Билиң, хәкимияттың әдалатсызлығына және дүс келгениңізде, демек, Құдай сизди және жарылқау алыуға таярлап атыр. Бирақ, барлық гәп сизиң бұған қәйтип жууап беретуғыныңызда! Сиз ямаса өзиңизди тууры тутып, жаңа жарылқауларға ерисесиз, ямаса өкпе менен қапашылыққа толып, жарылқаулардан бос қаласыз. Таңлау өз қолыңызда. Жеңимпазлардың жолын таңлаң, яғный өмирди!

ӨЗ БАСЫМШАЛЫҚ ПЕНЕН ХҮКИМ ШЫҒАРЫҰ

*Басшыны құрмет ететуғынлар уллы
хәкимиятқа ийе болады хәм өзлери де
құрметке ериседи.*

Жетекшиликке, яғнай үстинде тұрған хәкимиятқа хәмме де Даўит сыяқлы қатнас қыла бермейди. Үстимизден қойылған жетекшилеримиздиң кемшиликлерин көгенимизде, бизлер көбинесе қуўанамыз хәм кейин өз-өзлеримизди ақлап, шегарадан аңсат шығып кетемиз. Бирақ, басқалардың, әсиресе, жетекшилердиң гүналарын көргенде, өзлеримизди қәйтип тутатуғынымыз - бизлердиң қаншелли руўхый ержеткенимизди көрсетип туратуғын көрсеткиш болып есапланады. Әне, соның ушын, яғнай жүрегимиздиң ҳақыйқый ҳалатын әшкара қылыў ушын, Құдай өмиримизде жетекшилеримиздиң қәтелесиўине хәм сәтсизликлерге ушыраўына көп мәрте жол қояды. Нухтың улларының бири менен, әне, сондай ўақыя жүз берген еди.

ДУРЫС, БИРАҚ НАҲАҚ

Сў топанынан соң Нух жерди тәрбиялап, жүзим егийге киристи. Бир сапары ол дым көп шарап ишип, мәс болып қалады

хәм өзиниң шатырына кирип, кийимлериниң бәрин шешип таслап, жалаңаш қалында ұйықлап қалады.

Нұхтың кишкене ұлы Хам шатырдың ишине кирип, әкесиниң жалаңаш жатырғанын көреді хәм сыртқа шығып, бұл тўўралы әжағалары Сам хәм Яфетке айтып береді. Ол бұл тўўралы тек «өз шаңарағына» ғана айтады. Бәлким, ол: «Жигитлер, әкежанымыз мәс хәм тыр жалаңаш болып ұйықлап атыр!» - деген шығар. Я буннан да жаманырақ иске қол урған шығар, яғный, өзлериниң руўхый жетекшисиниң тыр жалаңаш жатырғанын көрсетиў ушын, тўўысқанларын ишке мирәт еткен шығар.

Хамның сөзлерин еситкен Сам менен Яфет бир шапанды ийинлерине таслады да, терис қарап жүриўи менен ишке кирип, әкесиниң жалаңаш денесин шапан менен жабады. Олар хеш нәрсени көрмеўи ушын, жүзлерин терис қарай бұрып тұрады. Мәслиги тарқағаннан кейин, Нұх кишкене ұлы Хамның не ислегенин биледи. Сонда Нұхтың не дегенине қулақ салың:

«“Қананға нәлет жаўсын! Ол тўўысқанларының құлларының қулы болсын!” Ол және былай деди: “Самның Құдай Ийесине алғыслар болсын! Ал Қанан Самның қулы болсын! Құдай Яфеттиң жерлерин кеңейтсин! Ол Самның шатырларында жасасын! Ал Қанан Яфеттиң қулы болсын!”» (Жаратылыс 9:25-27).

Алдынғы бапларда бизлер Құдай хәкимиятына бағынбаў қандай ақыбетлерге алып келетуғыны ҳаққында сөйлескен едик. Биле тұра қозғалаң шығаратуғынлар нәлет астына түседі. Хам бұл ҳақыйқатлықты қыйын жол менен түсинди. Ол әкеси Нұхқа хұрметсизлик пенен қатнас жасады хәм сол арқалы Құдайдың әкесине берип қойған хәкимиятын менсинбейтуғынын көрсетти. Бул ис-хәрекеті Хамның әўладына нәлет алып келди. Соны да айтып кетиў керек, Хамның қәтеси жүдә аўыр ақыбетлерге алып келди, ал Нұхтың мәс болғаны ұмытылып кетти.

Нұхтың әдепсиз ис-хәрекеті оның үш ұлы ушын имтихан болып, олардың жүрегінде не бар екенін ашып берген еді. Генже ұлы -

ақмақ хәм қозғалаңшы болып шықты, ал үлкен еки улы - хұрмет хәм мийрим көрсете алатуғын ақыллы болып шықты. Әлбетте, Нұх мәс болыуы арқалы жаман үлги көрсетти, бирақ оның натуұры қылығын қол астындағы балалары емес, ал тек Жаратқан Ийениң Өзи хұким ете алатуғын еди. Үлкен еки улы буны түсинип, әкесине үлкен хұрмет пенен қатнас жасай берди, ал үшіншиси әкесиниң абырайын түсирди хәм сол арқалы өз басына бәле арттырды. Оның ойынша, бәле жаман қылығы ушын үстинде турған Нұхтың басына түсиуі керек еди.

Сам хәм Яфет әкесиниң гүнасына хәтте қараған да жоқ. Олар әкесиниң бундай халатын басқалардың да, яғный хаяллары менен балаларының да көриуін қәлемеди, соның ушын, әкесиниң жалаңаш денесин шапан менен жапты. Олар әкесин өз орнына қойып, оған деген өз хұрметлерин сақлап қалды. Сонлықтан олар әкесиниң абырайын да, өз жүреклерин де пана астында сақлайды. Хам болса, әкеси Нұхтың үстинен күледі. Бул үстинде турған адамның жетекшилигине хәм абырайына дақ түсириуіге хәрекет етип атырған адамларды билдиреди. Хам неге ериспекши болды? Ол: «Нұхтың абырайына дақ түссе, оның хәкимиятына бағынбасам да болады», - деп ойлады. Бул жүрегінде сондай құлақ салмаушылық руұхы бар хәр бир адамға тийисли. Ол: «Үстимдеги хәкимиятты абырайсызландыра алсам, оған бойсынбасам да болады», - деп ойлап, жалған еркинликке ерисиуіге талпынады. Ол кеўлинде хәр қандай шеклеулерди алып таслайды.

Еврейлерге жазылған хаттың он биринши бабында, Құдай ұллылыққа ерискен исеним қахарманлары туұралы жазады. Бул «ұллылық галериясында» Құдай Нұхтың исенимин хәм құлақ салыушылығын мақтайды, бирақ бул бапта Хам туұралы хеш нәрсе жазылмаған. Хам дурыс нәрсени иследи ме? Нұх ырастан да шарапқа мәс болып, тыр жалаңаш болып уйықлап қалмаған ба еди? Аўа, Хам жүз пайыз хәқыйқатлықты айтты, бирақ ол жүз пайыз нахақ еди, себеби ол хұрмет нызамын бұзған еди. Айырым адамлар оны ақлап: «Ол тек көргенлерин айтты-ғо. Енди ол өтирик сөйлеуі керек пе еди?» - деуі мүмкин. Бирақ құлақ салыу хәм

хұрмет нызамы бұның қарама-қарсысы түйрәлі гүәәлық береди. Сам хәм Яфет хұрмет нызамы бойынша ис тутып, әкесин қорғады хәм жарылқанды.

Көплер Хам сыяқлы ис тутып, өз жетекшилери түйрәлі «ырас» мағлұматларды тарқатады, бирақ олар Құдай Тааланың көз алдында нахақ ис тутып атырған болады. Олар өз жақынларының абырайын түсиреди, сонлықтан жарылқаулардан айырылады.

Олар ақмақларша ис тутады, себеби өзлериниң адамлық ақылына хәм жерлик пикирлерине қарап шешим шығарады. Оларға Дауыттың, Самның хәм Яфеттиң жүреги жетиспейди. Шаул набыт болған ўақытта, Дауыт иштен азап шегип, былай деп пәрияд етеди:

«Бул хабарды Гатқа еситтирмең, Ашкелон көшелеринде жайып жүрмең. Еситип, филист қызлары қуўанбасын, Сүннетсизлердиң қызлары адланбасын. Шаул менен Ионатан сүйкимли хәм жағымлы еди, Өмирде де, өлимде де бирге болды олар. Олар бүркитлерден де шаққанырақ, арысланлардан да күшлирек еди. Хәй, Израил қызлары! Сизлерге безелген қырмызы кийимлер кийгизген, Кийимиңизди алтын безений буйымлары менен безеген Шаул ушын жылаңлар!» (2-Патшалықлар 1:20, 23-24, курсив авторға тийисли).

Бул хұкимдардың қолынан Дауыт жүдә рехимсиз хәм әдалатсыз қуўдалауларды басынан кеширген еди. Егер де Дауыт жерлик пикир менен жасағанда, ол өзиниң пайдасына шешилген бул ўақыяны еситип, қатты қуўанған хәм: «Әне, көрдиңиз бе, ақыр-соңында, мен жеңиске еристим! Көрдиңиз бе, мен хақ екенмен!» - деген болар еди. Бирақ Дауыт жерлик пикирлер менен емес, ал Аспан Нызамлары менен, яғный хәкимиятты хұрмет етиў нызамы менен жасайтуғынын және бир рет дәлилледи. Оның өмири оның бийлиги астында жасайтуғын адамлар ушын хақыйқый үлги болған еди. Нәтийжеде, ол уллы патшаға айланды. Өз жетекшилерин хұрмет ететуғынлар уллы хәкимиятқа ийе болады хәм олардың өмирине атақ-абырай келеди. Олар өз

өмірлеріне Жаратқан Ийенің жарылқауларын алып келеді. Ал үстіндегі хәкимият түйрәлі жаман сөзлерди айтып, үстиртин қатнас қылатуғын адамлар өз өмірлеріне хұрметсизлик егеди хәм өз-өзлерин Құдайдың хұкимине дұйшар етеди.

ӨЗ БАСЫМШАЛЫҚ ПЕНЕН ХҮКИМ ШЫҒАРЫҰ

Ўәкилликке ийе хәкимиятқа бағышланған ең баслы аятымызға және бир мәрте дыққатымызды қаратамыз:

«Хәр бир адам басқарыўшы хұкиметке бойсынсын. Өйткени Құдайдан болмаған хеш қандай хұкимет жоқ. Бар болған хұкиметлердиң хәммеси де Құдай тәрәпинен орнатылған.² Сонлықтан хұкиметке қарсы шыққан адам Құдай орнатқан тәртипке қарсы шыққан болады. Бундай адамлар жазаға ушырайды» (Римлилерге 13:1, 2).

Хәкимиятқа қарсы шығатуғынларға хұким келеди. Хәкимиятқа қарсы қол көтергениң - бул Құдайға қарсы қол көтергениң. Мен өз хызметимди басламастан бурын, халық аралық еки елшилик хызметине қатнасқанман. Сол ўақытлары гейбир адамлардың басқарыўшы хәкимиятқа қарсы шыққанларына хәм нәтийжеде олардың өзлерине жоқардан хұким келгенлигине гүўа болғанман. Хәр қайсысына хәр түрли хұкимлер келди, бирақ бир де бирейине хұким келмей қалмады. Жұмысшылыр өз орынларынан айырылғанда, бул аттан анық көринетуғын еди. Олардың үстінде тұрған жетекшиси ырастан да наҳақ болған шығар, бирақ бул әхмийетли емес, егер қол астындағы адамлар оны критикалап, атына дақ түсирген болса, яғный, ашшы тамырдан суў ишкен болса, ақыр-соңында, олар өз-өзлериниң басына үлкен бәлелерди жолықтырды. Бирейлерине финанс жақтан, ал екиншилериине жұмыс жақтан, үшіншилериине ден-саўлық жақтан, төртиншилериине балалары жақтан, бесиншилериине өмірлик жолдасы жақтан үлкен машқалалар келип баслады. Бул дизимди еле де даўам еттирийге болады, бирақ өзлериниң

руұхый жетекшилерин сыйламайтуғын адамлардың басларына күтилмеген бахытсыздықтар түсетуғын еди.

Сондай-ақ, гейбир адамлар натуұры мүнәсебет себебинен орынларынан кетиўге мәжбүр болса да, бирақ кишипейиллик руұхын сақлап қалатуғын еди. Олар бұрынғы басшыларына қарсы ҳеш қандай жаман сөзлерди айтпайтуғын хәм басқалардың да олар туұралы өсек сөзлерин тыңлаўдан бас тартатуғын еди. Олар буның орнына оларды жарылқайтуғын хәм олар туұралы гәп кеткенде, тек жақсы сөзлерди айтатуғын еди. Бул адамлардың булағы - Құдай еди. Сонлықтан Құдай оларға ғамхорлық қылып, Өзи қәлеген ўақытта, оларды көтереди. Мен олардың бұрынғыға қарағанда, жақсырақ орынларды ийелегенин көрдим. Олардың гейбиреўлерин мен арадан он еки жыл өткеннен соң көрдим хәм сонда мен олардың өмирлериниң жарылқанғанына гүўа болдым.

ХӘКИМИЯТҚА ҚАРСЫ СЫЙ

Мухаддес Китап хәм өмир тәжирийбем арқалы мен мына ыызамды көрдим: бийликке қарсы сөйлейтуғын адамлар өз басына Құдайдың хұкимин шақырады. Мәриям менен Харонды еслеримизге түсирейик: «Мүўса Хабашстаннан болған ҳаялға үйленгени ушын, Мәриям менен Харон оған қарсы сөйледи» (Санлар 12:1).

Дәсле, Мариям хәм Харонның ким болғанын көрип шығайық. Мәриям Мүўсаның туўысқан әжапасы, яғный, ең үлкен әжапасы болады. Мухаддес Китап оны «пайғамбар Мәриям» деп атайды (Шығыў 15:20 аятқа қараң). Ал Харон Мүўсаның туўысқан әжағасы болады. Құдай оны бас руұханий етип қояды. Солай етип, бизлердиң айтып атырған бул еки шахс - белгили бир орынға хәм хәкимиятқа ийе белгили адамлар болады.

Олар Мүўсаны Ибрайымның урпағынан емес, ал Хабашстаннан болған ҳаялға үйленгенликте айыплайды; оның ҳаялы Құдай келисим дүзген Израил халқынан емес еди.

Мәриям менен Харон: «Мүўса африкалы ҳаялға үйленип, натуұры ис қылды хәм гүна иследи», - деп ойлайды. Мүўса

олардың жетекшиси болғанлықтан да, олар бұған қатты қәуітерленіп қалған еди. Олардың сондай деп ойлағаны дұрыс па еди? Егер жазылған нызамға қарайтуғын болсақ, олардың айтып атырғаны хақ еди. Құдай Израил халқы үшін Өзинің еркин аттан анық етип жазып қойыпты: «Басқа миллетлерден қыз алмаң, ал тек Израил халқынан болған қызларға үйлениң!» Егер басқа миллетлерден қыз алса, Құдайдың мынадай ескертиуі бар: «Олар ұлларыңыздың жүреклерин басқа құдайларға қаратады». Бұл бұйрық Нызамлардың қайталаныуы китабында берілген. Соның үшін да Муўсаның басқа миллетли ҳаялға үйлениуі базы қарама-қарсылықларды келтирип шығарды. Бәлким, олар: «Муўсаның халыққа тәсири дым күшли, адамлар оған қарайды, сонлықтан оған бундай қылыўға болмайды», - деп санаған шығар. (Итибар берің, бүгин бизлерде тек мынадай бир бұйрық қалды: исениўши емес адам менен некеден өтиўге болмайды. Бул жерлик миллетлерге тийисли емес, ал тек Құдайдан туўылғанына ямаса туўылмағанына байланысly (Галатиялыларға 3:28 аятқа қараң). Жаңа Келисимге муўапық, ҳәр түрли миллет адамлары бир-бири менен ҳеш қандай тосқынлықсыз тұрмыс қура алады).

Солай етип, Мәриям ҳәм Харон дұрыс нәрсени айтып тұрған еди, бирақ соған қарамастан, олар Хам сыяқлы нахақ еди! Муўса олардың жетекшиси еди, сонлықтан оның адресине айтылған қәлеген айып ҳәм критика руўхый нызамды бузыў болып есапланады. Туўысқан әжағасы ҳәм әжапасы ретинде шаңарағы ишинде бул туўралы сөйлесиуі мүмкин, бирақ халық арасында өсек тарқатыў ямаса жыйналыста оның «натуўры иси» туўралы айтысыў сөзсиз гүна болып есапланатуғын еди.

Олардың өз жетекшисине қарсы шығыуына не себеп болды? Жуўапты кейинги аятта таўамыз: «Олар: «Жаратқан Ийе тек ғана Муўса арқалы сөйлеген бе еди? Ол бизлер арқалы да сөйлеген жоқ па еди?» – деди. Жаратқан Ийе олардың бул сөзлерин еситти» (Санлар 12:2).

Жаратқан Ийе олар арқалы сөйлеген жоқ па еди? Сөйлегенине гүман жоқ! Құдай Харонды «сөзге шешен» ҳәм «пайғамбар»

деди. Харон Құдайдың сөзлерін фараонға жеткізген еді. Құдай Мәриямнан да пайдаланды. Израиллылар Қызыл теңізден өткенде, ол пайғамбаршылық қосық айтады хәм бұл қосық Мұхаддес Китапта бүгінгі күнге дейін сақланып қалған. Олардың екеуінде де анық руұхый сыйлар бар еді. Бирақ олар сол руұхый сыйларын үстиндегі хәкимияттан да жоқары қойған ұақтында, олар үлкен қәтеге жол қойған еді. Олар: «Мұўсаның қәтелескени аттан анық, ал бизлер бұл жерде бәрін дурыс иследик! Құдай бәримізден де бирдей пайдаланып атыр. Солай екен, Мұўса артық бизлердің руұхый басшымыз бола алмайды!» - деп шешкен еді. Құдай олардың үстинен Мұўсаға руұхый хәкимият беріп қойған еді, ал олар болса өз руұхый сыйларына беріліп, өзлерін Құдай қойған бийликтен де жоқары қойып жиберді.

Жаңа Келісімде болса, Павел былай деп жазады: «Хәр қыйлы руұхый сыйлар бар, бирақ оларды беретұғын Мұхаддес Руұх биреў» (1-Коринфлилерге 12:4). Усы хәм басқа да аятлар руұхый сыйларды Мұхаддес Руұхтың беретұғын айтады. Айырым сыйлар басқарыў қәбилетін, үйретиў қәбилетін, үлестириўши болыў мийримин ямаса пайғамбаршылық етиў қәбилетін береді. Сондай-ақ, шыпа бериў сыйлары, руұхларды айырып билиў хәм кәраматлар ислеў сыйлары да бар (1-Коринфлилерге 12:7-10; Римлилерге 12:6-8).

Павел былай деп даўам етеді: «Хәр түрлі хызметлер бар, бирақ бизлер хызмет ететұғын Ийеміз жалғыз» (1-Коринфлилерге 12:5). Грек тилиндегі түп нұсқасында «хызметлер» деген сөз *διακονия* деген сөз. Тайер сөзлігине бола, бұл сөз «елшилер шөлкемин басқарыўшы, сондай-ақ, пайғамбарлар, Хош Хабаршылар, ақсақаллар хәм басқалар» деген мәнисті аңлатады. Әпиұайы сөз бенен айтқанда, бұл сөз Жәмәәт ишиндегі руұхый хәкимиятқа ийе бес шөлкемді билдиреди. Бұл аятта бизлер бұл шөлкемлердің хәммесинің үстинде Жаратқан Ийенің тұрғанын көрсек болады. Бұны басқа бир аят та тастыйықлайды. Масийх қайта тирилгеннен соң Павел былай деп жазады: «Масийх гейбиреўлерді елши, базыларды пайғамбар, айырымларды Хош

Хабарды жәриялаушы, ал биреулерди жәмәәт шопаны хәм устаз қылып қойды. Ол буны исениушилерди таярлап, олардың хызмет қылыуы хәм Өзиниң денеси болған жәмәәтти беккемлеу үшін иследи» (Эфеслиерге 4:11, 12).

Аспан Патшалығының ҳәкимияты, әне, ұсы хызметлер арқалы ҳәрекет етеди, ал руўхый сыйлар арқалы емес. Себеби Ийса қайта тирилгеннен соң, Әке пүткил ҳәкимиятты Оған тапсырды (Матта 28:18). Ал Ийса, Өз гезегинде, жоқарыда Эфеслиерге жазылған хатта жазылғанындай, бұл бес хызметти бизлерге тапсырды. Сонлықтан Оның ҳәкимияты Оның қойған хызметлери арқалы әмелге асады. Бизлер бир нәрсени ядымыздан шығармауымыз керек: жәмәәтте өз шопанынан да қәбилетлирек адамлар болыуы мүмкин, бирақ шопан жәмәәттеги барлық хызметлер үстинен қойылғанлықтан, ол адамлардың да үстинде турады.

Бир жәмәәтте шопанның жәрдемшисинде ўаз айтыу хәм пайғамбаршылық сыйлары бар еди. Оған берилген Құдайдың сыйы соншелли дәрежеде көзге түсип туратуғын еди, ол қай жерге барып ўаз айтса да, адамлар оны тыңлауға толып келетуғын еди. Хәптесине бир рет ол дуўа етиў хызметин де алып баратуғын еди хәм ол жерге де көп адамлар келетуғын еди.

Ол кем-кемнен атақлы болып бара берди. Ол қанша белгили болған сайын, ең аға шопанды хәм оның жәмәәтти қалай алып барып атырғанын сонша еркин критикалай баслады. Ол: «Шопанның жәмәәтти қалай алып барып атырғаны Мұхаддес Руўхтың ҳәрекетин шегаралап атыр», - деп адамларға өз ойын еркин бөлисе баслады. Оның критикалау руўхы шопанның басқа жәрдемшисине де жүқты. Арадан бираз ўақыт өтип, олар биргеликте дуўа етиў хызметин алып бара баслады. Бир сапары шопан олардың алып барып атырған сол хызметине арттан билдирмей келип, артқы қатарлардың биреўине келип отырады. Шопан оннан алдын оларға: «Хызмет ўақытында мынадай нәрсе қылмаңлар», - деп олардан илтимас қылған еди. Бирақ шопан олардың қулақ салмай, тап сондай етип алып барып атырғанын көреді. Олар жәмәәт үшін, қала үшін хәм қутқарылмағанлар

ушын тәўеллешилик етиўдиң орнына, олар адамларды басқаша дуўаларға жетелеп атырған еди. Егер де залда кимдур оларға: «Менимше, бизлер бундай етип дуўа етпеўимиз керек», - десе, олар ол адамды дәрхал ҳүким ететуғын еди. Сонда адамлар не қыларын билмей, даўдырап қалар еди.

Олардың екеўинде де жүдә күшли сыйлар бар еди, бирақ олар жәмәат жетекшисине бағынбады. Олардың қылмысы жүдә үлкен еди, бирақ Құдайдың оларға берип қойған пайғамбаршылық хәм ўаз айтыў сыйлары астында олардың қылмысы көзге көринбей қалатуғын еди. Көрдиниз бе, егер бизлер адамларды сыйларына қарап баҳалайтуғын болсақ, онда бизлер Мәриям хәм Харон сыяқлы аңсат қозғалаңшы руўхтың торларына түсип қаламыз. Құдай майланыўды хәм сыйларды Өзиниң халқы ушын береді, бирақ бизлер ҳеш қашан хызметкерлерди олардың сыйларына қарап баҳаламаўымыз керек, ал өмир тәризине, характерине қарап баҳалаўымыз керек.

ХҮКИМ АРҚАЛЫ ҚУЛАҚ САЛЫҰҒА ҮЙРЕНИҰ

«Муўса жер жүзинде жасайтуғын барлық адамлардың ишинде ең кишипейил адам еди. Жаратқан Ийе күтилмегенде Муўса, Харон хәм Мәриямға: – Үшеўиңиз Ушырасыў шатырына барың, – деди. Үшеўи де шатырға барды» (Санлар 12:3, 4).

Бул аяттан бизлер соны көремиз, кишипейиллик - Құдайды ыразы ететуғын қәсийет болып, ол Жаратқан Ийеге унайтуғын барлық хызметкерлерде болыўы шәрт болған характер. Муўса жер жүзиндеги ең кишипейил адам болады. Бирақ Мәриям менен Харон бундай деп ойламайды. Олардың сүўретлеўинше, Муўсаның характери бираз басқаша: *«Муўса өзине көп алып жиберди. Ол бизлердиң оны соншелли хұрмет етиўимизге ылайықлы емес».*

Күтилмегенде, Жаратқан Ийе олардың үшеўине де, Ушырасыў шатырының алдына барыўы кереклигин айтады. Гей ўақытлары

хүким күтилмегенде келеди. Олар кетип баратырғанда, бәлким, Мәриям Харонға ымлап: «Таярлана бер. Мұйса шет елли хаял аламан деп, өз бахытын қолдан шығарып қойды. Құдай енди сени жетекши қылып қоймақшы, себеби сен бұндай натуұры иске қол ұрмай, хақ болып қалдың», - деген шығар. Бұндай қәте ой-пикирлер бизлердің басымызда қашан пайда болыуы мүмкін? Мәриям хәм Харон сыяқлы үстимиздеги бийликке қарсы шыққан ұақтымызда! Себеби сол арқалы бизлер өмиримизге азғырыушы руұхлардың хұжим етиуі үшін есиклерди ашып қоямыз.

Әлбетте, кейин Мәриям менен Харонның күткеніндей болмады. Құдай Таала Харон менен Мәриямға алдыға шығыуды бұйырады. Құдай оларға Мұйсаның ким екенін, оған пүткил халқын исенип тапсырып қойғанын, оның менен аян-түслер арқалы емес, ал жүзбе-жүз сөйлесип, Мұйсаға Өз бийнесин көрсететуғынын еслетеди. Кейин Жаратқан Ийе олардан деп сорайды: «Сондай болса да, қулым Мұйсаға қарсы сөйлеуден қорқпадыңлар ма?» (Санлар 12:8). Бизлер үстимизде тұрған жетекшини айыптаған ямаса критикалаған ұақтымызда, бизлер өзлеримиздің Құдайдан қорқпайтуғынымызды көрсетеміз. Сол ұақытта не жүз бергенине қараңлар: «Сонда Жаратқан Ийе оларға ғәзеппенийі менен, ол жерден кетти. Бұлт Мухаддес шатырдан кетийден-ақ, Мәриям тери кеселлигине шалынып, етлери қар сыяқлы түлеп кетти. Харон Мәриямға бұрылып қарағанда, оның тери кеселлигине шалынғанын көрди» (Санлар 12:9, 10).

Демек, хәкимиятқа қарсы шығыуымыз арқалы бизлер өз-өзлеримизди Құдайдың хұкимине дуўшар қыламыз: Құдайдың хұзири тәрк етип, кейин қандай да бир кеселлик келеди. Жоқарыда айтқан шопанның жәрдемшилери арадан бираз ұақыт өткеннен соң, жәмәәттен кетти. Олардың бирейін хызметтен шетлетти, ал екіншисиниң өзи кетти. Олардың бирейі онша ұзақ емес жерден өзине басқа жәмәәт ашып алды. Ол бурын шопанның жәрдемшиси гезинде, оның қол астында алты жүзден көбирек адам бар еди, ал оның ашқан кейинги жәмәәтінде адамлардың саны жүзден аспады. Ол жәмәәттен кеткеннен кейин арадан

азмаз ұақыт өтиўден оның шаңарағында трагедия жүз берди. Ал екинши жәрдемши қаладан кетип, жаңа орында бир хызметти баслады. Ол қандай да бир табысларға еплеп ерискендей болды, бирақ соннан кейин оны жалғызлық сезими хәм әтирапындағы адамларға исенбеўшилиик ҳеш қашан тәрк етпей қалды.

Қудайдың ҳүкими келиўден, Харон дәрхал тәўбе етип, өзи хәм Мәриям ушын Қудайға пәрияд етти. Қудай оларды кеширди, бирақ сонда да Мәриямды жети күн даўамында халықтан шетлетип, бир өзин орданың сыртында қалдырады. Әлбетте, көп сораўлар жуўапсыз қалады. Мысалы, не ушын тек Мәриям жазаланып, Харонға ҳеш нәрсе болмайды? Бир себеби, Харонға қарағанда, Мәриям көбирек Муўсаға қарсы хұжим еткен шығар. Және бир себеби, Мәриям ҳаял адам еди хәм сонлықтан оған бундай тонда сөйлеўге болмайтұғын еди, оннан қалса, ол ҳеш қандай хызметке қойылмаған еди. Және басқа бир себеби, Харон майланған бас руўханий болғанлықтан, өзиниң орнына керек еди. Қандай себеби бар болмасын, бул ұақыя бизлерге мына шынлықты ашып береді: «Қудай қулақ салмаўшылыққа жүдә қатаң көз қараста қарайды!»

Руўхый ҳәкимиятқа қарсы шығыў Қудайдың ҳүкимине дуўшар қылады. Бирақ бундай хұким бизлердиң бир нәрселерди үйреніўимизге хәм руўхый өсиўимизге имканият болыўы мүмкин. Яғный, сондай ұақытлары қәтесин түсинип, тәўбе еткен исениўшилер жәмәәттеги ең садық адамларға айланыўы мүмкин. Қарсыласыў барқулла жаўыз жүректен шыға бермейди. Көп жағдайларда, ол саўатсызлықтан да шығады. Сонлықтан бул туўралы ашылыс алып, көзи ашылған ұақытта, олар дәрхал тәўбеге келеди. Ал гейде буған көбирек ұақыт кетеди, себеби айырым адамлар Қудайға қарсы шыққаны ушын өмирине келген қыйыншылықларға көп ұақытқа дейин мән бермей жүре береді.

Мениң исенимим кәмил, Мәриям халықтың сыртында шерменделикте өткизген жети күнин өмир бойы ядынан шығарған жоқ. Бул онда ҳақыйқый кишипейилликти пайда еткен еди. Соннан кейин бизлер оның бундай қәтелерди ислегенин көрмеймиз, оның қулақ салмаўшылығы қайтып тәкирарланған

жоқ. Соған қарамастан, Мәриям хәм Харон сыяқлы, хәмме адам да өз қатеси үстинен жұмыс ислеп, түүры жуўмақ шығара бермейди. Хызметкерлердің гейбиреўлери сол ўақыядан бираз кейин бәри-бир Құдайдың қойған хәкимиятына қарсы шығады. Тәўбе етпейтуғын жүреклери себепли олар мәңгилик хүкимге дуўшар болады.

НЕ УШЫН СИЗЛЕР ӨЗЛЕРИҢИЗДИ БАСҚАЛАРДАН ЖОҚАРЫ ҚОЯСЫЗ?

Сол ўақыядан кейин үш хызметкер - Лебий урыўынан Қорах хәм Рубен урыўынан Датан менен Абирам биригип, Мұўсаға хәм Харонға қарсы қозғалаң көтереди. Олар этирапына жәмийет сайлаған абырайлы еки жүз елиў басшыны жыйнайды. Олар бирге Мұўса хәм Харонның алдына барып, былай дейди: «Сизлер жүдә хәддиңизден асып кеттиңиз! Хәммемиз Жаратқан Ийениң мухаддес жәмийетиниң ағзалары емеспиз бе? Ол хәммемиздің арамызда жасайды. Солай екен, сизлер не ушын өзлериңизди Жаратқан Ийениң жәмийетинен үстем қоясызлар?» (Санлар 16:3).

Эпиўайы тил менен айтқанда, халық басшылары болған бұл адамлар Мұўса хәм Харонның алдына барып: «Хәй, жигитлер, сизлер өзлериңизди ким деп ойлап кеттиңлер? Өзлериңизди дым жоқары қойып жибердіңлер. Бизлердің бәримиз де Құдайдың халқымыз. Сонлықтан сизлердің көмегиңизсиз-ақ, Құдайдың көрсетпелерине бағына аламыз», - дейди. Хәзир де усыған ұқсас сөзлерди еситип қаламыз, солай емес пе? Тап усы сөзлерди қолланбаўы мүмкин, бирақ анық усындай рүўхтағы сөзлерди ямаса ис-хәрекетлерди хәзирги күнлерде де ушыратып қаламыз. Олардың айтатуғын сөзлерин көз алдымызға келтирсек болады: «Бизлердің бәримиз Құдайдың алдында теңбиз» ямаса «Бизлердің бәримизде де сол бир Мухаддес Руўх бар. Не ушын бизлер олардың жетекшилигине бойсыныўымыз керек?» ямаса «Бизлер де олар сыяқлы Құдайдың даўысын есите аламыз!» Олардың өзлериңиң хақ екенине исеними кәмил болады.

«Шәкиртшилик» деп аталатуғын қозғалыс 1970-жыллары қа-

дағалай астынан шығып кетеді хәм «жетекшилерге бойсыныў» түсиниги өзиниң туўры мағанасын жойтып алады. Яғный, адамлар өз шопанларына келип: «Байрамға барсақ бола ма ямаса болмай ма?», «Бизлер машина я басқа затты сатып алыўымызға бола ма ямаса болмай ма?», ямаса «Мен мына адам менен турмыс қурсам бола ма ямаса болмай ма?» - деп сорап баслайды. Бул ўақыяларға қатнаспағаным себепли, мен буның қаншелли дәрежеге дейин барғанын билмеймен, бирақ сол ўақыяға қатнасқан адамлардың айтыўынша, ақыр-соңында, барлық нәрсе Мухаддес Китаптың көрсетип қойған туўры жолынан шығып кеткен.

Бул қозғалыс хәм басқа да натўўры жетекшилик ұсыллары енди басқа қәте жетекшилик ұсылларының пайда болыўына себеп болды. Руўхый ҳәкимияттан натўўры тәризде пайдаланғаны ушын, адамлар оннан толық бас тарта баслады. Соның себебинен бир жәмәәттен екинши жәмәәтке, бир конфессиядан екинши конфессияға көшип жүре беретўғын еркин сўўретшилер хәм руўхый дийўаналар пайда болды. Олар өзлерине «минсиз» шопанды еле таба алмағанын сылтаў етип, ҳәр қашан жаңа хызметлер ямаса жаңа жәмәәтлер баслаўға ҳәрекет етеди. Бундай ис-ҳәрекетлер ызамсызлықтың сырлы күшлериниң жайылыўына өз үлесин қосты. Павел бул туўралы бизлерди ескерткен еди.

Муўсаға қарсы қозғалаң көтерген адамлар алдын фараонның қатаң ҳүкимдарлығы астында болған еди. Кейин Муўса пайда болды. Оларға Муўсаның ҳәкимияты да ҳәдден тысқары болып көринди, бирақ басқаша мәнисте. Ыақты-ўақты Муўсаның себебинен, ҳәтте, фараонның ўақтындағыдан да қыйынырақ жағдайлар болып туратуғын еди. Бәлким, олар: «Бизлер Мысырдан кеттик хәм фараонның ҳүкимдарлығы астынан қутылдық. Енди бизлерге Муўсаның керегиси жоқ. Бизлер ҳәкимиятқа бойсыныўдан шаршап кеттик. Енди бизлер еркинликке шықтық, ҳәр қайсысымыз енди қәлеген жағымызға бара аламыз. Бизлердиң бәримиз де Құдайға тийислимиз, ал мына адамлар бизлердиң аўырманлықларымызды қайтадан көбейтйўге урынып атыр», - деп ойлаған шығар. Сонлықтан еки жүз елиўден көбирек адам биригип, Муўсаға қарсы шықты.

Өз саяхатларым ұақтында, мен ұсындай спектакллерге көп мәрте гүға болғанман. Бизнесменлер, тәўеллеши топарындағы адамлар, консультация алып барыўшылар хәм басқа да топарлар жәмәәт ишинде өз шопанына қарсы биригеди. Олар: «Бизлер Құдайды есите аламыз, ал шопанның қулақлары герең», - деп ойлайды. Егер де олар өзлериниң ишине негизинде қандай жаўыз руўхтың кирип кеткенин билгенде ме еди!

РУЎХЫЙ ХӘКИМИЯТ ҚУДАЙ ТӘРЕПИМЕН ҚОЙЫЛАДЫ

Алдын айтқанымдай, бизлер раўажланған батыс еллериниң пухаралары болғанымыз ұшын, Аспан Патшалығының қағыйдаларын өзлестириўимиз қыйынға соғады. Бизлер еркин базар экономикасына ийе демократиялық жәмийетте жасап атырмыз. Бизлердиң нызамларымыз Құдай Патшалығының нызамларынан жүдә үлкен парық қылады. Патшалықта оның патшасы бар болады хәм ол алдыңғы патшаның мийрасхор баласы болып туўылғанлықтан, патша етип қойылады. Ал демократиялық хукиметке ийе еллерде патшаны халық сайлайды. Еркин исбилерменлик дүзиминде болса, тек хәкимиятқа умтылатуғын адам емес, ал көп пулларға, қәбилетлерге, тәсирге хәм талантларға ийе адам жетекши болады. Бирақ Құдай Патшалығының дүзими бундай емес. Құдай Патшалығында жетекшилер қойылады.

Ийемиз Ийсаның Өзи хәр түрли хызметкерлерди қояды. Жаратқан Ийеден басқа хеш бир адам өзи қәлеген адамын Құдай Патшалығындағы жоқары хәкимиятқа қоя алмайды. Жаратқан Ийе буны Өзиниң Руўхы арқалы әмелге асырады. Құдай Таала қоймаса да, егер бизлер өз-өзлеримизге бул хәкимиятты алсақ, бизлер өз-өзлеримизди жоқары көтерип атырған боламыз. Гейде айырым шақырылған адамлар да сондай қәтени жиберип қояды, яғный, Құдай оларды еле хызметке қоймастан алдын, олар өз-өзлерин сол хызметке қояды. Павел бизлерди былай деп ескертеди: «Құдайдың маған берген мийриминен пайдаланып, хәммеңизге айтып атырман: *өзиңизди* шектен тыс жоқары бахаламаңлар» (Римлилерге 12:3).

Еврейлерге жазылған хаттың авторы адам өз-өзин хызметши

етип қоя алмайтуғынлығын тастыйықлайды: «Хеш бир адам бас руұханий болыұ мәртебесине өзлигинен ерисе алмайды. Тек Харон сыяқлы Құдай тәрeпинен шақырылса ғана ерисе алады. Сол сыяқлы, Масийх та бас руұханий болыұ мәртебесине ийе болыұ ушын, Өзин Өзи ұллылаған жоқ. Ал Оған: *«Сен Мениң Улымсаң, Бүгин Мен Саған Әке болдым»* , – деген Құдайдың Өзи Оны ұсы мәртебеге еристирди» (Еврейлерге 5:4, 5). Хәтте, Ийса Өзин-Өзи жетекшилиик орынға қойған жоқ, ал Әке Оны қойды.

Павелдің өзи түүралы не дейтуғынына қараңлар: «Ийса Масийх-тың құлы болған, елшиликке шақырылып, Құдайдың Хош Хабарын жәриялаұ ушын таңланған мен, Павелден сәлем!» (Римлилерге 1:1). Ол алдын *шақырылып*, кейин *таңланғанлығын* айтады. Павел дүнья жаратылмастан бұрын елшиликке шақырылған, бирақ ол құтқарылыұдан дәрхал елши етип қойылған жоқ. Ол дәслеп сынақ дәўиринен өтеди хәм Антиохиядағы жәмәәт жетекшилерине бағынады. Бул бир нешше жыл даўам етеди. Ол өз тәжирийбесинен келип шыққан халда төмендеги нәсиятты жәмәәт жетекшилерине жазып қалдырады: «Бул хызметшилер де дәслеп сынақтан өтиұи лазым. Егер айыпсыз болса, хызметке *қойылсын*» (1-Тимофей 3:10).

Павелдің өмири бизлер ушын Мұхаддес Китаптың көрсеткен үлгиси болды. Ол дәслеп жәрдемшилиик хызметинде жүреди хәм өз садықлығын сынақлар арқалы дәлиллеп көрсетеди. Сол арқалы ол келеси мұғаллимлик дәрежесине көтериледи (2-Тимофей 1:11; Елшилер. 13:1). Хызметкерлердің хызметлери хәм орынлары түүралы Құдайдың тәртиби төмендеги аятта ашылады: «Құдай исенийшилер жәмәәтинде бириншиден елшилерди, екиншиден пайғамбарларды, үшіншиден мұғаллимлерди, соңынан ... басқаларға жәрдем бериұшилерди, жақсы шөлкемлестириұшилерди хәм басқа тиллерде сөйлейтуғынларды тайынлады» (1-Коринфлилерге 12:28).

Павел тек жәрдем бериұши сыпатында ғана емес, ал мұғаллим сыпатында да сынақтан өтеди. Құдайда Өз хызметкерлерин еле де жоқарылаұ басқышқа көтериұ ушын тәртип бар. Келеси аятта бизлер бул тәртипти және көремиз: «Антиохиядағы исенийшилер жәмәәтинде пайғамбарлар хәм мұғаллимлер бар еди. Олар: Барнаба, Негр деп

аталатуғын Шимон, киренели Лукий, үлке патшасы Хирод пенен бирге тәрбияланған Манаим хәм Саул» (Елшилер 13:1). Кейинирек Павел деп аталған Саул бул жерде Антиохия жәмәетиниң муғаллимлери хәм пайғамбарлары арасында келтирилген. Тимофейге жазылған биринши хат (2:11) арқалы бизлер оның пайғамбарлар арасында емес, ал муғаллимлер арасында болғанын көремиз. Жоқарыдағы аяттың изин оқыймыз: «Олар Ийемизге сыйынып, ораза тутып отырғанда, Мухаддес Руўх былай деди: “Мен шақырған ис ушын, Маған Барнаба менен Саулды ажыратып бериңлер”» (Елшилер 13:2).

Мухаддес Руўх оларға былай деди: «Енди Маған ажыратып бериңлер». Ұақыт келген еди. Мухаддес Руўх бир хәпте бұрын ямаса үш-төрт күн бұрын айтқан жоқ, ал анық ұақты келгенде айтқан еди! Тап сондай, Жаратқан Ийе ажыратылыўы тийис болған мүддетти хәм адамларды Өзи белгилейди. Көп жыллар даўамында Павел өзиниң елшилик хызметке шақырылғанына исеними кәмил болып жасады. Бул оның Ийса менен Дамаскке баратырғанда ушырасқанынан соң үш күннен кейин оған ашылған еди (Елшилер 9:15). Бирақ өз ұақты-сааты келмегенше, Павел өзін-өзи көтерген жоқ, ал өзине исенип тапсырылған хызметлерди садықлық пенен орынлап жүрди.

Жаратқан Ийе Павел хызмет етип атырған жәмәеттиң жетекшилеринен пайдаланды. Жәмәат ақсақаллары да сондай етип хызметке қойылатуғын еди. Ұақыяның кейинин оқыймыз: «Солай етип, олар ораза тутып, дұға еткеннен соң, Барнаба менен Саулдың үстине қолларын қойды хәм оларды жолға шығарып салды. Мухаддес Руўх тәрәпинен жиберилген Барнаба менен Саул Селевкияға барып, сол жерден кеме менен Кипрға жүзип өтті» (Елшилер 13:3, 4).

Мына нәрсеге дыққатыңызды қаратың, «олар Барнаба менен Саулдың үстине қолларын қойып, оларды жолға шығарып салды». Демек, олар өзлеринен-өзлери жолға шығып кеткен жоқ, ал жәмәеттиң жетекшилери оларды жаңа хызметке майлап жиберген еди. Енди мына сөзлерге дыққатыңызды қаратың: «Мухаддес Руўх тәрәпинен жиберилген Барнаба менен Саул». Демек, Ийса Павел менен Барна-

баны Мұхаддес Руұх хәм жәмәәт жетекшилери арқалы хызметке қойған хәм ажыратқан. Жуұмақластырып айтатуғын болсақ, Ийса буны тийисли хәкимият шынжырлары арқалы әмелге асырады.

Ийса бул ушын Антиохиядағы дуұа ететуғын тәуеллешилер топарын пайдаланған жоқ. Я болмаса, Павел менен Барнабаны олар тийисли болмаған басқа бир қаладағы басқа бир жәмәәтке, қандай да бир пайғамбаршылық жыйналысына жиберген жоқ. Я болмаса, қандай да бир айрықша руұхый сыйға ийе бир адамнан пайдаланған жоқ.

Жаратқан Ийе Антиохиядағы жәмәәтте Өзи орнатқан хәкимияттан пайдаланды. Әне, соның ушын Құдай былай деп ескерткен: «Биреўди хызметке алыў ушын, оның үстине қол қойып дуұа еткениңде, асығыслық қылма» (1-Тимофей 5:22). Жәмәәт жетекшилери кимлердің садықлық пенен хызмет етип жүргенине қарайды. Сонлықтан Құдай олардың жүрегине жәмәәттеги биреўди хызметке қойыў кереклигин салған ўақтында, буны Жаратқан Ийениң айтып атырғанына олардың исенимлери кәмил болады. Бул Жаңа Келисимдеги жәмәәтте Құдайдың исениўшилерди жаңа жетекшилик орынға қойыў ушын қолланатуғын ұсылы болып есапланады.

МҮДДЕТИ КЕЛМЕЙ ТУРЫП ШАҚЫРЫЛҒАНЛАР

Муўсада Құдайдың шақырығы бар еди хәм ол буны бала ўақтынан баслап билер еди.

«Ол қырық жасқа толғанда, оның кеўлинде өз туўысқанлары болған израиллылардың жағдайын барып көриў нийети пайда болды. Олардың бирине әдилсизлик исленгенин көрген Муўса оны жақлады да, әдилсизлик ислеген мысырлыны өлтирип, зулымлық көрген адам ушын өш алды. Ол: «Құдайдың мен арқалы өзлерин қутқаратуғынын туўысқанларым түсинер», – деп ойлаған еди. Бирақ олар түсинбеди. Ертеңине Муўса төбелесип атырған еки израиллыны ушыратып қалғанда, оларды жарастырмақшы болып: – Жигитлер, сизлер туўысқансыз-ғо. Неге

бир-бириңізге жәбир беріп атырсыздар? – деди. Бірақ, жақынына жәбир берген адам Муўсаны ийтерип жиберіп: – Ким сени бизлердің үстимізден басшы хәм қазы қылып қойды?» (Елшилер 7:23-27).

Муўсаның хәкимиятын өз халқы тән алмайды, ал ол оларды құтқарыуға шақырылған еді. Израиллы бир адам кейинирек Қорах, Датан хәм Абирам айтқан сөзлерди оған айтады: «Ким сени бизлердің үстимізден басшы ямаса қазы етип қойды?» Бірақ бұны айтқан адам кейин Құдайдың хұкимине дуўшар болмайды. Себеби бұл ўақытта Муўса еле жетекшиликке қойылмаған еді. Құдайдың шақырығы оның жүрегінде бар болса да, Құдай оған еле хәкимият бермеген еді.

Не ушын бұл адамлар шөлистанда сондай ашыў-ғәзеп пенен Муўсаға қарсы күшли қозғалаң көтерди? Мениң ойымша, олар Муўсаның үстінде Құдайдың хәкимиятын көрди, ал бұл оларға ұлыўма жақпады. Бұны Құдайдың айтқан сөзлери тастыйықлайды: «Муўса, бұл адамлар саған қарсы емес, ал Маған қарсы бас көтерди». Бүгинги күнде де бундай жағдайлар менен жүдә көп мәрте дусласыўымызға туўра келеди! Хақыйқаттан да Құдайдың хәкимиятына ийе адамлар көп мәрте әтирапындағы адамлардың қарсылықларына дус келеди, себеби адамлар негизинде жоқарғы хәкимиятқа қарсы шығады.

ӨЗ-ӨЗИҢДИ ХЫЗМЕТКЕ ҚОЙЫҰ - АЛДАМШЫ ХӘМ ЖҮДӘ ҚӘҮИПЛИ

Қорах, Датан хәм Абирам Муўсаға қарсы қозғалаң көтергенде, Муўса әлле қашан Құдай тәрәпинен хызметке қойылған жетекши еді хәм оның бийликке ийе екенлигине дәлиллер хәммеге аттан анық еді. Ал бұл қозғалаңшылар өз-өзлерин көтергенлер хәм өз-өзлерин хақ етип көрсетиўге урынған менменлер еді. Олардың келтирген дәлиллери қозғалаңның алдамшы хәм қәўипли түрине киретуғын еді. Не ушын алдамшы? Себеби олар елеге шекем: «Бизлер Муўсаға қарсы шығыўымыз арқалы Құдайға хызмет етип

атырыппыз», - деп исенетуғын еди. Сол еки жүз елиў жетекши: «Бизлер тек Мұўса менен Харонға қарсы шығып атырыппыз», - деп өз-өзлерин исендирген еди. Олар сол арқалы Жаратқан Ийеге қарсы қозғалаң көтерип атырғанлығын билген де жоқ. Өйткени олардың Жаратқан Ийеге хызмет еткиси келетуғын еди. Олар Құдайдың гейбир ислерине нәзерлерин қаратқан жоқ. Олар Мұўсаның үстинде тұрған Құдайдың хәкимиятын да байқамай қалды, сонлықтан олар Мұўсаға қарсы шығыўымызға болады деп ойлады. Не ушын қәўипли еди? Себеби бундай қозғалаңшы ис-хәрекетлер оғада аўыр хүкимге алып келеди. Бул Люцифердин қулаўының дәлме-дәл тәкиарланыўы еди.

Бул адамлардың сөзлерин еситкен Мұўса оларды қандай руўхтың басқарып тұрғанын түсинди хәм Жаратқан Ийениң алдында ет бетинен қулады. Мұўса ол адамлар менен тартысып отырмады. Құдай тәрепинен қойылған адамларда Құдайдың жүреги бар болады хәм олар биреўлерге өзиниң хәк екенлигин дәлиллеп отырмайды. Мұўса Құдайға жүдә жақын еди, сонлықтан Жаратқан Ийениң Өзи оларға оны жетекши етип қойғанын көрсететуғынын билди. Мұўса былай деди:

«Израилдың Құдайы сизлерди Израил халқы арасынан айырып алып, Жаратқан Ийениң Мухаддес шатырындағы хызметти орынлаўыңыз ушын, Өзине жақынластырды. Және де, жәмийеттиң алдында тұрып, оларға хызмет етиўиңиз ушын сизлерди таңлап алды, булардың барлығы сизлерге азлық қылды ма? Қорах, Жаратқан Ийе сени хәм пүткил лебийли тўўысқанларыңды Өзине жақынластырған болса, бул жетпегендей, енди сизлер руўханийликти де қәлеп атырсызлар ма? Хәй, Қорах, сениң хәм шериклериңниң бундай етип жыйналыўы Харонға емес, ал Жаратқан Ийеге қарсы шығыўыңызды билдиреди» (Санлар 16:9-11).

Оларға өзлерине исенип тапсырылған хызмет кемлик қылып, өз-өзлерине үлкенирек хызметти алыўға урынып атырған еди.

Бирақ күтилмегенде олар Құдайға қарсы тил бириктирген адамларға айланып қалды. Олар қолға киргизиўге умтылып атырған ҳәкимияттың жоқары дәрежеси Құдай тәрәпинен оларға берилмеген еди. Муўса оларға былай дейди: «Хәй, лебийлилер, сизлер хәддиңизден асып кеттиңиз!» (Санлар 16:7, NKJV аўдармасында «Хәй, лебийлилер, сизлер өзлериңизге дым көп алып жибердиңлер» деп аўдарылған).

Олар өз өжетлигинен қайтпайтуғыны мәлим болыўдан-ақ, Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди: «Жәмийетке: “Қорах, Датан хәм Абирамның шатырларының әтирапынан кейин қарай шегиниңлер”, - деп айт». Муўса орнынан тұрып, асығыслық пенен Датан хәм Абирамның шатырларына кетеди. Ол халыққа былай дейди: «Қорахтың, Датанның хәм Абирамның шатырларынан узақласың! Бұл жаман адамлардың шатырларынан узақласың! Олардың ҳеш бир затына қол тийгизбең. Болмаса, олардың гүнасы себепли, сизлер де жоқ боласызлар».

«Солай етип, жәмийет Қорах, Датан хәм Абирамның шатырларынан узақласып тұрды. Датан менен Абирам хаяллары хәм балалары менен бирге сыртқа шығып, шатырларының алдында тұрған еди. Сонда Муўса былай деди: – Булардың барлығын ислейим ушын Жаратқан Ийениң мени жибергенин, мен өзлигимнен бир нәрсе де ислеменди мынадан билип аласызлар: егер де бул адамлар өз әжели менен, хәмме адамлардың ба-сына түсетуғын өлим менен өлсе, онда билип қойың, Жаратқан Ийе мени жибермеген болады. Бирақ Жаратқан Ийе әдеттен тыс бир нәрсе ислесе, жер жарылып, оларды хәм оларға тий-исли ҳәр бир затты жутса хәм олар өлилер мәканына тирилей кирип кетсе, онда бул адамлардың Жаратқан Ийеге ҳүрметсиз-лик қылғанын билип аласызлар. Муўса ұсы сөзлерин айтып бо-лар-болмастан, Датан хәм Абирамның аяқ астындағы жер жа-рылып кетти. Жер жарылып, оларды, олардың шаңарақларын, Қорахтың шериклери менен мал-мүликлерин жутып жиберди. Солай етип, олар бар мал-мүлки менен бирге тирилей өлилер

мәканына кирип кетти. Жер жаұылып, олардың үстин қаппа таслады хәм олар жәмийеттиң арасынан жоқ қылынды. Олардың бақырысқан даұысларын еситкен әтираптағы израиллылар: «Жер бизлерди де жұтып жибермесин!» – деп жән-жаққа қашып кетти. Сол ўақытта Жаратқан Ийениң жиберген оты хош ийисли затларды түтетип тұрған еки жүз елиў адамды жағып, жоқ қылып жиберди» (Санлар 16:24-35).

Бул адамлардың басына оғада қорқынышлы хұким келген еди. Бул жан түршиктиретуғын хұким бизлерге еки шынлықты ашып береди хәм бул шынлықлар бизлерди есимизге келтирип қояды. Бириншиден, бул адамлар Құдайға хызмет етип атырғанына шын жүреги менен исенетуғын еди, ал бирақ олар Құдайға қарсы қозғалаң көтерип атырған еди. Екиншиден, Жаңа Келисимде елши Яхұда соңғы күнлердеги жәмәәтлерде сондай адамлардың болатуғынын ескертеди: «Сол сыяқлы, араңызға кирген бул адамлар да қыялпаразлыққа берилип, өз денелерин ипласлайды хәм Құдайдың бийлигин менсинбей, периштелерди мазақ етеди» (Яхұда 1:8). Кейин ол былай дейди: «Олар хәсирет шегеди! Өйткени Каинның жаұыз жолы менен бармақта. ... олар Корей сыяқлы қозғалаң көтерип, набыт болады» (11-аят).

ҚОЗҒАЛАҢ ЖУҚПАЛЫ БОЛАДЫ

Бул бапта бир-биринен бөлек болған еки қозғалаң туўралы гәп кетеди. Бириншиси, Қорах, Датан хәм Абирам басшылығындағы еки жүз елиў жетекшиниң қозғалаңы. Екиншиси, соның ертеңине жүз береди. Бул сапары пүткил халық Муўса хәм Харонға қарсы көтериледи. Олар Муўса хәм Харонды қоршап алып, былай дейди: «Жаратқан Ийениң халқын сизлер өлтирдиндер» (Санлар 16:41). Әлбетте, бир күн бұрын болған жан түргишерлик ўақыя оларға қатты жаман тәсир еткен еди, бирақ олар барлық бахытсызлықлар ушын Муўсаны айыплай баслады. Қозғалаң руўхының тәсири сондай дәрежеде күшли болады, хәтте, бир күн бұрын жердиң қозғалаңшыларды тирилей жұтып жибергенин өз көзлери менен

көрген халық та, оларға қосылып кетеди. Қозғалаң басланғанда, оның ақыбети қаншелли дәрежеде қәуипли екени адамларға көринбей қалатуғынға ұқсайды. Қәўетерлиси, бундай ўақыялар қазирги ўақытларда да жүз берип турады.

Халық Муўса менен Харонға қарсы қозғалаң көтерген ўақытта, Құдай оларға соншелли дәрежеде ғәзеппленди, хәтте, олардың барлығын өлтирип жибергиси келди. Бирақ Муўса менен Харон халық ұшын Оның алдында тәўеллешилик етти. Нәтийжеде, халық құтқарылды, бирақ Жаратқан Ийениң жиберген оба кесели халық арасында тарқалып, 14 700 адамды бул дүньядан алып кетти! Алдынғы күни жүз берген жоғалтыў менен салыстырып отырыўдың да керегиси жоқ!

Хәй, Құдайдың халқы, мениң ескертиўиме қулақ салың: қозғалаң жүқпалы хәм набыт қылатуғын дәрежеде қәуипли болады. Мухаддес Китап: «Құдайға қозғалаң *унамайды*», - деп айтпайды. Ал Мухаддес Китап: «Құдай қозғалаңды *жек көреду*», - деп тастыйықлайды. Құдайдың қозғалаңға деген көз-қарасы жүдә қатал. Люцифер қозғалаң көтергенде, оған: «Аспанды тәрк етесиз бе?» - деп илтимас еткен жоқ, ал оны жерге жылдырымның тезлигиндей күшли пәт пенен ылақтырып таслады (Лука 10:18 аятқа қараң). Қозғалаңшыларға еликлеме! Бул өлимге алып баратуғын жол. Әне, сол себептен Павел Рим жәмәәтине жазған хатын мынадай сөзлер менен жуўмақлайды:

«Туўысқанларым, сизлерге жалбарынаман, өзлериңизге үйретилген тәлийматқа қарсы шығып, алаўызлық хәм азғырыў алып келетуғын адамлардан сақ болып, олардан аўлақ жүриңлер. Себеби бундай адамлар Ийемиз Масийхқа емес, ал өз қарынларына хызмет етеди. Олар сада адамларды майлы тил хәм жағымпазлық сөзлери менен алдайды» (Римлилерге 16:17, 18).

Бул бапқа мениң де жуўмақлаўшы сөзлерим сондай болады. Бәлким, бул сөзлер сизде қуўаныш хәм жигер пайда етпейи

мүмкін, бірақ сизиң өмириңизди құтқара алыуы мүмкін. Есиңизде тұтың, бұл - хақыйқатлық дәрисі, сонлықтан оны қабыл етиу ашшы болыуы мүмкін. Бірақ қабыл еткениңизде, біраз ашшы болғаны менен, кейін ол сени көп ғана бәлелерден сақтап қалады. Бұл сөзлер арқалы Құдайдың сүйіспеншилигин көре алыуыңыз үшін дуға етемен. Құдай сизиң қәуіпсизлигиңизди ойлап, сизди ескертип атыр.

БИРЛИК

*Ҳәкимият бирлик әкеледи, ал бирлик
Құдайдың даңқын алып келеди.*

Бизлер бул бапқа дейин көп нәрселерди көріп шықтық. Бирақ Құдайдың хәкимияты астында жасауымыз ушын, олардан да үлкенирек хәм олардан да артығырақ мақсет бар ма? Жууап: Әлбетте, бар! Бул Құдай Патшалығын нәтийжели түрде тарқатыў.

Ийсаның Өз Жәмәәти ушын белгилеген мақсетлериниң бири - бул *бирлик*! Бул мақсетке ерисиў - ұллы жетискенлик болып есапланады. Ийса былай деп дуўа еткен еди:

«Мен тек олар ушын емес, ал олардың сөзлери арқалы Маған исенетуғынлар ушын да сорайман: олардың хәммеси бир болсын. Әке, Мени Сениң жибергениңе дүнья исенийи ушын, Сениң Менде хәм Мениң Сенде болғаным сыяқлы, олар да Бизде болсын. Биз бир болғанымыз сыяқлы, олар да бир болыўы ушын, Сениң Маған берген ұллылығыңды оларға бердим» (Юхан 17:20-22).

Бизлер ушын таярлаўлы тұрған бир *уллылық*, бир *даңқ* бар. Бирақ ол бизлердиң бирлигимиз бенен тығыз байланысқан.

«Даңқ» - бұл айызеки сөйлескенде тез-тезден қолланылып туратуғын сөз емес. Вебстердің онлайн-сөзлиги бұл сөзге мынадай анықлама береді: «ұллы гөззаллық хәм сән-салтанат, уллылық». Грекше «докса» деген сөздің мәнісі де сондай. Бирақ, Мухаддес Китап сөзлерін үйрениў бойынша толық сөзлик *даңқ* сөзине және мынадай анықлама береді: «Құдайдың даңқы хәм Оның хақыйқатында ким екени».

Ески Келисимде «Докса» сөзине яхүдийше «кавод» деген сөз сәйкес келеди. Мине, бұл сөздің гейбир анықламалары: сән-салтанат, байлық, күш-қүдирет, хұрмет, уллылық хәм салмақ. Хәзир оқыўды тоқтатып, бұл сөздің мәнісі тўўралы бир минуттай ой жүгиртиң. Мухаддес Китап *Құдайдың даңқы* тўўралы айтқан ўақтында, ол Құдайдың салтанаты тўўралы, Оның ақыл жетпес байлығы тўўралы, Оның шексиз күш-қүдирети тўўралы, Оның таң қалдырарлық тәбияты тўўралы, Оның уллы хұрметі тўўралы хәм Оның болмысының уллылығы тўўралы айтады. Ең соңғы анықлама «салмақ» деген сөз болып, ол Құдайдың сыпатларының шексиз хәм толық екенин көрсетеди. Әпиўайы сөз бенен айтқанда, гәп *Құдайдың уллылығының салмағы* тўўралы.

Ийса - Адам болып көринген Құдай. Ол былай деди: «Мени көрген Әкени көрген болады» (Юхан 14:9). Бизлер бұл сөзлердің қаншелли әхмийетли екенин барқулла ядымызда сақлаўымыз керек. Елши Юхан өз китабын мына сөзлер менен баслайды: «Ең баста Сөз бар еди... Сөз - Құдай еди». Кейин ол былай деп жазады: «Сөз адам болып арамызда жасады. Бизлер Оның уллылығын (даңқын) ... көрдик» (Юхан 1:14). Оның даңқы көп жоллар арқалы көринди, әсиресе, Оның күш-қүдирети арқалы көринди. Юхан 2:11 - бұл буны тастыйықлайтуғын көп аятлардың биреўи: «Ийса бұл биринши кәраматын Галиланың Кана қаласында ислеп, *Өз уллылығын (даңқын)* көрсетти». Ол жер бетинде жасаған дәўиринде *Құдайдың уллылығының салмағын* көрсеткен еди.

Аспанға алынбасынан бұрын Ол бизлерге мынадай тапсырма берди: «Әкем Мени жибергени сыяқлы, Мен де сизлерди жиберип атырман» (Юхан 20:21). Бизлер бұл уллы тапсырманы орынлай

алыұымыз ушын, Ийса дуұа етип, *Өз уллылығының салмағы* бизлерде болыұын соранды. Алдын айтып өткенимиздей, бұл ўаде бизлердің бирлигимиз бенен тығыз байланысқа ийе. Мухаддес Китап былай дейди: «Тұұысқанлар биргеликте жасаса, Қандай жақсы, қандай жағымлы! ... Жаратқан Ийе Сионнан Өз берекетин, Хәм мәңгилик өмирин берди» (Забур 132:1-3). Жаратқан Ийениң уллылығында болыұ - бұл Оның хұзириниң толықлығын басыңнан кешириўди билдиреди; оннан артығырақ бахыт жоқ. Бирақ өз-ара бөлинген жәмәәт бундай бахытқа ерисе алмайды, ал бирликке ийе жәмәәт бұл жарылқаўға ерисе алады.

МИНСИЗ ҮЛГИ

Дәслепки жәмәәт бұл ҳақыйқатқа нағыз үлги бола алады. Ийса аспанға алынды хәм оның садық шәкиртлери Оның бұйрығына бойсынып, өзлери болып атырған үйдиң жоқарғы қабатында қалады (Елшилер 1:13). Қайта тирилгеннен соң, Ийса кем дегенде 500 дей адамларға көринди (1-Коринфлилерге 15:6), бирақ он күн өткеннен соң Ерусалимде олардың тек 120 сы ғана қалады. Қалған үш жүз сексен исениўши қаяқта? Бизлер олардың қаяққа кетип қалғанын билмеймиз, бирақ мына нәрсени анық билемиз: олар Ийсаның: «Әкениң ўадесин күтиңлер!» - деген бұйрығына бағынбады.

Үйдиң жоқарғы қабатында қалған исениўшилер: еркеклер хәм ҳаяллар Ийсаның туўрыдан-туўры ҳәкимияты астында, яғный Оның сөзлериниң ҳәкимияты астында бирликте еди. Олар Ийса таңлап қойған жетекшиге қандай қарым-қатнаста болады?

Аспанға кетпесинен алдын Ийса Өз шәкиртлерине Петрди жетекши етип қояды. Петр басқа шәкиртлеринен ажыралып турады. Ол Құдайдың жолларын билиўди басқалардан да көбирек қәлейтуғын еди, ол басқаларға берилмеген даналықты алған еди хәм оның басқа шәкиртлерге тәсири күшли еди. Ол анық жетекшилик сыйға ийе еди. Деген менен, гейде ол сезимлерге тез берилип, Құдайдың еркинен шығып та кетер еди. Ол Ийсаға: «Сен - тири Құдайдың Улы Масийхсаң», - деп биринши болып

жәриялайды хәм бул ашылыс ушын Ийсадан: «Сен - бахытлысаң», - деген мақтау алады. Себеби бул ашылысты оған Құдай Әке ашып берген еди. Деген менен, арадан бир нешше минут өткеннен соң «Ийса бурылып, Петрге: – Жоқ бол көзимнен, шайтан! Сен Маған кесент берип атырсаң. Сен Құдайдың емес, ал адамның ислерин ойлап тұрсаң, – деди» (Матта 16:23).

Ал басқа сапары Петр суўдың бетинен жүреди, ал қалған шәкиртлер қайықтың ишинде тек қарап турады. Ол және жетекшилик қылған еди. Бирақ арадан бир-нешше секунд өтер өтпестен, яғный басқа шәкиртлер оның изинен еле жүрип үлгерместен бурын, ол суўға бата баслады. Сонда Ийса оған Өз наразылығын билдиреди: «Хәй, исеними аз! Сен неге гүманландың?» (Матта 14:31).

Ал басқа бир сапары Ийса қасына Петрди, Юханды хәм Яқыпты алып, бийик бир таўдың басына шығады. Таўдың басына шыққан соң олардың көз алдында Ийсаның түр-түси өзгереді: Оның жүзи қуяш сыяқлы нур шашып, кийимлери көзди қамастыратуғын дәрежеде қардай аппақ болады. Муўса менен Илияс пайда болып, Ийса менен сөйлесе баслайды. Бундай тәкирарланбас уллы ўақыяға гүўа болыў - бул үш шәкирт ушын қандай бахыт хәм қандай хұрмет болған еди! Бирақ олар еле сөйлесип болмай атырып, Петр сол жерге үш қос қурыўды ұсыныс қылады: бирейин - Ийсаға, ал қалған екеўин - Муўса менен Илиясқа. Ол және жетекшилик қылып атыр. Бирақ үш қос қурыўы - Құдайдың ерки емес еди. Хәтте, ол уллы даңқ атмосферасында тұрған болса да, және қәтелескен еди.

Петрдің ең уллы сәтсизлиги - оның Масийхтан таныўы болды. Барлық шәкиртлер бул туўралы жақсы билетуғын еди. Сонлықтан Ийса қайта тирилген күни Оның қәбирине келген үш хаялға көринген периште Петрдің атын айрықша атап өтеди: «Енди барып, Оның шәкиртлерине хәм Петрге: «Ол сизлерден бурын Галилада болады. Өзиниң айтқанындай, Оны сол жерде көресизлер», – деп айтыңлар» (Марк 16:7). Басқа шәкиртлер сыяқлы, бул хаяллар да Петрди тәслим болды деп ойлаған болыўы мүмкин.

Солай етип, мынадай сорау тудылады: жаңа жәмәеттің ағзалары бундай тұрақсыз адамға бағынып, бойсына ала ма? Оның импульсив минез-құлқы, ой-пикир жүргізіу тәрізі хәм шешімлери минсиз емес еди, оннан қалса, ол көп қәте жиберетуғын еди. Сондай қыйын дәуирде жаңа тудылған жас жәмәетти басқаруу ушын ол ең жақсы талабан емес еди.

Бұлардың бәршесин ядта тутқан ҳалда, келиңлер, Петрдің жаңа пайда болған жәмәеттің жетекшиси сыпатында қабыл еткен ең биринши қарарын көрип шығайық. Арадан бир нешше күнлер өтти хәм Петр Забур китабынан Яхуданың сатқынлығына тудырыдан-тудыры қатнасы бар пайғамбаршылық сөзди табады. Петр үйдиң жоқарғы қабатына жыйналған кишкене жәмәетке бул сөзди оқып береді: «Өйткени Забурда: *«...Оның орнын басқа биреу ийелесин»*, – деп жазылған» (Елшилер 1:20-21). Петр және еле ҳеш ким көрмеген нәрсени көрген еди. Ол бул ашылысты дурыс қоллана аларма екен?

Хәзир жазажақ нәрсем, әлбетте, тек мениң шамалауым. Деген менен, мен өз ойымның дурыслығын көрсетиу ушын, Қудай Сөзинен жеткиликли дәлиллерди келтиремен деп үмит етемен. Мениң ойымша, Петрдің шығарған бул қарары да Қудайдың ерки бойынша болмады. Ол Яхуданың орнына елшилик хызметине Қудай кимди сайлайтуғынын көриу ушын, «шек таслауды» усыныс етеди.

Жаңа Келисимнің ҳеш бир жеринде сиз елшилик хызметине Қудай шек таслау арқалы сайлайтуғынынын таба алмайсыз (*потеря сыяқлы*)! Ийса үш ярым жыл дауамында оларға Қудай жолын көрсетип, оларға үлги қалдырып кеткен еди: Ийса дәслепки он еки шәкиртин таңлау ушын, пүткил түн бойы дуа етип, Әкени еситкен еди (Лука 6:12-13). Егер де Петр Ийсаның көрсеткен үлгиси бойынша ис тутқанда, жақсы болған болар еди. Петрдің шығарған қарарының асығыслық пенен болғанына және бир дәлил бар: арадан бир нешше жыллар өткен соң, Антиохия қаласындағы жәмәетте пайғамбарлар менен муғаллимлер Павелди елшилик хызметине ажыратқанда, Ийсаның көрсеткен үлгисинен пайдаланады (Елшилер 13:1-4).

Үйдің жоқарғы қабатына жыйналған 120 шәкирт еки талабанды алдыға шығарады: Юсуп хәм Матияс. Петрдің ұсынысы бойынша тасланған шек кимге түскенин көрсек болады. Матияс бұл лотереяны утып, елшилердің қатарына қосылады (Елшилер 1:23-26). Бірақ кейін бизлер оның атын Жаңа Келисимде бир мәрте де көрмеймиз. Не ушын? Себеби Яхұданың орнына Құдай Матиясты емес, ал Саулды (яғный Павелди) таңлаған еди. Әне, соның ушын Павел былай деп жазады:

«Буннан соң, Ол [Ийса] Яқыпқа, кейнінен барлық елшилерге көрінди. Ал ең соңында *шала туұылған балаға мегзес болған маған* да көрінди. Себеби мен елшилер ишиндеги ең арзымағаныман. Құдайдың жәмәетін құўдалағаным ушын, мен елши деп аталыўға да ылайықлы емеспен» (1-Коринфлилерге 15:7-9).

Павел өзін «ўақтынан бұрын шала туұылғанға» мегзетеди. Басқаша сөз бенен айтқанда, ол дәслепки он еки елшиниң биреўи бола алыўы ушын, жүдә жас болған болыўы мүмкин. Бұл сораўды изертлей отырып, мен Павелдің туұылғаны қаққында ҳәр түрли дереклерди таптым: олардың шамалаўынша Павел олардан он төрт жастай кишкене болған. Келиң, оның жасы қаққында бир түсиникке ийе болыў ушын Жаңа Келисим хронологиясын көрип шығайық. Көп ғана тарийхый мағлыўматларға бола, Стефанның өлтирилиўи Ийса қайта тирилгеннен соң төрт жылдан соң жүз береді. Стефанды тас боран қылған ўақтында, Мухаддес Китап Саулды (Павелди) «жас жигит» деп атайды (Елшилер 7:58). Грек-инглис аўдарма сөзлиги «жас жигит» деген сөзге «жынысый жақтан жаңа ғана ержеткен» деген анықлама береді. Анық исеним менен: «Павел ең биринши елшилердің бири болыўы ушын, еле дым жас еди» деп айтыўға болады.

Мениң исенимим толық кәмил, Құдайдың таңлаған адамы Павел еди. Онда Матиясқа қарағанда, анағұрлым көбирек елшилик бийлиги хәм жемиси бар еди. Исенимим кәмил, Петр жетекши сыпатында, Құдайдың режесине сәйкес келмейтуғын асығыслық қарар шығарған. Егер де ол ҳәзирги жәмәәтте усындай қарар шығарғанда, онда буның себебинен жәмәәт екиге бөлинип

кеткен болар еди. Бир жағында «лотерея системасы бойынша таңлауға» қарсы исенийшілер, ал екінші жағында «лотерея системасы бойынша таңлау» тәрепдарлары қалған болар еди. Бирақ, Мухаддес Китапта бул ўақыядан кейин дәрхал жазылған мына сөзлерге қараң:

«Елиўинши күни байрамы келгенде, исенийшілердің хәммеси *биргеликте* бир жерге жыйналды» (Елшилер 2:1, «биргеликте» деген сөз басқа аўдармаларда бар. Аўдармашының еслетпеси).

«*Биргеликте*» деген сөз грек тилинде «*Омотумадон*» деген сөз. Мухаддес Китапты үйрениўге арналған толық сөзликте бул сөзге мынадай анықламалар береді: «хәммеси бир ой-пикирге, бир даўысқа, бир нийетке ийе болыў». Демек, олардың ойларында хәм ис-хәрекетлеринде хеш қандай бөлиниў болмаған. Олар бир мақсетке, бир ой-пикирге, бир жүрекке хәм бир руўхқа ийе болған.

Бул толық бирликтің нәтийжеси қандай болды? Бир жүрекке, бир ой-пикирге хәм бир руўхқа ийе болған, яғнай ҳақыйқыи бирликке ийе болған 120 шәкирттиң үстине Қудай Өз даңқын төгеди. Ал бөлинип кетип қалған 380 шәкиртке Оның даңқы көринбейди. Масийхтың шәкиртлериниң үстине төгилген Қудайдың сол даңқы себепли Ерусалим қаласы биротала өзгерип кетеди.

Үйдиң жоқарғы қабатында жайласқан ер хәм ҳаял адамлар еки себепке бола Петрдиң басқарыўына бойсынады. Бириншиден, лотерея системасы бойынша елши таңлау - Қудайдың жобасы болмаса да, гүна емес еди. Екиншиден, олар Қудайдың қойған жетекшисине толық бағынатуғын еди.

Бизлер және бир рет мына тастыйықты көремиз: Қудайдың Өзиниң ҳәкимияты - Оның қойған адамларындағы ҳәкимият пенен туўрыдан-туўры байланыслы. «Мен Қудайға бағынаман», - деп, бирақ Оның қойған жетекшилерине қарсы шығатуғын адамлар да бар. Олар - алданған адамлар. Егер бизлер Қудайға ҳақыйқаттан да бағынатуғын болсақ, онда бизлер еки себепке бола өз

жетекшилери­мизге бағыны­уымыз керек. Бириншиден, Құдайдың тууы­дан-тууы хә­кимияты бизлерге: «Өз жетекшилериңизге бағыны­ңлар!» - деп бұйрық береді. Екиншиден, бизлер өз жетекшилери­миздің үстиндегі Құдайдың хә­кимиятын тән алатуғынымыз себеп­ли, оларға бағынамыз. Солай етип, Құдайдың қойған жетекшилери бизлерге гүна емес нәрсени ислеу­имизді бұйырса, онда оларға бойсынғанымыз - бұл Құдайға унайды хәм пайдалы. Бизлер сондай қылған ўақытларымызда, Құдайдың даңқы ашылады хәм Оның Патшалығы тез кеңейе бас­лайды.

ҚӘХӘРЛИ ХАҚЫЙҚАТЛЫҚ

Бизлер өз-өзимизге төмендегі әх­мийетли сораўларды бериуимиз керек:

- Жәмәттегі жетекшилерге бағынбай атырғаным себеп­ли, мен Құдай даңқының ашылыуына тосқынлық жасап атырған жоқпан ба?
- Мен жетекшилери­мнің шешимлерине тек оларға келискен жағдайда ғана бағынып атырған жоқпан ба?
- Мен бөлиниўге өз үлесимді қосып қоймадым ба?

Үйдің жоқарғы қабатында Петрдің «шек тас­лаў» қарарына ишинен келиспеген шәкиртлердің де болғанына мениң исенимим кәмил. Әлбетте, биреўді елши қылып таңламастан бұрын, егер олар Ийсаның көрсеткен үлгиси бойынша ис тутып, дуўа етип Құдайдың еркин сорағанда, бұл дана шешим болған болар еди. Шек таслап, Құдайдан болмаған адамды елшиликке қойып, машқаланы үлкейткеннен гөре, дуўа етип Құдайдың еркин билиў - даналық болған болар еди.

Аўа, бұл жүдә жақсы болған болар еди, бирақ соған қара­мастан, үйдің жоқарғы қабатында жайласқан исениўшилер бәлент жолды таңлады: олар өз жетекшисинің таңлаған жолын қабыл етип, *бирликті* сақлап қалды! Олардың хәр қайсысы бұл тап оның *өзинен шыққан пикирдей* етип хәрекет ете баслады. Бизлер хызмет қылыў ұсылларындағы мәниссиз ямаса әх­мийет-

сиз айырмашылықтар үшін қаншадан-қанша бөлиніулерге жол қоямыз? Я болмаса, бизлердің аразыға бөлиніу әкелмеуі тий-ис болған, бирақ көп ғана бөлиніулер әкеліп атырған Мухаддес Китапқа тийкарланған ҳәр түрлі исенимлер бар. Мысалы, «Ийса ұллы апатшылықтан алдын келе ме, ямаса ортасында келе ме, ямаса кейин келе ме?» - деген сорау. Биреулерге шопан костюмның орнына джинси кийип шыққаны унамайды. Ал басқаларға алғыс-мақтау ўақтында пайда болатуғын түтин менен реңли проекторлар унамайды. Биреулер: «Шопан ўазды дым созып жиберди», десе, басқалары: «Ўазды ўақтынан бұрын тез жуўмақлады», - деп шағым жасайды. Ямаса биреулер: «Бизлер жеткиликли дәрежеде көп дуўа етпедик», - деп налыса, екіншилери: «Бизлер анық бир машқала үшін дуўа етпедик», - дейди. Ырасын айтатуғын болсақ, бундай шағымлардың изи таўсылмайды. Исениўшилер аңсат ғана бөлинип кете беретуғынынан жүрегиң езиледи. Еле де қәуерлендиретуғын нәрсе - бул бөлиніулердің пайда болып атырғанын бирден билип болмайтұғыны. Олардың қалай ҳәм қаяқтан пайда болып атырғанын билиў қыйын. Жаңа Келисим бизлерге тек ис-ҳәрекетлерде ғана емес, ал ҳәмме нәрседе бир болыўға жүдә көп мәрте бұйрық береді. Мине, бұған бир нешше мысаллар:

«...онда *бир пикир* ҳәм сүйиспеншилик пенен, *бир руўх* ҳәм *бир мақсет* пенен бирлесип, мениң қуўанышымды толы қылың» (Филиплилерге 2:2).

«Құлласы, туўысқанларым, хош болыңлар. Жетилисип барыңлар, мениң айтқанларыма қулақ асыңлар, *бир ой-пикирли болыңлар* ҳәм татыўлықта жасаңлар. Сүйиспеншилик ҳәм тынышлық тийкары болған Қудай сизлер менен бирге болады» (2-Коринфлилерге 13:11).

«ек жасап атырған өмириңиз Масийхтың Хош Хабарына ылайықлы болсын. Сонда келип сизлерди көрсем де, алыста болып ҳал-жағдайыңызды еситсем де, сизлердің *бир руўхта* бекем турғаныңызды, Хош Хабарға деген исеним үшін

бир жан, бир тән болып гүресип атырғаныңызды билейин»
(Филиппилерге 1:27).

Бөлинийлер - тек бир-бирине қайшы келетуғын сөзлер хәм ислер менен шегараланып қоймайды, ал оннан бир талай тереңлеуде болады, яғный: ойларда, жүреклерде хәм руұхта болады. Мениң ата-аналарым ұзақ жыллар даұамында АҚШтың шығыс жағалаұларында, Флорида штатының Веро-Бич қаласында жасады. Бул қаланың арқасында, жигирма шақырымдай аралықта Себастьян Қолтығы деп аталатуғын бир орын бар. Ол жергиликли халыққа өзиниң күшли суұ асты ағымлары менен атақлы. Суұ асты ағымы - бул әпиұайы көзге көринбейтуғын қубылыс. Океандағы суұға қарасаң, суұлар тек бир жаққа, яғный, жағаға қарай ағып тұрғандай болып көринеди. Бирақ суұдың астында, бәри керисинше - күшли ағым жағаға емес, ал океанға қарай ағып тұрады. Бул терис қарай ағып тұрған ағым өз құрбанларын бийлеп алып, оларды ашық теңизге ығызып әкетеди хәм көбинесе олардың өмирлерин алады.

Ал бизлердиң жәмәәтлеримизде Құдай даңқының көриниұине тосқынлық етип тұрған «суұ асты ағымлары» бар ма? Ийсаның қайта тирилгени хәққындағы қуұанышлы хабарды пүткил Ерусалим халқы Ийсаның шәкиртлериниң арасындағы бирлик себепли еситкен еди: Ийсаның хұзириниң хәм күш-құдиретиниң уллылығы таң қалдырарлық дәрежеде сәўлеленген еди! Қараң, ол ўақытлары өз жыйналыслары хәққында хабарлаўға, оларда я телевидение, я радио, я интернет тармақлары жоқ еди, бирақ мың-мыңлаған адамлар олардың дағазаланбаған хәм жобаластырылмаған жыйналысларында қутқарылған еди.

Енди бизлерди ақылымызға киргизип қоятуғын сораўды беретуғын ўақыт келди. Бир күн келип, бәримиз Ийса Масийхтың Хүким Гүрсисиниң алдында тұрып, Оның хәр биримизге шығарған хүкимин еситемиз. Сол ўақытта бәри ашылады хәм гейбиреўлер өзлери күтпеген хүкимди еситип, қатты албыраўшылыққа хәм терең өкинишке дус келеди. Сораў: - Сиз солардың арасында болып қалмайсыз ба?

Сонда Ийса көзлери жасқа толып, гейбиреулердің өз қалаларында хәм аўылларында Құдай Рүўхының сәўлелениўине тосқынлықлық қылғанларын ашып береді. Сораў: - Сиз солардың арасында болып қалмайсыз ба?

Бизлердің келиспеўшиликлеримиз хәм бөлиниўлеримиз - жүдә көп адамлардың тәўбеге келиўине тосқынлық жасап тұрған «суў асты ағымы» болып есапланады. Сизде өз жетекшиңизге қарсы жүрегиңизде, ойыңызда ямаса ис-хәрекетлериңизде келиспеўшилик жоқ па? Бәлким, сиз өзиңизди «мен - ҳақпан» деп ақлап атырған шығарсыз? Бәлким, сизиң көз қарасыңызша, жетекшиңиздің тутқан жолларына хәм ұсылларына қарағанда, сизде жақсырақ хәм Мухаддес Китапқа көбирек сәйкес келетуғын жоллар хәм ұсыллар бар шығар? Бирақ, қайсысы дурыс: «хақ» болғаныңыз ба ямаса Құдай даңқында болғаныңыз ба? Өзиңиздің «дурыс» жолыңызда қалғаныңыз ба ямаса жүдә көп жанларды Құдай Патшалығына алып киргениңиз бе?

ХӘР ТҮРЛИ УСЫЛЛАР

Хеш кимге сыр емес, гейде жетекшилер Құдайдың жобалары хәм режелери бойынша ис тутпай қалыўы мүмкин. Мен буны қалтыраў хәм өкиниш пенен жазып атырман, себеби жетекши болған гезлеримде, өзимнің жүдә көп мәртебе сәтсиз шешимлерди шығарып қойған ўақытларым ядымда тур. Деген менен, мени таң қалдыратуғын нәрсе: Құдай бәри-бир Өз мақсетине ериседи, әсиресе, бизлер бирликте тұрған ўақытларымызда. Бирақ бул енди: «Бизлер не қылсақ та, бәри-бир Оның ерки орынлана береді екен. Соның ушын Оның еркин излемесек те болады екен-ғо», деген сөзди билдирмейди. Яқ, бизлер хеш қашан Оның еркин излеўде бийпарқ хәм пассив болмаўымыз керек, ал актив түрде Оның еркин билиўге хәрекет етиўимиз керек. Бирақ бул пикирден маған ұқсап, қәте шешимлер шығарып қойған жетекшилер өзлерине жубаныш алса болады.

Енди мен бирликте болыўымызға кесент ететуғын және бир факт туўралы бөлиспекшимен. Бул - жәмәәтте хәр қыйлы ис-

хәрекетлердің барлығын билмеу болып есапланады. Басқаша сөз бенен айтқанда, мақсетке ерисиу үшін, яғнай Құдай Патшалығын тарқатыу үшін, түрли-түрли жоллар бар. Елши Павел Коринф жәмәетине хат жазғанда, жәмәетте хәр қыйлы сыйлардың хәм хызметлердің бар екенлиги тууралы жазады. Бирақ кейин ол былай деп тастыйықлайды: «Хәр қыйлы ис-хәрекетлер бар [мақсетке ерисиу үшін], бирақ барлық исениуши адамлардың хәр бир исинде хәрекет етиуши Құдай жалғыз» (1-Коринфилерге 12:6). Демек, анық хәр қыйлы ис-хәрекетлер бар екен. Басқаша сөз бенен айтқанда, Патшалықтың мақсетин орынлау үшін, хәр қыйлы хызметлер хәр қыйлы ұсыллардан пайдаланған ҳалда сәтли түрде хәрекет етип атырыпты.

Елши Павел исениушилер жәмәетин жигерлендириу үшін әскерий терминлерден көп пайдаланады. Бул терминлер тек тымсалый мәнисте ғана айтылмаған, ал бизлер ырасында да бул дүньяда Құдай армиясының әскерлери болып есапланамыз. Мен жәмәеттеги хәм хызметлердеги хәр қыйлы ис-хәрекетлерди көрсетиу үшін, оның мысалынан пайдаланаман. АҚШ армиясы хәр қыйлы әскерий бөлимлерден ибарат: қурғақшылық күшлери, теңиз флоты, ҳауа күшлери, теңиз пиядалар корпусы хәм теңиз жағасындағы қорғау күшлери. Бул әскерий бөлимлердің хәр қыйлы өз мақсетлери, өз ўазыйпалары хәм өз ис-хәрекетлери бар. Олардың ис-хәрекетлери хәм ұсыллары көбинесе бир-биринен түптен парық қылады. Бирақ олардың барлығының мақсети бир: елимизди қорғау хәм оған хызмет етиу.

Авиация мектебининң курсанты АҚШ әскерий-хауа күшлерининң белсенди ағзасы сыпатында арнаўлы таярлықлардан өтеди. Әскерий шынығыулар ўақтында баслы итибар хауада хәрекет етиу тактикасына қаратылады, себеби бул бөлим биринши гезекте хауада хәрекет қылады. Егер тосаттан бул курсантты қурғақшылықта хәрекет ететуғын әскерий бөлим қатарында хызмет етиуге жиберсе, онда алдын оны жаңа таярлық курсынан өткерип алады. Әлбетте, бул еки әскерий бөлимге де ортақ болған көп ғана ис-хәрекетлер хәм ұсыллар бар. Деген менен, қурғақшылықта хәрекет

ететуғын армияның ис-хәрекетлери ҳаё күшлериниң ис-хәрекетлеринен жүдә үлкен парық қылады. Сонлықтан ҳаё күшлериниң ағзасы болған бул курсант жаңа әскерий ұсылларды хәм стратеги-яларды қайтадан үйренип шығыуы тийис болады.

Бул мысалды ядта тутқан ҳалда, келиң, Павелдиң Коринф жәмәетине жазған мына нәсиятын оқыйық:

«Сол себептен сизлерден өтиниш етемен: меннен өрнек алыңлар» (1-Коринфлилерге 4:16).

Павел бул жәмәәтке: «Меннен өрнек алыңлар», - деп өтиниш етеди. Павел: «Мен Масийхтан өрнек алғаным сыяқлы, сизлер де меннен өрнек алыңлар», - деп айтпайды; бундай деп ол кейинирек жазады (1-Коринфлилерге 11:1). Не ушын ол бул жерде ондай деп айтпаған? Бир себеби бар. Буны оның кейинги жазған сөзлеринен табамыз:

«Сол себептен сизлерден өтиниш етемен: меннен өрнек алыңлар. Ийемизге садық болған сүйикли балам Тимофейди усы мақсет пенен сизлерге жибердим. Хәмме жерде, исениў-шилердиң ҳәр бир жәмәәтинде берген тәлимиме сай болған, *мениң Масийх пенен бирге басып өткен жолымды ол сизлердиң есиңизге түсиреди*» (1-Коринфлилерге 4:16-17).

Ол өзи тийкарын салған жәмәәтке: «Меннен өрнек алыңлар», - деп өтиниш етеди хәм кейин былай деп жазады: «Тимофейди усы мақсет пенен сизлерге жибердим». Не ушын ол Тимофейди оларға жиберген екен? Тимофей *оның Масийх пенен бирге басып өткен жолын* оларға еслетиў ушын. Мынаған итибарыңызды қаратың, Павел: «Тимофей Яқыптың Масийх пенен бирге басып өткен жолын сизлерге еслетеди», - деп жазбайды. Яқып - исениўшилер жәмәәтиниң елшиси ме еди? Әлбетте, аўа! Яқып - ҳақыйқый елши ме еди? Әлбетте, аўа! Яқып - Павелге қарағанда, көбирек ўақыт елши болды ма? Және, аўа. Яқыптың тутқан жолы, ұсыллары хәм ис-хәрекетлери Павелдикинен парық қылатуғын ба еди? Жүўап

және, ая! Бұл сонда: «Павел Яқып тұйралы жазбаған, сонлықтан Яқып Масийх пенен бирге дурыс жолды басып өтпеген», - дегенди билдире ме? Ғасла! Деген менен, Яқыптың жоллары хәм усыллары Павел арқалы пайда болған Коринф жәмәетине туйра келмес еди. Бұл тап *әскерий ҳайа күшлери* усылларының теңиз күшлери усылларына туйра келмейтуғынына уқсайды. Гейбир усыллары бир-бирине туйра келиуи мүмкин, бирақ көпшилик жоллары туйра келмейди.

Келиң, бұл туйралы ой-пикир жүргизиўди даўам етейик. Павел: «Тимофей Петрдиң Масийх пенен бирге басып өткен жолын сизлерге еслетеди» - деп айтқан жоқ. Ямаса: «Яхұданың Масийх пенен басып өткен жолын еслетеди», - деп те айтқан жоқ. Яқ. Павел бұл жәмәетти туйған еди, сонлықтан ол бұл жәмәетте өз жетекшилиги мәдениятын орнатыўды даўам етти. Оның усыллары басқалардыкинен парық қылатуғын еди, бирақ олардың бәри Масийхтың тийкарғы тәлимине садық қалды. Дәслепки жәмәеттиң барлық жетекшилери бирдей тийкарғы исенимлерге хәм тәлимлерге ийе еди. Бирақ барлық халықларды Ийсаға шәкирт қылыў мақсетин орынлаў ушын, олардың хәр қайсысы хәр қыйлы усыллардан қолланды.

Келиң, буны жергиликли жәмәат мысалында көрип шығайық. Сизиң жәмәәтиңиздиң аға шопанларының атлары Джим хәм Лиза Смит деп алайық. Олардың өз жетекшилер командасы бар. Олар Құдайдың мийрими менен жәмәетти 1500 ағзаға көтерди. Олардың бұл жәмәәтке енгизген өз жоллары, өз усыллары хәм өз мәденияты бар. Олардың жәмәетти басқарыў стили де басқа жәмәәт шопанларыныкинен парық қылады. Сизлердиң жәмәәтиңиздиң жетискенликлери қалаңызға жүдә күшли тәризде тәсир етти. Сонлықтан қалаңызда жәмәәтиңиздиң өзине тән жақсы аты бар, бирақ оның тәсири тек соның менен таўсылады.

Енди басқа бир қалада пүткил дүнья жүзине тәсир етип тұрған басқа бир жүдә атақлы бир жәмәәт бар дейик. Оның шопанларының атлары Даг хәм Хезер Джонс дейик. Олар хызметте жаңа хәм заманагөй соңғы усыллардан пайдаланып

жетекшилик қылады хәм өзлери жаңа трендлерди жаратып барады. Олар сизиң жәмәәтиңиздиң шопанларына қарағанда, көбирек адамларға тәсир етеди. Сиз қайсысының жолларына әмел қыласыз? Атақлырақ болған Джонслардың жолын өзиңе өрнек қыласаң ба ямаса өз шопанларыңыз болған Смитлердиң жолын ба? Сизде дүнья жүзине атағы шығып атырған жетекшилерге еликлейге деген хәм өз жәмәәтиңиң адамларына да олардың усылларын усыныўға деген азғырылыў пайда болыўы мүмкин. Деген менен, Коринф жәмәәтине жазылғанындай, сиз бирлик хәм Құдайдың даңқы ушын, өз жетекшилеріңиздиң тутқан жолын хәм енгизип атырған мәденият тутынып, оларға ериўиңиз керек. Себеби ҳақыйқатлық сонда, сизиң жетекшиңиз - бул басқа жәмәәттиң шопаны болған атақлы Джонслар емес, ал өз жәмәәтиңиздиң шопаны болған Смитлер!

ОРТАҚ КӨЗ-ҚАРАС

Мен отыз жылдан көбирек ўақыттан берли дүнья жүзи бойлап саяхат қыламан. Құдай мени сондай бахытқа миясар қылды, нәтийжеде, мен мыңнан көбирек жәмәәтлерде, АҚШ-тың 49 штатында хәм алпыстан көбирек мәмлекетлерде өткизилген конференцияларда хызмет қылдым. Сонлықтан көп ғана жәмәәт топарларында хәр қыйлы усылларды көриў бахытына да миясар болдым. Мийман сыпатында мениң баслы мақсетлеримниң бири - бул мени мирәт еткен сол жәмәәтлердиң мәдениятын түсиниў болған еди.

Егер сиз мениң үйимде мийман болсаңыз, онда шаңарағымды қайтип басқарыўым кереклигин маған көрсетип отырмайсыз, ал бизлердиң үйимиздиң қағыйдаларына әмел қыласыз. Қонақ болғаныңыз ушын, сиз саат нешеде кешки аўқатты жеўимиз кереклигин хәм қандай аўқатты жеўимиз кереклигин шешпейсиз. Буның орнына, сиз: «Кешки аўқатты саат нешеде жеймиз?» - деп сорайсыз. Кейин үй ийеси қандай аўқат таярлаған болса, соны миннетдаршылық пенен қабыл етесиз.

Мен де жәмәәтлерге мийман болып барғанымда, жәмәәт

жетекшисинен: «Ұаз айтқанда, қандай кийимде шығыұым керек?» - деп сорайман хәм кейин оның көрсеткен тәртиби бойынша жүриўге хәрекет қыламан. Бир мәрте мени бир конференцияға ұаз айтыұға шақырды. Сонда мен ұаз айтқанда кийип шығыұым ушын, чемоданыма джинси шалбар хәм жағалы көйлек салып бардым. Аэропортта бизлердиң командамызды смокинг кийген төрт жигит еки ақ лимузин менен күтип алды хәм бизлерди алдын мийманханаға, кейин хызметке алып барды. Егер де мен аға шопан болғанымда, мен өз мийманларымды басқаша етип күтип алған болар едим. Мен мийманларды күтип алыұ ушын, қәдимги күнделикли кийимлерде өз ұлларымның биреұин ямаса командамыздың бир исенимли ағзасын бир ямаса еки сулыұ хәм таза машиналарда жиберген болар едим. Бирақ бул мениң жәмәәтимде өткизилип атырған конференция емес еди. Бул жәмәәтте хұрмет көрсетиұдиң сыртқы көринислери жүдә әхмийетли орында туратуғынын түсиниұ қыйын емес еди. Мен ұаз айтыұ ушын алып киятырған кийимлеримниң олардың мәдениятына хәм әдетлерине туұра келмейтуғынын дәрриұ түсіндим. Сонлықтан дәрхал олардың мәдениятына сәйкес келетуғын костюм-шалбар сатып алдым.

Мен мийман болып барған жәмәәт жетекшисинен: «Қанша ўақыт ұаз айтыұымды қәлейсиз?» - деп сорайман. Берген жүўабын хұрмет пенен қабыл етип, маған айтқан ўақыт ишинде ўаз айтаман. Деген менен, ондай қылмаған ўақтым да болды. Мениң қахарманларымның бири болған Томми Барнеттиң жәмәәтинде мен он бес жылдан көбирек ўақыт хәр жылы ўаз айтатуғын едим (Оның жәмәәти бурын Финикс Ферст Ассембли деп аталатуғын еди, бирақ хәзир Финикс Дрим Орайы деп аталады. Хәзир Томмидиң улы Люк - сол жәмәәттиң аға шопаны болып хызмет етип атыр). Мен сол жәмәәтте ең биринши рет екшемби күни азанғы хызметте ўаз айтқанымда, маған қырық минут ўақыт берди. Ол маған: «Сахнадан сениң ушын ажыратылған ўақытты көрсетип туратуғын саат көринип турады», - деди. Бирақ мен сонда маған ажыратылған ўақыттан он минут көбирек ўақыт ўаз айтқан едим.

Хызметтен соң ол маған хеш нәрсе деп айтпастан асығыс түрде сахнаға шықты. Оның қапа болғанын түсіндим. Күн бойы созып жибергениме қыйналып жүрдим. Кешки хызметтен алдын бизлер оның офисінде жалғыз қалдық хәм мен оннан:

- Азанғы хызметти созып жибергениме қапа болдыңыз ба? - деп сорадым.

- Аўа, - деди ол.

- Мениң дым созып жибергеним ушын ба? - деп сорадым.

- Аўа, - деди ол.

Ол бираз үндемей тұрды да, кейин былай деди:

- Джон, сен маған унайсаң, сонлықтан не ушын қапа болғанымды саған айтаман. Бизлерде ўақыт графигине қатаң әмел қылатуғын көп адамлар бар. Балалар хызметин алып баратуғын хызметкерлеримиз де анық жобаластырылған дәстүр бойынша хызмет етеди. Олардың хызмети баслы хызмет ўақтына сәйкес келеди. Егер хызмет он минутқа созылып кетсе, онда барлығы бузылып кетеди хәм үлкен тәртипсизлик келип шығады. Жәмәәтимизде отыздан көбирек автобуслар бар. Олар хызметтен соң адамларды жарлы районларға дәрхал апарып таслайды. Олар хызмет таўсылатуғын ўақытты биледи хәм сол ўақытта машиналарын от алдырып қояды. Олар адамлар шықпағанша, машиналарын от алдырған қалда күтип турады. Сениңше, олар не ислеўи керек?

Ол және бир нешше себеплерди келтирди, кейин былай деп сөзин жуўмақлады:

- Сен тек он минут көбирек ўаз айтыўды қәлегениң ушын да, бизлердиң жәмәәтимиздиң қағыйдаларына ылайықлы түрде әмел қылмадың.

Ол маған сүйспеншилик пенен нәсият берди хәм мен өз қәтемнен жақсы сабақ алдым.

Мийман сыпатында, мен жәмәәт жетекшисинен: «Сизлер адамларды тәўбеге шақырғаныңызда, оларды алдыға шақырасыз ба, ямаса орнынан тұрыўды сорайсыз ба, ямаса тек қолларын көтериўин сорайсыз ба?» - деп сорайман. Кейин аға шопанның

жууабын дыққат пенен тыңлап, олардың жәмәетинің мәдениятына әмел қыламан. Хәр жәмәеттің мәденияты хәм дәстүрлері хәр қыйлы болады хәм мениң анық исенимим кәмил, адамлардың тәўбе етип қутқарылыуына бұл дәстүрлердің хеш қайсысы тосқынлық қылмайды.

Бұл мен берген сораўларға мысаллар ғана. Гейде мениң жобаларым мен барған жәмәеттің мәдениятына түүры келмейтуғын болады. Бирақ сонда мен өз жобамның олар ушын пайдалы болатуғынын билсем, онда аға шопаннан: «Егер мен сәл басқашалаў етип, яғный мынадай етип ислесем, бұған келисим бересиз бе?» - деп сарайман. Олардың мәдениятын хұрмет етип, рухсат сорап атырғанымды көргенде, олар дерлик барлық ўақыт қуўаныш пенен маған рухсат береді.

Мен еле жүдә көп мысалларды келтириўим мүмкин, бирақ мениң айтпақшы болған нәрсемди әлле қашан түсиндиңиз деп үмит етемен. Демек, мениң баслы мақсетим - жәмәеттің жетекшиси орнатқан усылға ямаса дәстүрге әмел қылыў. Себеби бұл - оның «Масийх пенен бирге басып өтип атырған жолы» болып есапланады. Деген менен, егер бир жәмәат жетекшиси маған: «Бизлер адамларды тәўбеге шақырыў дегенге исенбеймиз, себеби Ийса - бұл Құдайға алып баратуғын көп жоллардың тек бири. Бизлер мәңгилик өмирге алып баратуғын көп жоллардың барлығына исенемиз», - десе, онда мен оның жолына хасла әмел қылмайман. Себеби бұл дұрыс хызмет жолына жатпайды. Бундай жетекши масийхийшылықтың ең тийкарғы ҳақыйқатлықларына қарсы шығып атырған адам болып есапланады.

Мен көп жыллар даўамында Масийх Денесин көбирек улыўма көзқарас пенен бақлап киятырман хәм бұл жыллар ишинде ең тийкарғы ҳақыйқатлықларды билмеслик себепли жәмәәтлерде келип шыққан көп ғана қайғылы ўақыялардың гүүасы болдым. Гейде гейбир исениўшилер өзлери өскен жәмәәтлердің мәдениятынан парық қылатуғын мәдениятқа ийе жәмәәтлерде өткизилген жетекшилер мектебинде ямаса Мұхаддес Китапты үйрениў мектеплеринде оқыйды. Көбинесе,

бундай мектеплер үлкен жәмәәтлерде шөлкемлестириледи. Бундай үлкен жәмәәтлерде болса, масийхийшылықтың улыўма мәденияты енгизиледи. Солай етип, бул жерде оқып атырған студентлер мектепте де, Екшембилик хызметлерде де бул үлкен жәмәәтлердиң тутқан жолларын ҳәм усылларын көреди.

Олар оқыўларын тамамлап, үлкен жигер менен өз жәмәәтлерине қайтады ҳәм келип өз жәмәәтиниң мәдениятын өзгертиўге урынады. Олардың нийетлери жақсы, себеби олар өзлери үйренип келген жаңа усыллар жәмәәтке керек ҳәм көбирек пайда тийгизеди деп ойлайды. Деген менен, егер олар «дурсырақ ҳәм керегирек» деп ойлаған өз жолынан қайтпай турып алса, онда олар сүў асты ағысларына уқсап қалыўы ҳәм тосқынлыққа аңсат айланып қалыўы мүмкин. Егер олардың усынған усыллары қабыл етилмесе, онда олар жақсысы дуўа етип, Құдайдан: «Мен бул жәмәәтти тәрк етиўим керек пе ямаса шын жүрегим менен бул жәмәәттиң жетекшисине бойсыныўым керек пе?» - деп сораўы керек.

Хызметимниң басында, яғный жаслар шопаны болып хызметти баслаған ўақытларымда, мен де хызмет тараўында түрли-түрли усыллардың ҳәм ис-хәрекетлердиң барлығын билмейтуғын едим ҳәм сол себептен мен өз шопаныма табан тиреп қарсыласар едим. Бир рет мен Луизиана штатындағы бир жәмәәтке бардым ҳәм ол жерде маған жүдә нәтийжели болып көринген бир хызмет усылын көрдим. Мен олардың табысларын көрип, сүйип қалдым ҳәм: «Бул усыл бизлердиң жәмәәтимиздиң мәдениятына ҳәм алып барып атырған усылларына сәйкес келе ме ямаса келмей ме?» - деп ойламаппан да, сорамаппан да. Ҳәзир бул тўўралы еслеп көрсем, соны анық түсинемен: мениң көрген усылым - аға шопанымның «Масийх пенен бирге басып өткен жолына» улыўма сәйкес келмес еди. Луизиана штатындағы жәмәәттиң шопаны бизлердиң шопанымыздан жүдә үлкен парық қылар еди. Олардың екеўи де пүткил дүнья жүзлик тәсирге ийе еди, екеўи де нәтийжели хызметкерлер еди, екеўи де Құдай Патшалығына жүдә көп адамларды әкелген адамлар еди, бирақ олардың хызмет алып

барыў ұсыллары ҳәр қыйлы еди.

Бизлердиң ҳәзирги жәмийетимиз тарийхта бурын-соңлы көрмеген дәрежеде өзгериўшең ҳәм тез қозғалғыш. Шамасы, исениўшилердиң көбиси өз жәмәәтин өмиринде бир рет болса да өзгертип көрген шығар, ал биреўлер өз жәмәәтлерин бир нешше рет өзгертеди. Жаңа жәмәәтке келген исениўши ушын оғада аҳмийетли бир ис-хәрекет бар: ол бул жаңа жәмәәттиң мәдениятын жақсылап үйрениўи ҳәм соған әмел қылыўы шәрт. Бул жүдә аҳмийетли ис-хәрекетти кейинге қалдырмай, дәрхал орынлап баслаў керек. Бизлер *олардың Масийх пенен бирге басып өткен жолларына* қанша тез үйренисе алсақ, жеке шахс сыпатында да, пүткил денениң бир мүшеси сыпатында да, сонша жемислирек масийхыйға айланып барамыз.

ХӘР ТҮРЛИ НӘРСЕЛЕР ХАҚҚЫНДА

*Бизлер тек хақыйқаттан да қутқарылып,
Қудай еркин излеген ўақтымызда ғана
жәмәәттеги ңызамлы хәкимиятты тән
аламыз.*

Алдыңғы бапларда бизлер дыққат-итибарымызды көбине-се жәмәәттеги хәм бул дүньядағы хәкимиятларқа қаратқан едик. Деген менен, алдын айтқанымдай, бул принциплердің көпшилиги хәкимияттың барлық дәрежелерине тийисли. Бул бапта бизлер хәкимияттың хәр түрли тараўларына байланысly, әсиресе, шаңараққа байланысly Қудай Сөзинде берилген нәсиятларды көрип шығамыз. Олардың көпшилиги тек өз дәрежесине ғана тийисли, сонлықтан олар өз алдына көрип шығылыўы керек. Бул бапта бизлер көрип шығажақ темалардың хәр қайсысына өз алдына китап жазыўға да болар еди. Бирақ бизлер бул китапта әлле қашан көп ғана принциплерди үйренип шықтық, сонлықтан да оларды бул бапта үйренежақ нәрсемиз ушын қолланыўымызға болады. Солай етип, бул китап бизлердің жүреклеримизде еле де тереңирек из қалдырады. Бизлер және бир қатар улыўма нәсиятларды да көрип шығамыз, бирақ үстиртин, себеби егер толық көрип шығатуғын бол-

сақ, оларға пүткіл бір кітапты арнайға түүра келеди. Сол себептен де мен бұл бапты «Хәр түрлі нәрселер ҳаққында» деп атадым.

ШАҢАРАҚ

Исениўшилер жәмәәти, пұхаралық хұкимет ямаса жәмийетлик ҳәкимият еле пайда болмасынан көп алдын шаңарақ пайда болады. Шаңарақтың қаншелли әхмийетли екенин сөз бенен жеткизип берий қыйын, себеби жоқарыда айтқан үш тараў да шаңарақтан ғәрезли. Хәкимияттың басқа тараўларында кемшиликлер бар болса да, ҳеш нәрсеге қарамастан, шаңарақ беккем болып қала берийи мүмкин. Бирақ шаңарақтағы тәртип бузылса, басқа тараўлардағы пүтинликти сақлап қалыў мүмкин емес. Шаңарақтағы хәкимият - басқа қәлеген хәкимият ушын ажыралмас тийкар болып есапланады.

Мухаддес Кітапта бизлер шаңарақ ушын Құдай орнатып қойған тәртипти көремиз:

«Хәй балалар, хәмме нәрседе ата-аналарыңыздың сөзин тыңлаңлар. Себеби бұл Ийемизге унайды» (Колосалыларға 3:20).

«Себеби Масийх исениўшилер жәмәәтиниң басы болғаны сы-яқлы, күйеўи де ҳаялының басы. Масийх Өз денесиниң, яғ-ный исениўшилер жәмәәтиниң Қутқарыўшысы. Исениўшилер жәмәәти Масийхқа бойсынатуғыны сыяқлы, ҳаяллар да хәмме исте күйеўлерине бойсынсын» (Эфеслилерге 5:23, 24).

Жаңа Келисимниң басқа жерлеринде де усыған уқсас буйрықларды ушыратамыз. Бұл аятлар хәр бир шаңарақ ишиндеги Құдайдың орнатып қойған тәртибин көрсетеди. Балалар өмириниң хәр бир тараўында өз ата-аналарына хәр бир нәрседе бойсыныўы керек. Тек егер де ата-аналардың биреўи өз баласына Құдай Сөзине қайшы келетуғын нәрсени ислеўди буйырса ғана, бойсынбаса болады. Мысалы, олар өз баласынан үрлық ислеўди, өтирик сөйлеўди, ата-аналарының биреўин таңлаўды ямаса усыған уқсас гүналарды ислеўди талап еткен жағдайда.

Мениң шаңарағымда тап сондай ўақыя жүз берген еди. Мен университетте инженер-механик бөлиминде оқып атырғанымда, өмиримди Ийса Масийхқа бағышладым. Арадан бираз ўақыт өткеннен соң, өзимниң Хош Хабарды жәриялаўға шақырылғанымды түсиндим. Кейин каникул ўақты болғанда, мен үйге қайттым хәм ата-аналарыма университетти питкергенимнен соң Мухаддес Китап мектебинде оқымақшы екенлигим туўралы хабарладым. Олар католик динине толық берилген адамлар еди. Сонлықтан олар мениң шешимиме қатты қапа болды. Олар мени ойланбай, тек туйғы-сезимлерге берилип, шешим шығарды деп ойлады. Анам маған: «Егер ол жерде оқысаң, бир өмирге саған ыразы болмайман!» - деди.

Мен оған хұрмет хәм мәминлик пенен: «Мама, мен сени жақсы көремен хәм мениң ушын ислеген барлық нәрсең ушын миннетдарман. Бирақ мен Қудайға бойсыныўым керек», - деп жуўап бердим. Мениң бұл сөзлерим оған ийнениң ушындай болса да я жубаныш, я қуўаныш бағышламады, керисинше, оны еле де көбирек қапа қылды.

Ийса бизлерге былай деген: «Ким де ким Меннен артық әкесин ямаса анасын сүйсе, ол Маған ылайықлы емес. Ким де ким Меннен артық улын ямаса қызын сүйсе, ол Маған ылайықлы емес» (Матта 10:37). Усы сөзлерден хәм Хош Хабардағы басқа да көп аятлардан күш-қуўат алған мен соны анық билер едим: мен я ата-анамның айтқанын қылыўым керек (себеби оларды қатты жақсы көремен хәм хұрмет етемен), я Ийсаның шақырығын қабыл етиўим керек (себеби Ол мени Хош Хабарды жәриялаў хызметине шақырған еди). Мен Ийсаға хызмет етиўге әлле қашан қарар шығарып болған едим хәм бұл қарарыма әмел қылыўға азғантай болса да екиленбедим.

Соннан кейин бир нешше жыллар даўамында бизлер жақсы қарым-қатнас құра алмадық. Мен ата-анамды сүйиўди хәм хұрмет етиўди хасла тоқтатпадым, себеби Қудайдың мийрими мениң менен бирге еди. Бирақ арадан ўақытлар өтти хәм олар мениң өмиримдеги Ийсаның әкелген жемислерин көре баслады. Тек арадан он сегиз жыл өткеннен соң ғана, яғный әкем жетпис тоғыз жасқа

шыққан гезде, мен олар менен бирге дуға етиу бахытына миясар болдым: олар сонда Ийсаны «Ийем» деп жүреклерине қабыл етті. Олар бизлердің кітаптарымызды оқып, видеокассеталарымызды көре баслады және өз досларына Ийса туралы Хош Хабарды жәриялай баслады. Соннан кейін менің олар менен қарым-қатнасым бұрынғыдан да бетер жақсырақ болды.

Ийса соған ұқсас жақия менен дұласады. Ол Әзинің ата-аналарына бойсынады. Бұл туралы деп жазылған: «Ийса олар менен бирге Насыра қаласына қайтып келип, олардың тилин алып жүрді. Ал Оның анасы болған жақиялардың хәммесін кеулинде сақлады» (Лука 2:51). Соған қарамастан, Ийса еле нәресте гезінде ғарры Шимон Ол туралы пайғамбаршылық қылған еди және Ийсаның хызметі басланғанда, сол пайғамбаршылыққа сай, хәсирет қылышы олардың кеулине сұғылыуды баслайды (Лука 2:35). Ийсаның күшли жазлары көп адамларға қолайсыздықтар туғырады, хәтте, олардың ғәзеплерін келтиреді. Ийсаның шаңарағы да бұнан сыртта қалмайды. Оларды хәр түрлі күшли сезімлер бийлеп алады, хәтте, Оның анасы да Оған қарсыласа баслайды:

«Ийсаның үй-иши бұны еситип, Оны алып кетіу үшін келді. Әйткени адамлар: «Ол есинен ауыпты», – деген еди. Сонда Ийсаның анасы және туғысқанлары келді. Олар үйдің сыртында тұрып, адам жиберіп, Оны шақыртты. Әтирапында отырған аламан Ийсаға: – Сениң анаң менен туғысқанларың келип, Сени сыртта шақырып тұр, – десті. Ийса оларға жүап қайтарып: – Менің анам ким, туғысқанларым кимлер? – деди де, әтирапында отырғанларға қарап: – Мине, Менің анам және туғысқанларым! Ким де ким Құдайдың еркін орынласа, Менің туғысқаным да, анам да – сол, – деди» (Марк 3:21, 31-35).

Ийса Әз ата-анасына хәмме нәрседе құлақ салып жасады, тек олар Оннан аспандағы Әкесинің бұйрықтарына қарсы барыуын сорағанда ғана құлақ салған жоқ. Бирақ арадан бір нешше жыллар өткеннен соң, Мухаддес Рууһ Ийсаның

шәкиртлериниң үстине қуйылған ўақытта, Ийсаның шаңарағы да сол жерде болады. Ўақыт келген еди хәм олар да өз Устазының шәкиртлерине айланады.

БУНЫҢ МАҒАН ПАЙДАСЫ ТИЙМЕДИ

Айрықша жағдайды нәзерге алмай, улыўма буйрық туўралы айтатұғын болсақ, бул ата-ананы хұрмет етип, оларға қулақ салыў туўралы буйрық - Қудайдың төмендеги ўәдесине ийе ең биринши буйрық: «Сонда сен берекет табасаң хәм жердеги өмириң ұзақ болады» (Эфеслилерге 6:2; Колосалыларға 3:20).

Бул буйрыққа қулақ салмағаным себепли мениң жүдә аўыр сынақты өз басымнан кешириўиме туўра келди. Университетти жуўмақлағанымнан соң, мен бир халық аралық хызметке жумысқа орналастым. Мен жоқарыда айтып кеткен жәмәт жыйналысларына барыўды басладым. Бир сапары екинши хызметтен соң, мен өзим менен қатар бир нешше адамлар менен бир кафеге түслениўге бардық. Аўқатланып атырып мен бир хызметши менен таныстым, ол тұрмыс құрмағанлар топарының жетекшиси екен. Ол жасаў ушын өзине жай излеп жүрген екен; мен де жақында ғана сол қалаға көшип келген ўақтым еди. Азмаз сөйлескенимизден соң, екеўимиз бир квартирада болыўды шештик. Мен буған қуўанып кеттим, себеби бирге болсақ, пулларымды бир талай үнемлеген болар едим; сол ўақытлары мен жаңа университетти питкерген гезим болып, көп ақшам болмас еди

Ертеңине мен әкеме қоңыраў етип, соңғы жаңалықты оған айттым. Мен: «Айына еки жүз долларды үнемлейтуғынымды айтсам, әкем қуўанып кетеди», - деп ойлаған едим. Бирақ мен қәтелесиппен. Ол маған: «Балам, маған бул унамай атыр. Бундай қылма. Сен ол адамды жақсы танымайсаң», - деди. Мен: «Папа, ол өз хызметин жан-тәни менен алып баратұғын жақсы адам», - деп әкемди исендирмекши болдым. Бирақ әкемнің пикирин өзгерте алмадым.

Трубканы қойып, мен ойланып қалдым хәм кейин: «Әкем хеш нәрсени түсинбейди. Себеби ол еле исенийши емес», - деген ше-

шимге келдим. Себеби бұл адам әхмийетли хызметти алып баратұғын жетекши еди! Сөйтип мен әкемнің берген мәсләхәтин көзге илмей, бас тарттым. Келеси күни бизлер бир квартира таўып, барлық керекли хұжжетлерге қол қойдық. Бизлер затларымызды көширип алып барыў ушын жүк машинасына буйыртпа бермекши болғанымызда, мениң жаңа қоңсым меннен: «Мен өзимнің чек дәптершемди алып шығыўды ұмытып кетиппен. Илтимас, мениң ушын да төлеп жибересең бе?» - деп сорады. Кейин бизлер ижара ҳақын төлеўге барғанымызда, ўақыя және тәкирарланды. Бир ай өткеннен соң да ол бұл исин даўам ете берди. Ҳәр қашан мен екеўимизге төлейтуғын едим: ижара ҳақыға да, коммуналь хызметлерге де, сондай-ақ, оның халық аралық қоңыраўларына да.

Бир нешше рет оған өз машинамды берип тұрыўыма туўра келди, себеби оның өз машинасы жоқ еди. Ҳәр сапары ол машинамды ерте азанда қайтарып әкелип беретұғын еди, оннан қалса, ҳәр сапары машинаның ишинен темекиниң ийиси шығып туратұғын еди. Ол маған: «Кешир, мұтәж адамлардың изинен хабар алыўым керек болып қалды», - деп айтатұғын еди. Бир күни азанда ерте мен машинамның есигинде үлкен бир ойықты көрдим. Мен жүдә қапа болдым, бирақ түр билдирмедим. Бир күни азанда ерте саат төртте мен өз бөлмемнен сыртқа шықтым хәм мийманханада улыўма таныс емес бир адамға соқлығыстым. Оның бир қолында пиво, ал екинши қолында темеки бар еди. Ол маған тап мен оның үйине рухсатсыз кирип барғандай етип қарады.

Өз үйимде мен жүдә аўыр жазаны басымнан кеширдим, бирақ, еле жас исениўши болғаным себепли, мен: «*Мен сүйиспеншиликте жасаўым тийис. Ашыўға берилме. Хүким етпе*», - деп ойлайтуғын едим. Соның ушын мәселени шешип алыўға аяқ баспайтуғын едим. Булар - мениң сол адамның жанында басымнан кеширген нәрселеримнің тек кишкене бир бөлеги ғана.

Бир нешше ҳәпте даўам еткен бундай азаплардан соң, мен қоңсымның гомосексуал екенин билдим. Мен оннан дәрхал квартираны тәрк етиўин сорадым, бирақ ол бас тартты. Ол гүнада жасап атырған ўақытлары, мен хәмме нәрсеге өзим төледим. Дерлик сол

Ұақытта шопан да оның жасырын гүнасы ҳаққында хабар таўып, оны хызметтен шетлеткен екен. Ал мен оның гүналары туўралы ҳәммеден соң билдим. Мен әкеме қулақ салған жоқ едим ҳәм қулақ салмаўшылығым көзлеримди соқыр етип, мен сезгирлигимди жоғалтып алған екенмен.

Әкемнің берген мәсләхәтин көзиме илмегеним себепли, жүрегимдеги урланған тынышлықты айтпағанда, бир нешше жүзлеген доллардан да айырылдым. Мен сынған едим; бул еки ай пүткил өмиримдеги ең аўыр ўақытлар болған еди. Бәри таўсылғаннан соң, мен Құдайға: «О Жаратқан Ийе, не ушын бундай болды? Себеби мен Сениң жетегиңе исенген едим-ғо» - деп парияд еттим.

Жаратқан Ийе маған:

- Мен сени тоқтатпақшы болдым, бирақ сен нәсиятымды қабыл етпедиң, - деди.

Оның бул сөзине аң-таң болған мен:

- Қашан? Қандай қылып? - деп сорадым.

- *Сениң әкең арқалы, бирақ сен оған қулақ салмадың*, - деп жуўап берди Ол.

- Бирақ мениң әкем еле жоқарыдан туўылмаған-ғо? - деп қарсыластым мен.

Сонда Құдай маған еслетип, былай деди:

- Мениң Сөзимде: «Балалар, егер ата-аналарыңыз *тек* жоқарыдан туўылса ғана, оларға бойсыныңлар», - деп айтылмаған. *Сен - Мениң баламсаң. Сонлықтан ата-анаң сени туўры жолға бағдарлап, сени қорғай алыўы ушын, Мен олардың жүрегине Өз даналығымды саламан.*

Мен Құдайға дәрхал былай деп жуўап қайтардым:

- Бирақ мен ҳәзир олардан бөлек шығып кеттим-ғо. Әкем бул жерден мың шақырым узақлықта жасап атырыпты ҳәм мен күн көрисим ушын өзим ақша таўып атырыппан.

Сонда Ол маған:

- *Күн көрисиң ушын өзиңнің ақша таўып атырғаның ҳәм ата-анаңнан мың шақырым узақта жасап атырғаның - Мениң ата-*

анаңа бойсыныу туұралы берген буйрығымның күшин жоқ қыла алмайды, - деп жуўап берди.

Ата-ананы хұрмет етиў туұралы Оның берген буйрығы мынадай ўәде менен бирге жүреди: «Сонда сен берекетке ийе боласаң хәм жердеги өмириң ұзақ болады!» Қулақ салмаўшылықтың ашшы мийўелерин жеўиме туўра келгени туўралы гүўалық бере аламан.

Құдай маған адам өз ата-анасының хәкимиятынан қашан азат болатуғынлығын түсиндирди. Ең бастан-ақ ол былай деп буйрық берген: «Сонлықтан ер адам ата-анасын қалдырып, өз хаялына қосылады хәм екеўи бир дене болады» (Жаратылыс 2:24).

Ата-аналардың өз баласына бере алатуғын ең соңғы нәсияты - бул баласы некеден өтип атырған ўақтында, оларға беретуғын жарылқаўы (ақ пәтиясы). Соны да айтып кетким келеди, хаялым Лизаның әкеси оның қызына үйлениўим ушын, мени жарылқағаннан соң, Лиза маған: «Мен буған қатты ҳайран қалдым», - деди. Мен оннан: «Неге?» - деп сорағанымда, ол: «Себеби сен масийхый болғаның ушын, әкеме унамайтуғын едиң», - деп жуўап берди. Сол арқалы мен патшалардың жүреги (ямаса бизлерди басқаратуғын адамлардың жүреги) Құдайдың қолында екенине және бир рет тастыйық алдым.

Құдайдың буйрығына қайтып келер екенбиз, мен мыналарды айтқым келеди: Құдай Сөзиниң тастыйықлаўынша, еркек пенен хаял нызамлы түрде некеден өткен ўақтында, бағыныўдың жаңа тәртиби орнатылады. Не ушын Құдай ата-анасын қалдырып кететуғын хаял туўралы ҳеш нәрсе айтпаған? Себеби шаңарақтағы жаңа тәртипти хаял орнатпайды, ал шаңарақтағы бийлик еркек адамның мойнына жүкленеди.

Балалар үйленип некеден өткен соң, енди олар ата-анасына бағыныў туўралы буйрықтың астында болмайды. Бирақ соған қарамастан, олар өз ата-аналарын хұрмет етиўлери шәрт. Еле есимде, бир рет мен өз ата-анамнан: «Не ушын сизлер бизлердиң шаңарағымыздағы келиспеўшиликлерди көрип тұрсаңыз да, хаялымыз екеўимизге мәсләхәт бермейтуғын болдыңыз?» - деп сорадым. Олар: «Себеби өзлериңиз ҳеш қашан бизлердиң

пикиримизди сорамадыңыз», - деп жуўап берди. Өне, нағыз ийманлы хәм ҳақ ата-ана өзлерин сондай етип тутады! Гейде бир ата-аналар өз балаларының өмирине некеге дейин қәйтип араласса, некеден кейин де олардың шаңарағына араласып атырғанларын көремен. Нәтийжеде, олардың жанларына жара түсип, үлкен түсинбеўшиликлерге түсип қалады. Себеби олар Мухаддес Китапта берилген буйрыққа бойсынбай, өз балаларын еркинликке жибермейди.

БАЛАЛАР УШЫН АЙРЫҚША ЕСКЕРТИЎ

Жаслар шопаны болып бир нешше жыл хызмет еткенімнен соң, мен көп ғана жаслар түсип қалатуғын қәўипли жоллардың қандай болатуғынлығын билдим. Ата-аналарға хұрмет пенен қатнас жасаўдың қаншелли әҳмийетли екени ҳаққында Қудай Сөзинен сизге айрықша бир нәсият бериўиме рухсат бериң. Хәзирги ўақытта кейинги әўлад арасында жүдә тез хәм кең тарқалып атырған жүдә жаман бир ғүна бар. Бирақ мен жазбақшы болып атырған бул Қудай нәсиятын оқыйтуғын жас жигитлер ямаса жас қызлар бул ғүна ашытқысынан қашып қутылады деген үмиттемен. Бул ғүна ашытқысы - вирусқа ўқсайды хәм набыт қылыў қәўпине ийе. Мухаддес Китап былай деп жәриялайды: « “Ата-анасына хұрметсизлик қылған нәлетий болсын!” Пүткил халық: “Аўмийин!” – деп айтсын» (Нызамлардың қайталаныўы 27:16).

Бир сапары мениң алдыма консультацияға бир жалғыз бас ҳаял өзиниң жас өспирим улы менен келди. Сөйлесип атырғанымызда, бул жас өспиримниң анасына деген жүдә жаман қатнасын көрдим; тап оның анасы ақылсыз хәм раўажланыўда артта қалып қойған адамдай, ол бир нешше рет анасын жерге урып сөйледи. Мен оны бир нешше рет дүзиўлеўге урындым, бирақ ол бундай мүнәсибетин даўам ете берди. Сәўбетимиздиң ақырында, мениң аўзымнан мен айтыўды жобаластырмаған сөз шығып кетти. Мен оған: «Хәй жас жигит, егер сен анаңа деген бундай қатнасың ушын тәўбе етип, минез-құлқыңды дурысламасаң, онда қамақханаға түсесең», - дедим. Айтарымды айтып болып, өзим таң қалдым,

себеби бұл сөзлер мениң аўзымнан шыққан еди. Бұл жас жигит құтқарылған исениўши болып, жәмәәтимиздің жаслар топарына қатнасауғын еди. Қалай аўзымнан бундай сөзлер шығып кетти?

Арадан алты жылдай ўақыт өткенде (мен бұл ўақытқа келип, жаслар шопаны болған едим хәм хәр түрли қалаларда ўаз айтатуғын едим), бир екшембилик жыйналыстан соң сол жас жигиттің анасы мениң алдыма келди. Ол маған: «Шопан Джон, мениң балама егер ол өзгермесе, онда қамақханаға түсетуғынын айтқаныңыз есиңизде ме? Сондай болды. Оның қамақханаға түскенине еки жыл болды», - деди.

Мениң ядымнан сол ўақыя дерлик шығып кеткен еди, бирақ ол айтқан ўақытта, дәрхал бәри ядыма түсти. Мен: «*Ол қалайынша бұл туўралы қуўаныш пенен айтып тур?*» - деп ойладым. Бирақ кейин бәри түсиникли болды. Ол сөзин даўам етип: «Хәзир ол ҳақыйқаттан да Құдай ушын жанып жүрипти. Ол қамақханадағы Хош Хабар хызметинде. Басқа тутқынларға ол хәзир Хош Хабар айтып, гүўалық берип, хызмет етип атыр. Ол сизің kitapларыңызды оқып, ишинен өзине көп ашылыслар алып атыр», - деди.

Құдайдан келген ҳүким бұл жас жигиттің өмирин үзил-кесил өзгертип жибергенине оғада таң қалдым. Әлбетте, егер де ол ертерек өз қәтесин түсингенде, яғный қамақханаға түспесинен бир нешше жыллар бұрын оған айтылған әшқараға қулақ салғанда, жақсы болған болар еди. Бирақ енди ең баслысы, оның жүрегінде Құдайға деген ҳақыйқый сүйиспеншиликтиң оты жанып тұрған еди.

Балалар өз ата-аналарына қол көтерсе ямаса жаман сөз айтса, бұл жүдә жаман ақыбетлерге алып келеди. Ески Келисим дәўиринде бундай қулақсыз балаларға ең аўыр жаза берилген: «Ким де ким анасын ямаса әкесин урса, ол сөзсиз өлтирилсин» (Шығыў 21:15); және де: «Ким де ким анасын ямаса әкесин ғарғаса, ол сөзсиз өлтирилсин» (Шығыў 21:17). Ийса да Ески Келисимдеги бұл бұйрықты келтиреді: «Себеби Құдай: *«Ата-анаңды сыйла»* хәм: *«Ким де ким әкесине ямаса анасына жаман сөз айтса, ол өлтирилсин»* деп бұйрық берген» (Матта 15:4).

Мүйса қозғалаңшы балаға не қылыў кереги туўралы мына насиятты береді:

«Егер де бир адамның тентек, қайсар, ата-анасына бойсынбай-туғын, оны қанша жазаласа да, тыңламайтуғын бир ұлы болса, онда ата-анасы оны ушлап, қала дәрўазасында мәселе шешетуғын қала ақсақалларының алдына алып келсин. Баланың ата-анасы оларға былай деп айтсын: „Улымыз тентек хәм бойсынбайды. Бизлердиң сөзлеримизге қулақ салмайды. Ол тамақсаў хәм мәскүнем“. Соннан кейин, қаланың барлық адамлары сол баланы тас боран қылып өлтирсин. Солай етип, араңыздағы жаўызлықты жоқ қылыңлар. Пүткил Израил халқы бұл ҳаққында еситип, қорқатуғын болады» (Нызамлардың қайталаныўы 21:18-21).

Егер бүгинги күнде де бұл сөзлерге әмел қылынғанда, онда жәмәәтлеримизде жаслар үстинен тез-тезден бундай аўыр жазалар шығарылып турған болар еди. Бирақ, хәтте, бүгин бундай жаза жоқ болса да, бизлер Құдайдың қозғалаңға деген қатаң мүнәсибетин көриўимизге болады: ол - жүдә қатаң хәм хасла өзгермеген. Бизлер жүреклеримизге қозғалаң руўхының кириўине хасла жол қоймаўымыз керек, өйткени ол - қанхор.

Мен балаларымды ескертип, оларды ҳәр қандай қозғалаңнан аўлақ жүриўге шақыраман. Қозғалаңның ең алдамшы хәм жасырын түри - бул наразылық билдириў (тоңқылдаў, налыў, шағым жасаў). Мысалы: «Маған оның бизлерди қәйтип басқарып атырғаны унамайды. Оның орнында болғанымда, мен басқаша қылған болар едим», деген сөзлер ҳәкимиятқа деген ҳүрметсизликти келтирип шығарады. Бул жетекшиниң ҳүрметин аяқ асты қылыў болып есапланады. Израил халқы арасында жүдә көп адамлар шағым жасай бергени ушын ўәде етилген елге кире алған жоқ еди. Олар Мүйсаға қарсы тоңқылдаған болса да, олардың шағымы Құдайға деген ҳүрметсизлик белгисин билдиретуғын еди. Негизинде, олар Құдайға: «Сен натўўры қылып атырсаң, ал бизлер тўўры жолды билемиз», - деп атырған еди.

Ата-аналарыңды құрмет етиў - сизди берекетли хәм узақ өмирден ибарат болған Құдайдың әжайып ўәдесине еристиреди. Мен Құдайдың ҳқимин емес, ал өмирин таңлаған болар едим. Бул бизлердиң жүреклеримизге терең тамыр ұрыўы керек.

НЕКЕ

Енди некеде Құдайдың орнатқан тәртибине итибарымызды қаратамыз. Мухаддес Китап бизлерге ҳаяллардың өз күйеўлерине «хәмме исте» бойсыныўы кереклигин айтады (Эфеслилерге 5:24). Бул буйрық тек рўхый нәрселерге ғана емес, ал өмирдиң тәбийий тараўларына да тийисли. Павел «өз күйеўлерине» деп жазады. Ҳаялының үстинен басқа ер адамлар бийликке ийе емес, ал тек күйеўи ғана бийликке ийе. Шопан оның үстинен тек жәмәәт ислерине байланыслы хызметлерде ғана, баслық - тек жұмысқа тийисли ислерде ғана, ал пұхаралық ҳәкимият - тек жәмийетлик сораўларда ғана бийликке ийе. Бирақ шаңарақ ишинде болса, бийлик - күйеўдиң қолына берилген.

1980-жыллардың орталарында бизлер ҳаялымыз бенен бир қәте тәлийматтың тәсирине ушырадық. Бул тәлийматқа муўапық, Жаңа Келисимди шовинист рўхындағы бир нешше еркек адамлар жазған, сонлықтан гәп ерли-зайыплылар ортасындағы бийлик тўўралы кеткенде, бизлер олардың сөзлерин тўўра мәниде қабылламаўымыз керек емиш. Олар бизлерге: «Ийса бәримизге теңдей қутқарылыў берди», - деди. Дурыс, бул шын ҳақыйқат, бирақ қутқарылыў бийликти сызып тасламайды. Бул тәлийматтың кесиринен көп жыллар бойы үйимиздеги тынышлықты жоғалттық. Ҳәр қайсысымыз үйдеги жетекшиликти өз қолымызға алыў ушын үзиликсиз түрде гүрес жүргизген едик.

Бир сапары, бир нешше жыл даўам еткен ұрыс-жәнжеллерден кейин, мен ҳаялыма: «Мени бул үйге Құдай бас етип қойған екен, мен бул шақырықты қалай болмасын орынлайман, сен буған ыразы болсаң да, ыразы болмасаң да», - дедим. Сол ўақыттан баслап, этирапымдағы хәмме нәрсе жақсы тәрепке өзгерип баслады, бирақ ҳаялымда ондай болмады. Жаратқан

Ийе маған: «Жетекши сыпатында, сен қол астыңдағы адамларды өзіңе бағындырыуға мәжбүрлемейің керек», - деп ашып берди. Ийса Өзине бойсынырыуға бизлерди мәжбүрлемейди, бірақ бизлердің қол астымыздағы адамлар изимизге ермесе, онда олар азаптарды орып алады.

Мен Құдайдың тынышлығына кирдим, ал Лиза болса үйдің барлық ғам-тәшиуишлерин көтерип жүріуді дауам етти. Ол мениң жууапкершиликсиз жетекши екеніме толық исенер еди. Мен жас едим хәм кемшиликлерим де көп еди, сонлықтан оның маған қойып атырған барлық айыплайларында жан бар еди. Гейде оның қорқынышы соншелли анық дәрежеде көринетуғын еди, ол: «Сен өз ұазыйпаларыңды орынламай атырсаң, сонлықтан мен керегинен артық жүклерди өз мойнымда көтерип жүриппен», - деп айтыу үшін, мени түн ярымында оятатуғын еди. Мен болсам, тек: «Бәрин Құдайға тапсыр», - деп қайтадан ұйықлап қалар едим, ал ол болса, жаман нәрселерди ядынан шығара алмай, жанымда былай-былай аўнап жатыуын дауам етер еди.

Лизаның жүги көтерип болмас дәрежеге жетти. Оны узиликсиз қорқыныш бийлеп алып, оның мийи хеш дем алмас еди. Ол алдымызда ұшырасыуымыз мүмкин болған хәр қыйлы кризислерди қайта-қайта ойлай бергенликтен, жүреги қәуетерге толып барар еди.

Ол басым астында жүрди хәм арадан бираз ўақыт өткенде, бул басым дерлик ол көтере алмас дәрежеге келди. Бул басымның астынан бираз болса да шығыу үшін, оның ұзақ ўақыт душ қабыл етиуине туўра келди. Бир сапары кеш қурын Лиза сондай душ қабыл етип атыр еди. Ол маған шағым жасай баслады, сол ўақытта Құдай оның жүрегине:

- *Лиза, қалай ойлайсаң, Джон - жақсы жетекши ме?* - деп сөйлейди.

- *Яқ, әлбетте, яқ! Мен оған исенбеймен!* - деп дәрхал жууап береді ол.

- *Лиза, сениң оған исениуің шәрт емес. Сен тек Маған исениуің керек. Сен Джонды шаңарақтың басы ретинде өз ұазыйпаларын*

дурысшап орынлай алмай атыр деп ойлайсаң. Сен өзіңди оннан жақсырақ ислей аламан деп санайсаң. Сениң тынышыңды бузып, үстинде аўыр басым болып тұрған нәрселер - саған тийисли емес нәрселер, олар - шаңарақтың басы көтериўи тийис болған нәрселер. Олар - сениң ушын аўыр жүк, ал күйеўиң ушын - өз кийимидур. Оларды көтерип жүриўди тоқтат хәм мойныңнан алып тасла.

Лиза дәрхал бәрин түсинеди. Бийлик етиўди сүйетуғын еркек емес, ал Құдайдың Өзи оған: «Өз күйеўиңе бойсын!» - деп буйырған еди. Үйде жетекшилик етиў - оның ушын жүдә аўыр жүк болды, себеби Құдай бул исти оған бермеген еди. Ол күйеўи ушын арналған пүткил жуўапкершиликти майланыўсыз хәм мийримсиз өз мойнына алыўына Құдай жол қойды. Ол душтан жылап шықты да, меннен кеширим сорады. Соннан кейин ол парахатшылыққа хәм тынышлыққа бөленди. Оннан бир нешше ай бурын мен де сол тынышлықты алған едим. Солай етип, көп жыллардан соң бизлердиң шаңарағымызда биринши мәрте ҳақыйқый бирлик хәм келисимлилик ҳүкимдарлық ете баслады.

Сол кештеги Мухаддес Руўхтың берген нәсияты оған көп нәрсени ашып береди. Құдайдың буйрығы бойынша, ҳаял өз күйеўине ҳәр қашан бойсыныўы керек, ал тек күйеўиниң таңлаўы ямаса шешими менен келискен ўақтында ғана емес. Лиза егер ол Құдайдың буйрығына бойсынса, онда Құдайдың панасы оның үстинде болатуғынын түсинеди. Сол ўақыядан кейин мениң қәтелескен ўақытларым болды ма? Әлбетте, болды. Хәтте, жүдә көп мәрте. Соған қарамастан, Құдай Лизаны Өз панасы астында қорғады хәм мениң қәтелескен ўақытларымда оның жүрегине тынышлық берди. Ол Құдайға қулақ салыўшылықта жасаған ўақытларында, хәтте, күйеўи натўўры қарарларды шығарған гезлери де, Құдайдың панасы оның үстинде болады.

АҚЫЛСЫЗ ХӘМ ҚУТҚАРЫЛМАҒАН КҮЙЕЎЛЕР

«Өз күйеўлериңизге бойсының» деген буйрық - тек исениўши күйеўи бар ҳаялларға ғана айтылмаған. Петр былай дейди: «Хәй ҳаяллар, Масийх Құдайға бойсынғандай, сизлер де

күйеўлериңизге бойсыныңлар. Сонда олардың гейбиреўлери Құдайдың сөзине қулақ аспаса да, сизлердің Құдайдан қорқып, пәк өмир сүрип атырғаныңызды көрип, сөзлериңиз арқалы емес, ал сиз, ҳаяллардың үлгили өмириңиз арқалы қолға киргизилип, исениўши болады» (1-Петр 3:1-2).

Мына сөзлерге итибарыңызды қаратың: «Хәй ҳаяллар, ... сизлер де ...». Петр «әдалатсыз қарым-қатнас қылыўшы жетекшилерге бойсының» туўралы нәсиятын тап жаңа ғана жүўмақлаған еди. (Бул туўралы 13-бапта толық көрип шықтық). Соннан кейин, дәрхал, ҳалларға күйеўлерине байланыслы усындай нәсият береді. Егер бул аятлардың бәрін бириктирсек, мынадай болады:

«Хәй қуллар, хожайыналарыңызға бойсыныңлар! Олардың тек жақсы хәм мийримлилерин ғана емес, ал қаталларын да толық ҳүрмет етип, бойсыныңлар. Егер ким де ким нахақ азап шеккенде Құдайды ойлап, азапларға шыдаса, бул Құдайға унайды. Хәй ҳаяллар, Масийх Құдайға бойсынғандай, сизлер де күйеўлериңизге бойсыныңлар. Сонда олардың гейбиреўлери Құдайдың сөзине қулақ аспаса да, сизлердің Құдайдан қорқып, пәк өмир сүрип атырғаныңызды көрип, сөзлериңиз арқалы емес, ал сиз, ҳаяллардың үлгили өмириңиз арқалы қолға киргизилип, исениўши болады» (1-Петр 1:18-19; 3:1-2).

Мен бир ашынарлы ҳақыйқатты көрдим: айырым «исениўши» күйеўлер, жетекши сыпатында, өзлерин исениўши емес күйеўлерге қарағанда қопалырақ хәм тұрпайырақ етип тұтады. Әдетте, ең қыйыны - бул қутқарылмаған күйеўлерге бойсының болып есапланады. Мен соны және тастыйықлап кетпекшимен, егер күйеўи ҳаялына Құдай Сөзине қарсы нәрсени ислеўди буйырса, онда ҳаялы оның талабын орынлаўы шәрт емес, бирақ соның менен бирге ол жүрегінде мүләйимликти сақлап қалыўы керек.

Петрдің айтыўынша, бундай мүләйим хәм жұмсақ мүнәсибет күйеўи ушын жүдә күшли гүўалық болып, айтылған ўазлардан да

бетер көбірек тәсир етиуі мүмкін. Мен күйеуі исениуіш емес болған бір хаялды таныйман. Ол күйеуіне көп жыллар дауамында Хош Хабар айтады, яғнай, күйеуінің столы үстине китапшаларды қойып кетеди, төсегінің басына хәм жақсы көріп дем алатуғын жерине Мухаддес Китапты апарып қояды, журналлар туратуғын столының үстине масийхый журналларды қояды. Ол үйине қонақ шақырған ўақытларында, күйеуі күшли исениуіш болған ерли-зайыплыларды шақырады хәм олар оның күйеуіне гүўалық береді деп үмит етеді.

Бир сапары Жаратқан Ийе оған:

- *Сен күйеуіңнің қутқарылыуына және қанша ўақыт кесент етпекшисең?* - деп сораиды. Ол таң қалып:

- Мен күйеуімнің қутқарылыуына кесент етип атырман ба? Қалайынша? - деп сораиды. Сонда Құдай оған:

- Сен күйеуіңе жағдайлар арқалы тәсир етип, ўаз айтыўға хәм оған өз айтқаныңды қылдыртыўға хәрекет етип атырғаныңда, сен Мениң буйрығымды орынламайсаң, - дейди хәм Петрдің жазған биринши хатындағы аятты көрсетип, былай дейди:

- *Китапшаларды, журналларды хәм Мухаддес Китапларды күйеуің бар жерге қойып кетиўди жыйнастыр хәм күйеуіңе гүўалық айтыў ушын үйіңе қонақ шақырғанды тоқтат.*

Ол маған: «Джон, кейин мен оған тек сүйиспеншилик көрсетиўди басладым хәм хәмме исте оған қулақ сала басладым. Еки айдан кейин күйеуім пүткил өмирин Ийсаға бағышлады», - деди. Мен бираз ўақыт олардың үйінде болғанман. Сонда оның күйеуінің Жаратқан Ийени қатты сүйетуғынын өз көзлерім менен көрдим.

Егер де бизлер Құдай Сөзинде айтылған буйрықларға шын жүректен исенип, оларға қулақ салғанымызда ма еди, бизлер үйлеримизде Құдайдың ұллы кәраматларын көріп, ойлағанымыздан да бетер ұллы тынышлыққа ерискен болар едик. Бир нәрсени хасла ядымыздан шығармауымыз керек: Мухаддес Китаптағы буйрықларды өз хаялларын қатты қоллық пенен басқарғысы келетуғын күйеулер жазып қойған жоқ, ал оларды бизлерге берген

- бул мийримге толы Құдайдың Өзи. Құдай оларды бизлердің табысқа ерисип, Оның панасында болыуымыз ушын берди. Бул әжайып бұйрықлардың айырымларын келеси бапта көрип шығамыз. Шийеленискен машқалалардың арасында тұрып та, бизлер Құдайдың мына үәдесине толық исенсек болады: «Мен сизлер ушын дүзген жобаларымды *тек* Өзим билемен, – дейди Жаратқан Ийе. – Бул жобаларым сизлерге апат емес, ал абаданшылық алып келеди, келешекке үмит бағышлайды» (Еремия 29:11).

ДУНЬЯҰИЙ ХӘКИМИЯТ

Жаңа Келисимде жұмысқа хәм оқыўға байланыслы да анық нәсиятлар берилген. Павел былай деп жазады:

«Құлларға хожайынларына хәр бир нәрседе бойсынып, олардың кеўлинен шығыўды, қайтарып сөйлемей хәм урлық ислемей, толық садықлық көрсетиўди үйрет. Сонда олар Құтқарыўшымыз Құдайдың тәлийматына хәр тәреплеме жақсы ат келтиреди» (Титус 2:9, 10).

Мен гейде исениўши емес баслықлардан хәм кәрхана ийелеринен мынадай сөзлерди еситемен: «Мениң қолымда исениўши адамлар ислейди. Мен олардың айтқан үазларында емес, ал олардың өзін қәйтип тутқанларында Ийсаны көремен. Олар жұмыс бабында хәм қыйын жағдайларға дус келген ўақытларында, өзлерин басқаша етип тутады. Олар ҳеш қашан тартыспайды, шағым жасамайды хәм адамлардың сыртынан өсек айтпайды. Олар басқаларға қарағанда, жұмысларын шын жүреги менен ислейди. Олар бизлердің кәрханамыздағы ең исенимли хәм ең ҳадал инсанлар». Мен исениўшилер тўўралы усындай әжайып гўўалықларды еситкен ўақытларымда, барқулла қатты қуўанышқа толып кетемен. Олардың өмири - баслықлары ушын ҳақыйқый гўўалық болып хызмет ететди. Сонлықтан олардың баслықларына Ийса тўўралы Хош Хабар айтқан гезлеримиде, олар мени қызығыўшылық пенен тыңлайды.

Тилекке қарсы, мен буның керисин де көргенмен. Бир рет мен бир қалаға самолетта ұшып баратырғанымда, қасымда отырған адам сөйлесе басладым. Ол үлкен бир қалада үлкенлиги жағынан екінши орында тұратуғын бир таксопарктиң ийеси екен. Бизлердің сәўбетимиз жақсы кетип атыр еди, бирақ кейин ол мениң масийхый хызметши екенимди билгенде, бәри бирден өзгерип кетти. Ол бирден үндемей қалды хәм алдынғыдай болып ашықтан-ашық сөйлеспей қалды. Бирақ соған дейин бизлер азмаз болса да досласып үлгергенликтен, мен оннан: «Не ұшын сиз бирден мениң менен сөйлеспей қалдыңыз?» - деп сорадым.

Ол: «Яқшы, себебин айтаман. Мениң компаниямда бир ҳаял ислеитұғын еди. Ол өзиниң «жоқарыдан тұўылған масийхый» екенлигин айтты. Офисте ол ким болса, соған ўаз айтып, хәммениң жұмыс ўақтың урлайтуғын еди. Кейин ол жұмыстан шықты, бирақ қуры кетпей, өзине тийисли емес затларды да алып кетипти. Оннан қалса, Германияда жасайтуғын баласы менен офистиң телефоны менен сөйлесе берип, компаниямызды сегиз мың доллар қарызға киргизип кетипти», - деп жуўап берди.

Буны еситип, ишим ийт жыртқандай болды. Себеби сол ҳаялдың сондай қылықлары хәм урлығы себепли, енди сол офисте ислеитұғын жұмысшылар Хош Хабарды еситкиси келе ме екен?! Әне, соның ұшын Павел: «Оларға өз хожайынларына қайтарып сөйлемейди хәм урлық ислемейди, ал толық садықлық көрсетийди үйрет», - деп жазады. Бизлер басшыларымыз орнатып қойған қағыйдалар менен ызамларға бағынсақ хәм қулақ салыўшылықта болып, берилип мийнет етсек, онда сол арқалы бизлер Ийемиз Ийса Масийхтың мийриминиң тири гүўалары боламыз.

Және бир жеринде Павел былай деп жазады:

«Хәй қуллар, дүньядағы хожайынларыңызға хәмме нәрседе бойсыныңлар. Буны тек оларға жағыныў ұшын көзабаға емес, ал Ийемизден қорқып, шын жүректен ислеңлер. ... не ислесеңиз де адамлар ұшын емес, ал Ийемиз ұшын ислеп атырғандай болып, шын жүректен ислеңлер» (Колосалыларға 3:22, 23).

«Хәммә нәрседе бойсыныңлар» - деген сөзлерге итибарыңызды қаратың. Сизиң баслығыңыз ямаса мұғаллимиңиз қаншелли әдалатсыз болып көринсе де, сизиң оған қәйтип құлақ салып атырғаныңыз, негизинде, Жаратқан Ийеге құлақ салып атырғаныңыз бенен тең болады.

Елши Павел былай деп даўам етеди: «Буны Ийемизден сыйлық ретинде мийрас алатуғыныңызды билип ... ислеңлер. Өйткени сизлер Ийемиз Масийхқа хызмет етип атырсызлар» (Колосалыларға 3:24). Егер де сол ҳаял негизинде Жаратқан Ийеден урлап атырғанын билгенде, ол ҳеш қашан сондай иске қол урмаған болар еди деп ойлайман. Оған түсиник хәм Құдайдан қорқыў жетиспеди.

Павел кейинги аятта былай деп жазады: «Нахақ ис ислеген адамға нахақлығына ылайық қайтарылады. Қудай ҳеш кимди айырмайды». Маған бұл ҳалаттың басқа аўдармада қәйтип сүўретленгені унайды: «Өз жұмысын жақпай ислейтуғын жаўық хәм қапа адам - буның ушын жуўапкер болады. Масийхийшылыққа тийисли болғаны - оның жаман ислерин жаппайды» (The Message аўдармасынан. Аўдармашының еслетпеси).

Бұл ҳаял компания хожайының алдында ямаса пухаралық хәкимлердің алдында жуўап бермеўи мүмкин, бирақ ол Жаратқан Ийениң алдында бир күн келип жуўап береді хәм Оның ҳүким гүрсиси алдында ислеген ислери ушын есап береді. «Бирақ денеде жасасақ та, денеден шығып кетсек те, бизлер Ийемиздің кеўлинен шығыўға қатты тырысамыз. Себеби денеде жасаған ўақтымызда ислеген жақсы исимиз ушын да, жаман исимиз ушын да ылайықлы бақа алыў ушын, хәр биримиз Масийхтың ҳүким гүрсисиниң алдында турыўымыз керек» (2-Коринфлилерге 5:9, 10).

УЛЫЇМА СОРАЇЛАР

Көп адамлар: «Егер жетекшиниң өмири - оның айтып атырған ўазларына сәйкес келмесе, оған мен құлақ салмайман!» - деп айтады. Бирақ бундай қатнас қаяқтан шығып тур: Қудайға бойсыныўшылықтан ба ямаса адамлардан ба? Мухаддес Китапта

не жазылғанын оқып көрейік: «Сонда Ийса халыққа хәм Өзиниң шәкиртлерине былай деди: – Мұўсаның орынлығына диний мұғаллимлер менен парисейлер отырды. Сонлықтан олардың сизлерге айтқанларының хәммесин де орынлаңлар. Бирақ, олардың ислегенин ислеменлер. Себеби олар айтады, бирақ айтқанларын өзлери ислемейди» (Матта 23:1-3).

Ийса, хәтте, өз айтқан ўазлары бойынша өмир сүрмейтуғын напәк жетекшилерге де бойсыныўды буйырған. Ол халыққа бул адамлардың жеке өмирлерине емес, ал оларға берилген хәкимиятқа қараўы кереклигин көрсетти. Уочман Ни былай деп жазған:

Хәкимият бериўи арқалы Жаратқан Ийе оғада үлкен тәўекелге бел байлады! Хәкимият алғанлар - Құдайдың минсиз еркин ашып берип, Оның атынан хәрекет ететуғын Оның ўәкиллери. Бирақ олар Құдайды натуўры етип таныстырғанда, Ол қаншелли үлкен зыян көреді! Бирақ, соған қарамастан, Құдай ақыл-ойға сыймайтуғын бир мәртлик пенен Өзиниң хәкимиятын қайта-қайта исенип тапсыра береді. Жаратқан Ийе хәр қашан хәкимиятты исенип тапсырғанда, үлкен тәўекелге бел байлайды, ал бизлер хеш қандай тәўекелге бел байламай-ақ, бул хәкимиятларқа қорқпастан бойсына берсек болады. Егер Құдайдың Өзи қорқпастан адамға хәкимиятты исенип тапсырған болса, онда бизлер де бул хәкимиятқа хеш қорқпастан бойсына алмаймыз ба? Құдай қандай мәртлик пенен жетекшилерди қойған болса, келиң, бизлер де сол жетекшилерге сондай мәртлик пенен бойсынайық. Егер бир жерде қәте кетсе, бул ушын айып бизлердиң мойнымызға емес, ал жетекшилердиң мойнына түседі, өйткени Жаратқан Ийе былай деп жәриялайды: «Хәр бир адам басқарыўшы хүкиметке бойсынсын. Өйткени Құдайдан болмаған хеш қандай хүкимет жоқ. Бар болған хүкиметлердиң хәммеси де Құдай тәрәпинен орнатылған» (Римлилерге 13:1).

Қулақ салғыш адамға тек қулақ салыу керек; Жаратқан Ийе бизлерди натүуры бойсыныу ушын ҳүким етпейди, ал ҳәмме қәтелер ушын жууапты Ол Өзи ҳәкимият берген жетекшиден талап етеди.

Қулақ салмау - бул қозғалаң болып, бунуң ушын ҳәкимият астында болған бизлер Қудай алдында жууап беремиз. (Рүуһый ҳәкимият [Spiritual Authority by Watchman Nee]).

Бул сөзлерди ҳәкимият тәрәпинен әдалатсыз қуудаланған адам жазған. Жигирмаланшы әсирдиң отызыншы ҳәм қырықыншы жыллары, ҳеш қандай шет еллик шөлкемлерден жәрдем алмай, ол Қытайда жергиликли жәмәәтлерди орнатууға жәрдем береді ҳәм жүдә көп адамлар оның хызметі арқалы Қудайға келеди. Оның ис-ҳәрәкетлери ҳүкиметтиң қатты ғәзебин келтиреді ҳәм 1952-жылы оны тутқынлыққа алып, ол қылмаған көп ғана жынаятларды оның мойнына қояды. 1972-жылға дейин ол өмириниң қалған бөлегин түрмеде өткізеді. Бирақ оның Жаратқан Ийеге терең ҳүрметі - басқа тутқынларға әжайып гүуалық болады ҳәм түрмедеги жүдә көп адамлар оның жеке гүуалығы арқалы тәубеге келеди. Оның жазған китаплары елеге дейин жүдә көп ғана адамларға жақсы хызмет етип киятыр.

НЫЗАМЛЫ ҲӘКИМИЯТТЫ ҚАЛАЙ ТАНЫУҒА БОЛАДЫ?

Нызамлы түрде қойылған жетекшилерди қалай таныуға бола-туғынлығы тууралы бул китаптың басынан баслап көп мәрте бө-листим ҳәм енди бул бапты жуумақластырып атырып, жоқарыда айтып өтилгенлерди тақирарлау мақсетке мууапық болады. Пуха-ралық ҳәм дүньяуий ҳәкимият тарауында нызамлы түрдеги ҳәки-мияты таныу қыйын емес. Мына аятты оқып көрейик: «Ийемиз Ийса ушын, адамлар орнатқан ҳәр қандай ҳәкимшиликке бойсы-ныңлар» (1-Петр 2:13). Мәмлекетлик жоқары лауазым ийеси - бул мәмлекет алдында жәмийетлик ант ишкен адам ямаса ҳүкимет басшылары тәрәпинен жоқары лауазымға қойылған адам. Сон-дай-ақ, кәрхана басшыларының, муғаллимлердиң, тәлим беріу орынлары директорларының ҳәкимиятлары да - нызамлы түрдеги ҳәкимиятқа жатады.

Шаңарақ ишиндегі хәкимиятты билиў де қыйын емес. Хаял адам турмысқа шыққанда, ол өз күйеўиниң хәкимияты, қорғаны хәм тәмийинлеўи астына киреди. Шаңарақта нәресте туўылғанда, ол өз ата-аналарының хәкимияты астында болады. Егер кишкене баланы асырап алса, онда ол өзиниң асырап алған ата-аналарын тап өзін дүньяға келтирген ата-аналары сыяқлы ҳұрмет етиўи керек. Ал балалар үйинде тәрбияланып атырған балалар олардың үстине қойылған тәрбияшыларды ҳұрмет етиўи керек.

Бирақ жәмәәтте нызамлы түрдегі хәкимиятты таныў сәл қыйынырақ. Мухаддес Китап бизлерди жалған елшилердиң, жалған муғаллимлердиң хәм жалған хызметшилердиң келетуғыны туўра-лы ескертеди. Бизлер бундай жалған хызметшилерге бойсынбаўымыз керек. Павел былай дейди: «Бирақ арамызға жасырын кирген айырым жалған туўысқанлар бар еди. ... оларға бир дем де бойсынып, тәслим болмадық» (Галатиялыларға 2:4, 5). Жалған жетекшилер өзлерин еки жол менен танытады. Бириншиден, олар Мухаддес Китапқа сәйкес келмейтуғын жалған тәлим әкеледи. Жаңа ғана айтылған контекстте Павел сәл алдынырақ былай деп жазады: «Бирақ егер де бизлер ямаса аспаннан бир периште келип, өзлеримиз сизлерге айтқан Хош Хабарға қарсы «хош хабар» жәриялап атырған болса, ол Құдайдың ғарғысына ушырасын!» (Галатиялыларға 1:8). Сол себептен Павел бундай жетекшилерди ҳұрмет етпеген хәм оларға бойсынбаған.

Екиншиден, жалған жетекшилер жәмәәтте өз-өзин көтериў, өз-өзин хызметке қойыў жолы арқалы көтериледи. Құдай қойған ўақтын-да, бул Мухаддес Руўхтың басшылығында болады, яғный бийликке ийе жәмәәт ақсақаллары Мухаддес Китапта көрсетилген үлгиге қарап, хызметке талабан адамның өмирин алдын тексерип көреди хәм егер ылайықлы болса оны хызметке қояды. Ески Келисимде Нүн улы Ешуа хызметке қойылып атырғанда, бул жағдай айқын көринеди. Құдай Мұўсаға былай дейди:

«Сонда Жаратқан Ийе былай деди: – Руўхый күшли адамды – Нүн улы Ешуаны жаныңа ал хәм оған қолыңды қой. Соннан

кейин, оны руўханий Элазар менен пүткил жәмийеттиң алдында шығарып, олардың көз алдында оны хызметке тайынла. Пүткил Израил жәмийети оған бойсыныўы ушын, Ешуаға өз бийлигиңнен бер» (Санлар 27:18-20).

Қудай Нун улы Ешуаны таңлады, бирақ Өз таңлаўын сол ўақыттағы жетекшилер болған Мұўса хәм Элазар арқалы тастыйықлады. Бул адамлар Нун улы Ешуаны көп жыллар даўамында бақлап барды. Усындай етип хызметке қойылыўды Жаңа Келисимде де көремиз (Елшилер 13:1-4).

Павел былай деп тастыйықлайды: «Себеби өзин өзи мақтаған адам емес, ал Ийемиз мақтаған адам ҳақыйқаттан қәдирлениўге ылайықлы» (2-Коринфилерге 10:18). Жалған жетекшилерге бойсыныў - қәўипли болады. Хызметке талабан масийхыйлар өз садықлығын дәлиллегеннен кейин ғана хызметке қойылыўы керек. Сонда Қудай да оларды Өзи хызметке тайынлағанын жәмәәт алдында тастыйықлайды. Ийса Тиатира жәмәәтиниң исениўшилерин ҳүким етеди. Себеби олар өзин пайғамбар деп атаған Изабел атлы ҳаялдың жалған ҳәкимиятына алданып, оның үйретиўине жол берген еди (Аян 2:20-25). Өз-өзлерин хызметке қойған жалған хызметшилерди қалай айырып билиўге болатуғыны туўралы мен *«Жаратқан Ийе солай дей ме?»* деп аталатуғын толық бир китап жаздым. Ол бул сораўды жақсылап үйренгиси келген адамларға жақсы жәрдем бериўи мүмкин. Сондай-ақ, бул китапта руўхый ҳәкимияттан өз нәпсисин қанаатландырыў ушын пайдаланыўдың не екени хәм жалған ҳәкимияттың қандай болатуғыны әшқара етиледі.

Бизлер шынында да қутқарылған болсақ, онда Қудайдың еркин излеймиз хәм жәмәәtteги нызамлы ҳәкимиятты ҳеш қандай қыйыншылықсыз-ақ танып-билетуғын боламыз. Ийса былай дейди: «Ким де ким Қудайдың еркин орынлағысы келсе, бул тәлийматтың Қудайдан ба ямаса Мен Өзлигимнен айтып атырман ба, билип алады» (Юхан 7:17). Бул аяттағы шешиўши сөзлер: «Ким де ким Қудайдың еркин орынлағысы келсе», деген сөзлер.

Бизлер Құдайдың еркін излеген ұақытларымызда, Ол бизлерге Мұхаддес Рұұх арқалы руұхларды айырып билиұ сыйын береді. Бул туұралы Юхан былай деп жазады: «Ал сизлер мұхаддес болған Масийхтан Мұхаддес Рұұхты алғанлықтан, хәммеңиз ҳақыйқатты билесизлер» (1-Юхан 2:20).

Уочман Ни былай деп жазады: «Егер бизлер Құдайға ҳақыйқаттан да бойсыныұды үйренсек, онда Құдайдың ҳәкимияты қайсы адамның үстинде екенін ҳеш қандай қыйыншылықсыз билетуғын боламыз» (*руұхый бийлик*). Егер сен Құдайды танытуғын болсаң, онда сен ҳәкимиятты да танытуғын боласаң, өйткени Оның менен Оның ҳәкимиятын бир-биринен ажыратыұ мүмкин емес.

Ким Құдайды бар күши менен излеп, Оған бойсынса, Құдай оны сыйлықлайды. Ғәкимиятқа бойсыныұдың жүдә ұллы артықмашлықлары бар. Келеси бапта бизлер олардың бир нешшеұин көрип шығамыз.

УЛЛЫ ИСЕНИМ

*Бизлердің қулақ салыу дәрежемиз қаншелли
жоқары болса, исенимимиз де соншелли
күшли болады.*

Бул соңғы бапта бизлер бар дыққатымызды Қудай Тааланың панасы астына киретуғын адамлар ушын арналған әжайып сыйлықларға хәм жарылқауларға қаратамыз. Бул сыйлықлар менен жарылқаулар - бизлер ушын тап жүдә пайдалы «дәрилерге» уқсайды. Негизи, тек олардың артықмашлықтарын жазып шығыу ушын, бир нешше китаптар жазыуға түүра келеди. Бирақ бизлер олардың тек бир нешшеуин көрип шығамыз, ал қалғанларын өзлериңиз Масийхтағ

ЖАРАТҚАН ИЙЕ, ИСЕНИМИМИЗДИ КӨБЕЙТ

Бир нешше жыл бұрын мен дуға етиу ушын, әдеттегидей, таңғы 5:30 да офисиме бардым. Бирақ бул сапары, еле дуға етип басламасымнан бұрын, мен Мұхаддес Рүүхтың: «*Лука жазған Хош Хабардың он жетинши бабын ашып, бесинши аяттан баслап оқы*», - деген дауысын еситтим.

Қорқыңқыраған бир сезим жүрегимди қаппа алды хәм мен дәрхал Мұхаддес Китабымды ашып, сол аяттарды тауып оқып басладым. Қарасам, бул маған жүдә таныс болған аяттар екен.

Мен, хәтте, өз ұазларым үшін бұл аятлардан пайдаланатуғын едим, бірақ жүрегимди қаптаған сезим жүрегимнен кетпеди. Өз өмир тәжірийбемнен келип шыққан халда мен соны билер едим, егер Құдай маған бир аятты оқыўды айтса, демек, Ол мен алдын билмеген жаңа бир затты ашып бермекши. Келиң, Мухаддес Китаптың бұл аятларын бирге талқылайық.

Елшилер Жаратқан Ийеден: «Исенимимизди арттыр», - деп өтиниш қылады (Лука 17:5). Құдай сол таңда маған ашып берген нәрсесин талқылап басламасымыздан бұрын, не үшін елшилердің: «Исенимимизди арттыр», - деп Ийемизден өтиниш еткенин түсиндирип өтейин. Не үшін ондай деп өтиниш етти? Ийемиз соннан алдын өлген бир адамды қайта тирилтти ме? Ямаса, бес нан хәм еки балық пенен бес мың адамды тойдырды ма? Ямаса бурқасынлаған теңизди бир буйрық пенен тынышландырып таслады ма? Яқ, яқ, яқ хәм және бир мәрте яқ! Ал Ийса оларға былай деген еди: «Абайлы болыңлар! Егер туўысқаның саған қарсы гүна ислесе, оған ескертиў жаса. Егер гүнасын мойынласа, оны кешир. Егер ол саған қарсы бир күннің ишинде жети рет гүна ислесе, жети рет те саған келип: «Гүнамды мойынлайман» десе, оны кешир» (Лука 17:3, 4).

Құдиретли кәраматларды көргени үшін олар: «Исенимимизди арттыр», - деген жоқ. Ал Ийемиз: «Саған қарсы гүна қылған адамларды кешир», - деп оларға кеширим туўралы әпиўайы буйрық берген еди. Шәкиртлер бұрын Таўрат Нызамы астында жасағанлықтан, өзлерине жаманлық қылған адамларға «көзге көз, тиске тис» деген буйрық бойынша жүўап қайтарып жасап келген еди. Ийса болса, олар бұрын еситип көрмеген жаңа жолға оларды жетелеп атырған еди. Бірақ бұл жаңа жол оларға бираз келиспейтуғын хәм «ақылға сыймайтуғын» жолдай болып көринди. Құдайдың тәбияты бойынша ис тутыў туўралы бұл жаңа буйрық оларды оғада таң қалдырған еди. Бундай қыйын исти олар қалайынша ислей алады? Әне, соның үшін олар: «Исенимимизди арттыр!» - деп Ийемизден өтиниш еткен еди. Құлақ салыў менен исеним бир-бири менен тығыз байланыслы екенин олар билетуғын еди. Әне, ұсыны Құдай маған пүткиллей жаңа нурда ашып бермекши болған екен.

«Үлкен исеним» туўралы олардың өтнишин еситкен Ийса оларға мынадай тымсал айтып береді: «Егер исенимиңиз қышқыл тұқымдай ғана болса да, бул тут ағашына: «Тамырың менен қопарылып, теңизге отырғызыл», – десеңдер, ол сөзиңизди тыңлайды» (Лука 17:6). Мен бул аятлардың мәнисин түсингендей болдым. Мен бул аятлар бойынша алдын тәлим берип, Құдайдың исеними туўралы Ийсаның үйреткен тәлими менен әлле қашан таныс едим. Егер бизлер таўға: «Орныңнан көтерілип, теңизге қула!» - деп бұйрық берсек хәм кеўлимизде гүманланбасақ, онда айтқан сөзимиз орынланады (Марк 11:22-24). Мен үлкен айырмашылық көрмедим, тек таўдың орнына Ийемиз мысал ретинде тут ағашын келтирди.

Бул сөзлерден және соны көриўимизге болады, исеним хәр бир исениўшиге дәслеп қышқыл тұқымындай етип бериледи. Бул жерде Патшалықтың «Егиў хәм Орыў Нызамы» да бар. «Аспан Патшалығы мынаған уқсайды: бир адам жерге тұқым сеўипти» (Марк 4:26). Құтқарылған ўақтымызда, бизлерге қандай да бир муғдарда исеним бериледи (Римлиерге 12:3). Ол бизлерге тұқым сыпатында бериледи, сонлықтан бизлердиң ўазыйпамыз - оған төгин берип, оны өсириўимиз. Ол қалай өседі? Жуўапқа азғантай қалды.

ХЫЗМЕТШИ УШЫН КЕШКИ АҰҚАТ ҰАҚТЫ?

Мен оқыўды даўам еттим, бирақ жүдә дыққат пенен оқый басладым, себеби кейинги төрт аят маған барқулла түсиниксиз болып қала беретўын еди. Мен Ийсаның Өз шәкиртлерине исенимди қалай арттырыў бойынша құры формула бермей атырғанын түсине басладым. Ийса хәкимиятқа бойсыныў менен туўрыдан-туўры байланысly болған жаңа өмир тәризин сүриўге Өз шәкиртлерин бағдарлап атырған еди. Келиң, Оның айтқан сол тымсалын бирге оқыйық:

«Араңызда қайсы бириңиздиң жер айдап ямаса мал бағып жүрген хызметшиси даладан қайтқанда, оған: «Тез келип, дастурханға отыр», – дейди? Керисинше, оған: «Мениң кешки

ауқатымды таярла, белиңди бұйып, ишип-жеп болғанымша, маған хызмет ет. Соңынан өзиң ишип жейсең», – деп айтпай ма? Бұйырғанын орынлағаны үшін хызметшисине миннетдаршылық билдирер ме екен?» (Лука 17:7-9).

Мен бұл аятларды алдын оқыған ўақытларымда, ҳәр қашан: «Не ушын Ийса бирден басқа темаға өтип кеткен?» - деп ойлайтуғын едим. Ол дәслепп тут ағашын тамыры менен сұўырып ала алатуғын күшке ийе исеним туўралы айтып баслайды, бирақ кейин бирден хызметшиниң өзин қайтип тутатуғыны туўралы айтып кетеди. Мениң ушын бұл тап гәптиң мәниси менен логикасы бузылып кеткендей болып көринетуғын еди, бирақ сол күнги таңда мен бәрин түсиндим.

Бул аятларды улыўма асықпай, қайталап оқый басладым ҳәм Қудайдың жүрегиме қандай ашылыс беретуғынын күте басладым. Күтилмегенде, мен: *«Сениң атызыңда жер сүрип атырған хызметшиниң ақырғы мақсети не? Мал бағып жүрген хызметшиниң ақырғы мақсети не? Ақырғы нәтийже қандай?»*

Мен бир-еки секунд ойланып қалдым да, бирден жуўабын аңлап жеттим: дастурхан үстине кешки ауқатты жайыў. Мен Ийсаның не айтпақшы болғанын түсинген едим. Егер хызметшиниң мийнетиниң ақырғы нәтийжеси - бул хожайынының дастурханы үстине кешки ауқатты таярлап бериў болса, онда хожайыны еле кешки ауқатты жемей турып, оның кешки ауқатты өзи жеўге ҳақысы бар ма? Дәслепп, ол өз мойнындағы ўазыйпасын орынлап алыўы тийис емес пе? Әлбетте, дәслепп ол өз ўазыйпасын орынлап алыўы тийис! Жуўмақланбай қалған жұмыс - улыўма ислепп басланбаған жұмыс пенен бирдей жаман. Атызда жұмыс ислепп, оннан азықланбаўдың не кереги бар? Далада мал бағып, бирақ пададан сүт ямаса гөш алмасаң, буның не кереги бар?

Мен буны түсинип жеткеннен соң, оқыўды даўам еттим: «Сол сыяқлы сизлер де *өзлериңизге буйырылғанның ҳәммесин орынлағаннан* соң: «Бизлер арзымайтуғын қуллармыз, тек ўазыйпамызды ғана орынладық», – деңлер» (Лука 17:10, курсив авторға тийисли).

Ол бул мысалды тўўры бизлерге бағдарлаған. Мен *«буйырылғанның хәммесин орынлағаннан соң»* деген сөзлерди оқыған ўақтымда, бул сөзлер тап китап бетинен сыртқа секирип шығып кеткендей болды. Ийса бул хызметшиниң өз хожайынына қулақ салыўшылығын - бизлердиң Қудайға деген қулақ салыўшылығымыз бенен байланыстырып атыр. Сол арқалы Ол исенимди көбейтиўге байланыслы әҳмийетли үш пунктти келтиреди:

Исеним менен ҳәкимиятқа қулақ салыў арасында тўўрыдан-тўўры байланыс бар.

Исеним - бизлерге тапсырылған исти тек ақырына жеткизген ўақтымызда ғана өседи.

Ҳақыйқый кишипейиллик қатнас - бул ең әҳмийетли фактор.

Келиң, Мухаддес Китапты ашып, бул үш пунктке де бирме-бир тоқтап өтейик.

ИСЕНИМ МЕНЕН ҚУЛАҚ САЛЫЎ АРАСЫНДАҒЫ БАЙЛАНЫС

Биринши пункт - бул исеним менен қулақ салыў арасындағы тўўрыдан-тўўры байланыс. Буған тастыйықты бизлер Ийсаның римли жүзбасы менен ушырасқаны тўўралы Хош Хабарда айтылған ўақыядан көремиз. Ийса Капарнахум қаласына кирген гезинде, Оның алдына бир римли жүзбасы келеди хәм үйинде ләң болып, қатты аўырып атырған хызметшисине шыпа бериўин Иисадан сорайды. Ийса оған: «Мен барып, оған шыпа беремен», - деп жуўап береди (Матта 8:7).

Бирақ жүзбасы Оған: «Ийем, Сениң шаңарағыма келиўиңе мен ылайықлы емеспен. Тек бир сөз ғана айтсаң, хызметшим жазылып кетеди», - дейди (Матта 8:8).

Ийса оның үйине барыўға таяр еди, бирақ жүзбасы Ийсаны үйине киргизиўге өзін ылайықлы емес етип сезеди хәм Оннан үйине келмей-ақ, Өзи турған жерден буйрық бериўин хәм сонда хызметшисиниң жазылып кететуғын айтады. Жүзбасы не ушын бундай деп атырғанын былай деп түсіндиреди: «Өйткени мен де

биреудің қол астындағы адамман, өзіме бағынышлы әскерлерім де бар. Олардың биреуіне «бар» десем, барады, екіншісине «кел» десем, келеді, құлыма «мынаны исле» десем, ислејди, – деп жууап қайтарды» (Матта 8:9).

Жүзбасының ким екенін хәм қандай бийликке ийе екенін көріп шығайық. Бир Рим легионы алты мың әскерге ийе болған. Легион ишінде алпыс жүзбасы бар болып, олардың хәр қайсысының қол астында әпиұайы жүз әскер болған. Жүзбасылар легион үстинен қарайтуғын мыңбасыға бағынатуғын болған.

Римли жүзбасы Ийсаға былай дейди: «Мениң қол астымдағы әскерлер мени хұрмет етип, маған бойсынады, себеби мен де, өз гезегімде, өз үстимдеги мыңбасыға бойсынаман. Сонлықтан мыңбасы маған хәкимият берип қойыпты, ал оған Рим хұкимети хәкимият берип қойыпты». Әпиұайы тилде түсіндіретін болсақ, мине, ол былай дейди: «Мен хәкимият астындағы адамман, сонлықтан мениң қолымда да хәкимият бар. Сонлықтан мениң ислеуім керек болған нәрсе - бул тек бұйрық бериу. Мениң хәкимиятыма бағынатуғынлар мениң бұйрығымды дәрхал орынлайды».

Ол: «Өйткени мен де ...», - дейди. Демек, ол Ийсаның Өз Әкесинің хәкимияты астында екенін хәм Оның Құдайдың Хызметшиси екенін тән алып атыр. Соның ушын да, бул жүзбасы өзинің бул дүньядағы армияда хәкимиятқа ийе болғаны сыяқлы, Ийсаның да Аспан Патшалығында, яғнай руұхый дүньяда хәкимиятқа ийе екенлигин билген. Ол өз қол астындағы әскерлерге бұйрық бергенде, олар дәрхал орынлайтуғыны сыяқлы, Ийса да тек бир бұйрық шығарса болды, үйіндеги хызметшисинің жазылып кететуғынын түсинген.

Ийса оның бул сөзлерине қандай жууап қайтарады? «Буларды еситкен Ийса таң қалып, изине ерип киятырғанларға: – Сизлерге шынын айтып турман: Мен бундай исенимди Израилда да ушыратпаған едим» (Матта 8:10).

Ийса жер бетінде отыз үш жыл өмир сүреди хәм сол жыллар ишінде Ол ең ұллы исенимди Яқыя Шомылдырыұшыда көрмеген, хәтте, Өз анасы Мәриямда да көрмеген. Ол ең ұллы исенимди

кәраматлы шыпаларды алған адамларда да хәм Өзиниң он еки шәкиртинде де көрмеген. Ал Ол ең уллы исенимди Израилды жаўлап алған Рим армиясына тийисли жүзбасыда көреді. Оның исенимин бундай уллы қылған нәрсе не болған? *Бул римли жүзбасы ҳәкимиятқа қулақ салыўдың қаншелли әҳмийетли екенин түсинер еди.*

Әне, Ийса уллы исеним туўралы айтқан тымсалында усы туўралы айтқан еди. Бизлерге берилетуғын ҳәкимият - бизлердиң ҳәкимиятқа қанша қулақ салатуғынымыз бенен тең болады. Бизлердиң қулақ салыўшылық дәрежемиз қанша жоқары болса, исенимимиз де сонша күшли болады. Шәкиртлер: «Исенимимизди арттыр» деп өтиниш еткен ўақтында, Ийса оларға не деп жуўап берген еди? «Егер исенимиңиз қышқыл тұқымдай ғана болса да, бул тут ағашына: «Тамырың менен қопарылып, теңизге отырғызыл», – десеңлер, ол сөзиңизди тыңлайды» (Лука 17:6). Ийса бизлерге тек буйрық бериўимиздиң жеткиликли екенлигин айтты, сонда тут ағашы да бизлерге қулақ салады! Тут ағашы кимге бойсынады? «Буйрықты орынлаған» адамға (Лука 17:9).

АҚЫРЫНА ДЕЙИН ҚУЛАҚ САЛЫҰ

Ийсаның айтқан екінши әҳмийетли пүнкти мынадай: Бизлер өзлеримизге буйырылған исти ақырына дейин жеткизген ўақтымызда, исенимимиз өседі. Мине, Ийсаның айтқан сөзлери: «Сол сыяқлы сизлер де *өзлериңизге буйырылғанның ҳәммесин орынлағаннан соң...*» (Лука 17:10). Хызметши өз хожайынының буйырған нәрсесиниң тек айырым бөлеклерин орынлаўға парызлы емес, ал бәрін толық орынлаўға парызлы. Көбинесе, бизлер қандай да бир исти баслап, бирақ ақырына дейин жеткизбей таслап кетеміз. Себеби көп. Гейде салып атырған күшимиз хәм шегип атырған азабымыз бизлер ушын дым аўыр болып кетеди. Бирақ ҳақыйқый хәм садық хызметши ҳеш қандай қыйыншылықларға хәм жағдайларға қарамастан, тапсырылған исти ақырына дейин орынлайды. Ол атызда жұмыс ислеп, өз мийнетиниң жемислеринен алып келеди хәм хожайыны ушын

дастурхан жаяды. Оның хәрекетлеринен хақыйқый қулақ салыушылықты көреміз.

Ибрайым бизлердің исенимимиздің бабасы болып саналады (Римлилерге 4:11, 12). Оның балалары жоқ еді. Ибрайым жетпіс беске шыққанда, оған Құдай көриніп, оны көп халықтардың әкеси қылыуға уәде береді. Ибрайым қулақ салып, ұзақ жыллар күтеді хәм жүзге шыққанда, ол уәде етилген ұлды көреді.

Құдай оның ұлы Ысаққа жүдә байланып қалыуына жол қояды. Олардың сүйіспеншилигі күшейген гезде, Жаратқан Ийе Ибрайымды сынап, былай дейді: «Өзіңнің сүйикли жалғыз ұлың Ысақты алып, Мория жерине бар. Ол жерде, Мен саған көрсететуғын таулардың бирінде оны құрбанлыққа шалып, жағып жибер» (Жаратылыс 22:2). Мухаддес Китап былай дейді: «Ибрайым ертеңине азанда ерте тұрып ...» (Жаратылыс 22:3). Ибрайымның дәрхал қулақ салғанына итибарыңызды қаратың. Гейбиреулер Құдайға бойсыныуды ямаса бойсынбауды шеше алмай, бир нешше күнлер, хәптелер, айлар, хәтте, жыллар дауамында ойланып жүреді. Оларға Құдайдан қорқыу жетіспейді, сонлықтан олар ұллы исенимге ийе бола алмайды. Құдай бизлерге сөйлеген уақытта, бизлер дәрхал қулақ салыуымыз керек. Тек егер исимиздің ақыбети көп нәрселерге тәсирин тийгизіп жиберетуғын болса ғана, бизлер дәслеп үстимизде тұрған жетекшилеримизден тастыйық алып, даналық пенен ис тутыуымыз керек.

Мория тауына бараман дегенше, Ибрайым үш күн жол жүреді. Бул уақытлар ишинде онда бәрін жақсылап ойлап алыуға имканият болады. Егер де онда артқа қайтыу ойы бар болғанда, онда сол уақыт ишинде артына қайтыуға ол себеп тапқан болар еді. Бирақ Ибрайым ондай қылмады. Ол ұлы Ысақ пенен бирге таудың ең бийик шыңына шығады хәм ұлы менен бирге құрбанлық орын құрып, үстине Ысақты байлап жатқызады. Ол пышақты қолына алған уақытта, Жаратқан Ийениң периштеси оны тоқтатып: «Балаға қол көтерме, оған хеш нәрсе ислеме. Енди мен сениң Құдайдан қорқатуғыныңды билдим», - дейді (Жаратылыс 22:12).

Ибрайым ақырына дейин бойсынған еди! Ол, хәтте, жигирма бес жыл күтип алған Құдайдың үәдесин, үмитин, урпағын даўам еттиретуғын жалғыз мийрасхорын, яғный өмириндеги ең қымбат болған жалғыз ұлын жоғалтар гезинде де, хеш екиленген жоқ. Егер ол жалғыз ұлын жоғалтса, өмириниң пүткил мәнисин де жойтатуғын еди. Ибрайымның үәдеге ерисийге болған қәлеўине қарағанда, қулақ салыўға деген қәлеўи анағурлым күшли екенлигин ол дәлиллеген еди. Бизлердиң жүреклеримизде де усындай қәлеў болыўы керек.

О Жаратқан Ийе, бизлердиң әўладымызды көтер! Соннан кейин Құдай оған былай дейди:

«Жаратқан Ийе былай дейди: “Өз атым менен ант ишемен, сен бул исти испеп, жалғыз ұлыңды да аямадың, сонлықтан Мен сени үсти-үстине жарылқайман. Урпақларыңды аспандағы жұлдызлар хәм теңиз жағасындағы құмлар сыяқлы үсти-үстине көбейтемен. Сениң урпақларың душпанларыңның қалаларына ийелик етеди”» (Жаратылыс 22:16-18).

Ибрайым Құдайға ақырына дейин қулақ салғаны ушын, оған хәм оның урпағына қандай әжайып үәде берилгенине қараңлар! «Сениң урпақларың душпанларыңның қалаларына ийелик етеди». Қалай ойлайсыз, Ийса: «Дозақ дәрўазалары исениўшилер жәмәэтин жеңе алмайды», - деп не ушын айтты? Ийса Өз Жәмәэтин керекли хәмме нәрсе менен тәмийинлей алыўы ушын, бабамыз Ибрайымның толық қулақ салыўшылығы есикти ашып берген еди. Оның исеними ямаса оның қулақ салыўшылығы елеге дейин бизлерге гүўалық берип келмекте.

Енди Ибрайымның қулақ салыўшылығы тўўралы Еврейлерге жазылған хаттың авторы не дейтуғынына қараңлар:

«Хәр бириңиздиң үмитиңизди ақырына дейин беккем сақлаўыңыз ушын, ұсылай ғайрат салыўыңызды әрман етемиз. Және де ериншек болмай, Құдай тәрeпинен үәде етилгенлерди исеним хәм сабырлылық пенен алғанлардан

өрнек алыуыңызды қәлеймиз. Құдай Ибрайымға үәде бергенде, Өзинен ұллырақ хеш ким болмағанлықтан, Өзиниң аты менен ант ишип, былай деген еди: «Сени үсти-үстине жарылқайман, Урпақларыңды сансыз қылып көбейтемен». Солай етип, Ибрайым сабырлылық пенен күтип, үәде етилгенди алды» (Еврейлерге 6:11-15).

Ибрайым ақырына дейин қулақ салып, бәрине сабырлылық пенен шыдады. Ибрайымның қәйтип қулақ салғаны менен патша Шаулдың өзін қәйтип тұтқанын салыстырып көриңлер (Шаул туұралы алдыңғы баплардың биринде көрип шыққан едик). Шаул бойсынып, амелеклерге қарсы урысқа барады хәм өзине тапсырылған бұйрықты тоқсан тоғыз пайыз орынлайды. Ол өзиниң ойы бойынша ис тутып, маллардың ең жақсыларын өлтирмей, Жаратқан Ийеге құрбанлыққа қалдырады. Нәтийжеде, ол Құдайдың оған бұйырған нәрсесин ақырына дейин жеткизбейди. Сырттан қарағанда, ол тап бәрін орынлағандай болып көринген еди, бирақ ақыр-соңында буның қулақ салмаушылық экени мәлим болады хәм бул қулақ салмаушылығы оны барлық нәрседен айырады. Оның алдында тек «Хожайынының дастұрханына кешки аўқатты жайыў» қалған еди, бирақ сол ўақытта оның жүрегіндеги туўры емес нийетлер анықланып, ол бул исти қылмайды. Ол Хожайынына толық қулақ салыуы арқалы өз хұрметин көрсетиўдиң орнына, оның нийети тек бұйрықты орынлаў емес, ал өзине де пайда алып қалыў болған екен.

Шаул қусап, жүдә көп адамлар от болып, жигер менен хызмет етип баслайды, бирақ кейин қолайсызлықларға, қыйыншылықларға хәм азғырылыўларға дусласқанда ямаса күткен нәрселери орынланбай қалғанда, олар ақырына дейин қулақ салмай қалады! Ал ақырына дейин қулақ салмаў - бул қулақ салмаушылыққа жатады. Я болмаса, олардың нийети - тек жетекшисиниң тапсырған нәрсесин орынлаў емес, ал буннан өзлерине азғантай болса да пайда алып қалыў болады. Кейин олар қандай да бир сылтаўларды ямаса бир дәлиллерди таўып,

өз-өзлерин ақлайды. Бұл тап патша Шаулдың ислегени исине ұқсайды: ол да Жаратқан Ийениң сөзі бойынша барлық малларды өлтириўдиң орнына, ең жақсыларын алып қалады. Егер ақырына дейин қулақ салынбаса, онда исеним өспейди, ал азаяды!

Ибрайым ҳақыйқый исеними хәм сабырлылығы арқалы Құдайдың ўәдесин алды. Оның ҳақыйқый исеними менен сабырлылығы ақырына дейин қулақ салыўы арқалы дәлилленип көрсетилген еди.

Оның исеними менен қулақ салыўшылығын бир-бирин ажыратыў мүмкин емес. Буны елши Яқып өз хатында анық көрсетеди (бул аятларда *ислер* деген сөздиң орнына мен *қулақ салыўшылық* деген сөзди қолланаман):

«Хәй, ақылсыз адам, *қулақ салыўшылықсыз* исенимиңниң пайдасыз екенин билиўди қәлейсең бе? Бабамыз Ибрайым улы Ысақты қурбанлық шалынатұғын орынға бағышлап, *қулақ салыўшылығы* менен ақланбады ма? Көрип тұрғаныңдай, исеними оның *қулақ салыўшылығы* менен хәрекет етти. Исеними *қулақ салыўшылығы* менен кәмал тапты. Солай етип, «Ибрайым Құдайға исенди хәм сол себепли ақланды», – деп жазылған Мухаддес Жазыў орынланып, ол Құдайдың досты деп аталды. Көрип тұрсызлар, адам тек исеними менен емес, *қулақ салыўшылығы* менен ақланады. Руўхсыз дене өли болғаны сыяқлы, *қулақ салыўшылықсыз* исеним де өли» (Яқып 2:20-24, 26).

Ең соңғы аятта исеним менен қулақ салыўшылықты адамның денесине хәм руўхына салыстырып қойыпты. Демек, исеним - адамның денеси болса, қулақ салыўшылық - адамның руўхын билдирип тұр. Бизлердиң дүньямызда көриниўи үшын, бул екеўи бир-бирин толықтырып тұрыўы керек. Егер руўх денени қалдырып кетсе, онда дене өледі. Руўх шығып кетсе, онда денени қайтадан тирилтиў мүмкин емес. Лазарьдың қайта тирилгениндей, қашан руўх қайтадан денеге кирмегенше, дене өли болып қала береді. Солай етип, Яқып бизлерге исенимниң *қулақ салыўшылықтан* толық

ғәрезли екенін көрсетеді. Әне, соның үшін ол: «Маған *қулақ салыушылықсыз* исенимніңді көрсет, ал мен саған исенимніңді *қулақ салыушылығым* арқалы көрсетейін», - дейді (Яқып 2:18). Егер исенимде *қулақ салыушылық* болмаса, онда ол *хақыйқый* исенимге жатпайды. Алданып қалмаңдар, себебі Мұхаддес Китап аттан анық етип: «Исеним *қулақ салыушылық* арқалы кәмал табады», - деп жәриялайды!

Елшилер: «Ийе, исенимніңді арттыр!» - деп бақырады. Сонда Ийса оларға бір тымсал айтып береді. Бұл тымсалға мұғапық: *қулақ салыушылық* ақырына дейін болыуы керек! Бұл кітаптың басында: «Менің бұл кітапта бөлісежақ нәрселерім - жүдә әх-мийетли, сонлықтан оларды оқыуды кейінге қалдырыушы болмаң!» - деп жазған едім. Қәдірдан туысқаным, енді не үшін менің бұндай деп жазғанымды түсіндіңіз деп үміт етемен. Нызамсызлық көбейіп атырған бұл күнлері, бизлердің барлығымыз Құдайдың бұл ашылысына асылып алыуымыз керек.

Бәлкім, сиз: «Мен исенимніңді еситіуден хәм исенимніңді кәмил болыудан келеді деп ойлайтуғын едім», - айтыуың мүмкін. Аға, бұл сондай, бірақ исеним тек ис-хәрекет арқалы көринеді хәм жәриялау (тән алыу) менен бірге жүреді. Соның үшін да бизлерге былай деп айтылған: «Егер бизлер сөзді еситсек, бірақ *қулақ салмасақ*, онда алданып азғарылыуда жасап атырған боламыз». Егер сондай болса, онда бизлердің исенимніңді хәқыйқый емес, ал тек бос қыял.

ИСЕНИМНІҢДІҒИ УЛЛЫ МӘРТЛІК

Бұл хәқыйқатлықты бизлер елши Павелдің сөзлерінен табамыз. Ол Тимофейге жазған бірінші хатында жәмәәт хызметкерінің қандай болыуы кереклігін жазған еді: «Бұл хызметшілер (дьякон) дәслепп сынақтан өтіуі лазым. Егер айыпсыз болса, хызметке қойылсын» (1-Тимофей 3:10). Дьякон - жетекші емес, ал ол басқаның бұйрықтарын орынлаушы хызметші. У. Е. Вайнның айтыуынша, грек тилинде дьякон деген сөздің негізгі мәнісі - бұл *хызметші* деген сөз болып, ол

бирейдің хәкимияты астындағы адамды билдиреди. Павелдің көрсетіуінше, егер дьяконлар садықлық пенен хызмет қылса, онда олардың қулақ салыўшылығы оларды мынадай сыйлықларға хәм дәрежелерге еристиреди: «Хызметин жақсы атқарған хызметшилер (дьяконлар) жоқары мәртебеге ериседи хәм Масийх Ийсаға деген исенимде үлкен батырлыққа ийе болады» (1-Тимофей 3:13).

Жоқарыды Ийемиз Ийсаның айтқан тымсалына муўапық, хызметшилерге еки нәрсе ўәде етилген: бириншиси, жақсы орын ямаса жоқары мәртебе (бул руўхый көтерилиўди билдиреди, Забур 74:8); екиншиси, уллы исеним ямаса үлкен батырлық (булар толық қулақ салыўшылықта жасап атырған хызметшилерге бериледи). Мухаддес Китаптың көрсетіуи бойынша, исеним менен қулақ салыўшылық бир-бири менен тығыз байласлы нәрселер. Мине, бұған бир нешше мысаллар:

Абылдың исеними оның қулақ салыўшылығы арқалы көринеди, ал оның гўғалығы нешше мың жыллар даўамында еле гўғалық берип турыпты (Еврейлерге 11:4 аятқа қараң).

Енохтың исеними де қулақ салыўшылығы арқалы көринеди хәм ол Құдай менен тығыз байланыста жасайды. Кейин ол өлим көрмей, жоқарыға алынады.

Нухтың исеними де оның қулақ салыўшылығы арқалы тастыйықланады. Сол арқалы оның шаңарағы қутқарылады, ал гүнаға батқан пүткил дүнья набыт болады.

Ибрайымның исеними қулақ салыўшылығы арқалы көринеди хәм оны көп халықлардың бабасы қылады.

Юсуптың исеними қулақ салыўшылығы арқалы көринеди хәм оның әкесиниң хожалығын ашлықтан қутқарып қалады.

Нун улы Ешуаның хәм Калевтиң исеними олардың қулақ салыўшылығы арқалы көринеди хәм оларды ўәде етилген елдеги әжайып мийрасларға еристиреди. Нун улы Ешуа Муўсаға садық хызмет етеди, сонлықтан оның мийрасхоры болады. Ол жаңа әўладты сүт хәм пал ағып турған журтқа, яғный ўәде етилген жерге алып киреди.

Рахаб та өз исенимин ислери арқалы көрсетеді: «...жансызларды қабыл етип, оларды басқа жолдан жиберген бұзық хаял Рахаб та өз ислери менен ақланбады ма?» (Яқып 2:25). Оның құлақ салыушылығы оның пүткіл шаңарағын құтқарады. Бұл оның хақыйқый исенимге ийе болғанынан гүәлық береді.

Ханнаның құлақ салыушылығы хәм оның өзін масқаралаған руұханийге деген мөмин қатнасы оның құрсағын ашады хәм оның ұлы пүткіл Израил халқына ояныу әкеледі.

Дауыт өзинің үстинен тұрған жетекшисине қарсы шығуға жүрек етпейі арқалы өз құлақ салыушылығын көрсетеді хәм бұл оны Құдайдың жүрегине ийе ұллы патшаға айландырады. Дауытта Шаулдың жүрегі емес, ал Құдайдың жүрегі бар еді.

Даниел, Шадрах, Мишаел хәм Абед-Неголардың құлақ салыушылығы оларды Құдайдың хәм патшаның ұллы мийримине еристиреді.

«Және не айтайын? Геден, Барак, Самсон, Еффа, Дауыт, Самуел хәм барлық пайғамбарлар хаққында айтып отыру үшін йақтым жетпейді. Исеними себепли, олар патшалықларды жеңді, әдиллик орнатты, үәде етилген нәрселерді алды хәм арысланлардың ауызларын тосып қойды. Лаулаған отты сөндірді, қылыш жүзинен қашып құтылды. Хәлсирегенде Құдайдан күш алды, сауашта құдиретли болды хәм жау әскерлерін қыйратты. Исеними себепли, хаяллар өз мархұмларын тирилген халда қайтарып алды. Ал айырымлары еле де жақсырақ тирилиуге ерисиу үшін, азатлықтан үаз кешти хәм азапланып өлтирилді. Және гейбирейлері масқараланып, қамшы жеди, хәтте, шынжырлар менен байланып, қамаққа салынды. Исеними себепли, олар тас пенен ұрылды, пышқы менен кесилип екиге бөлінді, қылыштан өткерилип өлтирилді. Қой хәм ешкинің терилерін жамылып, сергиздан болып жүрді, жоқшылықта жасады, қыйыншылықларға ұшырады хәм хорлық көрді. Дүнья бұл адамларға ылайық емес еді! Олар шөллерді, тауларды, үңгирлерді хәм

төлелерди гезип себил болды. Олардың хәммеси де исеними себепли Құдай тәрәпинен хошаметленген болса да, ўәде етилгенди алмады» (Еврейлерге 11:32-39).

Еврейлерге жазылған хаттың авторы исеним менен құлақ салыўшылықты бирлестиреди. Оларды бир-биринен ажыратып болмайды. Егер исеним тек кәраматлар жаратыў ушын берилгенде, онда исеним менен жасаған қахарманлардың дизимине азап-ақыретлер көрип, қуўдалаўлар астында шөллерди, таўларды, үңгирлерди хәм төлелерди гезип, себил болған адамларды жазыўдың не кереги бар еди? Бул адамлар ылайықлы түрде ақырына дейин жетип барады. Аўа, олар ақырына дейин құлақ салыўшылықта қалады! Әне, усы - ҳақыйқый исеним.

Егер сиз уллы исенимге ийе болыўды қалесеңиз, онда Құдайдың ҳәкимиятына: Оның тўўры Өз ҳәкимиятына да, Оның ҳәкимият берип қойған адамларына да бойсының. Ақырына шекем!

КИШИПЕЙИЛЛИККЕ КЕПИЛЛИК

Ийсаның Өз шәкиртлерин үйреткен ең соңғы үшінши пункти - бул өз жүрегинде мөминшилик қарым-қатнасты сақлап қалыў болып есапланады. Ийемиз былай деди: «Сол сыяқлы сизлер де өзлериңизге буйырылғанның хәммесин орынлағаннан соң: *«Бизлер арзымайтуғын куллармыз, тек ўазыйпамызды ғана орынладық»*, – деңлер» (Лука 17:10). Егер бизлер усындай мөминлик қарым-қатнасты жүрегимизде сақлап қала алсақ, онда бизлер сол заматта-ақ Жаратқан Ийениң сыйлығын алатуғын адамлардың арасында боламыз. Өзин-өзи жоқары көтеретуғынлар пәслетиледи. Ал ким де ким жүрегинен өзин-өзи пәске алса, онда Жаратқан Ийе сол адамды жоқары көтереди. Елши Яқып мынадай бизлерге нәсият береді: «Ийемиздин алдында өзлериңизди пәс тутыңлар, Ол сизлерди мәртебели қылады» (Яқып 4:10).

«Өз кеўлиңде кишипейил хәм мөмин болып қалыў» - деген нени билдиреди? Бул - құлақ салыўшылық ушын Ийемизден

сыйлық алыуға таяр болыу дегенди билдиреди. Ал «өз қулақ салыушылығыңда өз-өзіңди жоқарыға көтеріу» - деген нени билдиреди? Бұл - қулауға алып баратуғын жолға өз-өзіңди қойыу дегенди билдиреди. Бизлер өз-өзимизди көтерип, менменликке берилсек, онда, хәтте, бойсынған болсақ та, құлаймыз. Сонда бизлер ерискен барлық нәрселеримизди жойтамыз. Сиз бұл кітапта жазылған мәсләхәтлерге ямаса Құдай Сөзине қулақ салып, үлкен сыйлықларға ерисиуиңиз мүмкин, бірақ кейин менменликке берилсеңиз, ерискен барлық нәрсеңизден айырыласыз.

Люцифер - Құдайдың майлаған периштеси еди. Ол минсизлик мөри менен белгиленген, даналыққа толып-тасқан гөззал периште еди. Құдай оны Өзиниң мұхаддес тауы үстине жайғастырып, ол сол жерде жасар еди. Ол өзиниң барлық жолларында минсиз еди, бірақ кейин оның жүрегине менменлик кирип, ол солардың барлығынан айыралады. Аўа, ол соннан кейин Аспаннан да қуўылады.

Павел жәмәатте кимлерге жетекшилик хәкимиятын бериуге болатуғыны туўралы көрсетпе бергенде, былай деп жазады: «Жетекши жақында исенген адам болмауы тийис. Олай болса, ол мақтанып кетип, шайтан сыяқлы жазаға дуўшар болыуы мүмкин» (1-Тимофей 3:6). Жаратқан Ийе Павелди хызметке шақырған ўақытта, ол дәрхал қулақ салады хәм сол себепли өзине айтылған нәрселерди орынлап баслайды. Бірақ ол қанша көп өскен сайын, сонша кишипейилликте өсип барады. Бизиң эрамыздың 56-жылы өзиниң үшінши елшилик саяхаты ўақтында, ол Коринф қаласындағы өзи орнатқан жәмәәтине хат жазады. Сол ўақытта, оның жердеги өмириниң жуўмақланыуына шама менен 10-11 жылдай қалған еди. Бұл ўақытқа келип, ол Ийсаның жолында узақ хәм өнимли хызмет еткен ең үлкен қаҳарманлардың бири еди. Бірақ оның Коринф жәмәәтине өзи туўралы не деп жазғанына қараң: «Себеби мен елшилер ишиндеги ең арзымағаныман. Құдайдың жәмәәтин қуўдалағаным ушын, мен елши деп аталыуға да ылайықлы емеспен» (1-Коринфлиерге 15:9).

Оның сөзлериндеги кишипейилликти көрип тұрсыз ба? Ол өзін,

хәтте, елши деп аталыўға ылайықлы деп те санамаған. Соны айтпақшыман, бул жалған кишипейиллик емес. Жалған кишипейилликке ийе адам өзін кишипейилдей етип *көрсетиў* ушын, сиясый жақтан дурыс сөзлерди қолланыў кереклигин биледи, бирақ оның жүреги менменликтен еле тазармаған болады. Бундай кишипейиллик өзи менен жалғанлықты хәм азғырылыўды алып жүреди. Бирақ адам Мухаддес Руўхтың илхамландырыўы астында хат жазып атырғанда, ол алдай алмайды! Солай етип, Павел өзін елшилердің ишиндеги ең арзымағаны деп айтып атырғанда, ол сиясый жақтан дурыс сөзлерди пайдаланған жоқ, ал ол ҳақыйқый кишипейилликти көрсетти.

Соннан кейин Павелдің не дейтуғынына дыққат аўдарайық: «Бирақ, мен хәзир ким болған болсам, Құдайдың мийрими менен болдым. Оның маған деген мийрими босқа кетпеди. Мен елшилердің хәммесинен көп мийнет еттим. Негизинде мен емес, ал мениң менен бирге болған Құдайдың мийрими мийнет етти» (1-Коринфлилерге 15:10). «Мен елшилердің хәммесинен көп мийнет еттим!» Тоқта, бул жерде Павел мақтанып атырып па? Бундай деп айтыў бираз менменликтей болып еситиледи, бирақ негизинде ондай емес. Себеби сол сөзлерден кейин оның не дегенине қараң. Ол бәрін Құдайдың мийрими ислеп атырғанын тән алады. Ол өзін елшилердің ишиндеги ең кишкенеси деп атайды хәм не ислеген болса, бәрін тек Құдайдың мийрими менен ғана ислегенин тән алады. Ол руўхый өмирде нелерге ерискен болса, бәри Құдайдың оған берген қәбилети арқалы әмелге асқанын жүдә жақсы түсинетуғын еди.

Павел өзін «елшилер ишиндеги ең арзымағаны» деп атайды. Оның бул сөзлерин қабыл етиў жүдә қыйын. Оның жасаған күнлеринен баслап, хәзирги күнлерге шекем, пүткил Жәмәт тарийхында Павел «елшилер ишиндеги ең ұллысы» деп саналып келинеди. Енди оның Эфеслилерге жазған хатында айтқан сөзлерине дыққатымызды қаратып көрейик. Ол бул хатты өлмесинен бес жылдай алдын жазған. Коринфлилерге жазған сол биринши хатынан кейин арадан және бес жылдай ўақыт өткен еди. Бул бес жылдың ишинде ол пүткил өмири бойы ислеген

хызметлеринен анағұрлым ұллырақ ислерди ислеу үлгереді. Бірақ оның енді өзі туғалы не деп жазғанына итибар қаратың: «Мен барлық исениўшилер ишинде ең арзымағаны болсам да, басқа миллетлерге Масийхтың шексиз байлығы ҳаққында жәриялаў ушын, Құдай маған усы мийримин берди» (Эфеслилерге 3:8).

Бир неше жыллар алдын Павел өзін «елшилер ишинде ең арзымағаны» деп атаған еди, ал енді ол өзін «барлық исениўшилер ишинде ең арзымағаны» деп атап атыр! Егер дүньяда жүдә күшли масийхый өмири менен мақтаныўға ҳақысы бар адам бар болса, бул Павел болған болар еди. Бірақ ол Жаратқан Ийеге қанша көп хызмет қылса, өзін сонша арзымаған етип санаған. Оның кишипейиллиги кем-кемнен өсип бара берген. Ол қанша жасаса, Құдайдың мийрими оның өмиринде сонша көбейип барған. Буған оның кишипейиллигиниң кем-кемнен өсип барыўы себеп болған болыўы мүмкин бе? Бәлким, соның ушын Құдай Өз жолларын оған, ҳәтте, Петрге қарағанда да көбирек исенип, ашып берген шығар (2-Петр 3:15, 16)? Забур жырларының авторы былай деп жәриялайды: «Кишипейиллерди әдиллик жолы менен алып жүрер, Оларға Өз жолын үйретер» (Забур 24:9). Жоқарыда айтылғанларды нәзерде тутқан ҳалда, бизлер: «Мүўса да сол себептен Құдайдың жолларын жүдә жақсы билген», - деп айта аламыз ба? Бәлким, сол себептен Жаратқан Ийе ол туғалы былай деген шығар: «Мүўса жер жүзинде жасайтуғын барлық адамлардың ишинде ең кишипейил адам еди» (Санлар 12:3). Бәлким, олардың екеўи де тек азғантай адамларға ашылған нәрсени, яғный Құдайдан ұллы исенимди қалай алыў сырын билген шығар.

Эрамыздың 64-66 жылларында, яғный өз өмириниң ақырында Павел Тимофейге еки хат жазады. Ол бул хатларында өзі туғалы деп жазады: «Масийх Ийса бул дүньяға гүнакарларды қутқарыў ушын келди», – деген сөзлер исенимли ҳәм ҳәмме адамлар тәрелинен қабыл қылыныўға ылайықлы сөзлер. Мен өзимди гүнакарлардың ишиндеги ең жаманыман деп есаплайман» (1-Тимофей 1:15). Ол өзін «гүнакарлардың ишиндеги ең жаманыман» деп атайды! Қараңлар, ол: «Мен биринши болдым», - деп айтпаған.

Яқ, уллы нәтийжелерге толы көп жыллар хызмет еткеннен соң, ол өзи түүралы былай деп айтпайды: «Бұлардың бәрін мен иследим хәм мениң бул уллы жетискенликлерим ылайықлы түрде бақаланыўы керек». Ол былай деп те айтпайды: «Мен үлкен ислерди иследим, енди уллы елши сыпатында хұрметке ылайықлыман». Ол, хәтте, бир нешше жыллар алдын жазғанындай етип: «Мен елшилердин ишинде ең арзымағаныман», - деп те жазған жоқ. Ол: «Мен исениўшилер ишинде ең арзымағаныман», - деп те жазбайды. Ал ол өзи түүралы былай деп дағазалайды: «Мен - гүнакарлардың ишиндеги ең жаманыман!» Ол Масийхта Құдайдың хақлығына ийе болғанын билетуғын еди (2-Коринфлилерге 5:21), себеби ол ҳеш қашан өз нәзеринен Құдайдың мийрими менен рехимин қашырмайтуғын еди. Хақыйқатында, ол қанша көп өмир сүрсе, Құдайдың мийриминен сонша көп ғәрезли болған еди.

Оның қарым-қатнаслары оның барқулла мына шынлықпенен жасағаны түүралы гүўалық берип турады: «Мен ҳеш нәрсеге арзымайтуғын құлман. Мен тек өз ўазыйпамызды ғана орынладым».

Бұған қарап Павелдин өлмесинен сәл алдын жазған мына сөзлерин түсинсек болады: «Түўысқанлар, мен өзимди ұсы мақсетке жеттим деп есапламайман. Тек ғана изде қалғанларды естен шығарып, алдындағыларға ұмтылып атырман. Құдайдың сыйына, Оның Масийх Ийса арқалы шақырған аспандағы өмирине ерисиў ушын, мен белгиленген мақсетке жетиўге тырысып атырман» (Филиппилерге 3:13-14). Оның сөзлеринен сиз кишипейилликти көрип тұрсыз ба? «Мен еле мақсетиме ериспедим, ақырына жетпедим, ал ерискен нәрселеримди артқа, өтмишке қалдыраман». Ол: «Мен Ийса Масийхты еле де толығырақ таныўға бар күшимди салып ұмтылып атырыппан. Бул - мениң ең баслы мақсетим. Мениң бұрынғы ерискен барлық жетискенликлерим - бул мақсетимнің алдында ҳеш нәрсе емес», - деп жәриялайды. Хәмме ўақыт есиңизде тутың, Құдай Өзин кишипейиллерге ашып береді! Павел: «Мақсетиме ерисиўге ұмтылып атырыппан», - деди. Ол мақсет жолында көп ғана

қарсылықтарға хәм басымларға дус келди. Құдай шақырығына кириўге кесент ететұғын ең ұллы тосқынлықтардың бири - бұл *менменлик* болып табылады.

Егер Ийсаның өмирин изертлеп үйренетуғын болсақ, бизлер соны көремиз: Ол алғыс-мақтаўды Өзине қабыл етпеген, ал олардың бәрин Әкеге бағдарлаған. Ол, хәтте, шыпа берген адамларына да бұл тўралы ҳеш кимге айтпаўын, ал пүткил хўрметти Құдайға жоллаўын буйырған.

Бир сапары бир бай жас жигит Ийсаның алдына келип, Оған: «Ийгиликли Устаз», - дейди. Сонда Ийса дәрхал оған: «Тек жалғыз Құдай ғана ийгиликли», - деп жуўап береді. Ол Құдайдың Улы емес пе еди? Ол ийгиликли емес пе еди? Әлбетте, Ол Құдайдың Улы хәм ийгиликли еди! Бирақ Ол алғыс-мақтаўды адамлардан қабыл етпеген. Оның пүткил қәлеўи - бұл бар даңқ-алғысты Өз Әкесине жоллаў болған еди. Соған қарамастан, Ол Өзинде болған жалғыз бир сыпат пенен мақтанады: *кишипейиллик* пенен! Ол былай дейди: «Мойынтырығымды салып, Меннен үйрениңлер: өйткени Мен мәмин хәм *кишипейилмен*. Солай етип, кеўиллериңиз тынышлық табады» (Матта 11:29, курсив авторға тийисли).

Құдайдың сүйиспеншилиги ҳақыйқый кишипейилликке азық береді. Бизлер Мухаддес Китапта жазылған мынадай сөзлерди билемиз: «Сүйиспеншилик сабырлы хәм мийримли. Сүйиспеншилик қызғанбайды, мақтанбайды, менменлик қылмайды» (1-Коринфилерге 13:4). Менменлик тек өзиникин излейди, ал сүйиспеншилик өзиникин излемейди. Менменлик қулақ салыўшылықты жек көреді хәм оннан бас тартады. Ал сүйиспеншилик Құдайға хызмет етип, Оның даңқын излейди. Бизлер сүйгенимиз ушын бағынып бойсынамыз. Бизлер Ийемиздің уллыланыўын қәлегенимиз ушын, табысларға ерискимиз келеді. Бәлким, сол себептен Павел былай деп айтқан шығар: «Егер мен пайғамбаршылық *құдиретине* ийе болсам, пүткил сырларды билсем хәм хәр түрли билимге ийе болсам, хәтте, таўларды көширетуғын күшли исенимим *болса да*, бирақ сүйиспеншилигим болмаса, онда мен ҳеш нәрсе емеспен» (1-Коринфилерге 13:2).

ӨЗ ҰАЗЫЙПАҢЫЗДЫ ӘМЕЛГЕ АСЫРЫҢ

Бизлер жақсы жемислер әкелийге хәм Ийемиз Құдай ушын жеңимпаз болыўға шақырылғанбыз. Бирақ бизлер тек Оның жоллары менен жүрген ұақтымызда ғана, Оның әжайып атына хақықаттан да даңқ-алғыслар әкеле аламыз. Бул сөзди қабыл ете алыўыңыз ушын дуға етемен. Бул сизинң ийгилигиңиз ушын да, Құдайдың даңқы ушын да хызмет етеди. Оның Сөзине садықлық бизлердиң жерлик ақылымызға «ақмақшылықтай» болып көринеди, бирақ Құдай Сөзинде деп жазылмаған ба: «Сонлықтан Құдай исенген адамларды бизлердиң ақылсыз деп саналған ұазымыз бенен қутқарыўды мақул көрди» (1-Коринфлилерге 1:21)? Екинши тәрептен, мынаны да көремиз: «Өйткени Құдайдың «ақылсызлығы» адамның даналығынан анағұрлым үстинирек» (1-Коринфлилерге 1:25). Төмендеги аятларда бизлердиң неге шақырылғанымыз жазылған. Буны қайта-қайта өзиңизге еслетип турың: «Бизлердиң урысымыздың қураллары дүньяға тийисли қураллар емес, ал душпанның беккем қорғанларын қыйрататуғын Құдайдың құдиретине ийе болған қураллар. Сол қураллар менен сандырақ сөзлерди хәм Құдайды билиўге тосқынлық қылатуғын хәр қандай менменликти жоқ қыламыз, Масийхқа бойсынбайтуғын хәр бир ой-пикирди Масийхқа тутқын етип *бойсындырамыз*» (2-Коринфлилерге 10:4, 5, курсив авторға тийисли).

Бойсыныўға хәм қулақ салыўға қарсы туратуғын ой-пикирдиң аты менменлик деп аталады. Менменлик - Құдайдың нәсиятларына қарсы турады. Бундай ой-пикир Құдайдың Сөзиндеги ең жоқарғы хәкимиятты тән алмайды. Бул китаптағы мысалларда көрип өткенимиздей, ол жүдә қәўипли болады. Құдай бул күнлери уллы исенимде, хәкимиятта хәм мәртликте жүретуғын адамларды көтереди. Олар Павелдиң мына аятта айтқанындай, Масийхқа толық бойсынатуғын адамлар болады: «Сизлер Масийхқа толық бойсынғаныңызда, Оған бойсынбаған араңыздағы хәр бир адамды жазалаўға таярмыз» (2-Коринфлилерге 10:6).

Ұақыт - қысқа! Сонлықтан бизлер нәтийжели болыўымыз

керек. Құлақ салыу - бизлердің хызметимізде бұл жеделликти сақлап турады. Мен жаңа тәубеге келген уақытма, мен жетерли дәрежеде жедел едим, бірақ маған ол уақытта құлақ салыу жетиспеди. Сонлықтан мен нәтийжели хызмет қыла алмадым, ал гейде, хәтте, зыян келтирдим. Бірақ рухый қанша өскен сайын, бұл рухый шынлықты сонша терең түсинип бардым. Хәтте, мениң құлақ салыуға деген урынысларым гейде мени натұуры тәрепке қарай бағдарлап атырғандай болып көринсе де, бірақ, ақыр-соңында, ол хәр қашан мени табысларға еристирди.

Сизиң Құдайдағы тәғдириңиз - алдыңызда тұр. Сиз құлақ салыу жолын таңлаған уақтыңызда, сиз Құдайдағы тәғдириңиз орынланатұғын жолға түскен боласыз. Сонда сизди хеш ким хәм хеш нәрсе тоқтата алмайды. Даўыттың, Юсуптың, Муўсаның, Ешуаның, Ханнаның, Эстердің хәм басқа исеним қахарманларының өмирлерине қараңлар. Олар Құдайға құлақ салыу жолын таңлағаннан соң, дәрхал, ислери жүрисип кетпейди, ал дәслеппәри керисине кетип атырғандай болып көринеди. Бірақ исенимин ақырына дейин сақлап қалған бұл қахарманлар ушын аспанда ұллы сыйлықлар таяр тұр хәм аты аталған бұл қахарманлардың барлығы сол ұллы сыйлықларға ериседи. Бұл соңғы күнлерде Құдай бұл қахарманлардың арасына жаңа қахарманларды излеп атыр. Ийемиз Масийх дүнья халықларын хұким етиў ушын келгенде, жеңип шыққан бұл исеним қахарманлары Оның тахтында Оның менен бирге отыруы бахтына ийе болады (Аян3:21). Бизлер де Ийемиздің Ұллы Тапсырмасын орынлап, Оның әжайып атына алғыслар алып келген сол исеним қахарманларының арасында болғаймыз. Мен сол ушын дуўа етемен.

СОҢҒЫ СӨЗ

*Оның панасы астында жейтуғын жемисимиз -
бизлерди туўры Оның той дастурханына алып
барады. Сол жерде бизлер Оның байлығына
шериклес боламыз.*

Бул kitapты бизлер дүньядағы ең биринши ерли-зайыплы-лардың аянышлы шешим қабыл еткенинен баслаған едик. Нәтийжеде, олар Қудай Тааланың панасынан шығып, өзлери ушын жақсылықты хәм жаманлықты танып-билиўи ушын басқа дерек-ти табады. Бул «билимлер» - Қудайдан емес еди. Олар қулақ сал-маўшылығы арқалы Қудайдың хәкимиятынан бас тартады хәм гүнаға қулайды, бирақ бизлер олардың хәм олардың изине ергенлердиң сол қателеринен өзлеримизге сабақ алсақ болады.

Енди қулақ салыў жолын таңлағанларға нәзер қаратып көрейик. Қудай Тааланың саясында қалатуғынларды сыйлық күтип турыпты.

«Жигитлер арасында мениң сүйиклим, Тоғай ағашлары арасындағы алма ағашына мегзер. Саясында отырыў маған рәхәт бағышлар, Мийўесиниң дәми аўзымнан кетпес» (Қосықлар қосығы 2:3, 4).

Қудай Тааланың саясы астында Өмир Тереги бар хәм оның мийўелери жүдә шийрин. Адам-ата менен Хаўа-ене жеген мийўе

адамның жерлик тәбиятына жағымлы болып көрінген еді, бірақ ол өлім әкеледі. Бұл адамның жерлик ой-пикиринен өсіп шығатуғын барлық мийўеге тийисли. Ал Құдай Тааланың панасы астында бизлердің жейтуғын мийўемиз бизлерді түүры Оның той дастурханына баслап барады. Сол жерде бизлер Оның байлығына шериклес боламыз.

Бәлким, бұл кітапты оқып атырғаныңызда, өзіңізге әшқара алып, ишиңіз бір түрлі болған шығар. Бірақ бұндай азарлы сезимлер пайдалы болады. Ол екі нәрседен дерек беріп тұр. Бириншіден, сизиң хұжданыңыз еле тири хәм Мұхаддес Рұўхты сезе алады. Екиншіден, азат болыў жолы бар - бұл тәўбе етиў. Әшқара менен айыптың ортасында аспан менен жердей парық бар. Олардың екеуінен де жүрегіңде азарлы сезимлер пайда болыўы мүмкин, бірақ әшқара азат болыў көрсетеді, ал айып азат болыў жолын көрсетпейді. Тәўбе етиў - бұл жүректі өзгертиў менен тең болып, ол адамның ақыл-ойларына хәм ис-хәрекетлерине өзгерислер алып келеді. Сол ўақытта, сиз: «Жаратқан Ийе, мен өз түсинигим бойынша жасап, өз ақылыма сүйенип келдим. Бірақ өз күшіме сүйениўдің бийхұда екенін түсиніп жеттім. Енди мен Сениң жолларыңа бағынып жасаўды таңлайман». Тәўбе еткен ўақтыңызда, сиз жақсылықты хәм жаманлықты танып-билиў терегинен пайда болған жерлик ой-пикирлерден бас тартып, Құдайға қулақ салыў жолына қайтасыз.

Дуўа етиң хәм Құдай алдында жүрегіңизди ашып, терең ой-пикир жүритиң. Мұхаддес Рұўхтан: «Өмиримде қай жерде қулақ салмаўшылық бар болса, барлығын маған ашып бер», - деп сора. Бәлким, бұл кітапта сизиң жағдайыңызға ұқсас жағдайлар сүүретленген шығар. Егер керек болса, сол жағдайларға бағышланған бапларды ашып, және бир мәрте оқып шығың. Құдай Сөзи жүрегіңиздің ишинде изертлеў жұмысларын алып барсын. Құдайдың түүры хәкимиятына ямаса Оның ўәкиллери үстиндеги хәкимиятқа қулақ салмаўшылықтар бар болса, Оның Сөзиниң нурлары солардың бәрін нурға алып шыққай. Оларды бир ақ қағазға жазып түсириң. Соннан кейін, мениң менен бирге дуўа

етиң хәм хәммени кеширип, қайта тиклениўге шешим қабыл етиң.

Аспандағы Әкемиз, Ийса Масийхтың атынан сорайман, Сениң хәкимиятыңа қулақ салмаған хәм бойсынбаған ўақытларым ушын, мени кешир. Мен өзимниң жерлик тәбиятыма хәм жерлик ақылыма сүйенип жасап келдим хәм сонлықтан мына төмендеги ис-хәрекетлерде қозғалаң руўхының жүрегиме кириўине жол қойдым:

(Қай жерде Құдайдың туўры хәкимиятына хәм Оның хызметкерлериниң үстиндеги хәкимиятқа бойсынбай, қулақ салмаўшылық гүнасын ислеп қойдың? Солардың бәрин жаз хәм кейин хәр қайсысы ушын тәўбе ет).

Мен қулақ салмаған хәм бойсынбаған бул барлық ис-хәрекетлерим ушын тәўбе етемен. Мени кешир хәм Ийем Ийса Масийхтың Қаны менен мени тазала.

Мен алдыма Сениң хәкимиятыңа бойсыныўды мақсет етип қойдым. Сен мениң өмирим үстинен хәр түрли бийликлерди: шаңарақ хәкимиятын, пухаралық хәкимиятын, жәмәат хәкимиятын хәм басқа хәкимиятларды орнатып қойыпсаң. Мен Сени тек аўзым менен емес, ал барлық ис-хәрекетлерим менен, пүткил өмирим менен ыразы етип жасай алыўым ушын, Сеннен өзиме мийрим сорайман. Саған қулақ салатуғын хәм Сен берген қуўанышты жоғалтпайтуғын таза хәм кишипейил жүрек бер. Мен пүткил өмиримди Ийем Ийса Масийхқа бағышлайман хәм хәр қандай қозғалаңнан бас тартаман. Сен мени қандай жоллар арқалы Өзиңди алғыслаўға шақырсаң да, пүткил жан-тәним менен Сениң изиңе еремен. Аўмийин.

Егер қағазға жазған адамларыңыздың алдына барып кеширим сораўыңыз керек болса, онда алдына барып кеширим сораң ямаса оларға хат жазып кеширим сораң. Болған ўақыялар ушын кимдидур айыплаўға ямаса өз-өзиңизди ақлаўға хасла хәрекет қылмаң! Буның хеш қандай пайдасы жоқ, бирақ зыяны көп. Оның орнына, қанша қыйын болса да, бул шийеленисип қалған машқаланы шешиў ушын,

бар жуўапкершиликти өз мойныңызға алың. Өне, сол ўақытта, Құдайдың оң қолы сизди қоллап-қуўатлаў ушын сиз тәрепте болады.

Бул дүньяның жолынан түптен парық қылатуғын жаңа жолды таңлағаныңыз ушын, сизге өз миннетдаршылығымды билдиремен. Бизлер бул қулақ салыў жолын таңлаған ўақтымызда, аспандағы әжайып Патшамыздың бизлердің алдымызға қойған мақсетлерине нәтийжели хәм табыслы түрде ересе баслаймыз. Қулақ салыўшылығыңыз ушын сиз ұллы сыйлыққа ийе боласыз.

«Қутқарыўшымыз болған жалғыз Құдай сизлерди жығылыўдан сақлаўға, Өзиниң салтанатында ұллы қуўаныш пенен минсиз қылып турғызыўға қүдиретли. Ийемиз Ийса Масийх арқалы әзелден, хәзир хәм мәңгиге, ұллылық, салтанат, күш-қүдирет хәм хүкимдарлық Құдайдики болсын! Аўмийин».

– Яхұда 1:24, 25

Барқулла мынаны ядыңызда тутың:

ҚУДАЙ ТААЛАНЫҢ ПАНАСЫ АСТЫНДА қалың!

СӘЎБЕТЛЕСИҮ УШЫН СОРАҰЛАР

Егер сиз тек бұл кітапты оқып қоймай, ал «Құдай Тааланың панасы астында» деген видео-сабақтарды да көріп атырған болсаңыз (бұл жәдә әжайып пикир!), онда сизге мынаны ұсыныс етемен: хәр хәпте ұшын арналған видео-сабақты көріп болып, өзиңиздің кишкене топарыңызда хәр бир сабақ ұшын берілген сораұлар үстинде сәўбет жүргизиң. Видео-сабақлар бұл кітапта жазылған баслы темаларды тәкирарлайды хәм толықтырады. Сонлықтан да, топарыңыз ұшын ең жақсы жол - бұл тек кітапты оқып қоймай, ал видео-сабақтарды да көріп шығыў.

Рәхәтлениңлер!

1-САБАҚ

1-2 баплар үстинде сәўбет жүргизиў

1. Сиз «хәкимият» ямаса «бийлик» деген сөзди еситкен ўақтыңызда, көз алдыңызға не келеди хәм сизде қандай реакция болады? Сиз буны қандай да бир жақсы нәрсеге, мысал ұшын, даўыл ўақтында баспаналайтуғын жерге ўқсатасыз ба? Ямаса, керисинше, сиз буны қандай да бир жаман нәрсеге, мысал ұшын, сизиң өмириңизге қатты зыян жеткизген бир басшыларға ўқсатасыз ба?
2. Өткен өмириңизди еслеп көриң. Сиз «пана астында» болмағаныңыз ұшын, қандай да бир жаман нәрселерге ұшыраған ўақытларыңыз өмириңизде болды ма?

3. Демократиялық категориялар бойынша пикир жүргізетуғын болсақ, онда Құдай Патшалығының принциплерін түсінуге миз жүдә қыйын болады. Сиз хәкимият туғралы Құдайдың жобасын демократиялық көз-қарас пенен бағалайтуғын ба едиңиз? Бул сизің жетекшиңиз бенен қарым-қатнасыңызға қандай тәсир етти?
4. Үй топарларын көтеріу бойынша мениң басымнан өткен ўақы-
яда, Құдай маған соны көрсетти: шопанымның басқарыўына бағынғым келмеген ўақытлары, мен қозғалаңшылардың жо-
лында тұрған екенмен. Бул диагноз сизди ҳайран қалдырды
ма? Бул сабаққа дейин, сиз мениң бағынғым келмегенимди
қәйтип ақлаған болар едиңиз?

2-САБАҚ

3, 4, 5, 6 хәм 7-баплар үстинде сәўбет жүргизиў

1. Бул сабақтың басында мен тыңлаўшылардан: «Сизлер «гүна» деген сөзди еситкен ўақтыңызда, ойыңызға не келеди?» - деп сораған едим. Бул сораўды еситкенде, сизің ойыңызға не келди? Сизің пикириңиз өзгерди ме?
2. Құдайдың сизге ислеўди буйырған нәрселери бар. Бирақ сиз Құдайға қулақ салыўға қарағанда, мал-мүлкиңизди, я жұмысыңызды, я мүнәсибетлериңизди жоқары қойған ўақытларыңыз болды ма?
3. Толық емес қулақ салыў - бул қулақ салыўшылыққа жатпайды, ал қозғалаң болып есапланады. Ақырына дейин қулақ салған ўақтыңыз туғралы айтып бериң. Ал кейин толық емес қулақ салған ўақтыңыз туғралы айтып бериң. Олардың арасындағы баслы айырмашылық қандай? Олар сизге қандай тәсир етти?
4. Мухаддес Китап былай дейди: «Себеби бойсынбаўшылық палкерлик сыяқлы гүна, ал менменлик бутпаразлық пенен барабар» (1-Патшалықлар 15:23). Палкерликтің, дуўаханлықтың хәм сыйқыршылықтың ақырғы мақсети не?

Бул хақыықат сизиң қозғалаң туўралы түсинигиңизге қандай өзгерис киргизеди?

5. Шайтанның мухаддес китабындағы ең баслы бұйрық: «Қалеген нәрсеңди қыл» - деген бұйрық. Бул Ииемиз Ийсаның айтқан сөзиниң қарама-қарсысы. Ииемиз былай деген еди: «Мен Өз еркимди емес, ал Мени жиберген Әкемниң еркин орынлаўға тырысаман» (Юхан 5:30). Өмириңизде Құдайдың еркинен өз еркиңди жоқары қойған ўақытларыңыз туўралы айтып бериң. Буның ақыбети қандай болды? Сиз енди өз еркиңизди емес, ал Аспандағы Әкеңиздиң еркин орынлаўыңыз ушын, не қылсаңыз болады?

3-САБАҚ

8, 9 ҳәм 10 баплар үстинде сәўбет жүргизиў

1. Римлилерге 13:1-2 аятларды оқың. Бул жерде ҳүкиметке бойсынбаў - бул Құдай орнатқан ҳәкимиятқа бойсынбаў екенлигин көремиз. Ийса сизден жұмысыңызда, я үйиңизде, я бир жәмийетлик орталықта бир нәрсени ислеўди өтиниш қылса, сиз не қылған болар едиңиз? Ал егер баслығыңыз, я тренериңиз, я полиция офицери, я сондай ҳәкимиятқа ийе бир адам сизден сол нәрсени ислеўди өтиниш қылса, не қылған болар едиңиз? Ийсаға қәйтип жуўап берген болсаңыз, оларға да сондай етип жуўап қайтарасыз ба?
2. Мухаддес Китап былай дейди: «Хәр бир адам басқарыўшы ҳүкиметке бойсынсын» (Римлилерге 13:1-2). «Бойсыныў» деген сөз грек тилинде әскерий тараўда да, пухаралық тараўда да қолланылады. Әскерий емес, ал пухаралық тараўда бул сөз «мәжбүриятсыз, өз еркиң менен бағыныўды» билдиреди. Құдай Сөзинде жазылған бул бұйрық сизиң ҳәкимиятқа деген мүнәсибетиңизге қандай өзгерис әкеледи?
3. 1992-жылы өткизилген президент сайлаўының нәтийжесин қабыл етиў мениң ушын қатты қыйын болған еди. Мен түскинликке түсип қалған едим, сонда Құдай маған:

«Хүкімет басына кимлердің келетуғыны Мениң ушын хеш қашан күтилмеген жағдай болмайды», - деди. Сиясат себебинен түскинликке түскен ямаса қапа болған ўақытларыңыз болды ма? Мениң бөлискен сол ўақиям - сизиң өз хўкімет басшыларыңызға деген қарым-қатнасыңызды өзгертиўге қандай тәсир етти?

4. Ийшая 1:19 аят бизлерге: «Егер бойсынып, тыңласаңыз (инг. тили аўдармасында: “Егер қалесеңиз хәм қулақ салсаңыз”), Жер өндирген жақсы нәрселерди жейсиз», - дейди. Сиз қулақ салыўыңыз, бирақ қәлемейиңиз мүмкин, ямаса керисинше, қәлейиңиз, бирақ қулақ салмаўыңыз мүмкин. Қулақ салыўды қәлемей тұрып, қулақ салған ўақтыңыз тўралы айтып бериң. Енди қәлеп тұрып, қулақ салған ўақтыңыз тўралы айтып бериң. Арасындағы парық қандай болды?
5. Мухаддес Китап *шәртсиз бойсыныў* тўралы үйретеди, бирақ *шәртсиз бағыныў* тўралы үйретпейди. Егер жетекшилеримиз Құдай Сөзине қайшы келетуғын нәрселерди ислеўди бизлерге айтса, бизлер оларға бағынбаўымыз керек. Қандай да бир жетекшиңиз сизге Құдайдың Сөзине қайшы келетуғын нәрсени ислеўди айтқан ўақытлары болды ма? Сиз не қылдыңыз? Нәтийжеси қандай болды?

4-САБАҚ

11 хәм 12-баплар үстинде сәўбет жүргизиў

1. Мухаддес Китап бизлерге пухаралық хәкимият ўәкиллерин «Құдайдың хызметкерлери» деп атайды. Құдайдың хызметкерлерине қандай мүнәсибетте болыўымыз керек? Сиз өзиңиздің пухаралық хәкимият ўәкиллерине қандай қатнас қыласыз?
2. Шайтан жүдә шебер айыплаўшы, бирақ Ийса бизлер ушын садықлық пенен тәўеллешилик қылады. Пухаралық басшыларыңызға байланыслы сиз айыплаўшысыз ба ямаса

тәўеллешисиз бе? Пухаралық басшыларыңыз туўралы айтылған турпайы ҳәзиллерге сиз күлесиз бе? Жәмийетлик торлар арқалы кимдүр пухаралық басшылар туўралы жаман сөзлер айтып атырса, сизиң жүрегиңиз қыйнала ма?

3. Бизлер жәмийетлик жетекшилеримизди, басшыларымызды, устазларымызды, тренерлеримизди ҳәм басқа да барлық ҳәкимият ўәкиллерин сыйлаўымыз керек ҳәм оларға Құдайдың жердеги ўәкиллери сыпатында бойсыныўымыз керек. Егер сиз Ийсаның қол астында жұмыс ислегениңизде, өзиңизди қәйтип тутқан болар едиңиз? Сиз жұмысқа өз ўақтында келетуғын ба едиңиз? Сиз айырым жұмысларды ақырына дейин ислемай, үстиртин ислеп кеткен болар ма едиңиз? Демек, сиз бүгин жәмийетлик жетекшилериңизге қандай мүнәсибетте болыўыңыз керек? Мүнәсибетиңизде өзгертиўиңиз тийис болған жерлер бар ма?
4. Мухаддес Китапта шаңарақ туўралы анық структура бар. Сизиң ойыңызша, Құдайдың шаңарақта орнатқан ҳәкимиятын қабыл етиўимизге не тосқынлық қылады? Шаңарағымызда саламат қарым-қатнас жаратыўымыз ушын, не нәрсе шешиўши рольди ойнайды? Құдайға толық исеним - шешиўши рольди ойнай ма? Қандай етип?

5-САБАҚ

13-14 баплар үстинде сәўбет жүргизиў

1. Мухаддес Китап исениўшилер жәмәәтинде жетекшилерди Ийсаның Өзи қоятуғынлығын айтады (Эфеслилерге 4:11, 12). Сиз өз ўазыйпаңызға кирмейтуғын ислерге араласқан ўақытларыңыз болды ма? Ийемиз Ийса Өз жәмәәтине Өзи хызметкерлерди қояды. Сизиң ойыңызша, Ийса Өзиниң қойған бул жетекшилерине қандай қатнаста болады?
2. Ханна балалы болыў ушын көп жыллар дуўа етеди. Бир күни ол Ибадатханада дуўа етип атырғанда, руўханий Илий оны

айыппап, оған жаман қатнас көрсетеді. Сонда Ханна оған қандай қатнас көрсетеді? Сизиң ойыңызша, Құдай не ушын Ханнаның дуўасына жуўап берди?

3. Бизлер бир жетекши туўралы жаман сөзлерди айтқан ўақытларымызда, Құдайдың даналығын тәрк етип, Оның панасы астынан сыртқа шығып кетемиз. Бул туўралы Мәриям, Харон хәм Мұўса ўақыясынан көриўимизге болады. Мұўса Хабашстанлы ҳаялға үйленгени ушын, Мариям оған қарсы сөйлей баслайды хәм сонда Жаратқан Ийе оны жазалайды. Сиз Құдайдың даналығынан хәм панасынан сыртқа шығып кетип, қыйыншылыққа ушыраған ўақытларыңыз болды ма? Кейни не менен жуўмақланды?
4. Сизиң жетекшиңиздиң шығарып атырған шешими сизге дурыс еместей, ал қәтедей болып көринген ўақытлары болды ма? Бәлким, сонда сизиң жетекшиңизде толық мағлыўматлар болмаған шығар. Сонда сиз не қылдыңыз? Енди сиз не қыласыз? Нени үйрендиңиз?
5. Шаул ақылдан азып, Даўытты өлтирийўге ҳәрекет етти. Бирақ сонда да Даўыт өз патшасына деген ҳүрметин хәм бойсыныўшылығын сақлап қалды. Сол себептен өмириниң жүдә қыйын болған бул дәўирлеринде Құдай оны тынышлық хәм қәўипсизлик пенен тәмийинлеп, оны Өз панасында асырайды. Сиз де Даўыт сыяқлы өз жетекшилериниңизди ҳүрмет етип, оларға деген бойсыныўшылығыңызды сақлап қалыўыңыз ушын не қылыўыңыз керек?

5-САБАҚ

15, 16, 17 хәм 18-баплар ўстинде сәўбет жүргизиў

1. Бизлер бирликке ерискен ўақтымызда, бизлер ушын таярлаўлы тұрған бир уллылық хәм даңқ бар. Ийса жерде жасаған ўақытларында, Құдайдың уллылығын хәм даңқын көрсетеді. Сиз «уллылық хәм даңқ» деген сөзди еситкен

Ұақтыңызда, көз алдыңызға не келеди? Құдай Хұзириниң үлкен өлшеми барлығына исенесиз бе?

2. Елиўинши Күн байрамы келгенде, 120 шәкирт үйдиң жоқарғы қабатында әжайып бирликте жыйналады. Олардың ой-пикирлери, нийетлери, жүреклери бир еди. Олардың бәри бир руўхта жыйналған еди. Бул бирлик бүгин бизлердиң жәмәәтлеримизде қандай етип көринген болар еди?
3. АҚШ армиясы әскерий бес бөлимнен ибарат. Олардың барлығы бир армия хәм бир мәмлекетке хызмет етеди. Бирақ олардың хәрекетлери бир-биринен жүдә үлкен парық қылады. Жәмәәтлерде де хәр түрли ис-хәрекетлер бар. Құдай бизлерди қандай жерге қойған болса, сол жерде хызмет етиўди даўам етиўимиз керек. Бул сизиң хәзир барып жүрген жәмәәтиңизге деген көз қарасыңызды қандай етип өзгертеди? Сиз - өз жәмәәтиңиздиң бир ағзасысыз хәм сизиң жәмәәтиңиздиң алдына Құдай бир мақсетлерди берип қойыпты. Сиз бул мақсетлерге ерисиў ушын, жәмәәтиңиздиң садық ағзасы сыпатында, нелерди еле де нәтийжелирек түрде ислей аласыз?
4. Құдайдың пүткил халқы Оның әрман еткен бирлигине ерискен ўақытта, ол өзи жайласқан қалаларға хәм халықларға қандай етип тәсир еткен болар еди? Сиз жәмәәтиңизде бирликти пайда етиў хәм еле де күшейтиў ушын, нелерди ислей аласыз?

ҚУДАЙ ТААЛАНЫҢ ПАНАСЫ АСТЫНДА

Сіз баслықтың ямаса жетекшинің пикирине қосылмаған ұақтыңызда, оларға қалай жуұап қайтарыўды билмей, қыйналған ұақытларыңыз болды ма? «Оларға қулақ салыўым шәрт пе өзи?» деп, өз-өзиңизге сораў берген ұақытларыңыз болды ма?

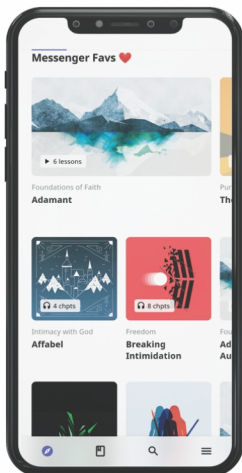
Құдай хәкимиятқа хәм бийликке ийе адамлар арқалы қорғаў шегараларын, яғный пана береді. Бул қайта исленген хәм жаңаланған баспада, бестселлер авторы болған Джон Бивер жаңа әўлад ўәкиллерин усы хәқыйқатлыққа ўйретеді. Душпан Құдайға тийисли болған хәкимият тўўралы хәм Оның орнатқан хўкимети тўўралы түсинигимизди бурмалап, бизлерге: «Құдайдың қойған жетекшилерисиз-ақ, сизлер өзиңиздің хәқыйқый шақырығыңызға кире аласыз», дейди хәм бул өтиригине бизлерди исендириўге хәрекет қылады. Джон душпанның бул өтиригин пуш етип, бизлерге өз жетекшилеримизге қандай қатнаста болыўымыз кереклигин ўйретеді хәм не ушын хәкимият астындағы өмирдің бизлерге тәмийинлениў, қорған хәм келешекке ўмит инам ететўғынын ашып береді.

Тапсаңыз болады:

X MessengerX

Хәмме жерде хәр бир адам ушын шәкирт таярлау жолы

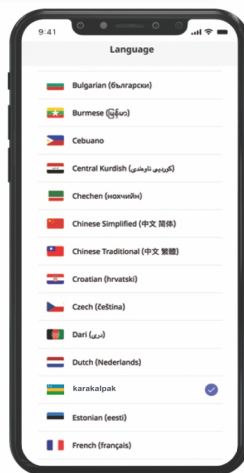

- Дүняның 130 тен аслам тиллеринде бийпүл Қолланба (приложение) хәм онлайн арқалы
- кириўге болады
- Сизиң өсиўиңиз ушын жаратылған ресурслар
- Өз тарийхыңызды хәм шәкиртлик
- жолыңызды гүзетип барың

Ишине электрон китапларды, аудиокитапларды, қысқа метражлы фильмлерди, видео сабақларды, Мухаддес Китапты хәм шәкирт таярлау бойынша басқа да материалларды қамтыған «Мессенджер»диң пүткил китапханасын қабыл етиң. Сиз бұл материаллардың барлығын өзиңиздиң барлық құрылмаларыңызда бұл «Мессенджер» қолланбасы арқалы көре аласыз, оқый аласыз хәм тыңлай аласыз

MessengerX.com

Дүняның барлық жеринде оны App Store хәм Google Play арқалы жүклеп алсаңыз болады.

**Баслығыңыздың ямаса жетекшиңіздің пикирине қосыла алмаған
ұақтыңызда, қәйтп жужап беріуді билмей тұрған ұақытларыңыз болды
ма сирә? «Оларға не ұшын құлақ салыұым керек?» - деген сораұды өз-
өзиңізге берип көрген ұақытларыңыз болды ма?**

Бестселлер болған көп ғана кітаптардың авторы Джон Бивер бұл дүзетилип толықтырылған хәм қайта басылып шыққан өз кітабында, келеси әўладты қәўипсиз шегаралар менен таныстырады. Құдай бұл қәўипсиз шегараларды бийликке ийе адамлар арқалы орнатып қойыпты. Джон душпанның жалғанларын ашып береді. Душпан Құдайдың жоқарғы бийлиги менен Оның Өз ўәкиллерине берген бийлигин танып билиў қәбилетимизди бұзып: «Сизлер өз шақырығыңызды Құдай орнатқан бийликтен тысқарыда да таба аласыз» - деп, бизлерди өз өтиригине исендириўге урынады. Джон бизлерге өз жетекшилеримизге дурыс қатнас жасаўды үйретеди. Сондай-ақ, Құдай орнатқан бийликлерге бағыныұымыз - қандай етип бизлерге тәмийинленіў, қорғалыў хәм келешекке үмит беретуғынын көрсетеди.

«Құдай Тааланың панасы астында» кітабында сиз:

- пүткіллей хәқ болсаңыз да, надурыс халатта турыўдан қалай сақланыўды билесиз,
- нахәқ қатнасларға Мухаддес Кітапқа сай жужап беріуді хәм жеңіске ерисиўди үйренесиз.

«Құдай Тааланың панасы астында» кітабы – бұл өмирди өзгертетуғын әмелий кітап. Бұл жаңа баспада кітапқа және бир жаңа бөлим хәм сәўбетлесіў ұшын сораұлар қосылды. Кітапта Құдай орнатқан бийликке бойсыныұымыздың хәм өмиримиздеги жетекшилерге дурыс қатнаста болыұымыздың қаншелли әхмийетли екенлиги ашылады.

ДЖОН БИВЕР – халық аралық ўазшы хәм бестселлер болған бир нешше кітаптардың авторы. Ол өзинің Құдай Сөзине деген пәк қатнасы менен аты шыққан. Джон хәм оның хаялы Лиза - «Мессенджер Интернэшнл» хызметиниң тийкарын салыұшылар болып есапланады. Олардың мақсети - Ийса Масийхтың дүньяны өзгертетуғын пәк шәкиртлерин көтеріў. Джон Колорадода, яғный өз үйинде ўақтында, өзинің төрт ұлы менен стол үстинде ойналатуғын ойынларды ойнайды ямаса хаялы Лизаны бирге гольф ойнаўға алып шығыўға хәрекет етеди.

MessengerX

Бийпұл жүклеп алыў ұшын хәм үзиликсиз
видеолар ұшын **MessengerX.com** сайтына кириң

Бұл кітап – автордан саўға
хәм САТЫЎҒА БОЛМАЙДЫ

Көбирек билиўди қалпысқа бе?
Бұл жерди копиялап алың

